שׁוֹעֲמִית

מגזין מיוחד המאגד
עבורכם את מבחר
עלוני השבוע

✦

שנה שביעית
גיליון מספר 676

✦

ויצא
תשפ"ז

להרשמה לקבלת החוברת
במייל, מידי שבוע.

לחצו כאן

זמני כניסת וצאת השבת

	ער"ש	מוצ"ש	ר"ת
ירושלים	4:02	5:16	5:55
בני ברק	4:16	5:17	5:51
חיפה	4:06	5:15	5:51
אשדוד	4:17	5:18	5:52
בית שמש	4:01	5:17	5:54
קרית גת	4:19	5:18	5:54
נוף הגליל	4:09	5:14	5:51

ספיר
רפוס
מהיר
ומתקדם

פנים מאירות 8 ירושלים
טל' 02-500-4569
So25004569@Gmail.com

בס"ד

רגע להתבונן

הרב יחזקאל שובקס

מסר שבועי קצר
פר' ויצא תשפ"ז
גליון מס' 176

"עומקים" - פרק ט"ו | כיצד לגייס אנשים שיבינו אותך? להאזנה בקו התוכן שלנו: 08-6679134 | לצפייה פנה למייל הרשום מטה

לפתוח את הדלת ולהקשיב

את התגובות על המאמרים האחרונים ניתן לחלק לשלוש. **יש המתלהבים**. "וואו, זה נוגע כל כך חזק בחיים שלנו. המשך הלאה בכל הכוח!" **יש המסתייגים**. "יחזקאל! התחלת להעמיק מדי. פחות ופחות אנשים יבינו על מה אתה מדבר". **ויש המוצפים**. "מוצא את עצמי מוצף כל כך. ועכשיו מה? מה אתה רוצה שאני אעשה עם זה?"

אני קשוב למשוב הזה ומנסה לדייק את עצמי. ההיגיון אומר, שאף פעם אי אפשר לרצות את כולם, מה שמלהיב את האחד, לא בהכרח נעים לשני. ובכל זאת... מנסה למצוא את שביל הזהב. ושוב, **מודה לכולכם על התגובות**. אין כמו המשוב כדי לסייע לשיפור המאמרים.

*

אנחנו בענין **"הפצעים והפיצויים"**. כיצד פצעים קדומים גורמים לאנשים לפצות את עצמם. וגם כיצד הפיצויים הללו, לרוב, מסבכים את הקשרים בחיים. והפעם אנחנו עם ארי (שם בדוי, כמובן. כמו שאר הפרטים המזהים ששונו) השתתף בעבר באחת הקבוצות שלנו.

זה היה ערב שגרתי בקבוצה. עשרה אנשים במעגל. כל אחד המתין לתורו לשתף. **ארי ישב רוב הערב בלי להוציא הגה**. גבו זקוף, ידיו מהודקות על ברכיו, והמבט נעוץ ברצפה. מדי פעם הזיז את הכיסא סנטימטר אחד קדימה, ואז חזר לאחור. היה ברור שהוא מנסה להשתחל פנימה. מעוניין לשתף את החברים במשהו.

תוך כדי שיתוף של חבר בקבוצה, נוצר רגע של שקט. ארי הרים פתאום את הראש. "אני רוצה לשתף כעת". זה יצא **בקול חד וצרוד, כמעט תוקפני**. לא שאלה, ולא בקשה, אלא דרישה. כאילו מסר פסק דין.

היתה הרתעה קלה בקרב המשתתפים. שידרו מבט פליאה. וארי... קלט מיד את תגובות החברים. התכווץ בכיסאו, כמו מי שחטף מכה. לשניה נראה פגוע. ומיד כועס. כעת החלה ההפגנה.

שוב השתתק עד סוף הערב. המסר היה בלי מילים: "לא רוצים, לא צריך!" והשתיקה המאיימת הזאת נכחה בחדר במלוא עוצמתה: "אוי ואבוי, אם תעשו לי את זה שוב!"

זו סיטואציה שחזרה על עצמה כמה פעמים. וגם באופנים נוספים. כמו: נהוגה היתה בקרב החברים, תורנות קבועה של הבאת כיבוד לקבוצה. כאשר הגיע התור של ארי ביקש שינוי. פנה לחבר שאמור להביא אחריו: "בבקשה! תחליף אותי בשבוע הבא". החבר נרתע אחורה. ה"בבקשה", לא היתה ממש בקשה. אלא יותר פקודה. או אולי הנחתה.

ואני נותרתי עם חידה. מה קורה לאיש הזה, שהבקשה הפשוטה ביותר, יוצאת ממנו כאילו הוא נאבק על חייו? מה בדיוק כל כך מסוכן בבקשות הקטנות שלו?

ארי נעתר לבדוק את הענין לעומק. כתרגיל הצעתי לו לנסח על דף מספר בקשות שונות, שהיה רוצה לבקש מכמה חברים בקבוצה. חשב כמה דקות, וניסח כמה בקשות. כל אחת בענין אחר.

אחרי שהבקשות היו מוכנות, הצעתי לו, תוך כדי ישיבה במעגל, לפנות לחברים בשמותיהם ולבקש את מה שרצה. ובעיקר, תוך כדי להיות בהתבוננות פנימה.

אכן כך נהג, ואז **דיווח על חרדה גדולה**. הלב דפק בעוצמה. לחץ בשכמות. רעד באצבעות. בקשה וחרדה בו זמנית. תסכימו שמשהו כאן אינו כשורה.

"לא יודע להסביר את זה" - הבהיר ארי. "הרגשתי כאילו אני נלחם בקרב". וכולנו מסתכלים מסביבנו. אנחנו כאן קבוצת חברים, בעמדה של תמיכה אחד בשני. **איזה קרב? על מה נלחמים?**

שוב הפניתי אליו מבט. "מתי הרגשת את זה לראשונה בחייך?" הוא הביט בידיים שלו. הרועדות. וזכרון קדום עלה בו פתאום והציף אותו בעוצמה.

מדי ערב היה חוזר הביתה מהישיבה. בתקופה מסויימת, איחר להגיע במשך כמה לילות. הוא הוזהר מפורשות להקדים להגיע הביתה. ואז הגיע אותו ערב. כנראה הגזים קצת יותר. שיער שתגיע תגובה על כך. אך לא שיער את עוצמת התגובה. לחץ על ידית הדלת, ומיד התברר שהדלת נעולה.

בהתחלה ראה בכך ענין טכני. דפק חלושות. לא היה מענה. הגביר דפיקות. ואז נשמעו קולות מתלחשים בבית. שוב הגביר. עד שנשמעו צעדים מעבר לדלת. "הגעת מאוחר מדי" - נאמר לו.

ואז התחילו התחנונים. **גם עכשיו כאשר שיתף בסיפור, הרגיש את הלמות לבו**. הגוף החל לרעוד. כל התחושות מאז, חזרו אליו באחת. השעה מאוחרת. הרחובות דוממים. ידע שאין לו לאן ללכת. גייס את כל יכולות התחנונים שלו. עד שהבין שכל אלו לשווא. הפור נפל. זהו!

היתה דממה ארוכה בחדר. התכנסנו. **הזכרתי לעצמי בפעם המי-יודע-כמה לא ליפול לשיפוטיות**. קשה לקבל את התגובה. ועדיין זה לא התפקיד שלי לשפוט. אין לי מושג מה היה שם, מה הנחה אותם, או מה גרם למי אובדן עשתונות.

בסוף שאלתי: "ובכל פעם שאתה מבקש משהו מחבר?..." חיכיתי שארי יסיים את המשפט. "...בהרגשה אני עדיין שם מאחורי הדלת".

בלענו את הרוק. זה רגע מאיר כזה, רגע של חמלה ענקית. **פתאום נראה בבירור הילד הרך, השביר**, שמאחורי האיש העוצמתי. הבנו שהילד ההוא למד לקח ברור לחיים: ברגע האמת, אף אחד לא ידאג לו. היחיד שידאג לו, זה הוא עצמו. לא לצפות מאנשים שיטיבו איתו. אולי יעזבוהו לנפשו ברגעים הקריטיים. בקשות לא יועילו. גם לא תחנונים.

מאז למד דרכים אחרות, כיצד להשיג את מה שהוא רוצה. **א. להגיע להישגים עצומים** בכוחות עצמו. וגם להזדקק כמה שפחות לאחרים. **ב. לא לבקש**. ובוודאי לא להתחנן. רק להציב דרישות. בקשות לגיטימיות לא היו ברשימה. ובכל בקשה/דרישה, הרגיש מלחמה על החיים. ברגע שהתקבלה הסתייגות, ובקשתו לא התמלאה. חזר להרגיש את החוויה מאחורי הדלת.

*

בקבוצה, יש לנו הזדמנות פז. לא להסביר לארי שאין ממה לפחד, אלא להעניק לו חוויה אחרת. מתקנת.

כעבור כמה שבועות, שוב היתה דממה קצרה בקבוצה. ארי הרים את הראש. "אפשר... לשתף?" הקול רעד קצת. "אני מקשיב לך" - הגיב החבר לידו. הוא נשם עמוקות, וניגב את הזיעה באגביות. לראשונה חווה שהדלת נפתחה עבורו.

עוד נמשיך ונכיר את מסכת החיים של ארי. היא מרתקת ומלאת תובנות.

ולסיום, כמה מילים עבורנו. כהורים וכמחנכים. כשילד מבקש מאיתנו משהו בצורה חריגה: חדה מדי, מתנצלת מדי, או בהיסוס מוגזם, כדאי להתבונן: מה הצורך שלו מאחורי הניסוח?

ילד שמבקש בצורה מציקה, זה אומר לנו שיש מצוקה מאחוריו. אפשר שלא להיענות לבקשתו, אך בלי לסגור את הדלת. אפשר לומר: **"אני מקשיב לבקשה שלך. כעת לא אוכל להיענות לכך".**

אורח לרגע
תגובות הקוראים

תגובות על גליון תולדות 'הפצע והפיצוי'

את המאמרים שלך אני קורא כל שבוע ואף מעביר את הדברים הרבה פעמים הלאה לידידי החברותא, שופך אור על זוויות חשוכות...

המאמר לענ"ד אמור לעניין את הקוראים כי יש לכך תובנות לכלל העניינים גם אם האדם לא נמצא בהתמודדות הזו ספציפית.

בהקשר לזה, שמעתי ממישהו שמתעסק בתחומים אלו. שהרבה פעמים יש מחדלים כביכול מהילדות וכד' אם בנפש כמו שקרה לשמעון המדובר, ואם בביקורות על צורת חינוך ההורים שזה בדרך כלל צדו השני של אותו מטבע, כשאדם עובד על זה ומספק את זה לילדיו, יחד עם זאת מרפא את נפשו שלו.

*

שאלת האם להמשיך בנושאים הללו. ודאי שכן. זה נושא שפוגש את כולנו, בכולנו יש ילד חי ונושם שמבקש משהו.

תמשיך לכתוב על זה. זה ריפוי לנפש. ממש נגע בי המשפט שכתבת :פתאום כל פאזל-החיים הסתדר לו מול העיניים. קלט שהוא משחק כל החיים בשני תפקידים. מנוגדים לגמרי."

*

כמי שלמד רבות על מנגנוני ההגנה וכו', ההמחשות והתיאורים שלך עולים לאין ערוך על כל קורס בעניין. חומר לימודי המוענק בחינם...

מתענג כל שבוע, בדרך כלל קורא לפחות פעמיים או יותר.

תגובות ניתן לשלוח למייל הרשום מטה

אפשר רגע
שו"ת קצר

שאלה: בכל אירוע משפחתי אני הראשון לקום ולעזור. אני עורך שולחנות, ממלצר הכול, וגם מפנה את הלכלוך בסוף. המחיר של זה: אני לא נמצא באירוע. אני רק המלצר. אשמח לשמוע שיש לי לב טוב. אך אולי יש לי מניעים אחרים?

תשובה: לב טוב יש לך בוודאי. לולא זה, לא יכולת לעשות את מה שאתה עושה. לגבי המניעים הנוספים, אם תרצה תוכל לבחון כמה מהסיבות השכיחות:

א. ייתכן שיש לך הרגשה של 'לא ראוי' במשפחה (או בעולם בכללות). וההצדקה היחידה שלך להיות, היא רק בזכות העזרה.

ב. אולי אתה צריך להוכיח את עצמך (לעצמך ולאחרים) שאתה 'לב טוב', בגלל תפיסה מוקדמת שגוייה שאתה בעל 'לב רע'.

ג. אפשר שקשה לך להיות אכן שותף לאירוע, יש לך צורך לברוח מההשתתפות בפועל, והעזרה היא הצדקה מתחסדת מאין כמוה.

שאלות ניתן לשלוח למייל ptachlo1@gmail.com

לִקּוּטִים וְסִפּוּרִים נִפְלָאִים

פרשת ויצא

"וישכב במקום ההוא" (כח, יא)

יעקב אבינו למד ארבע עשרה שנה ללא הפסקה, כמו שמבאר רש"י על הפסוק "וישכב במקום ההוא" (על פי בראשית רבה סח, יא): "באותו מקום שכב, אבל י"ד שנים ששמש בבית עבר לא שכב בלילה, שהיה עוסק בתורה".

אם רוצים אנו לקבל מושגים על התמדה בתורה, ראינו בדורינו את הסטייפלער זצ"ל, גיסו של מרן ה"חזון איש" זצ"ל.

משפחת קרליץ, משפחתו של ה"חזון איש", הייתה מהמשפחות החשובות ביותר בקוסובה, עיר הולדתו. כאשר הגיעה אחותו לפרקה, חיפש לה ה"חזון איש" חתן, והגיע אליו שמעו של תלמיד חכם מופלג, ושמו רבי יעקב ישראל קנייבסקי.

באותם ימים הוא כבר הוציא קונטרס תורני, וממנו ראה ה"חזון איש" את גדלותו בתורה. כאשר הציעו לסטייפלער את השידוך, הוא היה צריך לנסוע ברכבת, כארבע שעות נסיעה.

סדר הלימוד שלו היה ללמוד ברציפות יום ולילה ויום, שלושים ושש שעות, לאחר מכן לישון כמה שעות ושוב לחזור וללמוד. כיוון שהיה צורך לנסוע ברכבת, עשה הסטייפלער חשבון שילמד ארבעים ושמונה שעות ברציפות, ולאחר מכן יוכל לישון ברכבת.

אלא שכאשר עלה לרכבת, הוא ראה שהמושבים שם מרופדים, והיה לו חשש שמא יש בהם שעטנז, לכן נשאר לעמוד כל הנסיעה. כך שכאשר הגיע למחוז חפצו, היה זה לאחר שלא ישן חמישים ושתים שעות!

לפני הפגישה הוא ביקש שיאפשרו לו לישון מעט, אבל גם לאחר השינה הקצרה הגיע לפגישה כשהוא עייף ורצוץ, ובמהלכה נרדם מדי פעם... אם לא די בכך, גם שמיעתו הייתה לקויה. הסיבה לכך: הוא גויס לצבא הרוסי, ושם הוצב באחד מלילות שבת בעמדת שמירה. היה זה בקור הרוסי, כאשר הטמפרטורה בחוץ הייתה הרבה מתחת לאפס. לא היה לכל חייל מעיל חורפי, אלא מי שיצא לשמירה קיבל מעיל חם כדי שיוכל לשרוד בקור.

כאשר הגיע תורו של הסטייפלער לצאת לשמירה בליל שבת, הוא גילה כי החייל שהיה לפניו תלה את המעיל על עץ סמוך.

לפי המסופר, הוא נמנע מלהוריד את המעיל מן העץ מפני קדושת השבת, וכך העביר את כל הלילה בלי מעיל, בקור נורא, כשהוא מזיז את גופו כל הזמן כדי להתחמם. אבל את האוזניים אי אפשר להזיז,

"וַיְסַפֵּר לְלָבָן אֵת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה" (כט, יג)

יַעֲקֹב מְסַפֵּר לְלָבָן אֶת אֲשֶׁר עָבַר עָלָיו. רַשִּׁ"י מְתָאֵר כֵּיצַד לָבָן חִפֵּשׂ תְּחִלָּה אֶת הַמָּמוֹן שֶׁבַּמִּפְגָּשׁ. וְכָאן עוֹלָה שְׁאֵלָה לְעַצְמֵנוּ: כְּשֶׁאָדָם בָּא לְסַפֵּר, הַאִם אֲנַחְנוּ מְחַפְּשִׂים מַה נַּרְוִיחַ מִמֶּנּוּ, אוֹ מְפַנִּים לוֹ מָקוֹם?

זֶה הָיָה בְּאַחַת הַתְּקוּפוֹת הַמְאַתְגְּרוֹת שֶׁל הַחַיִּים. הַכֹּל הָיָה נִרְאֶה חָשׁוּךְ, כָּל הָעוֹלָם הָיָה נֶגְדּוֹ, אַף אֶחָד לֹא הֵבִין אוֹתוֹ. וְאַתָּה, רַק חִפַּשְׂתָּ מִישֶׁהוּ אֶחָד שֶׁיִּהְיֶה מוּכָן לָתֵת לְךָ אֹזֶן וָלֵב, לְהַקְשִׁיב לְמַה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, לִשְׁמֹעַ אֶת הַלְּבָטִים, אֶת הַפְּחָדִים, אֶת הַסּוֹדוֹת שֶׁמַּכְבִּידִים עַל לִבְּךָ.

יֵשׁ בֵּינֵינוּ כָּאֵלֶּה שֶׁלֹּא רוֹצִים לְהִזָּכֵר בַּטָּעוּת הַזּוֹ שֶׁשְּׁמָהּ 'לְשַׁתֵּף'. בִּמְקוֹם אֶמְפַּתְיָה - הוּא קִבֵּל בּוּז. בִּמְקוֹם הַקְשָׁבָה - עֲצוֹת בָּרָמָה שֶׁל ג'י.פִּי.טִי. בִּמְקוֹם חֶמְלָה - שִׁפּוּטִיוּת. וְיֵשׁ כָּאֵלֶּה שֶׁלֹּא יִשְׁכְּחוּ אֶת הַמַּלְאָךְ שֶׁהָיָה שָׁם בִּשְׁבִילָם, הִקְשִׁיב, לֹא הֵעִיר, כֵּן כְּוַן.

וְעַכְשָׁיו אַתָּה עוֹמֵד מֵהַצַּד הַשֵּׁנִי, מֵהַצַּד שֶׁל הַמַּקְשִׁיב. אוּלַי זֶה הַיֶּלֶד שֶׁלְּךָ, בְּנֵי הַבַּיִת, אָח אוֹ חָבֵר. הַאִם הוּא רוֹצֶה שֶׁאֶתֵּן לוֹ עֵצוֹת - אוֹ שֶׁרַק אַקְשִׁיב? הַאִם עָלַי לְהָאִיר אֶת עֵינָיו בְּטָעֲיוֹתוֹ?

הָבָה נִבְנֶה מִסְדְּרוֹן דִּמְיוֹנִי עִם שְׁנֵי חֲדָרִים: בְּחֶדֶר 1 יוֹשֵׁב הַמַּקְשִׁיב הַהַרְסָנִי, וּבְחֶדֶר 2 מַמְתִּין הַמַּקְשִׁיב הַמּוֹעִיל.

לעי"נ הרה"צ

ר' **פנחס** בן ר' **בנימין בינוש** רוזנבוים זצוק"ל

כ"ו בניסן תשע"ז

ומהקור נפגעה שמיעתו.
כאשר הסתיימה הפגישה, סיפרה אחות ה"חזון איש" על הבחור המיועד, שבמהלך הפגישה נרדם כמה פעמים, וגם כאשר היה ער, בקושי שמע את מה שאמרה. ברר ה"חזון איש" את העניין ואמר לאחותו:
"הסיבה שהוא נרדם במהלך הפגישה, היא בגלל יראת השמיים המיוחדת שלו, שנמנע מלישון בדרך מחשש שעטנז, ובעניין השמיעה, אכן הוא לא שומע טוב, אבל אני מבטיח לך שכל העולם ישמעו ממנו!"
זה היה הסטייפלער זצ"ל, קודש הקודשים!
(וקראת לשבת עונג)

"אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי... מה נורא המקום הזה" (כח, טז-יז)

יש להבין, שאל המגיד מדובנא: מהו כפל הלשון המוזכר כאן, "אכן יש ה' במקום הזה" וגם "מה נורא המקום הזה"? אלא, תירץ המגיד, הדבר יובן על פי משל: כפרי אחד הגיע אל עיר הבירה, שם שוטט ברחובות ובשווקים ונפעם מגודלם ומיופיים. בדרכו הגיע הכפרי אל ארמון מבוצר, גדול ומפואר. "של מי המבצר הזה?" שאל הכפרי. "זהו ארמון המלך!" השיבו לו.
התקרב הכפרי אל חצר הארמון החיצונה וראה שם בתי אבן קטנים ונאים. "של מי הבתים הללו?" הוסיף ושאל.
"הבט", השיב לו אחד ממשרתי המלך, "בית זה הוא של רופא המלך, ובית ארוך זה הוא מקום מגורי המשרתים, הבית ההוא עם הגג האדום הוא ביתו של טבח המלך, ובבתים ההם גרים יועצי המלך הבכירים".
"ושל מי הבית הזה?" שאל הכפרי בהצביעו על בית גדול ומפואר במיוחד שעמד במרכז החצר. "ביתו של המלך בכבודו ובעצמו! זהו ארמון המלוכה, השיב המשרת."
"אינני מבין", השתומם הכפרי, "והרי כבר קודם, כאשר שאלתי בתחילה מהו המבצר הנשגב, השיבו לי כי זה ארמון המלך, ואילו אתה אומר לי עכשיו על הבית הזה כי הוא ארמון המלך?..."
"אמת בפיך", חייך משרת המלך, "הארמון כולו הוא ארמון המלך, אלא שהמלך נתן רשות גם לאחרים לדור בחצר הארמון, לפי שהוא זקוק לשרותיהם, ולכך קבע מקום לכל אחד ואחד לפי הצורך.
אולם הבית הזה הוא ביתו של המלך, ולאיש אין רשות להיכנס אליו אלא אם כן קיבל רשות מאת המלך, וגם זאת יוכל לעשות רק אם הוא לבוש כיאה לרואה פני המלך".
כן הוא גם הנמשל, סיים המגיד: אמת הדבר כי כבוד ה' יתברך מלא את כל הארץ, ועם כל זאת, הארץ נתן גם לבני האדם, אבל בית המקדש, מקום משכן השכינה, מיוחד לה' יתברך לבדו, והכניסה אליו מוגבלת כפי קדושתו: את ההיכל משרתים הכהנים בלבד, ואל קודש הקודשים אין כניסה לאיש - "והזר הקרב יומת" (במדבר יח, ז) - ואף הכהן הגדול נכנס לשם רק במועד שנקבע, שנאמר "ואל יבא בכל עת אל הקדש" (ויקרא טז, ב). וזה מה שנאמר כאן בפסוק: "אכן יש ה' במקום הזה", כבכל הארץ, אולם "מה נורא המקום הזה" במיוחד. ומדוע? "אין זה כי אם בית אלוקים", זהו המקום המיוחד לה' לבדו!

"ויהי כאשר ראה יעקב את רחל... ויגש יעקב ויגל את האבן מעל פי הבאר" (כט, י)

שָׁלָב רִאשׁוֹן: הִתְבּוֹנְנוּת

חֶדֶר 1: הוּא נִכְנָס, עֵינָיו נְפוּחוֹת מִדְּמָעוֹת. אֲנִי מְסַמֵּן לוֹ לְהִתְיַשֵּׁב. תְּחוּשָׁה נִפְלָאָה מִתְפַּשֶּׁטֶת בְּעַצְמוֹתַי. סוֹמְכִים עָלַי. אוֹהֲבִים אוֹתִי. כַּנִּרְאֶה יֵשׁ בִּי מַשֶּׁהוּ מְיֻחָד. אִם הוּא רוֹאֶה צֹרֶךְ לְהִתְיַעֵץ אִתִּי - כַּנִּרְאֶה שֶׁאֲנִי חָכָם מִמֶּנּוּ. עַכְשָׁיו נִשְׁאַר לִרְאוֹת אֵיךְ אֲנִי יָכוֹל לָצֵאת הֵכִי חָכָם מֵהַשִּׂיחָה הַזּוֹ. מִי יוֹדֵעַ, אוּלַי בְּעוֹד שָׁנִים יְרַאֲיְנוּ אוֹתוֹ בְּמַגָּזִין כָּלְשֶׁהוּ, וְהוּא יַצְבִּיעַ עָלַי כְּמִי שֶׁשִּׁנָּה אֶת חַיָּיו בְּטִיפּ אֶחָד...
חֶדֶר 2: לִפְנֵי שֶׁאֲנִי עוֹבֵר לַעֲסֹק בּוֹ - הַאִם עָלַי לֹא עוֹבְרִים דְּבָרִים? הַאִם אֲנִי תָּמִיד רָגוּעַ? הוּא בֶּן אָדָם, וְגַם אֲנִי. כֻּלָּנוּ מֻשְׁגָּחִים עַל יְדֵי אוֹתוֹ אָב אוֹהֵב. הוּא לֹא בְּעָיָתִי, אֲנִי לֹא מֻשְׁלָם. שְׁנֵינוּ פְּסוֹת פָּאזֶל בְּסִפּוּר אֶלּוֹקִי אֶחָד גָּדוֹל. הַפֶּה וְהַלֵּב שֶׁלִּי הוּא צָנוֹר, וְאִם הַבּוֹרֵא יִרְצֶה - הוּא יְזַכֶּה אוֹתִי וְיַעֲבִיר לוֹ אֶת הָעֶזְרָה דַּרְכִּי.

שָׁלָב שֵׁנִי: הַקְשָׁבָה

חֶדֶר 1: הוּא מַתְחִיל לְסַפֵּר, וְגַלְגַּלֵּי הַמֹּחַ שֶׁלִּי מַתְחִילִים לַעֲבֹד. אֵיךְ אֲנִי מַרְוִיחַ מֵהַסִּיטוּאַצְיָה? אִם הַסִּפּוּר עֲסִיסִי - אֲנִי מְקַטְלֵג אוֹתוֹ בָּאַרְכִיוֹן. אִם הוּא מְשַׁעֲמֵם - אֲנִי מְפַהֵק בַּלֵּב, מְהַנְהֵן בְּרֹאשִׁי בְּמֶרֶץ כְּדֵי לֹא לְהֵרָאוֹת אָדָם קַר וְאָטוּם. אִם זֶה מַזְכִּיר לִי מַשֶּׁהוּ שֶׁעָבַרְתִּי - אֲנִי עוֹצֵר אוֹתוֹ: "אַתָּה חוֹשֵׁב שֶׁזֶּה הֵכִי גָּרוּעַ? תִּשְׁמַע מַה אֲנִי עָבַרְתִּי..." וְאִם יֵשׁ לִי קְצֵה חוּט - אֲנִי מְמַהֵר לָתֵת לוֹ פִּתְרוֹן מַבְרִיק.
חֶדֶר 2: הוּא פּוֹתֵחַ אֶת הַלֵּב. בַּתְּחִלָּה בַּחֲשָׁשׁ, אַחַר כָּךְ בְּשֶׁטֶף. אֲנִי מְנַסֶּה לְהָבִין מַהִי הַנְּקֻדָּה שֶׁמְּעִיקָה עָלָיו. הָעֵינַיִם שֶׁלִּי נְעוּצוֹת בּוֹ, הַפֶּה שֶׁלִּי נָעוּל, הָאָזְנַיִם בְּעֶמְדַּת הַקְשָׁבָה מְלֵאָה, הַמֹּחַ מְרֻכָּז בַּמִּלִּים הַנִּזְרָקוֹת לְחָלָל.

אותה אבן שסתמה את פי הבאר הייתה, כידוע, גדולה וכבדה מאוד. הרועים שהיו סביב הבאר לא יכלו להזיז את האבן מחמת כובדה הרב, והם חיכו לחבריהם, כדי שיעשו זאת בחבורה גדולה, בכוחות משותפים.

יעקב אבינו לבדו גלל את האבן הכבדה, כדי שיוכל להשקות את הצאן של רחל. אומר רש"י, בשם המדרש: "ויגש יעקב ויגל - כמי שמעביר את הפקק מעל פי צלוחית, להודיעך שכחו גדול" (בראשית רבה).

יעקב אבינו גלל את האבן בקלות רבה, כמו שאדם מסיר פקק מבקבוק.

אצל העם היהודי אין, כידוע, שום כבוד ל'תרבות השרירים'. ללא ספק, מידת הכוח הגופני של אדם, אין בה חשיבות ואין בה עניין כשלעצמה. מדוע איפוא נאמר "להודיעך שכחו גדול"? וכי חז"ל באים לשבח את כוחו הגופני של יעקב אבינו?! ודאי שלא.

ההסבר בדברי חז"ל הוא אחר לחלוטין: חז"ל מלמדים אותנו כאן שיעור בכוחות נפשו של האדם.

נתאר לעצמנו אדם שרץ בתחרות ריצה. פתאום הוא נתקל במכשול מרגיז - קיר בגובה ארבעה מטרים חוסם את דרכו. הוא לא מצליח לעבור. צועקים לו: "הי, אתה מפסיד את המדליה!" זה מצער אותו מאוד, אבל הוא יודע שאין ברירה, הוא פשוט לא יכול להתגבר על המכשול הזה. הקיר גבוה מדי.

אבל מה יהיה, אם הוא רץ כשבערפו נושף אריה זועם? הוא רץ כל עוד רוחו בו, ופתאום נתקל בקיר בגובה ארבעה מטרים. הוא לא יעצור. הוא ייתלה על הקיר, ייאחז באבנים בציפורניו, גם אם ייפצע עד זוב דם. הוא יתאמץ ויטפס, ויקפוץ לצד השני. אחר כך, לאחר שתפוג חרדת המוות, הוא יסתכל על הקיר הגבוה, ולא יבין איך היה מסוגל לעבור את המכשול הזה.

כשאדם מבין שהמעשה שהוא צריך לעשות יציל את חייו או את חיי בני משפחתו, הוא מוצא בעצמו כוחות אדירים שלא ידע על קיומם. מה אם אדם רוצה לעשות מעשה חשוב ביותר, שעליו יעמוד כלל ישראל?

אין ספק שימצא בתוכו כוחות חזקים ביותר, שאינם בגדר כוחות רגילים של אדם.

לכאורה, יעקב אבינו עמד לעשות מעשה חסד קטן ופשוט: הוא רצה להזיז את האבן מעל הבאר, כדי להשקות את הצאן של רחל.

כאשר אדם רוצה לעשות מעשה שנחשב אצלו קטן ולא רב חשיבות במיוחד, הוא לא ימצא בעצמו את הכוחות האדירים הנגלים בשעת סכנה. אם כן, איך נמצאו ביעקב אבינו הכוחות האדירים? בהכרח שאצל יעקב אבינו אין מושג של חסד 'קטן' או בינוני.

כל חסד וכל מצווה היו חשובים בעיניו ביותר, ומשום כך מצא את הכוח לגלל את האבן הגדולה והכבדה, שחבורה שלמה של רועים גברתנים הצליחה רק בקושי רב להזיזה.

(רבי מרדכי דוד נויגרשל שליט"א)

"ויהי בבקר והנה הוא לאה" (כט, כה)

אמרו חז"ל (ב"ר ע, יט; תנחומא ויצא יא), ששאל יעקב את לאה בבקר: הרי בלילה קראתי לך 'רחל', וענית לי שאת רחל. אמרה לו לאה: וכי לא כך עשית לאביך, שאמרת לו 'אנכי עשו בכרך' (כז, יט)? אם כן, למדתי ממך. צריך לדעת, שאין זה כפשוטו, כאילו אמרה ליעקב: אתה לא אמרת אמת לאביך, ולכן גם אני לא אמרתי אמת לך. חס ושלום לומר שזה היה הדין ודברים ביניהם. אלא הפירוש הנכון הוא: הנה בעולם

שָׁלָב שְׁלִישִׁי: עֲרָנוּת

חֶדֶר 1: מַה הַשָּׁעָה? יֵשׁ לִי כָּל כָּךְ הַרְבֵּה עִסּוּקִים! מַה אֲנִי, פְּסִיכוֹלוֹג? נִרְאֶה לִי שֶׁהוּא קְצָת מַגְזִים. עֲוִית שֶׁל חֹסֶר אֱמוּן מִשְׁתַּקֶּפֶת מֵהַפָּנִים שֶׁלִּי.

חֶדֶר 2: הַפֶּלֶאפוֹן בְּמַצָּב שָׁקֵט. יֵשׁ כָּאן נְשָׁמָה אֱלוֹקִית שֶׁזְּקוּקָה לִי, יֵשׁ לִי כָּאן תַּפְקִיד. אֲנִי נוֹכֵחַ בַּחֶדֶר, לֹא מְזַלְזֵל בְּמַה שֶׁהוּא מַרְגִּישׁ. הוּא לֹא בָּא לְכָאן כְּדֵי לְקַבֵּל מִמֶּנִּי פַּרְשָׁנֻיוֹת!

שָׁלָב רְבִיעִי: מְקוּד

חֶדֶר 1: אֵיךְ הוּא לֹא מִתְבַּיֵּשׁ? הוּא לֹא שָׂם לֵב שֶׁגַּם הַסְּבִיבָה סוֹבֶלֶת מִמֶּנּוּ? שֶׁגַּם הוּא אָשֵׁם בַּמַּצָּב? כָּל מַה שֶׁאֲנִי רוֹצֶה זֶה לְטַלְטֵל אוֹתוֹ: צֵא מֵהַבּוּעָה שֶׁלְּךָ!

חֶדֶר 2: יִתָּכֵן שֶׁיֵּשׁ בּוֹ קְצָת אַשְׁמָה, שֶׁיֵּשׁ נִפְגָּעִים גַּם בַּצַּד הַשֵּׁנִי. אִם הֵם הָיוּ בָּאִים אֵלַי - הָיִיתִי נוֹתֵן לָהֶם אֶת מְלוֹא הַהַקְשָׁבָה. אֲבָל עַכְשָׁיו הוּא כָּאן מוּלִי! הוּא, וְהָרְגָשׁוֹת שֶׁלּוֹ, וְהַחַוָיָה שֶׁלּוֹ בַּסְּפוּר.

שָׁלָב חֲמִישִׁי: הִזְדַּהוּת

חֶדֶר 1: כְּשֶׁהוּא מְסַפֵּר עַל אֶתְגָּרִים שֶׁלֹּא חָוִיתִי - אֲנִי מְגַמֵּד אֶת מַה שֶׁהוּא מַרְגִּישׁ, אוֹ נִשְׁאָר רָחוֹק, קַר וּמְנֻתָּק.

חֶדֶר 2: ה' לֹא נָסָּה אוֹתִי בְּכָל הַנִּסְיוֹנוֹת בָּעוֹלָם. נָכוֹן, הַבַּיִת שֶׁלִּי יַצִּיב, אֲבָל הַאִם אֵין לִי תְּחוּשָׁה שֶׁל חֹסֶר יְצִיבוּת? הַיְלָדִים מַרְוִים אוֹתִי נַחַת, אֲבָל הַאִם אֵין לִי בּוּשָׁה בַּחֲלָקִים אֲחֵרִים שֶׁל הַחַיִּים? הַלֵּב מִתְמַלֵּא חֶמְלָה. הַחֶמְלָה הוֹפֶכֶת לִתְפִלָּה פְּנִימִית: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, תַּעֲזֹר לוֹ לָשֵׂאת אֶת הַכְּאֵב, לְהַגִּיעַ לְקַרְקַע יַצִּיבָה. גַּם אֲנִי זָקוּק לַיְצִיבוּת הַזּוֹ בַּחֲלָקִים שֶׁלִּי, גַּם אֲנִי מְקַוֶּה לַעֲבֹר אֶת מַעֲבְרֵי חַיַּי בְּלִי טְרָאוּמוֹת מְיַתָּרוֹת. הַחֶמְלָה הַזּוֹ, הַהִזְדַּהוּת, מְחַבֶּרֶת בֵּינֵינוּ, יוֹצֶרֶת קֶשֶׁר נַפְשִׁי עָמֹק וּבָרִיא.

להצלחת
החתן **יצחק אהרן** נ"י עב"ג **זיסל** תחי' לנישואיהם
יזכו לבנות בית נאמן בישראל לתפארת המשפחות הנכבדות

היו אומרים: שני בנים יש לרבקה, ושתי בנות ללבן - הגדולה לגדול והקטנה לקטן (בבא בתרא קכג, א), דהיינו לאה הגדולה צריכה להינשא לעשיו הבכור. אבל אליבא דאמת, עשיו אינו הבכור, כי מכר את בכורתו ליעקב. אם כן, יעקב נעשה הגדול, ולאה צריכה להינשא לו. זאת אמרה לאה: הרי אמרת 'אנכי עשו בכרך', ובוודאי אין זה שקר, כי אתה באמת הבכור. ואם קנית את חלקו, אם כן אני שייכת לך, כי אתה הגדול ואני הגדולה.

(עבודת ישראל)

"ויאמר לבן לא יעשה כן במקומנו לתת הצעירה לפני הבכירה" (כט, כו)

מהו "במקומנו"? היה לו לומר "לא יעשה כן לתת הצעירה לפני הבכירה". אלא, לבן קנטר את יעקב ברמז על שקנה את הבכורה מעשו, כאומר: אולי במקומכם המנהג להקדים את הצעיר לפני הבכור, אבל במקומנו לא יעשה כן.

(בית הלוי)

"זה לי עשרים שנה בביתך... ותחלף את משכורתי עשרת מונים" (לא, מא)

צריך להבין, מדוע התעורר יעקב דוקא עכשיו להוכיח את לבן על כל רמאויותיו במהלך השנים שבהן היה יעקב בביתו? מבאר הנצי"ב מוולאז'ין זצ"ל בספרו 'העמק דבר':

אומרים חז"ל (קידושין ע, א): "כל הפוסל במומו פוסל".

היינו, טבעו של אדם שדוקא בדבר שהוא עצמו פגום בו, הרי הוא נוהג תמיד לחשוד בזולתו שאף הוא פגום בכך, כי הוא שופט אותו על פי הבנתו והרגשתו, כיצד הוא עצמו היה נוהג.

כך גם להיפך: אדם הנקי באיזו מידה ונזהר באיזה פרט, מאמין לחברו בעניין זה ואינו חושד בו. לכן אמרו חז"ל (מדרש רבה, פרשת אחרי) כי שמשון האמין לאחרים בשבועה, כיוון שאף הוא עצמו היה זהיר בשבועה.

זהו שטען יעקב ללבן: הסיבה שמישהו את כל כליי, כדרך שעושים לגנב, היא מכיוון שאתה עצמך רמאי וגנב, שהרי "ותחלף את משכרתי עשרת מנים", ולכן נדמים לך כולם כגנבים.

(העמק דבר - הנצי"ב מוולאז'ין זצ"ל)

"ותחלף את משכרתי עשרת מנים" (לא, מא)

חסידים מספרים, שהגיע אחד לרבי ר' העניך מאלכסנדר זצ"ל בשאלה. מה התועלת שיש לחסידים מנסיעתם לרבי? מובן אלו היושבים בשלחן ושומעים את התורה שהרבי אומר ומקבלים שיריים.

אבל הללו שנדחקים בשורה החמישית, השביעית והעשירית, דברי תורה אינם שומעים, את הרבי אינם רואים, ושיריים אינם מגיעים אליהם. אם כן, מה התועלת בנסיעה?

ענה לו הרבי בסיפור: כשהייתי ילד ולמדתי בחדר, הגענו לפסוק 'ותחלף את משכרתי עשרת מנים'. שאלתי את המלמד: כיצד יתכן מאה פעמים? הלוא הוא אמר עקודים ועשה ברודים, אבל למאה זה לא מגיע. ענה לי המלמד: בני היקר, מה משנה איך החליף?

אני יודע דבר אחד: סוף כל סוף יעקב התעשר מזה. מה נפקא מינה איך התעשר? העיקר שהתעשר.

גם אני, בני, רואה שעל ידי הנסיעות נוסף לחסידים תורה, יראת שמים ויהדות. די לי בזה. העיקר שהתעשרו.

(יגדיל תורה)

שָׂלָב שִׁשִּׁי: הַפְּרָדָה

חֶדֶר 1: סוֹף סוֹף קִבַּלְתִּי אֶת הַמִּיקְרוֹפוֹן. אֲנִי פּוֹצֵחַ בִּדְרָשָׁה אֲרֻכָּה, מַסְבִּיר לוֹ הֵיכָן הוּא טוֹעֶה, לָמָּה הוּא אָשֵׁם. כָּל מַה שֶּׁיַּעֲזֹר לִי לְהַרְגִּישׁ הַכִּי טוֹב עִם עַצְמִי.

חֶדֶר 2: דְּמָמָה בַּחֶדֶר. הוּא כְּבָר לֹא מְדַבֵּר. אֲנִי עֲדַיִן לֹא מְדַבֵּר. נוֹתֵן כָּבוֹד לַשְּׁתִיקָה שֶׁלּוֹ. מְנַסֶּה לְהָבִין הַאִם הוּא רוֹצֶה גַּם שֶׁאֶהְיֶה אִתּוֹ בַּחִפּוּשׂ אַחַר פִּתְרוֹן. רַק אִם כֵּן - אֲנִי מַמְשִׁיךְ לַהַפְרָדָה: לְהַבְחִין יַחַד בֵּין הַכְּאֵב הָאֲמִתִּי וְהַמְּצָדֵק לְבֵין הַמַּסְקָנוֹת הַמְּטֻעוֹת שֶׁנִּבְנוּ סְבִיבוֹ. אֲנִי לֹא מְמַהֵר לְהַסְבִּיר לוֹ אֶת הַכְּאֵב אוֹ לָתֵת לוֹ סִבָּה רוּחָנִית. הָאֱמוּנָה שֶׁלִּי אֵינָהּ תּוֹרָה שֶׁאֲנִי דּוֹרֵשׁ לְפָנָיו, אֶלָּא הַכֹּחַ שֶׁמַּחֲזִיק אוֹתִי לְהִשָּׁאֵר לְצִדּוֹ. רַק אִם הוּא מְבַקֵּשׁ עֵצָה אוֹ שִׂיחָה בֶּאֱמוּנָה - אֲנַחְנוּ מְבָרְרִים יַחַד מַה יוֹכַל לַעֲזֹר לוֹ כָּעֵת. אֲבָל אָסוּר לַעֲבֹר לַהַפְרָדָה לִפְנֵי שֶׁאֲנִי בַּצַּד שֶׁלּוֹ, מֵבִין וְלֹא שׁוֹפֵט אוֹתוֹ! אַחֶרֶת הוּא יִנָּסֶה לְהָגֵן עַל הַתְּאוֹרִיוֹת שֶׁלּוֹ בְּכָל הַכֹּחַ.

שָׂלָב שְׁבִיעִי: עֲזָרָה

חֶדֶר 1: הוּא לֹא מוּכָן לְהִשְׁתַּנּוֹת, לֹא מְקַבֵּל אֶת הָעֵצוֹת שֶׁלִּי. הַשִּׂיחָה מִסְתַּיֶּמֶת. הוּא יוֹצֵא. לֹא אוֹמֵר תּוֹדָה עַל הַשָּׁעָה שֶׁהִקְדַּשְׁתִּי עֲבוּרוֹ. וְלָמָּה הַפַּרְצוּף שֶׁלּוֹ חָמוּץ?

חֶדֶר 2: אֲנִי כָּאן בִּשְׁבִילוֹ, מוּכָן לָשֵׂאת בְּעֹל, לְהָקֵל עָלָיו. אֲנִי לֹא דּוֹרֵשׁ מִמֶּנּוּ לְהִשְׁתַּנּוֹת אוֹ לִפְתֹּחַ אֶת כָּל סוֹדוֹתָיו הַכְּמוּסִים. כְּשֶׁהוּא קָם, בְּפָנִים שְׁטוּפוֹת דֶּמַע וְאוֹר בָּעֵינַיִם, אֲנִי מְשַׁגֵּר עוֹד חִיּוּךְ, וּבְלִבִּי מַזְכִּיר לְעַצְמִי: זֶה לֹא אֲנִי! אֲנִי לֹא מְקוֹר הָרְפוּאָה, אֲנִי רַק מְמַלֵּא אֶת תַּפְקִידִי - וַה' הוּא שֶׁנּוֹתֵן אֶת הַמִּלִּים הַמּוֹעִילוֹת בְּפִי! אֲנִי בְּסַךְ הַכֹּל צִנּוֹר!

(ע"פ נְקֻדּוֹת שֶׁל אוֹר - סְפִינְקָא)

לקבלה במייל: LikutimNiflaim@gmail.com

בעזהי"ת
הוראות למעשה מפרשת השבוע
לה' שנה לצאת העלון
"שמעו ותחי נפשכם"
העורך: הרב יצחק עידו וובר ארליך שליט"א
מתורתו של הגאון הצדיק רבי משה וובר זיע"א
גליון מס' 1291

שבת פרשת ויצא – י"א כסלו תשפ"ז – נא לא לעיין בעלון בשעת התפילה ובקריאת התורה

תורה מלשון הוראה **הוראות למעשה** על פי השל"ה הקדוש

הוראה למעשה

ראוי לאדם שיעמוד במקומות הנכבדים באימה וביראה ובתוספת קדושה ויהי מורא שמים עליו בדיבור ובמחשבה. על כן המספר שיחת חולין בבית המדרש או בבית הכנסת, אף שלא בשעת לימוד ושלא בשעת תפילה, מסלק מורא שמים מעליו והוא איסור מוסיף על איסור של שיחת חולין."

המקור בפרשה: המקור בפרשה: "והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה. סולם בגמטריא: קול, שקול תפילת הצדיקים הוא סולם לעלות בו המלאכים, לכך כל מי שמתכוין בתפלתו, הסולם שלם בשליבותיו ויכולים לעלות בו". (בעל הטורים). וזה לשון הנועם אלימלך: "והנה סולם מצב ארצה, רוצה לומר, התפלה, שהיא עולה למעלה, לזה רומז "סולם". היה מוצב ארצה, דהיינו שהתחלתו היה מוצב ארצה, שהיה מסתכל בשפלותו, וראשו מגיע השמימה, היינו רוממות אל, ופעל על ידי זה "והנה מלאכי אלקים עולים", רוצה לומר, התפלות והדיבורים הקדושים שעולים למעלה, לעולמות העליונים, שהם נקראים מלאכים. "ויורדים בו", רוצה לומר, אותם הדבורים עצמם ירדו בו, דהיינו בקרבו, שנתוסף לו קדושה כנ"ל, וקל להבין.

הוראה למעשה

"אין ראוי לאדם שיהיה בהול להון, אלא צריך להסתפק בהכרח."

המקור בפרשה: "לחם לאכול ובגד ללבוש." יעקב אבינו לא שאל כי אם ההכרחי והוא "לחם לאכול ובגד ללבוש."

הוראה למעשה

"ראוי לאדם שיהיו דבריו עם הבריות בנחת ובדרך כבוד."

המקור בפרשה: "ויאמר יעקב אחיי מאין אתם." הנה יעקב קרא אותם "אחים".

הוראה למעשה

"ראוי לאדם שישתדל להישיר האנשים אל הטוב בדרך מוסר וענווה."

המקור בפרשה: "לא עת האסף המקנה."

הוראה למעשה

"האדם צריך לדעת ש"אם שכיר יום המשועבד לחבירו שהוא אדם כמוהו – כך, קל וחומר ועבודתינו לה' יתברך שהוא נאמן ליתן שכר, שצריכים אנו לשמור עבודתינו ביום ובלילה, כי שכירי יום ושכירי לילה אנחנו. ויש יסוד גדול בדבר שלא יאבד זמן מן הזמנים לישב בטל, כי כל זמן וזמן הוא עניין בפני עצמו, בסוד התפשטות ענף מענפי שם ה'"...

המקור בפרשה: "הן עוד היום גדול." פירש רש"י: "אמר להם: אם שכירים אתם, לא השלמתם פעולת היום." כי השכיר שאינו משלים חוקו, עושה רעה גדולה, עושק את בעל הבית וגם גונב דעתו... ויעקב אבינו החמיר מאוד בענין עבודת שכיר.

הוראה למעשה

"אין ראוי לאדם שירצה דבר מה מבני ביתו, שיכריחם על זה על צד האונס והניצוח אף כי הוא מושל בהם. אבל ישתדל לפתות אותם במה שירצהו בתכלית מה שאפשר כדי שיתעוררו לזה מעצמם, כי זהו יותר טוב משיעשו זה על צד האונס וההכרח.

המקור בפרשה: "וישלח יעקב ויקרא לרחל וללאה." ראה כמה הרבה יעקב דברים עם רחל ועם לאה כדי שיתרצו בטוב לב ואף על פי שה' הוא זה שציוה לו שיעשו בביתו."

נקודת שבירושלים

חסיד אמיתי שהתגורר ברחוב "שומרי אמונים"

רחוב "שומרי אמונים" שליד שכונת "מאה-שערים", התגורר אחד מזקני וחשובי חסידי ברסלב. שמו הוא הרה"ח ר' אברהם הרשלר. לפני מספר שנים הוא הלך לעולמו שבע ימים. תושביה הותיקים של "מאה-שערים" זוכרים היטב את המחסן העתיק שלו לממכר מקררים ישנים אשר היה ממוקם בכניסה לשוק "מאה שערים".

במשך כל שעות היום היה נוהג ר' אברום לשבת שם עם ספר תהילים פתוח ולקרוא בהשתפכות נפש את מזמוריו של דוד המלך ע"ה.

כשהיו נכנסים אליו לקוחות, היה פוסק לרגע מאמירת התהילים ומתחיל לספר סיפור מלהיב בעבודת ה' הקשור לאחד מהצדיקים מהדורות הקודמים.

במיוחד אהב הרב הרשלר לספר מעשיות הקשורות ב"רבנו" או באחד מחסידי ברסלב הקשישים. בשנים האחרונות היה ספון בביתו ולא הציג את כף רגלו ברשות הרבים. בשל כך עליתי אליו בכדי לבקרו. היה זה לאחר תקופה ארוכה יחסית שלא ראיתיו. ברגע שנכנסתי לחצר בביתו בו הוא מבלה את מרבית שעות היום, כשנכנסת הוא זיהה אותי וברכני לשלום. נדהמתי מהחיוניות שהפגין ומזכרונו המרוענן. כדרכו בקודש, מייד החלו לקלוח מפיו סיפורים רווי ערגה מהשנים ההן. כך למשל סיפר לי כיצד לפני למעלה כארבעים שנה נסע לשהות בראש השנה באומן עם דרכון שלא היה שלו. "היו שם מאתיים איש בלבד" סיפר. ומאז הוא הקפיד לנסוע לשם מידי שנה בשנה.

הרה"ח ר' אברהם הרשלר משוחח עם עורך העלון שיח'

וגם סיפור מלהיב אודות קברו של "שמעון הצדיק" שמעתי מפיו. "פעם אחת גיסי שגר ברוסיה נלקח לכלא. כשנודע לי על כך, מייד הלכתי לקבר "שמעון הצדיק" בכדי להתפלל עבור גיסי שישתחרר ממאסרו. התלווה אלי ידיד טוב שהיה גבאי צדקה. לאחר כשעה קלה של תפילה, חברי פנה אלי ואמר: "יש לי תחושה שכעת שיחררו את גיסך. אני רואה זאת על מצבת "שמעון הצדיק". אכן כששבתי הביתה, התבשרתי שבדיוק באותה העת שידידי אמר זאת, שוחרר גיסי".

רותקתי לכסאי לשמע הסיפורים המרתקים שר' אברום השמיע באוזני ברצף ובשטף שלא היו מביישים אברך צעיר שזה עתה סיים לקרוא ספר עב כרס של "סיפורי-צדיקים".

בתום שעה שנראתה בעיני כדקות ספורות, נפרדתי ממנו, לא לפני שהבטחתי שבעזהשי"ת אשוב בהקדם. לנו לא נותר אלא לשמוע ממנו שוב את הסיפורים הנפלאים בתחיית המתים במהרה בקרוב.

הציבור מתבקש להתפלל לרפואתו השלמה של האברך החשוב הרב יוסף מאיר בן שרה שיחי' לרפואה שלמה בתוך שאר חולי עמו ישראל

לעילוי נשמת מורנו המשפיע הגה"צ הרב חיים משה בן הגה"ח פנחס לייבוש וובר זיע"א, מייסד העלון ואשתו הרבנית הצדיקה מרת מרים רחל בת ר' מרדכי ז"ל

מאמרותיו - של הגה"צ המשפיע רבי משה ובר זיע"א

ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו (כח, יא)

פירש רש"י: "האבנים התחילו מריבות זו עם זו, זאת אומרת עליי יניח צדיק את ראשו, וזאת אומרת עליי יניח צדיק את ראשו".

אפשר לבאר העניין של מריבת האבנים, שהנה יעקב ברח מעשיו שרצה להורגו, ובדרך לקח אליפז את כל מה שהיה לו, ואפשר לומר שיעקב יחשוב כי כל זה גרם החטא, ולכך הראו לו מן השמים שהאבנים מריבות וכל אחת רצתה שעליה יניח ראשו, וזאת מפני שהוא צדיק, ואל יפול רוחו בקרבו. וזה שעשיו רודף אחריו, לא משום שחטא חס ושלום, אלא שטבע הרע לשנוא את הטוב.

ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו

פירש רש"י: "התחילו מריבות כו' מיד עשאן הקדוש ברוך הוא אבן אחת".

לכאורה אינו מובן מה היה צריך לעשות נס גדול כזה, הלא אין הקדוש ברוך הוא עושה נס לחינם.

אפשר לפרש שזה בא ללמדנו, שתלמידי חכמים מרבים שלום בעולם (ברכות סד, א) ואינם רוצים שיהיה ריב על ידיהם. וכמו כן גם כאן, כאשר כל אחת אומרת עליי יניח צדיק את ראשו, נעשה נס שמכל האבנים נעשה אבן אחת, כי הצדיק אינו יכול לסבול שבשבילו נעשה מחלוקת.

וכמה שנאוי המחלקת, אפילו שההתחלה הייתה מתוך כונה טובה (כמו "עליי יניח צדיק את ראשו"), אבל אחר כך עוברים על לא תשנא את אחיך (ויקרא יט, יז). והחכם עיניו בראשו.

וידור יעקב נדר וגו' ושמרני בדרך הזה (כח, כ)

במדרש רבה (פרשה ע, ד): "ושמרני בדרך כו' אין דרך אלא לשון הרע וכו'".

על פי זה אפשר לפרש המשך הפסוק "והיה ה' לי לאלקים". ויתבאר על פי מה שמובא במסכת סוטה (ה, א) "שאין השכינה שורה על בעלי לשון הרע". וזהו שאמר "ושמרני בדרך הזה", היינו, שלא אדבר לשון הרע, אז, "והיה ה' לי לאלקים", שהשכינה תשרה עליי.

ואפשר לומר שיעקב למד חומר איסור לשון הרע מרבקה אמנו עליה השלום. שאמרה לו (בראשית כז, מב) "הנה עשיו אחיך מתנחם לך להרגך", ומשום זה ילך ללבן, וליצחק אמרה (שם, מו) "קצתי בחיי מפני בנות חת" ובשביל זה ילך ללבן, ולא אמרה לו הטעם מפני שעשיו רוצה להרגו, שלכאורה היה יותר טוב, אם היה יצחק יודע שעשו רוצה להורגו והיה מצווה לעשיו על זה, על זה כתב האור החיים: "ולא רצתה לגלות הדבר ליצחק, משום איסור רכילות, ואמרה סיבה אחרת. אבל מה שגילתה ליעקב, אדרבה קיימה "לא תעמד על דם רעך".

נמצא, שכל הדרך הזה שיעקב הוצרך לברוח, הוא מפני שרבקה אמו לא רצתה לגלות ולדבר לשון הרע על עשיו. מזה למד יעקב גודל איסור לשון הרע.

וישק יעקב לרחל וכו' ויבך (כט, יא)

פירש רש"י: "לפי שצפה ברוח הקדש שאינה נכנסת עימו לקבורה".

אפשר לומר, דעניין הבכי של יעקב על הקבורה, הוא כדי להזכיר יום המיתה, כמו שמצינו במסכת ברכות (לא, א): "אמרו לו החכמים לרב המנונא זוטי בשמחת הנישואין של מר בנו של רבינא, ישיר לנו רבנו, אמר להם אוי לנו שנמות, אוי לנו שנמות".

והיינו מפני שהאדם בעת שמחתו יכול חס ושלום לבוא לידי שכחת ה', וכמו שנאמר בפרשת עקב (ח, יא) "השמר לך וגו' פן תאכל ושבעת וגו' ורם לבבך ושכחת את ה' אלקיך". והעיצה לזה כמו שאמר עקביא בן מהללאל (אבות פרק ג, משנה א) "דע לאן אתה הולך למקום רימה ותולעה" (עיין בפירוש הרע"ב שם).

עוד יש לומר, שבזמן החתונה אדם עושה חשבון שיבוא הזמן שהוא סוף כל האדם, שהרי בשביל זה נצטווה במצוות פרו ורבו כדי שיהיה קיום העולם, ולכן אז הוא זמן של חשבון הנפש.

ועוד אפשר לומר הכוונה בבכייתו על יעקב על שאינה נכנסת עימו לקבורה, שבכה על גלות ישראל. שהרי זהו הטעם שנקברה בדרך, כמו שפירש רש"י בפרשת ויחי (מח, ז): "שעל פי הדיבור קברתיה שם, שתהא עוזרה לבניה כשיגלה אותם נבוזראדן, והיו עוברים דרך שם, יוצאת רחל על קברה ובוכה וכו'", ועל אותה הבכיה של רחל בכה עתה יעקב אבינו עליו השלום.

וישק יעקב לרחל וכו' ויבך

פירש רש"י: "דבר אחר לפי שבא בידים ריקניות וכו'".

וצריך להבין איך יתכן שיעקב אבינו עליו השלום בכה על שאין בידיו נזמים וצמידים וטבעות.

ואפשר לומר, שיעקב צפה ברוח הקודש מה שיכול להגיע אליו על ידי לבן הרמאי, שרימה אותו וגרם לו צער גדול בעבודתו שבע שנים עבור רחל. וכל זה גרם בגלל שלא היה בידו נזמים וטבעות, שאילו היה לו, היה מקדש את רחל על המקום, כמו שעשה אליעזר שקידש את רבקה ליצחק. ובשביל זה בכה יעקב, שראה העתידות לבוא על ידי זה.

ותקרא שמו ראובן כי אמרה כי ראה ה' בעוניי כי עתה יאהבני אישי (כט, לב)

פירש רש"י: "רבותינו פירשו, אמרה ראו מה בין בני לבן חמי וכו', שביקש להוציאו מן הבור". לכאורה קשה, הלא מפורש בפסוק "כי ראה ה'" וגו', ומה צריכים עוד טעם. ועוד, איפוא זה מרומז בפסוק.

ואפשר לומר, שהיה קשה לרבותינו לשון הפסוק מה שכפל שני פעמים "**כי**", "כי ראה" וגו' "כי עתה יאהבני" וגו', היה צריך לכתוב ועתה יאהבני אישי, אלא שרמזה בתוך דבריה שמלבד הטעם על שם "ראה ה' בעניי", יש עוד טעם של "ראו מה בין בני וכו'" שביקש להוציא את יוסף מן הבור, ועל ידי זה יאהבני אישי.

יעקב תיקן תפילת ערבית

צריך להבין: מדוע דוקא בשעה ההיא תיקן יעקב את תפילת ערבית? אפשר להסביר זאת על פי דברי רש"י על הפסוק "יונתי בחגוי הסלע": "פסוק זה נאמר על אותה השעה שרדף פרעה אחריהם והשיגם חונים על הים ואין מקום לנוס לפניהם מפני הים. למה היו דומים (עם ישראל) באותה השעה? ליונה שבורחת מפני הנץ ונכנסת לנקיקי הסלע ושם היה נחש נושף בה. ומה עליה לעשות? תכנס לפנים הרי הנחש, תצא לחוץ הרי הנץ. אמר לה הקב"ה: "הראיני את מראיך את כשרון פעולתך למי את פונה בעת צרה. השמיעיני את קולך", וזהו שנאמר: "ויצעקו בני ישראל אל ה'". וכך גם היה מצבו של יעקב באותה השעה. מסופר עליו: "ויצא יעקב מבאר שבע". הוא ברח מעשיו הרשע משום שאמרה לו אמו: "הנה עשו אחיך מתנחם לך להרגך, קום ברח לך". ולהיכן הלך? ללבן הרשע "שביקש לעקור את הכל". נמצא שהוא היה אז במצב של היונה המוזכרת לעיל, ולכן נאמר: "ויפגע במקום" שתיקן, תפילת ערבית, "ערבית" מלשון חושך הרומז לצרות, ובעת צרה צריכים לפנות ולהתפלל לקב"ה וכמו שהוא ית' אמר בעצמו: "השמעיני את קולך". מכיון "שכל מה שאירע לאבות סימן הוא לבנים, צריכים בניו של יעקב ללמוד מכך שבכל עת צרה יש לעורר רחמים

סיפור קטן על יהודי גדול

הגה"צ המשפיע רבי משה ובר זיע"א

מספר הרב קובביץ שליט"א מ"מאה שערים": הייתי שרוי בבעיה קשה. ידיד הציע לי להיוועץ עם הרב משה ובר זיע"א. ניגשתי אליו בליל שבת. היה זה לאחר תפילת ערבית כשהוא עדיין היה ישוב בספסל בית הכנסת. למרות שלא הכיר אותי מקודם, הוא הקשיב לבעייתי בקשב רב ובסבלנות עצומה. חשתי כיצד הוא באמת מנסה להבין את הכאב שלי ומשתדל למצוא פתרון למצוקתי. ואכן זכיתי לקבל ממנו באותו הלילה עצה ותושייה שחילצה אותי מהמועקה שאפפה אותי.

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת שרה גולדה קופמן ז"ל בת הרה"ג רבי אלימלך וובר ז"ל

לעילוי נשמת הרבנית הצדקנית שהייתה מפורסמת במעשי חסדיה הכבירים – מרת יהודית רובינשטיין בת רבי נחום ז"ל – נפטרה בו' ניסן תשע"ג

לעילוי נשמת הגאון הגדול רבי מרדכי אהרן בן רבי יוסף חיים שיינברגר זצ"ל נפטר י"ח אב התשע"ט ת..נ.צ.ב.ה.

סיפור לשבת

הגמלים שחזרו עם הרכוש בשלום לבעליהם

בני ותלמידי ישיבת המקובלים "בית א-ל" בירושלים העתיקה, בראשותו של ראש המקובלים, נכדו של הרש"ש, הגאון הצדיק רבי אברהם שלום שרעבי, יושבים היו על תורתם ועל עבודתם יומם ולילה – הודות לשותפות של "ישכר וזבולון" שהיתה קיימת ביניהם לבין עשיר ידוע בדמשק, מר פרחי, אשר קיבל על עצמו להחזיק את כל הישיבה על חשבונו ולספק את כל הצטרכויותיהם. למען יוכלו לשבת ולהגות בתורה, בנגלה ובנסתר. ללא הפרעות.

הדבר הפליא אותו, אך בטוח היה כי אין זה אלא מקרה, ובודאי יקבל בקרוב את התשלום

לפי הסדר, רשאי היה כל אחד מבני הישיבה לקבל מוצרי מזון בחנות הסמוכה, לפי מספר הנפשות שבבית, ובסוף כל חודש הביא את כל החשבונות אל ראש הישיבה אשר עבר ובדק את נכונותם, ולאחר שהחתימם בחותמתו לאישורם, היה מעבירם אל העשיר בדמשק. עם קבלת החשבונות, היה הלה מעביר ללא דיחוי את התשלום, למען יוכל לרכוש בכסף זה סחורה חדשה עבור רבני הישיבה.

קרה פעם, ובעל החנות לא קיבל את התמורה עבור החשבונות ששלח אליו. הדבר הפליא אותו, אך בטוח היה כי אין זה אלא מקרה, ובודאי יקבל בקרוב את התשלום. הוא המשיך לספק לרבנים את מצרכיהם מדי יום, כרגיל, ואף לא סיפר על כך לראש הישיבה.

בחודש השני, שוב חזר ונשנה הדבר. כהרגלו, שלח בסוף החודש את החשבון אל העשיר בצפותו לקבל את התמורה – אך עברו ימים, חלפו שבועות, ואין קול ואין עונה. לבו החל נוקפו ולא ידע מה לעשות, אך בצדקותו כי רבה לא סיפר על כך לאיש, והמשיך לספק את כל צרכי הרבנים, כמקודם, למען לא יתבטלו מלימודם.

קהל הקונים החל להרגיש כי משהו אינו כשורה אתו, אך שלא לצערו לא שאלוהו מאומה

כאשר חזר ונשנה הדבר גם בפעם השלישית, היה כבר אובד עצה ולא ידע מה לעשות. בעל אמצעים מוגבלים הוא, ואין בידו הכסף לרכוש מצרכים חדשים, במקום אלה שהתרוקנו ממדפי המזון שבחנותו. קהל הקונים החל להרגיש כי משהו אינו כשורה אתו, אך שלא לצערו לא שאלוהו מאומה, אם כי ראוהו מתהלך מיצר ודואג. בצר לו, החליט לגלות הדבר לראש הישיבה ולהתייעץ אתו מה לעשות. כאשר שמע זאת הרב, נענה ואמר לו, כי אם ברצונו – מוכן הוא לנסוע יחד אתו לדמשק, לבקר אצל העשיר ולברר מה נעשה שם. שמח בעל החנות על הצעתו, הכין צידה לדרך ויצאו לדרכם.

אך בני המשפחה אמרו לו, כי אסור הוא מאחורי סורג ובריח

ביום הראשון בשבוע יצאו מירושלים רכובים על גמליהם, ואחר נסיעה ארוכה של שבוע הגיעו ביום הששי, ערב שבת, לדמשק. השנים פנו מיד לביתו של מר פרחי, כאשר בני הבית מקבלים את פניהם בפנים עצובות.

שאלו האורחים היכן בעל הבית, כדי לברכו בברכת שלום ולהפגש אתו, אך בני המשפחה אמרו להם, כי אסור הוא מאחורי סורג ובריח, לאחר שהעלילו עליו עלילה שפלה, והממשלה החרימה את רכושו.

נבהל הרב לשמע הדברים ואמר להם, כי יעשה ככל שבאפשרותו להצילו מפח יוקשים. הוא ביקש להקדיש לו חדר מיוחד, שם התבודד שעה ארוכה שקוע במחשבותיו, אחר יצא מהחדר ונכנס לחדר הגדול, הקיפו שבע הקפות – ושם פעמיו אל מושל העיר.

בהגיעו לביתו של המושל, נתקף הלה חרדה גדולה ורץ לקבל את פניו. הוא קד לו קידה, הובילו אל טרקלינו וביקשו לשבת על הכורסא המרופשת. המושל התיישב אף הוא על כורסתו המקושטת, ושאלו על מטרת בואו. אמר לו הרב, כי בא לשחר את פניו כדי להוציא את מר פרחי ממאסרו, ולהשיבו אל ביתו. הוא הביע את דעתו כי אך שקר בדו מעליליו, וכי נקי הוא האיש מכל רבב. אמר לו השר, כי יצוה מיד לשחרר את היהודי האסור ולהחזיר לו את רכושו שהוחרם, ויכול הוא לחזור לביתו לשלום.

סיפרו לו האורחים על מטרת בואם, לאחר שלא שמעו ממנו זה חודשים מספר, ואשר בגלל כן שרויים כולם בדאגה מרובה

כאשר השתחרר העשיר לביתו, נדהם לראות את האורחים שבאו אליו במיוחד מירושלים, ושאלם בחרדה על מה ולמה עשו כל הטרחא הגדולה הזאת. סיפרו לו האורחים על מטרת בואם, לאחר שלא שמעו ממנו זה חדשים מספר, ואשר בגלל כן שרויים כולם בדאגה מרובה. יחד עם זאת הביע הצדיק את סיפוקו ושמחתו על אשר זכה לשחררו מאזיקיו, ואשר בגלל כן היה כדאי לו כל הטרחא המרובה, להציל עשוק מעושקו.

שמח בעל הבית על אורחיו הדגולים כמוצא שלל רב, וכיבד את ראש הישיבה בכבוד הראוי לו. להפצרותיו המרובים נעתרו האורחים להשאר בביתו עד יום השבת. גם בני העיר היו מאושרים ביותר שצדיק זה, ראש המקובלים בירושלים ונכדו של הרש"ש, בא לעירם ולבית מדרשם.

לאחר השבת פרע העשיר את כל המגיע ממנו עבור החדשים שחלפו, וכן נתן בידם סכום ניכר עבור שלשת החדשים הבאים. עם הכסף שבידו, יצא בעל החנות העירה וקנה מצרכי מזון, אותם לא ניתן להשיג בעירו, עבור בני הישיבה הממיתים עצמם באהלה של תורה.

יצא הסוחר לשוק על מנת לשכור גמלים מיוחדים אשר יעבירו לירושלים את כל המלאי שקנה. אך בעלי הגמלים העירו לו, כי מאחר והדרך רצופה סכנות עקב השודדים האורבים בדרך, לכן יֵדַע מראש כי האחריות עליהם חלה עליו, ואין הם מקבלים עליהם כל אחריות לכל אשר יקרה בדרך.

אך בשמעו על הסכנה שבדרכים ביקש מהרב להצטרף אליו בנסיעתו ולא להשאירו בודד לנפשו

תחילה התכונן הסוחר לצאת עם הסחורה לדרכו לבד, מאחר שבדעתו של ראש הישיבה לעכב את שהותו בעיר, אך בשמעו על הסכנה שבדרכים ביקש מהרב להצטרף אליו בנסיעתו ולא להשאירו בודד לנפשו בדרכים המשובשות בגייסות.

האורחים נפרדו בלבביות מרובה מבעל הבית. ולאחר שהעמיסו את כל הסחורה על הגמלים. יצאו לדרכם הארוכה.

בהגיעם למחצית הדרך ושקעה החמה, עצרה השיירה הארוכה בדרכה והתכוננה ללון שם בלילה. ולאחר שתנץ החמה ימשיכו בדרכם.

ויהי בחצי הלילה, התנפלו פתאום עליהם שודדים מזוינים אשר איימו לרצחם נפש ולשדוד את כל רכושם. אחדים מהם התייצבו על הנוסעים לבל יברחו, ואילו עמיתיהם החרימו את כל הסחורה, יחד עם גמליהם. כאשר ניסו בעלי הגמלים להקים קול יללה איימו עליהם בחרבותיהם, ורק לאחר שגמרו מלאכתם המשיכו השודדים בדרכם יחד עם כל השלל שהחרימו. הצדיק עצמו התבודד כל העת בפינתו וערך תיקון חצות, מבלי לשמוע כלל מכל המתרחש סביבו.

כאשר גמר תפילתו ושמע את כל הרעש שקם במקום לאחר שהשודדים עזבו את המקום, מיהר לראות את המתרחש. הללו סיפרו לו על התנפלות השודדים ששדדו את כל גמליהם ורכושם, ורק חייהם השאירו להם לפליטה.

לאחר ששמע את כל מה שאירע, נענה ואמר להם אל תבכו ואל תחרדו, חזרו למקומכם לישון במנוחה, וכל מה שהוחרם יוחזר אליכם עד תום.

עשו הללו כפי שנצטוו ותוך שעה מועטת הוקמה כעין ביקתה קטנה פתוחה באחת מרוחותיה

בעל החנות, אשר ידע היטב

המשך בעמוד הבא

לעילוי נשמת הבחור החשוב שמואל סגל ז"ל בן רחל שתחי'

לעילוי נשמת הגה"ח הרב נחום עקיבא יוסף בן יחיאל יהודה שלזינגר ז"ל נלב"ע ח"י אלול תשס"ז

מבט לאירועי השבוע

דבקות המכבים במטרה

מ צויים אנו בתחילת חודש כסלו – חודש הניסים של עם ישראל. בתקופה זו שעם ישראל עובר כל כך הרבה טלטלות וסערות, זקוקים אנו לניסים יותר מתמיד. עומדים עלינו אוייבים מבית ומחוץ ואין לנו להישען אלא על אבינו שבשמים.

כדאי גם שנתבונן בהתנהלותם של המכבים (שבחודש זה נציין את חגם – חג החנוכה) בשעה הקשה שנקלעו אליה עם אויביהם היוונים. המכבים הוכיחו דביקות מושלמת במטרה ובחוסר רצון מוחלט להתפשר עם האוייב. ואז כנגד כל הסיכויים, ובסייעתא דשמיא השיגו את מטרתם. וכך גם אנו צריכים לנהוג. אסור לנו להראות חולשה והתרפסות כלפי אלה שמבקשים להצר את צעדינו.

עלינו ללכת בגאון ובעוז ואז נצליח בעזרת ה' לגבור על כל המכשולים והמהמורות שניצבות בדרכנו.

יהי רצון שבקרוב ממש נזכה להתגלותו של משיח צדקנו שיבוא ויגאלנו במהרה בימינו אמן.

נושא ההתבוללות שוב עולה על הפרק

מדי פעם עולה לכותרות נושא ההתבוללות שבעם ישראל בקשר ליוזמה לביטול החוק שבו נקבע שמעמדו של הנכד שבא ממשפחה מתבוללת יוגדר כיהודי (ל"ע) והוא עולה ביתר עוז לאחר תוצאות הבחירות לאחר הכשר בג"ץ לגוף שעוסק בגיור שאינו מוסכם. בהקשר לכך, במקום אחד התפרסמו נתונים מזעזעים שמצביעים על כך ששמונים וחמש אלף זוגות בארץ ישראל מורכבים מגויים ויהודים, היינו שאו בן או בת הזוג הם אינם יהודים. ובמקום אחר פורסם סיפור מצמרר שהתרחש בעיר ניו יורק שבאמריקה אודות בחורה חרדית שהתחתנה עם חתן שהתחזה לחרדי ולבסוף התברר שהוא גוי לכל דבר.

ובנוגע לאותו העניין הכאוב הזה, זכור לי שכאשר בקרתי לראשונה עם מורי המשפיע הגה"צ רבי משה ובר זיע"א בחצירו של כ"ק האדמו"ר מליובאוויטש זיע"א לפני כארבעים שנה, שמעתי שיחה מפי קדשו של הרבי שבה הוא זועק ומוחה מנהמת ליבו נגד החוק האומלל של "מיהו יהודי" שעתיד להמית שואה רוחנית וגשמית בעם ישראל. באותה העת דבריו אלה של הרבי היו בבחינת "קול קורא במדבר" וכמעט אף לא אחד האזין לדברים הללו ולא הפנים את משמעותם. והנה כעת, בתום ארבעה עשורים רואים אנו עין בעין כיצד התחזית הקודרת שהרבי חזה, מתקיימת במלואה לדאבון הלב במלואה. ואולם בתור יהודים מאמינים בני מאמינים אסור לנו להרים ידיים ולומר נואש. עלינו להרעיש את העולמות העליונים והתחתונים עד שעניין זה יתוקן ותופעת ההתבוללות הנוראה, תמוגר בשלימות.

ויהי רצון שעוד לפני ששורות אלה יראו אור, הן כבר לא יהיו רלוונטיות ומשיח צדקנו יבוא ויגאלנו ויחד איתו תבוא רוח טהרה שתהדוף ותמחה את ההתבוללות המחרידה ותחדיר קדושה בעם ישראל

עדו ובר-אריך

הגמלים שחזרו - המשך

את גודל קדושת הצדיק וכוחו הגדול נרגע לגמרי, ואף הרגיע את בעלי הגמלים אשר לא הרפו מלבכות על מר גורלם. הוא הסביר להם, כי אם הצדיק הבטיחם יתקיימו דבריו במלואם.

בהשכמת הבוקר, לאחר שגמר הרב את תפילתו וסעד פת שחרית, ציוה על בעלי הגמלים להקים מאבני השדה גדר סגורה מארבע רוחותיה וישאירו רק פתח צר דרכו יוכלו להכנס הגמלים שנשבו. עשו הללו כפי שנצטוו ותוך שעה מועטת הוקמה כעין ביקתה קטנה פתוחה באחת מרוחותיה בלב המדבר. לאחר מכן ביקש הרב לבל ישאר איש במחיצת הגדר ויתרחקו ממנו. נכנס רבי אברהם שלום לתוך הביקתה, התעמק במחשבותיו והתעצם בעריכת יחודיו.

לא עברו אלא רגעים אחדים, נדהמו אנשי השיירה לראות את הגמלים רצים ובאים אליהם, עמוסים בכל הסחורות שהועמסו עליהם בתחילת דרכם, ונכנסו היישר לתוך הביקתה שהקימו זה עתה.

רק לאחר שנאמר לו שכל הגמלים כבר חזרו, ציוה על השיירה להמשיך בדרכם כאילו לא התרחש מאומה.

בהגיעם בשלום לירושלים קיבלו רבני הישיבה את פני רבם הגדול בשמחה עצומה. בעל החנות סיפר להם מכל אשר עבר עליהם בדמשק ועל כל מה שהתרחש אתם בהיותם בשדה, והודו לה' על חסדו הגדול אשר יוכלו להמשיך ולהגות בתורה יומם ולילה, בהתאם לשותפות שביניהם לבין העיר, כבימים ימימה.

בסיעתא דשמיא
ממחבר העלון שיחי'

שאלות על הפרשה ותשובות קצרות בצידן:

מה הקשר בין סוף הפרשה הקודמת לפרשתנו?

תשובה: הפסוק שמסיים את הפרשה הקודמת נפתח במילים: "וילך עשיו". ואילו הפסוק שפותח את פרשתנו נפתח במילים: "ויצא יעקב".
עשיו מסמל את היצר הרע. ולעומתו יעקב מסמל את היצר הטוב. דרכו של יצר הרע שהוא מנסה לעכב את היהודי מלקיים את המצוות. "מה בוער לך" אומר יצר הרע ליהודי שרוצה לקום בבוקר לעבודת בוראו. "יש עוד מספיק זמן, אתה יכול להמשיך לישון" לעומתו יצר הטוב מזרז את היהודי לעבודת הבורא וכפי שפותח המחבר את השולחן ערוך : "יתגבר כארי" וכל זאת מרומז במילים "וילך עשיו" ו"ויצא יעקב". עשיו הולך לאט כמו אדם שלא בוער לו דבר, ואילו יעקב יוצא בזריזות ובמהירות בכדי לעבוד את ה'.

כתוב בפסוק השני שפותח את פרשתנו: "ויפגע במקום וילן שם." לכאורה המילים "וילן שם" היו צריכות להיכתב לאחר התיאור של "וישם מראשותיו וישכב במקום ההוא" ולא בתחילת הפסוק?

תשובה: הפסוק "ויפגע במקום וילן שם" בא לומר לנו שמחשבתו של יעקב הייתה באמת קשורה "למקום" היינו בורא עולם. וילן שם זאת אומרת שעיקר לינתו של יעקב ומחשבתו הייתה קשורה לקב"ה.

מה הפסוק המדבר על הסולם שבחלומו של יעקב בא ללמדנו?

תשובה: הפסוק אומר: "והנה סולם מוצב ארצה ראשו מגיע השמימה" מכאן ההוראה שמי שרוצה לטפס גבוה לשמים צריך להיות קודם כל מוצב ארצה, היינו עם הרגליים על הקרקע וכך יוכל להגיע גבוה.

מודעה חשובה

המעוניינים להזמין את מחבר העלון
הרב יצחק עדו ובר שליט"א
לחוגי בית, מסירת שיעור בפרשת השבוע ושמות האדם ועוד
יתקשרו לטלפון 053-8356229

הודעה משמחת: העלון מופיע בחוברת "טועמיה" המופץ חינם במיילים. ניתן להצטרף במייל m025004569@gmail.com

המעוניינים להתפלל על ציונו של המשפיע הגה"צ רבי משה ובר זיע"א - אוהבם של ישראל בכדי לזכות בישועה (ובמיוחד בנוגע לזיווגים וילדים) יגיעו לחלקת הרבנים שבהר המנוחות ובשביל שמוליך לציונו של מרן החיד"א זיע"א ימשיכו להלך עד שימצאו שלט מצד ימין שמציין את מיקום הציון.
רבים זכו שם בסייעתא דשמיא לישועה

לעילוי נשמת מורי הדיין הגאון האדיר רבי זלמן נחמיה בן רבי אברהם גולדברג זצ"ל. נסתלק לגנזי מרומים בל' אב – א' של ראש חודש אלול התש"פ ת.נ.צ.ב.ה.
לעילוי נשמת דודתי עפרה רכלין בת ישראל ז"ל נפטרה ל' סיון ה'תשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

בס"ד

1025
ויצא

כניסת השבת: **16:20**
יציאת השבת: **17:10**
רבנו תם: **17:43**
ע"פ אופק ת"א

יא' בכסלו התשפ"ז

העלון השבועי
טוב להסות בה'

זכות הזהב בשמיים

המדרש (רבה איכה הקדמה פסקה כד') מספר כי כאשר החריב הקב"ה את בית המקדש ויצאו ישראל לגלות ע"י האויבים האכזרים, החלו ישראל לקרוע שערי שמיים. בעוברם דרך קברי האבות, זעקו לה' שיושיעם בזכות האבות ובזכות משה רבנו, אך תפילתם לא התקבלה, שהרי הגזירה היתה קשה ועומדת בעינה. עד שהגיעו לקברה של רחל והתפללו בדמעות לבורא עולם שיבטל הגזירה הקשה וישיבם לארצם. אומר המדרש: "באותה שעה, קפצה רחל אמנו לפני הקב"ה ואמרה: "רבונו של עולם, גלוי לפניך כמה יעקב אהב אותי אהבה יתירה עד אשר הסכים לעבוד למעני שבע שנים בצאן של אבי. והנה, כשהושלמו שבע שנות העבודה למעני, ייעץ אבי להחליף אותי בלאה אחותי. הדבר היה קשה לי עד מאד - לוותר על בעל כזה שחיכיתי לו שנים?!. לכן, כדי לסכל את עצת אבי, החלטתי לעשות סימן ביני לבין בעלי, כדי למנוע את החלפתנו על ידי אבי.

אלא שלאחר מכן, התנחמתי והצטערתי על הסימן שעשיתי, שהרי כיצד אוכל לגרום לאחותי חרפה ובושה כזו גדול. ולכן, לימדתי את אחותי את הסימנים שהיו ביני לבין בעלי, ובכך יהא סבור שהיא זו אני".

ממשיך המדרש ואומר: "ולא עוד, אלא שנכנסתי תחת המיטה, ושמעתי כיצד היה מדבר עם אחותי והיא שותקת ולא יודעת מה לענות, ואני משיבה לו על כל דבר ודבר, כדי שלא יכיר לקול אחותי. ובכך גמלתי עימה חסד, ולא קנאתי בה ולא הוצאתיה לחרפה".

ואז זועקת רחל אמנו לפני ה' ואומרת: "ומה אני, שאני בשר ודם, עפר ואפר - לא קנאתי באחותי, ולא גרמתי לה לבושה וחרפה. אזי אתה, שהינך מלך חי וקיים ורחמן - וכי אתה לא תרחם על בניך, הגם שלא עשו את רצונך?!". חותם המדרש: **"מיד נתגלגלו רחמיו של הקב"ה ואמר: 'בשבילך רחל אני מחזיר את ישראל למקומם'. שנאמר: 'כה אמר ה', מנעי קולך מבכי ועיניך מדמעה, כי יש שכר לפעולתך... ושבו בנים לגבולם".**

רבנו החיד"א הקדוש (חומת אנך פל"א) מביא: 'מנעי קולך מבכי': 'מנעי' ראשי תיבות: **מ**'קבץ **נ**'דחי **ע**'מו **י**'שראל.

יותר מכל החסדים של אברהם אבינו, יותר מכל התפילות של יצחק אבינו, ואפילו יותר מכל הייסורים שעבר יעקב אבינו - **עומדת הזכות של החשיבה על האחר, הוויתור למען השני**, המרעישה את העולמות העליונים, וגורמת לה' לבטל כל חרון אף וצרה, לפי שהרחמים על השני והויתור גורמים שמחה למעלה!.

עד כדי כך שכותב הזוהר הקדוש (ח"א דף רכה) כי רב המנונא ראה בחלומו כי **תפילה אצל רחל אמנו גדולה מתפילה בקברי אבות.** ואף כתב הצדיק בעל ה'לשם' (ח"ב סי' יא') **כי עיקר השראת השכינה אחר וחרבן בית המקדש הוא בקבורת רחל אמנו.**

את המעשה המדהים הבא סיפר מגיד המישרים, הרב חיים זאיד שליט"א...

- המשך בעמוד 3 -

לרפואה, פרנסה והצלחה: מ"א ציפורה בת מרים. מנשה ואורה אחיאל. א"ה הדר בת נחמה. אורטל חנה בת הדסה וב"ב. פנינה בת שושנה וב"ב. אושרית בת פנינה וב"ב. משה שמואל בן זלדה. מוריה בת רויטל. גאולה בת דבורה. שרה חיה רפאלה בת רחל. יאיר חיים בן ענבל שרה. שרון בן שושנה וב"ב. נ.נ. בני מ.מ. **זשב"ק:** שולמית בת איריס. יסכה בת מזל. אליס בת פרידה. **בנים זכרים:** הדר בת נחמה. **זיווג הגון:** אביאל בן רויטל. מתן חיים בן ניצה. אביגיל והודליה בנות מזל.

העלון מוקדש לעילוי נשמת
מו"א ועט"ר מיכאל בן אורה
קלרה חתון בת סלחה
ולרי בן אירנה
גאולה בת בלור

לעילוי-נשמת: צדוק בן נור ומרים בת גליה. גבריאל בן סמינה. שרית שרה בת מריאן. שרית שרה בת ויקטוריה. גלילי הכהן בן כוכבה. תקווה בת פנינה. אבלין עדינה בת פרחה. ר' אברהם בן ר' סעדיה. עמרון אורי בן יוסף. סאן אמנון בן שרה הי"ד, משה כהן בן נזהת ויוסף. יעקב בן שמחה. חסיבה בת רינה. יוסף בן נג'יה, יחזקאל בן ג'ורג'י, פרחה בת טובה, אירית בת צדיקה, תקוה בת פנינה. אבי אמרה פקדו בן אבבה וצהייתו. גביר בן סאלם ורומיה. שמחה בת צאלח ומרים. אוריאנה אורה בת גביר ושמחה. רחמים (רחמון) בן מזל. ינון בן מזל סעידה.

הלכות והליכות

מוסדות "קול רינה" בנשיאות הרב אברג"יל

שאלה: הורדתי את המרק בשבת מהפלטה, וכעת אני רוצה להחזירו - האם מותר להחזירו בכל מצב? ומה הדין לאשכנזים?

תשובה: אם הורידו את המרק כדי למזוג ממנו בשבת - מותר להחזירו בחזרה לפלטה, בתנאי שהמרק עדיין חם בחום שהיד סולדת בו. ואפילו אם יש ספק אם עדיין הוא חם בחום שהיד סולדת בו או לא - מותר להחזירו בשבת (הואיל ויש בזה ספק ספיקא), ולכן אפילו אם הוא חם רק כארבעים או ארבעים וחמש מעלות חום - יש להקל להחזירו, הואיל ויש אומרים שכבר בדרגת חום כזו הרי זה נחשב יד סולדת בו. ואפילו אם לא היה בדעתו להחזירו לפלטה בשעה שהורידו אותו מעל גבי הפלטה - מותר להחזירו כל זמן שהיד סולדת בו.

ואחינו האשכנזים מקלים להחזיר את המרק כל עוד שהוא חם אפילו קצת מאוד, אולם הם מחמירים בדבר אחר, והוא, שבזמן שמורידים את המרק מעל גבי הפלטה, לשיטתם צריך שיהיה בדעתו לחזור ולהניחו על גבי הפלטה. ומעיקר ההלכה, בארץ ישראל אפשר להקל בזה גם לאחינו האשכנזים להחזיר את סיר המרק החם על גבי פלטה, גם אם לא הייתה דעתו לכך בהתחלה.

וגם הספרדים המקילים להחזיר את המרק לפלטה כל זמן שמורגשת בו טיפת חמימות, יש להם על מה לסמוך, כיון שיש ספק ספיקא להקל, ספק שמא כדברי רבינו הרמ"א שמותר להחזיר בטיפת חמימות, וספק שמא הלכה כהרמב"ם שאין בישול אחר בישול גם בלח. אלא שנכון לכתחילה להחמיר כדעת מרן השו"ע.

סגולות וישועות

מתוך לכתחילה "טובו מלא עולם"

1. אומר הגר"י ניימן זצ"ל ('דרכי מוסר'): הדרגה הגבוה באמונה היא להאמין בה' גם כאשר רואים דברים המנוגדים לשכל, המעוררים קושיות על הנהגת ה' יתברך ובכל זאת לדעת שה' יתברך עושה הכל לבדו לטובתי.

אם יש לאדם תמיהות והוא מתעלם מהם לחלוטין ומאמין בה' בתמימות באומרו כי אין אפשרות לנברא להבין את בוראו - זוהי המדרגה הגבוה ביותר באמונה!.

2. מובא בספר 'לחיות באמונה' (עמ' 241): בכל פעם שאדם מתמודד עם קושי גדול והוא אומר: "ה' יודע בדיוק מה הוא עושה" - הוא מקיים באותו רגע מצות עשה מהתורה של: "וידעת עם לבבך, כי כאשר ייסר איש את בנו, ה' אלוקיך מייסרך".

מאידך, השואל: "למה ה' עשה לי ככה?", "איך יכול להיות שה' עושה כך?", "איך דבר כזה קורה?" - הוא מבטל המצוה הזו.

3. בעת ניסיון באמונה יש להיזהר מלומר: "מה יהיה הסוף... אני לא מסוגל לעמוד בזה", וכדו' המבטא חוסר אמונה, כי בזה נכשל בניסיון ששלח לו ה' לרוממו בזה ובבא.

הבית של עשו

יצחק אבינו רוצה לברך את בנו הבכור, את עשו. לרבקה נודע ברוח הקודש על כוונתו של יצחק והיא אומרת ליעקב שילך לאביו לקבל את הברכות. כדי שיצחק לא יגלה את התרמית, היא מלבישה את יעקב בבגדי עשו החמודות. היכן נמצאים הבגדים של עשו? בבית אמו.

שואלים חז"ל: לעשו יש הרי ארבע נשים. יש לו כסף לרוב. מן הסתם לכל אשה יש איזו דירת פאר מכובדת. וכי אין לו בכל ארבע הדירות הללו, היכן להניח את בגדיו, רק בבית אמו?

אלא, עשו הולך לישון כל לילה עם כיסים מלאים, וקם בבוקר עם כיסים ריקים. הנשים שלו היו עוסקות כל היום ב'קניין משיכה'... הן היו משתמשות בכספים של עשו, מרוקנות את כיסיו לחלוטין, אבל לא היה אצלן מקום לבגדים שלו. גם כאשר הוא רעב, לא מחכה לו בבית ארוחה דשנה, והוא צריך להתחנן לאחיו יעקב, שייתן לו מעט מתבשיל העדשים.

כך נראה העולם הזה של עשו. זה אותו עשו שצועק כי מספיק לו העולם הזה והוא לא זקוק לעולם הבא. לאותו עשו אין מי שיכין לו ארוחת צהרים, ואת הבגדים הטובים שלו הוא צריך לאכסן בבית אמו...

"ברוך אלוקינו שהבדילנו מן התועים ונתן לנו תורת אמת" אין זו קלישאה, אלא עובדות בשטח - החי חיים בדרכה של תורה, זוכה לשלווה ושמחה בעולם הזה, לעומתו, המנסה להמציא דרכים חדשות ולחיות ככל הגויים, ימצא את עצמו נשטף במערבולת החיים של העולם!.

סיפר א. כהן מתל אביב: "כשהבת שלי הודיעה שהיא חוזרת בתשובה ומתחזקת עברנו טלטלה. היא לא התחזקה קלות, אלא שינתה את כל אורח חייה ועברה לגור, לא פחות ולא יותר, במאה שערים. דירה קטנה מאד עם כ-6 ילדים, כשחלק מהילדים ישנים בלילה בסלון. נבהלנו מהעניין וניסינו להניא אותה. אך כיום אני רואה את ההבדלים: כשאני מגיע לבית של בתי השניה עם שני ילדיה, שלא זכתה לחזור לה', כל ילד נמצא בחדרו ספון עם מכשירו, ובקושי מתייחס לסבא. אין שולחן שבת, ואין אווירה של שמחה ואחדות. אך כשאני מגיע להתארח אצל הבת במאה שערים, כולם קופצים עליי בשמחה, מכבדים אותי, חיים בלי מכשירים אך עם שמחת חיים. משחקים, צוחקים, קופצים ומאושרים. אני רואה זאת ומזיל דמעות: 'הם חיים בצמצום, אך באושר עילאי כמו פעם!...'. יחי ההבדל!

זכות הזהב בשמיים

הרב חיים זאיד שליט"א

"לפני זמן מה התחלתי להרגיש כאבי גב עזים ונוראיים. כל צעד קטן גורם לסבל נורא. עשיתי צילומים עד שהתברר כי אני סובל מפריצת דיסק - תזוזה של חוליה בעמוד השדרה מהמקום, הגורמת לכאבים עזים בכל צעד. כל רופא ניסה לומר השערות מדוע זה קרה: אתה יושב על הארנק, אתה מתכופף לא נכון וכולי וכולי, ואני ידעתי ש'הוא אמר ויהי, הוא ציוה ויעמוד'.

לרופאים אין פתרון להתמודד מול הדבר הזה, ולאחר תקופה של תפילות, זהירות ושימת לב לגוף, בחסד ה' הכאבים כמעט נעלמו לחלוטין. כעת, אמרו הרופאים כי המטרה לשמור על המצב הקיים ולא לעשות דבר שיחמיר אותו. הודתי לה' מעומק הלב והתפללתי אליו שישמור עליי שלא יחזרו הכאבים הנוראיים.

והנה, מאת ה', נודע לי על חברת נעליים שוויצרית נדירה ומיוחדת בשם 'קיבון', המייצרת נעליים מיוחדות ביותר לאנשים הסובלים מכאבים בגוף, בברכיים ובכפות רגליים. הנעליים הללו מיוצרות בצורה מיוחדת הגורמת לתחושה של ריחוף באוויר ונוחות מירבית השומרת על בריאות גופו של האדם.

המפעל של החברה הזו נמצא בשוויץ, ובארץ יש סניף אחד בודד הנמצא ב'קניון דימול', בבורסה ברמת גן. הנעליים בחנות עולות באיזור ה-2,000 ₪, וכיוון שהם מיוחדות, יש להחליפם כל שנתיים בדיוק. בעקבות הפריצת דיסק, המליצו לי בחום לרכוש נעל אחת כזאת, אותה אני לובש גם כעת. בחרתי נעל שחורה עם שרוך, מידה 37 ו-3/4 (37.75, כיוון ששם המידות מגיעות בהתאמה של רבעים), שעלתה לי 2,300 ₪.

זה מדהים - אתה לא מרגיש כמעט כאבים שאתה דורך עליה, אך לקראת סיום השנתיים של השימוש בה, הנעל כבר לא איכותית כמו בהתחלה ומתחילים לצוץ הכאבים.

והנה, לפני חג הפסח האחרון, התחילו הכאבים בגב לחזור, ואכן הבחנתי כי תמה תקופת השנתיים עם הנעליים הללו. עשיתי את דרכי לקניון 'דימול', והגעתי לרכוש את אותם נעליים. המוכר שואל אותי מה המידה שלי, ואני אומר לו כי אני לקוח קבוע ואני רוצה נעליים שחורות עם שרוכים, מידה 37.75.

המוכר, תל אביבי צעיר, מחפש ואומר לי: "אני מצטער, חסר לי במידה הזו, ועליי להזמין מהמפעל בשוויץ". "כמה זמן עד שזה יגיע?", שאלתי, והמוכר השיב: "4 חודשים מהיום". מה 4 חודשים?! נבהלתי, הרי אני סובל נורא, כיוון שהסתיימה תקופת השנתיים עם הנעליים.

"אין אפשרות לסדר משהו יותר מהר?", שאלתי. אך המוכר הסביר: "אנו הסניף היחיד בארץ, וכל ארבעה חודשים מגיעה סחורה חדשה לפי הצורך". הייתי קצת בהלם, אך קיבלתי את רצון ה' באהבה. הודתי למוכר הצעיר ועשיתי את דרכי לכיוון הדלת. לפתע, קורא לי המוכר: "רק רגע, נראה לי שמצאתי משהו". מאחורה הקופסאות, הוא מצא נעל שחורה עם שרוכים כמו שרציתי, מידה 37.75 בדיוק!. "וואוו איזה מזל יש לך", אמר הבחור, "זו האחרונה שהיתה פה על המדף מאחורה. אוהבים אותך שם למעלה", הוא סיים ואמר. כל כך התרגשתי והודתי לה', שלא אצטרך לסבול 4 חודשים, אלא נמצאה נעל אחת במידה שלי שנפלה 'בטעות' מאחורה. הוצאתי מהארנק 2,300 ₪, העברתי למוכר והסתובבתי לכיוון היציאה בשמחה על כך שאחגוג את חג הפסח הקרוב בלי כאבי גב ב"ה.

הגעתי כבר ליציאה מהדלת, ולפתע, נכנס אדם בערך בגיל שלי, כשהוא לחוץ וממהר: "בבקשה, נעליים שחורות עם שרוך, מידה 37.75. רק תזדרז, כי אני מחנה באדום לבן ויכול לחטוף דו"ח, הנה כל הכסף".

המוכר התל אביבי, מצביע עליי ואומר: "אני מתנצל, אבל כעת הרב שעומד לידך, לקח את הנעל האחרונה בסוג ובמידה הזו". "אין מצב, אתה חייב למצוא לי עוד אחד, אני ממש סובל בימים האחרונים וחייב את הנעל הקבועה הזו שלי". "אני מסביר לך שוב", אומר לו המוכר, "אבל היהודי הזה לקח את הזוג האחרון, ועליך להמתין לפעם הבאה שנקבל את הסחורה - בעוד 4 חודשים!".

הוא כמעט בכה במקום והתחנן שיעשה משהו, אך המוכר לא יכל לעשות מאומה. עמדתי בכניסה, כשאני מאזין לשיח הלחוץ והמתחנן של אותו יהודי ובתוכי החל מאבק פנימי: האם לתת לו את הנעליים שקניתי זה עתה? הרי גם אני סובל? ובעוד ימים בודדים חג הפסח, ומאד חשוב לי להרגיש טוב ולהיות שמח בחג!. האם להתחשב בעצמי ובסובבים אותי, או לחשוב על היהודי הזה שהגיע ולרחם עליו?".

ואז זעקתי בקרבי: "הרי ה' יתברך מאד אוהב שחושבים על השני!... ה' מאד אוהב ויתור...

-המשך בעמוד 4 -

זכות הזהב בשמיים

הרב חיים זאיד שליט"א

לחשוב על הצער שלו ולשמח אותו - הוא הדבר הגדול בעולם הגורם נחת רוח בכל העולמות".

עצרתי ופניתי אליו: "הנה, קח בבקשה את הנעליים שלי, אני כבר אסתדר". אותו יהודי שהיה לחוץ קפץ מאושר, הוציא מהכיס 2,300 ₪, הביא לי את הכסף, לקח את השקית ורץ מהר לרכב כדי לא לקבל דו"ח.

המוכר הצעיר הרחוק מתורה ומצוות, לא האמין למראה עיניו, הוא אומר לי: "אתה רציני? למה עשית את זה?! הרי גם אתה סובל וכעת תצטרך לחכות 4 חודשים?!". חייכתי אליו ואמרתי לו: **"ידידי היקר, מי ששומע לבורא עולם - לא מפסיד. אדם שמוותר לשני וחושב על השני - לא מפסיד לעולם. להיפך, הוא רק מרוויח. בוא תשמע משהו"**, אמרתי לו, **"אני יכול להבטיח לך שבורא עולם לא יקפח אותי על כך, ובקרוב מאד הוא יתן לי את הנעליים הללו שאני כה צריך במידה המדויקת עד אליי לבית!"**. "שטויות!", הוא אמר בביטול, "אין עוד נעליים כאלו בארץ, ורק בעוד 4 חודשים תגיע סחורה חדשה ארצה".

"תזכור מה שאני אומר לך", פניתי לתל אביבי ההמום, **"אני יודע שהקב"ה כל יכול, וכשהוא רואה שהאדם עושה לפנים משורת הדין למען השני, מטיב לשני, מוותר בשבילו - הוא משיב לו כפל כפליים. הנה קח את מספר הטלפון שלי, ואני מבטיח לעדכן אותך כשתבוא הישועה"**. יצאתי משם עם חיוך מלא באמונה וביטחון בה', ועם הרגשה טובה שעשיתי טוב ליהודי סובל, ובטוח שלא אפסיד מכך!.

לא חלף זמן רב... יום למחרת, מגיע לחנות של 'קיבון' בקניון, יהודי הפונה למוכר הצעיר ואומר לו: "רכשתי לפני כמה ימים נעל שחורה עם שרוכים מידה 37.75, ומשום מה היא מעט לוחצת לי על הבוהן ברגל והיא לא כל כך נוחה לי. תוכל להחליף לי את הנעל למידה 38?". "אני מצטער", אמר המוכר, "אבל

נעל שהשתמשו בה פעם אחת - אין אפשרות להחליף, אבל יש לי משהו מעניין בשבילך... יש רב שהגיע לפה אתמול שרצה את הנעל כמו שלך ובמידה שלך, ואמרתי לו שהיא אזלה מהמדפים, ועליו לחכות 4 חודשים. יש לי כאן את המספר שלו, אוכל להתקשר אליו ולשאול אותו אם הוא רוצה לקנות את הנעל שלך", אמר המוכר הצעיר וצלצל אליי.

באותה שעה, היית עסוק, אך ראיתי שמתקשרים מהחנות, אז עניתי. אמרתי לעצמי מעניין אם הגיעה הישועה. "הרב זאיד", פונה אליי המוכר, "מה אני יגיד לך, אני רואה את בורא עולם מול העיניים". "מה קרה?", שאלתי.

והוא המשיך: "נמצא כאן ליידי יהודי שהגיע כרגע עם נעליים שחורות + שרוכים מידה 37.75 שלבש אותם פעם אחת והוא מרגיש הפעם כי הם קצת לוחצות לו. הוא רצה להחליף אותם אצלנו, אך הסברתי לו שאין החלפות, לכן הוא רוצה להגיע לביתך ולמכור לך את זה במחיר מופחת!".

התחלתי מיד לשבח את בורא עולם בלי סוף, והבאתי לו את הכתובת של ביתי. הוא הגיע תוך כמה דקות ואמר כי ישמח למכור לי את הנעליים, אך כיוון שלא נעים לו שהוא השתמש בהם פעם אחת, לכן הוא מוכן למכור אותן בחצי מחיר - 1,150 בלבד!.

"לא ולא!", אמרתי לו, "אני קונה ממך את הנעל בכסף מלא של 2,300 ₪. הנעל הזו יקרה וגם אתה צריך לקנות נעל חדשה. היהודי כל כך התפעל והודה לי על המחשבה והאכפתיות, שילמתי לו מחיר מלא, ותוך יום אחד - קיבלתי את הנעליים שאני כה צריך, עד פתח הבית.

התקשרתי למוכר התל אביבי לשתף אותו בישועה, שאמר לי: "תשמע, אני מתחיל להאמין בבורא עולם!". הזמנתי אותו אליי לחג, הוא הגיע לבקר, שמע קצת דברי תורה, חיזוק וסיפורים... וב"ה היום הוא החל לשמור שבת, כשרות וציצית, בזכות שראה שמי שמוותר לשני, כל מי שמטיב לשני, ומאמין שבורא עולם לא יקפח אותו - רואה ישועות וניסים מעל הטבע!.

ומדוע? **כי בשמיים מתפעלים מאדם שעל פי הטבע דואג לעצמו, אך הוא מניח הכל בשביל לחשוב על השני, לבטל עצמי בשבילו!.**

הקדשה לשנה שלימה!

כעת זו ההזדמנות לזכות בזיכוי הרבים בעלון לשנה שלימה. תורמים חד פעמית לזיכוי הרבים, וכל עשרות אלפי העלונים השנה, נזקפים לזכותכם! 0506-425-002

תרומה לעלון לזיכוי הרבים
בנק פאגי (52) סניף 188. חשבון 74-58-58 לכתוב עבור "תורה באהבה" - עלון טוב לחסות בה". ישנו החזר מס

ההקדשה המרכזית

העלון מוקדש לרפואה והצלחה:
שלמה בן אלה, אלונה בת פלינה, רימה בת רינה. **לע"נ:** מברוקה בת בובה, ניסים בן סניורה, רינה בת חנה.

העלון להצלחת התורם בעילוי שם

החידה השבועית ?!

מי הראשון שהתפלל על קבר הוריו ומדוע עשה זאת?

ושא ראשו כי מסתמא מתפללים מקודם – ראה דלת פתוחה ונכנס ולא ידע כי ראשו בפתח

העלון מוקדש לעילוי נשמת אליעזר בדני בן צדוק ת.נ.צ.ב.ה

פניני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מבשרת ציון

פָּרָשַׁת וַיֵּצֵא - חֹם וְאַהֲבָה

"וַיִּשָּׂא אֶת קֹלוֹ וַיֵּבְךְּ" (בראשית כ"ט, י"א)

בפרשה שלנו יעקב אבינו רואה לראשונה את רחל: "**וַיִּשָּׂא אֶת קֹלוֹ וַיֵּבְךְּ**" (בראשית כ"ט, י"א). מדוע בכה? רש"י פירש: "לפי שבא בידיים ריקניות. אמר, אליעזר עבד אבי אבא היו בידיו נזמים וצמידים ומגדנות, ואני אין בידי כלום".

אליפז בן עֵשָׂו רדף אחרי יעקב במצוות אביו כדי להורגו והשיגו. אולם, לפי שגדל אליפז בחיקו של יצחק, נמנע מלהורג את יעקב.

הוא שאל את יעקב: מה אעשה עם ציווי אבי? יעקב השיב לו: "**טול מה שבידי, והעני חשוב כמת**".

מדוע אליפז הסכים לכך? הרי אביו ציווה עליו להרוג את יעקב ואף השביע אותו על כך! רש"י הקדוש מסביר: "**לפי שגדל בחיקו של יצחק**". אליפז קיבל חום ואהבה, והדבר השפיע על התנהגותו.

הגאון הרב יעקב ניימן זצ"ל, ראש ישיבת 'אור ישראל' לצעירים, אהב מאוד את תלמידיו. בכל פעם שהיה דורש, היה פותח במילים: "בניי היקרים".

פעם ניגש אליו בחור וסיפר שאחד התלמידים נסע לצפות בסרט בקולנוע. ראש הישיבה לקח מונית והמתין לו בפתח הקולנוע.

כאשר הרב ראה את הבחור, הוא פשט את מעילו, הגיש לו אותו ואמר: "קח, כדי שלא יהיה לך קר!".

הבחור התנגד בתחילה, אך לבסוף לבש את המעיל של הרב. החום והאהבה שהרגיש מאותו מעשה השפיעו עליו עד שלא שב עוד לקולנוע. **לימים אותו בחור נעשה מורה הוראה בישראל.**

גם הצדיק הירושלמי רבי אריה לוין זצ"ל יכול ללמדנו פרק מאלף באהבת הבריות. פעם, בערב שבת, לאחר שסיים את תפילתו ויצא מבית הכנסת, ניגש אליו אדם שאינו שומר תורה ומצוות, כשבידו סיגריה דולקת, ושאל היכן נמצא מלון המלך דוד בירושלים.

למרות שהאיש עישן בפניו בשבת, הרב השיב לו בסבר פנים יפות: "לא אוכל להסביר לך מכאן כיצד להגיע למלון, לכן אלווה אותך בעצמי".

בהמשך הדרך המשיך האיש לעשן והרב נהג עימו בסבלנות ובמאור פנים. לאחר כרבע שעה, כשהגיעו למקום שממנו ניתן היה לראות את המלון, הרב הצביע לעברו.

האיש התרגש ואמר: "**דע לך שיש לי לב קשה מאוד. איש מעולם לא הצליח לשבור את ליבי, ורק אתה הצלחת**".

"למרות התנהגותי, לא כעסת עליי ולא הערת לי, אלא כיבדת אותי וטרחת למעני. **לכן אני מבטיח לך שאם יש אנשים כמוך בעולם, לא אעשן עוד בשבת**".

יהי רצון שנזכה ללכת בדרך זו של אהבה אמיתית לבריות ולקרבם לאביהם שבשמיים.

בברכת שבת שלום
הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
רב קהילת 'עין חמד'

זמני שבת

עיר	כניסת שבת	צאת שבת	רבינו תם
י-ם	16:01	17:16	17:55
ת"א	16:18	17:18	17:51
חיפה	16:09	17:15	17:52
ב"ש	16:21	17:19	17:55

הצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב
שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי
מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים
ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי
יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה
רונן אברהם וב"מ קסירר אפרים וב"ב
רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית
נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב
יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים
שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב
י.מ.י.ש כדורי נתנאל בן ג'ינה
שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב
עמית בן אהרון וב"ב רז דוד בן לאה וב"ב
דני בן שושנה אבישג ודניאל בני מירב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רונית בת סימי
תרצה בתיה בת ימנה נינט חי דוד בן רחל
אילן בן ג'ולייט יפית שרה בת ג'ינה
אנאל חביבה בת שולמית לאה בת תמר
מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו
טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה
שירי ימנה בת שולמית מירב בת אילנה
שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית
אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי
סיון רבקה בת אלן אסתר יניב בן פרידה

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו נזרי בן ימנה
שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר
רחל מרים בת יהודית לימור בת פרידה
דניאל בן שרה אושרית בת שושנה
נעמה בת יפה דגנית בת שושנה
אסף בן סופיה מיטל בת שושנה
דרור בן סופיה דוד עומרי בן יהודית

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא
ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים
מרדכי ניזרי בן פרחה- בריאות ואריכות ימים
סימי בת סוליקה מיכאל יהודה בן מרים
אורן בן אסתר דינה בת מזל
נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל
שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה
לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה
מוריה בת רחל ברכה אורן בן פרידה
אביתר חיים בן אוריין ישראל בן חווה
יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה
משה בן נזימה עינת בת רחל ברכה
רפאל משה בן רחל נטע רותי בת פלורה
רחל ברכה בת פדילה דליה קסנש בת דגטו
רונית בת סבריה יצחק בן חנון
רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל
בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט
נעימה בת שרה יהודה לייב בן אסתר מלכה
נעם אלימלך בן אושרית- ר"ש ובריאות איתנה
לימור בת פרידה יניב בן פרידה
מאיה בת עדי שירה ברכה בת מלכה חיה
יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים
יפה בת פדילה דליה ברק בן דליה
אדל בת יפה

העלון מוקדש לעילוי נשמת
משה בן גורג'יה ז"ל

לעילוי נשמת
תמר פורטונה בת מיסה ע"ה

לעילוי נשמת
נחום בן כיריה ז"ל

לרפואה שלימה
לאיידה חיה בת אסתר
נועה בת אסתר
ולילד אורי חיים בן שלי
לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר
זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה
לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי
להצלחת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב
לרפואת הנפש והגוף של יהודה אריה בן רחל ברכה
לע"נ יוסף דהן בן רחמה ז"ל

טוגמיה - דפוס ספיד פרשת ויצא תשפ"ה

שׁוֹאֵל וּמֵשִׁיב בַּהֲלָכָה - חֲנֻכָּה – חֵלֶק א'

שאלה: **מדוע מדליקים נרות חנוכה? האם אישה יכולה להדליק את הנרות במקום בעלה?**

תשובה: להלן **סיכום ההלכה** מפי ר' אליהו פנחסי שליט"א מתוך ספרו **'הכשרות למעשה':**

בתקופת בית המקדש השני מלכי יוון גזרו גזירות על ישראל. הם גזרו עליהם גזירות כדי להשכיח מהם את התורה ולבטלם מדתם. הם לא הניחו להם לעסוק בתורה הקדושה ולקיים את המצוות. היוונים נכנסו להיכל בית המקדש ופרצו בו פרצות. לעם ישראל היה צר מאוד מפניהם עד שבורא עולם ריחם עליהם והציל אותם מידם. בני חשמונאי הכוהנים הגדולים גברו והושיעו את ישראל מידי היוונים.

כאשר החשמונאים נכנסו להיכל בית המקדש ורצו להדליק את המנורה הטהורה, הם מצאו רק פך אחד של שמן טהור. בפך הייתה כמות שמן שהספיקה להדלקת המנורה ליום אחד בלבד. נעשה נס והדליקו ממנו במשך שמונה ימים. פך השמן נמצא בכ"ה בכסלו, ולכן החכמים שהיו באותו דור תיקנו שיהיו שמונת הימים הללו ימי שמחה והלל. בכל שמונת הימים מדליקים נרות כדי לפרסם את הנס.

גם נשים חייבות בהדלקת נרות חנוכה, למרות שבדרך כלל נשים פטורות ממצוות עשה שהזמן גרמא. הן חייבות בנרות חנוכה מכיוון שאף הן היו באותו הנס. רמז לדבר: "וְאָמְרָה הָאִשָּׁה **אָמֵן**" (במדבר ה, כ"ב)- **א**- ארבע כוסות בפסח, **מ**- מקרא מגילה בפורים, **נ**- נרות חנוכה. נשים חייבות במצוות אלו למרות שהן מצוות שהזמן גרמא.

אם הבעל אינו יכול להדליק את הנרות בביתו, למשל כאשר הוא נאלץ לנסוע למקום רחוק, ראוי ונכון שאשתו תדליק את הנרות בביתם. הוא יוצא ידי חובה בהדלקתה גם אם אינו נמצא בבית בשעת ההדלקה.

אֱמוּנָה וְיִשׁוּעָה

הגה"ח רבי ברוך שמעון רוטשטיין שליט"א סיפר: סמוך לביתנו בשכונת מאה שערים גרה שכנה שסבלה מאוד ממיחושים בעיניה. כאביה התעצמו מיום ליום וראייתה נחלשה עד למצב של עיוורון מוחלט ר"ל. מי שטיפל בה במסירות היה רופא העיניים המפורסם ד"ר טיכו שנחשב באותה תקופה למומחה הגדול ביותר לעיניים במזרח התיכון, אך גם הוא לא הצליח להביא מזור לעיניה. בצר לה פנתה לרבינו הרה"ק האדמו"ר רבי שלמה גולדמן מזוועהיל זיע"א וביקשה על נפשה שיושיע אותה. לפליאתה הרבה רבינו אמר לה שעליה לשטוף את עיניה שלוש פעמים באלכוהול. היא נבהלה מאוד לשמוע את תשובת רבינו זיע"א. הרי גם עיניים בריאות לחלוטין עלולות להיפגע פגיעה אנושה משטיפתן באלכוהול ולכן לא מיהרה לקיים את דבריו.

ככל שחלף הזמן ומצב עיניה לא הוטב, החליטה שאין לה מה להפסיד מקיום הוראתו של רבינו. היא אזרה עוז והתחזקה באמונת צדיקים ושטפה את עיניה באלכוהול שלוש פעמים – בדיוק כפי שהורה לה רבינו זיע"א. והנה אירע לה נס גלוי והיא חזרה לראות בעיניה כאחד האדם! כשהגיע מועד התור שנקבע לה לביקורת אצל ד"ר טיכו, היא החליטה להיבדק על ידו ולשמוע את חוות דעתו. כשנוכח ד"ר טיכו לראות שראייתה שבה אליה והיא רואה בעיניה כמי שמעולם לא חלתה, התפלא על כך מאוד, שכן הוא עצמו לא מצא דרך לרפא אותה ולעזור לה. כששמע כיצד נרפאו עיניה ב'שטיפת אלכוהול", נדהם למשמע אוזניו ושאל אותה:

"וכי ירדת מדעתך?! מיהו הרופא שנתן לך רעיון הזוי שכזה?!". כאשר השיבה שהרבי המתגורר בשכונת בית ישראל הוא שהדריך אותה לעשות זאת כדי לרפא את עיניה אמר הרופא: "עם דרכים פלאיות שכאלו אין לנו מושג". אוסיף עוד עובדה פלאית ששמעתי מאימי ע"ה, שהייתה במשפחה זו. אחיה הצעיר של אישה זו חלה ר"ל בצרעת. מי שמכיר את תולדות היישוב בתקופה ההיא יודע שלדאבון הלב רבים סבלו ממחלה זו, שנחשבה אז לחשוכת מרפא ולא האריכו ימים. גם הוא פנה בצר לו לאדמו"ר רבי שלמה וביקש את ברכתו לרפואה שלמה. רבינו ציווה עליו למרוח משחה כלשהי על גופו. מיד כשמרח את המשחה פרחה כל הצרעת מגופו והבריא כביום היוולדו. (מעובד מתוך שיחה עם הרה"צ ר' יעקב לייב גולדמן הי"ו בן כ"ק מרן אדמו"ר מזוועהיל שליט"א).

הערת בטיחות: הסיפור מובא כעדות היסטורית ולא כהמלצה רפואית. שטיפת עיניים באלכוהול מסוכנת ועלולה לגרום לפגיעה קשה בראייה. במקרה של חשיפה יש לשטוף מיד במים זורמים ולפנות לקבלת טיפול רפואי.

רְפוּאָה טִבְעִית- הַקֶּשֶׁר בֵּין מַעֲרֶכֶת הָעֲצַבִּים לַעֵינַיִם- חֵלֶק א'

העיניים הן איבר חוש מורכב ורגיש, הפועל בתיאום מושלם עם מערכת העצבים. הן קולטות את האור ומעבירות את המידע החזותי למוח, שם הוא מעובד לתמונה.

אנטומיה ופיזיולוגיה של העין ●**קרנית**- שכבה שקופה בחזית העין, מרכזת את קרני האור ●**עדשה**- משנה את צורתה כדי למקד את התמונה ●**רשתית**- קולטת את האור והופכת אותו לאותות חשמליים ●**עצב הראייה**- מעביר את האותות החשמליים למוח ●**המוח**- מפענח את האותות ויוצר תמונה. (גב' אליס אוליאל, נטרופתית ורפלקסולוגית- 0775343667)

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"
צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה.
בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

קו לעניית 'אמן' ו'אמן יהא שמיה רבה' לאחר שיעור תורה- בזמן אמת מספר פעמים ביום 02-313-7905

העלון נמצא בחובות גדולים. בעל בית-הדפוס העלה את מחיר ההדפסה בבת אחת ב-220 ₪ לכל הדפסה
מי שיוכל לעזור, תבוא עליו ברכת טוב. למעוניינים לעזור נא להתקשר 052-7652084 או לשלוח מייל PnineEH@gmail.com

לשאלות בהלכה
נא לפנות לרב אליהו פנחסי
בטל' 052-6329144
(הנייד באישור ועדה רוחנית)

הקדשת העלון
ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון,
חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084
כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26א ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

מינויים
לקבלת העלון חינם במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל
PnineEH@gmail.com

אִם רִאשׁוֹנִים כְּמַלְאָכִים- הַמְּקֻבָּל הָרַב שָׁלוֹם עֲגִיב זצ"ל

המקובל הגאון רבי שלום עגיב זצ"ל- נולד בסביבות שנת ה'תקנ"ט (1799) בטריפולי שבלוב. כבר בילדותו ניכרו בו כישרונות מופלאים ושקידה עצומה בתורה. גדל בתורה וביראת שמיים והתעלה במעלות התורה עד שנמנה עם גדולי חכמי טריפולי. היה גאון בנגלה ובנסתר, בקי מופלג בתלמוד ובפוסקים ומגדולי המקובלים בדורו. על אף היותו סגי נהור, ידע את תוכנם של ספרים רבים בעל פה, והפליא את שומעיו בבקיאותו העצומה. נודע בכינוי 'סיני ועוקר הרים', המעיד על בקיאותו הרחבה ועל חריפותו בתורה. לגדלותו בחוכמת הקבלה יצא שם דבר, עד שחכמי דורו היו אומרים עליו: "אל תקרא עגיב אלא עג'יב", כלומר מופלא. רבים פנו אליו לקבל את ברכתו, ובקרב יהודי לוב השתמרו מסורות על ניסים וישועות שנעשו בזכותו.

רבינו שימש כאב"ד בטריפולי ונמנה עם מנהיגיה הרוחניים של הקהילה. בבית הדין פעל לצד הגאונים ר' אברהם חיים אדאדי, ר' פריג'א דאבוש ור' יוסף רובין. לצד פסיקת ההלכה עסק גם בתקנות שנועדו לשמור על חיי הדת והקהילה. הקדיש את חייו ללימוד תורת הנסתר ולהרבצתה ברבים. בכל לילה קם לפני חצות הלילה ללימודו. בשל היותו סגי נהור היו מלווים אותו לביה"כ ולביהמ"ד, אולם גם כאשר לא הגיע מלווה, לא ויתר על לימודו הקבוע. היה יוצא לדרכו בחשיכה וצועד באיטיות כדי שלא לאחר לביהמ"ד. משהגיע למקום היה עוסק בלימוד הזוהר הקדוש עד אור הבוקר, כשהנוכחים מקשיבים לביאוריו העמוקים. תלמידים רבים התקרבו אליו ולמדו מפיו את תורת הקבלה. נודע בקרב יהודי טריפולי כצדיק וקדוש, ומסורות רבות על מופתיו וישועותיו עברו מדור לדור. בני הקהילה ראו בו אחד מגדולי חכמיה ופנו אליו בענייני תורה, עצה וברכה. על אף עיוורונו המשיך לשקוד על התורה, ללמד את תלמידיו ולהאיר את עיניהם בתורת הנגלה והנסתר. נפטר ב-י"ז כסליו ה'תרכ"ט (1869). חי כ־70 שנים. ציונו בעיר טריפולי שבלוב. זכרו נותר חקוק בלב בני הקהילה, ותורתו והנהגותיו נמסרו מדור לדור.

בנו: הגאון ר' רחמים (כיהן כרב וכדיין בטריפולי. למד תורה וקבלה מפי אביו והמשיך את דרכו). **מתלמידיו:** המקובלים הגאון רבי אברהם חיים אדאדי (מח"ס 'השומר אמת' ו'ויקרא אברהם'), הגאון ר' חי מימון (מח"ס 'באר לחי', שבו הביא מחידושי רבינו), בנו הגאון ר' רחמים. **מספריו: •באר לחי-** ספרו של תלמידו ר' חי מימון והביא שם גם מחידושי רבינו.

המצב הכלכלי של יהודי טריפולי תחת שלטון הטורקים היה ירוד מאוד. חוץ מכמה עשירים בודדים, הייתה העניות מנת חלקם. בין העניים המרודים היה גם 'בארה', שמשו של רבינו. משכורתו הדלה לא הספיקה למחייתו ולכן חיפש, ככל יהודי המקום, הכנסות צדדיות. היה לו סכום כסף שאותו צבר במשך שנים רבות והיה משתמש בו כדי להלוות לשוטרי המקום סכומי כסף קטנים עד לתשלום משכורתם על ידי השלטונות. כך הרוויח משהו נוסף על משכורתו הדלה. פעם בא אליו שוטר וביקש הלוואה גדולה מהרגיל ולזמן ארוך. 'בארה' סירב למלא בקשה זו.

השוטר אמר לו: "אגלה לך סוד שיגרום לך רווח גדול מאוד: בעוד ימים אחדים המלכות תפסול מטבע פלונית. אם תיפטר מן המטבעות האלו אשר ברשותך, תצא ברווח גדול". 'בארה' הלווה לשוטר את ההלוואה והרהר: "מה לעשות במטבעות הנמצאות תחת ידי?". הוא החליט לקנות תמורתן חיטה ושמן בשוק. ביום השוק הקרוב נטל את כספו וקנה בו את כל כמויות החיטה והשמן שהגיעו באותו יום לשוק. לשאר הקונים שבאו לקנות מצרכים אלה, כדרכם מדי שבוע בשבוע, לצורכי ביתם, לא נשאר מה לקנות, כי כל הסחורה אזלה.

התושבים התלוננו אצל חמודה באשה, שהיה המושל של טריפולי. הלה חקר בדבר, וכאשר נודע לו על מעשהו של 'בארה', ציווה להשליכו לבית הסוהר ולפצות את האנשים שבאו להתלונן על המחסור בחיטה ובשמן. למחרת קיים המושל את משפטו של 'בארה', שהואשם בכוונה להרעיב את תושבי העיר ולגרום על ידי כך להתמרדות ולמהומות. דינו יצא לתלייה ומועדה נקבע ליום השבת הקרוב, מול בית הכנסת הגדול, למען ישמעו ויראו כל המעיזים להמרות את חוקי המלכות. השמועה התפשטה בעיר ואבל כבד ירד על יהודי טריפולי.

מאות נשים נהרו לבית 'בארה' כדי לבכות עם אשתו הצעירה ואימו על גורלו המר. בין הנשים הייתה רוכלת בשם מסעודה, שהיו לה מהלכים בבתיהם של נכבדי העיר והקצינים הטורקיים, ובכללם גם בביתו של המושל. צרת אימו ואשתו של 'בארה' נגעה לליבה, והיא אמרה להן: "אני מוכנה ללכת איתכן לבית המושל ולהתחנן בפני אימו שתשפיע על בנה לבטל את גזר הדין". שלוש הנשים הלכו לאם המושל וזו הושפעה מדבריהן והבטיחה לעשות כמיטב יכולתה. היא ביקשה מהן לשוב למחרת כדי שתעדכן אותן.

המושל בא לאימו כדי לקבל את ברכתה לפני לכתו לתפילה במסגד, אולם היא סירבה לברך אותו עד שיבטיח לה לחון את 'בארה', אבל כל הפצרותיה ותוכחותיה שלא לשפוך דם נקי עלו בתוהו. למחרת, יום שישי, שמעו שתי הנשים, אימו ואשתו של 'בארה', את הבשורה המרה מפי אימו של המושל. שתיהן חזרו מיואשות לביתן ולאבלן. מישהו אז יעץ להן לפנות לרבינו ולהתחנן לפניו שידאג לשמשו הנאמן. הנשים הלכו לבית הרב וראו אותו מתכונן לקבלת השבת, כי דרכו בקודש הייתה לקבל את השבת ביום שישי כבר משעת הצהריים.

אחרי שהרב שמע מה שקרה, אמר להן: "לכו הביתה ותכינו את כל צורכי השבת. הלילה לפני חצות ישוב 'בארה' לביתו ויספיק לקדש על שולחנו". אחרי אכילת פת ערבית בליל שבת נרדם המושל חמודה באשה. לא עברה שעה קלה והוא הרגיש כי מישהו מכה אותו חבטות כואבות. הוא התעורר, הדליק אור, אבל בחדר לא היה איש. השומרים עמדו בחוץ כרגיל. המושל חזר למיטתו ונרדם, אבל כעבור רגע הוא הרגיש מכות חזקות יותר. צעקות וצרחות איומות נשמעו מפיו. השומרים הוצבו גם בתוך חדר השינה. הם היו אובדי עצות, כי לא ראו דבר.

היועצים הובהלו להתייעצות דחופה בארמון המושל. אחד מהם אמר: "אדוני המושל, אנחנו רואים במכות אלו עונש מן השמיים. עליך לבקש חנינה מן המכים ולשאול לסיבת הדבר". כאשר חזרו ונשנו המכות, הוא צעק כלפי המכים: "מה פשעי ומה חטאתי? הודיעוני ואדע לתקן את דרכי". בת קול נשמעה: "איך העזת להשאיר את ר' שלום עגיב בלי שמש שילווה אותו לבית הכנסת? מדוע אסרת את שמשו?".

"מי אתם?", המושל תמה. שוב נשמעה בת קול: "אנחנו ר' שמעון בר יוחאי ור' אלעזר בנו, אשר ר' שלום הוגה יומם ולילה בספרנו, ספר ה'זוהר'. אם לא תשחרר את שמשו עוד הלילה, מרה תהיה אחריתך". המושל קם ממיטתו, מבוהל ורועד, התלבש ויצא בחשכת הלילה עם יועציו אל בית הסוהר. שם דרש ממנהל הכלא לפתוח לו מיד את דלת התא שבו כלוא 'בארה', כבול בידיו וברגליו.

'בארה', שחשב כי באים להובילו לתלייה, ביקש בקול תחנונים שהות לקרוא 'וידוי' וקריאת שמע. אבל המושל הרגיעו ושאל: "מדוע לא הודעת לי כי אתה שמשו של ר' שלום עגיב? עליך למהר עכשיו וללכת איתי לבית הרב, כדי לבקש יחד את סליחתו". בחשכת הלילה עשו המושל, יועציו וכמה שוטרים את דרכם אל בית הרב, ובראש השיירה 'בארה', המראה את הדרך. כשהגיעו לבית הרב ביקשו כולם את סליחתו. הרב האיץ ב'בארה' שימהר לביתו ויקדש על שולחנו לפני חצות. "כך הבטחתי לאימך ולאשתך", הרב אמר. הדבר היה לנס ולמופת בעיני כל תושבי טריפולי, יהודים ונוכרים כאחד. ושם שמיים התקדש ברבים.

אם למישהו מהקוראים יש את תמונת הציון או איור כיצד רבינו נראה, נשמח מאוד שישלח למייל Pnineeh@gmail.com

וַיִּתְּרוּ וּשְׁכָרוֹ

מעשה נורא סיפר הרה"ג רבי חזקיהו יוסף קרלנשטיין, ששמע מבעל המעשה: מריבה גדולה פרצה בין שני שכנים בעיר בני ברק. אחד השכנים רדף את שכנו עד חורמה, הוציא עליו שם רע ולא חדל ממעשיו.

השכן הנפגע אירס את בתו, אולם השמועות שהפיץ שכנו עשו להן כנפיים. בעקבות השם הרע שיצא עליו הודיעו לו בני משפחת החתן כי השידוך מבוטל.

חלפו כחודשיים והנה בנו של השכן הפוגע התארס ואף זכה לשידוך מכובד במיוחד! השכן הנפגע סיפר לרב קרלנשטיין: את חטאיי אני מזכיר היום. אני ורעייתי היינו פגועים כל כך, עד שאיחלנו שהשידוך של השכן לא יעלה יפה!

כשבועיים לאחר האירוסין המחותנים של השכן שמעו על המריבה הגדולה ועל הקפידה הקשה שאנו מקפידים עליו. הם שמעו שאנו מאחלים שמידת הדין תפגע בו ובשידוך של בנו. אמנם לא היה ראוי לנהוג כך, אך באותה שעה חשבנו שכך עלינו לנהוג.

המחותנים שלחו שליחים כדי לפייס אותנו ואף הציעו לנו סכום כסף גדול בתמורה למחילתנו. אולם אנו עמדנו בשלנו. הרי אי אפשר לדרוש מאיתנו להיות מלאכים! לא סולחים ולא שוכחים!

בשלב מסוים הודיעו המחותנים לשכן הפוגע: "איננו מבטלים את השידוך, אך מעתה אנו עוצרים את כל ההכנות לחתונה. לא נחפש דירה לזוג הצעיר, לא נקנה רהיטים ואף לא נקבע תאריך לחתונה, עד שהשכן הנפגע יסיר את הקפידה וימחל לכם".

לא סלחתי, כי לא הייתי מסוגל לסלוח. כך נמשך המצב במשך מספר שבועות. באחד מימי חמישי ניגש אליי יהודי שהכרתי ואמר לי: "אני מכיר היטב את הסיפור שלכם ויודע עד כמה נפגעתם. האם אתה רוצה לעשות עסקה טובה? האם אתה זקוק לישועה כלשהי?".

השבתי: "בוודאי! יש לי בן ובת נשואים שכבר מספר שנים מצפים לילדים ועדיין לא זכו להיפקד. התפללתי עליהם פעמים רבות, ואף נסעתי לכותל המערבי ולציונו של התנא האלוקי רשב"י הקדוש אך עדיין לא זכינו לישועה".

אותו יהודי אמר לי: 'האם אינך מבין איזו הזדמנות נפלאה עומדת לפניך? יש לך אפשרות לעשות את עסקת חייך! דוד המלך מגלה לנו סוד גדול בפסוקים: "יָשִׂיחוּ בִּי יֹשְׁבֵי שָׁעַר וּנְגִינוֹת שׁוֹתֵי שֵׁכָר" (תהילים ס"ט, י"ג), ומיד לאחר מכן נאמר: "וַאֲנִי תְּפִלָּתִי לְךָ ה' עֵת רָצוֹן" (תהילים ס"ט, י"ד).

חייו של דוד המלך היו רצופים ניסיונות, רדיפות וסכנות. פעמים רבות היה נתון בסכנת חיים ובכל זאת עמד בכל הקשיים. הוא מתאר כיצד אנשים יושבים ומדברים בגנותו ואפילו שיכורים שרים שירים כדי ללעוג לו ולבזותו. ומה עשה דוד המלך בשעה קשה זו? הוא פנה לקב"ה בתפילה!

על פי ביאור המלבי"ם, דוד המלך מלמד אותנו יסוד נפלא: דווקא בשעה שאדם סופג ביזיונות ופגיעות, הוא יכול לנצל את אותם רגעים קשים לתפילה ולבקשת רחמים. במקום להשיב למחרפיו, דוד המלך הפך את רגעי הצער והביזיון לרגעים יקרים של תפילה וקרבת אלוקים.

שלמה המלך אומר: "כִּי אָדָם אֵין צַדִּיק בָּאָרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה טוֹב וְלֹא יֶחֱטָא" (קהלת ז', כ'). אין אדם שאינו נכשל לעיתים, וכולנו זקוקים לרחמי שמיים.

הרמ"ק מבאר דברים נוראים על הדין הנעשה בשמיים. כאשר נשמת האדם עולה למרום בשנתו, עלולים המקטרגים להזכיר את עוונותיו ולדרוש שייענש עליהם. הנשמה מתחננת לפני בורא העולם שירחם עליה ויציל אותה מן הייסורים.

אולם יש דרך נפלאה לעורר רחמי שמיים, כפי שנאמר: "יִתֵּן לְמַכֵּהוּ לֶחִי יִשְׂבַּע בְּחֶרְפָּה" (איכה ג', ל'). כאשר אדם נפגע ובכל זאת בוחר להבליג, לשתוק ולא להשיב לפוגע כגמולו, יש בכך זכות גדולה. אדם המתגבר על כעסו ומוחל למי שפגע בו עשוי לזכות בזכות מחילתו לישועות גדולות!

חזרתי לבית וסיפרתי לרעייתי את הדברים. גם שבעת ילדינו האחרים שמעו ומיד אמרו בהתרגשות: 'אבא! אמא! על מה אתם מתלבטים? מוישי ורחלי יכולים לזכות בילדים! האם לא כדאי למחול לשכן כדי לבקש בזכות המחילה ישועה עבורם?'.

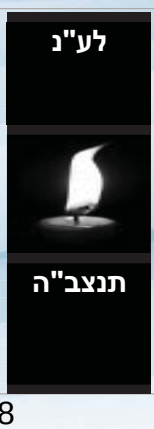
דבריהם חדרו לליבי. אך הפגיעה הייתה קשה כל כך ולא ידעתי אם אצליח למחול באמת. למחרת, ביום שישי בבוקר, חזרתי מביה"כ לאחר תפילת שחרית. כשנכנסתי הביתה גיליתי שרעייתי משוחחת בטלפון עם המחותנים של השכן.

שמעתי אותה אומרת להם שהיא מוחלת לשכן בלב שלם. ולא זו בלבד, אלא שהיא אף החלה לשבח את המשפחה! היא אמרה: "נכון שהשכן עשה מעשה שלא היה ראוי לעשותו והוא פגע בנו מאוד. אבל דעו לכם שמדובר במשפחה נפלאה! הם השקיעו רבות בחינוך ילדיהם, ויש בהם מעלות טובות רבות".

כך, לאחר תקופה ארוכה של צער וכאב, בחרנו לוותר על הכעס ולמחול. מוישי ורחלי, שני ילדינו הנשואים שציפו להיפקד, כלל לא ידעו שמחלנו לשכן. חודש לאחר המחילה התקשר אלינו בננו מוישי ובישר בהתרגשות: 'אבא! אמא! יש לנו בשורה משמחת! אשתי נפקדה!'.

השמחה הייתה עצומה, אך בכך לא הסתיים הסיפור. כעבור חמישה שבועות נוספים התקשרה בתנו רחלי לרעייתי ובישרה לה בהתרגשות: 'אמא! גם אני נפקדתי!'. לא יכולנו להאמין למשמע אוזנינו! לאחר שנים של ציפייה ותפילות, זכינו לשמוע בתוך תקופה קצרה שתי בשורות נפלאות!

כעבור תשעה חודשים זכינו לערוך במשפחתנו שתי שמחות גדולות! כך זכינו לראות כיצד מחילה אחת, שנעשתה מתוך התגברות עצומה על הכאב והכעס, הייתה עבורנו פתח לשתי ישועות מופלאות!"

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל
רחמים בן רחל ז"ל
חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל
ר' עוליא ישועה בן סטה מקנין זצ"ל
אביחי בן אסתר ז"ל
יצחק בן פנינה ז"ל
חי זיזי בן קלרה ז"ל
ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל
אסתר בת נעמי ע"ה
ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל
אורה בת נעימה ע"ה
מישא אסתר בת זהרה ע"ה
מסעוד בן יקוט ז"ל
רחמה בת מסעודה ע"ה
סעידה בת תופחה ע"ה
אליהו בן חיים משה גרשון ז"ל
נועה בת עיישה ע"ה

הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל
אליהו אליאס בן אלגריה ז"ל
שמואל בן רבקה ז"ל
רפאל בן אסתר ז"ל עזרא בן כאתון ז"ל
יצחק בן חביבה ז"ל
אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל
קסאנש בת דגיטו ע"ה
סוליקה בת עישה ע"ה
שרה בת נרקיס ע"ה
יעקב בן סלימה ז"ל
ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה
יהודה בן סעידה ז"ל
עפאת בת השמת ע"ה
חיים חמוטל בן רינה ז"ל
ישראל בן חיים משה גרשון ז"ל
נעימה בת שרה ע"ה
דניאל בן מיה ז"ל

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל
פואד אברהם בן רג'ינה ז"ל
יצחק יצקן בן רחל ז"ל
אברהם בן יונה ז"ל
סעידה בת תופחה ע"ה
מזל בת שמעון ע"ה
יוסף בן מרים נוסרת ז"ל
יעקב בן אסתר ז"ל
אביגדור בן ג'ולי ז"ל
רחל רפאת בת השמת ע"ה
מרים בת שרה ע"ה
פיבי מלכה בת מזל ע"ה
נעמי בת כתון ע"ה
משה בן רוזה ז"ל
סעדה בת בסה ע"ה
בתיה (מרדכה) בת שמחה ע"ה
יוסף יחזקאל בן אסתר ז"ל

הרב שמואל בן שמחה דרדי זצ"ל
מאיר מורד בן שושנה ז"ל
זהבה בת שושנה רייזל ע"ה
עמירם בן דבורה ז"ל
ר' שאול בן סילביה זצ"ל
שני בת אסתר ע"ה
מסודי בת חביבה ע"ה
אסתר בת גולה גאולה ע"ה
יוסף בר סעדה ז"ל
שלום בן אסתר ז"ל
אריה בן מרים ז"ל
אלון בן סעדה ז"ל
אילנה (מחרוזה) בת שרה ע"ה
מאיר בן נעמי ז"ל
שפרה בת פסיה ע"ה
שרה גבריאלי בת נאווה ע"ה
שמעון בן ג'וליה ז"ל

ולד יחיא בן יוסף ז"ל
יצחק בן ברקו דב ז"ל
מאירה בת יפה ע"ה
אקבלי יוסף חיים בן נסכה ז"ל
צדיק חכם בן חזלה ז"ל
דוד בר חסיבה ז"ל
חווה בת יעקב צבי ע"ה
יצחק בן מישא אסתר ז"ל
ברכה בת מרדכי ע"ה
יעקב בן נעמה ז"ל
דוד יצחק בן פרחה ז"ל
גורג'יה בת נעימה ע"ה
אליאור בן פרידה ז"ל
שושנה בת נעמי ע"ה
בנימין בן דב ז"ל
גרגורי צבי בן מרים ז"ל
כל נשמות עם ישראל

לזכות
רבי
מרדכי
ורעייתו
שירלי שיחי'
ולכל
משפחתם
הצלחה
רבה, פרנסה
בשפע ונחת
מכל הילדים

אישׁ לרעהו

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: **יצחק בן אהרן**
כל הזכויות שמורות **למכון אהבת אמת**
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת
ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

שבת קודש יא כסלו תשפ"ז:
הדלקת נרות: ירושלים: 4:02 תל-אביב: 4:16 חיפה: 4:06

פרשת ויצא

מוצאי שבת:
ירושלים: 5:16 תל-אביב: 5:17 חיפה: 5:15

ר"ת
י-ם: 5:54

תוכחה בנועם

להוכיח הזולת בדרכי נועם ומתוך אהבה ורעות!

נלמד מהפסוק: "ויאמר להם יעקב אחי... ויאמר הן עוד היום גדול לא עת האסף המקנה... ויאמרו לא נוכל עד אשר יאספו כל העדרים" (כט-ד,ח)

ופירש רש"י: לפי שראה אותם רובצים, כסבור שרוצים לאסוף המקנה הביתה ולא ירעו עוד. אמר להם, הן עוד היום גדול, כלומר: אם שכירי יום אתם לא שלמתם פעולת היום"... עכ"ל. והובא במדרש לקח טוב: מכאן לאדם חשוב שהולך למקום אחד ורואה דבר שלא כהוגן שצריך למונעו ואל יאמר שלום עלי נפשי.

אחת ממעלותיו של המוכיח הוא בכך שמזכה את הרבים - כותב **הקב הישר** (פרק כא) - שהרי אמרו חז"ל בגמרא (קידושין מ:) שהעולם נידון מחצה על מחצה, ועוון אחד יכול להכריע את כל העולם לכף חובה. ולעומת זאת מצוה אחת מכריעה לכף זכות. מעתה ע"י שמוכיח את הבריות, ועל ידי תוכחתו שב אחד מישראל בתשובה שלימה, נמצא שעל ידו כל העולם נידון לכף זכות וזכות הרבים תלויה בו. עכ"ד.

שנינו במשנה (אבות פ"ב-ה) "ואל תאמר דבר שאי אפשר לשמוע שסופו להשמע". ופירש ה**ילקוט גרשוני**: כאשר רב המוכיח את קהל עדתו, נוכח לראות כי הוכיח על דבר אחד פעמים רבות וללא תוצאות, מאבד הוא את תקוותו להטיב עם עדתו ומחליט לא להוכיחם שוב, שכן בוודאי לא ישמעו לו.

לרב כזה אומר התנא: "אל תאמר דבר שאי אפשר לשמוע". כלומר: אל תאמר שמכיוון שהשמעת דבר זה פעמים רבות ולא השפיע על שומעיך, אזי שוב לא ישמעו לך לעולם. מדוע אל תאמר כן? מכיוון "שסופו להישמע" – בסוף הדברים יקלטו והעם יחזור למוטב. עכ"ד.

עוד שנינו במשנה (אבות פו-טו) "אמור מעט ועשה הרבה" וביאר ה**שבט סופר** (על פרי ויקרא): ישנם ב' דרכים להשפיע על אחרים ולהדריכם בדרך הטובה: **א)** ריבוי דברי תוכחה ומוסר. **ב)** בעצם התנהגותו באין אומר ודברים, אלא הוא עצמו בדמותו החיובית משפיע לטובה כי ממנו יראו וכן יעשו.

על כך אומר התנא "אמור מעט ועשה הרבה". כי עדיף להשפיע על אנשים באופן הב' בדוגמא אישית, מאשר להרבות עליהם דברי תוכחה ומוסר. כי ע"י ריבוי המעשים הטובים שלו, יהיה סמל ודוגמה לזולת כיצד לנהוג. אבל אם ינסה להשפיע ע"י ריבוי דברי תוכחה ומוסר, עלולים לקום אי-אלו מהשומעים ויטענו "טול קורה מבין עיניך", או "לצים", מפה ומשם, וישנאוך.

"לאחר הביקורת להציע תיקון"...

פעם התכנסו אנשים, כדי להוכיח את "חברי הוועד" שפעלו באותה עיר, על זה שאינם פועלים כהוגן. נענה על כך **כ"ק האדמו"ר מגור בעל האמרי אמת** ואמר להם:

כאשר באים להוכיח ולתקן את עוולות הזולת, אין די רק למתוח ביקורת, אלא יש להציע ולהראות את הנתיב אשר הוא דרך המלך לתיקון הענין. ראיה לכך מדברי חז"ל על יתרו שנקרא "יתר" על שם שייתר פרשה אחת בתורה: "ואתה תחזה" (שמות יח-כא). פרשה זו מתחילה בפסוק "לא טוב הדבר אשר אתה עושה", ומדוע מציינים "ואתה תחזה"? אלא משום שבזה החלה הצעת התיקון להבא...

בישישים חכמה

"שבע מלים שנחרתו עמוק"...

סיפר הגרמ"י קנר שליט"א: הלכתי פעם לבקר תלמיד ותיק של ישיבת חכמי לובלין. יהודי ישיש ות"ח. הוא סיפר לי על שיחה חודרת של הגאון **רבי מאיר שפירא** זצ"ל, שיחה בת שבע מילים... שנחרתה עמוק בזכרונו.

הוא למד אז בישיבה, וקרה פעם שנכשל ודיבר בעת קריאת התורה. רבי מאיר הבחין בזה ולאחר התפלה קרא לו. הוא לא דיבר איתו על מה שאירע, אלא פתח גמרא מסכת זבחים והתחיל לקרוא בהתלהבות את דברי **התוספות** בדף יט: (ד"ה עמידה) בשם הירושלמי לענין קריאת התורה: "דכשם שניתנה באימה כך נוהגים אותה באימה". דברים אלו שקרא המהר"ם שפירא בהתרגשות ומתוך חיבה אבהית, חדרו לעומק לבו לנצח..

הלמות עמלים

תוכחה – על כבוד שמים

פעם הגיע אברך לגה"צ **רבי חזקיהו דוב הכהן קוק** שליט"א (בן שושנה לרפו"ש) וסיפר לו כי גער בשכנו על שמחלל שבת ובעקבות זאת התפתחה ביניהם מריבה גדולה.

הוכיח אותו רבי דוב בנועם: השאלה היא מה המניע האמיתי שלך? האם גערת בו בגלל שבאמת כואב לך על חילול שבת הקדושה ועל כבוד שמים המתחלל, או שהטענה שלך עליו היא, "למה אינך מכבד אותי".

וסימן לדבר תבדוק את עצמך, האם כואב לך גם על חילול השבת במקומות אחרים, או שאתה אדיש למה שקורה במקום אחר, ורק מה שאתה רואה בעינים מפריע לך. אם אכן כך הוא, נמצא שאתה מוכיח אותו עבור הכבוד שלך ולא עבור כבוד ה'

איתעלותא

להסתפק במה שחננו השי"ת ולשמוח בחלקו!

נלמד מהפסוק: "ונתן לי לחם לאכל ובגד ללבוש" (פרק כח–כ)

וכתב ללמוד מכאן החובת הלבבות (שער הבחינה פ"ה) כי "זאת שאלת הצדיקים מאת ה'. לא ישאלו המותרות, רק הדבר ההכרחי בלבד, שאי אפשר לו לאדם שיחיה בלעדיו. ובידוע כי נטיית האדם אחר בקשת המותרות, הוא גורם לו מהומות רבות, ועל כן כל איש ירא את ה', ראוי לו שיהיה שמח בחלקו ושיסתפק במועט, ושלא יתאוה המותרות, וייטיב לבו ביראת ה'"

לקראת היציאה ממצרים ביקש הקב"ה ממשה רבינו: "דבר נא באזני העם וישאלו איש מאת רעהו... כלי כסף וכלי זהב". ופירש רש"י: "אין נא אלא לשון בקשה, בבקשה ממך הזהירם על כך שלא יאמר אותו צדיק"... ולכאורה תמוה: מדוע הוצרך כל כך לבקש זאת. מדוע שלא ירצו לקחת כסף וזהב?!

ונראה לנו ליישב עפ"י המסופר (מד"ר שה"ש פ"ח) על רבי יוחנן שטייל עם תלמידו מטבריה לציפורי, והראה לו אחוזות ושדות שהיו שלו ומכרן כדי לעסוק בתורה, כי הבין שאם ברצונו להגדיל תורה ולהאדירה, זה יתכן רק אם יתמסר כולו לתורה ללא שיור. ומכיוון שיודע שאי אפשר לעשות זאת יחד עם עסקי נדל"ן ושדות, לכן מכר והוציא מידו הכל כדי שיהיה פנוי אך ורק לעסק התורה.

לפי"ז נוכל לומר גם כאן: ידעו בני ישראל שהולכים כעת לקראת מתן תורה, ורצונם היה להשקיע בתורה את כל ליבם ונפשם, ובכך לגדל דור דעה של תלמידי חכמים שכל מאווים הוא התורה בלבד! וידעו כי התעסקות בכסף וזהב הוא סתירה לכך (והראיה מצנצנת המן, ומתשובתו של רבי יוסי בן קיסמא להההוא שהציע לו כסף וזהב), לפיכך הוצרך משה לבקשם ולהזהירם שמכל מקום ישאלו כסף וזהב ואל להם לחשוש.

בספר "למה תתראו" הובא מכתבו של רבינו **הגרא"מ שך** זצ"ל בגנות ההוצאות המיותרות והבזבוז הרב שנהגו אצלנו בשנים האחרונות וכך כתב:

"הנה זה מזמן שחשבתי ובטח שהרבה חשבו כמותי בגנות הדבר הרע שנשתרש בשנים האחרונות בבזבוז הוצאות יתירות, בכל מיני שמחות, כמו חתונות ו"תנאים", ועם הגיע הבן לגיל שלוש עשרה. אם כי, כל אלה שמחות של מצוה, אבל אין כל אלו מחייבים את האדם להוצאות מרובות יותר ממה שתגיע ידו, ובפרט להיכנס על ידי כל אלו בחובות עצומים אשר תוצאותיהן מי ישורנו, כידוע לכולנו את כל הסבל מה שנגרם על ידי זה"... עכ"ד.

בענין זה מובאים גם דבריו של הגאון **רבי משה שמואל שפירא** זצ"ל (בספרו "**לשמש שם אוהל**" – ח"ב) וכך אמר בין היתר: "חדרה לבתינו רדיפת הפאר והמותרות. איננו מתנגדים לעצם המושג פאר, למרות שגם בזה יש לקבוע מסמרות עד כמה ובאיזה צורה, אבל א"א לעמוד מנגד כשה"פאר" נהפך ל"אליל" ורודפים אחריו גם כאלו שאין ידם משגת. בהרבה מקרים השתלשלות הדברים גורמת להעמיס על אנשי–תורה חובות כספיים גדולים, ומי יודע כמה "רבי עקיבא איגרים" כבר נקברו מתחת לעיי המפולת של רהיטי לוקסוס"...

ומסיים הרב שפירא: "בת ישראל כשרה! אם נפלה בחלקך הזכות להינשא לת"ח ולהוקיר תורתו, דעי שהשטיח סופו לעפר, ותמיד תהיה בת עשירים בעלת אמצעים ללא גבול שתקדים אותך בסולם התפאורה כל המותרות שמכניסים לבית נהפכים לרועץ".

שאל אברך את **הגראי"ל שטיינמן** זצ"ל: מכיון שדחוק הוא בפרנסתו והציעו לו לעסוק בשיווק ד' מינים לפני סוכות וירוויח סכום יפה, האם להענות להצעה? השיב לו: "אתה חושב שכל החיים תהיה לך את הזכות ללמוד תורה מתוך הדחק? כשיהיה לך כסף בשפע כבר לא תהיה לך הזכות הזאת. אל תמהר לוותר על הזכות הזאת"!

"הייתי הולך עם כובע קש"...

הגאון רבי שמואל סלנט זצ"ל נהג בעצמו חיי צניעות ופשטות, רחוקים מגינוני פאר והדר. חמישים ושתים שנה ישב בדירה הראשונה שאליה נכנס לגור ביום הראשון בבואו לירושלים, דירת בת שני חדרים כמעט ללא אוויר ואור. בדירה זו לא היו חלונות בקירות, האור היה בדרך הדלת שחציה היה חלון, ודרך חלון קטן שהיה בתקרה.

תמיד כאשר הציעו לו לעבור לדירה מהודרת יותר, סירב להצעה באומרו שבסכום זה ניתן לבנות כמה בתים לכמה וכמה עניים. והעיד נכדו הגאון **רבי יחיאל מיכל טיקוצ'ינסקי** זצ"ל כי אותם רהיטים שהוכנסו לביתו עם הגיעו ירושלים שימשו אותו עד לפטירתו במשך שבעים שנה.

כאשר ביקר **רבי משה מונטיפיורי** ז"ל בביתו העלוב והציע לבנות לו בית כיאה לרבה של ירושלים, אמר לו רבי שמואל: "בוודאי כבר היית בכותל המערבי וראית שהוא שמם, כאשר יבנה בית המקדש אסכים לעבור למקום שאתה מציע לי".

אף בגדיו היו נקיים ללא רבב, אך צנועים ופשוטים. כשרצו להתקין לו בגד חדש, סירב בתוקף. על חשבון מי תתפרו לי בגד, על חשבון העניים?! ועל כובעו שלא היה זול התבטא: "הייתי הולך עם כובע קש זול, רק איני רוצה להיות הראשון שיעשה את זה"...

ימי שמואל

"למה עשו כך? איזה ביזבוז?"...

באחד הימים פנו מהנהלת ישיבת "אוהל משה" שבבני ברק בבקשה אל הגאון **רבי יהודה צדקה** זצ"ל לבוא ולנאום בכנס מיוחד שנערך למען החזקת הישיבה. הרב צדקה שחיבב מאוד את ראש הישיבה הגאון **רבי משה מלכא**, נענה מיד להזמנה.

שלחו מנהלי הישיבה מונית מיוחדת שתביא את הרב צדקה מירושלים אל הכנס. ואולם כשבא הנהג לקרוא לו, נזעק הרב צדקה והתרעם: "למה עשו כך? איזה בזבוז? וכי לא יכולתי לנסוע באוטובוס ציבורי? האין מוניות שירות לבני ברק?"

הסבירו לו האנשים, שעכשיו מדובר לאחר מעשה, המונית כבר נשלחה למענו. אך הוא לא היה מוכן לעלות אל הרכב, עד שהובטח לו כי "לא ישובו לכסלה עוד", וכי בשובו מן הכנס לא יעכבהו איש מלנסוע הביתה לבדו בכל דרך שירצה...

הרב צדקה התנגד באופן עקרוני לכך שיעמידו רכב לרשותו, והיה מזכיר בבת צחוק, כי המלך המשיח עתיד לבוא רכוב על חמור. "וכי אנחנו זקוקים ליותר ממנו"?!

וזאת ליהודה

בית הראוי לגדול הדור...

כאשר ישב **הגרי"ש אלישיב** זצ"ל "שבעה" על פטירת רעייתו הרבנית ע"ה בחדר הבית יחד עם בניו. ניצב סטנדר נמוך לצידו ומסכת מועד קטן היתה פתוחה לפניו ובה הגה בכל רגע. הרבה מגדולי ישראל הגיעו לנחם, ובהם היה גם רבינו **הגרא"מ שך** זצ"ל.

לאחר שקיים הרב שך מצות ניחום אבלים, עבר ביציאתו בתוך הדירה והתבונן על הדירה הקטנה ועל הרהיטים הדלים והמיושנים שנמצאים בבית...

הוא נתמלא כולו התפעלות ולא נחה דעתו עד שהפטיר בהתרגשות (תורגם מלשונו ביידיש): "רק בבית דל כזה יכול לגדול כזה אדם גדול".

גדולה שימושה

להכיר בטובה שמקבל ממטיבו ולהודות לו על כך!

נלמד מהפסוק: "ותאמר הפעם אודה את ה' על כן קראה שמו יהודה" (פרק כט–לה)

ואמרו חז"ל (ברכות ז:): מיום שברא הקב"ה את עולמו לא היה אדם שהודה להקב"ה עד שבאה לאה והודתו, שנאמר הפעם אודה את ה'. וכתב רש"י: "לפי שראתה ברוח הקודש שיעקב מעמיד שנים עשר שבטים ולו ארבע נשים, כיון שילדה בן רביעי הודתה על חלקה שעלה לה יותר מן החשבון המגיע לה.

ידועה הקושיה: וכי לא היה מי שהודה להקב"ה עד שבאה לאה, והרי כבר אדם הראשון הודה כמבואר בגמרא (ב"ב יד:) שהמזמור בתהילים (קלט) "ה' חקרתני" – אדם הראשון אמרו, ושם ישנו הפסוק "אודך על כי נוראות נפליתי". וכן אמר "מזמור שיר ליום השבת טוב להודות לה'". ואף אברהם אבינו הודה כמו שדרשו חז"ל "ויקם אברהם וישתחו – שהודה על בשורה טובה (פסיקתא זוטרתא). וגם אליעזר הודה כמו שנאמר "ברוך ה' אלוקי אדוני אברהם".

אחד מהתירוצים שנאמרו בזה הוא עפ"י המשל שהביאו חז"ל במדרש על הפסוק "אודך ה' כי אנפת בי ישוב אפך ותנחמני": משל לאדם שרצה לשוט בספינה, נתקע לו קוץ ברגלו ואיחר את הספינה, והיה מצטער על זה. לימים שמע שהספינה טבעה בים. שמח האיש והודה להקב"ה על אותו קוץ שנתקע ברגלו, שכן נתברר עתה, שקוץ זה נשלח בחסד ה' כדי להצילו, וזה ביאור הפסוק "אודך ה' כי אנפת בי".

זו גם היתה הודאתה של לאה שלא היה לפניה בבחינת "אודך ה' כי אנפת בי". כי הודתה בזה גם על הרעה שהיתה מנת חלקה אשר גרמה לה לכל הטובה. שבגלל שהיתה שנואה קיבלה יותר מחלקה כנאמר בפסוק "וירא ה' כי שנואה לאה ויפתח את רחמה". ואילולא זה היתה מקבלת כחלקה או אף פחות, כפי שקיבלה רחל שהיתה אהובה.

וכפי שכתב בענין זה **רבינו בחיי** ז"ל (בספרו **חובת הלבבות** שער הבחינה פ"ה) את הדברים הבאים: וכן ראוי שתבחין את נפלאות ה' בהנהגת העולם, ע"י שתסתכל תמיד בתוצאות הסופיות של המאורעות העוברות עלינו הנראות כרעות בתחילתן, ותראה בהן פלא גדול. כי הרבה מאורעות אלה הבאות עלינו שלא ברצונינו הופכות בסופן לטובה, וכן להפך, לפעמים נדמה לנו שנזדמנה לנו טובה ואח"כ היא הופכת לרעה. [כפי שנראית לעינינו].

וכדוגמת המסופר על חבורת עוברי דרכים שישנו ליד קיר אחד, ובא כלב ועשה את צרכיו על אחד מהחבורה. התעורר הלה משנתו, נצטער על מה שאירע דוקא לו ומיד קם לרחוץ את עצמו. והנה כאשר התרחק מחבריו הישנים, נפל עליהם הקיר ומתו והוא ניצל. והרבה פעמים קורים מקרים דומים.

ובפתיחה לשער הבחינה כתב החובת הלבבות, כי תלמידי החכמים שבכל דור חייבים לעורר את מי שאינו מבין את טובת הבורא, ועליהם להורות לבני אדם לדעת את מעלת הטובות הללו ע"י שכלם. כי המציאות מראה, שכמה וכמה טובות, אין מקבליהן יכולים ליהנות ולשמוח בהן, בגלל חוסר הכרת הטובות ובגלל העדר ידיעת מעלותיהן.

וכאשר מעוררים את מקבלי הטובות להכיר את יתרונות הטובות, ומגלם להם את אשר נעלם מידיעתם אודותיהן, אז הם יתנו שבח גדול והודאה רבה למי שהטיב להם וע"ז ישיגו תענוג והנאה מהטובות בעולם הזה ושכר טוב לעולם הבא. עכ"ד.

וראוי לזכור מה שכתב **הרמח"ל** זי"ע (**במסילת ישרים** פ"א), כי ככל שירבה האדם להסתכל ולהתבונן ברוב הטובות והנפלאות הגדולות שהקב"ה עושה עמו בכל עת ובכל שעה, מעת הלידה עד היום האחרון, כן ירבה להכיר לעצמו חובה רבה אל הקל המטיב לו, ויהיו אלה אמצעים לשלא יתעצל ויתרפה מעבודתו, כי הואיל וודאי אינו יכול לגמול לו טובתו, יתברך, לפחות יודה לשמו ויקיים מצוותיו.

את הענין הזה של הכרת הטוב מגדיר **הגרא"א דסלר** זצ"ל (בספרו **מכתב מאליהו**–ח"ד) בדברים הבאים: "אני מחזיר את עצמי ואת כל אשר לי וכל רצונותי ותקוותי, את הכל ממש אני תולש ועוקר ממני ומחזיר לו, למען אביע לו את הכרתי על כל טובותיו. זאת היא תודה – קרבן תודה. כי אין אפשרות לתודה אם איננה באה בתורת קרבן. וקרבן היינו הקרבת עצמי, חלב כל אשר לי. רק קרבן כזה מתקבל למעלה".

"על זה יודו לה' חסדו"...

סיפר הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א ששמע מ**הגרי"ז סולבייצ'יק** זצ"ל על **הגר"א מוילנא** זצ"ל שהיה נוהג לשלוח את תלמידיו, שהיו עניים מרודים ואשר אך בקושי רב השיגו את פת לחמם, כל ערב שבת לבית החולים המקומי, כדי שיוכלו התלמידים לראות בעיניהם שישנם צרות גדולות מעוני...

ועל ידי זה יודו לה' חסדו מתוך תחושה עמוקה, על כך שלמרות עוניים הגדול, הרי הם בריאים ושלמים בגופם ובנפשם.

עובדות לבית בריסק

שיר ארוך של הכרת הטוב...

על תקופת שהותו של **החזון איש** במינסק העיד הגאון **רבי אלחנן סורוצקין** זצ"ל: "זכורני שבימים ההם גויסו לצבא כל בעלי "הכרטיסים הכחולים", למערכת המלחמה שהתגברה אז, וכמעט כל הרבנים בגיל גיוס, נקראו לצבא. אאמו"ר (הוא הגאון **רבי זלמן סורוצקין** זצ"ל) טיפל בזה ונסע מספר פעמים לפטרבורג להשיג שחרור בשביל הרבנים עד שבס"ד עלה הדבר בידו".

"**החזון איש** שגם הוא היה בעל כרטיס כחול, לא התעניין כלל בשחרור ולא יצא כל הזמן מחדרו. רבי זלמן סורוצקין סידר את שחרורו של החזון איש בלי ידיעתו והביא לו את תעודת השחרור לחדרו.

"**החזון** איש הודה לו מאוד על כך וכעבור ימים אחדים נכנס לביתו ומתוך הכרת הטוב הביא מתנה לרבי זלמן, ספר שו"ת רבי עקיבא איגר, כאשר בשער הספר היה שיר ארוך ובראשי החרוזים שמו ושם משפחתו של רבי זלמן.

המפליא היה, שבשיר זה תיאר החזון איש בדייקנות את כל פרשת הגיוס ואת כל המאמצים שהשקיע רבי זלמן בעניין השחרור מהגיוס.

דגלנו-חשון תשט"ו

"ראיתי חובה לנפשי לטרוח ולהשתתף"...

בערוב ימיו של הגה"צ **רבי יעקב ניימן** זצ"ל כשהיה חולה וההליכה קשתה עליו מאוד. ראו כיצד מתאמץ להופיע במסירות בשמחתו של אחד האברכים. לפליאת הנוכחים, מה ראה על ככה? השיב רבי יעקב בפשטות:

לפני ארבעים שנה, טרח זקינו של אותו אברך וכיבדני בנוכחותו ובברכתו בשמחת הבר מצוה של בני, על כן ראיתי גם אני חובה לנפשי לטרוח ולהשתתף בשמחת נכדו...

וכך גם בקיץ תשל"ט בהיותו בן שמונים וחמש. הילוכו כבד עליו מטהו בידו. בקושי רב נגרר לדברים הכרחיים, וכל זה אינו מעכב בידו מלטרוח בגופו ונפשו, לבוא ולהשתתף בחופתו, לא של תלמיד, אלא של חתן בלתי מוכר... מה הביאו לטרוח ולהשתתף בשמחה?

את ההסבר סיפק רבי יעקב לידידו הגאון **רבי זבולון גרז** זצ"ל בדברים הבאים: "חש אני הכרת הטוב למשפחת החתן. זקנו המנוח, נמנה על גבאיי בית הכנסת "מקור חיים", אשר שימש היכל לימודים לישיבתנו בימי בראשית, הודות להשתדלותו הנמרצת".

דרכי מוסר

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

הדרך אל היעד!

שמי **ישראל פליבשטיין**, תושב שכונת רמת שלמה בירושלים.

ראשית, יישר כוח עצום על המלאכה החשובה כל כך שאתם עוסקים בה במסירות נפש בהוצאה לאור של עלון **'איש לרעהו'**. ברוך השם יכול אני להעיד כי את התוצאות הברוכות רואים היטב במקומות רבים, ותקצר היריעה מלפרט את מלוא השפעתכם הטובה.

ברצוני להביא בפניכם את סיפורי האישי, ואני תקווה כי יהיה לשם שמים. אם תמצאו לנכון לפרסמו באחד הגיליונות אודה מאוד ובטוחני שיהיה לתועלת ולחיזוק הרבים בעזרת השם יתברך.

מעשה שהיה כך היה:

עד היום הזה אני זוכר היטב את הלילה ההוא, שעה שישבתי בדירתנו השכורה שבשכונת 'ברכפלד' במודיעין עילית. כבר כמעט עשר שנים שגרנו שם בשכירות. לא היינו חסרי כל ברוך השם, אך כל חודש דרש חישוב מחדש של ההוצאות מול ההכנסות. הילדים גדלו בלי עין הרע, המרחב בדירה נעשה צר מהכיל, ובכל פעם שאני ואשתי ישבנו לדבר על האפשרות המיוחלת של קניית דירה משלנו, השיחה הייתה מסתיימת באנחה קטנה ובבקשה גדולה: בעזרת השם בקרוב אצלנו!

ואז, יום אחד הגיעה ההזדמנות שחיכינו לה: דירה שהתאימה לצרכינו בדיוק רב. לא משהו מפואר, ודאי לא חלום של עשירים, אך דירה משלנו. "בית"!

אחרי ימים רבים של בדיקות מקיפות, התייעצויות, חישובים וגיוס הלוואות, הגענו סוף סוף אל סף חתימת חוזה הרכישה.

אלא שבאותו יום ממש, התקשר אלי אברך יקר אותו הכרתי מבית הכנסת בשכונה. תוך כדי שיחה פתח את ליבו ושיתף בכאב שהוא מחפש בדחיפות דירה עבור בתו שהתחתנה לא מכבר, וכי עד כה לא נמצא עבורם שום פתרון ראוי. הם בדקו מספר אפשרויות שונות, אך כל עסקת רכישה נפלה ברגע האחרון ממש והשאירה אותם חסרי אונים.

הוא המשיך ותיאר דירה מסוימת שחמקה להם מבין האצבעות, ואני מבין מיד שהוא מדבר בדיוק על אותה הדירה שאני עומד לחתום עליה חוזה בעוד שעות ספורות! ממשיכים לשוחח ואני קולט שזו לא הסיבה שהוא התקשר: הוא כלל לא יודע שאני הוא זה שעומד לקנות את הדירה המדוברת!!!

התפלאתי איך התגלגלו העניינים שהוא בדיוק משתף אותי בענין הזה... השתתקתי. וגם שתקתי.

באותו לילה לא הצלחתי לעצום עין ולשקוע בשינה.

מצד אחד, אמרתי לעצמי: "גם אתה אדם עם צרכים. גם אתה חיכית שנים. גם לך יש ילדים. האם עבודת ה' היא תמיד לוותר?"

ומצד שני, לא יצאה לי מהראש המחשבה: "מה הייתי רוצה שיעשו בשבילי אם הייתי במצב שלו?"

יצאתי כמה פעמים מהמיטה, פתחתי ספר, סגרתי אותו. ניסיתי ללמוד, אבל הראש היה במקום אחר.

באמצע הלילה אמרתי לקב"ה: "ריבונו של עולם! אני לא יודע מה נכון. אני יודע רק שאני לא רוצה להרוויח משהו שבא על חשבון צער של יהודי אחר".

בבוקר אמרתי לאשתי: "אני חושב שאני מוותר".

היא הסתכלה עליי ושאלה: "אתה בטוח?"

האמת? לא הייתי בטוח. אבל הרגשתי שזה הדבר הנכון לעשות.

התקשרתי למוכר ואמרתי לו: 'אני יורד מהעסקה!' ומיד התקשרתי לסדר לו קונה אחר...

כאשר קלט הלקוח החדש שוויתרתי עבורו, הוא ניסה להתנגד. הרגעתי אותו: "מה אתה יודע; אולי זו הזכות שלי?"

הענין הסתיים ונותרתי עם תחושות מעורבות: שמחה על הצעד הנכון שעשיתי. כאב על בית מתאים שחיכיתי לו שנים וחמק בין האצבעות...

* * *

עברו שמונה חודשים.

במשך כל התקופה לא ראיתי שום "נס". להפך. היו עוד אכזבות, עוד דירות שלא התאימו, ועוד פעמים שאמרתי לעצמי שאולי הייתי צריך לחשוב יותר על עצמי...

ואז הגיעה השגחה פרטית בדרך שלא יכולתי לתכנן.

לאוזניי הגיעה שמועה על דירה בשכונת רמת שלמה בירושלים, שבעליה לא רצו לפרסם בכלל, אלא למצוא קונה שהם יכולים לסמוך עליו.

הגעתי לראות אותה והבנתי מיד שזה מה שחיפשנו - היא התאימה לנו הרבה יותר מהדירה שעליה ויתרתי!

אבל הסיפור האמיתי מבחינתי לא היה הדירה: כמה שנים אחר כך פגשתי את האברך שקנה את הדירה עליה וויתרנו והוא סיפר לי שבאותה תקופה הם עברו סיפור לא פשוט, והדירה ההיא היוותה עבורם ממש הצלה!

ואז הוא אמר לי את המשפט הבא: "אתה יודע מה הדבר העיקרי שנשאר לי מכל הסיפור? לא הדירה, כמו הידיעה שיש בעולם יהודים שחושבים על הצרכים של השני - גם כאשר להם בעצמם יש צורך זהה".

מאז אני אומר לעצמי: לפעמים אדם חושב שהניסיון שלו הוא האם יהיה לו או לא יהיה לו. אבל לפעמים הניסיון האמיתי הוא האם בתוך כל רצוני לקבל ולספק את צרכיי – אני מצליח להרים את הראש ולראות את האדם שעומד מולי במצוקתו.

ואולי זו אחת הדרכים שבהן הקב"ה מראה לאדם: מי שמוותר למען השני, אף פעם לא באמת נשאר בלי כלום!

יש לכם במשפחה סיפורי "בין אדם לחברו" על יקיריכם (סבים, הורים, אחים או בנים) מוזמנים לשלוח למדור "סיפורים בני זמננו"
פקס: 077-7671812 מייל: ahavemet@012.net.il (הפרסום בהתאם לשיקולי העריכה)

<u>קוראים יקרים:</u> אנא אפשרו לנו להמשיך ולהגביר את הפצת המידות הטובות בעם ישראל, התקשרו בבקשה ל: 02-5671812 0542538581
או במכשירי 'נדרים פלוס' "איש לרעהו מכון אהבת אמת"

בטחוני בצורי

הוא אוצרי

גליון שבועי לאמונה, בטחון, וכל מה שמקורב יהודי לאביו שבשמים

פרשת

ויצא

תשפ"ז

גיליון 240

בס"ד. לבקשת הצטרפות, שליחת סיפורים ותגובות:

מרדכי הכהן מלאכי, ביתר עילית

5834817@gmail.com * **תא** קולי 073-2490589 * **לפניות בפקס** 02-5003608 * **לקבלת הגיליון בפקס** 02-3132641 קוד גיליון 0026

ישועת ד' בהררי הכביסה

קוראי היקרים. מטבע הדברים, ככל שמתרבים הקוראים בלעה"ר, **כמות הסיפורים** שמגיעה אלי הולכת וגדלה בהתאמה. כמעט אין לי אפשרות היום לנוע ממקום למקום בלי לשמוע סיפור. בכתב, בעל פה, בטלפון או בתא הקולי. **מבול** של ממש. הרבה עניינים חוזרים על עצמם ולא מגיעים לידי פרסום, והפנמתי שגם זה **חלק מהתפקיד** שהוטל עלי - **להקשיב.** הריבוי הכמותי בהחלט גורם לי לסוג של **הרגל**, ומכהה מעט את **הרגשות**. ועדיין, מפעם לפעם מגיע סיפור כזה שלבי נצבט, ותוך כדי שיחה אני מוצא שעיני מוצפות **בדמעות**, ובסיום השיחה אני חש **מותש ומרוקן מכוחותי**, כאילו טיפסתי רגלית לפסגת הר הג'רמק.

כזה הוא הסיפור אותו מספר לי **אברך צעיר טרי** ועדין נפש, מירושלים, אותו אני מכיר היטב מימי לימודיו בישיבה קטנה:

יש לנו תינוק בגיל שנה וחודשיים, שהתעורר באחד הימים ואובחן עם חיידק בגרון. פנינו לרופא והוא קיבל טיפול סטנדרטי, אבל בוקר אחד הוא התעורר עם קוצר נשימה. פנינו מיד למוקד שהפנה אותנו בדחיפות למיון. בדרך לבית החולים המצב הידרדר והילד הרך נזקק להחייאה, יה"ר ששום בר ישראל לא יתנסה בכגון דא.

זה שבועיים הילד במחלקת טיפול נמרץ של "הדסה עין כרם" כשהוא **מורדם ומונשם**, מחובר **לאקמו** מכשיר לב-ריאה מלאכותי **כוחותי נשאבו ממני באחת. אברך צעיר ומאושר שבקושי התחיל את החיים, מעביר את ימיו ולילותיו במחלקת טיפול נמרץ מול תינוק רך וחסר ישע שנלחם על כל נשימה ונשימה, לקול צפצופי מוניטורים בלתי פוסקים, כשהרופאים משחררים רמזים עבים כקורת בית הבד לגבי הסיכויים שלו לשרוד, וכל רמז שלהם הוא כשפוד מלובן שמפלש את לבי מצד אל צד, ומביאים אותי ללילות ארוכים ללא שינה של חיבוטי נפש מול בוראי.**

בעיצומם של ימים גורליים אלו, הגיע החברותא שלי לביקור בבית החולים. הביקור רומם את רוחי, ולא בגלל שהייתי זקוק לחברה, אלא בגלל מה שגרם לחברותא להגיע. בבית גנזיו של החברותא שמור קמיע נדיר לשמירה שעובר בירושה במשפחתו כבר 140 שנה, מאחד הצדיקים הקדמונים. עניין הקמיע נשמר בסוד כמוס מחשש לעינא בישא, והוא כמובן שומר עליו מכל משמר.

עקב המצב הקשה שנקלענו אליו הוא חרג ממנהגו והביא עמו את הקמיע לבית החולים, כדי שנניח אותו למראשותיו של בננו הרך, כסגולה לרפואה ואריכות ימים. ואכן, ב"ה ניכרה הטבה במצבו, החלה התאוששות, ואתמול, יום ג' תולדות, שחררו אותו ממכשיר ה'אקמו', רגע של אור גדול של חסד הבוקע מתוך האפילה.

החברותא ביקש ממני שנשמור על הקמע מכל משמר, ואכן הקפדתי לשים לב כל הזמן שהוא בוודאות נמצא מתחת לכרית של הילד. מדי פעם, כאשר היה צורך לרחוץ את הילד ולהחליף את המצעים, הייתי נוטל את הקמע, מצניע אותו במקום בטוח עד שיסיימו, ואז מחזיר אותו למקום מתחת לכרית.

ביום שישי האחרון פרשת חיי שרה, נסעתי לכמה שעות הביתה להחליף כוחות לקראת שבת, ואחד מבני המשפחה התנדב להשאר במקום ולשמור על הילד. כששבתי לבית החולים הבחנתי כי המצעים הוחלפו בהעדרי! חשתי חוסר אונים משתק את כל גופי. בפיק ברכים ניגשתי לבדוק מתחת לכרית, והחשש שלי התאמת - **הקמיע היקר איננו.** בן המשפחה שהיה במקום לא שם לב לעניין, המצעים הוחלפו והקמע נלקח יחד עם כלי המיטה. נשימתי נעתקה. פניתי לבדוק **בארגז הכביסה** של החדר, אך תקוותי הקלושה נכזבה. הארגז היה **ריק לחלוטין** - פינו אותו בדיוק בשעות האחרונות.

פניתי אל האחיות במחלקה לשאול מה ניתן לעשות. סיפרתי להן שמדובר בקמיע בעל ערך רגשי רב ובמקביל גם בעל ערך כספי גבוה מאוד. צוות ביה"ח הדסה בהחלט גילו רצון טוב ואכפתיות, והבטיחו לאתר את **תורן הכביסה** של אותו יום כדי לבדוק איפה התחנה הבאה של הכביסה. כחצי שעה לפני כניסת השבת קבלתי טלפון מאותו תורן, שאני רשאי להגיע כעת לאזור מיון הכביסה של בית החולים, הנמצא באחת מקומות הקרקע.

צעדתי בזריזות על פי ההנחיות, וכשאיתרתי את המקום **חלחלה** אחזה בי. מדובר במחסן ענק עמוס בעגלות ענקיות המלאות במצעים וכלי מיטה, כולם באותו הצבע. הצוותות מפנים כלי מיטה יחד עם צינורות אינפוזיה, צינורות חמצן ומזרקים - כל מה שיש במיטה - הולך יחד עם המצעים המלאים בחומרים מזהמים ומסוכנים.

ברגע הראשון נרתעתי מלחשוב אפילו על הרעיון. אני אברך צעיר שבקושי יצא לו לטפל בכביסה ביתית... ורק מהמחשבה להכניס את ידי למקום כזה נתקפתי בחילה. אלא שאז צפו ועלו מול עיני סיפורי **"ביטחוני"**.

יש כמה אברכים צדיקים, שדואגים להפיץ בכל בתי החולים באזור ירושלים מאגדת עלוני שבת, בשם **"מאוחדים"**[1] שמודפסת במיוחד לשם כך, וכך - כמו בבית - גם בעת שהותי בבית החולים התחזקתי בקריאת

---

[1] המיזם הנפלא הזה מנוהל ע"י הר' **יונה מנצר** מירושלים בעל דפוס "ספיד" שמו"ל גם חוברת עלונים פופולרית ומצליחה בשם **"שועמיה"**. בעת שרכש מכונת דפוס חדשה, המלווה שלו האסטרטג המוכשר ר' **אליעזר כהנא** שאל אותו מה הוא מתכוון לתת לרבש"ע... ואז הוא הציע לו להדפיס על חשבונו חוברת ייעודית עם העלונים הכי מבוקשים בשם **"מאוחדים"** עבור חלוקה בבתי חולים. זה התחיל בכמות קטנה ועם הזמן הכמות עולה. יהודי יקר בשם ר' בן ציון שפיצר דואג להפצה שלהן בבתי חולים באזור ירושלים, אשדוד ואסותא. כותב השורות מקבל בקביעות דשי"ם מרגשים **מהתועלת העצומה של חלוקה זו** במקום שזה **הכי נדרש** לחזק יהודים בשעותיהם הקשות. ר' יונה שיחי' מוכן להרחיב את הפעילות גם **לבתי חולים נוספים במרכז ובנתניה**. לשם כך **דרושים מתנדבים רציניים** שיכולים להעביר את החוברות **בקביעות**, בימי חמישי מירושלים לאיש קשר בבתי חולים אלו. ניתן ליצור קשר עם ר' בן ציון שפיצר בטל. 0527173873

*סדר פרסום הסיפורים נקבע אך ורק על פי **הרגשת הלב** בעת חתימת הגיליון. עדיפות ניתנת **לסיפורים מוקלדים** הכוללים **פרטים אמיתיים** ומלאים.*

הגיליון המחזק והאהוב. לפני כשבועיים הופיע הסיפור המרגש מאוד של הר' אירנשטיין על **מצלמה יקרה שאבדה** וגם על **קופת חיסכון** שאבדה, ואיך הן נמצאו בדרכים נפלאות בכוח התפילה של **ילדי תשב"ר מתל אביב**. אמרתי לעצמי: "**הקדוש ברוך הוא עושה ניסים, אין להרים ידיים!** כל כך הרבה ניסים ונפלאות ראית בשבועיים האחרונים, כמעט **תחיית המתים** כפשוטה, אז כשזה מגיע לאבידה פיזית אין לך מספיק אמונה שהקדוש ברוך הוא יסייע בידך למצוא אותה?"

הקמיע יקר מאד, החברותא בדרך כלל לא מוציא אותו מתחת ידיו עבור שום הון שבעולם, והשווי הכספי שלו בשוק היודאייקה הוא בסדר גודל של **מאות אלפי שקלים**. לא ייתכן שתיגרם לחברותא היקר רעה - תחת הטובה שגמל עמדי. עלי להפוך את העולם, לעשות כל מאמץ אפשרי מצדי, ולקוות שהשי"ת יהיה בעזרי למצוא את הקמע

באופן חד משמעי - הסיפורים הללו שקראתי בגליון על האבידות, הם שהניאו אותי מלהרים ידיים ולהתייאש ברגעים קשים הללו.

ירדתי לחדר הכביסה. בפתח היה עלי לעטות על עצמי כיסויי מגן מכף רגל ועד ראש. למקום הזה מגיעה כביסה מכל מקום בבית החולים - החל מחדר יולדות ועד למקרר המתים, רח"ל, וקיימת סכנה מוחשית של זיהומים. בתחילה התחלתי לחפש באזור הפתח, שהרי מסתבר שכביסה שהגיעה לאחרונה נמצאת שם. תוך כדי חיפוש הבחנתי שבגג המבנה יש פתח, וממנו מגיעים שקי כביסה נוספים מפעם לפעם. הבנתי שבכל קומה יש **פתח לצינור** ומשם משליכים את הכביסה לכיוון המחסן, ואז הבנתי שעלי להתמקד באזור שבו נופלות השקיות מהצינור.

התחלתי בחיפושים. זה היה קשה ודוחה ברמה שקשה לתאר. תחושת חנק לפתה אותי, מרגע לרגע המשימה נראתה בלתי אפשרית לחלוטין. הדקות חלפו ושבת הגיעה. **עליתי חזרה למחלקה וקיבלתי את השבת.**

היה עלי להאבק בכח בכאב ובדיכאון שאיימו להשתלט עלי במצב הנוכחי, אחרי שבועיים שהלב שלנו נקרע בכל רגע מול נשמתו התלויה על בלימה של בננו. הגיליונות היקרים חיזקו אותי, **והשתדלתי בשבת לשמוח ולהאמין** שהקדוש ברוך הוא ברחמיו יחזיר לנו את האבידה.

התברר שבשבת לא עובדים במחלקת הכביסה, ויש לנו כעת זמן עד יום ראשון. קיוויתי שביום ראשון אוכל לפגוש את האחראים הבכירים על המערכת ולנסות לראות מה ניתן לעשות.

ביום ראשון בבוקר, כשהגעתי למקום, אמרו לי שהכביסה של יום שישי כבר נשלחה לשלב הבא, **למכבסה ענקית במישור אדומים**... והם מוכנים לשלוח הודעה למכבסה כדי לנסות לאתר את האבידה, אולם הסיכויים קלושים מאוד. האנשים שם רגילים לשמוע על אבידות מבית החולים - אנשים מאבדים טלפונים, שיניים תותבות, תכשיטי זהב - ונדיר שיוכלו למצוא משהו בהרים האינסופיים של הכביסה, בוודאי כשמדובר בקמיע **שגודלו ככרטיס אשראי ממוצע**. אך המשכתי להתחזק ולהאמין שהאבידה תחזור אלינו.

בהמשך השגתי את מספר הטלפון של המכבסה במישור אדומים. התקשרתי ישירות לשם וביקשתי מאוד שינסו להתאמץ למצוא את האבידה ולהודיע לי מיד כאשר היא תמצא. ביום שני, מיד עם אור הבוקר, **הלא יאומן קרה: קיבלתי טלפון מהמכבסה שהקמיע נמצא!**

דמעות של הקלה הציפו את פני. מדובר במכבסה ענקית שמטפלת בערימות כביסה אינסופיות, ומחט בערימת שחת היא משל חיוור לעומת האתגר שעמד בפנינו. אבל כשיש סייעתא דשמיא הכל אפשרי. האחיות וצוות המחלקה בבית החולים - **כולם עמדו פעורי פה ושמוטי לסת** כאשר שמעו שהקמע חזר אלי. **כולם** ראו בזה נס גלוי, במצב שההסתברות כמעט ולא קיימת. **ברוך השם, הקמע כבר חזר, ונמצא כעת בידי.**

הרגשנו שקיבלנו חיוך מההשגחה העליונה בתוככי חשכת החדר של בית החולים. אמנם ראינו פה ניסים רבים ועוד חזון למועד לספר עליהם, אבל הרגשתי שהסיפור הזה עם האבידה הוא תוצאה ישירה של ההתחזקות מהגליונות השבועים שקראתי, כמו"כ בעת החיפושים חיזקתי את עצמי שבטוח ימצאו את זה **ואזכה בע"ה לפרסם את הסיפור ב"בטחוני"**, ע"כ הרגשתי חובה לפרסם אותו מיד עם **המצאו**. אודה לך מאוד על פרסום הסיפור כדי לקיים את הנדר שנדרתי בעת צרה, ותעמוד הזכות של החיזוק **לרפואתו השלמה של בני שיחי'** במהרה.

מה אפשר לומר לאברך יקר כזה שמתמודד עם ניסיון בסדר גודל עצום שכזה?

נזכרתי במכתב של האדמו"ר מליובאוויטש, כאשר מישהו התאונן לפניו על כך שההתמודדות שלו בחיי היומיום אינה **סוגה בשושנים**.
וכך השיב לו הרבי:

משל למה הדבר דומה? למלך שהעמיד ממונים לטפל באדמותיו. את האחד הוא מינה על **פרדס** לשתול שם **עצי פרי** נבחרים. הטירחה סביב נטיעה כזו היא רבה, דורשת מומחיות עצומה ותשומת לב קפדנית, אך התוצאות בהמשך בהתאם - **עץ עושה פרי, תאווה לעיניים ולחיך**. אמנם, אין שום סיכוי לראות את הפרי המושלם **בעתיד הקרוב**... צריכים **המון סבלנות**.

ואילו את האחר הוא מינה על חלקה שבה שותלים **תפוחי אדמה**. קל לשתול תפוחי אדמה, והתוצאה זמינה ומהירה... **ומה צומח... תפוחי אדמה**.

אך מעולם לא שמענו שהממונה על שתילת עצי פרי יתאונן **מדוע אין תפקידו לשתול תפוחי אדמה!** נכון, זה קל, פשוט, נוח - אבל התוצאה בסוף - תפוח אדמה פשוט.

שתילת עץ פרי היא מורכבת, **תובענית ודורשת מאמץ כביר** - וכשזה אנו רואים שזה כך - כנראה מדובר **בעץ עושה פרי המיועד לגדול ולהצמיח פירות מפוארים!**

חסדי ד' כי לא תמנו, לא כלו רחמיו! רגע לפני חתימת הגליון הנוכחי הגיעה הבשורה המשמחת **כי הילד שוחרר ממח' טיפול נמרץ**, בתפילה ובתקווה שעד שיגיע לידי הקוראים בשב"ק יהיה כבר **בבריאות השלימה בע"ה!**

מאשפות ירים אביון

הר"ר שמעון ישראלי בני ברק

ביום א' בלילה חגגנו שבע ברכות משפחתי באולם של ת"ת **נדבורנה** בב"ב. במהלך השמחה מסרה לי אחותי תכשיט יקר בתוך שקיק, על מנת שאמסרנו לחנות כלשהי.

ויהי ממחרת, בשעה 6:00 אחה"צ, נזכרתי שלא לקחתי את השקית איתי מהאולם... **מדובר בתכשיט בשווי 14**

ו' כסלו תשפ"ז **.כל הזכויות שמורות**. אין להעתיק תוכן לפרסום, ללא קבלת אישור מפורש, למעט פרסום הגליון במתכונתו המלאה.
בגיליון מובאות עובדות בדוקות ומדויקות בלבד ככל שידי מגעת בס"ד, ללא כל תוספת. בחלק מהמקרים שונו השמות על פי דרישת הנוגעים בדבר.

אלפים ש"ח! בס"ד הצלחתי ליצור קשר עם המפקח של החיידר ובקשתי ממנו שיואיל בטובו ויגש למקום פלוני לבדוק האם השקית עדיין שם.

הוא מיד החיש את צעדיו לשם, אך למגינת ליבי הוא העלה חרס בידו. **"הפכתי את כל המקום והילד איננו"** אין שום שקית ואין שום תכשיט. פניתי לברר אצל בני משפחתי המורחבת, האם אי מי שם לב לשקית, ונעניתי שוב בשלילה לצערי.

ואז המפקח חוזר אלי ואומר שהוא בדק דרך המצלמות ורואים איך שאחד מעובדי התחזוקה פינה את השקית **הזאת יחד עם שאר האשפה**, והכל מרוכז בשקיות אשפה שמן השמים טרם הונחו בפחים העירוניים, והם מצויים עדיין בתוך הבנין.

יצאתי בריצה אל בנין הת"ת כדי להתחיל בחיפושים. כשהגעתי ראיתי צוות שלם כולל המנהל של החיידר והמזכיר עומדים עם כפפות ומרוקנים תכולת האשפות לפי הסדר... אך שוב ללא חדשות, ואז שמנו לב שיש שקית אחת ששוכנת בצד שעדיין לא נגעו בה, ומיד כשהתחלנו לרוקן אותה **צצה מול עינינו השקית ובתוכה התכשיט בסייעתא דשמיא.** ברכתי בלב מלא הודי'ה **"ברוך המשיב אבידה לבעליה".**

בדרכי הביתה אני מקבל טלפון מהמזכיר של החיידר שאומר לי: אין לך מושג כמה השגחה פרטית היתה כאן. בדרך כלל בשעה 6.00 אחר הצהריים הבניין שומם (פרט לבחורי מכינה לישיבה קטנה השוקדים על לימודם) ולא רגיל שיימצא מאן דהו במשרד, בוודאי לא שם מישהו בעל גישה למצלמות האבטחה. "בדיוק" היום מתקיימת בת"ת אסיפת הורים, וכל הצוות עבד קשה להכין את החיידר לכבודם של ההורים והמלמדים המסורים. מן השמים סייעו, והספקנו להכין את הכל עד השעה 6.00, חצי שעה לפני הזמן המיועד בשעה 6:30, ומן השמים כיוונו שהתקשרת בדיוק בשעה זו שהצוות כולו היה פה, והיתה אפשרות לעקוב אחרי התכשיט האבוד, וגם שהשקים עדיין לא הוצאו לפחים העירוניים. אילו היית נזכר באיחור של **חצי שעה בלבד!** לא היה מי שיעזור לך בענין, שכן שההורים הקרואים כבר מתדפקים על דלתות המלמדים לשמוע את חוות דעתם על הילדים, ואיש לא היה מתפנה אז לעסוק באבידתך, ולאחר האסיפה - השקים כבר היו נלקחים אחר כבוד על ידי רכב האשפה של העירייה!

יישר כח גדול להנהלת ת"ת נדבורנה!

הגז נותק והישועה בפתח ביהמ"ד

הר"ר חיים שפרון ניתן

אתמול בוצעה בביתי **"ביקורת תקופתית"** למערכת הגז כנדרש על פי החוק. הטכנאי סיים את הבדיקה והודיע לי כי תשתית הגז בבית תקינה לחלוטין, אולם **בכיריים** של תנור האפייה שלנו יש דליפת גז כלשהי, ולכן הוא **מנתק את חיבור הגז לבית** עד לתיקון הבעיה. ניסיתי לבקש ממנו ארכה כלשהי, אך הוא סירב בטענה כי זה מסוכן. הייתי אובד עצות וביקשתי ממנו שיתקן את הדליפה בתשלום, אך הוא אמר שהוא אינו עוסק בכך.

פניתי לעוד טכנאי והתשובה היתה זהה - הוא לא מתעסק בתיקון דליפות מסוג זה. אני כמובן לא יכול להרשות לעצמי, במשפחה עם ילדים, להישאר ללא כיריים לבישול, והייתי אובד עצות. מישהו נתן לי טלפון של טכנאי מומחה בשם **אברהמי קירשנבוים**, והציע לי לפנות אליו כדי שהוא יעזור לי לפתור את הבעיה.

בתחילה הוא לא ענה לי לטלפון, ובהמשך הוא חזר אלי. שהיתי אז בהיכל בית המדרש **"קרלין סטולין"** שברחוב חתם סופר, ומשום כבוד בית המדרש, יצאתי החוצה. ברחבה שבפתח, התקשרתי לקירשנבוים ותיארתי בפניו את הבעיה הדחופה שלי. אך לאכזבתי הוא הסביר לי שגם הוא לא מטפל בדליפות מכיריים...

ואז קרה הלא יאומן: תוך כדי השיחה, אני מבחין כי נהג הרכב שעומד מולי בחזית בית המדרש **מאותת אלי בפנסיו.** ראיתי מישהו לא מוכר - **והתעלמתי**, אבל האיש המשיך לאותת עד שניגשתי אל חלון רכבו, והתברר שזהו **אותו טכנאי** שאיתו אני כרגע משוחח בטלפון!

עיני התעגלו בתדהמה, האיש מתגורר ברח' קדושת לוי, בקצה השני של העיר, אין לי מושג איך הוא הגיע לכאן בדיוק, ואין לי מושג איך הוא זיהה שבדיוק האדם שיצא הרגע מבית המדרש מולו - הוא זה שמשוחח איתו בזה הרגע מעבר לקו - כלומר אני...

ואז הוא אומר לי במילים אלו: בדיוק אתמול סידרתי את המחסן שלי, והבחנתי **שיש לי שם תנור הכולל כיריים "דלונגי"** במצב חדש, משהו שהוצאתי מאיזו יחידת דיור, הוא תופס לי מקום מיותר והחלטתי למסור אותו למי שזקוק לו... **אוכל להעביר אותו אליך בשמחה!**

וכך, בעודני יוצא לשוחח בחוץ כדי לשמור על כבוד בית המדרש, שלח לי הקדוש ברוך הוא **תנור כמעט חדש חינם אין כסף**, ברגע שאני כה זקוק לו, ובצורה כה מופלאה.

נפלאים דרכי השם!

לטובתי נסגרה המסגרת בכולל

בימים אלו הופיע בס"ד ספרי **"קריאת שמע כהלכתה"**, ספר **ראשוני מסוגו** המאגד בתוכו את כל הלכות קר"ש הנוגעות והשכיחות יום יום. בס"ד זכיתי לראות במהלך כתיבת הספר והוצאתו לאור הרבה **הארות פנים משמיא**, ואביא כאן בקצרה 2 נקודות:

עצם רעיון כתיבת הספר - שהוא ענין פלאי ממש, שכן על **מצוה רבה ויסודית כקריאת שמע** עדיין לא חובר חיבור **מיוחד**, אלא כחלק מהלכות תפילה - כרוך בהשגחה פרטית מרתקת.

היה זה לפני כשלוש שנים, בצירוף מקרים שהביאוני להרגשת **"יובש רוחני"**, שתחילתו בפטירתו הפתאומית של אאמו"ר זצ"ל, והמשכו כשעזבתי כולל מבוסס עם הספק קבוע ומספק - לטובת כולל במסגרת **"ליבו חפץ"** על דעת **להשתלב בתכנית חזרה** על לימודי ההוראה, **תכנית שנסגרה לאכזבתי** לאחר מס' חדשים.

החלטתי לתפוס אומנות אבותי בידי, וקיבלתי על עצמי לומר בכל יום **מזמור**

ו' כסלו תשפ"ז **.כל הזכויות שמורות** אין להעתיק תוכן לפרסום, ללא קבלת אישור מפורש, למעט פרסום הגליון במתכונתו המלאה.
בגיליון מובאות עובדות בדוקות ומדויקות בלבד ככל שידי מגעת בס"ד, ללא כל תוספת. בחלק מהמקרים שונו השמות על פי דרישת הנוגעים בדבר.

קי"ט בתהילים למשך תקופה, לבקש ולהתחנן לפני אבי שבשמים בהשתפכות הנפש. ואכן, עמדתי בקבלה זו. הרגשתי **קרבת אלוקים מיוחדת** בעת אמירת המזמור.

לאחר תקופה, ביום בהיר אחד, לאחר תפילת שחרית בבית המדרש **רחמסטריווקא** ברח' ממעזריטש [אגב, על משקל דברי מע"כ בשבח הנוכחות בביהמ"ד **קרלין** בעת אמירת **לדוד ה' אורי וישעי**, אמליץ להתפלל פעם במנין הנ"ל ולטעום טעם של **תפילת שחרית איכותית** בסתם יום של חול...], הבחנתי על השולחן **בחוברת** העוסקת במעלת מצות קריאת שמע ובדעות השונות לגבי זמן קריאת שמע מלכתחילה דווקא **לאחר נץ החמה**. בשעת מעשה היו לי הדברים בגדר חידוש, וכי ישנה כזו דעה **לקרוא קר"ש דוקא אחר הנץ?** ניסיתי לחשוב איזה ספר יכול לעסוק בנושא, ואז **הכתה בי ההכרה שאין כזה ספר**, ושמא **מקום הניחו לי** משמיא לכתוב **חיבור על מצוות קריאת שמע**.

באותו יום ממש, בעודי מתפלל מנחה גדולה, הבחנתי על השולחן בגיליון "**קנין תורה**" של חסידי תולדות אהרן, והמאמר המרכזי היה בדיוק בנושא **"להקיץ הישן לקריאת שמע"**.

נדיר שאראה את הגליון הזה בעירנו, ופרשתי זאת כרמז ברור מן השמים, לדרבן אותי לעסוק בנושא זה.

אחה"צ בדקתי ב"אוצר החכמה" והתברר שאכן אין עדיין **חיבור ייעודי העוסק בהלכות קריאת שמע**. מה אומר ומה אדבר: **"אכן שמע אלקים, הקשיב לקול תפילתי"** זכיתי לעמל ושקיעות של שנתיים ימים בעסק הלכות קריאת שמע, שהביא עימו **מחייב חזק, סיפוק עצום**, ובע"ה גם **זיכוי הרבים.**

כל זאת התאפשר **דווקא** אודות ללימודי בכולל "ליבו חפץ" **והתוכנית שנסגרה וכה הרבה הצטערתי עליה!** אלולא זאת קשה להאמין שהייתי מוצא די זמן לכתוב את החיבור.

אכן **לטובתי נשברה רגל פרתי!**

טרם אכלה לדבר, אוסיף עוד נקודה שחיזקה אותי מאוד. כיון שכאמור הספר הינו ספר ראשון העוסק בענין הלכות קר"ש, ישנם לא מעט נושאים ושאלות שכיחות שלא כ"כ לובנו עם הפוסקים, ואחד מהם הוא מה דין **המתעורר משנתו דקות אחדות טרם סוף זמן קר"ש, והוא צריך לצאת לנקביו,** האם מותר לו לקרוא קר"ש במצב זה, או שיפסיד המצוה.

דנתי בנושא עם הרבה מורי הוראה מובהקים, היו שצידדו לכאן והיו שצדדו לשם, והיתה חסרה הכרעה מוחלטת, מדמות בכירה ומקובלת. והנה, ממש לקראת סוף כתיבת הספר, שוחחתי בנושא עם אחד משכני, ולאחר כמה ימים הוא מתקשר אלי שיש לו בשבילי **הפתעה**. הלה לומד בכולל בירושלים ת"ו, ודן עם הלומדים בכולל על נושא המדובר. והנה, אחד מותיקי האברכים פונה אליו ומספר לו שבשנת תשס"ג עסק בנושא זה, והיה לו **חילוף מכתבים עם הגאון האדיר רבי חיים קנייבסקי** זצ"ל, ומסר לי אותם ותוכנם נכנס לספר, לזיכוי הרבים.

בכל חותמי ברכות
ידידך **משה טובי' טיקוצקי**

הפורום להגנת הצרכן החרדי
אזהרה חמורה
אל תאפשרו לאחרים לפתוח עסקים על שמכם!
ההבטחה **ש"אנחנו מטפלים בהכול, אתם לא צריכים לעשות כלום" לא מגינה עליכם.**
מישהו אחר עושה את העסקים, **ואתם נשארים עם החובות.**
אל תתפתו, גם אם מציעים לכם סכום מפתה. **אל תאפשרו** לאחרים לפתוח ולנהל עסקים על שמכם, **אל תמסרו** לצורך כך צילום תעודת זהות **ואל תחתמו** על מסמכים או ייפויי כוח.
ובכל מקרה, **סיסמאות לאזור האישי הממשלתי וקודי אימות לא מוסרים לאף אחד!**

קפה על התפילין - לטובה!

הגעתי היום הביתה ונהיה לי שחור בעינים: בני השובב בן השנתיים מצא לעצמו משחק - לא פחות ולא יותר אלא **התפילין של אחיו הבחור!** ולא רק זוג אחד, אלא שני זוגות תפילין: של רש"י ושל רבנו תם... הוא פתח את רוכסני הנרתיקים המהודרים, הוציא את הבתים מקופסאות הפלסטיק שלהם, וערבב את הכל **לערבוביה אחת גדולה.**

הר"ר שלום ליפר ניתע

כעת נוצרה תסבוכת לא פשוטה: איך יודעים איזה של רש"י ואיזה של רבנו תם?

בתפילין של ראש יש דרך לזהות לפי מיקום הקשר שבין הפרשיות, ברש"י זה בצד - ובר"ת זה באמצע הבית **אבל בתפילין של יד** אין כל דרך לזהות מבחוץ! בפשטות, הדרך היחידה כרגע היא ליטול את התפילין היקרות - שנרכשו ממש לא מזמן - ולשלוח אותן לבעל מקצוע "בתים - מאכער", **שיפרום את התפירות ויבדוק איזה מהן רש"י ואיזה רבנו תם.** מדובר בעלות כספית ניכרת ובעיקר בפעולה שממש לא מוסיפה בריאות לתפילין.

ואין אפילו על מי לכעוס... תינוק מתוק בן שנתיים.

מה עושים עכשיו?

ישבנו במתח וחיכינו לשובו של בננו הבחור, בעל התפילין. הוא נכנס הביתה, ראה את המתרחש על השולחן ותלה בנו זוג עיניים תמהות. אמרתי לו: **"צדיק שלי, זה לא רק הבלאגן שאתה רואה, עכשיו אנחנו לא יודעים איזה של רש"י ואיזה של רבנו תם."**

הבן שלי שמע את הדברים וניתר ממקומו כנשוך נחש: **"אבא!** " הוא קרא, "היום בבוקר, משום מה, **ללא שום סיבה נראית לעין**, התעניינתי האם יש איזשהו סימן היכר בין התפילין של רש"י ורבנו תם, התבוננתי ושמתי לב שעל הרצועה של התפילין של רש"י יש **כתם קטן**, כנראה מטיפת קפה שנשפכה או משהו דומה! "

בני תפס בידו את הרצועה והראה לי: **"הנה אבא, זו הרצועה עם הכתם, אלו התפילין של רש"י, וממילא, הקציצה השנייה היא של רבנו תם! "**

הקב"ה הקדים רפואה למכה.

טיפת קפה קטנה על הרצועה, יחד עם מחשבה חסרת פשר שעלתה בדעתו של בני להתבונן בענין - חסכו לנו עוגמת נפש גדולה.

נפלאים דרכי השי"ת!

מז"ט למספר ר' שלום שיחי', **לאירוסי הבת!**

תיקון טעות

בגיליון פר' תולדות הובא סיפור תחת הכותרת **"שבת ותמרים - מעין עוה"ב"** לציטוט הזה לכאורה **אין מקור**. זה נבע כנראה מטעות עקב **סמיכות המימרות** בגמרא ברכות דף נז.

תודה רבה למעיר שטרח לבדוק והעמידני על האמת. אשריכם ישראל, שדברי תורה **חביבין** עליכם ביותר!

ו' כסלו תשפ"ז **.כל הזכויות שמורות.** אין להעתיק תוכן לפרסום, ללא קבלת אישור מפורש, למעט פרסום הגליון במתכונתו המלאה.
בגיליון מובאות עובדות בדוקות ומדויקות בלבד ככל שידי מגעת בס"ד, ללא כל תוספת. בחלק מהמקרים שונו השמות על פי דרישת הנוגעים בדבר.

בס"ד

אור חזקיה

לע"נ רבי חזקיה זרובבלי בן נוריאל ואסתר
ושרה בת פְּכַב ומאיר בן אליהו ומיכל ז"ל

יו"ל ע"י כולל ערב וגמ"ח "דרכי חזקיה" ע"ש רבי חזקיה זרובבלי בן נוריאל

ואסתר זצ"ל ת.ד. 5711 י–ם לפרטים ותרומות:050–4120812

839

ניתן לתרום באשראי בנדרים פלוס:
כולל ערב המרכזי גילה, עבור כולל דרכי חזקיה.

ניתן לקבל קבלה להחזר מס סעיף 46

סיפור לשבת קודש
לע"נ יעקב בן מיכל

ללמד זכות אפילו בסברא עקומה

מעשה נפלא שסיפר הגאון רבי חיים שינקר שליט"א על אותם שנים בהם למד בבחרותו בישיבת פוניבז', והיה ישן באותו חדר יחד עם הגאון רבי משה אהרן ברוורמן שליט"א, ולבחל"ח הגרב"צ פלמן זצ"ל ועוה.

באחד מערבי השבתות, דקות ספורות לפני הדלקת הנרות, נכנס לחדר אחד מהבחורים שבישיבה ובידו מעטפה עם סכום כסף גדול מאוד, ומבקש מהם להטמין את הכסף בחדרם עד מוצאי שבת. הבחור הזה היה חתן כשבוע לפני החתונה, וקיבל מההורים את הכסף הזה בשביל לשלם בעבור הדירה, והיה אמור מיד אחרי שבת להעביר את הכסף לבעל הדירה.

כאשר התקרבה השבת, חשש הבחור להשאיר את הכסף בחדרו, שמא ייגנב, ועלה על דעתו ללכת לחדר המדובר ששם אפשר לסמוך על הבחורים בלב שקט שלא יספרו על כך לאף אדם, וגם אין שום סיכוי שאיזה מישהו בעולם יחשוב שיש שם כסף ובפרט סכום כה רב.

וממחשבה למעשה, לקח את צרור הכסף, ורץ לחדר המדובר בכדי להספיק לספר את פרשת הכסף, ולמצוא שם מקום סתר לפני שבת. חברי החדר שמחו מאוד על האפשרות לעזור לו, ומיד מצאו מקום ראוי להטמנת הכסף. בתוך הארון של הכביסה מתחת לכל הבגדים. הם לקחו גרב גדולה שמו בתוכה את הכסף, הוציאו את כל הכביסה מהארון ואת הגרב עם הכסף הניחו בתחתית הארון, ואחר מכן החזירו את כל הכביסה למקומה, באופן שאף אחד לא אמור היה להעלות על דעתו שבתוך הכביסה מונחת גרב שבתוכה סכום כסף כה רב. וגם אם חס וחלילה יכנסו לחדר גנבים במהלך השבת, אין שום סיכוי שיחשבו שיש בתוך הכביסה כסף.

במוצאי שבת חוזר הבחור כדי לקחת את כספו, ולהפתעתו הכסף איננו.... חברי החדר היו בהלם גמור, לאן הוא נעלם? הוציאו את כל הכביסה ובדקו בגד בגד, אולי זה נכנס לתוך בגד אחר, אבל אחרי הכל הכסף לא נמצא. החדר בכללותו היה מסודר לגמרי, לא היה ניכר שביקר בו איזה גנב, אי לכך הפלא היה גדול עד למאוד, לאן הכסף נעלם?

בין הבחורים שהיו בחדר באותה שבת, היה עוד בחור חדש משיעור א' שעתה התחיל את דרכו בישיבה. הבחור היה שקט ועדין, ולא הכירו אות מספיק בכדי לדעת אם תוכו כברו, או לא. זה היה זמן קצר לאחר שהגאון רבי יוסף ישראלזון זצ"ל התחתן ועזב את החדר, וחברי החדר שהקפידו מאוד על הזמנים והסדרים, ביקשו שיכנס לחדרם בחור שקט שלא יפריע בשעות המנוחה וכדומה.

ומשום כך זכה הבחור הצעיר להכנס לחדרם של הבחורים החשובים הללו. כאשר בא הבחור החתן ביום שישי לחדר להביא את הכסף, שהה בתוך החדר הבחור הצעיר שהיה עד לכל מהלך הטמנת הכסף. טבעי מאליו שהחשד יפול על אותו בחור צעיר, שכנראה יצרו גבר עליו והוא לקח את הכסף... הבחור הצעיר לא היה טיפש, והבין מיד שהחשד יפול עליו, בפרט שהוריו היו עניים מרודים וסביר מאוד לחשוב עליו שהוא לקח את הכסף כדי לעזור להוריו.

הבחור עמד בצד והתחיל לדמיין איזה צרה צרורה עומדת ליפול עליו עכשיו, בתחילה יגשו אליו הבחורים ויאמרו לו בשקט 'כל אחד יש לו נסיונות, אנחנו מבינים שכנראה לא עמדת בנסיון ולקחת את הכסף, בא תחזיר את זה בשקט ולא נספר את זה לאף אחד ונגמור את הסיפור' והוא כמובן יכחיש את הכל מכל וכל, שלא נגע בכסף ואין לו מושג היכן הוא.

ולאחר מכן סיפור הגניבה יתפרסם בישיבה, וכולם יאמרו מי יכול להיות שגנב את הכסף, כנראה הבחור הצעיר הזה, שהרי כל חברי החדר הם בחורים צדיקים שלא יתכן כזו מציאות בעולם שהם יגעו בכסף שאינו שלהם, ובודאי הבחור הצעיר החדש הזה הוא הגנב! נכון שהוא נראה בחור טוב שיושב ולומד ברצינות, אבל כנראה שבפנים הלב יצרו בוער בו והוא הסיטו לגניבה.

הבחור ממשיך בדמיונו ואומר לעצמו, 'אפילו אם אני ארצה לשלם את הכסף הזה רק כדי להסיר מעל ראשי את הבזיון הנורא הזה, אין באפשרותי לעמוד בסכום כל כך עצום. ואפילו אם הורי ימכרו את ביתם (שגם זה רק דירה עלובה בדמי מפתח), גם כן לא יצליחו לשלם את הסכום הזה'. וכך הדמיונות ממשיכים ומפליגים למחוזות רחוקים, איך שהוא כנראה ייזרק מהישיבה בבושת פנים, והוריו גם יאלצו לעבור דירה לעיר אחרת כדי להסיר מעל ראשם את החרפה הזו.

חלפו עוד כמה דקות שהבחור שקוע בדמיונותיו על העתיד העומד להתרחש, והוא ממתין לרגע הזה שבו ידרשו ממנו להחזיר את הכסף, והוא יזעק 'לא לקחתי את הכסף', והויכוח יתחיל כן לא, לא כן, וכן הלאה. ולפתע קורה דבר מעניין, הרב פלמן מסתודד עם הרב ברוורמן, לוחש לו באוזנו איזה משפט קצר, ולאחר מכן שניהם משתתקים וחושבים... לאחר דקה הגרמ"א ברוורמן מתעשת, לבו של הבחור מתחיל לרעוד, הוא בטוח שהוא עומד עכשיו לגשת אליו.... וסופו קרב. אבל לא, הוא מתכופף לתוך הארון העמוק, מכניס את הראש עמוק בארון, ולא מסתפק בזה אלא נכנס כולו בתוך הארון. הבחור מתפלא מה הוא עושה, הרי כבר הוציאו את כל הדברים מהארון, וכולם רואים שאין בתוכו כלום.

חצי דקה הוא שהה בארון, ולהפתעת כולם הוא יוצא כשבידו הגרב עם הכסף. התברר שבסוף הארון למטה נוצר פתח קטן בין הארון לקרש הארון, וכאשר הניחו שם ביום שישי את הגרב ועליו דחפו את כל הכביסה, הסדק התרחב מעט והגרב נדחפה ונפלה מאחורי הארון. והיה נס גדול, כי בדיוק במקום שבו נפל הכסף היה חור של צינור ביוב, והכסף היה אמור ליפול שם ולהעלם בתוך הצינור. אלא שבסוף הארון היה מסמר קטן והגרב נתפסה בו ובזכותו לא נפלה. ותהי הרווחה...

אבל על מה הם הסתודדו לפני כן? התברר שכאשר הגרב"צ ראה שאין את הכסף ואין במי לחשוד אלא בבחור הצעיר הזה שנוכח בחדר, הוא פנה להגרמ"א ואמר לו 'לפני שאנחנו הולכים לחשוד במישהו, צריך לזכור את דברי החפץ חיים שאמר שהסיבה שהקב"ה ברא לאדם סברא עקומה היא כדי שכאשר הוא רוצה לחשוד במישהו שעשה איזה דבר, צריך קודם לדון לכף זכות אפילו בסברא עקומה.

לכן בא נחשוב בסברא עקומה לאן יכול הכסף להעלם'. ושניהם השתתקו כדי לחפש את העקמימות בענין הכסף. וכך הגיעה המחשבה אולי כאשר הארון היה מלא בבגדים נדחף מעט הקרש של הארון, ונוצר סדק קל והכסף נפל שם...

עד כמה צריך ללמד כף זכות

בעל המעשה מספר: רכשתי מוצר בחנות פלונית בכמה מאות שקלים, וכשבאתי לשלם לעובד ששירת אותי - שהינו שכיר - היה זה בזמן שהוא לא עמד בקופה, אלא הסתובב בחנות. הוצאתי את הכסף מכיסי ונתתי לו, והייתי בטוח

בס"ד

המשך טיפור לשבת קודש

שעכשיו הוא יגיש לקופה, ויכניס את הכסף ויוציא חשבונית, כנהוג. לתדהמתי הוא לא עשה זאת, אלא... הכניס את מלוא הסכום לכיסו. ואני לא ידעתי אנה אני בא! לפי ראות עיני, העובד הזה היה גנב! פשוטו כמשמעו!

ניגשתי לרב יצחק זילברשטין שליט"א בשאלה, האם זה נחשב ששילמתי על המוצר, שהרי יתכן שהכסף לא הגיע כלל ליעדו, אלא לכיסו של העובד. שאלה נוספת שאלתי, האם עלי להודיע על הגניבה לבעל הבית של החנות. והרב אמר לי 'תכתוב מכתב לעובד, ותנסח את הדברים בדרכי נועם, ותסביר לו את חומרת איסור גניבה, ואם אכן לקח את הכסף לכיסו - שידאג להשיבו'.

הרב שליט"א הורה גם להתרות בו שלא יעשה זאת שוב. 'אם תוכיח אותו ישירות בפניו, הוא יתבייש, והתוכחה לא תהיה יעילה, כמו על ידי מכתב'. כמובן שעשיתי כהוראת הרב, והקצתי לכך זמן רב, והשקעתי מחשבה איך לנסח את המכתב באופן הטוב ביותר, כדי לא לביישו ולא להראות לו שחושדים בו בגניבה, ומצד שני שהמסר יהיה ברור.

היות שלא ידעתי את שמו של העובד, רשמתי על גבי המעטפה: 'לכבוד ידידי היקר', ובסוף המכתב רשמתי את שמי, ומספר הטלפון, למקרה שהוא יהיה מעוניין ליצור עמי קשר. בדרך לחנות קניתי חפיסת שוקולה, כדי להמתיק לו את המסר, ושיבין שאני חפץ באמת רק בטובתו הנצחית.

נכנסתי לחנות, הגשתי לו את השוקולה, ואמרתי שזה כהוקרה על השירות המצויין שהעניק לי. רק לאחר מכן הגשתי לו את המעטפה, ואמרתי שיש כאן מכתב חשוב עבורו, שאני מעונין שיקרא אותו היטב. חשבתי שבכך סיימתי את הסיפור. ברם, למחרת מתקשר אלי לא פחות ולא יותר מאשר בעל החנות שלו בכבודו ובעצמו, ואומר לי: 'לא תאמין מה שקרה, המכתב הגיע אלי...' לפליאתי כיצד אירע הדבר, שהרי עשיתי את כל מה שיכולתי כדי שה'בוס' לא יידע מהענין.

הרגיע אותי וסיפר שכאשר נכנס למשרד ראה על השולחן מעטפה עם הכיתוב 'לכבוד ידידי היקר' (העובד היה עסוק מאוד באותו יום, ולא ייחס חשיבות מספקת למכתב והניח אותו על השולחן...) הייתי סבור שהמכתב מיועד אליו, ולכן פתחתי אותו, והנה אני רואה לפליאתי איך יהודי שאינו מכיר אותי כלל, דואג לי ולכספי, וכותב לעובד שלי שצריך להשיב לי את הכסף, כדי שלא אפסיד.

בעל הבית ממשיך ואומר לי 'תדע לך שהכל בסדר, ואין מה לדאוג, העובד שלי לא גנב חלילה, אלא יש לי הסכם איתו שכדי לשרת את הלקוחות באופן המהיר ביותר, כשיש כמה לקוחות בחנות, ומשלמים לו, הוא אינו צריך כל פעם לגשת לקופה, כי זה ייקח מזמנו, אלא אני מרשה לו להכניס את הכסף לכיסו ורק לאחר מכן להניחו בקופה.

גם אני סבור שלא ראוי לעשות כך, כיון שאנשים חושבים שהעובד שלי גונב, ולכן מעכשיו הוריתי לו שתמיד יכניס מיד את הכסף לקופה'. בעל הבית קרא לעובד המסור שלו, הציג בפניו את המכתב, והוכיח שיש אנשים טובים בעולם שדואגים לכספו של הזולת. כיון שהמכתב היה מנוסח בעדינות, כעצת רבנו שליט"א, העובד לא נפגע, ואדרבא - התפעל מאוד מישרותו של הכותב. (האמנתי ואדברה)

(ויוצא עמו בששון)

פלא יועץ - אהבת רעים

אהבת רעים ידוע הדבר כמה גדלה מעלת רעים עד שאמרו רז"ל ואהבת לרעך כמוך זה כלל גדול בתורה ופירשוה רז"ל דר"ל דעלך סני לחברך לא תעביד והנה לפי גודל הטובה כך יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום עד שבעונותינו בעון שנאת חנם חרבה עירנו ושמם מקדשנו וגלינו מארצנו ועדיין השטן מרקד בינינו לשטננו איש לבצעו פנו ואינו חושש לתקלת חבירו ויש שהוא שמח לאיד ויש שבשביל הנאה כל דהוא איש את רעהו חיים בלעו אוי לעינים שכך רואות כי עינינו תכלנה אל ציפיתנו ציפינו לישועה ומושיע אין כל עוד שמדה זו מצויה בינינו. לכן צריך להתחזק לעורר את האהבה. ופרטי אהבת רעים כבר ביארם לאורך ולרוחב בס' הברית ואני אבא בקצרה. והוא שצריך לקיים בענין זה סור מרע ועשה טוב וצריך לסור מרע בדיבור ומעשה:

בדיבור דעלך סני לחברך לא תעביד צריך ליזהר ולהשמר מלדבר אל חבירו או על חבירו שום דבור שאינו רוצה שידברו לו או עליו ובזה נכלל לשון הרע ואונאת דברים וכהנה רבות וכן על זה הדרך צריך לסור מרע:

במעשה שלא להזיק לחברו או לגרום לו שום נזק כל דלא ניחא ליה שיעשו לו וצריך להעמיק בזה כי רבו הטעאות היצה"ר וביותר צריך ליזהר במקום שיש חסרון כיס שאדם עשוי לאורויי התירא לנפשיה ולנטות אחרי הבצע המגיע לו אפילו בהפסד חברו ולא לחנם אמרו אדם ניכר בכיסו אשרי איש ירא את ה' ואוהב את ה' בכל מאודו ולא יטה אחרי הבצע וכן צריך לקיים במצוה זו ועשה טוב בדבור ומעשה בדבור לדבר דברים טובים ונכונים לשמח אנשים כגון בשורות טובות ועצות טובות ולהרים מכשול מדרך חברו להודיע לו אם יודע שיגיע לו שום נזק בשום אופן ולנחמו בעת צרתו וכהנה רבות. ובמעשה עשות חסד בגוף ובממון כאשר חפץ שיעשו לו ושירחמו עליו ושידחקו עצמם כדי לרחם עליו ככה יעשה למען עשות חסד ולקיים מצות ואהבת לרעך כמוך אשרי אנוש יעשה זאת ובן אדם יחזיק בה לפום צערא אגרא כי לפום צערא עושה נחת רוח ליוצרו וכרחם אב על בנים ואח לצרה יולד כן איש את רעהו יעזורו כי כולנו בני איש א' נחנו אחים אנחנו וכאשר יחוס על אחד מאיבריו כן צריך לחוס על כל אדם מישראל כי כולנו כאיש אחד כגוף אחד והנה האדם אוהב את עצמו ואת בנו ואת אחיו מפני שהטבע מחייבו אבל לגבי חברו במקום שסובר דאית ליה פסידא או טרחא דגופא אהבת עצמו גוברת עליו ומה גם שלהיות הדבר מצוה רבה יצרו של אדם מתגבר עליו להעבירו ע"ד קונו למען יאבד טובה הרבה וצריך להתגבר על יצרו ולחוס על כבוד קונו ולעורר את האהבה ואשריהם ישראל כמה יגיעות יגעים וכמה טרחות סובלים וכמה הוצאות מוציאים על דבר מצוה ומע"ט זכאה חולקיהון אבל דא עקא שיש מצות גדולות אשר דורש אין להם מחמת שאין מחזיקין אותן למצות כל כך ואם אמרו הוי רץ למצוה קלה כבחמורה שאין אתה יודע מתן שכרן של מצות על אחת כמה וכמה מצוה רבה כזו שנכלל בה אהבת חסד ואהבת רעים ודרכי שלום שראוי לדוף אחריה כרודף אחר החיים. ומאחר שיצר סמוך מורה מ"ט פנים לטהר את השרץ ולקרב התועלת לעצמו ומה גם שיש בדבר זה כמה ענינים שהירא את דבר ה' נבוך הוא ואינו יודע איזה דרך ישכון אור לכן העצה היעוצה היא לקיים מאמר התנא שאמר ואל בינתך אל תשען וזה כלל גדול בכל התורה כולה וכל שכן במילי דממונא הולך אל חכמים יחכם וישיג אורחות חיים:

(פלא יועץ)

מבקשים מקוראי העלון ללמוד לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון

אנו פונים לציבור הקוראים היקר, אנא תנו לנו כח ויכולת להמשך החזקת הכולל, הגמ"ח והעלון 'דרכי חזקיה', אנו משתדלים שההכנסות יהיו קודש למטרות הללו ואין לנו הוצאות מזכירות, ניקיון וכדו'. תבורכו מפי עליון!

אולם חדש בבי"כ חזון נחום עד 80 מקומות ישיבה לפרטים **050-4120-338**

לזיכוי הרבים: בית הוראה יחווה דעת - מענה הלכתי 24 שעות, 6730*

העלון לע"נ: עזרא בן מזל, אברהם בן רחל, דבורה בת אסתר, אירן בת בלוה, משה בן שרה, שרה בת גוהר, אשר בן טל ה

נא להתפלל על **רבקה בת רחל לרפו"ש** ולזווג הגון

שדכנית (לבחורים מגיל +30): **א-ה: 21:00 - 22:30** טל: **03-6766049** שידוכי "חסדי שרה" בימים ג', ד' ה' בשעה: 21:00-22:00 **3297225-058**
שידוכים לשם שמים למגזר החרדי לנשים: 053-4163681
לגברים: 053-4110655
ניתן לפרסם ספרים בתוכנת אוצר החכמה ועוד c9595@okmail.co.il

מוהל מוסמך לשם שמים (בחינם) בהמלצת הגר"ש מחפוד שליט"א 0559260027. מוהל מוסמך לשם שמים, תלמידו של הרב אורן: 058-3207037. אברך מוהל מוסמך לשם שמים 052-7646963.

לע"נ נעימה בת ככב | **לע"נ ככב בת גוהר**

נא לבקש רחמים על **יוסף אברהם בן חנה לרפו"ש!**

נא לבקש רחמים על **ליליאן בת פאני לרפו"ש!**

נא להתפלל על **הרב ישראל בן אסתר לרפו"ש!**

נא להתפלל על
יהודה שלום בן תהילה שרה מרסל לרפו"ש

נא להתפלל על **רפאל שלמה בן מאיר לרפו"ש**

לע"נ רחל בת מסעודה

להצלחת: שמואל בן דונה, מרגלית בת ג'מילה

נא להתפלל לזווג הגון: איתמר בן יהודית, חיים בן זוהרה, משה נחמן בן אורנית, תמר בת יהודית, יוסף עובדיה בן משה, שרה בת לאה, מיכאל בן רשל, יוחאי בן רשל, לאה בת רחל, רבקה בת רחל, בתיה בת רחל, סיוון בת רחל, מרים חדווה בת רחל חיה, נחמה בת שבע בת רחל חיה

נא ללמוד לע"נ משה בן רוזה

לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה | **לע"נ הודיה בת מרגלית**

לעילוי נשמת שושנה בת מרים | **לע"נ ציון בן נובר מרים** | **לע"נ משה בן שרה**

אנא התפללו על זוגות שלא זכו להפקד בזרע של קיימא!
יחזקאל בן מהין ורעייתו, כַּ רְכֶּמיט בת שרה, מנשה בן טובה ורעייתו, הרצל בן כתון ורעייתו, ששון בן רעיה, יצחק בן תמר ורעייתו, דוד בן חנה ושושנה בת אסתר, וירון מנשה בן פנינה ורעייתו. עובל ג'מילה בת מרגלית לבנים זכרים, דניאל בן מהין ורעיתו, יוסף חיים בן שרה ורעיתו. יעקב אליהו בן רחל חיה ורעיתו

נא להתפלל לרפואת דוד בן פרילה

נא להתפלל לרפואת פנחס בן שמחה

לרפואה שלימה: התינוקת עדי בת מעיין, מיכל בת שמחה, אירן נחמה בת ציונה ודבורה בת אסתר, נדין מיחה בת מרסל מיישה, אברהם ברוך בן אסתר, אלעזר בן משה, שולמית בת שושנה, תמר בת שרה, אילה בת מרים, יעל בת דבורה, יחזקאל בן ג'ונג'ון, רות בת בתיה, רחל חיה בת גאולה, שלום בן צפורה, אברהם בן דולת, אהרן בן מרים

נא לבקש רחמים על אסתר רוחמה בת זויה

לעילוי נשמת: משה בן מהין, זוהרה בת שמחה עפרה בת יהודית, נפתלי בן רחל, רחמים בן חנום בשי, מרים בת רחל, מרדכי בן רבקה, שבתאי יששכר בן דב, דבורה בת צבי, רחל בת זוליכה, רותם בן טליה, ככב בת גוהה, חנה בת נושא, מרים בת יוכבד, צפורה בת אסתר, ככב בת גוהה, אורלי אורה בת כתון, בנימין אקלר בן חנה

העלון להצלחה בכל העניינים, לפרנסה ברווח ולזווג הגון ליוסף בן שולה

העלון לע"נ גדעון בן יפה

סגולה מרבי נחמן לזש"ק

שתשים אישה עליה עלה עין שגדל על קבר צדיק, המעוניינות יכולות לקבל את זה בחינם (לשם שמים) בטלפון: 054-8561881, הכמות מצומצמת. קיבלנו הרבה טלפונים של זוגות שנפקדו בזש"ק.

כלנו יודעי שמך

טוב להודות לה'

מאמרים, רעיונות, פרפראות וסיפורים, לחיזוק באמונה ובטחון בבורא יתברך שכל הנהגתו לטובה

- הרב שכנא וונגר -

פרשת - ויצא - ה'תשפ"ז

הילד שזכה לקבל מה'שפת אמת' מגור זי"ע הדרכה נדירה בתפילה

סיפור א': אמירת התהילים של החסיד רבי ישראל חיים גינזבורג זצ"ל אביו של הגאון רבי שמאי זצ"ל, היתה בנעימות מיוחדת. כל מי שביקר בבית משפחת גינזבורג זכה לשמוע תדיר את ה'זמירות היו לי חוקיך בבית מגור'.

פעם שאל ר' שמאי בעודו קטן את אביו: איך התחלת לומר כך תהילים? "את זה למדתי בגור", סיפר רבי ישראל חיים. "אמי עשתה אותי שליח אל הרבי מגור בעל ה'שפת אמת' זצוק"ל לבקש ברכה על חולה. מצבו של אותו חולה היה קשה מאוד, הרופאים חששו לחייו, משום כך הזהירה אותי אמי שלא אעזוב את בית הרבי בלי לקבל הבטחה מפורשת לבריאות שלמה. היא הסבירה לי כי יש יכולת בידי הצדיק להבטיח ישועות, ולכן גם דרשה ממני לקבל הבטחה לבשורות טובות, שהרי צדיק גוזר והקדוש ברוך הוא מקיים".

"כשנכנסתי אל הרבי הזכרתי את שם החולה, הרבי נתן לי את ברכתו לבריאות ולרפואה שלמה. הגבאי ציפה כי אצא מן החדר, אבל אני חזקה עלי פקודתה של אמי לבל אצא מן החדר בלא ברכה מפורשת להחלמתו המלאה של החולה".

"לא ידעתי מה לעשות. לומר זאת לרבי – התביישתי, לצאת בלי הבטחה – חששתי"...

"עמדתי ועמדתי, הגבאי ניסה לדחוק בי אך ללא הצלחה. או אז פנה אלי הרבי בחיוך ואמר: 'נו אינגאלע, סע הביתה'... דבריו של הרבי ניערו אותי משרעפי.

"המשפחה מבקשת הבטחה שהחולה יבריא, אמרתי ברעדה כשסומק מציף את פני וברכי פקות. חשתי שבכי אדיר עומד לפרוץ מגרוני מרוב יראה ופחד".

"אהה... אמר הרבי וחיוך עלה על פניו. 'אם כך, תתפלל', ציווה אותי הרבי וצבט בלחיי.

"איך מתפללים? שאלתי כשהדמעות נקוות בעיני".

'אומרים תהילים', אמר הרבי. "אבל איך אדע שאותו חולה יבריא? שאלתי שוב, נבוך וסמוק מגודל המעמד".

'אומרים תהילים עד שמרגישים שהקדוש ברוך הוא שמע את תפילתך וקיבל את בקשתך', אמר הרבי ופניו להטו.

"כשיצאתי מחדרו של הרבי רעדו ברכיי", סיפר ר' ישראל חיים לבנו שמאי, ודמעות זלגו שוב מעיניו. "אחד ממשמשיו של הרבי הגיש לי שתייה וזירז אותי לצאת לדרך". יצאתי מביתו של הרבי והלכתי היישר לבית המדרש, אמרתי תהילים עד כלות הכוחות ממש, הלא הכרתי את החולה. רק כשחשתי שהתפילה עשתה רושם למעלה העזתי לחזור הביתה. (א' הכהן יתד נאמן ואתחנן תשע"א).

סיפור מיוחד ומדהים שסיפר הרב יוסף וליס מנכ"ל 'ערכים'

סיפור ב': בשיחה ל'יתד נאמן' סיפר הרב וליס מנכ"ל ערכים את הסיפור המדהים הבא, על כומר מארה"ב שגילה באקראי את יהדותו: אביו של אותו כומר היה טייס במלחמת העולם השניה. הוא טס מעל יפן, והמטו'שדס שלו הופל והוא נשבה בידי היפנים. הכניסו אותו למחנה שבויים בסין, משם הוא הצליח לברוח ולהתערב בתוך האוכלוסיה.

בסוף המלחמה האמריקאים הוציאו אותו משם. בתקופת המלחמה הקרה בין ארה"ב לסין הוא התבקש להצטרף לסי.אי.אי, רשת הריגול של ארה"ב. כדי לבצע את תפקידו הוא היה צריך למחוק את כל ההיסטוריה שלו ולעקור מניו-יורק לעיירה קטנה בלוס אנג'לס, כך כל היהדות שלו נעקרה. אבל זה גם לא עניין אותו כלל. היה לו ילד קטן, שהיה הולך בימי ראשון לקבל לימודי דת בנצרות. בשלב מסויים הוא התגרש והילד עבר לבית ספר פנימייתי שם הוא גדל כנוצרי לכל דבר.

כשהילד גדל פרצה מלחמת ויטנאם, והוא גוייס לצבא האמריקאי ככומר, לצד הרבנים ששירתו שם את החיילים היהודים. יום אחד פנה אליו הרב ושאל אותו: "איך זה יכול להיות ששמך ה' ואתה כומר? הרי זה שם יהודי מובהק?" והוא עונה לו: "אני לא יודע מה אתה רוצה ממני, זה השם שלי".

בסוף המלחמה חזר אותו כומר לאזור לוס אנג'לס והפך לכומר של עיירה, שם הוא גם התחתן והקים בית. יום אחד הוא יצא ללוס אנג'לס כדי לסדר ביטוח עבור הכנסיה. סוכן הביטוח, שהוא במקרה תורם של ערכים, שמע ששמו ה', ושאל אותו את אותה שאלה: איך יתכן אדם ששמו ה' שהוא כומר? הכומר עונה לו: "אתה כבר האדם השני ששואל אותי את השאלה הזו, גם בצבא רב אחד שאל אותי". ואז הוא אומר לו: "אולי כדאי שתבדוק את הענין" "?אבל אין לי קשר עם ההורים שלי", השיב. "אז תפנה לאבא שלך ותשאל אותו".

כך המשיכה השיחה להתגלגל ביניהם, ובסופו של דבר הוא החליט לבדוק את הענין עם אבא שלו, שאכן הודה לו שהוא יהודי".

"אז למה לא סיפרת לי את זה" – "?כי זה לא עניין אותי, וגם היום זה לא מעניין אותי", השיב האב.

הכומר מטלפן לה' ואומר לו: "כן, אתה צדקת, אני יהודי"

" – .נו, אז מה אתה חושב לעשות עם זה" – "?שום דבר, אם אני יהודי זה עושה אותי נוצרי פחות טוב"? ה' ממשיך בשלו: "יש עכשיו סמינר של 'ערכים' בלוס אנג'לס, תלך ותבדוק את הענין".

וכך מגיע אלינו לסמינר כומר עם כל הלבוש שלו... זה היה מחזה מוזר מאוד. המארגנים פנו אליו ואמרו לו שהסמינר מיועד עבור יהודים, הכומר השיב להם ששלח אותו לסמינר אדם בשם ה'. פנו אליו, אבל מאחר והיה ביניהם סיכום מראש שהוא לא מספר את פרטי הענין, הוא ביקש והפציר בהם שיקבלו אותו לסמינר. אישרו לו להצטרף, אך בתנאי שיוריד מעליו את כל בגדי הכמורה. ושלא יפריע למהלך ההרצאות בשאלות.

הסתיים הסמינר, כולם מתפזרים לבתיהם, אבל הכומר הזה לא עוזב את המקום. התברר לאחר מכן שהוא לפתע הבין שיש לו "בעיה", אבל הוא עדיין לא ידע כיצד להתמודד עם זה, ולכן ביקש להשאר בבית המלון כדי להרגע ולחשוב על העניין. בסופו של דבר הוא החליט שהוא חוזר לעיירה שלו ומודיע לכולם שהוא מסיים את דרכו ככומר מאחר ונודע לו שהוא יהודי. הכל טעות... כך הוא הודיע גם לאשתו.

הוא פנה לאבא שלו וביקש לשמוע ממנו פרטים על המשפחה, אבל הוא לא ידע מה לענות לו ושלח אותו לדוד שמתגורר במונסי. הוא נסע אליו, שם אמר לו הדוד: "אתה יודע מי היה הסבא שלך?" – ואז נקב בשמו של אחד מגדולי ומצילי יהדות אשכנז זצ"ל. "הייתי בברית שלך, והשם שקיבלת הוא על שמו של אותו סבא ענק רוח". הוא הכניס אותו לחיידר שלו במונסי, שם הוא למד את הכל מההתחלה, מא' ב'.

אין צורך להמשיך ולספר את ההמשך של אותו יהודי. הבאנו אותו שיספר את הסיפור שלו בסמינרים. הוא מספר את זה בגוף שלישי, ובסוף הוא אומר לכולם: "תדעו לכם, כל מה שסיפרתי לכם, זה אני" – הוא שולף את התמונה שלו עם בגדי הכמורה – "ואתם רואים עכשיו איך אני נראה?" זה עושה את שלו.

אני בכוונה מבקש שלא לכתוב את השם המלא שלו, כשהילדים שלו גדלו והלכו ללמוד בחיידר, החברים שלהם היו לועגים להם: "אבא שלך היה 'גלח' (כומר), וזה הביא אותו להפסיק ולבוא לסמינרים, הוא פשוט לא רצה שזה יקלקל ויהרוס לילדים שלו. (יתד נאמן פסח תשס"ט).

<u>בזכות מילה אחת זכיתי לסיים את כל הש"ס בשעות בין הסדרים</u>

<u>סיפור ג':</u> חלפה לה שנה מאז שנפטר סבי היקר עליו השלום, וברצוני לשתף את הקוראים הנכבדים בסיפור ששמעתי בימי השבעה - ויהיו הדברים לעילוי נשמתו.

סבא ע"ה היה גר ליד 'ישיבה-קטנה' מעולה, והוא היה מתפלל באופן קבוע בישיבה. הוא מאד אהב את בחורי הישיבה ודמותו גם התחבבה עליהם. בשבעה הגיע אברך כבן 35 וסיפר סיפור שהיה איתו לפני 20 שנה, כאשר למד באותה 'ישיבה-קטנה'.

וכך סיפר: באחת השבתות, בתחילת שיעור א', התעוררתי מאוחר והלכתי להתפלל בשטיבל השכונתי. כאשר חזרתי לישיבה ונכנסתי לבית המדרש לסדר הלימוד, פגש אותי אחד מאנשי הצוות של הישיבה שהיה אחראי על הבחורים באותה שבת.

'למה לא היית בתפילה'? שאל.

מה יכולתי לענות מלבד האמת הפשוטה? 'קמתי מאוחר והלכתי להתפלל במקום אחר'!

הפתיע אותי האיש-צוות ואמר: 'תפילה בישיבה היא כמו "סדר" לכל דבר ועניין. כיוון שהחסרת שעתיים וחצי עליך להשלימם במשך השבוע הבא, ע"י שתקום כל יום חצי שעה לפני התפילה ותלמד בזמן הזה'!

נ.ב. יש שיטענו שאיש-הצוות עשה טעות חינוכית חמורה! מדוע? כי לא נותנים לילד עונש "ללמוד תורה". ללמוד תורה זו זכות ולא עונש. גם בבית לא נותנים לילד עונש "לעזור בבית", כי לעזור בבית זו זכות ולא עונש! כך או אחרת זו הייתה המציאות, ומיודענו נערך לקום במשך שבוע בזמן מוקדם מהרגיל, ולקיים סדר-לימוד לפני התפילה.

המשיך האברך וסיפר: בלית ברירה קמתי, וכדי שלא יהיה לי קשה ללמוד לבד, ביקשתי מהחברותא שלי שיקום גם הוא מוקדם ונלמד יחד.

בימים הראשונים הלימוד היה "קשה ומר". יש כאלה שרגילים לסדר השכמה וגם נהנים מזה. אני לא הייתי רגיל לקום מוקדם ובהחלט לא נהניתי מזה. וכל-הכבוד לחברותא שלי שחלק עימי את הנטל.

עבר יום ראשון וידעתי ש20- אחוז מהמשימה מאחורי... יום שני: 40 אחוז מהמשימה מאחורי...

ביום השלישי נכונה לנו הפתעה: המנוח ע"ה ניגש אלינו ואמר במילים האלה: 'התחלתם ללמוד לפני התפילה? איזו זכות יש לכם! אתם בטח בחורים מאוד מיוחדים ורציניים!' הוא כל-כך שיבח אותנו ולא נתקררה דעתו עד שביקש שנברך אותו שגם הוא יזכה לזה!

במשפטים הקצרים והטובים שלו הוא פשוט הפך לנו את הגלולה המרה לסוכריה מתוקה. מיותר לציין שביומיים שנשארו לא רק קמנו בשמחה, אלא כל הלימוד היה נראה אחרת - עם געשמאק!"

****

השבוע של "העונש" היה מאחורינו. והחברותא היקר שלי מפתיע אותי בשאלה: 'אולי נמשיך? בימים האחרונים זה היה כל -כך כיף!' הזדהיתי עם כל מילה שלו והסכמתי ברצון.

המשכנו ללמוד בהשכמה, ובסדר הפרטי הזה הספקנו להשלים את לימוד כל המסכת שנלמדה בישיבה באותה שנה.

כאשר הסתיים שיעור א' היה ברור לנו שגם בשיעור ב' לא נוותר על הלימוד בהשכמה, וכך עשינו. המשכנו עם זה גם בשיעור ג', ולא תאמינו: גם בישיבה-גדולה אליה הלכנו ביחד. וכך במשך השנים זכינו לסיים את כל הש"ס! והכל-הכל בזכות מילה טובה שהרעיף עלינו המנוח ע"ה לפני שנים רבות. לא יאמן כי יסופר; מילה טובה גרמה לנו לסיים את כל הש"ס מחוץ לסדרי הישיבה... הדבר נתן לי סיפוק עצום במשך שנות הלימוד!

ככה זה. אדם אומר מילה טובה לשני, והיא משפיעה עליו במשך שנים רבות. והכל-הכל נזקף לזכותו של אותו אחד שהשכיל להעניק את המילה הטובה לזולת, ולא לשמור אותה לעצמו. מילה טובה לא עולה כסף - אבל שווה זהב. (גיליון 'איש לרעהו').

למה אתה מצלם את הספסל? – שאלתי אותו

<u>סיפור ד':</u> בדרכי לבית הכנסת, ממש ליד הרחבה שלפני בית הכנסת, אני רואה ערבי בשנות ה70- לחייו עומד ליד ספסל בודד שעומד שם, ומצלם אותו מכל כיוון אפשרי...

עצרתי ותהיתי מה פשר העניין... הייתי חייב לשאול אותו.

בוקר טוב חביבי! למה אתה מצלם את הספסל"?

ענה לי הערבי בהתרגשות: "בדיוק לפני שבוע עברתי כאן ויצאתי עם הרכב מהחניה, ופתאום הרגשתי גלי חום אדירים. עצרתי את הרכב בצד, ומהר בשארית כוחותיי גררתי עצמי אל הספסל ונשכבתי עליו...

בדיעבד הבנתי שזו היתה התקפת לב. שכבתי מעולף על הספסל במשך חצי שעה מבלי שאף אחד ייגש אלי... אולי חשבו שאני הומלס.

"ומה קרה אחר כך"?

קמתי והלכתי ברגל באיטיות חצי שעה מרחק של 100 מטר! עד לקופת חולים כאן למעלה... ונפלתי שם. עשו לי בדיקות והטיסו אותי לבית חולים ושם עשו לי צנתור"!

"אז למה אתה מצלם את הספסל"?

"אני מרגיש שה' עשה לי נס במקום הזה. ואני חייב לו...

"אתה יודע, אצלנו ביהדות אומרים ברכה על זה בבית הכנסת"?

"באמת? אתה יודע, אני בנאדם בריא כמו שור, מעולם לא הייתי חולה! ה' הראה לי שאני ממש כלום, ותוך שנייה, עם כל הגודל שלי אני יכול להיות על הרצפה! או לא להיות בכלל"!

אשריך! אתה צודק! נפרדתי ממנו לשלום, תוך שאני מודה לו על החיזוק... לא האמנתי שמי שיחזק אותי באמונה ובטחון זה ערבי... אבל נסתרות דרכי ה'.

לפני שהוא הלך הוא אמר לי: "תדע לך, בזכותכם הדתיים ניצלתי"! למה? התפלאתי.... "כי זה הספסל שליד בית הכנסת-כולל, בזכותכם אני חי! אני מודה לה"', אמר בדמעות והתרגשות עצומה...

הלוואי שנעריך כל רגע שאנו לומדים תורה! תראו כמה כוח יש לתורה וכמה כוח יש ללומדיה, שאפילו הגויים מכבדים ומכירים במעלתה. (הרב עמרם יעקוביצקי, גיליון משנתה של תורה).

החלום המופלא שהציל את תושבי 'תלמים' מאסון גדול

<u>סיפור ה':</u> בספר "אם הבנים שמחה" שחיבר הגאון רבי ניסים טרבלסי, רבו של מושב תלמים, מובא בזו הלשון:

"יש לספר חלום אשר חלמתי ביום שבת קודש אחרי סעודת שחרית, ואחרי שלמדנו קצת מפרשת השבוע כמנהגי. בתוך הביאור הזכרתי מה שאמר מורנו הרב חיים בן עטר זצוק"ל בדבר מסוים. לאחר ברכת המזון ישנתי, וחלמתי שבא אלי רב אחד מלובש יפה ומעוטף במעיל (הנקרא 'ג'לאביה') כמו שלובשים רבני מרוקו, והוא כולו לבן, והיה יושב בישיבה ותופס בידו ספר, לא ידעתי מה שמו ועל מה מדבר.

עמדתי לידו, וכשראה אותי, הרים את ראשו ואמר לי בזה הלשון ממש: 'אם אתם לא תעשו תיקון בצרכניה תראו מה יקרה לכם השבוע אחרי שלושה ימים', והמשיך לקרוא בספר שבידו.

לאחר מכן התעוררתי וראיתי שעדיין לא הגיע זמן ללכת לבית הכנסת וחזרתי לישון. כשישנתי שנית ראיתי בחלום כאילו אני נמצא באותו מקום שראיתי בחלומי הראשון, ואותו רב עומד לידי, וחזר לומר לי את אותם הדברים כדמותם בצלמם.

התעוררתי משנתי, סיפרתי את החלום לאשתי ואמרתי לה, שבחלום אמרו לי שהרב הזה הוא הרב חיים בן עטר זצוק"ל. היא ענתה לי שמוכרח אני לספר על החלום הזה בבית הכנסת בשעת הדרשה, ולומר שנחוץ לעשות תיקון בצרכניה, כמו שאמר הרב בחלום, כי יש חשש שמא חס ושלום יקרה משהו אם לא יעשו את התיקון, כי באמת הצרכניה הוא מקום צר מאוד וכשנכנסים יחד אנשים ונשים התערובת גדולה.

שמעתי בקולה, ובדרשתי סיפרת לקהל את דבר החלום, ובאמת התרגשו מכך מאוד ואמרו: כבוד הרב יעשה תיקון שנראה לו, וכולנו מסכימים למה שיעשה. אמרתי להם שיקבעו שעות נפרדות לגברים ושעות לנשים והסכימו, ולמחרת עשו כך.

ביום השלישי שאחר השבת ראינו אווירון טס מעל המושב ולפתע צולל ונופל, לא בתוך המושב אלא במגרש קרוב למושב, במרחק של כעשרים מטרים מהשיכונים של המושב ועשה בור עמוק ברוחב כמה מטרים, וחלקי האווירון יש מהם ששקעו באדמה ויש מהם שעפו במושב, וחלקם אף חדרו לתוך הבתים. וברוך ה', לא קרה שום אסון בבני אדם.

וכמה ניסים נעשו למושב במקרה הזה:

א. בזמן שנפל האווירון בתוך המגרש, היה שם אדם אחד שעסק בתיקון ברז המים, ובדיוק אותו רגע אשתו קראה לו לבוא לאכול. בתחילה סירב לבוא עד שיפתח את המים, אך אשתו עמדה בתוקף שיבוא מיד ושמע בקולה, וכשהגיע לביתו נפל האווירון סמוך לברז וניצל ממות בטוח.

ב. יהודי זקן אחד ישב בתוך צריף של בתו ושוחח עמה. באמצע השיחה יצאו הוא ובתו מהצריף, ואחרי כמה שניות נכנס לצריף גלגל של האווירון, ואילו היו שם מי יודע מה היה קורה.

ג. אדם אחד הלך בתוך המושב ומעל ראשו חלף חלק מהאווירון, ומתוך פחד ובהלה נפל וניצול מאסון.

ד. הנס הגדול מכולם: ילדי בית הספר למדו בתוך בית הספר, וכשהגיע זמן ההפסקה יצאו לחצר, ובדיוק אחרי שיצאו נכנס גלגל של האווירון לתוך הכיתה, שכעת היתה ריקה מילדים.

ועוד כמה נסים היו. ועיקר הנס הוא שלא נפל בתוך המושב, שהיה חלילה קורה אסון אכזרי בבני אדם וברכוש. הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו. (מתוך גיליון 'האור לחיים', משיחותיו של הגאון רבי ראובן אלבז שליט"א).

מרגש: הטרקטוריסט שהפך לאברך

<u>סיפור ו':</u> סיפור נפלא הובא בספר 'אש להבה': הגה"צ רבי שמשון דוד פינקוס זצ"ל נהג להסתובב בין המושבים בדרום הארץ. בואו השרה אור של קדושה. פניו המאירות באור התורה, שאלותיו הנעימות ותשובותיו המחכימות, העלו את התושבים לרמות חדשות של אידישקייט.

פעם כאשר הרב הגיע לאחד המושבים, ניגשה אליו אשה בשם תמר ודיברה עמו: "אני בת 'בית יעקב', וכל השנים היה לי חלום לבנות בית של תורה. נישאתי לבן ישיבה, סיפרו לי שזכיתי בבן תורה השוקד על התורה יומם ולילה. הייתי מאושרת".

"שבועיים לאחר הנישואין שמעתי את הטריקה. בעלי הצעיר פתח את הגמרא ופתאום טרק אותה בחוזקה. הוא צעק כמעט כשהודיע: 'זהו, יותר אינני מוכן לפתוח ספר.'!

"הייתי מזועזעת, חשבתי שלא שמעתי טוב, אבל בעלי האברך סיפר לי בלא כחל ושרק כי שנותיו בישיבה היו קשות.

"למה קשות? ניסיתי לשאול בלא קול".

"בעלי משך בכתפיו. הוא אמר שהעיון בגמרא קשה לו, האותיות מסתחררות מול עיניו וקשה לו להתרכז. הוא למד בישיבה רק כדי לקבל שידוך טוב ולא יותר, עכשיו הוא נכסף לעבוד בשדה". תמר השפילה את עיניה. "כך הגענו למושב הזה. ואכן בעלי לא פותח חומש, לא משנה וכמובן לא גמרא. בקושי הוא תופס תפילה ומניח תפילין ורץ לטרקטור שלו. כל היום הוא על הטרקטור, שר ונהנה".

הרב פינקוס שתק, נהמה של טרקטור הלכה והתקרבה. תמר קיוותה שזה לא הלל בעלה. "הייתה לי מורה מנוסה", הוסיפה נחפזת, "היא הכינה אותנו היטב ליום הנישואין והזהירה שוב ושוב שהתורה היא המצווה היקרה של האיש. תפקיד האישה הוא לשדל ולזרז, להנעים ולזכות את בעלה בתורה, אך לא להכריח".

הדמעות עמדו בקצה העין. תמר שמרה עליהן. היא עדיין לא סיימה את דבריה והטרקטור מתקרב. היא מכירה את הנהגה הזאת, היא שייכת לטרקטור של הלל! עכשיו הוא מייחל לארוחת ערב דשנה. "אחרי עבודה בשדה צריך דלק!" מודיע הלל כשהוא נכנס הביתה".

"דברי המורה עומדים מול עיניי, ואני הולכת אחר בעלי במדבר, כלומר במושב"... סיכמה תמר במהירות.

"מה שאלתך?" שאל הרב פינקוס, נפעם מה אני יכולה לעשות?" התפרץ הכאב.

"אני משתוקקת לבית של תורה. בעלי איכר פשוט וגס, איזו דוגמא יראו ילדינו? על מה יישען הבית שלנו, על הטרקטור"!?

הרב פינקוס ענה לה: "התפללי! התפללי מעומק הלב עם דמעות, לאבא שבשמים! תזעקי אליו, הוא ישמע אותך, בת יקרה שלו, התפללי ככל שתוכלי עד שתיוושעי"!

אחר כך התקרב הטרקטור והתקרבה הנהמה. הרב בירך אותה והפליג לדרכו. תמר עמדה על מקומה, רואה את הטרקטור המתקרב ואת בעלה היורד ממנו כשעיניו רעבות ללחם, רק ללחם.

****

שבועות עברו, חודשים נקפו, ויהי היום ושוב הזדמן הרב פינקוס אל המושב הדרומי. תחילה נכנס לבית הכנסת. מעטים מאוד נמצאים שם, לכן צד את מבטו אברך צעיר בעל פנים עדינות ועיניים נוצצות באור מיוחד, יושב והוגה בתורה הקדושה במתיקות שאין דומה לה.

הרב השהה מבט מופתע על האיש, נדמה היה לו שזה... הלל הטרקטוריסט, בעלה של תמר.

"שלום עליכם", לחץ הרב פינקוס את ידיו של האברך העדין ובירר את שמו. עכשיו ידע למעלה מכל ספק: זהו הלל מהטרקטור. להלל הייתה שאלה בוערת מה'דף היומי'. הרב הקשיב וקלט מתוך השאלה את העובדה המפעימה כי אכן בן תורה הוא! השניים פתחו ספרים ושקעו בעומק הסוגייה, עד שלאחר עיון מעמיק הגיעו לפתרון.

האברך הודה נרגשות לרב פינקוס והרב נותר מהורהר. האם יתכן? האין הוא הוזה? רגליו של הרב הוליכוהו לביתו של הלל. הוא נקש קלות, הדלת נפתחה ונפשו של הרב בשאלתו: "איך קרה הדבר? איך הפך איש הטרקטור והאדמה לאיש הרוח והתורה"?

ותמר, אשה פשוטה היא ואינה מבינה, הרי הרב בעצמו אמר לה... האין הוא זוכר? והיא נזכרת במה שאירע באותו יום: הם נכנסו הביתה. ארוחת הערב כבר הייתה מוכנה. הלל נטל ובירך בחופזה, אכל ברעבתנות, סיים וכבר פנה לישון, עייף ויגע מעמל יומו.

הלילה השתרע על פני המושב, זרוע כוכבים נוצצים. תמר יצאה אל המרפסת ונתנה לזרם הדמעות החמות לשטוף את פניה. במילים פשוטות, כדבר בת אל אביה, דיברה תמר: "ריבונו של עולם, אני רוצה בית של תורה, בן תורה, אנא ברחמים"... תמר לא יכלה יותר. הדמעות דיברו, צעקו ובכו בשבילה. היא אחזה בסורגי המרפסת והרטיבה אותם בדמעותיה. שעתיים תמימות עמדה תמר בתפילתה עד שכלו כוחותיה.

למחרת פנתה לעבודת יומה החדשה, דווקא בבוקר. הלל היה בשדה, חורש באדמה התחוחה, ותמר בחדרה - מתפללת. הדלת סגורה והיא מתייפחת. "ה' אלוקים! אנא, תן בלב בעלי זרעים של רצון, נטיעות של אהבה לתורתך הקדושה! השקה את ליבו בטל החיים של תורתך הקדושה!" תמר בכתה ובכתה עד שכלו כוחותיה.

ביום השלישי הייתה עבודת הלב שלה בעת פנות היום. כך כל יום, כל יום. תמר אישה כשרה, מאירת פנים, היא אינה מבקשת דבר, רק מתפללת, כך הלוא אמר לה הרב. שמונה חודשים, מאתיים וארבעים ימים, השקתה תמר אדמת בזלת. אין יום שעובר בלי תפילה, תפילה בכל הכוחות.

ויהי היום, והלל נכנס הביתה בחיוך מתנצל. "יש כאן שיעור ב'עין יעקב'. חשבתי לקפוץ... אכפת לך אם אוותר על זמן ארוחת הערב ואצא עכשיו" "?אם אכפת לי?" רצתה תמר לצחוק ולבכות, אבל היא הנהנה בחיוך מסכים והדמעות מיסכו את עיניה. הלל יצא, טעם מיינה המשכר של התורה, ורצה להמשיך.

"את יודעת", הוא אמר כעבור שבוע, "עכשיו אני חושב שיש ביכולתי לטפל בקשיי הלמידה שאפיינו אותי בילדותי. מה דעתך שנשלם לאברך מקצועי ואני אתקדם קצת"?

בלב מלא שיר ורנן, והפה מביע מילות הסכמה ורצון.

"אני מצטער", אמר הלל כעבור זמן בפנים מתנצלות, "את קיבלת בעל מפרנס, אבל נפשי חשקה בתורה. אני לא יודע איפה הייתי עד עכשיו, אני רוצה ללמוד כל היום, שבתי בבית ה' כל ימי חיי"!

עכשיו התפרצו הדמעות כאשד גואה. היו אלה חברותיה הנאמנות של תמר. שמונה חודשים ליוו אותה דמעות התפילה יום יום, ועכשיו הן נמהלו בדמעות האושר. "הרב שואל איך התהפך ליבו של הלל?" שאלה תמר הנרגשת, "הרי הרב בעצמו אמר לי שאתפלל. זה מה שעשיתי, זה הכל".

זה הכל... אבל זה מה שהביא לה את הישועה - בעל בן תורה. (גיליון 'קבלת שבת' מתוך הספר 102 סיפורים חלק ב' – מאת ר' צבי נקר).

**** ****

קטע מיוחד ומעורר השראה מתוך הספר 'ואוותר אני לבדי' מאת הגאון רבי יחיאל צוקר, מרבני ישיבת 'תורה בתפארתה'

סיפור ז': מעשה במרן הגאון הגדול רבי פנחס שרייבר, שאחד מילדיו שהיה חכם ובעל כישרון גדול, החל להתקשות בלימוד בשובו מן החיידר.

בפעם הראשונה – העמידו רבינו בקרן אורה ושינן איתו מחדש את הלימוד, אולם לא הייתה זו מעידה חד פעמית. אצל הילד הזה, נשנה הדבר וחזר על עצמו, פעם אחר פעם. מה קרה.???

לא בשנים הקודמות, בכיתות הנמוכות יותר – שלט היטב בגמרא וידע את הנלמד על בוריו, מילא את ההורים בנחת ולא היה לו כל קושי. מה אירע פתאום!?

הגם שידע הילד להסביר את הגמרא ואף בשטף ובבהירות, אולם נטה להתבלבל בין הגדרות המושגים, לא דייק בהבנה ונראה כי קלט את העניין באופן שטחי ומוחו החריף מנסה למלא את החסר, בדרכו הוא...

פני הרב התכרכמו ובצער גדול ביקש לדעת את האמת, שמא איננו שותף בשיעור? אולי הוא 'חולם' בהקיץ או משתובב... הילד נבוך, אבל משיב לאבא את האמת: 'חלילה וחס, אני מקשיב לכל מה שהרבי אומר, אני מוכן לחזור על כל מה שאמר ישר והפוך ואני מבין הכול היטב... אבל זה מה שהוסבר בכיתה, כך הרבי לימד ועל כך אני חוזר'.

רבנו בחן אותו שוב ושוב, מכיוון כזה ואחר, ומצא כי הצדק עמו. מה שיודע – יודע הוא היטב, אלא שהידיעות מונחות אצלו על סמך דברים שנקלטו בצורה שאינה משביעה רצון, על דרך ההמעטה...

בזהירות וברגישות רבה, ערך רבנו בירור, וגילה כי 'מלמד' חדש בא לכיתה. כנראה אין הוא יודע להסביר את הגמרא בבהירות מספקת, והרי התוצאות בהתאם.

מה עושים???

שנה שלמה על הסף, אי אפשר להניח למצב הזה להתמשך במתכונת הנוכחית. כיתה שלמה ובה כמה עשרות ילדים שילמדו גמרא לא כראוי! הגיל הזה כה משמעותי ומכריע בהבנת הגמרא, כמאמר חז"ל 'הלא שבשתא כיוון דעל על' – אם הילדים יקלטו את הלימוד בצורה שגויה, השיבוש הזה עלול ללוות אותם לכל החיים. הדבר חייב שינוי מידי! השאלה איך עושים זאת, מבלי לפגוע באיש...

רבנו ניגש לפתור את הבעיה הרגישה והמורכבת הזו, במלוא כובד הראש והאחריות. הוא הניח לפניו את כל האפשרויות והדרכים, בזו אחר זו: הלא לגשת למלמד ולומר לו כי עליו לשפר את הסברו – מאן דכר שמיא! זו 'שפיכות דמים' כפשוטו ואסור לעשות זאת. האפשרות של תלונה אצל ההנהלה - עלולה לגרום לפיטוריו של המלמד על אתר... ומה עוד?! להורות לילד שלא להקשיב, וללמדו אחר כך את הנצרך – בלתי אפשרי, כי תלמיד שאיננו פעיל הוא מפריע ומזיק, אבל מצד שני – אם יקשיב להסבר מוטעה או לא הגון – עלול לצמוח עם הארץ, שכל ימיו יהיה מעוקם הבנה... חס וחלילה! החלפת המסגרת זו פעולה בלתי רצויה מבחינות שונות, וגם לשאר ילדי הכיתה – מי ידאג!?

רבנו לא נח ולא שקט והוטרד מכך ביותר. הוא לא מצא מנוח לנפשו, עד... עד שנמצא הפתרון הגאוני.

ניגש רבנו זצוק"ל אל המלמד וסיפר לו כי רגיל הוא בכל מיני קביעויות שונות, אחת מהן ב'אלו מציאות'. אשר על כן, מעוניין הוא ללמוד פרק זה בעיון, ולצורך כך מחפש הוא לעצמו חברותא מתאימה. 'נראה לי שאתם חברותא מתאימה מאד עבורי... שכן אתם עוסקים בכך ומלמדים עכשיו את הפרק ושולטים בו היטב - אמר הרב במאור פנים.

הדברים נאמרו בנימה של הפצרה ובקשה, עד שהקנו למלמד תחושה של חשיבות, עיניו אורו... וכי מילתא זוטרא היא, שהגאון רבי פנחס שרייבר בכבודו ובעצמו, רוצה ללמוד עימו ב'חברותא'? הוא כמובן נענה להצעה על אתר והשיב בחיוב. כך נקבעה חברותא חדשה בכל שבוע, מדי מוצאי שבת בשבתו...

בכל מוצאי שבת הוקדשו מיטב השעות, ללבן את הסוגיות שילמדו בכיתה בשבוע הקרוב. רבנו השקיע בביאור כל פרט ופרט הדק היטב, ולא הניח פינה אפלה, עד שידע המלמד דברים על בורים, ויכול היה להעבירם הלאה... לתלמידיו שבחיידר.

סיכום: אנחנו כולנו שייכים לבורא העולם, ואנחנו כן מאמינים בו ועובדים אותו בכל לבבנו, ואפילו שיש זמנים שאנחנו לא מרגישים את העבודת ה' בכל חוזקה, גם אז אנחנו קשורים לבורא העולם בקשר בל ינותק, ולכן כולנו כן נקראים 'עובדי ה' – עבדי ה' באמת'.

לכן בס"ד אנחנו קוראים לדפים הללו בשם "כלנו יודעי שמך", כדי להודיע לכל באי עולם, על הטעות והשקר הגורא שהיצר מנסה לפתותינו שנחשוב שאנחנו לא "יודעי שמך", ואילו אנחנו נצעק ונאמר לעצמינו ולסביבותינו שאנחנו שייכים לקבוצת "כלנו כן יודעי שמך", אנחנו כלנו עבדי ה', כל אחד בדרגא וברמה שלו, אבל המכנה המשותף לכלנו הוא, ש"כלנו יודעי שמך".

והיינו צריכים לכתוב את שם החוברת ככה: "כלנו יודעי שמך!!!" עם סימני קריאה מרובים, כדי להדגיש את הוודאות והבהירות אשר השם הזה מסמל עבורנו, ושאין פה שום ספקות או אי וודאות ויאושים, ורק מפני שבכותרות ושמות של ספרים לא כותבים סימני קריאה, לכן לא נכתוב את זה, אבל לעצמנו אנו נשנן ונחזור ונשנן את האמת היחידה והבלעדית, בעוז בשמחה ובגאווה דקדושה, שאנו כמובן שייכים לקבוצה הנבחרת של בורא העולם הנקראת "אנחנו - כלנו יודעי שמך!!!"

פרשת ויצא

כשאין לך יש לך

והרפואה חמישה ניסים בבן אדם אחד

מורי ורבותי, תקשיבו לסיפור מצמרר שאירע לאחד מידידי, וכך הוא סיפר לי:

לפני כמה שנים הייתי בצום תשעה באב בכותל המערבי. אחרי תפילת מעריב, ביציאה משער שכם, דוקר אותי ערבי באכזריות נוראה. מערכות גופי לאט לאט קורסות, אבדתי כמויות של דם.

נס ראשון

שניה לפני קריסה מוחלטת מגיעים בוחות ההצלה ומצילים אותי. אמרו לי: "היית מגיע שניה אחרי, לא היה כבר מה לעשות".

נס שני

עברתי ניתוחים קשים, ובחסדי שמים הצליחו לאחות את גופי השסוע, אך אצבעות ידי הפסיקו לזוז. שלא תדע מצרות, מה זה כשאי אפשר להזיז את האצבעות, ה' ישמור.

תקופה אחרי זה הייתי צריך להיות בחו"ל. כשאני בחזור בשדה התעופה, אני בא להוציא את המזוודה – היא היתה תקועה חזק ולא הצלחתי להזיז אותה. נאלצתי למשוך מאוד חזק. מעוצמת המשיכה כאבו לי האצבעות כאבי תופת, אבל פתאום אני מגלה: הן זזות! לא היה מאושר ממני, למרות הכאבים.

צעקתי "נשמת", מזמור לתודה ומה לא.

נס שלישי

זמן קצר אחרי שהשתחררתי, היה לי בגוף קריש דם בגודל של 14 ס"מ. באתי לרופא משפחה, אמר לי: "זה בסך הכל זיהום, קח אוגמנטין". לקחתי, חשבתי שהכל בסדר.

יום אחד אני בא למזכירות בית החולים בשביל להוציא איזה טופס, אני פוגש שם את המנתח. אני ניגש אליו: "שלום, מה שלומך?" ואז אני אומר לעצמי: בוא נראה לו את הקריש, מה יש לי להפסיד?

הוא מסתכל והוא מחוויר: "זה נראה לי מסוכן! רוץ מהר לעשות צילום!!"

אני רץ, ושם אומרים לי: "זהו קריש מסוכן מאוד! אם היית מגיע חצי שעה אחרי, לא היה לנו מה לעשות אתך". טפלו בי ונתנו לי אינסולין דרך הבטן.

צעקתי "נשמת", מזמור לתודה ומה לא.

הנס הרביעי וההשגחה המופלאה

וכאן מתחיל הסיפור. יום אחד אני קם, מרגיש הגוף שלי שורף בוער.

אני הולך לרופא, בדיקות, צילום וכו', ואז מנחיתים עלי מהלומה נוראה: יש לך זיהום נוראי בגוף, זה מסוכן מאוד, ופרט שיש לך מזה גושים.

"זה מגיע," הם אומרים לי, "מסכין מזוהם בו השתמש הדוקר – זה זיהם לך את הגוף".

"איך מטפלים בזה?" אני שואל.

הם אומרים לי: "כאן בדיוק הבעיה, שלסוג זיהום זה יש בארץ רק רופאה אחת, וההמתנה לניתוח אורכת הרבה זמן, בערך שלוש שנים".

"מה?!" אני צועק, "אצטרך לחכות כל כך הרבה זמן עם הבעירה הזאת?"

אמרו לי: "זה מה יש".

קבעתי תור לניתוח בעוד שלוש שנים!!!

אני מחכה בקוצר רוח. הגוף שלי שורף וכואב, לא מסוגל לעבוד, לא ללמוד ולא לישון מרוב שריפה, טירוף הדעת ממש. אבל אני כל הזמן מתנחם: הנה, זמן הניתוח מתקרב ואז תבוא הישועה.

היום המיוחל הגיע!!!

אני גר בירושלים והניתוח מתקיים בתל השומר, לכן לילה קודם אני בא לישון אצל אמא שלי שגרה בבני ברק.

בבוקר היא אומרת לי: "משה'לה, הלא הניתוח הוא מורכב וארוך, לא פחות משש שעות. בוא תשתה משהו כדי שיהיה לך כח".

היא הכינה לי כוס נס קפה. אמרתי לעצמי שגמרי לא מתחשק לי לשתות, אבל בגלל מצות כיבוד אב אני אשתה. שתיתי חצי כוס וזהו.

אני נוסע לתל השומר בהתרגשות עצומה: הנה הולך להיות סוף וקץ לכל צרותי.

בתל השומר אני פוגש את המנתח, ואז הוא שואל אותי: "שתית משהו היום?"

אמרתי לו: "משהו קטן, חצי כוס נס קפה".

אמר לי: "אתה יכול ללכת הביתה!!!"

"מה?!" צעקתי, "למה?"

אמר לי: "זה אסור, זה מסוכן לעשות ניתוח במצב כזה. אני אקבע לך תור לעוד שלוש שנים!!"

הלום רעם ודמעות בעיני אני מסתובב בלובי בית החולים, לא מאמין שזה קרה לי.

כשאני בא לצאת מבית החולים, פתאום אני שם לב שעל הצמיד שהונח על ידי יש שם של חולה אחר! ואז אני קולט – לא יאומן!!!

אם הייתי על ספסל הניתוחים, היו מנתחים אותי במקום אחר והניתוח היה לשווא. איזה השגחה!!!

ואז, במקום דמעות של עצבות, יש דמעות של שמחה.

אני מתקשר לאשתי: "תקשיבי, נצלתי!!!"

זהו בעצם נס רביעי!!!

הנס החמישי: הנס הגדול מכולם

אני מנסה לחזור לשגרה, אבל קשה מאוד. הגוף שורף, הכאבים מתגברים, אני סופר את הימים את השעות לזמן הניתוח.

אחרי שנתיים וחצי אני בא לניתוח. כמובן אני בצום מוחלט, לא שתים עשרה שעות קודם – ארבעים ושמונה שעות קודם...

אני בא לחדר הניתוח, ואז המנתח שואל אותי איך אני מרגיש. אמרתי לו: "מצוין".

"היית אצל רופא לאחרונה?"

אמרתי לו: "על משהו קטן, כאב לי הסינוסים".

"אז לך הביתה".

"מה? למה?"

"כשיש בעיות בסינוסים זה סכנת נפשות לנתח".

"אבל אני מחכה כבר שש שנים!!"

עונה לי הרופא: "אתה רוצה להסתכן?"

אני יוצא מהחדר חיוור כסיד, הלום רעם, ומבין שיש לי עכשיו עוד שלוש שנים של סבל. לא מבין איך זה קרה לי, למה זה קרה לי? זה גם מסובן, כי כשלא מטפלים בזה בזמן הזיהום רק הולך וגדל.

כשאני יוצא מבית החולים, נופל לי האסימון ובגדול!!!

במעט שש שנים אני מחכה למנתח ולניתוח, ואני בטוח שרק ממנו תבוא הישועה. ריבונו של עולם, שכחתי שאתה בורא רפואות, שאתה רופא כל בשר ומפליא לעשות, ואתה יכול להוציא לי את הזיהום ברגע, בלי ניתוח ובלי כלום!

אנא ממך, תרפא אותי, אני רוצה להתפלל נורמלי, ללמוד נורמלי, לגדל את הילדים נורמלי. אני לא מסוגל, זה שורף!!!

אנא, באהבתך הגדולה אלי, ברחמיך הגדולים, תרפא אותי.

וכך אני בוכה ומתחנן: כל מה שעשיתי נכשל, אתה היחיד שיכול לעזור לי כאן ועכשיו!

ואז אני אומר לעצמי: זהו הנס החמישי, אבל הנס הגדול מכולם! כי אחרי כל הנסים שחיו עמי עדיין לא הבנתי למי צריך לפנות באמת. עכשיו הבנתי!!!

עכשיו תחזיק חזק: פחות משבוע אחרי, כל השריפה נעלמת! אני מרגיש טוב, לא כואב לי כלום. אני שואל את עצמי: אולי זהו דמיון?

אז אני הולך לבדיקות.

שם אומרים לי: "אתה נקי מכל זיהום, אין לך כלום!"

"איך זה קרה?!" שואלים הרופאים. והם אומרים: אין לזה אח וריע בעולם הרפואה!!!

אני חוזר לחיים התקניים, אבל עם מסר ברור וחותך: אם אתה באמת בוטח בקב"ה, הוא יעזור לך בצורה שאפילו לא תחלום עליה.

יעקב גם יוצא וגם בורח

רבותי, את המסר הזה אומר ר' שלמה קלוגר בפרשה, במהלך מדהים ויפהפה, מהלך שירים לכם את השבת לגבהים. הוא מתחיל בשאלה: התורה אומרת "ויצא יעקב מבאר שבע", ואילו ההפטרה מתחילה "ויברח יעקב וכו'" – אז יעקב יצא או ברח?

נקודה נוספת: בסוף הפרשה הקודמת כתוב: "וישמע יעקב אל אביו ואל אמו וילך פדנה ארם". אם כן, בשביל מה צריך לכתוב עוד פעם את יציאתו של יעקב? ורש"י שואל זאת ומתרץ: היות והתורה עברה לנושא נישואי מחלת בת ישמעאל לעשיו, כשגמרה התורה את הנושא הזה, חזרה התורה לנושא הראשון והוא הליכת יעקב.

וכאן יש לשאול: האם סתם התורה סיימה את פרשת תולדות בנישואי מחלת בת ישמעאל לעשיו, או שיש כאן סיבה?

ועוד שאלה: המדרש אומר שעשיו השביע את אליפז שיהרוג את יעקב. אני לא מבין, מדוע? הרי כתוב: "ויאמר עשו בלבו יקרבו ימי אבל אבי ואהרגה את יעקב אחי"! אז מה קרה פתאום שהוא שולח את אליפז בחיי יצחק אביו, שלכן הושע אומר "ויברח יעקב"?

השהות בבית מדרשו של שם ועבר

ועוד יש לשאול: יצחק אומר ליעקב "לך לבית לבן ותקח משם אשה". אחרי ציווי מפורש, מדוע יעקב הולך לבית מדרשו של שם ועבר ושוהה שם ארבע עשרה שנים, ורק אחר כך מקיים את ציווי אביו? למה?

עונה על כך ר' שלמה קלוגר: באמת עשיו לא תכנן להרוג אותו מיד, אלא רק אחרי מות אביו. אך כששמע עשיו שיצחק רוצה שיעקב יקח מבנות לבן, נכנס עשיו ללחץ. כי היות ויעקב קנה ממנו את הבכורה, הבין עשיו שעכשיו יש ליעקב זכות גם בלאה.

אומר ר' שלמה: זה חרה לו עד מוות, כי עשיו הבין שאם הוא לא לוקח אשה מהמשפחה, לא יחול ברכת יצחק עליו. לכן שינה עשיו את דעתו והחליט שיעקב חייב למות, ולכן יעקב...

שוד הדרך והתחזקות במידת הביטחון

אך כדי להשאר נקי, הוא שולח את אליפז. ואליפז מרוקן את יעקב לגמרי, אפילו את הבגדים שלו הוא לוקח, ויעקב נאלץ להכנס לנהר ולשהות שם עד שהוא כמעט נחנק.

וירם יעקב את עיניו לשמים: רבש"ע, אין לי כלום בפשוטו, אבל אני בוטח בך שבתוך שניה תוכל לסדר לי את כל צרכי! ופתאום מגיע פרש והוא נופל למים וטובע, ויעקב לובש את בגדיו.

אתה יודע למה הוא נענה מיד? כי היות ולא היה לו כלום בפשוטו – רק את הרבש"ע – לכן הבטחון שלו בה' היה אמיתי וחזק, ובשל כך נענה מיד.

הסיפור עדיין לא נגמר. כשעשיו שומע את זה, הוא כועס נורא על אליפז, והוא יוצא בעצמו לתפוס את יעקב. ושוב יעקב הולך על ידי הירדן ועשיו מגיע, ושוב יעקב צועק: רבש"ע תעזור לי, הכל בידים שלך, אין לי כלום בחיים רק אותך! כשיש תלות כזאת, ה' עונה מיד ואומר ליעקב: תניח את המקל על מי הירדן, ואז הם נקרעו.

עשיו לא מוותר, הוא ממשיך לרדוף אחרי יעקב. הוא פוגש אותו ליד חמי טבריה, שם הוא מכתר אותו ומחכה שהוא ינמס מהחום. ושוב יעקב צועק: רבש"ע, רק אתה יכול לעזור לי בשבריר של שניה! ושוב הקב"ה עוזר לו, חתר לו ה' חתירה מתחת המים הרותחים והציל אותו.

המהפך: ישיבת שם ועבר והשתנותו של עשיו

עכשיו יעקב לא יכול ללכת לביתו של לבן, הוא יודע עשיו מתכנן ללכת לשם ואז אם הוא יבוא ה' ישמור?

אומר יעקב: אני אלך לבית מדרשו של שם ועבר. ולמה לשם? הנה ישיבת שם ועבר היתה בבאר שבע, יחד עם ישיבתו של יצחק, ויעקב יושב שם ועמל תורה. יעקב הבין שעל ידי שהוא יתחזק במידת הבטחון ביחד עם עמל התורה, זה יסדר לו את כל העניינים מבלי לעשות כלום!!!

ואכן יעקב מתעלה מיום ליום, וזה גרם שביום בהיר אחד מודיע עשיו: אני משנה את דעתי, אין לי צורך בבנות לבן, כי יצחק לא התכוון שיקח רק מבנות לבן, היות והעיקר שלא לקחת מבנות כנען. אומר עשיו: אפשר גם לקחת מבנות ישמעאל, הרי זה משפחה. ולכן "וילך עשיו ויקח את מחלת בת ישמעאל". בשביל יעקב זה בומבה! עכשיו הדרך פנויה והוא יכול ללכת ללבן.

יישוב הקושיות והמסר לדורות

עכשיו נבין מדוע התורה כתבה "ויצא יעקב" ואילו בהפטרה "ויברח יעקב". אומר ר' שלמה: "ויברח יעקב" זה נאמר כשיעקב אכן ברח עם כל התכשיטין וכו', אך כשאליפז ריקן אותו לגמרי, אז הבטחון שבו התחזק פי עשרת מונים. אחרי ארבע עשרה שנים, עכשיו יעקב מחוזק בדרגות שאי אפשר לשער ולתאר. הוא כבר לא בורח, הוא יוצא בנחת ברור לו שה' באהבה אין סופי נמצא איתו.

הוא גם לא יוצא מחברון, שם היה גר אבא שלו, אלא מבאר שבע, שם למד.

ועכשיו מובן מדוע התורה סיימה פרשת תולדות "ויקח עשיו את מחלת וכו'". הנה, אנחנו משקיעים כוחות אדירים לשנות את הילדים שלנו, לשנות אנשים אחרים. מלמדת אותנו התורה: תראה איזה כח יש למתחזקים במידת הבטחון – הם גורמים באופן אוטומטית לאנשים להשתנות בלי שום מאמץ!!!

וגם נבין מדוע התורה לא מספרת במפורש על ישיבתו של יעקב בבית מדרשו של שם ועבר ארבע עשרה שנה? כי יעקב במידת בטחונו העצום גרם שכל ישיבתו שם היתה מוסתרת מכולם, ובפרט מעשיו, שלא חשב בשום צורה להכנס למקום הזה.

יוצא יעקב מבאר שבע, וכשהוא בהר המוריה הוא שוכב לישון ולא מפחד משום חיות רעות, כי מידת הבטחון הכתה בו שורשים. אומר הקב"ה: "אז תלך לבטח דרכך ורגלך לא תגוף, אם תשכב לא תפחד ושכבת וערבה שנתיך".

ולא רק זה, אתה בטחת בי ועמלת בתורה כל כך הרבה שנים – אומר ה' – אתה תזכה לגילוי נבואה מה שלא זכית עד עכשיו. ובאותו גילוי אמר לו ה': היות וכל כך בטחת בי, אתה נהיה כמוני, כמו שאני אלוה בעליונים אתה אלוה בתחתונים, וכמו שאני מקור השפע כך לך יהיה שפע בלי גבול ותזכה לנחלה ללא מצרים.

ה' יעזרנו שנחזק במידת הבטחון ונזכה לכל טוב, אמן.

בענין שיעורי הרב שליט"א ולהנצחות ניתן לפנות לטל: 0504168717
להערות והארות, ולקבלת העלון במייל, בכתובת: B41687@gmail.com
ניתן לשמוע את השיעורים והדרשות בקול הלשון: 0733718820

כיצד שינוי תאריך מימן חתונה?

והנה היא לאה (כ"ט, כ"ה)

כמרגלית יקרה בכתרו של עם ישראל, עומדת מידת החסד. זו מידה מיוחדת שזרעו של אברהם אבינו נתברך בה, כולנו עוסקים בחסד ברמה כזו או אחרת, משתדלים להוסיף ולהרבות מעשי חסד, שואפים לשפר את מידת החסד ועשיית הטוב לזולת בכל עת וזמן. אולם, יש חסד שהוא נעלה יותר, יוצא דופן ממש.

כשאדם עושה חסד, הוא בוחר את מעשה החסד שנוח לו. הוא מחליט האם הוא מעדיף לסייע לאדם מבוגר לעלות לאוטובוס, לעזור לסבל לשאת משא כבד, או להעניק תמיכה כלכלית לנזקק. עושה החסד בוחר את הזמן והשעה המתאימים לו, את מרחב הפעולה הנוח עבורו, את המעשים שהוא מעדיף לעשות לפי טעמו. אלו מעשי חסד נאצלים, אבל יש נעלים מהם...

החסד הנעלה עוד יותר, הוא הויתור. הרגע בו אדם יכול לוותר - הוא תמיד ברגע שקצת קשה לו לעשות זאת, ברגע לא צפוי, בתאריך או במקום שלא קבע אותם מראש. הרי כולנו היינו מעדיפים להימנע מצמתים בהם יידרש אחד הצדדים לוותר, ולכן - ברוב המקרים - הויתור תופס אותנו לא מוכנים, לא ערוכים.

כשאדם נכנס לבית הכנסת, הוא מעדיף שכסאו יהיה פנוי. כשאדם רוצה ששכניו יבנו, הוא מעדיף שיבנו באופן שלא ישפיע עליו דבר. כשמוענקת למישהו הטבה - הוא מעדיף לקבלה ללא מתחרים. אלא שלא הכל תלוי בנו, ולכן לפעמים מישהו יישב על הכסא, השכן מעוניין לבנות בהסתירו את השמש, ועוד מישהו מתחרה על קבלת הטבה, מינוי או קידום...

וכאן מגיע רגע המבחן של הוויתור, וזהו רגע לא קל, מאוד מאוד לא קל. החלק הכי קשה בוויתור הוא, שהאדם שלא מוותר - צודק. כן כן, במקרים רבים, זה שלא מוותר צודק, המוותר המצוי מוותר על משהו שמגיע לו בזכות, בדין, בהגיון. אם יחליט לא לוותר הוא פשוט צודק, ועדיין - הוותרן זוכה לעדן את מידותיו, להתעלות, לברכת שמים, פשוט כדאי יותר לוותר!

הבה נתבונן בסיפורה של רחל אימנו, המובא בפרשת השבוע. היא היתה אמורה להיות אשתו היחידה של יעקב, להעמיד עמו 12 שבטים. זו זכות שלא נוכל להעריך ולאמוד, זכות של העמדת עם ישראל כולו!

ואז מגיע מבחן. אחותה לאה עומדת לפני התבזות מיותרת ועצובה, בחסותו האדיבה של אביה - לבן הארמי. יודע החתן את נפש חמיו הרמאי, ולפיכך מיהר יעקב ומסר לה סימנים, שלא תהיה טעות, שאכן רחל היא זו שתינשא לו. אבל אז, מבינה רחל שלאה אחותה עומדת להתבזות, תיגרם לה פגיעה קשה וכואבת, והיא קמה ומוסרת לה את הסימנים!

במעשה זה, ידעה רחל, היא עומדת להפסיד את הזכות להיות אשתו הראשונה והיחידה של יעקב. היא תחמיץ את הזכות העילאית להיות האם הבלעדית של עם ישראל, זו שזכתה שכל עם ישראל יוקם ממנה. ועדיין, כשהבינה רחל שאחותה עלולה להיפגע, ולמרות שלא היתה חייבת בכך ואיש לא הורה לה לעשות כן, היא פשוט ויתרה בחפץ לב, העניקה לאחותה את הזכות להיות אמו של עם ישראל!

ודווקא לכן, דווקא משום שוויתור הוא מעשה גבורה אמיץ וחריג, הוא פותח שערים לישועות על טבעיות ממש. כי רחל אמנו היתה עקרה, חסרת סיכוי להפוך לאם אי פעם. רק בזכות ויתורה החריג והקרבתה הגדולה, בעקבות העובדה שהתעלתה מעל לכל שיקול אחר וגילתה לאחותה את הסימנים - זכתה שה' פתח לה שערי רחמים, והעניק לה שני בנים צדיקים!

מתברר, שכאשר שערי שמים נעולים, כאשר נראה שאין סיכוי, כאשר נדמה שאין תוחלת - דווקא במצבים כאלו הופך הויתור לפטיש רב עוצמה, הנוקש בשערי שמים ופותח עבורנו דלתות. הסגוליות הטמונה במידת הויתור כה גדולה, עד שהיא מצליחה לחולל את הבלתי יאמן, לעורר רחמי שמים בעוצמה חריגה, להעניק ישועה מעל לדרך הטבע.

הבה נאמץ את מידת הויתור בכל ליבנו. הרגע בו צריך לוותר הוא תמיד לא צפוי, תמיד מפתיע, בדרך כלל גם מרגיז במיוחד. כדי שלא לאבד את הרגע הגדול בו אנו יכולים לוותר, הבה נשריש כבר עכשיו בליבנו שאנו רוצים לוותר, נהיה ערוכים ומוכנים בכל רגע להסתער על הויתור בשמחה, מתוך תחושה שהויתור מרומם אותנו ומזכך את נפשנו, וגם פותח לנו שערי שמים.

כך נזכה באמת לוותר. להתעלות מעל מה שמגיע לנו, לשבור את הכללים של מה שאנו חייבים לעשות. זה בדיוק המפתח שיגרום לכך שבורא עולם ינהג בנו באותה מידה, ישבור את המחסומים ויסיר את המחיצות שבינינו לבין ישועה לה אנו זקוקים, ויעניק לנו שבעתיים על המגיע לנו, באינסוף אושר, הצלחה וברכה!

להישאר ללא קורת גג?

בתקופה בה דר הגאון רבי אליהו לופיאן זצ"ל בעיר קלם, התגורר עם בני משפחתו בדירה קטנה וצפופה, והוכרח לעבור דירה. לא בנקל מצא מדור ראוי, אך בתום מאמץ לא פשוט מצא דירה המתאימה לו, ומיהר לסכם את בעליה את תנאי השכירות.

בני משפחתו התרגשו, הנה, סוף כל סוף יעברו לדירה טובה ומרווחת. הם מיהרו לארוז את חפציהם ולפרק את רהיטיהם, העמיסו הכל על עגלת משא ענקית, והובילו אותה לחצר הבית החדש ששכרו. ואז, בבואם לשערי החצר, נתקלו ביהודי שעמד שם, והחל לטעון באוזני רבי אליהו: 'הלא תדע שאני עומד להכניס את בתי לחופה, ועדיין לא מצאתי עבורה דירה, זולת הדירה הזו, אלא שאתה הקדמת אותי. דע לך שאם תיכנס לדירה - ניאלץ לדחות את החתונה, כי אין לנו דירה אחרת!'

בני המשפחה התקוממו, היתכן כדבר הזה? הלא הם משפחה ברוכת ילדים הנמצאת כעת ללא קורת גג! והלא הם שתפסו ראשונים את הדירה, וכבר ארזו ופירקו את מיטלטליהם, וכבר התרגשו לכבוד המעבר והדירה החדשה. האם הגיוני שמישהו יקח מהם את הדירה ברגע האחרון? הזהו יושר? האם זה הצדק?

ורבי אליהו לופיאן עמד והקשיב, ואחר כך הורה לעגלון שלא לפרק את המטען, אלא לשוב ולנסוע אל הבית הקודם, כשהוא מסביר לבני משפחתו: 'אתם כל כך צודקים, באמת הדירה שלנו. אך מי יכול להחמיץ הזדמנות לוותר כשהוא צודק עד כדי כך?! מי יכול לאבד כזו מתנה שמימית - לוותר כשהוא כה רחוק מלהיות חייב לעשות זאת?!'

בני המשפחה שמעו את הדברים, ארכו להם כמה דקות - בסופן, וככל שרבי אליהו דיבר על ליבם, הבינו כי בעצם עשו את המעשה הנבון ביותר. ולנו לא נותר אלא ללמוד עד היכן מגיעה מתנת הוויתור, עד כמה אדם חכם בוחר לוותר. וככל שהוא יותר צודק, ככל שהוא באמת לא חייב לוותר - אדרבה ואדרבה, זהו הויתור הטוב היקר והאיכותי ביותר!

חתונה בחינם!

היה זה בראשית ימי קיץ תשע"ח. בישיבה חשובה בקריית ספר שבמודיעין עילית התבשרו הבחורים בבשורה טובה שרדפה את קודמתה - לפני כמה ימים התארס משה א., ובחלוף כמה ימים התארס גם פנחס ל., שניהם מהמובחרים שבבני הישיבה. שמחה וששון ליהודים, קול מצהלות חתנים...

שני הבחורים החלו בהיערכות לקראת יום נישואיהם, באווירה טובה ועליזה, ולפתע התברר כי קרתה תקלה. שני הבחורים קבעו את תאריך החתונה לאותו לילה, יום שלישי, אור לי"ג באב. שניהם בחרו בתאריך זה בלית ברירה, שכן אלו ימי 'בין הזמנים' - תקופת חופשת הקיץ, בה חלק מהבחורים שוהים בחופשות משפחתיות ולא יוכלו להשתתף בחתונה. ועתה, התברר כי גם הבחורים שכן יוכלו להשתתף, ייאלצו להתחלק לשתי חתונות שיתקיימו באותו לילה, באמת לא נעים...

במובן מסויים, זה לא רק לא נעים, יש לכך גם משמעות כלכלית כבירה. משה א. כבר סגר עם אולם על התאריך הזה בדווקא, שכן עלות האולם יותר זולה רק בתאריך הזה. העברת תאריך החתונה למועד אחר - משמעותה ויתור על הטבה כספית משמעותית, הנחה שהיא כאוויר לנשימה עבור הורי החתן!

ובכל זאת, בנסיון למצוא פיתרון כלשהו, סיפר משה לאביו על התקלה שקרתה. הוא היטיב להסביר כי למעשה הוא שתפס את התאריך לפני חברו, ובכלל - המשמעות הכלכלית של החלפת התאריך היא יקרה מאוד...

אך שמע האב את דבריו של בנו, ומיד החליט לעשות מעשה. 'ראה נא בני יקירי,' אמר מיד, 'הרי גם לממן את ההתחייבות הבסיסית לחתונה, לא באמת יש לי מאיפה... אנחנו תלויים בחסד הבורא, והפער הכספי הנעוץ בין התאריכים - לא הוא שיעשה את ההבדל... מאידך, יש לנו הזדמנות לוותר!'

'לוותר?!?!' - החתן כמעט שאג, 'שאני אוותר על התאריך שלי? למה?! הלא אני תפסתי אותו ראשון, יש לי אולם סגור, ועוד יותר בזול מבתאריך אחר. שאני אוותר?!'

האב הבין לכאבו של הבן, אך בד בבד קרב אליו, ודיבר על לבו. 'ראה נא, לא הרבה פעמים מזדמנת לאדם הזדמנות לוותר, ויתור טוב ואיכותי כזה, ויתור שעולה לו בבריאות ממש... עכשיו יש לנו הזדמנות לוותר, למנוע ריב מיותר ואי נעימות גדולה. נכון שאנחנו צודקים, אבל הרבה יותר כדאי לנו לוותר, להתחיל את חיי הנישואין שלך בויתור עוצמתי ורב ברכות במיוחד!'

האב הוסיף לדבר על לבו, עד שחש כי הבן לא רק מסכים - אלא גם שש ושמח על הויתור. לאחר התייעצות עם רב והסכמת הצדדים, הם הודיעו לאולם על העברת החתונה לליל ששי - אור לט"ו באב תשע"ח, והודיעו לחתן השני - פנחס, כי החתונה נדחתה ביומיים, עובדה ששימחה אותו מאוד והוא הודה עליה בחום.

ואז, באחד מימי הקיץ, הוזמן משה החתן לשאת דברים בשמחת 'שבע ברכות' של אחד מחבריו. הוא נשא דרשה מאלפת שכל שומעיה התמוגגו ממנה, ביניהם גם עסקן מוכר שהבחור הנואם מצא חן בעיניו. לאכזבתו, התברר שהבחור הלז כבר התארס, והוא עומד להינשא באור לט"ו באב...

שמחת השבע ברכות הסתיימה, הכל חזרו לבתיהם. כמה שבועות חלפו, ולפתע מצלצל הטלפון בביתו של החתן משה א., ועל הקו - אותו עסקן שפגש בו בשמחת ה'שבע ברכות' המדוברת. בקול נרגש הוא מספר לאביו של משה כי שמע את דרשת בנו בשמחת ה'שבע ברכות' לפני מספר שבועות, וכבדרך אגב שמע שחתונתו בתאריך ט"ו באב.

'ובדיוק הבוקר', הוא מוסיף ומספר לאב המופתע, 'פגשתי יהודי עשיר המחתן בט"ו באב, והוא מבקש ממני למצוא חתן שמתחתן באותו לילה. כידוע, יש סגולה מפורסמת להשיא חתן תלמיד חכם נזקק ביום חתונת ילד, והוא מחפש למצוא חתן כזה, שיהיה סגולה לצאצאים טובים ולמזל וברכה לזוג הצעיר. הואיל וכפי שראיתי בנך הוא בן תורה, ולפי מה שביררתי אתה לא אדם אמיד במיוחד, רציתי להציע לך מימון מלא לכל צרכי החתונה!'

אך שמע האב את הדברים, ודמעות רותחות החלו לזלוג במורד לחייו. הוא הודה לו בחום, ומיהר להתקשר לבנו ולבשר לו את הבשורה המרגינה, שהוכיחה שלא רק שהויתור לא עלה להם כסף, ההיפך הגמור קרה - בזכות הויתור הם קיבלו מימון לכל הוצאות החתונה! 'הלא הלה חיפש חתן שמתחתן בט"ו באב, בדיוק. אם לא היינו מוותרים ומשנים את התאריך - לא היינו מקבלים את המימון המלא לחתונה!' - הבינו האב והבן גם יחד...

וסיפור זה, אותו שמענו מפי מגיד המישרים הרה"ג רבי שלמה מילר שליט"א שקיבלו ממקור ראשון, מהדהד באוזנינו מסר נוקב: פעמים רבות, הויתור הוא ויתור לפרק זמן קצר, קצר מאוד. הרבה מאוד פעמים אנו מגלים שהויתור השתלם שבעתיים, היה כדאי כפליים. וגם אם איננו מגלים זאת בכוחות עצמנו, יודעים אנו שכוחו של הויתור גדול ועצום, ולבטח הוא מעניק לנו שבעתיים על ההקרבה שלנו.

מסתבר שאי אפשר לדרוש מאדם לוותר, הויתור הוא כלי לאנשים חכמים ונבונים בלבד. אדם רשאי לעמוד על שלו, להיות צודק בתכלית. אך הרבה יותר כדאי ומשתלם לאורך זמן לוותר, כי הויתור הזה פותח שערי שמים ומעניק שפע ברכה והצלחה, מעל ומעבר לצפוי!

ההפטרה שמעניקה אריכות ימים!

העיירה לאנצהוט הקטנה שבפולין, היתה עיירה שקיטה ונעימה. קבוצת יהודים התגוררו בה בשלום ובשלווה, ניהלו את חייהם על מי מנוחות. בין המתגוררים בה היתה גם משפחת ש., שבאותם ימים נערכה לקראת שמחת בר המצוה לבנם - הילד היקר משה. כחלק מההיערכות, כמובן, החל חתן הבר מצוה ללמוד את טעמי המקרא, מתכונן לרגע המרגש בו יקבל את עליית ה'מפטיר' בשבת שלפני בר המצוה שלו, ואז ינעים בקולו וישורר את ההפטרה השבתית, לעיני ולאוזני הקהל...

בכל יום ויום, עסק משה בלימוד ההפטרה, חזרתה ושינונה, מתוך התרגשות וציפיה דרוכה. עד כדי כך, שאחיו ואחיותיו כבר ידעו לשורר אף הם את נעימת ההפטרה בעל פה, שכן הוא היה חוזר ומשנן אותה באוזניהם בכל עת מצוא. כל אחד משכניו ומכריו כבר התכבד לבוחנו, ונהנה לראות כיצד הילד קורא את ההפטרה בקול צלול וברור, בדייקנות ובקפדנות, כזקן ורגיל...

ואז, כשהכל כבר היה מוכן ומזומן, לפתע פתאום התרגש עליו משהו לא צפוי. יהודי שלאחרונה החל מסתובב מעט בעיירה אף שלא התגורר בה, הודיע כי הוא מחתן את בנו ביום פלוני, וכמובן - הוא מבקש להעלות את בנו החתן לתורה לעליית ה'מפטיר' בשבת שלפני - היא שבת הבר מצוה של משה מיודענו!

גבאי בית הכנסת הבחין מיד בסערה המתרגשת ובאה, ואץ רץ לשאול את רב העיר - הרב שפירא זצ"ל, כדת מה לעשות. הרב לא נזקק לשהות ארוכה כדי להשיב שחתן הבר מצוה קודם, שכן הוא בן המקום ואינו יכול לעלות בעליה אחרת. 'יתכבד נא החתן הנישא לעלות לתורה בעליה אחרת, או בעליית ה'מפטיר' בבית כנסת אחר. כאן בבית הכנסת - הקדימות מגיעה לחתן הבר מצוה!' - פסק הרב, חד וחלק.

הגבאי שב אל אבי חתן החתונה, והודיעו על תשובת הרב. הלה התאכזב ואף התקומם, בכל מאודו חפץ כי בנו יעלה לתורה באותה שבת לעליית ה'מפטיר', וסבר כי אין זה ראוי כי בחור בן 13 יטול את זכות המפטיר מידי בנו. באותה הזדמנות מיהר הגבאי להודיע גם לחתן הבר מצוה משה. שה'איום' על המפטיר שלו הוסר מסדר היום, בחושבו כי בכך באה הסערה אל קיצה. אלא שאיש לא הכין אותו לשלב הבא...

כשמוע חתן הבר מצוה את ההתפתחויות, התחוללה בקרבו מלחמה. מצד אחד - הלא הצדק עמו, הוא קודם לחתן המתחתן, עליית ה'מפטיר' מגיעה לו ביושר, וכך גם פסק הרב. הוא מתכונן לעליה הזו ונרגש לקראתה כבר כמה חודשים, וקשה לו לחשוב על אפשרות שעליו להעניק את העליה למישהו אחר...

מצד שני, הלא נזדמנה בפניו הזדמנות יקרה לוותר. כן, פשוט לוותר. להעניק לאותו חתן את עליית ה'מפטיר', ולהסתפק בעליה זו בשבת שאחריה. אמנם, הוא התכונן ונערך ולמד וחזר ושינן את ההפטרה של השבת הזו, אך הוא יכול להתחיל ללמוד וגם להספיק לחזור את ההפטרה של השבת הבאה...

קרב פנימי התחולל בנפשו, בסיומו ניגש אל הגבאי ובפיו החלטה אמיצה: 'ראה נא, אני יודע שהצדק עמי, והאמת - שקשה לי לוותר. ובכל זאת, הלא עבור החתן שנישא זה אירוע של פעם בחיים, ואילו אני אחגוג בעזרת השם 13 שנים כמה פעמים בחיי, מחזור ועוד מחזור בני 13 שנים. אם כן, אוותר על עליית ה'מפטיר' לטובת חתן המתחתן, ואני אעלה בשבוע הבא. וככל שיאריך הבורא את שנותיי, אזכה לעלות ל'מפטיר' בשבת שלפני יום הולדתי, מדי 13 שנה!'

ובאומרו זאת, עוד לא ידע חתן הבר מצוה משה ש. כי מלחמת העולם מתרגשת ובאה, הוא כלל לא ידע להעריך שתוחלת החיים של רוב יהודי פולין קצובה בזמן. ובכל זאת, הוא ויתר על עליית ה'מפטיר' וקיווה שבורא עולם יעניק לו אריכות ימים, שיזכה לעלות ל'מפטיר' בשבת שלפני יום הולדתו מדי 13 שנה, לאורך שנים ארוכות וטובות!

צאו וראו, בעיר צפת שבגליל, מסתובב לו יהודי בא בימים, הרב משה ש. הוא כבר כבן 100 בלי עין הרע, עודו מהלך על שתי רגליו, מחייך לסובביו, מאושר ובריא, וגם נוהג ברכב בכוחות עצמו! צלול ברעיוניו, צעיר ברוחו, הוא חגג כבר 7 פעמים בר מצוה, 7 מחזורים בני 13 שנה מאחוריו, והוא הולך ומתקרב בסייעתא דשמיא לסיום המחזור השמיני...

צאו ושאלו אותו על הסיבה לאריכות ימיו, על המתנה הנדירה בה זכה, לשרוד את אימי המלחמה, לעלות ארצה, להקים משפחה, ולהמשיך להיות בריא, חזק, שמח ורענן! תנו לו לספר לכם מהו כוחו של ויתור, עד כמה אותה משאלת לב שהעלה בפני בורא עולם ברגע בו ויתר - הפכה לעובדה קיימת ומהלכת, שכל אחד מאיתנו יכול לחזות בה בעצמו, לאורך ימים ושנים טובות!

וממנו ניקח את המסר: לוותר זה לא קל, לפעמים נדרשת מלחמה לא פשוטה, הכרעה לא קלה. ויתור הוא לא חובה, ההיפך - הסיבה בשלה הויתור פותח את שערי השמים היא בגלל שהויתור אינו חובה, בגלל שהויתור הוא מתנה יקרת ערך, הזדמנות יוצאת דופן.

אחים יקרים, גם כשהצדק עימנו, גם כשפלוני עושה משהו כנגדנו, לוקח לנו משהו, הבניה שלו תסתיר לנו, המקום הוא שלנו, וההוא פשוט לא צודק, לא הוגן - כדאי לנו לוותר, לעדן את המידות ולזכך את הלב, ובאותו רגע לפתוח לנו שערי שמים, ולהרעיף על עצמנו ישועה לה אנו זקוקים, מלוא חופניים שפע ורחמים מלמעלה. הבה נוותר, כמה שיותר ומתי שאפשר, וכך נזכה שהויתור אכן יעניק לנו שפע ברכה והצלחה אדירה!

משיעוריו של מגיד השיעור הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

לשמיעת השיעורים בדף היומי ובנושאים נוספים חייגו: 073-2951342 | לקבלת העלון במייל: 6778160@gmail.com

לתרומות והנצחות (גם בכ. אשראי) למען הפצת העלון חייגו:1613-316-053| ניתן לתרום גם בעמדות נדרים פלוס

בס"ד

עַל הַפָּרָשָׁה בַּחֲרוּזִים

התשפ"ז
גליון מס' 45

וַיֵּצֵא

אֵין זֶה כִּי אִם בֵּית אֱלֹוקִים וְזֶה שַׁעַר הַשָּׁמַיִם –
וְאֵין הִשְׁתַּדְּלוּת בָּעוֹלָם, אֶלָּא בְּיִרְאַת שָׁמַיִם!

לְאַחַר שֶׁיַּעֲקֹב מִשְׁנָתוֹ מִתְעוֹרֵר/
בְּהַר הַמּוֹרִיָּה, הוּא לְהָשֵׁם כָּךְ נוֹדֵר:

"אִם יִהְיֶה אֱלֹקִים עִמָּדִי וּשְׁמָרַנִי בַּדֶּרֶךְ.../
וְנָתַן לִי לֶחֶם לֶאֱכֹל וּבֶגֶד לִלְבֹּשׁ" – כָּךְ בִּדְיוּק
וְלֹא בְּעֵרֶךְ.

וּמַמְשִׁיךְ: "וְשַׁבְתִּי בְשָׁלוֹם אֶל בֵּית אָבִי"./
עַל זֶה הַמִּשְׁפָּט הָאַחֲרוֹן, נִרְצֶה לְהִתְמַקֵּד
בַּפֵּרוּשׁ שֶׁרַשִׁ"י מֵבִיא.

אֶת הַדְּבָרִים הָרִאשׁוֹנִים שֶׁאָמַר יַעֲקֹב, רַשִׁ"י
מְפָרֵשׁ כִּפְשׁוּטָם הַמּוּבָן/
אַךְ אֶת הַמִּלִּים "**וְשַׁבְתִּי בְשָׁלוֹם**" – הוּא מְפָרֵשׁ:
"שָׁלֵם מִן הַחֵטְא, שֶׁלֹּא אֶלְמַד מִדַּרְכֵי לָבָן".

וְכָאן יֵשׁ לִשְׁאֹל ע"פ הַשֵּׂכֶל הַיָּשָׁר וְהַטּוֹב/
מַדּוּעַ לְאַחַר שֶׁפֵּרַשׁ רַשִׁ"י אֶת כָּל בַּקָּשׁוֹתָיו
הָרִאשׁוֹנוֹת שֶׁל יַעֲקֹב –

כְּפִי שֶׁהֵם נֶאֶמְרוּ, בְּמוּבָנָם **הַגַּשְׁמִי**/
שִׁנָּה אֶת דַּרְכּוֹ לְפֶתַע, לְטוֹבַת פֵּרוּשׁ בְּרֶבֶד
שְׁמֵימִי?

וְאֶת הַמִּלָּה 'בְּשָׁלוֹם', פֵּרַשׁ "שָׁלֵם מִן הַחֵטְא"?/
הוּא הִסְבִּיר זֹאת בְּמוּבָן **רוּחָנִי** – עַל כָּךְ יֵשׁ אֶת
הַדַּעַת לָתֵת!

אֶת הַתְּשׁוּבָה לַשְּׁאֵלָה נוֹכַל לְהָבִין וְלִלְמֹד/
מִתּוֹךְ הַסִּפּוּר הַבָּא, שֶׁיְּחַכִּים אוֹתָנוּ בִּמְאוֹד:

אֶל 'בֵּית הַלֵּוִי', אֲשֶׁר בְּסִלוֹצְק כֹּהֵן כְּרַב הָעִיר/
הִגִּיעַ פַּעַם 'בַּעַל בַּיִת', סוֹחֵר מַצְלִיחַ וְעָשִׁיר.

אוֹתוֹ אָדָם הָיָה בָּעָבָר מִתַּלְמִידָיו שֶׁל הַגָּאוֹן/
וְהָרַב קִבֵּל אֶת פָּנָיו בְּשִׂמְחָה וּבְרֹן.

"מָה מַעֲשֶׂיךָ כַּיּוֹם?" שָׁאֲלוֹ הָרַב בְּנִימָה קְצָת
מַדְאֶגֶת/

עָנָה הַתַּלְמִיד לְשֶׁעָבַר: "בָּרוּךְ הַשֵּׁם, אֲנִי בְּרִיא
וְהַפַּרְנָסָה מְשַׂגְשֶׂגֶת!"

לְאַחַר מִסְפַּר רְגָעִים, חָזַר הַ'בֵּית הַלֵּוִי' עַל הַשְּׁאֵלָה:/
"מָה מַעֲשֶׂיךָ?" וְשׁוּב הֵשִׁיב לוֹ הַלָּה,

כִּי פַּרְנָסָתוֹ מְצוּיָה וּבְרִיאוּתוֹ אֵיתָנָה/
אַךְ לֹא חָלְפוּ כַּמָּה רְגָעִים, וְ'בֵּית הַלֵּוִי' אֵלָיו
שׁוּב פָּנָה:

"מָה מַעֲשֶׂיךָ? רוֹצֶה אֲנִי לְהַקְשִׁיב וְלִשְׁמֹעַ"/
בְּשָׁלָב זֶה סַבְלָנוּתוֹ שֶׁל הָאִישׁ, כְּבָר הֵחֵלָה לִפְקֹעַ.

"יִסְלַח לִי רַבֵּנוּ, אֲנִי אוּלַי מִתְבַּלְבֵּל/
אַךְ זוֹ כְּבָר הַפַּעַם הַשְּׁלִישִׁית בָּהּ כְּבוֹדוֹ, אֶת
אוֹתָהּ הַשְּׁאֵלָה שׁוּב שׁוֹאֵל.

"וּכְבָר עָנִיתִי שֶׁהַבְּרִיאוּת מְצֻיֶּנֶת, לְהָשֵׁם הַתּוֹדָה
וְהַשֶּׁבַח/
וְגַם מְזוֹנוֹתַי מְצוּיִים בְּהַרְחָבָה וּבָרֶוַח".

הֵשִׁיב הַ'בֵּית הַלֵּוִי' בַּחֲבִיבוּת גְּדוֹלָה:/
"הֲלֹא הִנְךָ מֵשִׁיב לִי שֶׁלֹּא מִמִּין הַשְּׁאֵלָה!

אֲנִי בִּקַּשְׁתִּי שֶׁעַל **מַעֲשֶׂיךָ** תְּסַפֵּר מָה קוֹרֶה/
וְאִלּוּ אַתָּה מֵשִׁיב לִי אוֹדוֹת **מַעֲשֵׂי הַבּוֹרֵא!**

לֹא הִתְכַּוַּנְתִּי לִשְׁמֹעַ עַל בְּרִיאוּת וּפַרְנָסָה בַּשּׁוֹטֶף/
אֶלָּא עַל **מַעֲשֶׂיךָ שֶׁלְּךָ**, רָצִיתִי שֶׁתְּסַפֵּר וּתְשַׂתֵּף.

הַאִם בַּתּוֹרָה אַתָּה קוֹבֵעַ עִתִּים?/
נוֹשֵׂא וְנוֹתֵן בֶּאֱמוּנָה בְּכָל הַפְּרָטִים?

הַהִנְךָ גּוֹמֵל חֶסֶד וּמַרְבֶּה בִּצְדָקָה?/
עַל שְׁאֵלוֹת אֵלּוּ לֹא עָנִיתָ אֲפִלּוּ דַּקָּה..."

לְמִדִּים אָנוּ מִכָּאן, כִּי רַק הַמַּעֲשִׂים הָרוּחָנִיִּים
שֶׁל יְהוּדִי/
הֵם נֶחֱשָׁבִים **לְמַעֲשָׂיו שֶׁלּוֹ**, בְּאֹפֶן בִּלְעָדִי.

בְּעוֹד שֶׁהַצְּלָחוֹתָיו הַגַּשְׁמִיּוֹת, מָה שֶׁמּוּחָשִׁי וְנִכָּר/
אֵינָן אֶלָּא **מַעֲשֵׂה הַשֵּׁם**, וְלֹא מַעֲשֵׂי הָאָדָם כָּל עִקָּר.

גאנמיה - דפוס ספיד פרשת ויצא תשפה

וּמִכָּאן תִּשׁוּבָה לַשְּׁאֵלָה שֶׁשָּׁאַלְנוּ בַּהַתְחָלָה/
בַּפָּסוּק הָרִאשׁוֹן מִתְיַחֵס יַעֲקֹב אֶל הַדְּבָרִים
שֶׁיֵּעָשֶׂה לוֹ הַבּוֹרֵא, מְסוֹבֵב כָּל עִלָּה.

וְאוֹמֵר: "אִם יִהְיֶה אֱלֹקִים עִמָּדִי... וְשָׁמָרַנִי...
וְנָתַן לִי..." – עַד הֲלוֹם/
אַךְ בַּפָּסוּק הַשֵּׁנִי, הוּא אֵינוֹ אוֹמֵר "וֶהֱשִׁיבַנִי
בְּשָׁלוֹם", אֶלָּא "**וְשַׁבְתִּי** בְּשָׁלוֹם!"

כְּלוֹמַר אֶל זֶה הַמַּעֲשֶׂה, הוּא מְיַחֵס לְעַצְמוֹ אֶת
הַקֶּשֶׁר/
לִכְאוֹרָה הֵקְשָׁה לְרַשִׁ"י הַקָּדוֹשׁ, עַל זֶה הַהֶבְדֵּל
– מָה הַפֵּשֶׁר?

לְפִיכָךְ בַּפָּסוּק הָרִאשׁוֹן פֵּרֵשׁ רַשִׁ"י בְּצוּרָה
בְּרוּרָה וְרִשְׁמִית/
כִּי יַעֲקֹב מִתְיַחֵס אֶל הַטּוֹבָה הַגַּשְׁמִית.

וְזוֹ אָכֵן אֵינָהּ מְיֻחֶסֶת אֵלָיו בְּשׁוּם צוּרָה/
אֶלָּא נֶחְשֶׁבֶת לְמַעֲשֵׂי הַשֵּׂם הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא...

לְעֻמַּת זֹאת, בַּפָּסוּק הַשֵּׁנִי, יַעֲקֹב מִתְיַחֵס בְּגָלוּי/
אֶל הַהֶטְבָה הָרוּחָנִית – **דָּבָר שֶׁאָכֵן בּוֹ תָּלוּי.**

וְלָכֵן אָמַר: "וְשַׁבְתִּי" – כְּלוֹמַר ע"י שֶׁמִּצַּדִּי
אֶעֱשֶׂה הִשְׁתַּדְּלוּת/
אָשׁוּב שָׁלֵם בָּרוּחָנִיּוּת, מֵהַשְׁהִיָּה אֵצֶל לָבָן בַּגָּלוּת.

אַחִים יְקָרִים, יַעֲקֹב מְלַמְּדֵנוּ יְסוֹד/
הֲרֵי כֻּלָּנוּ מְחַפְּשִׂים לְהַצְלִיחַ בַּחַיִּים, זֶה לֹא סוֹד.

הַהַצְלָחָה הַגַּשְׁמִית – הִיא בִּידֵי הַבּוֹרֵא/
מִצְוָה עָלֵינוּ לִפְעֹל, אַךְ **רַק הוּא** יִקְבַּע מָה יִקְרֶה.

אוּלָם בְּעִנְיְנֵי הָרוּחַ וּשְׁמִירָה עַל קְדֻשַּׁת
הַנְּשָׁמָה/
עָלֵינוּ לְהִתְאַמֵּץ וְלַעֲשׂוֹת כָּל מָה שֶּׁאֶפְשָׁר, וִיהִי מָה!

אָז בּוֹאוּ וְנַרְפֶּה קְצָת מֵהַ–"כֹּחִי וְעוֹצֶם יָדִי"/
וְנִזְכֹּר שֶׁ–"לֹא אִירָא רָע, כִּי אַתָּה עִמָּדִי".

נִתְחַזֵּק בַּתּוֹרָה וּבְמִצְוֹת, שֶׁהַקֶּרֶן שָׁלֵם לָהֶם שְׁמוּרָה
לָנוּ לָעוֹלָם הַבָּא/
וְנִזְכֶּה לִבְרָכָתוֹ שֶׁל יַעֲקֹב:
"וּפָרַצְתָּ יָמָּה וָקֵדְמָה, צָפוֹנָה וָנֶגְבָּה!"

מחבר: עוז חקק © **לתגובות, או להזמנת דרשה בחרוזים לכל אירוע: ozhakak76@gmail.com 052-7662106**
*מעובד ע"פ הספר "ללמדך"

להצטרפות לרשימת התפוצה במייל, נא לשלוח מייל לכתובת: ozhakak76+subscribe@googlegroups.com
(ניתן לצאת בכל עת ע"י הקשה על "ביטול הרשמה") לקבלה בואצאפ – נא לשלוח המילה "צרף" למספר 051-2993721

נהניתם מהעלון? מחכים כבר לעלון הבא? בואו ותנו לנו כוח להמשיך במפעל הקדוש הזה!
כל תרומה תתקבל בברכה! ובנוסף תוכלו לקבל הקדשה/ הנצחה.
להעברה בנקאית: בנק מרכנתיל (17) , חשבון 74927673 , סניף 647, ע"ש מחבר העלון, כמפורט לעיל .
חדש! ניתן גם להעביר בביט: 054-2888812

ניתן להאזין להקראת העלון בחרוזים ע"י המחבר, במספר ישיר בקול הלשון: 0733-718-996 . שמעו ותחי נפשכם!
מומלץ להצטרף לקבלת צינתוקים כאשר עולה תוכן חדש בקו, ע"י הקשה בכניסה על סולמית, ולאחר מכן להקיש 1.

העלון מוקדש...

לרפואת א"מ הרצל אלדד בן סעידה וא"מ דיצה בת שפרה

להצלחה ולרפואה: חגית ובת שבע בנות נועה, ניתאי בן נועה

להצלחת חיים בן תמר ברוחניות ובגשמיות

לעילוי נשמת פרידה בת אסתר מושייב

בכל עניני העלון
נתנאל רוזנבליט
0556764501
ner4499@gmail.com

©

נר לשולחן שבת

פרשת ויצא

גליון 957 תשפ"ז

נשמח לקבל
תרומות לטובת
הדפסת העלון
לע"נ ולהצלחה

"ויקח מאבני המקום וישם מראשתיו". מהיכן היה ליעקב אבנים...

ארבע עשרה שנה של לימוד רצוף! "מאבני המקום" פירוש בניינו של עולם, שהם דברי תורה - אבנים שבהם נסקל ונרגם יצר הרע וכוחותיו - תורה מצלת מיצר הרע. (אוה"ח כ"ח י"ד עיי"ש)

כל מעשה יעקב בפרשה על ידי אבנים: בתחילה "ויקח מאבני המקום" וישן במקום - "ונעשו כולן אבן אחת, להודיע שכולם עתידים להיות גוי אחד בארץ". ובהמשך עשאה מצבה. בחרן "והאבן גדולה ... ויגל האבן". בסוף הפרשה "ויקח יעקב אבן" תלש מההר אבן גדולה וארוכה, כיון שהעמיד אותה לגלעד נראתה כהר.

באחת הנסיעות של מרן הגאון רבי אהרן לייב שטיינמן לחו"ל נכנסו לאכסניה שלו שני אחים גבירים יראי שמים שהגיעו להציג בפניו מריבה במשפחתם, ביקשו לקבל היתר לצאת לריב, מדובר היה בסכומים גדולים מאד.

חייך רבי אהרן לייב ואמר להם: "מה אעשה שאינכם אבנים!" לא הבינו מה הוא רוצה מהם... רבי אהרן לייב חזר שוב על דבריו בחיוך רחב, הצביע על הגביר הראשון ואמר "לא אתה" פנה והצביע על אחיו "ולא אתה אבנים".

ואז הסביר להם: קין והבל רבו אודות חלוקת העולם, מה שייך למי. ומה קרה בסופו של דבר? שניהם מתו עוד בחיי אביהם, שניהם לא ירשו דבר, לא קין ולא הבל ירשו את שביקשו.

יש דעה במדרש שהמריבה ביניהם היתה, בחלקו של מי יבנה המקדש. מכך למדנו דבר נוסף, שגם כאשר רבים על "דבר מצוה", בשלב השני כבר מתפתחת מחלוקת של ממש, עד כדי שקין קם על הבל אחיו והרגו.

אבל בריב האבנים בפרשת ויצא "התחילו האבנים מריבות זו את זו. זאת אומרת עלי ניח צדיק את ראשו ... מיד עשאן הקב"ה אבן אחת".

פלא פלאים, מריב ומחלוקת נוצרה אחדות מוחלטת, נהיו אבן אחת. איך זה יכול להיות?! התשובה היא כיון שבאבנים לא שייך פניות ומחשבות שלא לשם שמים. במחלוקת שלהן היתה רק מטרה אחת - לשמש את יעקב, לכן מריב כזה הכל מתאחד, נהיה שלום.

סיים רבי אהרן לייב: בטבע המחלוקת בין בני אדם שבסוף הפרשיה של המחלוקת הנזקים כל כך רבים ועמוקים עד שאין צד רווח ולא דבר שהיה שווה בגינו לצאת לריב ולמלחמה. זאת מלבד אבדן הדעת ואיבוד הבריאות במידה רבה עם עוגמת נפש שאין לשער, מלבד זה מסתכנים גם בעונשי שמים.

"אז מה הרב רוצה, שנפסיד הון?!" שאלו שני הגבירים... תשובת רבינו היתה: "תפסידו?! תרוויחו בריאות, תרוויחו משפחה, תרוויחו חיים טובים ורגועים, תרוויחו עולם הזה, אולי תפסידו כסף, אך תרוויחו עולם הבא, אתם לא תתחרטו!" ("חכימא דיהודאי" ועיין בזה "אילת השחר" ויצא)

יעקב ישן על הארץ וביקש "לחם לאכול"! אמר מרן הרב שטיינמן: דברי המשנה (אבות ו' ד) "פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה ... וחיי צער תחיה" לא השתנו חלילה כלל, אלא שהפת במלח והמים במשורה מתאימים לכל דור, כל דור והפת במלח שלו.

מסתבר ש'פת במלח' של דורנו היא המעטת העסק מהאוכל, "ועל הארץ תישן וחיי צער תחיה" מתבטא אצל בחורים בקושי הקימה בתחילת הסדר! ("מזקנים אתבונן - להתעלות")

"וילך חרנה - ויפגע במקום" - קפצה לו הארץ. (כ"ח י-יא, חולין צא:)

אחד מתלמידי הישיבה מבני חו"ל, שהקפיד להגיע לשיחותיו של הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין תמידין כסדרן, אימו הודיעה לו שהיא מגיעה לביקור בארץ. שעת הגעתה היתה בשעת השיחה. סבור היה להשאר בישיבה שלא להפסיד את השיחה ולקבל את פניה מאוחר יותר בבית המלון. אולם המשגיח הורה לו לוותר על השיחה ולנסוע לקבל את פניה בנמל התעופה.

לבסוף המטוס הקדים לנחות בשעה - "רוחות קדושות הביאוהו" - והתלמיד הצליח לקיים שניהם, גם כיבוד אם בהידור וגם להשתתף בשיחה.

כאשר המשגיח שמע זאת, הגיב: "מה סבור אתה שרק ליעקב אבינו נעשתה קפיצת הדרך, לכל אדם שרוצה ומתאמץ לעשות טוב יכול הקב"ה לשנות את הטבע עבורו!" ("המשגיח")

"מלא שבע זאת". (כ"ט כ"ז)

רב תחליפא בר מערבא איקלע לבבל, בירך שש ברכות ארוכות - הוסיף דברים ... וחתם בהם בברוך. (כתובות ח. רש"י ח.)

הרבה שמחה יש במחזור שתיקן הנדיב ר' שמחה – וימצא כתוב בו: יש בו רוב דברים מסדר רב עמרם והלכות גדולות ורבינו שלמה ושאר גאונים ... 'ברוך המרבה שמחות'. (ספר הישר מ"ה)

"שהכל ברא לכבודו וברוך שמו להודיע גבורתו וכבוד הדר מלכותו לגלות חכמתו ולמען ספר שמו ולקלס ולרומם לפניו".
(רבי שרירא גאון - ספר העיטור ב' ברכת חתנים ועיין "ישורון" כרך ל')

"כהיום הזה בירושלם, ירבו שמחות בישראל, ירבו בשורות טובות בישראל, ירבו נחמות בישראל.

תרבה אהבה בישראל, תרבה ברכה בישראל, תרבה גילה בישראל, תרבה דיצה בישראל, ירבה הוד בישראל, ירבה זכות בישראל, ירבה חתן בישראל, ירבו ימים טובים בישראל.

אליהו הנביא במהרה יבוא אלינו, המלך המשיח יצמח בימינו, יצליחו חתן וכלה, ישמחו שניהם זה עם זה ויעלזו שניהם זה עם זה. ויעמידו בנים ויאריכו ימים כסבי יהודאי, בנים מצליחים וכולכם ברוכים.

ישמח חתן בכלה וכלה תשמח בחתן, בבנים ובנות, בעושר ובנכסים, בבנים עוסקים בתורה מקיימי מצוות בישראל". (שם)

החתן שהפליא את הצדיק מליסקא

היה זה החתן רבי שמעון סופר בנו של הגאון ה"כתב סופר". הצדיק מליסקא שבא לחתונתו בעיר קליינוורדין הביע קורת רוח מה"כתב סופר" ובניו, ומאד התפעל מאישיותו של החתן והיה מכנהו "שמעון הצדיק".

מספרים כי מלכתחילה התכוון לחזור לביתו אחרי החופה, אולם אחרי החופה הכריז ברבים בקול מתרונן שלכבוד חתן ירא שמים כזה החליט להשאר פה לשבת קודש.

הוא ציין באוזני מלוויו שמעולם לא ראה חתן צדיק וירא שמים במידה כזאת ותיאר להם את שראה. לאחר הברכות בחופה, כאשר הגישו לחתן את כוס היין לשתות כנהוג, החתן לא שת לבו לכל ההמולה והחוגגים מסביב, כי אם ביקש שיביאו לו כסא, ישב עליו ושתה שיעור רוב כוס ובירך אחריו ברכה אחרונה במתינות ובכוונה גדולה - דבר שלא ראה מימיו באף חתונה! ("רבי שמעון חסידא")

שאלה פשוטה שלא היה צורך לשאול אותה...

האומר לאישה "הרי את מקודשת לי על מנת שאני צדיק" אע"פ שהיה רשע כל ימיו, הרי זו מקודשת מספק, שמא הרהר בתשובה. אם כך יש לשאול, מדוע מי שמקדש אישה והעדים הינם פסולי עדות, האישה אינה מקודשת, גם פה אולי העדים הרהרו בתשובה ותהיה מקודשת מספק.

תשובה: כיון שיש עדים שהוא עבר עבירה ונפסל אינו חוזר להכשרו עד שיהיו עדים שעשה תשובה. אבל האומר "על מנת שאני צדיק" כיון שהוא קורא עצמו "צדיק" רגליים לדבר שעשה תשובה, אע"פ שאנו רואים שהוא הולך בדרכי רשע, שמא באותה שעה הרהר בתשובה, לכן הוי ספק מקודשת. ודבר פשוט הוא ולא היה כדאי לשאול אותו... (שו"ת הרדב"ז ח"א ק"מ)

דקדק הגאון ר' אליהו ברוך פינקל כי בכל מקום שהרמב"ם מזכיר ב"משנה תורה" את יעקב משבחו בתואר "אבינו". הפעם היחידה שהוסיף לו הרמב"ם את התואר "הצדיק" היא בהלכות שכירות ("וכן חייב לעבוד בכל כוחו, שהרי יעקב הצדיק אמר כי בכל כוחי עבדתי").

מבואר בזה כי הרמב"ם מגדיר להלכה מיהו צדיק. רק אדם המקפיד היטב בדיני ממונות ובהלכות חושן משפט הוא צדיק! לא דקדוקי מצוות בעלמא הם העושים את האדם לצדיק...

יש להוסיף, כי פעם נוספת שיבח הרמב"ם (יסודי התורה ה' י') בשם "צדיק", והוא על יוסף, שהתגבר בנסיון של אשת פוטיפר. ("דביר קדשו" ויצא - "ושמעתי מהג"ר אליהו ברוך פינקל")

שמח תשמח רעים האהובים כשמחך יצירך בגן עדן מקדם
מרן אדמו"ר משמח חתן כלה

דרשתו של הגאון רבי יוסף שלום אלישיב
בשמחה של תלמידו מבני החבורה ב"תפארת בחורים"

תיקנו חז"ל בברכת נישואין לומר "שמח תשמח .. כשמחך יצירך בגן מקדם". הנה מה שהוכפל הלשון "שמח תשמח" הוא כמו "השב תשיבם – אפילו מאה פעמים". דהיינו שמח ועוד פעם שמח, עד אין סוף, שמחה נצחית כמו אותה השמחה שהקב"ה שימח את יצירו בגן עדן.

יש להבין, הלא כאשר היתה שמחה בגן עדן, כמה זמן היה אדם הראשון שם? כמה שעות בלבד! אחר כך גירשו אותו. בהכרח שכל הגירוש שלו מגן עדן היה כדי שלא להנות מגן עדן המוכן. גרשוהו כדי שהוא יעשה כאן בעולם הזה גן עדן!

ואיך אפשר להוריד את גן העדן כאן לעולם, עולם של "ורהבם עמל ואון"?

מספרים על יהודי תלמיד חכם, שבזמן שיצא הש"ס של האלמנה והאחים ראי"ם מן הדפוס, באותו פרק זמן הביאו לעיירות הקטנות בליטא עוד דבר חדש "נרות סטארין". אמר אותו תלמיד חכם: "עכשיו אני מבין מה זה גן עדן..."

בזמן שחיים על פי התורה אפשר לייצר גן עדן בעולם הזה, וזהו "שמח" ועוד הפעם "תשמח", שמחה נצחית כאותה השמחה שהקב"ה שימח את יצירו! ("אמרי איש" - "שהשמחה במעונו")

החתן עולה לתורה ביום חופתו וזכותו עדיפה משאר החיובים.
(לבוש מג"א רפ"ב. ביה"ל קל"ו)

כיון שזה יום שמחתו, ראוי לשמחו בשמחה של מצוה בקריאת התורה שהיא משמחת לב. ("מקראי קודש" ו' ב' הגאון רבי צבי הירש גרודזינסקי)

כמובן שדווקא החתן דוחה את שאר החיובים ולא המחותנים.

הגרש"ז אויערבאך והגרי"ש אלישיב פסקו שרק אם החופה ביום, החתן דוחה את החיובים. ("הליכות שלמה" י"ב ט"ו, "לקנות חכמה")

הגר"ח קניבסקי פסק שזכותו עדיפה אפילו אם החופה תהיה אחר השקיעה. ("ישמח לב" ח"א)

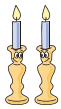

שאלה של נשים...

שאלת, מי שקידש אישה בפני נשים והיא מודה בדבר, אלא שאומרת 'משטה הייתי בך, כיון שהייתי יודעת שעדות נשים אינה כלום', האם יש לחוש לקידושיו?

השיב התשב"ץ: זו שאלתן של נשים היא, שדבר ברור שאין נשים בתורת עדות, ולא מצינו עדות אישה כשרה בהלכות אלו אלא להתיר אישה להנשא, משום עיגון.

שמא נסתפקת בזה משום דקיימא לן שכל מקום שאישה נאמנת מאה נשים כעד אחד דמי ... אפילו לדעת ספר המצוות שחוששים לעדות עד אחד, לעדות נשים אין חוששים ...
(שו"ת התשב"ץ ע' עי"ש ועיין שו"ת חת"ס אהע"ז ק"א)

נשים שמחות

באו שני עדים כשרים לפני בית דין והעידו שראו נרות דולקים ומיטות מוצעות ובני אדם באים ויוצאים ונשים שמחות שאומרות 'נתקדשה פלונית היום לפלוני' (רש"י) או לאחד מבני משפחה ידועה (ב"ש, המקנה) 'בעיר זו' (טור), חוששים לקול זה והיא ספק מקודשת. (אהע"ז מ"ו א' עיין באוצה"פ אריכות ופרטים רבים)

מדליקים אבוקות בשעת החופה - אורה ושמחה. (מהר"ם מינץ ק"ט)

"נר לשולחן שבת"... פעמיים בפרשת השבוע כיבו את הנרות...

"כי בא השמש" - השקיע הקב"ה חמה שלא בזמנה... אמר המלך 'כבו את הנרות, כבו את הפנסים, שאני מבקש לדבר עם אהובי יעקב בצינעה'. (ב"ר ויצא ס"ח)

חתונת לאה: כל אותו היום היו רוקדים לפני יעקב ומקלסים אותו ... בערב באו להכניס כלה לחופתה, כיבו את הנרות. שאל יעקב: מה זה? אמרו לו: 'אנו צנועים, אין כלה נכנסת לחופה לאור הנר! (שם ע')

סכנה: לא יכבה אדם נר בפיו, בנשיפה ודמו בראשו. (חופת אליהו רבה בא"ח ב' פנחס י"ח) מי שאינו יודע, יגן עליו הפסוק "שומר פתאים ה'". ("שלמת חיים" ב' ח') יש להקפיד בזה! (הגר"ע יוסף - מנהגי הראש"ל ב' ועוד)

טיב המעשיות

• וְעֵינֵי לֵאָה רַכּוֹת •

גרסינן בפרק **יש נוחלין** (בבא בתרא קכג.): "מאי 'רכות' וכו', **רב** אמר רכות ממש, ולא גנאי הוא לה אלא שבח הוא לה. שהיתה שומעת על פרשת דרכים בני אדם שהיו אומרים: שני בנים יש לה לרבקה, שתי בנות יש לו ללבן, גדולה לגדול וקטנה לקטן, והיתה יושבת על פרשת דרכים ומשאלת: גדול מה מעשיו - איש רע הוא מלסטם ברירות, קטן מה מעשיו - 'איש תם יושב אוהלים' (בראשית כה, כז), והיתה בוכה עד שנשרו ריסי עיניה" ע"כ. והובא בפירוש **רש"י** על אתר.

מבואר, שמכוח בכיותיה ודמעותיה המרובים שהיתה לאה אימנו בוכה ומבכה, עד כדי כך שנשרו ריסי עיניה, זכתה להפך את מזלה לטוב, לצאת מעשיו ולהינשא ליעקב אבינו ע"ה בחיר שבאבות.

כבר השריש רבינו **הרמב"ן ז"ל** בריש פרשת לך לך (יב, ו) הטעם שמספרת לנו התורה בפרשיות הללו כל מעשי אבות, כדי שנלמד מהם. וזה לשונו: "אומר לך כלל, תבין אותו בכל הפרשיות הבאות בענין אברהם יצחק ויעקב. והוא ענין גדול, הזכירוהו רבותינו בדרך קצרה, ואמרו (תנחומא ט) **כל מה שאירע לאבות סימן לבנים**. ולכן יאריכו הכתובים בסיפור המסעות וחפירת הבארות ושאר המקרים, ויחשוב החושב בהם כאלו הם דברים מיותרים אין בהם תועלת, וכולם באים ללמד על העתיד, כי כאשר יבוא המקרה לנביא משלושת האבות יתבונן ממנו הדבר הנגזר לבא לזרעו" ע"כ.

> "וְעֵינֵי לֵאָה רַכּוֹת"
> (בט, יז)

ומכאן למדנו עד היכן מגיעה כוחן של דמעות בכל דבר הקשה לאדם, ובפרט לזכות להיות עבד נאמן לפניו יתברך, שיש לשפוך לב כמים עד שיראה את ישועת ה', שכן **שערי דמעות לא ננעלו** (ברכות לב:).

ונתבונן נא עד היכן כוחן של הדמעות מגיע, הרי לאה זכתה להגיע למדרגה גבוהה יותר מרחל, שהרי זכתה להביא לעולם ששה שבטים, הרבה יותר מכל שאר האימהות, ואף בספרי קבלה מבואר **בכתבי האר"י ז"ל** (עץ חיים שער רחל ולאה), שמקומה של לאה גבוה יותר משל רחל. - ולכל זה זכתה לאה מכוח דמעותיה הרבות ותשוקתה ורצונה העז להתעלות בחיבור צדיק האמת.

העולם מספרים על רב אחד, שנשא דרשה נלהבת בשבת קודש **פרשת ויצא** בענין חובת **'מעשר כספים'**, וסגולת ברכתה העצומה. כד"א בפרשא דידן (בראשית כח, כב) **'וְכֹל אֲשֶׁר תִּתֶּן לִי עַשֵּׂר אֲעַשְּׂרֶנּוּ לָךְ'**. וכדאיתא **בפסיקתא** (זוטרתא פרק כו): "שכן מצינו באברהם דכתיב (יד, כ) 'ויתן לו מעשר מכל', וביעקב כתיב 'עשר אעשרנו לך', וביצחק מצינו (כו, יב) 'ויברכהו ה'. - **תיכף למעשרות ברכה**, וכן הוא אומר (מלאכי ג, י) 'ובחנוני נא בזאת אמר ה' צבאות, אם לא אפתח לכם את ארובות השמים, **והריקותי לכם ברכה עד בלי די**" ע"כ.

וסיים הרב את דרשתו בסגולה העצומה שגילו רבותינו ז"ל (שבת קיט.) במצות המעשר: "עשר תעשר (דברים יד, כב) - **עשר בשביל שתתעשר**", שהמעשר הוא סגולה בדוקה ומנוסה לעשירות.

בין הקהל ישב באותה דרשה יהודי פשוט מתושבי העיר, שהאמין בכל לב בדרשתו של הרב, והחל להפריש מעשרות תמיד, עישר ועישר ולא התעשר...

ניגש אפוא אל אחד מן הנגידים החשובים שבעיר, ושאלו: אמור נא בבקשה, האם הנך מפריש 'מעשר כספים'?

בוודאי! ענה הגביר, ובכוח זו הסגולה התעשרתי בחסדי שמים, וכי לא שמעת את דרשת הרב **בשבת פרשת ויצא**, שהמעשר סגולה הוא לעשירות?

שמעתי היטב! ענה האיש, ודווקא משום כך באתי בשאלתי, שאף אני התחלתי בעקבות אותה דרשה להפריש מעשר כספים, ועדיין לא התעשרתי?

התחייך הנגיד ואמר: אינך מבין דבר פשוט, שיחד עם כל הסגולות הטובות **צריך לשפוך דמעות כמים!** [צו די אלע סגולות **ברויכמען צו ווייגען...**], שכן הדמעות הללו 'מתפעלים' את הסגולה הנפלאה הזו!

כדאיתא בספר חסידים (סימן קל): "יש אדם שאינו זכאי שיקבל המקום תפילתו, אלא בעבור תוקף תחנונים ודמעת עיניו, אשר תמיד בוכה ומתחנן, אף על פי שאין בידו זכות ומעשים טובים, מקבל הקדוש ברוך הוא תפלתו ועושה חפצו" ע"כ.

[על פי 'טיב התורה' - פרשא דידן]

הגאון הצדיק **רבי יצחק אלחנן ספקטור זצוק"ל**, רבה המפורסם של העיר **קובנא שבליטא**, היה מגדולי פוסקי ההלכה בדורו, ומגדולי מנהיגי ישראל, וכמה פעמים שהיה משתדל בשביל כלל ישראל אצל ממשלת הצאר הרוסי שונא היהודים, וה' נתן את חינו ועלתה בידו לבטל כמה וכמה גזירות קשות.

הוא הצטער עד מאוד בצערם של ישראל, והיה בוכה ומבכה תמיד את קושי מר הגלות. בין בתרי תשובותיו ניתן לראות כמה היה דואג לכל פזורות ישראל וטלטולם בעת ההיא, כדוגמת אותם שהפליגו לאמריקה הרחוקה, ופוסק בנחרצות בכל השאלות הקשורות בזה.

בעת **מלחמת העולם הראשונה** היה מרבה להצטער בצרתם של ישראל בגלותם, והיה מוריד כל העת דמעות כמים לישועתן של ישראל.

תלמידיו ומקורביו התפלאו על המראה, כיצד יכול אדם להוריד כל כך הרבה דמעות? - וכאשר שאלו את הרב עצמו על כך, פתח את פיו בחכמה והסביר, הנה כאשר אדם בוכה ומבכה על צרת עצמו הפרטית יש שיעור וגבול כמה דמעות יש לו באוצרותיו. אבל **כאשר בוכים על צרת הכלל של כל ישראל ועל גלות השכינה הקדושה אין שיעור וגבול לדמעות שניתן להוריד על כך.**

ועל כך רמזו רבותינו ז"ל בפרק **הזהב** (בבא מציעא נט.): "אמר **רבי אלעזר**, מיום שחרב בית המקדש ננעלו שערי תפלה כו', ואף על פי ששערי תפילה ננעלו **שערי דמעה לא ננעלו**, שנאמר (תהלים טל, יג) 'שמעה תפלתי ה' ושועתי האזינה, אל דמעתי אל תחרש'". כלומר, ששערי הדמעות לא ננעלו גם ממעיין האדם עצמו, שיש בהם דמעות מוכנות בלי שיעור.

ועל כך מפילים ישראל קדושים תחינתם בסליחה הנוראה של י"ג מידות: "מַדַּת הָרַחֲמִים עָלֵינוּ הִתְגַּלְגֵּל. וְלִפְנֵי קוֹנֵךְ תְּחִנָּתֵנוּ הַפֵּל. וּבְעֵד עַמֵּךְ רַחֲמִים שַׁאֲלִי. וכו'. תָּמַכְתִּי יְתֵדוֹתַי בִּשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה תֵּבוֹת, **וּבְשַׁעֲרֵי דְמָעוֹת כִּי לֹא נִשְׁלָבוֹת**. לָכֵן שָׂפַכְתִּי שִׂיחַ פָּנַי בּוֹחֵן לִבּוֹת".

כאשר אמרו את תשובתו הקולעת לפני **רבינו החפץ חיים זצוק"ל**, הביא תיכף על אתר סמוכין לדבר, מירידת **בתיה בת פרעה** אל היאור ומצאה את תיבת משה, שדיבר הכתוב לאמר (שמות ב, ו) "וַתִּפְתַּח וַתִּרְאֵהוּ אֶת הַיֶּלֶד, וְהִנֵּה נַעַר בֹּכֶה, וַתַּחְמֹל עָלָיו וַתֹּאמֶר מִיַּלְדֵי הָעִבְרִים זֶה". והמפרשים נתקשו ונתחבטו לבאר, כיצד קבעה על פי בכיותיו שהוא מילדי העברים, הלא כל תינוק בוכה, וגם ילדי המצריים בוכים.

אלא, אמר **החפץ חיים** על פי טיב זה המעשה **מר' יצחק אלחנן**, שראתה בת פרעה שהנער בוכה ומוריד דמעות כמים, הרבה יותר מכל תינוק רגיל, ואם כן אין זה כי אם מילדי העברים הבוכה על הכלל ולא על הפרט, וצרתם של ישראל וצרת השכינה היא שבוכה מתוך גרונו בלי שיעור, ואם כן על כרחך 'מִיַּלְדֵי הָעִבְרִים זֶה', **ושפתי פי חכם חן.**

* * *

סיפר **הרב הגאון מגיד מישרים דמתא הגאון רבי שלום שבדרון זצ"ל**, שבישיבה הקדושה **'ראדין'** שבליטא למד בחור יתום, והנה יום אחד חלה הבחור ונפל למשכב, כעבור כמה ימים כשהתגברה עליו מחלתו, נקראו טובי הרופאים למיטתו, אך הם פכרו ידיהם בייאוש, ולא הצליחו להביא מזור ורפואה.

על פי הוראת **מרן החפץ חיים זצוק"ל**, החלו לערוך בישיבה הקדושה מניינים של תהילים, שכן אף על פי שהרופאים מיואשים ומייאשים, הלא כבר העידו רבותינו ז"ל בפ"ק **דברכות** (י.), שגם אם כבר נגזרה גזירה ניתן לבטלה ברחמים, כמ"ש: **"אפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם אל ימנע עצמו מן הרחמים**, שנאמר (איוב יג, טו) 'הן יקטלני לו איחל'" ע"כ.

אולם, אף כי הועילו התפילות להאריך מעט את ימיו של החולה, לבסוף התגברה מידת הדין והבחור נפטר והסתלק לבית עולמו.

רק לאחר שכבר נפטר הבחור היתום נסעו אז לאימו האלמנה המסכנה וסיפרו לפניה אודות הגזירה הנוראה שבנה חלה ומת, והתנצלו על כך

המשך בעמוד הבא

טיב ההשגחה

סיפורי השגחה פרטית
שנשירחו רמיערכת ע"י הקוראים

'מאשפות ירים אביון'

בעקבות דוחק כלכלי מכרתי את דירתי ועברתי לפריפריה לדירה זולה יותר. בהפרש שהצטבר בעקבות המכירה סגרתי כמה חובות.

הרחוב היה חדש לגמרי ולא היו בו בתי כנסיות עדיין. בלית ברירה פתחתי מניין תפילות בבית שלנו.

בימות החול, בין מנחה לערבית מסרתי שיעור קצר לציבור המתפללים, ובלילות שבת הייתי מכין דרשה ארוכה יותר, מלאת תוכן מעניין עבור הציבור.

הציבור גדל עד שהבית היה צר מלהכיל את כולם, והציבור עצמו פתחו בעסקנות והקימו בית כנסת גדול ומפואר לרווחת הציבור.

כעת חיפשו המקימים רב לבית הכנסת. מכיוון שהייתי מוסר שיעורים תמידין כסדרן - מינו אותי לרב בית הכנסת.

כיום מדובר במאות מתפללים ובמשרה מלאה.

בשעה שעברתי לרחוב הזה לא הבנתי מה הקב"ה רוצה ממני, היה לי "כולל" מסודר צמוד לבית ופתאום עברתי לשממה. רק במבט לאחור ראיתי שהקב"ה רצה לרומם אותי למדרגות חדשות.

לפעמים נראה לאדם שהוא עבר מהפח אל הפחת אבל באמת זו רק תוכנית אלוקית לרומם את האדם...

המעוניין לזכות את הרבים בסיפור של השגחה פרטית מוזמן לשלוח אל ר' שמחה סמואלס
בפקס: 15326517922
או ל: o.y.wines@gmail.com

שלא הודיעוה בימי מחלתו כדי שלא לצערה ולהבעיתה.

האלמנה אם הבחור נסערה מאוד עד עמקי נשמתה, היא החלה לבכות ולבכות, ולא שקטה רוחה עד שנסעה בעצמה ראדינה אל רבינו החפץ חיים רבן של ישראל, והתלוננה על כך שלא עשו מספיק עבור בנה, ועבור רפואתו והצלת חייו!

אמר לה החפץ חיים, הלא את הרופאים הטובים ביותר הזעקנו כאן למיטתו, ואף הובא פרופסור מומחה מיוחד מעיר הבירה וורשא, שלא הצליח לרפאותו, ומאז התקיימו בהיכל הישיבה כל העת מניניי תפילה באמירת תהלים לרפואתו, ומה עוד אפוא יכולנו לעשות שלא עשינו?

אמרה האמא, אם הייתם מודיעים לי בזמן ומגלים את אוזני שהבן שלי חולה, הייתי הופכת עולמות! ושופכת נהרות נהרות של דמעות. - ואז היו אלו דמעות של אמא! ודמעות של אלמנה! אין לי ספק שדמעות אלו היו שוברים את כל המחיצות, והיה הבן החולה יוצא לחיים!

תדיר היה רבינו החפץ חיים חוזר על תשובתה של אותה אלמנה, ללמדך עד היכן מגעת כוחן של דמעות של תפילה של אימא!

* * *

מרן הגה"ק בעל "ויואל משה" מסטמאר זצוק"ל היה מפורסם בעצם גאונותו בתורה, אשר כל רז לא אניס ליה, וחשקתו העצומה באהבת תורה לא ידעה גבולות. ועל אף היותו גאון עצום בקי בכל מכמני התורה חש תמיד שעדיין צריך הוא להספיק עוד ועוד... ולא היה לפניו שום רגע בטל מן התורה.

וכידוע דרכו בקודש בתורה ועבודה במסירות נפש גבוה מעל גבוה, ובעיקר היה זה בולט בענין השינה, שמצידו לא היה זמן של 'סיום' הלימוד וסגירת היום, רק היה ממשיך בתלמודו ביגיעה נפלאה בשמחה רבה ובלב ונפש חפצה בלא שום הפסק עד לשעות הקטנות והמאוחרות ביותר של הלילה, ולא נתן את דעתו 'ללכת לישון' כלל. ובמשך היממה כשהרגיש שבוחותיו אוזלים ממנו מעצם יגיעת תורתו, היה מנמנם מעט במידת ההכרח, ושוב מתגבר כארי בתלמודו. [ופשוט, שאדם מן השורה בזמנינו אין לו לנהוג כך, שכן אם יחסיר לילה אחד של שינה הצריכה לו, הרי הוא כבר מאבד את צלילות דעתו].

בהזדמנות אחת נשאל אחד מגדולי הדור, כיצד זכה אותו צדיק קדוש וטהור להשיג מדרגות עצומות ונפלאות כאלו בתורה ובחשקות התורה.

פתח אותו גדול את פיו בחכמה, ואמר לו לשואל: כיצד בדיוק זכה להעפיל למדרגות שכאלו, בוודאי לא אוכל לדעת, כי לא נביא אני ולא בן נביא, ומי יודע חשבונות שמים, אם הוא בזכות אבות, או בזכות נשמתו הנשגבה. - אבל זאת אציעך לבוא יום אחד להסתכל ולחזות בעבודתו הקדושה שבברכת **'אהבה רבה'**, ותקבל קצת מושג כמה תפילות ותחנונים צריך לשפוך כמים, כדי לזכות לאהבת התורה.

ואכן נכנס האיש לתפילת שחרית אצל רבינו, ובהגיעו לברכת אהבה רבה נעמד אצלו והביט בעבודתו בכל לב. - כאשר ידוע ומפורסם שמדי יום ביומו בהגיעו לאותה ברכה בה מבקשים ומתפללים על ההצלחה בתורה, היה מאריך בה מאוד, והבכיות והדמעות שהיה בוכה ומתחנן בקול רם הרעידו את אמות הסיפין, וכל בית המדרש היה רועש וגועש עימו, ובפרט בהגיעו לתיבות: **"אָבִינוּ אָב הָרַחֲמָן, הַמְרַחֵם, רַחֵם עָלֵינוּ, וְתֵן בְּלִבֵּנוּ בִּינָה לְהָבִין וּלְהַשְׂכִּיל, לִשְׁמֹעַ, לִלְמֹד וּלְלַמֵּד לִשְׁמֹר וְלַעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם אֶת כָּל דִּבְרֵי תַלְמוּד תּוֹרָתֶךָ בְּאַהֲבָה. וְהָאֵר עֵינֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ, וְדַבֵּק לִבֵּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ, וְיַחֵד לְבָבֵנוּ לְאַהֲבָה וּלְיִרְאָה אֶת שְׁמֶךָ** וכו'". - שהיה זועק כל מילה ומילה בבכיות נוראות כבן המתחטא לפני אביו.

לאחר אותה תפילה הודה האיש לרב, ואמר שאכן אחר תפילות ובקשות שכאלו, אין מן התימה שזוכים למדרגות נשגבות ועצומות בתורה הקדושה.

משל נאה נשא על כך הרבי הקדוש בחכמת אלקים שבקרבו:

היה היה מלך גדול וחכם, שהצליחה ממלכתו מאד, הוא השפיע מרוב טובו וחסדו על כל העם, והנהיג מלכותו ביד רמה. ויהי היום באחד הערים חטאו אנשי העיר למלך, והפרו את פקודת המלכות. הם עמדו לקראת משפט קשה, האמור להטיל עליהם קנסות כבדים ועונשים קשים ומרים. - אנשי העיר לא ידעו את נפשם, כיצד ניתן להינצל ממשפט קשה ונורא זה? כידוע חוקי המלכות חמורים ונוקשים! והמורד במלכות ענוש ייענש חלילה וחלילה, ומי ימרה את משפט עונש המלכות.

ברם, עצה אחת יחידה עמדה בפניהם, כהזדמנות אחרונה להינצל מעונש המשפט. באשר נודע חוקי המלכות, שלמלך בכבודו ובעצמו ישנה זכות "חנינה", ואף אם כל השופטים כולם דנים פה אחד לחובה, ולא נמצא בו שום לימוד זכות וסנגוריה, הרי המלך בעצמו רשאי על פי חוקי המלכות, לחון את אשר ירצה לחון, ולפדות את הנידון מרדת שחת.

אך דא עקא, שהמלך בהיותו ישר ונאמן לחוקי מלכותו, לא היה מעניק חנינות בסתם בלי חשבון, שהרי לטובת קיום המלכות נוצרו כל החוקים הללו, והענשת עוברי העבירה יש בה טובת קיום העמדת המלכות, ולכן היה קשה מאד להמציא 'חנינה' מאת המלך.

הלכו אפוא אנשי אותה העיר להיוועץ עם אחד השרים שבעירם, שהיה מאוהבי ונאמני המלך ומכירו היטב, ויודע טיבו שיחו וסיגו. וביקשו מלפניו לעוץ להם עצה טובה, כיצד ובמה ניתן לפייס ולרצות פני המלך כדי שיעניק להם חנינה. - ענה להם אותו שר נאמן, בקשתכם קשה היא עד מאד כי במה תוכלו לחון פני המלך? ובי איזה מנחה תוכלו להגיש לפניו? הרי גם אם תקבצו הרבה כסף וזהב ומרגליות לרוב אין הוא צריך לכל זאת, כאשר אוצרותיו מלאים הרבה יותר מכל מה שתביאו לפניו.

וכך היה השר מחשב והולך עימהם, בנסיון לחפש מה יש בידם שיוכלו לתת לפני המלך ולפייסו. לפתע נזכר השר האהוב, שישנו מין 'משקה' אחד, יחיד ומיוחד במינו, שקשה ביותר להשיגו, והוא ערב עד מאד לחיכו של המלך, ומזה המשקה אין למלך הרבה. - ובכן, אמר היועץ, אם תוכלו להשיג מזה המשקה, ותגישו לפני המלך מנחת אהבים, הרי מיד כשילגום מאותו משקה יערב מאד לחיכו, ומובטח לכם שיתפייס ויתרצה עימכם ויתן לכם שאלתכם.

כן הדבר - פתר הרבי הק' את הנמשל - כאשר ישראל קדושים מחפשים עצות טובות לזכות לפני המלך ב"ה, ושואלים ודורשים כיצד ובמה נבוא לפני המלך, הרי אנו יודעים היטב את מצבנו... שמצד הדין לא נצא זכאים חלילה. אך העצה היחידה בעדנו הלא היא להוחיל פני המלך בבקשת **'חנינה'** שממידת "חנון" (עי' הגהת התוס' ר"ה יז:). ומחפשים העצה כיצד ובמה נוכל לחלות פני מלך מלכי המלכים, מלכו של עולם, כדי שיחון אותנו, שכן כלום חסר לפניו יתברך? ואם תצדק מה תתן לו.

ברם מגלה אני לפניכם, סיים הרבי, שישנו 'משקה' אחד יחיד ומיוחד במינו האהוב עד מאד בשולחן המלך, הלא הוא **משקה הדמעות**... כאשר איש ישראל פותח את ליבו, ושופך דמעות כמים לפני המלך, מזה המשקה המלך מתרצה עד מאד, כד"א **"קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת"** (תהלים קמה, יח). וכאשר מגישים לפניו יתברך מזה המשקה החביב, מיד הוא מתרצה ומתפייס, ונותן לפניכם חנינה.

ומנהגו בקודש של **כ"ק מרן רבינו מסטמאר זצוק"ל, בעל 'ויואל משה'**, בדרשה המרטיטה שהיה נושא ברמה מדי שנה לפני התקיעות בדמעות ובכייה רבה, להזכיר בדרשתו בשם זקנו **הרה"ק בעל 'ישמח משה' מאועהל זצוק"ל**, שבכל שנה ושנה בהגיע יום הדין עוזב מלך המשיח את היכלו העליון [הנקרא **'קן ציפור'** כנודע], ונודד מקינו ומתייצב בפני בית דין של מעלה, כשהוא מוכן ומזומן לגאול את ישראל, וממתין עומד ומצפה לראות כיצד יוכרע הדין, ואם ייצא המשפט מפי עליון שראויים ישראל להיגאל בזו השנה.

ובאם חלילה יוצא הפסק מפי הבית דין לדחוק הקץ בשנה נוספת, **מיד הוא מתחיל לבכות לזעוק בקול מר צורח על צרת גלות השכינה וגלותם של ישראל שתיארך בשנה נוספת!** וכל הפמליא רואים בבכיותיו וזעקותיו ומשתתפים בתפילותיו.

והיה הרבי הקדוש מסטמאר מסיים בקול נהמת ארי, וזועק בבכיות עצומות מקירות ליבו: **"יודעין! האט רחמנות! שבשנה זו לא יצטער יותר מלך המשיח, ולא יבכה כל כך במר ליבו, חיזרו מהר בתשובה שלמה והחישו את גאולתנו ופדות נפשנו, ומהרה נזכה לשמוע בקול שופרו של משיח צדקנו במהרה בימינו!" אמן.**

קו ההזמנות לכל ספרי 'מכון טיב'
מהגה"צ רבי נמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א
מתקשרים מזמינים מקבלים ללא עלות דמי משלוח! 0733-22-76-09
מכון טיב

פתח תקווה
ממושבה למטרופולין
PETACH TIKVA
היחידה לתרבות חרדית
מינהל חברה וקהילה

ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה (כח, י)

הטעם שכפל הכתוב גם ויצא וגם וילך, הרי היה מספיק לכתוב וילך יעקב חרנה? י"ל כיון שבסוף הפרשה הקודמת הצטווה יעקב ע"י אביו ללכת לחרן (כח ב) וע"י אמו הצטווה לצאת מבאר שבע (כז, מג קום ברח לך). לכן כתב כאן שקיים ב' מצוות, גם קיום מצוות אביו וגם קיום מצוות אמו. (ברכת פרץ, וע"ע ברש"י).

ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש (כח, יא)

ובסנהדרין (צה:) דרשו אין 'פגיעה' אלא 'תפלה'. ובברכות (כז:) אמרו שתיקן תפלת ערבית. וצריך להבין למה דוקא אז תיקן תפלת ערבית? ובאר בתורת חיים (סנהדרין שם) שהרי באותו יום, בעוד היום גדול בא השמש ושקע שלא בזמנו, כפי שכתוב בהמשך הפסוק. וזה גרם שיעקב נאנס ולא התפלל מנחה, כי סבר שעוד זמן רב לפניו להתפלל, והנה כבר שקעה החמה. והלא ההלכה היא (ברכות כו.) שאם טעה אדם ולא התפלל מנחה צריך להתפלל ערבית שתים, הראשונה ערבית והשניה לתשלומין. לכן תיקן אז תפלת ערבית והתפלל אותה שתים, אחת לשם ערבית והשניה לתשלומי תפלת מנחה. (דברי בינה)

וישם מראשותיו (שם) וברש"י: "התחילו מריבות זו עם זו, זאת אומרת 'עלי יניח צדיק את ראשו', וזאת אומרת 'עלי יניח', מיד עשאן הקב"ה אבן אחת". הגראי"ל שטיינמן זצ"ל הקשה, במתן תורה היתה מריבה בין כל ההרים על מי הקב"ה יתן את התורה, מדוע לא עשה הקב"ה מכל ההרים הר אחד ועליהם יתן את התורה, וכמו שהיה עם האבנים? ותירץ, שמבואר שם שהטעם שהתורה ניתנה על הר סיני כיון שהוא היה ההר הנמוך והשפל, ומשא"כ כל ההרים נתגאו ואמרו סיבות למה דוקא הם הכי חשובים שעליהם יתן הקב"ה את התורה, אך התורה הולכת דוקא אל הנמוך והעניו, וא"כ לא שייך שהתורה תינתן על ההרים שנתגאו, ולכן לא נעשו כולם להר אחד.

ויאמר להם יעקב אחי מאין אתם ויאמרו מחרן אנחנו(כט, ד)

בהמשך הפסוקים מבואר שהרועים התייחסו ליעקב בצורה מאוד מכובדת, אפילו שהוא הוכיח אותם שלא עת האסף המקנה, ורש"י ביאר שם שהוא הוכיח אותם שאם שכירים אתם לא שלמתם פעולת היום, עם כל זה הם ענו לו בצורה יפה שאין להם כח להזיז את האבן.

ומרן הרב מפוניבז' זצ"ל שאל מדוע הרועים התייחסו אל יעקב אבינו בצורה כל כך יפה, הנוהג שבעולם שאם מגיע אדם זר ומתחיל להתערב לאחרים בעבודתם, ומעיר להם הערות, הם מסלקים אותו מפניו, ומה היה מיוחד כאן שהם כיבדו את יעקב אבינו. וביאר מרן הרב מפוניבז' זצ"ל, שבשעה שיעקב אבינו הגיע אליהם הוא אמר "אחי מאין אתם", הוא פתח והקדים במילה של אהבה וקירבה - 'אחי', ואחרי שמקדימים אהבה וקירבה, אפשר להעיר הערות והכל יקובל בעין טובה.

ואכן מי יודע כמה מריבות ועגמת נפש היה ניתן לחסוך אם היו נותנים אחד לשני מילה טובה ומקרבת, ואין לנו מושג כמה שמילה טובה יכולה להשפיע על השני ולרומם אותו.

מעשה בבחור צעיר בן ארבע עשרה של"ע ירד מהדרך עד שהגיע ממש לשאול תחתית, לאחר כשלוש שנים פתאום הוא עשה מפנה גדול, והתחיל לאט לאט לחזור לדרך הישרה, עד שנהיה בחור ישיבה והיום הוא אברך יקר מאוד, פעם אחת ההורים שלו שאלו אותו מה גרם לו לחזור בתשובה, ענה הבן, שיום אחד בעודו במצב לא טוב הוא הלך ברחוב ופגש במגיד שיעור שהיה לו כשנכנס לישיבה קטנה, והמגיד שיעור פנה אליו בחביבות גדולה ושאל בשלומו, הבחור ענה לו שהוא כעת נמצא בדרך אחרת ממה שחינכו אותו..., ענה לו המגיד 'אבל תדע לך שאני מחכה לך, וכולם מחכים לך, ומתי שרק תרצה הלב שלנו פתוח לקבל אותך בחזרה', וזה חימם לו את הלב בצורה שהוא לא יוכל לתאר, וזה גרם לו לחזור בחזרה, יתכן שאותו מגיד שיעור שהוא כלל לא מודע לכל זה וודאי שהוא לא חשב על זה מראש, אבל כשיבוא לשמים הוא יראה איזה זכויות עצומות נזקפים לזכותו על ידי כמה מילים שהוא אמר לשני. (דברי השירה)

ועיני לאה רכות (כט, יז) שהיתה סבורה לעלות בגורלו של עשו ובוכה (רש"י). נשאל מרן ראש הישיבה הגראי"ל שטיינמן זי"ע: מדוע כאשר רחל בכתה, עצר הקב"ה את בכייתה ואמר לה "מנעי קולך מבכי" (ירמיהו לא, טו) ואילו כאשר לאה בכתה לא אמר לה הקב"ה 'מנעי קולך מבכי'? השיב ראש הישיבה תשובה מאלפת: רחל בכתה על הצער הגשמי שסובלים בניה בגלות, על כך ניחם אותה הקב"ה שלא תבכה, כי עוד ישובו בנים לגבולם. אולם לאה בכתה מתוך השתוקקות להקים בית נאמן לה', להקים דורות ישרים של שבטי י-ה. דמעות כאלו לא עוצרים! על דמעות כאלו אומר הקב"ה: תוסיפי לבכות ולהוריד דמעות! כל דמעה משקה את הזרעים מהם יצאו השבטים הקדושים--- (תורה שבכתב)

ותהר עוד ותלד בן ותאמר כי שמע ה' כי שנואה אנכי וגו' ותקרא שמו שמעון (כט, לג)

מדוע בבנה הראשון לא ייחדה שמה על ה'שנואה אנכי'? וי"ל דאיתא בגמ' ששנואה הכוונה שנואה בנישואיה והיינו שנשואה באיסור, וראובן שנולד מראשית אונו של יעקב, שאמו נפקדה לפני שנשא יעקב את רחל, אז לא היתה נקראת שנואה, אבל שמעון היא נפקדה אחרי שיעקב נשא את רחל אז כבר נישואי לאה הם באיסור אחות אשה (לכן קראה שמו שמעון). (לחמי תודה)

ותאמר אל יעקב הבה לי בנים ואם אין מתה אנכי (ל, ב)

אברך חשוק בנים ביקש מהגאון הצדיק רבי דן סגל שליט"א, שיכנס עמו למרן הגרא"מ שך זצ"ל. נכנס רבי דן ראשונה וביקש רשות. נענה מרן: "טוב, שיכנס", וביקש את הפראק. סבר שהלה יתעודד יותר אם יראהו באיצטלא דרבנן. החל לעודד את האברך בדברים, לחזק אמונה ובטחון. שכל מה דעביד רחמנא לטב עביד, ויש לקבל הכל בשמחה.

לחש האברך לרבי דן: "אמור לראש הישיבה שגם רחל אמנו בכתה על עקרותה, אמרה 'אם אין, מתה אנכי'!".

עשה רבי דן כדבריו, פנה ואמר: "גם רחל" –

עוד המילים על שפתיו, ומרן פרץ בזעקה נוראה: "הוי, הוי!" כאילו תקעו חרב בלבו! נדהמו השנים, ומרן זעק: "האם רחל בכתה משום שהיא עקרה סתם, כי רצתה, כמונו, ילדים? רחל רצתה להקים את בית ישראל, זו היתה כל כוונתה!"...

והיה רבי דן אומר: "מרן זצ"ל הזדעק, על שאנו מעריכים את האבות הקדושים כצמצום הבנתנו. כמה יש לנו להזהר בזה, כשאנו מדברים – אודותיהם!"... (הגש"פ קנין תורה)

הסתפקות במועט

ונתן לי לחם לאכל ובגד ללבש (כח, כ) מהי האריכות בדברי יעקב. ברור שהלחם ניתן לאכול והבגד ללבוש. די היה לכאורה לומר ונתן לי לחם ובגד. ברבינו בחיי כתב: "זאת שאילת הצדיקים מאת ה'. לא ישאלו המותרות רק הדבר ההכרחי בלבד שאי אפשר לאדם שיחיה בלעדיו. ועל כן שאל יעקב לחם לאכול ובגד ללבוש, שהוא הדבר מוכרח". דוגמה מופלאה לכך ראינו אצל רבי עזרא עטיה זצ"ל, שהפך את ההסתפקות במועט למקור של אושר יומיומי. בכל יום היה מראה לבנו בשמחה ואומר: "ראה כמה טוב לי שיש לי פת במלח!", ואכן זו הייתה סעודתו הקבועה מדי יום – פת במלח, שאותה אכל מתוך שמחה רבה ותחושת עשירות אמיתית.

תפיסה זו, שבה האדם אינו מרגיש שחסר לו דבר כל עוד יש לו את צרכיו הבסיסיים, באה לידי ביטוי מרגש גם בביתו של מרן רבי חיים קניבסקי זצ"ל. קבוצת תלמידות שקיבלה משימה לכתוב מאמר על "הסתפקות במועט", הגיעה לבית הרב כדי לשמוע הדרכה. מאחורי הדלת שנפתחה לרווחה, התגלה בית עלוב מאוד. הרהיטים היו מעטים וישנים מאוד. המקרר היה שבור ועקום, והיו צריכים להניח תחתיו קרטונים כדי שיעמוד בצורה ישרה. המיקסר היה שבור ומכוסח מכל הצדדים אחרי עשרות שנים של פעילות אינטנסיבית, הכיסאות רעועים, כל אחד מהם בצבע אחר ועם דוגמה שונה, והכלים המעטים במטבח, היו שרידים של סטים ישנים, כל אחת עם דוגמה אחרת ובצבע שונה לחלוטין. הרבנית קניבסקי קיבלה אותן ושאלה אותן מה הם רוצות? הבנות הסבירו שבבית הספר הן קיבלו משימה, לכתוב מאמר על הנושא של 'הסתפקות במועט'. הפעם היה תורה של הרבנית להיות מובכת. היא מאוד אוהבת לעזור לאנשים, היא משתדלת לענות לכל שאלה שמפנים אליה, אבל הנושא הזה שעליו מדברות התלמידות, אינו מוכר לה כל כך. "אני יכול לצטט לכן מאמרים מהתלמוד על הסתפקות במועט", אמרה לתלמידות, "אבל כתלמידות סמינר בוודאי גם אתן מכירות את המאמרים הללו. אני יכולה לספר לכם סיפורים על גדולי ישראל בדורות הקודמים שהסתפקו במועט. אבל לצערי אני חוששת שלא אוכל להשיב לכן מניסיוני האישי. אף פעם לא היה חסר לי כלום, ולא הייתי צריכה להסתפק במועט. תמיד היה לי כל מה שהייתי זקוקה לו, ולכן אני מרגישה שלא בנוח להטיף לאחרים להסתפק במועט...". התלמידות הודו לה בחום ויצאו מהבית כשחיוך רחב על פניהן. בלי שידעה בכלל, העניקה להן הרבנית רעיון מוצלח במיוחד, עכשיו יש להם כבר מה לכתוב על הסתפקות במועט, אחרי שראו את הבית הדל, ואת בעלת הבית שמעולם לא היה חסר לה כלום...

בספר בית אימי שהוציאה בתה הרבנית צביון היא מתארת את המצב בבית כך: העניות באה לידי ביטוי גם ברהיטי הבית: הכסא של אבא, שעליו היה יושב ולומד ליד הסטנדר, היה כיסא מטבח פשוט ושבור. חלק מהרהיטים היו 'ירושות' משכנים שהחליפו את רהיטיהם, כשאת הישנים 'תרמו' לנו. זכור לי אחד הרהיטים הללו – שולחן עגול, שמפעם לפעם היה אחד השכנים נכנס לתקנו כדי שנוכל להמשיך להשתמש בו... חלק מהמיטות חרקו עם כל תזוזה. מצעים היו בצמצום רב, ואמא היתה מכבסת אותם רק בימים שטופי שמש, כדי שנוכל לשוב ולהשתמש בהם באותו יום. גם כלי מטבח לא היו בשפע. חתנה רבי זליג ברוורמן מספר, כי בשבת הראשונה שהגיע כחתן, התפלא לראות את הצלחות של השבת ואת הסכו"ם, שהיו אוסף של שאריות מסטים רבים. וכאן בא הפלא הגדול – למרות המצב הכלכלי הקשה לא חשנו שונים מן האחרים ולא הרגשנו בעניות כלל. יתירה מכך, אבא ואמא הקפידו מאוד שנהיה נקיים ומסודרים ולא נלבש בגד קרוע או בגד שחסר בו כפתור. אמא השרתה בבית שמחת חיים תמידית, והדבר השפיע על כולנו. גם חברותינו מבית הספר חשו בכך: כשביקשנו לבוא אליהן ולהכין עמן שיעורים בבתיהן הגדולים והמרווחים, הן רצו לבוא לביתנו דווקא! לדבריהן, מאור הפנים של אמא הקסים אותן... בתבונתה הרבה השכילה אמא לנווט את ספינתנו באופן מופלא: מחד גיסא, השתדלה לחסוך ככל הניתן, ומאידך גיסא, הצליחה למנוע מאתנו תחושה של דחקות ועניות, עד כי שנות ילדותי זכורות לי כשנות שפע... לחג הפסח למשל, קיבלנו חצאיות שהעבירה לנו בת דודתו של אבא, הרבנית שרה רוטברג, ששימשו את בנותיה, והיינו מאושרות ביותר... זכורני כיצד **שבתי פעם מבית הספר** ושחתי לאמא בעצבות: כמה מסכנה אחת מחברותי לכיתה – למשפחתה אין כסף, ולכן היא אינה מצטרפת לטיול. **כמה ריחמתי עליה בשל עניותה**, בזמן שאנו היינו דחוקים לא פחות... (מתוך העלון של הרב קולדצקי)

פינת ההלכה

פינוי וניקוי אולם שמחות לאחר קידוש או סעודת שבת

שאלה: משפחת כהן ערכה קידוש חגיגי בשבת בבוקר באולם שמחות סמוך לבית הכנסת לרגל שמחת הבר-מצווה של בנם. בסיום הקידוש, בעוד האורחים מתפזרים, ניגשו בני המשפחה והמלצרים לפנות את השולחנות משאריות האוכל, מהכלים החד-פעמיים המשומשים ומהמפות המלוכלכות, ואף החלו לטאטא את רצפת האולם כדי להשאירו נקי ומסודר. האולם אינו מיועד לפעילות נוספת בהמשך השבת, ולאחר סיום הפינוי הוא ננעל עד למוצאי שבת (שאז יגיע צוות הניקיון לניקוי יסודי) **האם מותר היה לבני המשפחה ולמלצרים לפנות את השולחנות ולטאטא את האולם במצב זה, ומה הדין אילו היו מתוכננים להשתמש באולם בהמשך השבת (למשל עבור סעודה שלישית או שיעור תורה)?**

תשובה: ניקוי וסידור אולם שמחות לאחר השימוש בו בשבת יש בו משום איסור הכנה משבת לחול, דכיון שאין עתידים להשתמש באולם זה בשבת אין לפנותו ולהכינו לצורך שימוש לאחר השבת, ואף באופן שלאחר השבת מנקים את האולם בצורה יסודית ונמצא שהניקוי הנעשה בשבת אינו מכין את האולם באופן מושלם, מ"מ יש איסור הכנה גם כאשר מכין את האולם במקצת, וכגון שמפנה ממנו את שיירי האוכל.

כמו כן יש בפינוי שיירי האוכל והכלים החד פעמיים המלוכלכים איסור טלטול מוקצה, ואף במקום דשכיחי בעלי חיים ששיירי האוכל ראויים להם ואינם מוקצה, מ"מ הכלים המלוכלכים והמפות שנתלכלכו ועומדות להיזרק לאשפה הרי הם מוקצה.

וכן אין לטאטא את המקום משום איסור הכנה ומשום איסור טלטול מוקצה, שהרי טעם ההיתר לכבד את הבית מבואר ברמב"ן שהוא משום גרף של רעי אי נמי משום דהוי טלטול מן הצד לצורך כבוד שבת, והכא שאין עתידים להשתמש באולם זה בשבת, אין היתר של גרף של רעי כיון שהיתר זה שייך רק באופן שבני אדם שוהים ליד דבר המאוס להם, וגם אין כאן צורך כבוד בשבת, כיון שנועלים את האולם ואין משתמשים בו בשבת. ואם עתידים להשתמש באולם זה במשך השבת, מותר לפנות ולנקות את המקום ואין בזה משום איסור הכנה וגם אין איסור טלטול מוקצה **משום דהוי גרף של רעי.** (ארחות שבת)

מזל טוב

מרכז העיר: משפחות שמואל-ברהום לאירוסי הבן הנכד
משפחות לוי-הכט להולדת הבת הנכדה
משפחת גורן להכנס הבן לעול תורה ומצוות
משפחת גולדברג להולדת הבת
גני הדר: משפחת שכטר להכנס הבן לעול תורה ומצוות
משפחות רוזנבלום-ליפסקי לנשואי הבת הנכדה
משפחת בקר לאירוסי הבן
משפחות בלויגרונד-רביץ (מרכז העיר) לנשואי הבן הנכד

מעלקים מדבש
וטפת צופים

פרשת
ויצא
תשפ"ז
גליון 983

הדלקת נרות:
4:15
יציאת השבת:
5:51
זמני השבת
לפי אופק ב"ב

ע"י תפילה באים לדביקות בה'

ויפגע במקום: הנה ידוע אשר התפילה הוא עיקר העבודה שבלב, כמו שכתוב (תענית ב.) ולעבדו בכל לבבכם זה תפילה, כי הלב מבין ובה יוכל לעלות לדביקת הבורא ברוך הוא, ולקשר עצמו בו יתברך, וגם 'תפילה' הוא לשון 'דביקות', שעל ידו מקשר עצמו ומדבק עצמו בו יתברך בדבקות גדול. וזהו 'ויפגע במקום' אין פגיעה אלא לשון תפילה, 'במקום' פירוש בעת התפילה יכול להידבק בהקדוש ברוך הוא שהוא מקומו של עולם. (מאמר מרדכי)

לא יפסיק להתפלל עד שתתקבל תפילתו

ויפגע במקום: אמר בשם הרה"ק רבי דוד מלעלוב זי"ע, 'ויפגע' הוא מלשון 'פגע', שומה על האדם להרבות בתפילה במפגיע, עד אשר יזכה להיענות בתפילתו, ובטרם שנענה משמים, אל יפסיק מלהטריד כביכול את קונו, ובלשון אחר: "מען מיז זיך פעגין ביי אונזער ליבער באשעפער". (ליקוטי דברי דוד)

השי"ת שומע תפילת עמו אפי' מהמדרגה הקטנה ביותר

והנה סולם מוצב ארצה: יתבאר על דרך אשר פירשתי בהסליחה, 'אזכרה אלוקים ואהמיה', עיין שם באורך, והפסוק (תהילים ד, ב) 'בקראי ענני אלוקי צדקי'. ושורש הדברים, כי ישראל הם חס ושלום בשפל תחתית, ובמדרגה שאין למטה ממנה ח"ו, אז כשקוראים אל ה', הוא יענם בודאי, ותפילתם אינה חוזרת ריקם, והיינו 'סולם מוצב ארצה', אז 'וראשו מגיע השמימה'. (ישמח משה)

בכל צרתם לו צר

כי לא אוכל לקום מפניך: שמעתי פירוש הפסוק מפה קדוש כבוד הרה"ק רבי יעקב יצחק זצללה"ה מלובלין, כי כתיב (ישעיה ס"ג, ט) 'בכל צרתם לו צר', כביכול כאשר נחסר חלילה מאומה לבני ישראל, נוגע החסרון הזה למעלה, ובשביל זה עומדת השכינה בשבילנו ומבקשת רחמים. וזה פירוש, 'כי לו' בשביל בכל צרתם לו צר חס ושלום, 'אוכל לקום' ולבקש 'מפניך', ויהיה 'לא' באל"ף, ויסיר הצער מבני ישראל. (אור לשמים)

ע"י תפילה נסתמים אפי' פיותיהם של המקטרגים

ויפגעו בו מלאכי אלוקים: 'פגיעה' לשון 'תפילה', שמי שהולך בדרך התורה אפילו 'מלאכי אלוקים', היינו מלאכי דין, מבקשים עליו רחמים. (אמת ואמונה)

הבא ליטהר מסייעין אותו

הארץ אשר אתה שוכב עליה לך אתננה ולזרעך: אפשר לומר כי 'הארץ' הוא לשון 'רצון'. וזה שאמר 'הארץ' היינו הרצון, 'אשר אתה שוכב עליה' להיות כך, 'לך אתננה', כי הבא ליטהר מסייעין אותו. (ברית אברם)

ע"י התפשטות הגשמיות יכול לבוא לדביקות בהשי"ת

והנה אנוכי עמך: 'עמך' מלשון גחלים עוממות, רצה לומר 'והנה אנוכי' כשתרצה להיות דבוק באלוקותי, אזי 'עמך' מוכרח להיות כבוי ומופשט מכל תענוגי העולם הגשמיים ואז 'ושמרתיך בכל אשר תלך', 'אשר' הוא לשון אישור ושבח, שתהיה מאושר בכל מקום אשר תלך. (דעת משה)

במקום שיש כבוד שמים לא יביט על ה'אייגענע אינטערעסן' אכן יש ה' במקום הזה ואנוכי לא ידעתי: בשם החתם סופר, במקום שנוגע העניין עבור ה', עבור תורה ומצוות, 'במקום ההוא' אין רשאי אדם להיות איש עבור עצמו. וזה 'ואנוכי לא ידעתי', צריך לעשות הדבר לשם שמים, ולא בשביל פניה כבוד או הנאת עצמו. (אלף כתב)

לשקר אין רגלים

וישא יעקב וילך ארצה בני קדם: הרמז בזה על בחינת יעקב הוא מידת האמת, כמו שכתוב (מיכה ז, כ) 'תתן אמת ליעקב', ואמת יש לו רגלים. (תפארת שלמה)

בקשה על פרנסה לישראל

לא עת האסף המקנה וגו': פירוש אם חס ושלום, לא הגיע עוד זמן קץ הגאולה, 'לאסוף' צאן קדשים, 'השקו הצאן ולכו רעו', על כל פנים תן להם פרנסה, עד שנזכה לגאולה שלימה במהרה בימינו, אמן. (מרגינתא דר' מאיר)

"הלכתא לשבתא"

אין לסמוך על הנכתב כאן להלכה למעשה ובכל מקרה יש לשאול שאלת רב, והדברים לא נכתבו אלא לעורר לב המעיין.

כתב בשולחן ערוך סי' רס"ג דיני הדלקת הנרות סעי' א' ויש מכוונים לעשות ב' פתילות אחד כנגד זכור ואחד כנגד שמור. וברמ"א ויכולים להוסיף ולהדליק ג' או ד' נרות וכו' כי יכולין להוסיף על דבר המכוון נגד דבר אחר ובלבד שלא יפחות.

- ואם נהגה האישה במספר נרות מסויים אינה רשאית לפחות ממספר זה, ואף אם נתאלמנה או נתגרשה ח"ו או ח"ו נעדר אחד מצאצאיה חייבת להמשיך בהדלקת נרות שבת כמספר שהיתה רגילה להדליק ואף אם נשאת שנית צריכה להמשיך ולהדליק לכל הפחות כמספר שהיתה רגילה להדליק, ואם מחמת סיבה מוצדקת צריכה למעט ממספר הנרות עליה או בעלה לעשות התרת נדרים בפני שלושה, כדין.
- אמנם אשה שמתארחת מחוץ לביתה לא נהגו להקפיד על מספר הנרות שרגילה בביתה, ודי שתדליק ב' נרות.
- ואף הבעל שנשאר בבית ומדליק שם נרות, אין הוא זקוק להדליק כי אם ב' נרות, ואף דהוא מטיב ומכין את הנרות אין זה קבלה עבורו רק עבור אשתו, אמנם מהיות טוב שידליק את כל הנרות שרגילה אשתו להדליק, ומכ"מ אם נתאלמן ונישא שנית ודאי שאין קבלת אשתו הראשונה חלה על אשתו השניה ואין צריך עבור זה להתרת נדרים. ועיין עוד בזה בספר פסק"ת

העלון מוקדש לזכות
רבי **אריה חיים** בן **סלימה שולמית שיחי'**
ובני ביתו להצלחה וסייעתא דשמיא בכל העניינים
ולרפואת אורי בן אפרת לרפו"ש בתושחו"י

קוראים נכבדים **נהנתם, החכמתם?** להוי ידוע כי הוצאות ההדפסה עולים ממון רב, נא טלו חלק בהפצת העלון הנכבד הזה, קחו חלק בהפצת תורה ויראת שמים, ותתברכו בכל הברכות האמורות בתורה, **לתרומות וכל ענייני הגליון ניתן לפנות בטל' 054-8559959**

לע"נ איש החסד משמח אלוקים ואנשים הר"ר מנחם מענדל ז"ל בן יבלחט"א הר"ר בן ציון גבריאל הי"ו לוק ת.נ.צ.ב.ה.

העלון מוקדש
לזכות **רפאל** בן הדר
להצלחה בכל העניינים
ולע"נ אברהם דוד חי ז"ל בן
יבלחט"א יקותיאל יהודה
נלב"ע י"ב תמוז תשפ"ד **ת.נ.צ.ב.ה.**

סיפור לשבת

יהודי כשר

ד"ר סימון גבריאלי הוא מסוג הרופאים המהססים, החושבים. מאלה שלא ממהרים להחליט, כי הלוא כל החלטה או אבחנה פזיזה עלולה לעלות בחיי אדם אם בחדר הניתוח, או עקב מתן טיפול תרופתי לא מדוייק. עוד בימי בחרותו לחש לו רבו המובהק: דע לך סימון היקר! אתה עוד תהיה דוקטור גדול, ולכן אני מזהיר אותך, לעולם אל תשכח שאתה מתעסק עם בני אדם, שמתחת לבגדים ולבשר יש להם לב פועם מלא ברגש! ואנו מחוייבים לדאוג שהלב שלהם יקבל יחס טוב מאתנו, ודע לך המשיך הרב ואמר שהקב"ה יושב בשמים ובוחן כל החלטה שלך אם יש לה בסיס יהודי או חלילה נטיות להתנשאות או אדישות, אל תהיה רובוט, סימון! אל תיגרר לרובוטיקה של הרפואה, תהיה רגיש ואנושי ותאהב את החולים שלך כאילו הם בניך, כאילו הם בשר מבשרך... עברו שנים ונבואתו של הרב התגשמה, וסימון התפרסם כרופא גדול.

זה היה עוד יום ככל הימים. סימון היה הרופא התורן בבית החולים כשהגיע בדחיפות לחדר הניתוח יהודי כבן שישים עם חשש לגידול באחד מן האברים הפנימיים. ומכיון שהוא היה בתורנות נדרש ממנו להכריע כמה הכרעות גורליות. השעה הייתה ארבע אחה"צ, עוד שעתיים שקיעה, הוא קרא בעיון את המסמכים בתיק החולה, ולדימיר בנימינוב זה שמו. תוך כדי בדיקה הוא הבחין שהאיש הנאנק בכאביו איננו נימול, היה ברור לו שהוא עוד אחד מאותם יהודים מרוסיה שנשאבו אל הרשע הקומוניסטי ואל חוסר התודעה היהודית, בעל כרחו. סימון שלח אותו לצילומים והכריע כי יש לבצע הרדמה כללית. השעה חמש וחצי, ולדימיר בנימינוב נכנס לחדר הניתוח. סימון נשען על מרפקיו ובהה בחלל. לאחר רגעים אחדים הרים את הטלפון וחייג... רבו האהוב ענה לו מעבר לקו: 'סימון התגעגעת אלי'? שאל בחיוך. הרב, סיפר סימון ממש בדקות אלה אני עומד לנתח יהודי בן שישים בשם ולדימיר בנימינוב, יהודי מרוסיה עם חשש לגידול פנימי. לצורך הניתוח יש לבצע הרדמה כללית. האיש ערל... מה כבוד הרב אומר, האם כדאי לנצל את ההזדמנות ולמול אותו... או שמא יש בזה משום פגיעה בו... יש גם חשש שירצה לתבוע אותי ואז אסתבך בתביעה משפטית... הרב המשיך סימון ואמר הדרכת אותי להתייחס לחולים כאילו הם בנים שלי, בשר מבשרי. ואני לא הייתי נותן לבן שלי להישאר ערל... השתיקה מן העבר השני של הקו היתה ארוכה למדי. 'כן, אתה יכול למול אותו... זו מצוה וזו הזדמנות שיש לנצל אותה. שליחי מצוה אינם ניזוקים. האמת היא שסימון היה די מופתע מן הפסק, הוא חשב שהרב לא יתן לו להסתכן יתר על המידה עם שלטונות החוק הרפואיים בארצות הברית. משמרת הערב היתה אמורה להסתיים בעשר בלילה.

בחצות הלילה שעתיים לאחר מכן, הוא אמור לטוס לישראל לחופשה של שבועיים ימים בקרב בני משפחתו, כך שעם התאוששותו של בנימינוב הוא כבר לא יהיה באזור. מה יהיה? יהיה מה שיהיה! הנוטל עצה מן הזקנים אינו ניזוק, אחרי שעתים של ניתוח, כשלפניו ברית מילה זריזה עם ברכה ופריעה ובנוכחות אליהו הנביא כשלצידו כמה אחיות תמהות, הוכנס במזל טוב ולדימיר בנימינוב בבריתו של אברהם אבינו. ברית המילה בוצעה דקה לפני השקיעה. כמה שעות אחר כך במטוס הג'מבו ישב סימון מנומנם אבל די מבוהל, הוא חשש מהטלפון שיקרא אותו לסדר... החופשה בת השבועיים בישראל חלפה בזריזות. הוא קיבל עדכון מהסטז'ר שלו שבנימינוב עדיין במחלקה הכירורגית שיקום וכדאי שיבוא לבצע בו בדיקה נוספת. סימון נכנס למחלקה הפנימית שהוא ממונה עליה, ובחצי עין הבחין במר ולדימיר בנימינוב ישוב על כורסה סמוך לחדר האוכל כשהוא מעוטר בטלית ותפילין ובידו סידור תפילה... סימון חשב שהוא בולע את לשונו מתדהמה. הוא ניגש בחיוך לבנימינוב ושאל לשלומו, הו, ברוך השם, מרגישים נפלא' - ענה לו בנימינוב באנגלית עילגת - 'אני כבר יהודי מושלם'.

אתה דאגת לי לברית מילה, והשכן שלי לחדר דאג לי לתפילין ואפילו לימד איך להתפלל...'סימון ניגש לשכן בחדרו של בנימינוב ושמע ממנו את השתלשלות העניינים. 'אתה לא תאמין דוקטור, כשבנימינוב התאושש מהניתוח השכיבו אותו בחדר שלי. הוא פקח את עיניו וראה אותי מתפלל. כשכולו כואב ודואב, הוא ביקש שאניח לו תפילין שאלמד אותו להגיד קריאת שמע... הוא ביקש ספר תהלים. הבנתי ממנו שחדר הניתוח במחיצתך היה עבורו חוויה רוחנית ...' סימון נכנס למשרדו וחייג בהתרגשות לרבו... הרב שמע את הסיפור ואמר: דוד המלך אמר: "סור מרע ועשה טוב" (תהלים ל"ד, ט"ו) ברגע שנכרתה ממנו הערלה סר ממנו הרע, ומה נותר לו לעשות רק טוב! אשריך שזכית להכניס עוד יהודי תחת כנפי השכינה! אשריך שזכית להתייחס לכל חולה כאילו הוא בן או אבא שלך. כעבור שנים ספורות נפטר הרב, ומאז היו עולים, בכל שנה, סימון ובנימינוב לציונו של הרב. באחת הפעמים אמר בנימינוב לסימון: אמנם אתה מלת אותי, אבל לא היית עושה את זה בלי הפסק של הרב שלך, ולכן את היהדות שלי אני חייב בעיקר לו. וסימון השיב בחיוך מאושר: אני מאושר שזכיתי להסתופף בחצרו של רב גדול כזה, וגם אתה הרווחת דרכו, את עולמך היהודי...!

נדבת הרה"ח רבי מרדכי שפירא שליט"א לרגל שמחת הולדת הנכד בן לחתנו הר"ר נתן וייס הי"ו יזכו לגדלו לתורה לחופה ולמעשים טובים ורוב נחת מכל יוצ"ח

נדבת ידידנו העומד לימיננו הרה"ח רבי משה חיים יוספוביץ שליט"א לרגל שמחת אירוסי הבן החתן שמואל אהרן הי"ו עב"ג בת הרה"ח אהרן יוסף לנדאו הי"ו יה"ר שיעלה הזווג יפ"ה לבית נאמן בישראל

העלון מוקדש לרפואת הרב רבי דוד אליהו בן אסתר לרפואה שלימה בתוך שאר חולי ישראל

העלון מוקדש לע"נ הרה"ח יוסף יו"ט ב"ר ירוחם נלב"ע שב"ק ט"ז כסלו תשע"ו ת.נ.צ.ב.ה.

העלון מוקדש לט"נ רבה"ק רבי אברהם דוב בער מאווריטש בעל ה"בת עין" בן המגיד מישרים בחלמניק רבה"ק רבי דוד זיעוע"י נלב"ע י"ב כסלו תר"א ת.נ.צ.ב.ה.

לע"נ איש החסד והחינוך הבלתי נשכח הרה"ח ר' חיים שרגא פאוויל ב"ר מיכאל שר זצ"ל נלב"ע ז' אייר תשע"ב ת.נ.צ.ב.ה.

העלון מוקדש לע"נ הרה"ח ר' שלום ב"ר צבי אלימלך ז"ל ת.נ.צ.ב.ה.

קו הגעשמאק חיזוק, ואמונה מתעדכן בתדירות גבוהה עם דרשות, סיפורים, וניגונים 077-3249316

העלון מוקדש לע"נ האישה החשובה בעלת החסד הגדולה מרת חיה קראוז בת אלקה ע"ה ת.נ.צ.ב.ה.

העלון מוקדש לזכות אורן בן פרח ודליה בת פרח להצלחה בכל העניינים ברוחניות וגשמיות

נא להתפלל לרפואת זקני הרה"ג יצחק בן צילה שליט"א לרפואה שלימה בתוך שאר חולי ישראל

חידת השבוע צדיק זה תשובות ניתן להעביר לידי יו"ר המערכת הבה"ח יקותיאל יהודה הלוי גרוס הי"ו

חלוקת נרות
שבת קודש:
4:10
יציאת שבת
5:19
רבינו תם:
5:53
בבי חתורה
מחזיקים את
כל העולם

פרשת ויצא

כל מה שעושה ה' הכל לטובה

"וַתַּהַר עוֹד וַתֵּלֶד בֵּן וַתֹּאמֶר: הַפַּעַם אוֹדֶה אֶת יְיָ, עַל כֵּן קָרְאָה שְׁמוֹ יְהוּדָה, וַתַּעֲמֹד מִלֶּדֶת".

אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי: "מיום שברא הקב"ה את עולמו, לא היה אדם שהודה לקב"ה, עד שבאה לאה והודתו, שנאמר: "הפעם אודה את ה'". (ברכות ז:)

מאמר זה לכאורה תמוה, שהרי אדם הראשון הודה לקב"ה ואמר: "טוֹב לְהֹדוֹת לַיְיָ וּלְזַמֵּר לְשִׁמְךָ עֶלְיוֹן", ומלכי-צדק הודה לקב"ה על נצחונו של אברהם במלחמת המלכים ואמר: "בָּרוּךְ אֵל עֶלְיוֹן, אֲשֶׁר מָגֵן צָרֶיךָ בְּיָדֶךָ", ואברהם אבינו לימד את כל העולם להודות לה' כאשר היה מכניס אורחים ולימד אותם לברך ולהודות לקב"ה שמשלו הם אוכלים. א"כ מה מיוחד בהודאתה של לאה? ועוד קשה, מדוע לא הודתה לאה כבר בעת לידת בנה הראשון?

ראיתי בשם מרן הרב עובדיה שיש מי שתירץ שלאה הראשונה שקראה לבנה על שם הודיה, כך כל פעם שתקרא לבנה תיזכר בחסד זה שעשה לה הקב"ה שנתן לה שבט נוסף על כולם [שידעו האמהות ברוח הקודש שיוולדו י"ב שבטים והיו ד' אמהות ג' לכל אחד וכשקבלה ד' בנים הודתה לה']

הגר"י פישר זצוק"ל הסביר את הגמרא שאין הכוונה שלאה היא הראשונה שהודתה לקב"ה על הטובות והחסדים שעשה לה אלא שכוונת הגמרא, שלאה היתה הראשונה שהודתה על הרע! במשך כל ימיה, סבלה לאה ייסורים רבים, בתחילה ייעדו אותה להיות אשתו של עשיו הרשע. היא הרבתה בתחינות ותפילות שלא תיפול בחלקו, ובכתה מרוב צער עד שעיניה נעשו רכות. אחרי כן הושפלה על ידי לבן אביה, שהכניס אותה לחופה במקום רחל, בלא ידיעתו של יעקב, וזה סבל נורא להינתן ליעקב בעל כורחו מבלי להיות רצויה. גם אחרי שילדה לו שלושה בנים, עדיין לא היתה אהובה. כמו רחל וכמו ככתוב "ויאהב את רחל מלאה" אך כל זה היה רק עד שנולד יהודה, כי משנולד יהודה, שהיה בנה הרביעי, בזה היא זכתה לחלק גדול יותר משאר האמהות. כי היו ארבע אימהות והן ידעו ברוח הקודש שיוולדו רק י"ב שבטים כמובא ברש"י והיא ילדה ארבעה במקום שלושה. כאשר ראתה שנולד לה בנה הרביעי, אז היא הבינה שהכל באמת היה רק לטובה, וכל הייסורים היו לטובתה. היה לה משתלם לסבול ולהיות שנואה, כיוון שהבינה שבזכות הייסורים היא זכתה לחלק גדול יותר משאר האמהות.

לכן היא אמרה: "הפעם אודה את ה'!" - "אני מודה לך ה', על כל הצער שהיה לי. הכל היה כדאי בשביל שיצאו ממני ארבעה בנים, שמהם תצא הכהונה-לוי והמלוכה-יהודה אני מודה לך הקב"ה על כל הייסורים! עכשיו אני מבינה שהכל היה רק לטובה. לאה גם בזמן ייסוריה תמיד הודתה לקב"ה, גם אם לא הבינה מדוע אלא שעכשיו כשראתה שבזכות הייסורים זכתה לעוד שבט בישראל ועוד שבט המלוכה, הלב שלה גאה משמחה על ייסוריה וקראה לבנה יהודה על שם הודאתה לקב"ה. בזה היא הראשונה שידעה להודות לקב"ה על כל צרותיה. לאה לימדה אותנו שצריך להודות לקב"ה בכל מצב, גם על הטובה וגם על מה שלא נראה כך, כי למעשה הכל מאת ה' יתי', וכל מה שה' עושה הכל לטובה, וכן אמרו במשנה: "חייב אדם לברך על הרעה (בשמחה ובטוב לבב) כשם שמברך על הטובה", כי גם מה שנראה לנו כדבר רע, למעשה הוא חלק ממשהו טוב או שממנו עתידה לצמוח טובה וישועה.

מובא בברכות דף ס: לעולם יהיה אדם רגיל לומר כל דעביד רחמנא לטב עביד וכן נפסק בשו"ע סימן רל"ס"ה.

אנו רואים רק חלק קטן מתמונה לא תמיד אנו זוכים לראות את כל התמונה אבל תמיד הכל לטובה.

יש סיפור הממחיש זאת מושל העיר מינה סגן שיחליף אותו כיון שנסע. יום אחד התנקם הסגן ביהודי ונתן לו 40 מלקות והיהודי ממש היה עצוב והצטער מאד כשחזר המושל סיפר את ענין המלקות שקיבל למושל. המושל גזר על הסגן, שכל הלקאה שנתן לו ייתן ליהודי 100 זהובים סך הכל 4000 זהובים וכששמע זאת היהודי הצטער למה לא קיבל עוד מלקות.

כותב רבי נחמן מברסלב כשאדם חוטא ח"ו הוא מהפך הצינורות מאות ת' לאות א' וכשאומר על הכל גם זו לטובה **הוא ממתיק את הדין** ומחזיר את האותיות לסדרן מאות א' עד האות ת'.

כל עיכוב לטובה סיפור

יהודי יקר מבני ברק מספר: "לפני מספר חודשים, נראתה נקודה קטנה וורודה ליד העין של בני היקר אהרון, תינוק כבן שנה. הנקודה הלכה והתפתחה ליבלת לא נעימה, אבל לא דאגתי, הכרתי את התופעה. לכמה מהילדים שלי היו יבלות כאלו, שהלכו וגדלו עד שהגיעו לשיא, ואחר כך נשרו ונעלמו מבלי להשאיר סימן. אולם התברר שהפעם זה היה שונה. היבלת לא עשתה רושם שהיא מתכוונת להיעלם, ובמקום לנשור, התפתח במקום זיהום עם הפרשה של מוגלה. גם הגודל של היבלת כבר לא היה שגרתי כל כך, ובביקור אצל הרופא הוחלט שמוכרחים להסיר אותה בניתוח. התור לניתוח נקבע לג' בתשרי - צום גדליה. הודיעו לי שעלי להגיע לבית החולים עם הילד בשעה 7:30 בבוקר בדיוק, מכיוון שהילד צריך להיות בצום, ועליו גם לעבור שלב של הכנה לניתוח. מכיוון שכך, למרות הקושי לקום מוקדם מאוד אחרי ראש השנה, הלכתי להתפלל במניין המוקדם ביותר. קודם אמרתי סליחות ואחר כך שחרית, אולם החזן היה כנראה תחת השראה טובה. הוא האריך בתפילה, כיאה וכיאות לעשרת ימי תשובה, ואני הבנתי שבקצב הזה אין לי סיכוי להספיק את התור בזמן שנקבע. בכל זאת החלטתי להישאר בבית הכנסת ולהתפלל יחד עם הציבור. ריבונו של עולם יודע בדיוק מה תכננתי להיום, וגם באיזה קצב חולף הזמן, ואני יכול לסמוך עליו. בקריאת התורה היה עיכוב נוסף, כי הספר לא היה מוכן והיה צורך לגלול אותו עד למקום הקריאה. שוב חיזקתי את עצמי, שה' מסדר הכול על הצד הטוב ביותר. מיד לאחר סיום התפילה מיהרתי עם הילד שלי לבית החולים, והגעתי באיחור של רבע שעה. מכיוון שההכנה לניתוח אורכת כשעה, בדרך כלל מגיע המנתח מאוחר יותר, אבל הפעם הוא הגיע ממש כשהגעתי. בדיוק יצאה המזכירה, ואני פניתי ישירות למנתח וביקשתי שיתבונן לרגע בפניו של הילד. רציתי שהוא יראה אותו, כי בראש השנה היה נראה שהמצב של היבלת משתפר. המנתח ראה את היבלת, ואמר כי אכן היבלת כבר בנסיגה, ולא כדאי לבצע את הניתוח. עדיף שהיבלת תיפול באופן טבעי. זה יותר בריא, ובע"ה לא יישאר כל סימן. הניתוח התבטל, ותוך כמה דקות כבר הייתי בדרך חזרה הביתה. כל כך שמחתי! פתאום הבנתי שכל העיכובים היו לטובתי. אם הייתי מגיע בזמן, לא הייתי פוגש את המנתח, היו מעכבים אותי שעה שלמה בהכנות שאינן נעימות לפעוט, ורק ברגע האחרון משלחים אותי הביתה בלי ניתוח. כל דקה של עיכוב, בעצם הייתה רווח.

הדיסקים הוחלפו והכל לטובה

מספר יהודי יקר בעל עסק הזמיני אצלי דיסקים עבור דינר קשורים למוסד שלהם עם מצגת וכל מה שצריך לאחר הדינר אני מקבל טלפון מלא בזעם ומרירות: תתבייש לך!. הרסת לנו את הערב", היה זה מנהל המוסד שערך את הדינר החשוב. "מה קרה?", נבהלתי, "האם הצבעים של הדיסק לא יצאו כמו שהזמנתם?!", "צבעים?! זו הבעיה – הלוואי?!", נשף הדובר בזעם, "חילקנו לתורמינו היקרים והחשובים דיסקים שהיה בהם הספדים באידיש. במקום לרגש ולעורר את התורמים לתרום למוסד שלנו ע"י שירים ודברים על המוסד, גרמנו להם לשמוע הספדים מוזרים באידיש על איזה רב... אתה מבין איזה הפסד עצום זה?! ... תפסתי את הראש בתדהמה ולא האמנתי – החלפתי בטעות בין הדיסקים. למוסד הבאתי דיסק של דרשות אזכרה, ולאזכרה הבאתי דיסק עם שירים. הייתה זו טעות חיי, וחי בגללה כנראה אפסיד לקוח רווחי כמו אותו מוסד חשוב. "אני מבטיח לפצות אתכם", אמרתי לבעל המוסד. אך הוא בשלו השיב לי באכזבה, "מלבד ההפסד העצום שוודאי הפסדנו מכך, לא תוכל לחפות לעולם על הבושה והתדמית שנגמרה לנו בעיני אותם תורמים חשובים עקב הטעות הנוראה. כעת אנו נחשבים בעיניהם כחובבים", הוא טרק את הטלפון. התקשרתי למשפחת המספידים והתנצלתי על הטעות. הם קיבלו זאת בהבנה וחמלה, וסיכמנו כי אחליף להם את הדיסקים למחרת. באותו לילה, לא הצלחתי לשון וחשבתי לעצמי: האם העסק שהקמתי ביזע רב הולך להתפורר בשל טעות אנוש?" אלא שמיד נרגעתי וחיזקתי את עצמי: "תירגע, יש מי שמנהל את העולם. אין דבר שאינו נעשה על פי רצון ה'. אני אשתדל לפצות אותם, אך מחובתי לזכור, כיהודי מאמין, כי אין דבר שלא נעשה על פי גזירת ה', וכי אם זה קרה – הרי שכך ה' רצה שיהיה. ואם זה רצון ה' - אני מקבל זאת באהבה גמורה. אני עומד כעת בניסיון גדול באמונה, אך לא אשבר ולא אתייאש – אין עוד מלבדו, והכול נעשה ברצונו". ואז, יום למחרת, אירע הפלא הגדול ... למחרת מתקשר אלי בעל המוסד שנזף בי, כשהוא נרגש ונדהם: "לא תאמין מה קרה -נס!". "מה קרה?", נבהלתי. "גם הטעות הנוראה הזו הייתה מאת ה'. היום בבוקר מצלצל אלינו אחד התורמים הכבדים, מיליונר כזה שלא האמנו שיגיע לאירוע, כשהוא נרגש כולו. 'תגיד לי, מאיפה לכם ההספדים של הרב אוברמייסטר?' הוא שואל אותי, התחלתי להתנצל ולהסביר לו שזו הייתה טעות מצערת, אך הוא קטע: 'לא לא! זה הרב שלי, המלמד שלי! הייתי יתום מאב, והוא היה כמו אבא, ההשפעה של דבריו מחלחלת בי עד היום. אם אני שומר מצוות – זה רק בזכותו. כל הלילה היית מלא בדמעות והתרגשות בגלל הדיסק. לכן, אני רוצה לתרום לכם. הדיסק שלכם הוא כמו צוואה מהרב שלי". הוא הבטיח לשלוח עם צ'ק, ותוך שעה קיבלנו תרומה בסדר גודל שלא חלמנו עליה... יותר מכל מה שחשבנו שנשיג בדינר הזה". קבלתי באמונה את המצב, לא הצטערתי וזכיתי לראות בישועת ה'. המוסד הודה לי מאוד וכול הסתדר ברוך ה'.

סיפורים מחזקים- כסף כשר שמור

זהירות מגזל של יעקב אבינו -לבן בודק וממשש באוהלים כדי לחפש האם יעקב לקח דבר מה ששייך לו. לאחר שלא מצא ה דבר, יעקב אומר .)למעלה מעשרים שנה! לא נמצא ולו חפץ אחד שנלקח מבית לבן. ה'אור החיים' הקדוש מבאר שאפילו לא נמצא חפץ דומה שניתן יהיה להסתפק לגביו .

ישנו משפט בפי האנשים כסף כשר לא אובד

היה זה בשבת אופרוף שנערכה במשפחתנו. כולנו ישבנו בחדר הילדים בבית חמותי, שהוסב לצורך השמחה הגדולה לחדר אוכל. המיטות הוצאו למרפסת, וכל מרצפת פנויה אוכלסה בכיסא, שולחן או עגלת תינוק.

בעוד מהסלון עולים שירי שבת מתוקים, שחוברו בפי קודשם של אדמו"רי ויז'ניץ לדורותיהם, והאווירה הולכת ומתלהטת, שקענו אנו, ציבור הנשים, בתשעה או יותר קבין של דיבור.הסעודה הסתיימה, הגברים יצאו לטיש, ואנו המשכנו בשיחה, עד שבשלב כלשהו כבה האור, בהוראת שעון השבת, וכולנו נאלצנו להתנער, מנסות כל אחת למצוא את ילדיה הרדומים למחצה או לשליש.על אף העייפות, הבנו שעלינו לסדר עתה את הבית, לפנות את השולחן ולנקות את שיירי הסעודה. בתור הכלה הבכורה לקחתי את המושכות לידיים, הסתערתי על שולחן הסלון, זורקת הוראות מהירות לכל השאר.

"הכל הרי חד פעמי", אמרה גיסתי, ועזרה לי לקפל את קצות מפת הניילון בצד השני. האור הקלוש מהמסדרון הספיק לנו כדי לזהות את בקבוקי היין ואת גביע הכסף ולשלוח אותם למטבח, רגע לפני שכל המפה נצררה על כל תכולת הכלים והשאריות והוצאה אחר כבוד אל תוך הפח הטמון שבחצר הבניין.

בבוקר, הגענו כולנו ישר לבית הכנסת לשמחת האופרוף. כשניגשתי אל הסבתא באיחולי מזל טוב נלבבים, חשתי שמשהו מעיק עליה. סבתא, את מרגישה טוב? – שאלתי. היא הנהנה בשתיקה וסימנה לי בידיה שאינה יכולה לדבר בשעת קריאת התורה.

מיד אחרי הקידוש מיהרתי להתיישב לצידה. סבתא הושיטה לי את יד ימין שלה. "הטבעת שלי, טבעת הנישואין שאני כבר עונדת עשרות שנים, איננה". עצב קל ניקד את פניה של סבתא. "זו לא סתם טבעת, זו טבעת הנישואין שלי! וכבר לפני שלושים וחמש שנים ניסו לגנוב אותה..."!

כאן גברה הסקרנות, וסבתא המשיכה לספר: "גנב פרץ לבית שלנו... אני זוכרת את פניו, כאילו היה זה אתמול. הייתי לבד בבית, כששמעתי את הקולות, וניגשתי אל הדלת שהוא פתח בכוחות עצמו. כל הגוף שלי רעד, לא הצלחתי אפילו לפתוח את הפה כדי להתפלל! ה', תציל אותי! לחשתי בלי מילים. כשהרגשתי קרובה לעילפון, שמעתי פסיעות מוכרות מאחורי הגנב. סבא הגיע באופן מפתיע, יחד עם אחיו שבא לדון איתו בעניין חשוב.

"הגנב היה אובד עצות. סבא ואחיו הבינו מיד את המצב, בכוחות משותפים הצליחו לגבור על הברנש ולפתוח את האגרוף שלו שהיה קמוץ בחוזקה, ובתוכו... טבעת הנישואין שלי! הם הצליחו להוציא יקר מזולל, והטבעת החשובה זכתה לחזור אל אצבעי למשך מספר שנים נוספות.

"שנים ספורות לאחר סיפור הגנב הגיעה אולגה, העוזרת הגויה, לנקות את התנור לקראת פסח. את תענוג ההתעסקות בחומרים כמו סנט מוריץ אני נותנת רק לעוזרות גויות", הצטחקה סבתא. באותו יום, רגע לפני שהיא הלכה לדרכה, גיליתי שטבעת הנישואין שלי איננה.

"לא רציתי לחשוד בכשרים, אבל אוטומטית נפל מבטי על אולגה העוזרת, שמלבד היושר שחסר לה – חסרו כמה ברגים בראשה; לא תאמינו – הטבעת שלי היתה ענודה על אצבעה, מתחת לכפפה השקופה ולשכבת השומן שדבקה בה. זו טבעת הנישואין שלי, אמרתי לה, והצבעתי על הבליטה הקטנה מבעד לכפפה.פניה של אולגה סמקו. במהירות קרעה את הכפפות מידיה, השליכה את הטבעת על הרצפה, חטפה את התיק שלה וברחה... מאז לא שבה יותר."

סבתא הוסיפה: "כששמע סבא שטרן (חמיה של סבתא) את הפלא הזה, איך נגנבה הטבעת פעמיים וחזרה בשלום לבעליה, הוא ענה בהתרגשות ואמר: "מה הפלא שהטבעת חזרה? הלוא אני משתדל כל כך להיזהר שכל משאי ומתני יהיו באמונה! כל הכספים שלי כשרים! את הטבעת לנישואי בני קניתי בכסף כשר, [כסף כשר אינו הולך לאיבוד לעולם](#) !הוא חייב לחזור"!

סבתא נשמה עמוק. כל המעגל ההדוק של בני המשפחה שהתאסף סביבה ושמע את הסיפור באוזנים פעורות, נשם יחד איתה בהערכת אמת; הערכה ליושר הזה שסבתא וגם סבא אינם זזים ממנו כמלוא נימה, יושר שנמצא בעורקי המשפחה ועובר בה דור אחר דור .אל תדאגי, סבתא, הטבעת שוב תחזור אלייך"! הכריזה חנה'לה בת השמונה, והרחיבה את שפתי כולנו לחיוך רחב.

"מתי ענדת את הטבעת בפעם האחרונה, סבתא?" שאלה אותה חמותי – בתה. סבתא שקעה בהרהורים, ואחר טפחה על מצחה, מחייכת. "נו, מה יש כאן לנבור בזיכרון? מתי יכולתי להשיל מעליי את הטבעת, אם לא לפני נטילת ידיים בסעודה של אתמול!?? השאלה היכן הנחתי אותה אחרי נטילת הידיים."

"אני זכיתי לשבת לידך", נזכרה גיסתי, "ואני חושבת שהטבעת הייתה על השולחן, ליד הצלחת הסגולה."

"כן, כן!" סבתא הנהנה. "אולי ראיתן את הטבעת, כשסידרתן אתמול את השולחנות"?לא היה אפשר לראות", חנה'לה בת השמונה הייתה הדוברת של כולנו, "היה חושך גמור. הדודות בקושי הצליחו לראות את הגביע של הקידוש ואת היין, לפני שעשינו 'לוויה' גדולה לכל השקיות עד הפח שקבור בחצר."

תמונת המצב העגומה התבהרה לנו עד מהרה. כל שקיות הזבל שלנו, ושל בית המדרש והטיש הממוקם בסמיכות, דחוסות היטב היטב בתוך הפח הטמון, על אלפי הצלחות הריקות, שאריות הרוטב ומאות הכוסות. כל אלו קוברים את אחרון הסיכויים למצוא טבעת אחת של זהב, יקרה מאוד מאוד לבעליה, הקבורה עמוק מתחת לכל הצחנה. נראה שמי שהמציא את הביטוי מחט בערימת שחת, התכוון בדיוק לזה.אחר יציאת השבת התקשר אחד הבנים של סבתא לעיריית בני ברק, למחלקת התברואה. הם שמעו את הסיפור, והסכימו לחכות עם פינוי הפח הטמון עד מחר בבוקר. בבוקר הגיע ה'אוטו פח הזבל', ומספר בנים של סבתא עטו כפפות, סתמו נחיריים, והוציאו על הכביש עשרות שקיות אשפה. "כל שקית שאינה כחולה, היא לא שלנו", דוד יוסל היה פרקטי ועזר לכולם במלאכת המיון. "אתם משהו!", עובד התברואה דפק כפפה בכפפה, וצפה מהצד בצוות המסור שנבר ונבר בכל השקיות, בלי לומר נואש. "משהו משהו, אתם!" העשיר את דברי ההתפעלות שלו, מאוצר המילים הרחב שלו. "משהו משהו משהו".מצאנו!!!"

בפעם השלישית. טבעת קטנה, שהעידה בפעם השלישית כי נכונים דברי הסבא, וכסף כשר אינו נאבד לעולם. ע"פ סיפור שהופיע בגיליון 'מרוה לצמא' כ"ו באב תשע"ט, הובא במאמר מאת הרב פנחס זרביב שליט"א בספרו למעשה

המתכון לעשירות - ממון כשר

סיפר הרב גואל אלקריף שליט"א: שמעתי מראש כולל חשוב סיפור מדהים: יש גביר גדול מאוד, חסיד גור, גר בבלגיה, באנטוורפן, אחד התומכים הגדולים ביותר של מוסדות גור, ועוד הרבה מוסדות צדקה אחרים. ראש הכולל היה נוסע אליו לאסוף כסף. פעם הוא שאל אותו איך זכה לכל העשר הגדול הזה? הלה סיפר כך :לפני כמה עשרות שנים היו לי מאתים אלף דולר, סכום גדול באותם הימים. חיפשתי היכן להשקיע אותם. פניתי לסוחר גדול בברוסה, גם הוא חסיד גור, והוא הציע לי ארבע מניות, מעניפים שונים, שעל פי התחזית צפוי להן עתיד גדול: נפט, גז, נדל"ן ומחשבים. השבתי לו: אני חסיד גור כמוך, כידוע אנחנו איננו עושים שום דבר בלי לשאול את הרבי [האדמו"ר ה'בית ישראל' זצ"ל].נסעתי מבלגיה לארץ ישראל, שאלתי את האדמו"ר, והוא השיב לי שבשתים מתוך שני המניות לא אגע, ואת האחרות אני יכול לקחת. שבתי לבלגיה והוריתי לסוחר לקנות – בכל הסכום – מניה אחת מתוך השתיים שהרבי אישר לי, זו שהיתה לי תחושת בטן שתניב תשואה גבוהה יותר מתוך השתים. מה שקרה בפועל היה, שהסוחר רימה אותי וקנה לי את המניה השניה. המניה הראשונה, זו שהוריתי לו לקנות, טיפסה לרקיע, לו הייתי קונה אותה הייתי מרויח מאתיים וחמשים אלף דולר! המניה השניה, זו שקנה, נפלה עמוק וכמעט התרסקה. שוויה הגיע בסוף לששה עשר אלף דולר.באתי אליו בטענות קשות, אבל למעשה לא היה לי הרבה מה לעשות. מכיון שסמכתי עליו לא כתבתי אתו שום מסמך. לא נותר לי אלא להשאר עם הכעס האצור בלב על אותו נוכל. פעם אחת, כשהגעתי לארץ והתפללתי בבית המדרש, ראיתי שגם הסוחר הזה נוכח במקום. בקריאת התורה העלו אותו לתורה ועשו לו 'מי שברך' גדול, לבי בער בקרבי, נגשתי לגבאי וכמעט שהתחלתי לצעוק בפרהסיה: אדם זה הוא נוכל! הוא גנב את כספי! איך אתם מעזים לכבד אדם כזה ולהעלותו לתורה. הגבאי הבחין בסערת רגשותי, והספיק ללחוש לי באזני: "בבקשה ממך אל תעשה בלאגן. תכנס לרבי ותדבר אתו". וכך עשיתי, אלא שהרבי אמר לי שמאחר והוא אינו מרגיש טוב, הוא אינו יכול לטפל בזה עכשיו, אולם בטיש בליל שבת הוא ידבר אתי מה לעשות.פרשת השבוע היתה פרשת וישלח. בטיש פתח האדמו"ר עם שתי שאלות. שאלה ראשונה: יעקב אומר לעשו: "עם לבן גרתי". מה החידוש? וכי עשו לא ידע שיעקב שהה בביתו של לבן עשרים שנה? שאלה שניה: יעקב מוסיף ומספר לו: "ויהי לי שור וחמור צאן ועבד ושפחה". הדבר תמוה, הרי יעקב יודע שעשו כועס עליו על שלקח לו את הברכה של העולם הזה, מדוע הוא שופך שמן למדורה, ומספר לו שיש לו הרבה צאן ועבד ושפחה? שיספר לו שהוא לומד כל היום, יודע רמב"ם ורשב"א – זה לא מענין אותו... אבל למה לגרות אותו ולספר לו על העולם הזה שיש לו!ביאר ה'בית ישראל': לבן הרי היה ראש הרמאים בעולם. לא היה אחד שיצא ממנו בשלום. אפילו את החתונות של בנותיו הוא לא עשה על חשבונו אלא על חשבון בני העיר... אומר יעקב לעשו: הנה יצאתי מראש הרמאים עם שור, חמור, עבד ושפחה, ואתה יודע למה? – כי "ויהי לי"! הכסף שלי הוא שלי! הוא כסף כשר שאין עליו שאלות. כשיש כסף כזה – אף רמאי לא יכול לקחתו ממני.סיים הרבי ואמר: "ואם אתה רואה שרמאי הצליח להוציא ממישהו את כספו – ככל הנראה היה זה כסף לא מספיק כשר, ככל הנראה היה חסר ב'יהי לי"... החסיד שמע את דברי הרבי וקלט היטב את משמעותם: עליו לבדוק את כל חשבונותיו! הוא נסע בחזרה לבלגיה, עיין היטב בחשבונותיו, ולכל מי שיכול היה להיות איזושהי סרך של תביעה עליו – שילם עד הגרוש האחרון. "בסופו של דבר" – סיים הגביר את הספור שסיפר לראש הכולל – "המניה שלי זנקה, ושוויה עמד על שמונה מאות אלף דולר! מהכסף הזה עשיתי ביזנעס וכך התעשרתי".המתכון לעשירות – "ויהי לי" – כסף כשר גיליון נאה דורש – מתוך סדרת הספרים דורש טוב ונאה דורש)

זמר לכבוד השם יתברך והדלק הספיק עד היכן שצריך

עו"ד בעלת תשובה מספרת סיפור מעניין שאירע לה. באחד מימי חול המועד היתה בתל אביב, ובטעות נקלעה לרחוב ירושלים המחבר בין יפו לתל אביב, רחוב ראשי מאד ורחב, ואז הבחינה שמד הדלק מהבהב. היא ידעה שתחנת הדלק הקרובה ביותר היא בקצה רחוב ירושלים ביפו, ולשם הפנתה את רכבה. איכשהו נוצר שם פקק נוראי, והתנועה בקושי זרמה. כעבור כשעה הגיעה לקצה הרחוב אשר במרחק כמאה מטרים משם עמדה תחנת הדלק המבוקשת. כשרצתה לפנות לעבר התחנה עמד שוטר שכיוון את התנועה והורה לכל הרכבים לקחת פרסה ולחזור. עקב תאונת דרכים קשה הכביש נחסם לתנועה. לא עזרו כל ההסברים והתחנונים שלה לשוטר שבכל רגע עלול הדלק להיגמר ואז לא תוכל לנסוע אף מטר. הוא ציווה עליה להמשיך בנסיעה ולא לעכב את התנועה, לא נותר לה ברירה אלא להמשיך בפקק הזוחל ולשוב את כל הדרך בחזרה.התנועה זרמה באיטיות כה גדולה שהיא חשה שבכל רגע עלול הרכב להיעצר, היכן תחנה? כיצד תמלא דלק? ובכלל, לא ידעה היכן ישנן תחנות דלק באזור?ואז לפתע האירו פניה, נפל בראשה רעיון, היא חייכה לעצמה, עצמה עיניה ואמרה "רבש"ע, היום זה חול המועד פסח, צריכים לשמוח "ושמחת בחגך" אנא ממך, אני אשיר לכבודך בשמחה שירים לחג, ואתה תנווט את דרכי עד שאגיע לתחנת דלק".מצא חן בעיניה הרעיון, היא סגרה היטב את החלונות שלא ישמע קולה בחוץ, והחלה לשיר את כל השירים של החג אותם ידעה, "מה נשתנה", "עבדים היינו", "והיא שעמדה", וכו' וכו', כיד ה' הטובה, היא חשה כי כל הרכב מתמלא באור ובשמחה, היא שכחה מהדלק, וכל כולה שירות ותשבחות לבורא עולם, וכך שעה ארוכה האוטו נסע בעצלתיים והיא שרה בהתלהבות ובשמחה את שירי החג ואיננה פוסקת מלשיר.לפתע רואה היא בימין הכביש תחנת דלק, ואז נזכרה שבעצם היא זקוקה לדלק... מרוב עצים לא רואים את היער, מרוב שמחה ושירה לא זכרה כלל את מיכל הדלק הריק.היא נכנסה נרגשת לתחנה ואז קר הדבר פלא, לתדהמתה ברגע שהרכב נעמד מול משאבת הדלק, הוא דמם... כשהוא כביכול מכריז ברגע זה 'אין יותר דלק במיכל אף לא טיפת דלק אחת'...האוטו נעצר, לא מטר אחד לפני המשאבה, ולא חצי מטר לפני, הוא נעצר בדיוק מול המשאבה... איזו השגחה

[טז] ברכה שלישית יתחיל רחם ה' א-להינו וכו', וגם יזהר לומר רענו זוננו, ולא כמו שכתוב רועינו זוננו, גם יאמר ונא אל תצריכנו ה' א-להינו לידי מתנות בשר ודם וכו', יהי רצון שלא נבוש וכו', וברצה והחליצנו יאמר נשבות בו וננוח בו ונתענג בו, ויאמר וגם שאכלנו ושתינו ולא יאמר ואף, ואפילו בשבת צריך לומר קודם החתימה של הברכה ותבנה ירושלים עיר הקודש במהרה בימינו בא"י בונה ירושלים, ואף על גב שיש גורסין בונה ברחמיו, שב ואל תעשה עדיף ולא יאמר ברחמיו, ובחתימה ברכה זו בשבת יוסיף לכוין בשם של החתימה במלוי אלפין שהוא יו"ד ה"א וא"ו ה"א ועוד יכוין במלוי ו"ו יו"ד ו"ו, ואחר חתימה זו דבונה ירושלים יענה אמן אחר ברכת עצמו מפני שהוא סיום ברכות דאורייתא, כי ברכה רביעית היא דרבנן:

[יז] ברכה רביעית יכוין בה שהוא מוכן לקיים מצוה דרבנן לברך ברכה ד' ונוסח האמיתי לומר ההוא הטיב לנו הוא מטיב לנו הוא ייטיב לנו, הוא גמלנו הוא גומלנו הוא יגמלנו, וזה הנוסח הוא על דעת היה הוה ויהיה ולא יאמר הנוסח שהוא מסודר על דעת מלך מלך ימלך ואם מחמת המהירות מחסר אחת מהן או מבליע הרי זה מאבד טובה הרבה, והנזהר תבוא עליו ברכת טוב:

[יח] כשאומר המברך הרחמן אז כל היושב חייב לענות אמן אחר כל בקשה ובקשה דהרחמן, ואף על גב דאין אסור להפסיק בתחינות אלו דהרחמן מכל מקום אסור להפסיק בשיחת חול**[ה"ע מעיקר הדין אין איסור וטוב ונכון שלא להפסיק שלא לצורך ,ואם מברך על הכוס לא יפסיק ,ופשוט שיכול לענות אמן ולקום ממקומו במקום צורך ולסיים הרחמן במקום אחר]**, והמברך על הכוס חל עליו החיוב טפי שלא יפסיק בין ברכת המזון לברכת בורא פרי הגפן דכוס, וכשאומר הרחמן יברך כל אחד ואחד ממנו אם עכו"ם יושבים שם יאמר כל אחד ואחד ממנו בני ברית, וכשאומר הרחמן הוא יטע תורתו וכו' יוסיף לומר ויהיו כל מעשינו לשם שמים והאורח יזהר לברך את בעל הבית כי זו היא תקנת חז"ל וכל המברך מתברך, ואם הבעל הבית אינו עושה הסעודה לאורחים בביתו יאמר האורח הוא יברך את בעל הסעודה הזאת, ואם בעלי הבית הם רבים שהם אחרים ושותפים בסעודה זו יאמר יברך את בעלי הסעודה הזאת ויאמר בבנים שיחיו ובנכסים שירבו, ובסעודת חתן יברך החתן והכלה, ובסעודת מילה יברך הילד הנימול כשם וכו' גם כשאומר הרחמן הוא יפרנסנו בכבוד ולא בבזוי וכו' לא יאמר בהיתר ולא באיסור, דהא ודאי הקב"ה יפרנסנו בהיתר ולא באיסור ואיך יאמר כן בדרך בקשה לבקש מהשי"ת על דבר זה וכן נמי יזהר בבקשה של הפרנסה שאומרים בר"ה וביום הכיפורים: **,[ה"ע הנוסח בהיתר ולא באיסור הוא נכון על פי ההלכה]**

[יט] בארבע סעודות שבת וכן ביום טוב וחול המועד וראש חודש ובסעודת מילה ,בסעודת פורים אומרים מגדול בוא"ו, ובסיום הכל יאמר פסוק עושה שלום במרומיו וכו', ויכוין בר"ת עושה במרומיו להוי"ה של ע"ב דיודי"ן:

[כ] ברצה והחליצנו ופירוש החליצנו הוא רוצה לומר זרזינו, וביום טוב וחול המועד וראש חודש אומר כאן יעלה ויבא ואינו מזכיר שבת ביעלה ויבא, ואם טעה ולא הזכיר של שבת בסעודת הלילה או סעודה הראשונה של היום, אם נזכר כשאמר בא"י קודם שאמר בונה ירושלים יסיים למדני חוקיך ויזכיר רצה והחליצנו, ואם נזכר אחר שאמר בונה ירושלים קודם שהתחיל ברכה רביעית של הטוב והמטיב אומר שם נוסח זה בא"י אמ"ה שנתן שבתות למנוחה לעמו ישראל באהבה לאות ולברית וימים טובים לששון ולשמחה את יום חג פ' הזה בא"י מקדש השבת וישראל והזמנים, והא דסגי בהך ברכה דוקא כשזכר קודם שהתחיל הטוב והמטיב, אבל אם לא נזכר עד שהתחיל ברכת הטוב והמטיב אפילו לא אמר עדיין אלא רק תיבת ברוך חוזר לראש ברכת המזון**[ה"ע אפילו אמר ה' א-לוקינו מלך העולם על דעת לומר הטוב והמטיב ונזכר שלא אמר רצה יאמר אשר נתן שבתות למנוחה משום סב"ל]**ואם טעה בסעודה שלישית של שבת יש אומרים שחוזר ויש אומרים שלא חוזר, ואף על גב דשורת ההדין מחייבת דסב"ל ואינו חוזר, מכל מקום כיון דעל פי הסוד קיימא לן אין הפרש בחיובא בין סעודה ג' לשתי סעודות, לכך גם בסעודה שלישית חוזר**[ה"ע לא אמר רצה בסעודה שלישית אם לא התחיל את המילה לעד של הטוב והמטיב יאמר אשר נתן וכו' ואם התחיל לעד אינו חוזר על ברכת המזון ואשה בכל גוונא לא חוזרת]**, מיהו בסעודה אחרת שסועד ביום אחר סעודה דשחרית שבירך בה המוציא וברכת המזון כולי עלמא מודו דאם טעה בה אינו חוזר **[כא]** אם טעה ביום טוב אף על גב דכתבו הפוסקים ומרן דחוזר כדין טעה בשבת, מכל מקום כיון דיש אומרים דאין לחזור ביום טוב קיימא לן סב"ל ואינו חוזר ביום טוב, חוץ מליל א' דפסח וליל א' דסוכות:

[כב] היה אוכל ויצא שבת מזכיר שבת בברכת המזון דאזלינן בתר התחלת הסעודה , ומיהו ידלג תיבת הזה, ואם טעה ולא הזכיר אינו חוזר, והוא הדין ליום טוב דאזלינן נמי בתר התחלת הסעודה, אבל בראש חודש וחנוכה אף על גב דגם בזה איכא פלוגתא מורינן בהם דלא יזכיר**[ה"ע גם בראש חודש וחנוכה אזלינן בתר תחילת הסעודה]**, ואם התפלל ערבית באמצע הסעודה אפילו בשבת אינו מזכיר**[ה"ע וכן הלכה]**: והא דאמרינן בשל שבת דאם נמשכה סעודה מזכיר, מכל מקום אם נתעכל המזון שאכל בשבת אינו מזכיר, ואם נזדמן ראש חודש במוצאי שבת אינו מזכיר אלא של שבת דהוי תרתי דסתרן, ובברכה אחרונה שמברך על כוס של ברכת המזון אינו מזכיר של שבת, וכן אם בבית החתן נמשכה הסעודה עד ליל שמיני אינו מברך שבעה ברכות על הכוס

הליכות עולם פרשת חקת - הלכות ברכת המזון

א. הנמצא באמצע שלש ברכות ראשונות של ברכת המזון, אינו רשאי להפסיק כדי לענות דברים שבקדושה, כגון קדיש וקדושה וברכו, ודינו כמי שנמצא באמצע תפלת שמונה עשרה.

וכן הנמצא באמצע ברכה מעין שלש, אינו רשאי להפסיק כדי לענות דברים שבקדושה. ומכל מקום הנמצא באמצע ברכה רביעית של ברכת המזון, שהיא ברכת "הטוב והמטיב", רשאי לענות דברים שבקדושה, כדין הנמצא באמצע קריאת שמע וברכותיה.

והנמצא באמצע ברכת המזון, צריך לקום מפני זקן או תלמיד חכם שעובר לפניו. [וכן צריך לקום מפני זקן או תלמיד חכם כשנמצא באמצע פסוקי דזמרה, או באמצע קריאת שמע וברכותיה].

ב. כשם שצריך לשבת בשעה שמברך ברכת המזון, כך צריך לשבת בשעה שמברך ברכה מעין שלש.

ה. אכל ושבע, ונסתפק אם בירך ברכת המזון, חוזר ומברך. ונחלקו רבותינו הראשונים והאחרונים אם מברך ברכה רביעית, שהיא מדרבנן. ולענין הלכה נראה שלא יברך ברכה רביעית, שספק ברכות להקל. וטוב שיברך ברכה רביעית בהרהור הלב.

מעשה מהזוהר הקדוש

רַבִּי חִיָּיא וְרַבִּי יוֹסֵי הָיוּ הוֹלְכִים בַּדֶּרֶךְ. בֵּינָתַיִם רָאוּ אִישׁ אֶחָד שֶׁהָיָה בָּא מְעֻטָּף בְּעִטּוּף שֶׁל מְצֹרָע וּכְלֵי זַיִן קְשׁוּרִים תַּחְתָּיו. אָמַר רַבִּי חִיָּיא, רָאִישׁ הַזֶּה, אֶחָד מִן הַשְּׁנַיִם יֵשׁ בּוֹ - אוֹ שֶׁהוּא צַדִּיק שָׁלֵם, אוֹ שֶׁהוּא בִּשְׁבִיל לְרַמּוֹת אֶת בְּנֵי הָעוֹלָם. אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסֵי, הֲרֵי הַחֲסִידִים הָעֶלְיוֹנִים אָמְרוּ, הֱוֵי דָן כָּל אָדָם לְכַף זְכוּת. הִנֵּה שָׁנִינוּ, אָדָם שֶׁיּוֹצֵא לַדֶּרֶךְ, יִתְכַּוֵּן לִשְׁלֹשָׁה דְּבָרִים - לִדְוֹרוֹן, לִקְרָב, וְלִתְפִלָּה. מִנַּיִן לָנוּ? מִיַּעֲקֹב. שֶׁהֲרֵי הוּא הִתְכַּוֵּן לִשְׁלֹשֶׁת אֵלּוּ, וְזֶרַע עַצְמוֹ לְדוֹרוֹן, לִקְרָב וְלִתְפִלָּה. וְהָאִישׁ הַזֶּה הוּא הוֹלֵךְ בַּדֶּרֶךְ, הִנֵּה יֵשׁ בּוֹ עִטּוּף שֶׁל מְצֹרָע לַתְּפִלָּה, וְהִנֵּה בּוֹ כְּלֵי זַיִן לִקְרָב. כֵּיוָן שֶׁיֵּשׁ בּוֹ שְׁנֵי אֵלֶּה, הַשְּׁלִישִׁי אֵין לִרְדֹּף אַחֲרֵיהֶ. כְּשֶׁקָּרַב אֲלֵיהֶם, נָתְנוּ לוֹ שָׁלוֹם וְלֹא הֵשִׁיב לָהֶם. אָמַר רַבִּי חִיָּיא, הִנֵּה אֶחָד מֵאוֹתָם הַשְּׁנַיִם שֶׁרְאוּיִים לִהְיוֹת בּוֹ - אֵין בּוֹ, שֶׁהֲרֵי לֹא תִקֵּן עַצְמוֹ לְדוֹרוֹן, וּבְדוֹרוֹן כָּלוּל הַשָּׁלוֹם. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, אוּלַי הָיָה מִשְׁתַּדֵּל בִּתְפִלָּתוֹ, אוֹ שֶׁמַּרְחִישׁ תְּפִלָּתוֹ כְּדֵי שֶׁלֹּא יִשְׁפַּח אוֹתוֹ. הָלְכוּ יַחַד, וְלֹא דִבֵּר אוֹתוֹ הָאִישׁ עִמָּהֶם. אַחַר כָּךְ נִשְׁמְטוּ רַבִּי חִיָּיא וְרַבִּי יוֹסֵי וְהִשְׁתַּדְּלוּ בַּתּוֹרָה. כֵּיוָן שֶׁרָאָה אוֹתוֹ הָאִישׁ שֶׁמִּשְׁתַּדְּלִים הָיוּ בַּתּוֹרָה, קָרַב אֲלֵיהֶם וְנָתַן לָהֶם שָׁלוֹם. אָמַר לָהֶם, רַבּוֹתַי, בַּמֶּה חֲשַׁדְתֶּם אוֹתִי כְּשֶׁנְּתַתֶּם לִי שָׁלוֹם וְלֹא הֵשַׁבְתִּי לָכֶם? אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסֵי, אוּלַי הָיִיתָ אוֹמֵר תְּפִלָּה אוֹ מַרְחִישׁ בְּתַלְמוּדְךָ. אָמַר לָהֶם, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יָדוּן אֶתְכֶם לְכַף זְכוּת. אֲבָל אֹמַר לָכֶם, יוֹם אֶחָד הָיִיתִי הוֹלֵךְ בַּדֶּרֶךְ, מָצָאתִי אִישׁ אֶחָד וְהִקְדַּמְתִּי לוֹ שָׁלוֹם, וְאוֹתוֹ אִישׁ הָיָה שׁוֹדֵד, וְקָם עָלַי וְצִעֵר אוֹתִי, וְאִלְמָלֵא שֶׁהִתְגַּבַּרְתִּי עָלָיו הִצְטַעֲרְתִּי. מֵאוֹתוֹ יוֹם נָדַרְתִּי שֶׁלֹּא לְהַקְדִּים שָׁלוֹם, רַק לְאָדָם צַדִּיק, אֲבָל אִם הִכַּרְתִּיו בָּרִאשׁוֹנָה, מִשּׁוּם שֶׁיְּכוֹל לְצַעֵר אוֹתִי וְיִתְגַּבֵּר עָלַי בְּכֹחַ, מִשּׁוּם שֶׁאָסוּר לְהַקְדִּים שָׁלוֹם לְאִישׁ רָשָׁע, שֶׁכָּתוּב (ישעיה מט) אֵין שָׁלוֹם אָמַר ה' לָרְשָׁעִים. וְאוֹתָהּ הַשָּׁעָה שֶׁרָאִיתִי אֶתְכֶם וּנְתַתֶּם לִי שָׁלוֹם וְלֹא הֵשַׁבְתִּי לָכֶם, חָשַׁדְתִּי אֶתְכֶם, מִשּׁוּם שֶׁלֹּא רָאִיתִי בָּכֶם מִצְוָה שֶׁגְּרֵאתִי בַּחוּץ, וּכְמוֹ כֵן הָיִיתִי חוֹזֵר עַל תַּלְמוּדִי, אֲבָל עַכְשָׁו שֶׁרָאִיתִי אֶתְכֶם שֶׁאַתֶּם צַדִּיקִים, הִנֵּה הַדֶּרֶךְ מְתֻקֶּנֶת לְפָנַי. .... אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, אַשְׁרֵינוּ שֶׁלֹּא טָעִינוּ בְּךָ, וַהֲרֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שָׁלַח אוֹתְךָ אֵלֵינוּ. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, מִשּׁוּם שֶׁטּוֹב הוּא לְיִשְׂרָאֵל, יֵשׁ לְיִשְׂרָאֵל חֵלֶק לָעוֹלָם הַזֶּה, וּבָעוֹלָם הַבָּא לְרֹאשׁ עֵין בְּעֵין אֶת מַרְאֵה הַכָּבוֹד, כַּכָּתוּב (ישעיה נב) כִּי עַיִן בְּעַיִן יִרְאוּ בְּשׁוּב ה' צִיּוֹן. בָּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. שָׁנִינוּ, אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, מִן הַיּוֹם שֶׁהִתְעַלָּה רַבִּי שִׁמְעוֹן מֵהַמְּעָרָה, הַדְּבָרִים הַלָּלוּ לֹא נִתְכַּסּוּ מִן הַחֲבֵרִים וּבְסוֹדוֹת עֶלְיוֹנִים הָיוּ מִסְתַּכְּלִים וּמִתְגַּלִּים מִבֵּינֵיהֶם, כְּאִלּוּ שָׁנִינוּ בְּאוֹתָהּ שָׁעָה בְּהַר סִינַי, אַחַר שֶׁמֵּת כָּתוּב (בראשית ה) וַיִּסָּכְרוּ מַעְיְנוֹת תְּהוֹם וַאֲרֻבּוֹת הַשָּׁמָיִם, וְהָיוּ הַחֲבֵרִים מְרֻחָשִׁים דְּבָרִים, וְלֹא מִתְקַיְּמִים בָּהֶם. [זוהר מתורגם מקץ דף קה/רה]

אמירות מחז"ל : כתוב במדרש הגדול בראשית פרק כט פסוק ד (פרשת ויצא) **ויאמר להם יעקב אחי מאין אתם. מכאן אמרו לעולם תהא דעתו שלאדם מעורבת עם הבריות וקורא להם אחים ורעים ויקדים בשלום הכל, כדי שיקדמו אותו מלאכי שלום ומלאכי רחמים מלמעלה.** מרגלא בפומיה דאביי לעולם יהא אדם ערום ביראה ומענה רך ומשיב חמה ומדבר שלום עם אחיו ועם קרוביו ועם כל אדם ואפלו עם גוי בשוק, כדי שיהא אהוב למעלה ונחמד וחביב למטה. אמרו עליו על רבן יוחנן בן זכאי שלא הקדימו אדם שלום מעולם, אפלו גוי בשוק.*** כתוב בשמות רבה פרשה נא סימן א (פרשת פקודי) [לח, כא] ואלה פקודי המשכן, כך פתח ר' תנחומא בר אבא (משלי כח) **איש אמונות רב ברכות אתה מוצא כל מי שהוא נאמן הקדוש ברוך הוא מביא ברכות על ידיו,** מי שאינו נאמן ואץ להעשיר לא ינקה, איש אמונות זה משה שהוא נאמנו של הקדוש ברוך הוא, שנאמר (במדבר יב) לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא, הוי איש אמונות רב ברכות שכל הדברים שהיה גזבר עליהם היו מתברכים לפי שהוא נאמן,*** **סגולה מרבינו הג"ר זונדעל מסלנט** זצוק"ל בקבלה מרבינו הגר"א זיע"א, שבכל יום בבוקר כשעומד אדם ממטתו, יקבל על עצמו עול תורה, ויאמר "הריני מקבל על עצמי עול תורה היום בלי נדר" וכשאדם מקבל על עצמו עול תורה מובטח שאינו ניזוק כל היום, וזוכה להרבה סייעתא דשמיא בלימודו.

שואל ומשיב / הרב יהורם חדד שליט"א נכתב לעורר לב המעיינים בלבד לא למעשה

שאלה: סופגניות האם מספיק שהיהודי ידליק את הגז או שצריך שגם יטגנם היהודי

תשובה: כידוע לדעת שו"ע אם אופה לחם מספיק שידליק יהודי את התנור אבל אם לא מדובר באפית לחם כגון להכין תבשיל וכדו' צריך שהיהודי גם לשפות את הסיר ולא מספיק רק להדליק את האש, וסופגניות מה דינם, האם דינם כתבשיל שצריך שגם היהודי יטגנם לדעת שו"ע או דינם כלחם ומספיק להדליק את הגז . מרן הרב עובדיה התיר סופגניות אף שרק מדליקים את האש והגוי מטגנם כמבואר ביחוה דעת חלק ה סימן נג מכמה טעמים א.שמא הלכה כפרי חדש שמאכל שאין מלפת בו את הפת אין בו דין בישולי עכום ב. שמא הלכה כרבנו תם הסובר שגם אם מטגן את העיסה חייב בחלה ובברכת המזון וממלא סופגניה דינה כפת שמספיק רק להדליק הגז ואף שמרן לא פסק כך ג. שמא הלכה כדעת הרמ"א שמספיק להדליק את האש גם בתבשיל ואף שהספיקות נגד מרן עבדינן ס"ס כהאי גוונא ועוד שמא בבית ישראל אין דין בישולי עכו"ם ד. ועוד שמא הלכה כדעת המ"א ועוד אחרונים שגם לדעת הר"ש הסובר שעיסה שטיגנה מזונות אם קובע עליה סעודה מברך ברכת המזון וכתב הבית יוסף שכל קובע עליו סעודה מברך ברכת המזון דיני לענין בישולי עכו"ם כפת ומספיק רק להדליק את האש ולא צריך גם להניח את המאפה על ידי יהודי וממלא הכא לסוברים שבקביעות סעודה יברך ברכת המזון מהני לטגן על ידי גוי עכת"ד ועוד יש לצרף עוד סניף [בשו"ת יביע אומר חלק י' יורה דעה סימן ח צירף סברה זו לשאר ספקות להקל] שבדבר תעשייתי אין בישולי גויים שאין כאן קירוב וחיבה שהגוי המטגן לא יודע מי האוכל ולכן סופגניות אפשר להקל כמו הרמ"א רק בהדלקת הגז

איש אמונות רב ברכות – יושר מביא ברכה

"כִּי מָעַט אֲשֶׁר הָיָה לְךָ לְפָנַי וייפרץ לָרֹב"

כותב הרמב"ם הלכות שכירות (פ' י"ג ה"ז) כדרך שמוזהר בעל הבית שלא יגזול שכר עני ולא יעכבנו כך העני מוזהר שלא יגזול מלאכת בעה"ב ויבטל מעט בכאן ומעט בכאן ומוציא כל היום במרמה אלא חייב לדקדק על עצמו בזמן שהרי הקפידו על ברכה רביעית של ברכת המזון שלא יברך אותה. וכן חייב לעבוד בכל כחו שהרי יעקב הצדיק אמר "כי בכל כחי עבדתי את אביכן", לפיכך נטל שכר זאת אף בעולם הזה שנאמר (בראשית ל-מג) "ויפרץ האיש מאד מאד".

הרמב"ם כותב שיעקב אבינו זכה לעושרו בזכות יושרו של יעקב אבינו אף על פי שלבן הרשע היה רמאי גדול וכפי שכתוב "ותחלף את משכורתי עשרת מונים" דהיינו מאה פעם רימה לבן את יעקב, החליף את לאה ברחל, והחליף את ההסכם בכבשים ועוד למרות זאת יעקב היה ישר ולכן זכה לכל העושר הזה.

כתב המאירי במסכת יומא דף כב: "לעולם יהא אדם נאמן בכל עסקיו, ולכל אדם. וכל שיעשה כן, יהא בטוח שנכסיו מצליחים, כמו שאמרו (נדה ע ע"ב): הרוצה להתעשר - יתעסק באמונה, ולא אמר יתעסק באמונה לחברו, אלא לכל אדם שבעולם. ואף במשלי החכמים אמרו: **היושר - הכנת העושר.** ואף על פי שמדת הנאמנות משובחת בכל אדם, וכל אדם צריך לה, מכל מקום מי שהוא ממונה פרנס על הציבור, צריך שיהא מעוטר במידה זו עד תכלית, שלא תהא פרצה קוראתו".

ובמסכת נדה אמרו, מה יעשה אדם ויתעשר ירבה בסחורה וישא ויתן באמונה, ובמדרש משלי אסמכוהו אקרא "איש אמונות רב ברכות ואץ להעשיר לא ינקה", הנושא ונותן באמונה נכסיו מתרבין והקדוש ברוך הוא מזמין לו פרנסתו מפני שבני אדם בוטחין באמונתו ויהיה ממונם מצוי אצלו תמיד, ולא די לו שיתפרנס מן האמונה אלא שנקרא צדיק שנאמר וצדיק באמונתו יחיה.ע"כ

מובא במסכת שבת (דף לא) אמר רבא בשעה שמכניסים אדם לדין אומרים לו נשאת ונתת באמונה? קבעת עתים לתורה?, עסקת בפו"ר?, צפית לישועה?, פלפלת בחכמה, הבנת דבר מתוך דבר, מתוך כל השאלות השאלה הראשונה היא: האם נשאת ונתת באמונה?

בספר יוסף אומץ כותב סיפור שראיתי בספר מוסר, באדם אחד שפתח חנות מסחר, וקודם שהתחיל לעבוד בה, הלך לרב לבקש ממנו עצה להצלחה וברכה: והרב אמר לו: הברכה היא: א, ב, ג, ד, מבקש העצה לא הבין כוונת הרב, הסביר לו הרב: שזה נוטריקון א- ב אמונה ברכה, דהיינו שאם יהיה נושא ונותן באמונה יזכה לברכה. ג-ד, נוטריקון גזל דלות, דהיינו שאם הוא לא ישמור עצמו חי"ו מגזל, סופו שיהיה לו דלות רחמנא ליצלן. וזהו רמז הכתוב: "איש אמונות רב ברכות", דהיינו שמי שמתנהג במשאו באמת ובאמונה, זוכה להרבה ברכות. וכאמור.

מסופר בגמרא ברכות (דף ה.) על רב הונא שהחמיצו לו ארבע מאות חביות יין, הצטער מאוד. נכנסו לבקרו חבריו החכמים ואמרו לו שיבדוק במעשיו אולי נהג באיזה ענין שלא כהוגן. אמר להם: וכי אני חשוד בעיניכם ?! אמרו לו: וכי הקב"ה חשוד בעיניך שמעניש סתם בלא סיבה?! אמר להם: אדרבה, אם יש מי ששמע משהו לא טוב עלי, שיודיע לי ואתקן. אמרו לו: שמענו שכבודו לא נותן את כל החלק המגיע לאריסו בזמורות הגפן. אמר להם: הרי הוא גונב לעצמו הרבה, לכן אני מפחית משכרו. אמרו לו: בכל זאת נחשב לך שגם אתה גונב ממנו. אלא תתן לו אתה את החלק המגיע לו, ואם תרצה תתבע אותו אחר כך על גניבתו. אמר להם רב הונא: אני מקבל עלי את דבריכם וחוזר בי. עשה הקב"ה נס ונהפך החומץ חזרה ליין. ויש אומרים שהתייקר החומץ ועלה לדמי מחירו של היין, כך שלא הפסיד רב הונא כלום.

ממעשה זה אנו רואים שרב הונא נענש לגודל דרגתו הגבוהה שהפסיד הפסד עצום וכשתיקן זאת חזר לו כל כספו.

וכתוב בספר החסידים סי' תתרס"ב ז"ל, מי שנושא ונותן באמונה נותנים לו שכר גם על משא ומתן שלא בא לידו לפי שאם היה בא לידו היה עושה באמונה, ואף אם נעשה עני ואינו נושא ונותן נותנים לו שכר כאילו היה עוסק ועושה באמונה וכן לכל דבר ולאחר מיתה כמו כן וכו' ע"כ.

אפילו גוי, המרמה אותו, אינו רואה ברכה בעמלו.

כתב בספר חסידים (אות תרס"א) שאלו שהרוויחו כספים מטעויות של גויים, לא ראו ברכה בעמלם, ונכסיהם ירדו לטמיון ולא הניחו אחריהם ברכה. ולעומתם אלו שקידשו את ה' והחזירו כספים של גויים שהגיעו אליהם בטעות, גדלו והעשירו והצליחו, והניחו יתרם לעולליהם.**וכן מובא בבאר הגולה סי' שמח ס"ק ה** וסי' רלא ס"ק ב מילקוט שמעוני אמרו רבותינו שאותם אנשים שגזלו או עשקו גויים לבסוף פשטו את הרגל ולא נשאר להם מאומה מכל רכושם ולעומת זאת מי שנהג עם הגויים ביושר לבסוף התעשר וזכה לקדש שם שמים ולכן אסור לגנוב או לגזול מגוי אפילו דבר פעוט ערך וכן אסור להטעות את הגוי, למשל לבלבל אותו בחשבון כך שיחשוב שעליו לשלם יותר ממה שצריך. וכן אם קנה היהודי מהגוי דבר מה בהקפה, והגוי שכח שהיהודי חייב לו כסף, חייב היהודי לשלם לו שיש חשש שמא יגרם חילול ה', שאולי יתברר לגוי שטעה ויתרעם על היהודי שלא תיקנו, במצב כזה חובה על היהודי להעמיד את הגוי על טעותו ולקבל התשלום המגיע לו.

מובא בספר חסידים סימן תתרס"ב **מעשה באדם שנפטרו** לו לא עלינו בניו ובנותיו ושאל לרב מדוע קרה לו כך שכל ממונו הלך לחתניו ולכלותיו אמר לו הרב שמא רימית בני אדם אמר לו אותו אדם חס ושלום אלא שהיה מסחר עם גוי אחד ורימיתי אותו באופן קבוע ועכשיו הוא נפטר ומאז שנפטר ירד מזלי אמר לו הרב כל הצער הזה שנגרם לך והפסד הממון הוא משום שרימיתי את הגוי זה וכשנפטר הוא קטרג עליך ומקטרג עליך כל הזמן בשמים ולכן אתה סובל את הצער הזה וכל הפסד ממון זה.

כותב הרבל"ג על הפסוק במשלי (פ"כח, כ) "איש אמונות רב ברכות"- איש שמתעסק **באמונה** במדיניות ובדעות הוא "רב ברכות", מצד יושרו יצליח כחפצו ומצד דבקו בש"י.

כתב שערי קדושה ח"ב ש"ד **וְאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה** אִישׁ אֱמוּנוֹת רַב בְּרָכוֹת זֶה הַנּוֹשֵׂא וְנוֹתֵן בֶּאֱמוּנָה שֶׁנִּכְסָיו מְתֻרְבִּים וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מַזְמִין לוֹ פַּרְנָסָתוֹ וְכוּ' וְלֹא עוֹד אֶלָּא שֶׁנִּקְרָא צַדִּיק שֶׁנֶּאֱמַר (חבקוק ב') וְצַדִּיק בֶּאֱמוּנָתוֹ יִחְיֶה וְאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה תרי"ג מִצְוֹת הֵן וְכוּ' וּבָא חֲבַקּוּק וְהֶעֱמִידָן עַל אַחַת שֶׁנֶּאֱמַר (שם) וְצַדִּיק בֶּאֱמוּנָתוֹ יִחְיֶה:

מסופר בתנא דבי אליהו רבה פרשה טז סיפר אליהו הנביא שאמר לו אדם , רבי, מעשה היה בי, שמכרתי לגוי ארבעה כורים של תמרים, ומדדתי לו בבית אפל מחצה על מחצה, אמר לי אתה וא-להים אשר בשמים יודע על מדה שאתה מודד לי, מתוך שמדדתיו לו חסרתיו שלש סאין של תמרין, לאחר מכן נטלתי את המעות ולקחתי בהן כד אחד של שמן, והנחתיו במקום שמכרתי התמרים לגוי, נקרע הכד ונשפך השמן והלך לו. אמרתי לו, בני הכתוב אומר, לא תעשוק את רעך (ויקרא י"ט י"ג), רעך הרי הוא כאחיך, ואחיך הרי הוא כרעך, הא למדת, שגזל הגוי גזל, ואין צריך לומר אפילו של אח, ומתוך שהקב"ה ראה את בני אדם בעונותיהן שהן עושקין וגוזלין וחומסין זה בזה, חזר ופירש בקבלה על ידי יחזקאל בן בוזי הכהן, ואביו כי עשק עושק וגזל גזל אח (יחזקאל י"ח י"ח).

לעומתו המתנהג ביושר זוכה לברכה במעשה ידיו

הנזהר מלשקר יתקיימו כל ברכותיו, דכמו שהוא נזהר שלא ישקר – גם מן השמים שומרים שכל מה שיאמר יהיה אמת, ויתקיים. (ארחות יושר)

מילי דבדיחותא: "תגיד, איך נפטרים מהנודניקים?", פנה רופא לידידו עורך הדין שפגש במסיבה. "תמיד כשאני בא לאירועים ומסיבות, כל הזמן פונים אלי אנשים בבקשה לייעוץ רפואי. מה אתה עושה כדי להיפטר מהטרדנים?" "אין לי בעיה", משיב עורך הדין, "אני נותן להם עצה, ולמחרת שולח חשבון". "תודה רבה!", אמר הרופא. ולמחרת קיבל חשבון

העלון מוקדש להצלחת משפחת יהורם בן טיטה חדד וב"ב: שה' יתברך יצלחם במאד מאד ויתקיים בהם הפסוקים והסירותי מחלה מקרבך, אני ה' רופאיך והסיר ה' ממך כל חולי, וכל אשר יעשה יצליח, ימלא ה' כל משאלותיך

מי שבירך אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב משה אהרון דוד ושלמה הוא יברך וישמור ויצנור ויעזור וירומם ויגביה ויצלח את התורמים היקרים ובני ביתם: חדד אשר, דוד ושרה חניה, צבן יגאל וציפורה, יצחק ויסכה ת חדד, גד חדד, ישראל וקרין חניה, ציפורה חדד ומשפחתה, חי ואביבה חדד, משה טרבלסי ורעיתו ,זבולון וברברה חדד, משה חיים בן אביבה, עמי ושושנה כהן, אליהו ורות נחמה חדד, רפי ואביבה זגדון, יוסף ומינה חדד, הרב אסף נתן ורעיתו, בת שבע חדד וכל משפחתה, אברהם וסיגלית מסס, ר' יעקב צבאן, דוד ואילנה ביתן, ר' יעקב אזוביב, כהן רחמים וסוזי, בר רבקה ובן, מנושי יונתן, לרפואה שלמה: שרה בת טיטה, יוסף בן טיטה , לזיווג הגון: מוריה רחל בת בת שבע,, רבקה בת רות, עינב ליטל ומזל אורין בנות ציפורה. זש"ק רינת בת סיגלית יהונתן בן בת שבע שתורמים לכוללי קול כמוס. [כולל יום, כולל ליל שישי, כולל ערב, כוללי בין הזמנים ועוד] ולעלוין השבועי.ועוד מלך מלכי המלכים ברחמיו ישמרם ויחיים מכל צרה ונזק יצילם ובכל אשר יפנו ישכילו וכל אשר יעשו יצליחו ויבטל הא-ל מעליהם כל גזירות קשות ורעות ויגזור עליהם הא-ל גזירות טובות וברכות מרובות, וזכות התורה תגן בעדם ויפלא ה' כל משאלות ליבם לטובה, לחיים טובים ומוצלחים, ויסיר כל מחלה וכל דבר רע ונהיה תמיד שמחים ומאושרים אכי"ר. לע"נ: יורם בן זילו, רחל בת מזלה, אליהו בין מבירכה, לקבלת העלון במייל: ALON.DVAR.HAMELEH@GMAIL.COM 054-8464024 כל הזכויות שמורות ,לצורך זיכוי הרבים הכל מותר

בס״ד

״יאור שרה״

ע״ש האישה הכשרה שרה בת לולוה ז״ל

עלון מס׳ **1117**

זמני כניסת השבת
נתניה
הדלקת נרות: 16:16
צאת השבת: 17:17
ר״ת: 17:50

פרשת ויצא - ״כוח הרצון״

על הפסוק בפרשתינו **״וישכב במקום ההוא...** (כח,יא) אומר רש״י לשון מיעוט. באותו מקום שכב אבל ארבע עשרה שנה ששימש בבית שם ועבר לא שכב בלילה, שהיה עוסק בתורה. בילקוט ״לקח טוב״ בשם הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ״ל מובא שגם שכיבה זו הייתה הראשונה מזה ארבע עשרה שנים ולא הייתה על גבי כרים וכסתות אלא על אבן הייתה, ומכאן שכל אותן ארבע עשרה שנה אפילו על אבן לא שכב. ואם נתמה כיצד יתכן מצב כזה בדרך הטבע? **אמרו רבותינו שסוד הצלחתו של יעקב נבע מכך שאימץ את כל כוחותיו, ומכאן מסקנה לכל אדם שבאימוץ הכוחות כולם ובמיצוי כל השתדלותו הוא מסוגל לחולל נפלאות.** דוגמא לכך אנו רואים בשעת שריפה אדם אחד יכול לשאת משא שכרגיל נושאים אותו כמה בני אדם, זאת משום שהסיבות מביאות אותו באותה השעה לאימוץ כל כוחותיו. כמו שסיפרו כמה אנשים שבשעה שהיו תחת מפולת ברעידת אדמה הרימו אבנים כבדות מאוד וזאת בכדי לא להירמס תחת המפולת. כמו כן נדמה לעצמנו כיצד תהיה התנהגותו של אדם אשר יושב בחדר נעול ובחוץ משתוללת שריפה עזה שעלולה לכלות כל חלקה טובה אשר בסביבתה אין ספק שיעשה כל שביכולתו בכדי לפרוץ את הדלת הנעולה ולברוח מהמלכודת. אף שבמקרה אחר לא יעלה בדעתו לפרוץ דלת נעולה מחמת חולשתו, כאן, שום דלת נעולה לא תעצור אותו בדרכו והוא יכה בכל כוחותיו עד שיפרוץ אותה. הסיבה הפשוטה היא משום שהוא יודע שחייו תלויים במידת הכוח שיהיה מוכן להשקיע. הכוח אינו מתבטא רק בשרירים אלא אף במידת הרצון והנכונות שמעוררים את הכוחות הרדומים ומוציאים אותם מן הכוח אל הפועל. לפי סדר עדיפויות של האדם, כך גודל ההשקעה. אם חשוב לו למשל לא לאבד את קריאת שמע בזמנה או את זמן התפילה, הוא יעשה כל שביכולתו בכדי לקום יותר מוקדם. הקימה בבוקר, במיוחד ביום חורף הינה משימה קשה למדי. תמיד כשמתעוררים אנו משנתנו אנו חשים כי עדיין לא ישננו די, וכי אין לנו כוח ״להתגבר כארי״ ולצאת מהמיטה...אולם מה שונים הם פני הדברים כאשר מעירים אותנו לנסיעה, לטיול או למטרה אחרת החביבה עלינו... במקרה כזה הפלא ופלא אפילו כאשר אנו עייפים באמת כגון שהלכנו לישון בשעה מאוחרת בלילה אנו מצליחים לקום בלא כל עיכוב או קושי...והנה אנחנו רואים שלדברים החשובים לו כן מוצא האדם את הכוחות החבויים בו כדי להשיגם. וכבר ביאר ״החפץ חיים״ זצ״ל את הכתוב בתהילים ״שש אנוכי על אמרתך כמוצא שלל רב״ היינו שאמר דוד המלך עליו השלום על עצמו כי הוא עוסק בתורה כמוצא שלל רב, שהרי אילו ידע האדם כי במקום מסוים טמונים אוצרות של אבנים טובות ומרגליות ויש לו זמן מסוים בלבד בכדי לאוספם, הרי לא ינום ולא ישן אפילו לרגע אחד ויתאמץ בכל כוחותיו בכדי לקבץ כמה שיותר. בהתלהבות כזו עסק דוד המלך עליו השלום בתורה ובמעשים הטובים, כי כך הרגיש וחש שבאמת מתיקות התורה אצלו היא יותר מזהב ומיהלומים.

לעיתים, אין האדם יכול להכיר את הכוחות העצומים החבויים בו, אלא כאשר נכפה עליו מצב מסוים שבעל כורחו מחייבו להפעיל את כל כוחותיו, ושם מתגלה אז גבורתו האמיתית. כאשר האדם נמצא במצב אשר הוא ״נדחק אל הקיר״ מתגלים אז הכוחות העצומים החבויים בו. **דברים אלו מזכירים לנו את הסיפור אודות האישה אשר רכשה רכב חדש מהחברה, אך הבעיה שלה הייתה שהיא לא הצליחה לנסוע יותר מ- 60 קמ״ש. לאחר בדיקה יסודית של המכונאי נמצא שלא הייתה שום תקלה ברכב והוא החליט לנסוע ביחד עם האישה כדי לבדוק את בעייתה מקרוב, וכך היה. האישה נסעה בכביש הראשי בהילוך שני בכל הגז ופנתה אל המכונאי שישב לצידה ״אתה רואה, המחוג מורה על 60 קמ״ש בשיא הנסיעה!?״ הבין המכונאי את הבעיה ופנה אליה ״גברתי, טוב שלא נסעת ברוורס! מדוע את לא עוברת להילוך השלישי והרביעי?״ ״על איזה שלישי ורביעי אתה מדבר, מורה הנהיגה שלי לימד אותי רק הילוך ראשון ושני״, ענתה האישה.** ״**האם את יודעת שאת לא מנצלת את רוב הכוח של המכונית...?**״ כך קורה הדבר גם אצל הרבה אנשים שה׳ חנן אותם בכוחות נפש עילאיים והם אינם מנצלים את יכולתם האמיתית החבויה בעמקי נפשם לחולל מהפכות ולתקן עולם במלכות ש-ד-י וממשיכים כל ימיהם לנסוע בהילוך שני, במקרה הטוב. אף המדע המודרני קובע כי האדם מנצל רק אחוז קטן מכוחותיו, השכליים והרוחניים. במקום לנסות ולעשות מאמצים נוספים הוא אומר ״אני לא יכול״, ״אני לא מסוגל״, ״אין לי כוח״ וכדומה. בדרך זו הוא לא יכול למצות אפילו חלק קטן מכוחותיו אלא ילך וישקע במצולות העצלות. **כאשר האדם מקבל על עצמו לבצע פרוייקט מסוים שנראה לכאורה מעבר ליכולתו האישית וחושש שמא לא יוכל לעמוד בו, הדרך היחידה להתגבר על החולשה והייאוש היא, שלא לתת פתח מילוט של חזרה מהקבלה, ולהאמין שיש ביכולתו אפשרות לבצע את הדבר על הצד הטוב ביותר.** אחד הדברים שצריכים להוביל אותנו בחיים זה– שהכל אפשרי. לפעמים גם הדברים שנראים לנו בלתי אפשריים ניתן להפוך אותם לאפשרי.

אז מה הופך את הדבר הבלתי אפשרי לאפשרי?

הכל מתחיל מחלום, חלום שאנחנו מאמינים בו, חלום שאנחנו שואפים לקראתו ורוצים להגשים אותו. אדם שיש לו חלום אמיתי, מרגש וגדול, אדם שמאמין בעצמו שהוא יכול להגשים אותו ולהפוך אותו למוחשי, אדם שמתמיד בדרך ואינו מוותר, בסוף הופך את הבלתי אפשרי לאפשרי.

ישנם לא מעט דוגמאות של אנשים שהפכו את הבלתי אפשרי לאפשרי – האחים רייט למשל שהמציאו את המטוס, תומס אדיסון שהמציא את הנורה החשמלית, ועוד...

במאמר זה נשתף אותכם בסיפור מאוד מרגש ומצמרר על בחור אתיופי בשם באזה.

באזה נולד באתיופיה, הוא נולד עיוור מלידה. כשאבא שלו שמע שיש לו ילד עיוור, הוא מיד זרק את המשפחה שלו וברח. באזה עלה לארץ יחד עם אמא שלו כשהוא היה עוד ילד. מה שהיה הכי מרגש בסיפור של באזה זה שעד גיל 10 הוא לא ידע שהוא עיוור, במשפחה שלו לא דיברו על כך והוא חשב שכולם רואים חושך עד שיום אחד הוא הבין שיש מילה כזו – אור. לאט לאט הוא התחיל להתרגל לרעיון שהוא לא רואה אור.

באזה למד בבית ספר מיוחד לעוורים ולאחר לימודי תיכון סיים טכנאות קול בזה הוא עסק. לבאזה היה חלום. הוא חלם לרוץ אבל לא סתם לרוץ אלא לרוץ במרתון. דרך עמותת אתגרים הוא קיבל מאמן ריצה מקצועי בשם עופר בן דור.
אז איך באזה היה יכול לרוץ כשהוא לא רואה? כאן עופר שיחק תפקיד מאוד חשוב. הוא היה רץ עם באזה כשאר שניהם קשורים במותן אן בפרק יד. כמובן שזה דרש המון תרגולים, כמובן שזה לא היה פשוט אבל באזה לא ויתר וגם עופר לא.
באזה האמין בעצמו, בחלום שלו, והמשיך ללכת לקראתו. גם עופר האמין בבאזה ולמרות הדרך הארוכה והמאתגרת, באזה הגשים את החלום שלו.
באפריל 2007 התמודד באזה במרתון רוטרדאם. בשל תנאי מזג אוויר קשים פרשו רבים מקרב משתתפי המרתון. באזה סיים את המרוץ במקום הראשון, ב-3:22 שעות, 4 דקות יותר מהמינימום האולימפי.
באוקטובר 2007 השתתף באזה במרתון אמסטרדם הוא הגיע ראשון בין הרצים העיוורים ואף השיג את המינימום האולימפי לאולימפיאדת בייג'ינג כשחצה את קו הסיום לאחר 3 שעות ו-15 דקות, 5 דקות מהר מהמינימום. עם באזה רצו עופר בן דור – המאמן המקצועי שלו ובנו גיא בן דור.
כך הפך באזה את הבלתי אפשרי לאפשרי, הוא הגשים את החלום שלו. אבל היה לו עוד חלום – להגיע לאוורסט. במצב שלו להגיע לאוורסט, לעלות בגובה של 8848 מטר – זה לא דבר פשוט ומובן מאליו. אבל באזה עשה את זה, הוא הגיע לאוורסט והגשים את החלום שלו ושוב בעזרת עופר בן דור ובנו גיא.
באזה היה עיוור. הוא הפך את הבלתי אפשרי לאפשרי בעזרת החלום שלו, האמונה שלו בחלום ובעזרת נחישות והתמדה. נכון, הוא לא היה לבד. וכאן כל היופי. כשיש לנו חלום, כשאנחנו מאמינים בעצמנו ומאמינים בחלום שלנו, כאילו כל היקום נמצא איתנו כדי לעזור לנו. יהיה אנשים שנפגוש בדרך, אנשים שיעזרו לנו להגשים את החלום שלנו, אנשים שיחזקו את האמונה שלנו ויהיו שם כדי לתמוך בנו.
אז אם יש לך חלום, והוא נראה לך בלתי אפשרי, תחשוב על הסיפור של באזה – לרוץ במרתון ולעלות לאוורסט במצב שלו כשהוא לא רואה – זה אינו דבר מובן מאליו. אם הוא הפך את הבלתי אפשרי לאפשרי, גם אתה יכול!
אם תאמין בעצמך, תאמין בחלום שלך ולא תוותר, תראה שנפלאות דרכי היקום – לעולם לא תדע את מי תפגוש שיעזור לך להפוך את החלום שלך לאפשרי
כן, ידועים מקרים של אנשים שבדרך כלל נחשבו לחלשים מבחינה פיסית, ואילו בעת צרה חוללו גדולות ונצורות במאמצים פיסיים כבירים. מנין שאבו אותם אנשים כוחות עצומים כל כך? איך אפשר שאדם שהיה ידוע כל הזמן כחלש ורפה אונים, ואף לאחר מעשה נודע בחולשת גופו, נתגלה לפתע כגיבור ואיש מלחמה? תשובת הדבר היא כי הקדוש ברוך הוא ברוב טובו יצר את האדם עם שפע עצום של כוחות וכישורים. רק במעט מזעיר מכוחותיו ומן הכישורים שבו משתמש האדם בחייו בעוד מרביתם הגדולה גנוזה וחבויה ולא באה לכלל שימוש. רק לאחר שהאדם עושה מצידו את כל המאמצים ומוכן לרכז את כל משאביו להצליח במשימה המוטלת עליו מסייעים לו מן השמים להוציא את העניין אל הפועל. כך מצאנו גם בהמשך פרשתינו אצל יעקב אבינו. רק אחרי שייחד את ליבו ואימץ את רוחו לגול את האבן מעל פי הבאר, מן השמים עזרוהו להעבירה, כמי שמעביר את הפקק מעל פני הבקבוק. ולכאורה נשאלת השאלה מהיכן נבע "כוחו הגדול"? הלא יעקב הגיע זה עתה מבית עבר, לאחר ארבע עשרה שנה של עמל מפרך ויגיעה עצומה בתורה יגיעה המשברת גופו של אדם!! מהיכן איפוא נבע אותו "כוח גדול" אשר באמצעותו הצליח לגול את האבן דבר אשר הרועים לא הצליחו לעשות אלא בהצטרף כולם יחד? ומהו ייחוד הלב? ייחוד לב הוא ריכוז כוח הרצון השוכן בלב מתוך החלטה נחושה של האדם שהוא מאוד רוצה, ומוכרח, ומסוגל לעשות ולבצע!! כך מתגלים להם אז הכוחות הטמונים בתוכינו והנעלמים מעינינו בדרך כלל!! במילים אחרות, יכולים אנו להגדיר את אותו "ייחוד לב" כ"כוח הרצון"!! ליעקב אבינו היה כוח רצון גדול וכביר, בעזרתו הוא גלל את האבן, ומכוחו עשה לילות כימים במשך ארבע עשרה שנה!! אילו לנו היה רצון עז כמותו כי אז אף אנו היינו מצליחים לפעול דברים גדולים ונשגבים מעל ומעבר למה שאנו יכולים להעלות בדמיוננו!! הסיפור הבא שלפנינו יבהיר לנו דברים אלו היטב.
הכול התחיל מכתבה קטנה בעיתון של סן פרנסיסקו. סמואל ברנאן העורך פרסם כי באדמותיו של ג'ון סאטר בקליפורניה התגלה גוש גדול של זהב.
כתבה זו התחילה את אותה תקופה הנקראת בדפי ההסטוריה בשם 'הבהלה לזהב'.
השמועה הגיעה גם לכפר קטן שבפולין הרחוקה, ואנשים דיברו בהתלהבות אודות העושר האגדי שמתגלגל ברחובות קליפורניה, אבל אף אחד באמת לא חשב לקחת את מקל הנדודים ולנסות להתעשר.
בעצם רק כמעט אף אחד. כי איש אחד מבני הכפר, תפרן בן תפרנים, שמע את הסיפור והחליט שהגיע זמנו להתעשר. הוא ביקש מחבריו ובני משפחתו שיצטרפו אליו, שינסו גם הם להתעשר, אבל כולם סירבו, הם העדיפו את החיים הנוחים יותר בכפר, על פני הטלטלות והנדודים אל הבלתי נודע. בסופו של דבר ארז האיש מעט חפצים חיוניים, נפרד מכולם ויצא לדרך לבדו.
בניגוד לרבים אחרים שהתאכזבו, האיש שלנו דווקא הצליח יפה, הוא 'התלבש' על חלקת אדמה מבורכת, חפר כרה והעמיק, וסליו התמלאו בגושי זהב גדולים. הוא עבד קשה מבוקר ועד ערב במשך תקופה ארוכה. הוא גם התגעגע לפעמים הביתה, למשפחה לחברים, אבל הוא ידע שההשקעה שווה, שמה שהוא עושה עכשיו יהפוך אותו לעשיר אמיתי, והוא השקיע.
כשהוא חזר הביתה אחרי תקופה ארוכה, עשיר ובעל הון רב, התכנסו החבר'ה מסביב והתביישו.
הם התביישו על שלא היה להם את החזון, הם התביישו על שלא היה להם את האומץ, הם התביישו על שהתעצלו, הם התביישו על שביכרו חיי נוחות זמניים.
הם התביישו מהאיש שהתאמץ, השקיע והצליח.
כן, גם אנחנו, לא פעם מתבוננים מסביב על חברים לספסל הלימודים, שכנים, ידידים, כאלו שהיו בדיוק כמונו, מאותו מקום, מאותו רקע, בעלי אותם נתוני פתיחה, והם עלו וצמחו, התקדמו ופיתחו את עצמם ואת אישיותם, השקיעו בעבודה עצמית והתרוממו. ואנחנו מביטים עליהם מלמטה למעלה, ולפעמים יש בנו כאב של החמצה.
אבל עדיין לא מאוחר...
הכלל העולה מהדברים לעיל מלמד כי כוח רצון נמצא אצל האדם כל הזמן, אלא שבדרך כלל האדם אינו מנצל את כוחותיו, ולפיכך הם רדומים אצלו ואינם יוצאים מן הכוח אל הפועל. בשעת סכנה או משבר לעומת זאת יוצאים ומתגלים כל הכוחות החבויים בקרבו של האדם, ובאמצעותם הוא יכול לפעול פעולות אשר לכאורה נראה שאינן לפי כוחו כלל. בכל אדם יש את הכוחות הכבירים והעצומים ביותר, ואין הדבר תלוי אלא בו אם ירצה באמת לנצל את כוחותיו, וירגיש וידע עד כמה חיוני עבורו הדבר הוא אכן יצליח.
הבה ונראה מהסיפור הבא שלפנינו, המוביל אותנו לתובנה, כי בכל אדם טמונים כוחות טמירים אשר ביכולתו על ידי רצון חזק ואמיתי להוציאם מן הכוח אל הפועל...

כך יצאתי לי מבית החולים, ילד בן שמונה מדדה על קביים, משני צידי הלכו אבא ואמא, ובידם שקיות גדושות של ממתקים ומשחקים, ומלוא חופניים כל טוב ארץ מצרים, שצברתי בימי האשפוז שלי. ברגעים הללו, בהם פסעתי לי בדרך למכונית של אבא, עדיין לא ידעתי שפרק חדש מתחיל בחיי, עדיין לא ידעתי כמה יידרש ממני וכמה אצטרך להשקיע כדי לקצור. באותם רגעים הייתי מרוצה מהשחרור, מה"משחק" הזה עם הקביים, ומתשומת הלב שהורעפה עלי מכל הכוונים. אבל זו הייתה רק התחלה, ההמשך היה הרבה פחות נעים. בעצם, ההתחלה הייתה עוד קודם. הייתי ילד רגיל לגמרי, הלכתי לתלמוד תורה בבוקר, חזרתי בצהרים, אחרי הפסקה חזרתי שוב ללימודים, חזרתי הביתה, שיחקתי קצת, אכלתי והלכתי לישון. באותו יום חזרתי הביתה מאוחר, בחוץ כבר שררה אפלולית, ואני עוד התכוננתי לבקש מאמא ללכת לחבר, עברתי במהירות את הכביש, ומכונית פגעה בי. ההורים שלי הוזעקו לבית החולים, עברתי סדרה מקיפה של בדיקות, התברר שהרגל נפגעה פגיעה עמוקה. השלב הבא היה ניתוח, הרופאים בעצמם לא ידעו מה בדיוק הם יוכלו להציל. לאחר שבוע של התאוששות ובדיקות נוספות הודיעו הרופאים שמבחינתם אני בסדר גמור ויכול להשתחרר. נכון שעדיין לא יכולתי ללכת על הרגל הזו, אבל עם קביים כבר הסתדרתי, ומבחינה רפואית לא הייתה אפשרות לעזור לי. "הכל עניין של מזל" אמר הרופא לאבא שלי "יש כאלו שנופלים נפילה פשוטה ופתאום מתברר שהחבטה הזיקה להם קשות, ויש שנפגעים בתאונות לא קלות ויוצאים שלמים ובריאים. הבן שלך, הייתי אומר שייך לסוג השני". "הכל עניין של סיעתא דשמיא" מלמל אבא שלי "הבן שלי יצא בנס, הקדוש ברוך הוא עזר לו, ברוך ה'". מהר מאד התברר לכולנו שהסיפור עדיין ארוך, והדרך מייגעת ולא כל כך קלה. דבר ראשון הייתי מוכרח פעמיים בשבוע ללכת לפיזיוטרפיסט. הוא היה אדם חביב, המקום היה נחמד, אבל הדרישות היו לגמרי לא קלות, לפעמים אפילו קצת מכאיבות וכמו כל ילד גם לי לא היה חשק מיוחד להתאמץ. דבר שני, היה ברור שגם אם בעזרת ה' אזכה ללכת אי פעם על שתי רגליים בריאות ושלימות, הרי שהדבר הזה יארך זמן רב, ובינתיים אני מוכרח לחזור לתלם, לשוב ללימודים לבחינות ולכל שאר הדרישות. בימים הראשונים עדיין נשארתי בבית וכולם חגגו מסביבי. אחרי שבוע נוסף של החלמה אמר לי אבא שאצטרך לחזור לתלמוד תורה. בשבועיים הראשונים, אפשר לומר די נהניתי מהרעיון, בבקרים הייתי נוסע כמו מלך במונית, בהפסקות הילדים היו מצטופפים סביב ומנסים את כוחם עם הקביים. אבל לאט לאט ההתלהבות שככה, ואני איכשהו נזנחתי. כולם חזרו למשחקים הקבועים עם הכדור והתופסת, ואני כמובן לא יכולתי להצטרף. בכלל גם הנסיעה הזו עם המונית שכל כך התלהבתי ממנה בתחילה, גם היא הפכה עלי לזרא ומהר מאד נמאס לי ממנה. רציתי ללכת ללימודים כמו ילד רגיל, לרוץ במדרגות, להיכנס לכיתה, לשחק קצת, להשתובב... היום, קרוב לעשרים שנה אחרי, אני אדם מאושר ברוך ה' ועסוק מאד בפרנסת המשפחה שלי. בבוקר אני לומד, ואחר הצהרים עובד מעט. פרט לצליעה קלה, אין זכר לתאונה ההיא שעברתי בגיל שמונה. אבל עד שהגעתי לרגע הזה עבר זמן רב מאד. לא תמיד היה לי קל, היו תקופות של משברים, היו ימים שאמרתי שנמאס לי, וכל חפצי היה להיכנס למיטה בלי לעשות כלום. אילו הייתי נכנע לרגעים הקשים האלו, הייתי יכול להיות היום אדם אומלל שמהלך על קביים או לכל הפחות נתמך במקל. לא הייתי צריך לעשות הרבה כדי להיות כזה, קצת פחות פזיוטרפיה, קצת פחות מאמץ... אבל אני לא כזה ברוך ה', ואת כל התודה על איך שאני נראה היום, ועל המרץ שיש לי ברוך ה', על הכוחות החדשים וההליכה הכמעט רגילה אני חייב לאבא שלי. לעולם לא אשכח את הפעם השלישית שבה שבתי מתרגילי הפיזיוטרפיה. הייתי עייף וחלש גררתי את עצמי לשולחן, זה היה בשעת ארוחת ערב אבל אני מיעטתי לאכול. "אתה לא רעב?" שאלה אותי אמא. "לא" השבתי "אין לי תאבון וגם... גם אין לי כוח, נמאס לי מהתרגילים הקשים והמפרכים הללו, את יכולה לבטל את התור הבא, נדמה לי אמא שאיני הולך לשם יותר". "להרים את הרגל להוריד" חיקיתי את קולו של הפיזיוטרפיסט, "הוא אומר לי לנסות לקפל את אצבעות הרגליים, כל התנועות האלו מקשות עלי ומכאיבות, איני מסוגל להמשיך כך". מחיתי כמה דמעות, אמא המשיכה להכין את הסלט ולא אמרה לי דבר. זה היה ביום ראשון. ביום רביעי הייתי אמור ללכת לשיעור נוסף, ביום שלישי בבוקר שאלה אמא בזהירות מה יהיה מחר עם הפיזיוטרפיה. "כבר אמרתי לך!" השבתי נחרץ "אני לא הולך, זה לא בשבילי, אין לי כוח לזה יותר". "אבל יוסילה" ניסתה אמא להתעקש "אתה מוכרח ללכת אחרת הקביים יישארו איתך תמיד חס וחלילה, הרגל עלולה להתנוון". "אין לי כח", אמרתי. הראיה שלי הייתה ראיה של ילד, קצרת טווח "אילו מישהו לפחות היה מבטיח לי שההשקעה תניב פירות" הסברתי לאמא "אם לפחות הייתי בטוח שהמאמץ משתלם, אבל אף אחד לא היה מוכן להבטיח כלום, אז בשביל מה להתאמץ? בשביל מה?" אמא לא ענתה, היא עזרה לי לקשור את שרוכי הנעליים ולרדת למטה לחכות למונית שתגיע. בצהרים פגשתי את אבא "אפשר לדבר אתך יוסי?" שאל "אם זה בקשר לתרגילי ההתעמלות" הצהרתי באומללות "אז אני לא מוכן ללכת". אבא נענע בראשו, כאילו אמר לי, כן, אני שומע. בסופו של דבר שוחחנו, וזה היה השיעור הראשון במסגרת הלימוד העצום שאבא הקנה לי. הלימוד שפקח את עיני, שעזר לי, להיות חכם ומבין יותר, הלימוד שבזכותו אני לא דורך באותו מקום. אבא העניק לי במתנה את המפתח שעזר לי לפתוח שערים ולהתקדם הלאה. אבא צייר שני ילדים וביניהם מפריד גרם מדרגות "תראה" אמר לי אבא "יהיו אנשים שתמיד יעמדו למטה, יהיו אנשים שתמיד יעמדו למעלה, אתה יודע מה ההבדל ביניהם?" משכתי בכתפי. "אלו שעומדים למעלה הם אנשים שאומרים לעצמם, אנו חזקים, אנו יכולים, אנו מסוגלים, הקדוש ברוך הוא נתן לנו את הכוח והיכולת לעמוד בכל האתגרים שהציב בפנינו. האנשים שעומדים למטה הם אנשים שאומרים לעצמם, תראו את המדרגות הן גבוהות כל כך ואנו קטנים כל כך, לא נצליח לעלות, חבל על הזמן, לא נבזבז את מעט הכוח שלנו, לא ננסה בכלל. והם באמת לא מנסים, הם נשארים שם למטה, ו...יוסי, אל תחשוב שטוב להם, אנשים שלא מטפסים מרגישים בצדק שהם החמיצו משהו, אבל, מה לעשות? הם החליטו שהם לא יכולים לטפס...". חייכתי, ברגע זה עדיין לא קישרתי את הדברים אלי, נדמה לי שגם אבא חשב שבעיקרון הם גדולים מכפי השגתו של ילדון בן שמונה, אלא שבנסיבות שנוצרו הוא מחליט בכל זאת להקנות לי את הידיעה הזו. "יוסי" שאל אותי אבא "איפה אתה, למשל, היית עומד?" "אני..." התבלבלתי לרגע "אני לא יודע המ...". "יוסי" המשיך אבא בקול תקיף אבל רך ומתחשב "יוסי אני אגיד לך איפה, אם תחליט שאתה לא מתעמל, שאתה לא עושה כלום, שאין לך כוח, תישאר כאן למטה". "אז מה אני צריך לעשות?". באותו רגע הרגשתי איך הייאוש חודר לליבי, צמרמורת לא נעימה חלפה בגווי, לגמרי לא התחשק לי להיות בין אלו שלמטה. "נכון שהרופאים לא יודעים דבר" המשיך אבא "אבל דבר אחד אני כן יכול להבטיח לך, המצב שלך לא ישתפר מאליו, ואם לא תתעמל, אם לא תחזור על תרגילי הפזיוטרפיה הקשים אתה עלול חס וחלילה להישאר באותו מצב". "אבל" התגוננתי מיד "זה

קשה אבא, אני לא יכול". "לא" אמר אבא בתקיפות "אל תגיד כך. תאמר, זה קשה, אבל אני כן יכול, זה לא קל אבל בעזרת ה' אצליח". אבא תפס את ידי, ולחץ אותה בחוזקה "אני גיבור, כך תאמר יוסי, אני חזק, ובעזרת ה' אני יכול". "תגיד" אמר אבא. "מ..מה?" גמגמתי "מה להגיד?". "הנה, תגיד אחרי, זה קשה, אבל אני יכול, אני חזק, אני גיבור, ובעזרת ה' אצליח". לרגע אחזה בי הרגשה מגוחכת, היה נראה לי כאילו אני בהצגה, ובכל זאת, חזרתי אחרי הדברים של אבא. "זה קשה, אבל אני יכול, אני חזק, אני גיבור ובעזרת ה' אצליח". תליתי באבא שלי עיניים שואלות, מה עכשיו? "ובתור שיעורי בית" הכריז אבא בקול חגיגי "אני רוצה יוסי שתאמר את המשפט הזה עשר פעמים כל יום". הנהנתי בראשי, מה אכפת לי לומר? "אבל בקול" הזכיר אבא "ולאט, ותחשוב על מה שאתה אומר". למחרת הלכתי לפיזיוטרפיסט, אבא בא איתי וחיכה מאחורי הדלת, לפני שנכנסתי לחש באוזני, "אתה זוכר יוסי, אם יהיה לך קשה תלחש לעצמך, זה קשה, אבל אני יכול, זה קשה אבל אני יכול". הייתה זו הפעם הראשונה שבה נוכחתי לראות איך המשפט הזה מסייע לי פלאים, איך הוא ניצב לידי מוכן ומזומן ועוזר לי כמו... כמו קביים. ההחלמה שלי הייתה איטית, הרבה נסיגות באמצע, היו עוד כמה פעמים בהן הצהרתי חגיגית שאני גמרתי עם התרגילים, לפעמים אמרתי שאני יותר לא הולך לתלמוד תורה ואין לי כוח. ואז, בכל פעם כזו הראה לי אבא שוב את הציור של הילד העולה בגרם המדרגות, וביקש ממני לחזור על המשפטים, "זה קשה, אבל אני יכול". המשפט הזה, רק בזכותו אני הולך היום בלי קביים, רק בזכותו אני נראה כפי שאני נראה היום. כך למשל התחלתי ללכת ברגל לתלמוד תורה. אני זוכר שחששתי מהיום הזה, כבר יכולתי ללכת היטב בלי עזרה, אבל דרך ארוכה כזו? אני לבד? איך אפשר? הרופא שליווה אותנו הציע לי לנסות, אבל אחרי חצי שנה של נסיעה במונית, איבדתי לגמרי את הביטחון "עוד לא" מיהרתי להגיב "אני עדיין לא יכול, עוד קצת". "יוסי" אבא נופף לעברי אצבע מאשימה בחיוך "מה סיכמנו?". "שאני יכול, שאני מצליח" חייכתי בעגמימות מה, לגמרי לא בטוח שהפעם המשפט הזה באמת נכון, אבל למחרת פסעתי את הדרך הזו לבד. יצאתי בשבע ורבע במקום ברבע לשמונה, הלכתי לאט לאט, ובכל פעם שנדמה היה לי שכואבת לי הרגל, שאיני מסוגל להמשיך לפסוע יותר, אמרתי לעצמי. "אבל יוסי, אתה כן יכול, אתה יכול". הגעתי ללימודים בשמונה, תשוש ועייף, מותש וחלש אבל מאושר, "אתה ילד שעולה במדרגות" החמאתי לעצמי, והרגשתי שהמחמאה הזו מגיעה לי בצדק וביושר. במשך השנה בגרתי, וככל שגדלתי הבנתי יותר ויותר את המשמעות של המילים הללו שאבא טרח להחדיר באוזני, לטפטף לי טיפין טיפין. המשפט הזה המשיך ללוות אותי גם אחר כך, אני זוכר שעמדתי להבחן לישיבה, ישבתי מחוץ לחדר חושש, "רק רגע" אמרתי לעצמי פתאום "תנסה להירגע, אתה יודע, אתה יכול להבחן, אתה תצליח בעזרת ה'". כך קרה גם כשמישהו ניסה לחקות את הצליעה שלי. עצמתי את עיני וראיתי את עצמי גדול וחזק, מספיק חזק בשביל לא להיפגע. כך היה לפעמים, כשיצר העצלות גבר עלי ואני רציתי לסגור את הגמרא, "אתה הרי רוצה לגדול תלמיד חכם, שיננתי לעצמי, אתה יכול...". הציור של אבא שמור אצלי, אי שם בארון נסתר ביחד עם כמה מסמכים חשובים, הוא מחמם לי את הלב בכל פעם מחדש, אני מרגיש שאני חייב לו הרבה לציור הזה, שלימד אותי כלל בסיסי כל כך וחשוב כל כך. "אתה יכול". אלו מילות המפתח שלי, המילים איתן אני פותח את היום וסוגר, המילים שהצעידו אותי קדימה, שניערו אותי מהאדישות, שנתנו לי תחושה שאני כן יכול. שתי המילים שגרמו לדימוי העצמי שלי לא לנבול חלילה, שהפריחו את האמון שלי בעצמי. שתי המילים שעזרו לי להרגיש שיש לי את הכוח והיכולת, שהקדוש ברוך הוא חנן אותי באפשרות. היום, כבר אמרתי לכם, אני צולע קלות. המצב שלי יכול היה להיות הרבה יותר גרוע, אלמלא לימד אותי אבא את סוד החיים, את הידיעה שאפשר להצליח. כן, זה תלוי רק במישהו אחד, בי...!

אחים יקרים!

מפתח ההצלחה של כל אדם תלוי בדבר אחד, להאמין בעצמך שיש לך את כל הנתונים והכוחות להצליח. אם אתה מאמין שאתה מסוגל - תצליח ואם לא - לא. כל אותם אנשים שהצליחו בחיים הרי זה משום שהאמינו בעצמם, שהם מסוגלים להצליח והצליחו.

כל אחד מאיתנו הרי הוא כארמון סגור אשר טמונים בו אוצרות כבירים ונפלאים. כל שעלינו לעשות הוא לפתוח את הארמון ולהתחיל להשתמש באוצרות הגנוזים בו ולהוציאם מהכוח אל הפועל ואז כשנאמין שביכולתנו להצליח נזכה לסייעתא דשמיא מופלאה כי "בדרך שאדם רוצה ללכת מוליכין אותו, והבא להטהר מסייעין בידו". המסקנה היא איפוא אחת, ובה טמון סוד ההצלחה. הכל תלוי ברצון, וכאשר יש לאדם רצון הוא מגלה בעצמו עוד ועוד כוחות!! ככל שתגדל שאיפתך להצליח, מתוך אמונה כנה שביכולתך לעשות זאת תאיר לך ההצלחה פנים יותר ויותר!! ונמצא שיש כאן מעין מעגל קסמים. הרצון מעורר אותנו לשאוף ולהאמין שביכולתנו להגיע להישגים גבוהים, וכאשר אנו מחזקים את האמונה שביכולתנו להצליח קל לנו יותר לרצות, שכן הדברים נראים לנו ברי השגה... עלינו רק להיכנס לאותו מעגל – כן, אל תוך מעגל ההצלחה המביא אותנו להישגים כבירים במסילה העולה בית ה'!

בברכת התורה
הרב יואל ארזי

רפידתנו זהב

פנינים, הנהגות ואמרות מגדולי ישראל

גליון מספר 249

פרשת

ויצא

יא כסלו תשפ"ז

תחת ידו גדלים שני ילדים, 'אוצרות', ברוכי כשרון

מעשה ביהודי אמריקאי מהעיר לייקווד שהזדמן לפני חמישים שנה לרחוב אלנבי בתל אביב, הוא חש בצמא גדול ונכנס לקיוסק מקומי לרכוש לעצמו שתייה. המוכר - יהודי זקן - הבין על פי המבטא שמדובר ביהודי שגר בחוץ לארץ ושאל אותו 'מאין אתה?' והלה אמר לו 'מהעיר לייקווד', וסיפר לו על הישיבה הגדולה שיש שם, עם אלפי תלמידים השוקדים על התורה ועבודה, והעומד בראשה הוא הגאון רבי אהרון קוטלר זצ"ל...

הוא שמע את שמו של ראש הישיבה וקפץ כנשוך נחש... "מה אמרת?! אהרון קוטלר נהיה ראש ישיבה? לא יאומן...!" האמריקאי ביקש הסבר ממה ההתפעלות?

ואכן, סיפר לו אותו מוכר קשיש עובדה מופלאה ביותר: "לפני שנים רבות הייתי קצב מפורסם בעיירה שלי, יום אחד הגיע אלי הרב המקומי, שבמסגרת תפקידו עסק גם בלימוד תורה לנערי המקום.

הרב אמר שהוא רואה שתחת ידו גדלים שני ילדים, 'אוצרות', ברוכי כשרון - אהרון קוטלר, ויעקב קמינצקי... ולדעתו צריך לשולחם לסלבודקא לישיבה שם, כדי שיגדלו תלמידי חכמים.

הוא פנה אלי בבקשה לממן את נסיעתם. **ובכן, מה רבה שמחתי כשאני שומע שמן הכרטיסים שרכשתי להם, צמחה לה ישיבת לייקווד, ובנותיה...".** (אור שרה)

"ההצלחה שמבטיח הרמ"א ודאי עדיפה מהשתדלות"

לכבוד הרה"ג רבי יצחק זילברשטיין שליט"א:

הציעו לבן שלנו שידוך, הורי הבת אמרו שאינם יכולים לתת יותר מ-400,000 שקל, בציבור שלנו מקובל שמתחילים ב-600,000 שקל, אך הם מתעקשים שאין להם.

אישתי מרגישה מאוד לא טוב עם זה. **היא מרגישה שזה ממש ביזיון** שהבן שלה שהוא בחור ברמה כ"כ גבוהה יקבל סכום כ"כ נמוך. ניסינו לבקש מהם 500 [שגם זה מאוד מאוד מעט] כי זה ממוצע של 400 ו-600 והם ענו תשובה שמוכנים רק 450. האם בכל זאת לגשת לשידוך, כי מצד שני מדובר בבחורה ברמה גבוהה?

יש לציין שלשידוכים של הבנות שלנו, אנחנו נאלצים להציע 600 עבור חתנים, כי בסכומים נמוכים יותר לא רצו לשמוע על השידוך...

תשובת הרב: אחד השידוכים המוצלחים ביותר, שממנו נלמד כל הלכות השדכנות, היה של יצחק ורבקה, כשרבקה לא הביאה 'כלום'. **'כלום' - זה כולל שגם בגדים עבורה הביא לה אליעזר, היא הגיעה בלי להביא אפילו נדוניה, ושידוך כזה הצליח מאוד.** גם רחל ולאה לא רק שלא הביאו כלום, אלא יעקב אבינו עבד בשבילם. וממנו יצאו השבטים.

וביותר מזה, יתכן שאם יש הצעה טובה, ודוחים אותה בגלל כסף, **זה נכלל במה שכתב הרמ"א** (אבהע"ז סימן ב ס"א) **שהנושא אשה לשם ממון, אינו מצליח ואין זיווגו עולה יפה ,אלא כל מה שיתן לו חמיו וחמותו יקח בעין טוב ואז יצליחו.**

והחזו"א (קובץ אגרות ח"א סימן קסז) אמר לאחד שרצה להתקוטט עם חמיו על אי קיום הבטחתו, "אינו מובן לי היטב הדייקנות היתירה בדברים שהרחיקום רבותינו זצ"ל, **וההצלחה שמבטיח הרמ"א** [הנ"ל "ואז יצליחו"] **ודאי עדיפה מהשתדלות,** ובהיותי מורגל תחת השפעת דברי הרמ"א לעצמי ולאחרים, כבד עלי להבין...'. ע"כ דברי קודשו.

כך שאם הנדון הוא כסף, יש להם את הבטחת הרמ"א, ואם הנוגע לכבוד, שזה בזיון שמציעים לבן שלה כזה סכום, **בשביל כבוד הבריות מותר לשנות, ואפשר לומר שהוא הבטיח מיליון שקל.** ובפרט שכל אחד עובר קשיים בעולם הזה, ויש אנשים שעושים עימם חסד משמים שיוצאים ידי חובה בביזיונות, ולכם עושים חסד עוד יותר גדול, שאתם יוצאים ידי חובה בביזיונות כאלו, **שכל אחד מישראל היה מסכים להתברך שיצא ידי חובה בזה...** (ויי העמודים)

"וכי כלום אין כל צד טוב בבן יהודה?"

חיבה יתרה הייתה לרבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל, רבה של ירושלים, לכל אדם מישראל, ואפילו לפחות שבפחותים. מעולם לא נטר בליבו שמץ שנאה אפילו לרשעי ישראל, והיה אומר שרוב פושעי ישראל תינוקות שנשבו הם, ואילמלא הגלות המרה ופגעי הזמן, היו בוודאי שבים כולם לחיק אמונתם וצור מחצבתם.

מספר רבי משה בלוי זצ"ל בספרו, כי פעם בביקורו היומי אצל הרב זוננפלד, התגלגלה השיחה אודות אליעזר בן יהודה, שנודע כאויבה המר של היהדות החרדית בירושלים, ומראשוני פורצי הגדר שבה, **ואחד הנוכחים התבטא ואמר עליו 'ימח שמו'...**

שמע הגרי"ח זוננפלד את הדברים ואמר לרבי משה: "אין דעתי נוחה מביטוי כזה על אדם מישראל, שהרי הקב"ה הוא בעל הרחמים ואין לנו מושג מגודל רחמיו, **ואפילו על רשע כזה מתגלגלים רחמיו.**

והאמן לי, שאפילו אם יוודע לי שאיש זה הגיע לתיקונו, אחר שנזדכך ונענש כראוי לו, ואף יבוא לחיי העולם הבא, לא תהיה עיני צרה בו. וכי כלום אין כל צד טוב בבן יהודה? **כלום אין בו שום צד זכות בזה שהנהיג את הדיבור בלשון הקודש? הרי הקב"ה אינו מקפח שכר כל בריה,** ואפילו שכר שיחה נאה, וזכות טובה אינה בטלה אפילו באלפי אלפים חובות".

ומוסיפים לספר, כי רבי יוסף חיים מצא לזה אסמכתא מהתורה, שהרי אם יהודי רשע - מת בלי בנים, אף על פי כן, אשתו אינה פטורה מן היבום ומן החליצה, **ונמצא אפוא שאפילו על יהודי כזה נאמר בתורה** (בפרשה העוסקת בייבום וחליצה) **"ולא ימחה שמו מישראל"**, ואיך נוכל אנחנו לומר עליו שימחה שמו? (שבת טיש)

"אסור לך לתבוע אותו ואסור לך אפילו להשוד בו!"

סיפרה המורה ע. כהן תליט"א:

הסיפור התרחש לפני למעלה מארבעים שנה. סבתא שלי ע"ה

ע"פ פסק של הרב זילברשטיין שליט"א
אנו מבקשים לא לקרוא בעלון בשעת התפילה וקריאת התורה, שלא יצא שכרנו בהפסדנו

גרה בשכונת גאולה בירושלים. בבוקר אחד הזמינה לביתה אינסטלטור לתיקון מסויים בבית, ולאחר שסיים ויצא מהבית, **היא שמה לב שנעלם לה מטיל זהב יקר מאוד שהיה לה**, ואף לאחר חיפושים רבים לא נמצא.

סבתא הלכה לשאול את הרב אלישיב זצ"ל מה לעשות, מאחר וחושדת באינסטלטור, ומה לעשות עם הידיעה הזו, ואיך לתבוע אותו.

ענה לה הרב: **מכיון שלא ראית בעיניך את הגניבה, אסור לך לתבוע אותו ואסור לך אפילו לחשוד בו!** בצאתה מבית הרב, בירך אותה הרב בברכה והצלחה. סבתא, עם כל הקושי, עמדה בניסיון, וקיבלה את הפסק באהבה.

עברו שנים, סבתא איבדה את בעלה, סבי, והחליטה לפנות את החנות שעמדה ברשותם. והנה בעת פינוי החנות, **נדהמו לגלות שמטיל הזהב האבוד - נמצא בחנות!**

ואז היא נזכרה... התברר, שיום אחד עבדו ישמעאלים בסמוך לביתה, וסבתא חששה על המטיל הזהב שיגנב, והחביאה אותו בחנות ושכחה מכך... סבתא שמחה מאוד למצוא את האבידה, **ויותר מכך שמחה ששמעה לדעת תורה, ולא חשדה בכשרים.**

בנוסף, לזה, ברכתו 'הפשוטה' של הרב אלישיב התקיימה, ויצאה מאותה סבתא שושלת מפוארת של רבנים ותלמידי חכמים... (נשלח למערכת העלון)

63 שנים מעת הקמת הישיבה שלא איחרו בה את המשכורות

מרן בעל 'שבט הלוי' הגר"ש הלוי ואזנר זצוק"ל היה מקפיד לבל יאחרו חלילה את תשלום שכרם של הפועלים או עובדי הישיבה. הוא עמד על כך בכל תוקף, והיה מעורר ומזרז את שומעיו על חובת הזהירות בקיום מצוות "ביומו תתן שכרו", ובאחרית ימיו ציין פעם **כי כבר 63 שנים מעת הקמת הישיבה שלא איחרו בה את המשכורות לעובדים.**

רגיל היה לחזור על המובא בספר אגרא דפרקא בשם הרה"ק רבי מנחם מנדל מרימנוב זי"ע, כי מה שאנו רואים לפעמים ילדים "המתמידים בלימוד תורתם ומתפללים בכוונה וכו' ומיישרים אורחותיהם, ואחר כך כשמתגדלים מתהפכים ח"ו במידות גרועות ומבטלים התורה והתפילה וכו', הוא **על שאבותיהם האכילו אותם ממון גזל שסיגלו על ידי משא ומתן שאינו באמונה...**".

קפידא מיוחדת היתה לו לרבינו, שבבואו להתרים כספים עבור הישיבה אצל נדיבי העם, **מעולם לא נקב בסכום כלשהו.** ככל הנראה, חשש שמא לבו של הנותן אינו שלם עם הסכום מכל סיבה שהיא, ונמצא שגורם הוא לכספי צדקה להיגבות שלא כדין.

עוד היה מקפיד רבינו שלא ליהנות בשום אופן מכספי הישיבה ומכל דבר השייך לישיבה. אם ארע שהיו זקוקים בביתו לדבר מסוים שהיה שייך לישיבה, משלם היה על אתר את מלוא הסכום, ובדרך כלל נוהג היה להוסיף על התשלום.

לעומת זאת, לא פעם כאשר עמדה הישיבה במצב של גירעון תקציבי **ויתר רבינו על משכורתו שלו, אך בו בעת דאג שמשכורותיהם של יתר אנשי הצוות ישולמו במלואן,** בעיתן ובזמנן. (ספר אבי ההוראה, על הצדיקים)

מוכן ומזומן הוא לרשום כל סכום שידרש

מעשה היה באחת הפעמים בהן נסע רבינו הגר"ש הלוי ואזנר זצוק"ל לחו"ל, ומלאכת אסיפת הכספים עלתה במאמצים רבים, ולמרות המאמצים - רבינו עומד לחזור לארץ ישראל עם סכום פעוט למדי. אחד מהתלמידים שהבחין בכך ניגש עם צ'ק חתום, ואמר לרבינו כי מוכן ומזומן הוא לרשום כל סכום שידרש ממנו.

אמר רבינו כי אינו יכול לנקוב בסכום, מאחר ואיננו יודע את מצבו הכספי. ענה התלמיד: 'אף על פי כן'. הוסיף רבינו והתריע בו כי צריך שיהיה כיסוי לצ'ק. **התחכם הלה והשיב כי סמוך ובטוח הוא שרבינו בכוח תורתו ידאג שיהיה לכך כיסוי,** והוסיף וסיפר כי מעשה מעין זה ארע אצל הרה"ק מסאטמאר זצ"ל שהבטיח פעם לתלמיד כי באם יתן צדקה יתעשר.

נהנה רבינו מתשובתו המחוכמת, אך עדיין סרב לנקוב בסכום. לבסוף רשם הלה סכום גדול מאוד והגישו לרבינו. **כעבור תקופה שרתה לפתע הברכה בעסקיו ובאורח פלא הוא זכה לעשירות.**

(ספר אבי ההוראה, על הצדיקים)

"הכסף אבד להם בענין רע"

הסיפור שלפנינו קרה לפני עשרות שנים, מספר הסיפור היה יהודי בעל דפוס בעיה"ק ירושלים דאז, וכך סיפר:

יהודי גאורגי אחד בשם שוויל, עשיר מופלג, הביא לנו להדפיס חמישים אלף מעטפות, ולא התווכח על המחיר, ושילם במיטב כספו. המעטפות היו רגילות. השם והכתובת של העדה הרוסית, והדפסנו אותן.

לאחר הזמנה זו הביא לנו אותו יהודי מכתבים ועליהם תמונת מגרש הרוסים והכנסייה, ועליה כמובן מתנוסס השתי וערב שלהם... אנו סרבנו לקבל הזמנה זו. **לא הסכמנו להדפיס צלב בשום אופן. אותו יהודי נטפל אלינו והביא לנו ראיות חותכות מדפוסים יהודים אחרים שמדפיסים צלבים, ואנו בשלנו.** לבסוף הציע לנו לשאול את הגר"ש סלנט ולשמוע מה בפיו.

עליתי לרבנו והוא קיבלני בסבר פנים יפות, מבלי לדעת תחילה מי אני, כי עיוור היה. וכך היה דרכו להיפגש מיד לכל שואליו ולהסביר להם פנים. לאחר שהקדמתי לו מי אני, ביקשני לספר לו על אבי מורי ורבי זצ"ל ואגב שיחה אמרתי לו מה המריצני להטרידו עתה.

במקום תשובה, לקח הגר"ש סלנט את ידי בידו ואמר לי: הבה ואספר לך מעשה: הכרת בוודאי את פלוני כורך ספרים, ואותו מדפיס פלוני, ועל אלמוני וכו'?

והוא פורש לי בשמותיהם, ומסביר והולך: גם הם נסתנוורו למראה הממון שהשפיעו עליהם בעלי השתי וערב, ואף הם לא עשו דבר מלבד זה שהדפיסו שחור על גבי לבן את צלמיהם או חיברו אותם לחוברת מודפסת, **ובסופו של דבר: הכסף אבד להם בענין רע, והם עצמם - האחד נתעוור לאחר מעשה, והשני לא הוציא שנתו.** ואף השלישי מת קודם זמנו. אומנם, הוסיף לי, אין כל איסור מפורש בכך על פי דין תורה, אבל...

מסרתי את דברי הגר"ש סלנט לשותפי, וכמובן שאת ההזמנה לא קיבלנו. אותו מתווך פנה לדפוסים אחרים.

עתה לאחר מעשה, כשכמה וכמה שנים כבר מאחורי גבינו, **אני מתחיל להרהר ומוצא כי אף אחד מבין אלה שנענו אז להזמנה לא הגיע לימי זקנה.**

כיום, כשאני מטפל בכתיבת זכרונותי להעלותם על הכתב, אמרתי אשאל את רבנו הגאון מרן רבי צבי פסח פראנק זצ"ל לפשר הדברים: הלא אין כל איסור מפורש על כך, ועל מה נענשו אנשים אלה רח"ל בעונש כרת?

ענה לי על כך בדברים של טעם והגיון: "בכל מקום בתורה שנזכר 'לא תעשה' אין כל זכר לביטוי החריף "אל קנא". רק בעבודה זרה, שהוא אחד משלושת הלאוים החמורים שעליהם חייב כל יהודי ליהרג ולא לעבור - מוזכרות המילים 'כי קל קנא, פוקד... וגו' **כל מי שיש לו רק מגע כלשהו עם ריחה של עבודה זרה בא על עונשו**".

(עלון 'דעת גדולים', הסיפור נשלח לעלון הנ"ל מיהודי יקר - ר' משה מרדכי, שהביא את המעשה מתוך הספר 'בשערי ירושלים')

זכות העלון לרפואת ולהצלחת: יוסף בן שרה, נורית בת רחל, יעל בת אירית, אוהד בן דבורה, לימור בת אוליביה, רינת בת שושנה, הרב הופמן שליט"א ומשפחתו. **זיווג הגון** לתהילה בת רותי מלכה. **ולהבריל לע"נ:** אמנון חיים בן יוסף, עליזה בת מרים, נחמן בן רינה, יחזקאל שאול בן מלכה

בס"ד
משמעות
מבית 'מפעל האירה'
ויצא תשפ"ד
159

הנפש והחינוך
ע"פ התורה
שביבי אור

הרגש משפיע על הגוף

"שמועה טובה תדשן עצם" - בשורה טובה יפה כוחה להשפיע על האדם מבחינה גופנית וממשית, כי הנפש משפיעה בפועל על הגוף. כתוצאה מכך הלב מתרונן והאדם מתמלא מצב רוח טוב, מה שמקל עליו לפעול ולעסוק גם בדברים קשים.

יסוד זה למדים אנו מדברי רש"י (בראשית כ"ט, א') בפרשתנו:

"וישא יעקב רגליו - משנתבשר בשורה טובה שהובטח בשמירה, נשא ליבו את רגליו ונעשה קל ללכת".

הבשורה הטובה לא שינתה את המציאות - הדרך הייתה אותה דרך, הרגליים אותן רגליים. מה שהשתנה הוא הלב והתחושות. ומשהלב נשא את הרגליים - "נעשה קל ללכת".

כשתלמיד מקבל מילה טובה, עידוד אמיתי, בשורה משמחת - הגוף שלו הולך אחרי הלב. הוא נעשה קל, זריז, פתוח. מילה טובה אינה רק עניין רגשי - היא משפיעה על התפקוד ממש.

✦ ✦ ✦

"אחי, מאין אתם?"

הדיבור יש בו כוח רב ועוצמתי. כאשר משתמשים בו באופן נכון - לשון רכה ומקרבת, דברי ריצוי ונועם - יפה כוח הדיבור להשפיע על הזולת, הן על בניו ומשפחתו והן על אנשים אחרים. רק באמצעות הדיבור הנכון יכול האדם למצוא מסילות ולהגיע אל נפש הזולת.

רבינו השל"ה הקדוש כותב:

"ראוי לאדם שיהיו דבריו עם הבריות בנחת ובדברי כבוד. הנה יעקב קרא אותם 'אחים'".

ובחומש העמק דבר מוסיף:

"אחי - למד לשונו לדבר לשון אהבה וריעות, על כן קרא לרועים שלא הכירם מעולם 'אחי'".

הגאון ר' יוסף שלמה כהנמן זצ"ל, ראש ישיבת פונוביז', ביאר בכך כיצד העיז יעקב אבינו לגשת אל רועים שלא הכירם מעולם ולומר להם דעות: "לא עת האסף המקנה" - הרי כיצד מעיז אדם זר לבוא למקום מנוכר ולחלק דעות? יכולים היו לצעוק עליו: מה אתה מתערב, אנחנו כאן יום יום ומסתדרים היטב בלעדיך!

אלא - לפי שיעקב פנה אליהם בלשון חיבה וקרא להם "אחי", ושאל ודרש בשלומם "מאין אתם" - לכן קיבלו את דבריו.

בחינוך - לפני שאתה אומר לתלמיד מה לתקן, קרא לו 'אחי'. תשאל, תתעניין, תדבר בלשון אהבה - ואז יקבל ממך גם מה שקשה לשמוע.

✦ ✦ ✦

גם בנים צריכים חיבה - לא רק זרים

אל ידמה האדם לעצמו שרק כאשר ברצונו להשפיע על אחרים חייב לדבר בלשון קירוב ואהבה, אולם האב אצל בנו יוכל לפעול בדיבור קשה, מאחר שבין כה מחויב הוא לשמוע לקולו. כי אין זה נכון כלל! גם כדי להשפיע על בניו צריך לדבר אליהם בלשון חיבה - ורק אז תפעל השפעתו.

הרב החיד"א מחכימנו בספרו 'ברית עולם':

"ויאמר יעקב לאחיו לקטו אבנים - ופירש": לאחיו הם בניו, שהיו לו אחים ניגשים לצרה. למדנו שיעקב אבינו ע"ה היה מחשיב בניו כאחיו. וכן ראוי לאב שיחשיב בניו הגדולים כאילו הם אחיו - ובזה יהיו שקטים ושאננים".

"ובזה יהיו שקטים ושאננים" - כשאב מתייחס לבניו כאל אחים, לא מלמעלה למטה אלא מתוך כבוד הדדי - התוצאה היא שקט ושלווה. לא מתוך פחד, אלא מתוך כבוד.

אל תסמוך על הסמכות: 'הוא חייב לשמוע לי כי אני אביו.' דבר אליו כאל אח - "ובזה יהיו שקטים ושאננים".

✦ ✦ ✦

הדרך של השפעה - רכות, נעימות ובנוחות

ההשפעה החזקה ביותר באה דווקא כאשר מתנהגים ברכות, בנעימות ובנוחות. ה'אגרא דכלה' מביא בשם רבו, הרבי הקדוש ר' יעקב יצחק זי"ע (החוזה מלובלין):

"ועיני לאה רכות - הצדיקים, עיני העדה, שהם מבחינת לאה ענוה, המה רכים ונוחים. ציינתי למשמרת כי המה דברים גדולים".

"רכות" - לא חולשה, אלא ענוה. עיני העדה - המנהיגים, המחנכים - צריכים להיות "רכים ונוחים". ההשפעה האמיתית לא באה מקשיחות אלא מרכות. לא מגבורה חיצונית אלא מענוה פנימית.

המחנך שהוא 'רך ונוח' - לא חלש, אלא ענוותן. הוא רואה את תלמידיו בעיניים רכות, ודווקא כך משפיע עליהם יותר מכל גערה.

דבר האירה
למה פרסים?

באסיפת הורים ישב מלמד עם אחד האבות, ועלה שאלה. האבא שאל שאלה ישירה:

"למה המחנך נותן כל הזמן מתנות ופרסים לילדים? למה להרגיל אותם לכך? למה לא להחדיר בהם את חשיבות לימוד התורה מגיל הילדות - ללא 'צ'ופרים' תמידיים?"

שאלה חשובה. שאלה שמטרידה הורים רבים. ולכאורה - הוא צודק: הרי המטרה היא שהילד יאהב את התורה לשמה, לא שיאהב את הפרסים. אז למה צריך את כל זה?

התשובה נמצאת במקום מפתיע - בדברי ה'קדושת לוי' על פרשתנו.

הקדושת לוי מביא משל פשוט ועמוק:

"המשל בזה: לתינוק שמרגילין אותו לילך לבית הספר, ומרגיל אותו אביו על ידי דבר שהתינוק מתאווה לו - דהיינו שאומר לו ששם בבית הספר יש דבר שהתינוק מתאווה לו. ועל ידי זה מרגילו לילך לבית הספר. וכיוון שמרגילו - אז לומד עמו הרבה תורה".

המשל ברור: אב שרוצה שבנו ילך לת"ת- לא מתחיל בהסבר על חשיבות התורה. הילד קטן מדי, הוא לא מבין עדיין. אז האב אומר לו: "שם יש ממתקים!" "שם יש חברים!" "שם תקבל פרס!" - והילד הולך.

ומה קורה אחר כך? "כיוון שמרגילו - אז לומד עמו הרבה תורה". ברגע שהילד כבר שם, ברגע שההרגל נוצר - אפשר ללמד אותו תורה אמיתית. הפרס היה הכלי, לא המטרה.

הנמשל - הקב"ה עצמו עשה כך

הקדושת לוי מיישם את המשל על הקב"ה עצמו:

"כך הקדוש ברוך הוא הראה לנו בים סוף ניסים ונפלאות, ולא היה עיקר הטעם של הניסים ונפלאות - הניסים והנפלאות עצמם. רק הניסים והנפלאות עשה והראה לנו כדי שנדע שיש אלוה בעולם ונתאווה לו לעבדו".

הקב"ה קרע את ים סוף, עשה ניסים ונפלאות מרהיבים - לא כדי שנהנה מהמחזה! אלא כדי שנתאווה לעבוד אותו. הניסים היו ה"פרס", המשיכה, הדבר שגורם ל"תינוק" - עם ישראל הצעיר - לרצות ללכת לבית הספר.

"ולכך עשה לנו ניסים ונפלאות בים סוף - כדי שעל ידי זה נתאווה לקבל התורה ביום מתן תורה ולעבדו בלבב שלם. ונמצא עיקר הניסים והנפלאות היה בים סוף - כדי שנקבל התורה במעמד הר סיני, ונתאווה לו לעבדו ולקבל התורה".

"נמצא עיקר הניסים היה כדי שנקבל התורה" - המטרה הייתה מתן תורה. ים סוף היה האמצעי. בלי ים סוף - אולי לא היינו מגיעים למתן תורה. האמצעי שימש את המטרה.

הקדושת לוי מקדים ומביא מאמר חז"ל:

"בים סוף נדמה להם כבחור, במתן תורה נדמה כזקן".

למה בים סוף - כבחור? כי בחור מרגש, מלהיב, מושך. הניסים היו מופע מרהיב, כמו בחור שמושך את העין. זו ההתלהבות הראשונה, המשיכה החיצונית.

ובמתן תורה - כזקן? כי זקן מייצג חכמה, עומק, יציבות. זו התורה עצמה - לא מהבהבת ומושכת כמו ניסים, אלא עמוקה ויציבה.

קודם צריך את ה'בחור' - המשיכה, ההתלהבות, הפרס. ואחר כך מגיעים ל'זקן' - התורה לשמה, העומק.

אמרתי לאותו אבא: אתה צודק שהמטרה הסופית היא שהילד יאהב תורה לשמה. אבל הקדושת לוי מלמד שגם הקב"ה בכבודו ובעצמו לא התחיל מיד ב"מתן תורה". הוא התחיל מ" קריעת ים סוף" - מניסים ונפלאות, ממשיכה, מדברים שהתינוק מתאווה להם.

הפרסים והמתנות שהמחנך נותן - הם ים סוף של הילד. הם לא המטרה - הם הכלי. הם מביאים את הילד לבית הספר, מייצרים אצלו הרגל, חיבור, רצון. ומשם - "כיוון שמרגילו, אז לומד עמו הרבה תורה".

הטעות היא לא שנותנים פרסים - הטעות היא כשהפרס נשאר המטרה. כשלא עוברים מ"ים סוף" ל"מתן תורה". כשנתקעים ב"בחור" ולא מגיעים ל"זקן".

אם כן, הפרס הוא כלי לגיטימי - אבל בתנאי שהמחנך זוכר שלושה דברים:

א. הפרס הוא אמצעי, לא מטרה - כמו ניסי ים סוף שנועדו להביא למתן תורה.

ב. יש תוכנית מעבר - מ'בחור' ל'זקן', מהתלהבות חיצונית לעומק פנימי.

ג. בהדרגה - מפחיתים את הפרס ומגבירים את הטעם הפנימי של הלימוד.

לסיכום

הקדושת לוי מלמד אותנו שאין סתירה בין פרסים לבין חינוך לשם שמים. אדרבה - הקב"ה עצמו השתמש בניסים כדי למשוך את עם ישראל לתורה. "המשל בזה לתינוק שמרגילין אותו" - קודם כול תביא אותו לת"ת, ואז תלמד איתו תורה.

שבת שלום ומבורך
הרב אלחנן ריישר

דרך כקנה

בישיבת צוות עם המחנכים עלתה דילמה מוכרת: מה הדרך הנכונה של מחנך? האם עליו להיות קשה - עקבי, תקיף, שלא מוותר על שום דבר? או רך - גמיש, מקשיב, מתאים את עצמו לכל תלמיד?

המחנכים ה"קשים" טענו: ללא תקיפות אין סדר, ובלי סדר אין חינוך. המחנכים ה"רכים" טענו: ללא גמישות אין קשר, ובלי קשר אין השפעה.

פתחנו את ה'תולדות יעקב יוסף' על פרשתנו, ומצאנו שם תשובה שאינה בוחרת צד - אלא משנה את השאלה כולה.

"לעולם יהא אדם רך כקנה ולא קשה כארז"

התולדות יעקב יוסף (ויצא, אות י') מביא את מאמר חז"ל הידוע ומעמיק בו:

"לעולם יהא אדם רך כקנה ולא קשה כארז. ולא בלבד במילי דעלמא, רק גם בעבודת ה' הוא כלל - שיעלה למדרגה 'רך כקנה', להיות הולך ובא עם כל הרוחות".

"הולך ובא עם כל הרוחות" - הקנה לא נשבר ברוח. הוא מתכופף, הולך עם הרוח - וחוזר למקומו. הארז עומד בגאווה, לא מזיז אף ענף - ובסערה הוא נעקר מן השורש.

התולדות יעקב יוסף מחדש: זה לא רק עצה מעשית - זו מדרגה רוחנית! "שיעלה למדרגה" - הרכות היא מעלה, לא חולשה.

התולדות יעקב יוסף מסביר מהי רך כקנה:

"שייתן לב שגם במדרגה של כל אחד ואחד יכול להיות בו עבודת ה'. לא בלבד בעוסקו בתורה ותפילה - כי יוכל ליקח מהם מוסר לעצמו לעבודת ה'".

"רך כקנה" אינו מי שמוותר. הוא מי שמצליח לראות בכל תלמיד, בכל מדרגה, בכל מצב - את עבודת ה'. הוא לא שופט את התלמיד לפי המדרגה שהוא רוצה שיהיה בה - אלא מזהה את עבודת ה' במדרגה שהתלמיד נמצא בה עכשיו.

רכות היא היכולת להכיל מדרגות שונות - לא לוותר על כללים.

"קשה כארז" - הסכנה של מי שרק ההנהגה שלו נכונה

"ולא שיישאר על מדרגת ארז להיות קשה, שאינו ערב עליו הנהגת חבריו - רק הנהגת עצמו, ולא זולתו".

"קשה כארז" - זה מי שמכיר רק דרך אחת: שלו. מי שחושב שמה שעובד לו, חייב לעבוד לכולם. מי ש"אינו ערב עליו הנהגת חבריו" - לא מסוגל לקבל שיש דרכים אחרות.

בחינוך זה מתורגם לסגנון ברור: המחנך ה"קשה כארז" הוא מי שיש לו שיטה אחת בלבד. מי שלא מוכן להכיר בכך שתלמידים שונים צריכים גישות שונות. מי שמגיש את דעתו ואומר: "כך אני עובד - ומי שלא מתאים, לא מתאים".

התולדות יעקב יוסף מוסיף נקודה חריפה:

"ובלבד שלא ירגיל - לפי שלמד הרבה מה שאין זולתו עושה כך, מזה הגיס דעתו. שלא ירגיל בזה להיות מתמיד בלימודו תמיד, רק יתערב עם בני אדם גם כן".

כשמחנך מתמיד בדרכו בלבד, בלי להתערב עם אחרים - הוא עלול להגיס את דעתו. הוא מתחיל לחשוב שהוא טוב מהם, שהשיטה שלו יחידה. ולכן: "יתערב עם בני אדם גם כן" - ילמד מהם, יקשיב, יראה שגם דרכם היא דרך.

המחנך שלא מתערב - מתנשא. המחנך שמתערב - לומד.

התולדות יעקב יוסף מסכם בביטוי המפורסם של המשנה:

"ואז לא יגיס דעתו, רק אדרבה - ידון אותם לכף זכות. וזהו: 'משרים תשפטו בני אדם'. וזהו 'איזהו חכם - הלומד מכל אדם'".

מי שהוא "רך כקנה" - לומד מכל אדם. גם מתלמיד שמתנהג רע - יכול ללמוד. גם מחבר שיש לו שיטה שונה - יכול לקבל. ו"אז לא יגיס דעתו" - כי מי שלומד מכולם לא חושב שהוא מעל כולם.

ומי שלומד מכולם - "ידון אותם לכף זכות". כי הוא מבין שבכל מדרגה יש עבודת ה'. ואם בכל מדרגה יש עבודת ה' - אין סיבה לשפוט.

לסיכום: השאלה אינה "קשה או רך?" - השאלה היא "ארז או קנה?".

הארז מרשים. הוא גבוה, חזק, יציב. אבל הוא נשבר בסערה. הקנה נראה חלש. הוא מתכופף. אבל הוא שורד כל רוח - כי הוא "הולך ובא עם כל הרוחות".

המחנך- קנה: מכיר שיש מדרגות שונות, מתאים את עצמו, לומד מכל אדם, דן לכף זכות. לא מוותר על סטנדרטים - אבל מבין שהדרך אל הסטנדרט שונה מתלמיד לתלמיד.

המחנך - ארז: יש לו דרך אחת, שיטה אחת, קצב אחד. מי שלא מתאים - לא מתאים. עד שבאה סערה - והוא נעקר.

"רך כקנה" - לא חולשה, אלא מדרגה.

הרכות היא היכולת לראות עבודת ה' בכל מדרגה.

הקשיחות היא להכיר רק דרך אחת - שלך.

"הולך ובא עם כל הרוחות" - מתאים את עצמו לכל תלמיד.

"איזהו חכם - הלומד מכל אדם" - גם מהתלמיד עצמו.

סיפורים מאירים בחינוך

תובנה ששינה את המציאות

הגאון ר' נפתלי צבי יהודה ברלין זצ"ל, הידוע בכינויו הנצי"ב, ראש ישיבת וולאז'ין, חיבר ספרים רבים. כאשר הוציא לאור את ספרו 'העמק שאלה' על השאילתות, עשה משתה והזמין אליו כמה תלמידי חכמים.

משנתאספו כולם, אמר להם: "בוודאי תמהים הנכם מדוע מצאתי לנכון לערוך משתה זה. על כן אבאר לכם מהו פשר העניין".

הנצי"ב סיפר:

"בילדותי התקשיתי בלימודים, ונחשבתי בין התלמידים החלשים או הבינוניים".

יום אחד שמע את אביו מסיח את צערו בפני אמו:

"כל ימיי קיוויתי שנפתלי צבי יגדל כתלמיד חכם גדול. אולם כפי הנראה עתה, הוא לא כשיר לזה. לאור מצבו הלימודי, ייתכן שיהיה בעל מלאכה טוב ועוסק בצרכי ציבור - אולם לא נראה שיהיה תלמיד חכם כפי שקיוויתי".

הנצי"ב המשיך וסיפר: "כאשר שמעתי את הדברים, נגע צערו של אבי לליבי. באותה שעה החלטתי החלטה נחושה להשתדל מאוד בלימודים, מתוך שאיפה יוקדת לעלות ולהתעלות בתורה".

הילד פרץ אל תוך החדר שבו היו הוריו, והודיע להם את החלטתו.

"השתדלתי בכל כוחי - ואכן ההצלחה האירה לי פנים".

ואז הנצי"ב הגיע לעיקר הדברים:

"נתאר לעצמנו מה היה קורה אלמלא קיבלתי על עצמי אז עול תורה. הייתי חי כיהודי טוב, חייט או נגר הקובע גם עיתים לתורה".

"וכאשר היה בא יום מותי, ונשמתי הייתה עולה ומתייצבת בפני בית דין של מעלה, היו שואלים אותי: 'קבעת עיתים לתורה?' והייתי משיב ומפרט את סדר יומי - שטרוד הייתי בפרנסתי ועסוק במעשי חסד שונים, ובשארית הזמן הייתי כמובן קובע עיתים לתורה".

ואז - אמר הנצי"ב - היה הקב"ה מעמיד בפניו את הספרים:

"'העמק שאלה', 'מרומי שדה' ו'העמק דבר' - והיה אומר לי: את הספרים האלה יכולת לחבר. מדוע לא עשית זאת? אוי לאותה בושה!"

והנצי"ב סיים:

"על כן גדולה שמחתי - על שנשאני ליבי, ועל שהחלטתי שאני יכול ומסוגל לגדול בתורה. החלטה זו היא שרוממה אותי והעלתה אותי במעלות התורה, והביאה אותי עד הלום".

על חשיבותו הגדולה של הרצון מלמד סיפור נוסף מישיבת וולאז'ין.

המולה קמה בישיבה: אורח גדול ודגול הגיע - הגאון ר' אייזל חריף. כולם מיהרו לשוחח עמו בדברי תורה. בינתיים עברה שמועה בין הבחורים כי ר' אייזל בא גם כדי לחפש חתן לבתו. מובן שכל אחד רצה למצוא חן בעיניו.

ר' אייזל הקשה קושיה. מיד השתרך אצלו תור ארוך של בחורים שבאו לנסות את כוחם ביישובה. אולם כדרכו, דחה בחריפותו כל תירוץ שהוצע לפניו.

כך עבר יום שלם, ואולי אף יומיים - והקושיה במקומה עומדת. אף אחד מהבחורים לא הצליח לתרצה.

ר' אייזל התכונן לשוב לביתו. הזמין עגלה שתסיע אותו, נפרד מראש הישיבה, וכל הבחורים יצאו ללוותו.

כאשר התיישב ר' אייזל בעגלה והעגלון התכונן לצאת לדרך - הגיע אחד הבחורים בריצה וביקש לעכב לרגע את יציאת האורח.

ר' אייזל פנה מיד אל הבחור ושאל: *"יש לך תירוץ?"*

הבחור ענה: "לא! אבל חפץ אני לדעת מהו התירוץ - כי זוהי באמת קושיה גדולה".

אמר לו ר' אייזל: "בוא, עלה אל העגלה ואומר לך את התירוץ".

לאחר שכילה ר' אייזל לומר לבחור את יישוב הדברים, הוסיף ואמר לו:

"אתה תבוא עמי - כי אותך אקח לחתן לבתי".

לא מי שידע את התירוץ זכה. לא מי שהיה הכי חכם. אלא מי שרצה לדעת - מי שהרצון שלו היה כה חזק, שרץ אחרי העגלה כדי לא להישאר בלי התשובה.

לשליחת סיפור מאלף על **'חינוך מאיר'** לפרסום כאן במדור

אנא שלח למייל: m025667066@gmail.com

ייעוץ וליווי חינוכי ניהולי
למערכות חינוך, תת"ם וישיבות
פל' - 053-3101081

לב הילד
מרכזי קידום אישי בתת"ם
פל' - 050-4150217

לב הבחור
משפיעים אישיים וקבוצתיים
להתאמת משפיע פל' - 053-3120261

האירה
אור לכל אחד
טלפון: 02-566-7066 דוא"ל: info@ahira.org
אתר: ahira.org
יו"ל ע"י 'מפעל האירה' בראשות המחנך הרב אלחנן רייזמן - לקבלת העלון, תגובות, הארות נא לשלוח מייל: m025667066@gmail.com

בס"ד

לעולם אודך

קול תודה
ארגון להפצת ההודיה לה'

קול תודה גברים: 03-6171190 קול תודה לנשים: 03-6171180
בעברית, אידיש, אנגלית וצרפתית

קול תודה

עלון ההתחזקות החודשי בענייני השבח וההודאה לבורא עולם

גיליון מס' 149 | כסליו התשפ"ז

נא לשמור על קדושת הגליון

קרני האור שבחושך

"וקבעו שמונת ימי חנוכה אלו להודות ולהלל לשמך הגדול". בחנוכה יש מצוה להודות ולהלל על הניסים שעשה לנו הקב"ה, לדבר עליהם ולחזק את האמונה שלנו בטוב ה', עד שהיא תאיר את כל פינות חיינו. גם כאשר העולם ח"ו חשוך, לא נתפעל מכך, אלא נמשיך להיות איתנים באמונתנו ובהכרתנו בטובו ית' ובאהבתו לברואיו, לדעת ידיעה גמורה שהוא טוב לכל ורחמיו על כל מעשיו. אור זה של האמונה בטוב ה' מאיר במיוחד בחנוכה, כי בעוד החגים פסח שבועות וסוכות נקבעו על חסדי ה' בתקופות של גילוי וגאולה, ההלל וההודיה של חנוכה מיועדים לעורר אותנו להכיר בקרני האור של חסדי ה' הנמצאים אף בתוך חשכת ההסתר. שכן שנים רבות אחרי נס חנוכה המלחמות עוד נמשכו, ומבית החשמונאים, מרוב מלחמות ותלאות, לא נשאר מהם בסופו של דבר אפילו אחד.

מי שנקלע לצרה רח"ל, כשיתבונן בדבר יגלה, שלמרות הקושי הקב"ה עוטף אותו בחסדים גדולים המעידים שטובו ית' המופלא עודו בתקפו ואהבתו של הבורא אליו לא פגה. כאשר יתחיל להודות לקב"ה על חסדים אלו, ירגיש את האור שבחושך. מי שרגיל להתבונן בחסדי השי"ת אתו וחי עם רגשות הודיה, הצרות לעולם לא תכרענה את רוחו. כפי שהביע הג"ר אביגדור מילר זצ"ל, כשפעם קרה לו אסון גדול: "דמו בנפשכם, אם אחד פקד אותו צרה, ואז הוא יורד אל תיבת הדואר ורואה שהוא זכה בסכום עתק של כסף, האם הוא ייכנס לדכאון?! והלא הקב"ה נותן לי אוויר לנשימה, ועוד אוויר ועוד אוויר, ועוד הרבה טובות מופלאות הוא עושה עמדי. וכי הצרה מסלקת כל המתנות האלה ואת מה שהם מגלים על טובו הגדול של בורא העולם?!"

חנוכה הוא הזמן להתבונן בטוב ה' ובאהבתו אלינו אף בתוך מצבי חשכת ההסתר - כל אחד וההסתר שלו. כאשר נזכה להיבט מואר זה, הוא ילווה אותנו תמיד ויאיר את כל המבואות האפלים של חיינו.

צדיקים מודים לה'

סיפר הרב אביגדור מילר זצ"ל

פגשתי אתמול יהודי שסיפר לי שהוא בן שבעים. "שבעים?!" אמרתי לו " בן 70 לשיבה חשוב על גודל החיוב של 'וזכרת' שמוטל עליך החיוב לזכור את המסעות שלך ולהודות לה', עליך להתחיל להודות לה'"

שירו לו זמרו לו! הוא העניק לך 70 שנה , במשך 70 שנה אכלת ארוחות בוקר, צהרים וערב, 70 שנה אתה רואה בעיניך, 70 שנה מאירה לך השמש וזכית להתענג

בראיית השמים התכולים, 70 שנה שאתה לובש בגדים נקיים מידי יום, 70 שנה של מים זורמים בבית . וננים שעברת את גיל 70 והנך בן 80 כעת עליך להשתגע מרב הודיה לה' ולהתחיל לעשות למענו כל מיני דברים שלא חשבת עליהם...

אבל, אל תחכו עד גיל 80, גם אם אתם בני 8,18 או 28 אתם כבר בעלי חוב כבד לה'... וככל שנקדיש זמן כדי לחשוב על כל מה שה' עושה עבורנו כך נבנה יותר ויותר יסודות לחיי עבודת ה' אמיתיים - לחיי עבודת ה' מתוך הודיה.

(מתוך 'תורת אביגדור', סוף פרשת מטות מסעי)

ספר העיקרים

(מאמר רביעי פרק ג')

הוד קדומים

"וראוי שנברך אותו על הרעה כשם שמברכין על הטובה. וזה, **כיוון שהוא יתברך מקור הטובות,** כל מה שנובע ממנו הוא טוב או לתכלית טוב ... ובפועל ה' יתברך אי אפשר שיהיה זה לחוסר יכולת או חסרון ידיעה, כי גדול אדוננו ורב כוח ולתבונתו אין מספר, אם כן נשאר שנעשה בכוונה ממנו, וכיוון שהוא יתברך טוב גמור וכל פעולותיו בתכלית הטוב והשלמות, **ראוי שנאמר שמה שנראה אותו בפעולותיו חס ושלום רע, הוא לתכלית טוב** אלא אנחנו לא מבינים זאת. ולזה אמר הכתוב 'ברוך ד' לעולם אמן ואמן' (תהלים פט, יג) כלומר אמן על הרעה ואמן על הטובה, כי בלי ספק הכל הוא לתכלית טוב אף אם אנחנו לא מבינים זאת".

מה רבו מעשיך

שמור עד שמגיע הזמן

פרי צעיר הוא חמוץ, עפיץ וקשה כאבן. זה לא פגם, זו שמירה. הזרעים שבתוכו עוד רכים, ואילו היה מתוק מן ההתחלה, הציפורים והחרקים היו גומרים אותו. החמיצות אומרת: "אל תיגעו, זה שמור".

ואז מגיע הזמן, ופתאום הכול משתנה יחד: העמילן התפל נעשה סוכר מתוק, הקשיחות נמוגה והפרי נעשה רך ונימוח, הירוק מתחלף בצבע, ובשיא עולה ריח. בכל פרי שמבשיל בשעתו, מתגלה החכמה האינסופית שהטביע בו הבורא. גם הקטן שבפירות נושא בחובו את חותמו של יוצר עולם.

החמיצות היא לא היעדר מתיקות, אלא מתיקות שעוד לא הגיע זמנה. כך גם בחיים: תקופות קשות, "חמוצות", לא אומרות שה' רחוק. לפעמים הן שמירה של זרעים רכים שעוד לא מוכנים להיחשף. מי שמבין זאת לא רק מחכה, הוא סומך.

לע"נ
משה הראל בן שמחה
ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת
אסתר הראל בת ראוושנה
ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת
מרים מרצבך בת רפאל ברוך
ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת
הרב דוד צבי מרצבך בן הרב יונה
ת.נ.צ.ב.ה.

רות
בת רבקה
לזווג הגון בקרוב

מספרים הודיה

עוד אלפי סיפורי ישועות בזכות ההודיה ניתן לשמוע ב"קול תודה"

אבא, תודה!

היא השאירה אותנו 7 יתומים. אני ה-2 מבניהם. אמא. אמא יש רק אחת. אמא צדיקה שלי. אמא מלטפת ואוהבת. אמא שלי היא השאירה אותנו ועברה לעולם שכולו טוב. משם ודאי משקיפה עלינו ומתפללת עלינו. אחת המזכרות שקיבלתי מאמי זה מס' הטלפון של קול תודה. שמרתי אותו בזכרון של הנייד שלי, כמו מסר ללא מילים ללכת בדרך של ההודיה, להאמין תמיד בטוב ד', לצעוד בשביל של אבותינו הקדושים שהתהלכו לפני האלוקים באהבה אין קץ לבורא עולם.

בימים ובלילות חייגתי. שמעתי, התחזקתי, קיבלתי כלים וכוחות מחודשים לעמוד באתגרי החיים. למדתי לומר תודה על הכל, על כל פרט בחיי הרי שום דבר אינו ברור מאליו. אין טבע, הכל ניסים! הכל מושגח ע"י האלוקים, ועל הכל, כן על הכל, עלינו להודות. הקו הקדוש הזה כ"כ חיזק אותי, עד כדי כך שלמדתי לומר תודה גם על היתמות. למדתי למנף את הקושי למקום חדש, למקום שבו אפשר לראות בכל דבר גם את הטוב.

התקופה הבאה בחיי, הייתה גם היא לא קלה, תקופת השידוכין.

שידוכים רבים עלו וירדו וכל אחד מהם היכה בי על ראשי וכמעט שאיים להפיל אותי למערבולת של אכזבה ויאוש. אך לא!!! כבר למדתי שתודה אומרים על כל דבר, וכל מה שד' עושה, לטובה הוא עושה, אז אמרתי לד' תודה רבה על ההמתנה, שודאי היא לטובתי, ותודה שבכלל יש הצעות ותודה על כל השידוכים שלא הצליחו. ומזל שלא הצליחו כי הם בכלל לא הזיווג שלי.

וכמו בכל הסיפורים, בסוף זה הגיע ... השידוך המושלם שלי, מעבר למה שביקשתי ומעבר למה שהעזתי לחלום! הוי אבא, תודה, תודה, תודה בלי סוף! לפני הוורט עברתי בכותל, שריד בית מקדשנו, מקום בו השכינה שורה, לומר שוב תודה. נשמתי המרוגשת החלה באמירת נשמת כל חי וקול נעימה חדש בקע מתוך גרוני ודמעות רותחות נטפו מתוך עיני. אבני הכותל לקחו את תפלתי וספגו אותה לתוכם. עמוק בלב ידעתי, שכעת אני בדרך להקים בית בישראל, בית של תורה בית שיסודותיו שלום אמונה וביטחון, בית שהודיה לד' היא האור של הבית!

מה וודאי יועיל?

הרופא הכריז והבטיח שהטיפול ודאי יעזור והכאבים יחלופו. אך למעשה הטיפול לא פעל מאומה. גם הרופא השני והשלישי טענו שהם יטפלו, והכל יעבור ו... כלום. הכאבים המשיכו לפלח את בשרי ולהזכיר לי את אפסיות האדם. כך לאורך תקופה של מספר חודשים, כיתתנו רגלינו מרופא זה לרופא אחר אך ללא הועיל. ומאין יבוא עזרי? עזרי ודאי יבוא מעם ד'. ואכן, היה משהו שכן עזר, שכן הקל על המצב, בתוך החושך הזה היתה קרן אור שהאירה את חיי.

בלחיצה אחת קטנה, בחיוג לקול תודה, נפתח הפתח לישועתי. כריתי אוזני לסיפורים ולחיזוקים בהודיה לד' ית' הטוב על כל מעשיו.ללמוד להודות על הטוב הנגלה והמתוק והאין סופי שאי אפשר לגמור להלל עליו וגם על הטוב הנסתר והמר, על נסיונות אתגרים ומחדלים, בידיעה שהכל לטובה. התפעלתי מאוד מעם ישראל קדושים, איך יצורי אנוש, בדור הגלות, מאותגרים כל אחד ואחד בנסיונותיו שלו, יודעים את ד' ואת רחמיו ומודים לו על הכל. וככל שהקשבתי יותר ושתיתי בצמא את כל דיבורי האמונה והחיזוקים בהודיה, כך נרגעו הכאבים וכך נתנו מנוח לגופי המיוסר.

ומצווה גוררת מצווה, ומשמיעה עברתי לקריאה. פתחתי מחברות תודה ישנות שכתבתי והחילותי לקרא. לבי התמלא שמחה נוכח השגחת ד' עלי, כמה שמירה, כמה סיעתא דשמיא, כמה רחמים וכמה שפע של אהבה לכל רגע בחיי. ומקריאה עברתי להודיה, הודתי לד' הטוב על הכל, כן! גם על היסורים! כן! גם על הכאבים! מילותיו הקדושות של הגאון מוילנא הדהדו באוזני "אם לא היו באים יסורים על האדם, לא היה מוצא את ידיו ואת רגליו ביום הדין". יסורים הם מתנה. אז הודתי לד' על המתנה.

יום אחד הועלה חשד לבעיה חמורה בבריאותי ותכף ומיד נשלחתי לטיפול חיצוני, ובחסדי ד' הרופאים עלו על שורש הבעיה וקיבלתי, ברוך ד', טיפול מותאם וממוקד שהפעם הצליח. אוי כמה טוב ד'! באתי כאן לפרסם ולהודות לבורא עולם, רופא כל בשר, על כל הכאבים שהיו ועל כל הכאבים שעברו וחלפו ואוסיף גם תודה לבורא עולם המפליא לעשות שירפא אותי לגמרי ממש. אודך ד' כי עיניתני ותהי לי לישועה! אין עוד מלבדך!

מזמור לתודה העולמי!
כמידי שנה נתאחד כולנו - גברים, נשים וטף
לאמירת "מזמור לתודה" (פרק ק')
בכל יום מימי החנוכה בשעה 19:00

חנוכה ב"קול תודה"
שיעורים מרתקים בנושא ההודיה בחנוכה
03-6171190
לנשים 03-6171180

השנה ה-13!
משמרת ההודיה
המסורתית של "לעולם אודך"
ניתן להצטרף ולהיות חלק מהעוצמה של משמרת הודיה
ברב שעות היממה של ימי החנוכה. קחי חלק בזכות!
להרשמה החל מי"ז כסליו:
יש להתקשר לטלמסר:
077-3137119 שלוחה 29

בס"ד

תורת ה' תמימה

גליון שבועי מתורתו של מו"ר הגאון **הינוקא** רבנו שלמה יהודה בארי שליט"א

גליון 35 | פרשת ויצא | תשפ"ז

- יסודות בדרך ה' -
מתוך ספרי רבנו שליט"א

העבודה הרצויה ביותר לפני ה' יתברך היא אחדות ואהבת ישראל, ובזה טמונים הישועות הגדולות ביותר, והמתקת כל הדינים, והיא עיקר התיקון של בני דורינו. וענין אהבת ישראל הוא שיגלה האדם אהבה ורחמים על הכל, ויכבד כל אחד, וכאשר יהודי מבקש ממנו דבר, ידמה בדעתו כאילו ביקש ממנו צדיק גדול ונורא, ויזהר ממידת סדום שהעלימו עיניהם מן החסד והצדקה. וביותר כאשר רואה הוא יהודי העובר קושי ומצפה לישועתו - הן המצפה לזיווג, או לבנים, או בכל צער וחולי רחמנא ליצלן, אין דבר גדול במעלה כמו לחזקו ולעודדו ולתמוך בו, ועל כן לא יעלים עיניו מצערו חלילה, אלא יעמוד לצידו ויאמץ את לבבו ויחזק את רוחו. ובזה זוכה האדם לצאת מהשקיעה והעסק התמידי בד' אמותיו, שהרי אפילו במעשה פשוט שמסייע לחברו - בודאי כבר יצא מנקודת עצמו ונתן מעיניו על כבוד ישראל ואהבתם.

והדרך לבוא לאהבת ישראל היא מתוך שידע ויזכור האדם שבכל יהודי ישנן מדרגות נעלות ונוראות, ואור גדול ועצום שאין בחבירו. ובכל יהודי יש מדרגת אמונה ונקודת לב מיוחדת לה' ב"ה, שהיא הדבר היקר מכל לפניו יתברך. וכאשר יהיה לנו ערך לאמונה ונקודת הלב שיש בכל יהודי ולא נביט על החיצוניות, נזכה שיתקבצו יחד כלל הנקודות שבכל ישראל ונזכה לגאולה שלמה, כי בית המקדש נבנה מאלו הנקודות המתקבצות ונאספות מכלל ישראל, שהם סוד י"ב האבנים של יעקב שהתאחדו לאבן אחת, אשר היא אבן השתיה עליה עומד בית המקדש (פרקי דר"א פל"ה).

(חלק מועט מתוך השיעור 'ה' ממית ומחיה מוריד שאול ויעל')

✧✧✧

אין בידינו להעריך מעלת כל יהודי מזרע ישראל העם הקדוש והנבחר, כי כל אחד ואחד מוסר נפשו בכל עת על שמירת מסורת התורה, ואין לידע כמה כל יהודי יקר ועצום בשמים, ואיזו נשמה קדושה יש בו, ומה הוא עשה עושה ויעשה, וכמה ה' ב"ה אוהבו ושמח בו. וכמובא בשם הרבי הרש"ב שאמר, שה' ב"ה אוהב כל יהודי כאילו הוא בן יחידי אצלו יתברך.

ועל כן בודאי יש לאהוב ולכבד ולפאר כל יהודי, ולנהוג בדרך ארץ כלפי כל אחד, כי כל יהודי הוא אור אין סוף, והוא הדבר היקר והחשוב ביותר בעולם. ולא להיות כאותם השוטים המכבדים רק חכמים וצדיקים, ואת שאר ישראל הם מבזים, כי כולנו אחד, ואמנם נצטוינו על כבוד התורה, אך לא נאמר בזה לרמוס חלילה את כבודם של ישראל, ואדרבה, משמעות אהבת התורה וכבודה - הוא לאהוב ולכבד ולהרים יחד כל יהודי.

(חלק מועט מתוך השיעור 'למען שמי אאריך אפי', כרם שלמה ימים נוראים)

✧✧✧

כל מה שזכו אבותינו להגאל ממצרים היה מפני שהיה רצונם שה' יתברך יושיעם, והם פנו אליו ובקשוהו, כמו שכתוב (שמות ב, כג) 'ויאנחו בני ישראל מן העבדה ויזעקו, ותעל שועתם אל האלהים'. ולעומת זאת כיום, סבורים העולם שאין צורך לבקש את ה' יתברך, כי מדמים הם בנפשם שטוב להם, ויש להם כדי פרנסתם וכל צרכיהם, ואף חושבים שאנו כבר במעין 'גאולה'. וגם אלו הפונים לה', אינם מבקשים אלא פרנסה ושאר צרכים גשמיים, אך מעטים הם המבקשים מה' ברוך הוא שיחיש את גאולתנו וכבר ילך לפנינו בעמוד ענן ובעמוד אש (עיין זוה"ק שמות ז, א).

והבחירה בידינו, כי ביכולתנו להמשיך בשגרת החיים, וללמוד ולפלפל עוד ועוד, אך בזה לבד לא תסתיים הגלות, וסבלם וצערם הנורא של היתומים והאלמנות והחולים והמסכנים לא יפסק. ומאידך, ביכולתנו לעצור את הגלות, על ידי שעוד ועוד ישוועו מליבם לה' ברוך הוא שיאמר די לצרותינו, ושירחם עלינו ויושיענו ויגאלנו, וילך לפנינו וינחה אותנו ויראה לנו את גילוי מלכותו, שהרי כבר כלו כל הקצין (סנהדרין צז, ב).

(חלק מועט מתוך השיעור 'אבקשה את שאהבה נפשי', כרם שלמה פסח)

שימו לב!
השיעור המרתק והמבוקש
"ארמונו של מלך"
ניתן להאזנה בקול **הלשון**,
או: **03.550.2228**
שלוחה **261**

ועדים שבועיים לבני עליה במשנת הגאון הינוקא

ירושלים - רמת שלמה: ימי חמישי בשעה 22:00 בביהכנ"ס בן איש חי רח' דרוק 101 מפי **הגאון ר' יחזקאל צמח שליט"א** (לבירורים: 058.329.2032)
ירושלים - נוה יעקב: ימי רביעי בשעה 22:15 באולם ביהכנ"ס אברהם אבינו רח' בלבן 6 מפי **הגאון ר' אליהו נחמני שליט"א** (לבירורים: 05567.44.659)
ירושלים - גבעת שאול: כל שבת 3/4 שעה קודם זמן הדלקת נרות בביהכנ"ס דרכי הוראה רח' ריינס 17 מפי **הגאון ר' פנחס כהן שליט"א** (לבירורים: 052.716.2582)
בית שמש: ימי שלישי בשעה 20:30 בביהכנ"ס תפארת יעקב תחילת רח' נריה הנביא מפי **הגאון ר' אליהו נחמני שליט"א** (לבירורים: 058.329.2032)
בני ברק: ימי ראשון בשעה 21:00 ברח' כהנמן 147 קומה 6 מפי **הגאון ר' אליהו נחמני שליט"א** (לבירורים: 054.842.7797)

- שאלות לשולחן שבת -
מבית מדרשו של רבנו שליט"א

כיצד סבר יעקב שהאבנים יגנו עליו מחיות רעות, ובפרט שהניח אותם רק מראשותיו

כתב בחידושי חתם סופר עה"ת (בראשית כח, יא), אבני המקום היינו אבנים של הקב"ה שנקרא מקום, כדאיתא בפרקי דרבי אליעזר (פרק לה) על הפסוק ויפגע במקום, והיינו אבנים אשר מהם נבנה בהמ"ק שהם מגינים מפני החיות, שנאמר (ישעיה יא, ט) 'לא ירעו ולא ישחיתו בכל הר קדשי'.

כיצד שהה יעקב י"ד שנה בבית שם ועבר, ולא קיים אז כיבוד הורים

כתב רבינו בחיי (בראשית כח, יא): י"ד שנה שימש יעקב בבית עבר ועסק בתורה ולא שכב, כי אביו יצחק שלחו ללמוד תורה בבית עבר י"ד שנה קודם שהלך לחרן אל בית לבן.

באיזו מיתה דימה אליפז להרוג את יעקב

בספר תיקוני שבת כתב נוסח תפילה לאחר טבילה בערב שבת, ושם איתא: "אם נתחייבתי לפניך חנק, יהי רצון מלפניך ה' או"א שתצילני בזכות יעקב אבינו ע"ה, שהצלת אותו מיד אליפז בן עשו שבא בדרך לחנקו ולהמיתו ונצול". והביאו השל"ה (שער האותיות, קדושה. וראה אגדת בראשית פמ"ו וב"ר עו, ה). ובספר הישר איתא שרצה להרגו בחרב.

האם לבן היה בצבע לבן

איתא במדרש (בראשית רבה ס, ז): ולרבקה אח ושמו לבן, רבי יצחק אמר לשבח - פרדוכוס, ר' ברכיה אמר לגנאי - מלובן ברשע. ופירש בעץ יוסף בשם הערוך, פרדוכוס, שהיה עורו לבן ביותר שהיה משונה בלובן, ועל שם לובן עורו שהיה נפלא נקרא לבן.

שתי נשים צדיקות בפרשה שהוחלפו שמותיהן

לבן החליף את שמותיהן של רחל ולאה, כמו שכתב הרא"ש בפירושו עה"ת (כט, יח) בשם ה"ר דן אשכנזי, שלבן קרא ללאה רחל, והיא היתה קטנה בקומה, ובכך רימה את יעקב, על אף שהתנה עימו בפירוש "ברחל בתך הקטנה" (כט, יח).

ענין משותף בלידת בנימין ליעקב ויצחק לאברהם

הולידו בני מאה, כדאיתא במדרש (במדבר רבה יד, ח): נולד בנימין כשהיה יעקב בן מאה שנה, ולכך נקרא שמו בנימין, בן ימ"ן, שנולד כשהיה אביו בן מאה שנה.

- פנינים יקרים -
מתוך שיעוריו של רבנו שליט"א

מעלת ליימוד ספר התהלים - א

א. דוד המלך עסק תמיד בשירות ותשבחות לה' יתברך, וחיבר את ספר התהלים, כאשר ראה לדורי דורות כל מה שיעבור על כל אחד ואחד מישראל, שכולם כלולים בנשמתו של דוד, ולכן כל אדם יכול לראות את עצמו בספר תהלים, ואפילו האדם הרחוק ביותר יכול למצוא בו את עצמו.

ב. אין שיעור למעלת העסק בספר התהלים, כאשר האדם קורא בו מעט ובכוונה כפי יכולתו, שבזה הוא מקדש את פיו ויכול לפעול מלפני ה' את כל ההשפעות הנצרכות לו. וזהו הספר שצריך ללכת עם היהודי תמיד, בכל יום ויום מימי חייו, שיהיה קשור ורגיל בספר הזה, ואפילו יקרא בכל יום רק מזמור אחד בכוונה.

ג. על ידי אמירת התהלים כהוגן, האדם מתקדש, וזוכה לניסים ונפלאות, וכל טוב ומכל טוב.

ד. בכל עת שנשמעים בשמים המזמורים הללו, שהם השירים של דוד המלך, מתעורר נחת רוח רב ועצום מאד לפני ה' יתברך.

ה. ספר התהילים כולו אמונה, כענין שכתוב (תהלים פט, ב) "אודיע אמונתך בפי", שעל ידי שהאדם קורא לה' בתמידות, הוא מתחבר ומתקשר בה' יתברך באמונה. ודוד המלך גילה שעיקר העיקרים הוא האמונה, ואת האור של האמונה הוליד מכח הניגונים שלו בכל לילה, שהיה מחבר תווים מהעולמות הגבוהים ביותר בשמים, ועד היום נשמעים למעלה הניגונים של דוד המלך, והם מולידים את אור האמונה בעולם.

- עצות ותובנות -
לקט מתוך שיחותיו של רבנו שליט"א

המחשבה על ה' ברוך הוא, ממשיכה את אורו יתברך בעולם

✧✧✧

מחובת הנברא להתבונן על כל טובה הנשפעת לו, ולהבין אהבת הבורא אליו, וליתן שבח והלל לפניו יתברך

✧✧✧

אדם החושב רק על ה' יתברך, ודבק בו ובוטח בו באמת, ויודע שהוא בא לעבוד אותו יתברך, וכל תקוותו ותשוקתו דרכו ומחשבתו שמחתו וחיותו הם לעשות רצונו יתברך לנחת רוח לפניו, אשר זו עיקר המדרגה והקירבה לה' ברוך הוא כמו שהוא יתברך חפץ - אין שום שער סגור בפניו, ויכול הוא לזכות גם כיום לניסים ונפלאות ממש

יוצא לאור ע"י איגוד האברכים בנשיאות הגאון הינוקא שליט"א. קו הינוקא: 03.550.2228
לפירסום על שיעורים ברחבי הארץ ולחפצים לקחת חלק בהפצת הגליונות בשכונתם: 058.329.2032

כיצד מחנכין

עלון מס' 152

לקראת יום פטירת הסבא מנובהרדוק

רבי יוסף יוזל ב"ר שלמה זלמן הורוביץ זצ"ל

י"ז בכסלו תר"פ

גברא רבה היה רבי יוסף יוזל הורביץ, כבר בהיותו ילד לחששו כל סובביו כי יצא גדול בתורה, הוא היה בעל כישרון ומתמיד גדול, יושב תדיר בבית המדרש וחוזר על תלמודו, יגע ועמל בהבנת דברי הגמרא והראשונים.

לאחר נישואיו, נאלץ לעזוב את ספסלי בית המדרש אותם חבש תדיר בימי עלומיו, מפאת גזירת הבורא "בזעת אפך תאכל לחם", נאלץ לתור אחר מקור פרנסה לפרנס את משפחתו. כך מצא את עצמו רבי יוסף יוזל, מתעסק במסחר ברוב שעות היום, וביני לביני היה קובע עתים לתורה...

ועדיין לא נס ליחו של רבי יוסף יוזל, ועל אף שנמנה היה בין אלו שרק קבעו עתים לתורה ולא הייתה התורה אומנותם במשך כל שעות היום, נחשב הוא כגברא רבה. מידי יום ביומו היה מוסר שיעורי תורה לבעלי בתים, בבוקר בהלכה, ולעת ערב היה לו קביעות של שיעור בגמרא. כל מכריו ידעו, כי אפשר לדבר עמו בכל עת בכל סוגיות הש"ס.

כך יכלו להמשיך חייו בטוב ובנעימים, אלמלא פגישתו הגורלית עם מנהיג תנועת המוסר - רבי ישראל סלנטר.

קולות שקשוק גלגלי הרכבת נשמעו מרחוק, הרכבת התקרבה והאטה, נכנסה לאחת העיירות ונעצרה בתחנה. הדלת נפתחה, ואל הרכבת עלה רבי ישראל סלנטר, אשר נודע כבר באותם ימים כמנהיג מורם מעם ומפתח שיטת המוסר. הוא עלה לרכבת, הביט כה וכה מחפש מקום ראוי לשמו לשבת בו, והנה צדו עיניו דמות של יהודי הנראה כאברך בר אוריין, היה זה רבי יוסף יוזל. שמח רבי ישראל שיוכל להעביר את השעות הקרובות ליד אברך יהודי, ולא יאלץ לשבת מספר שעות בסמוך לבן נכר. הוא מיהר והתיישב לצד רבי יוסף יוזל. השניים, כדרכם של שני יהודים הנפגשים זה עם זה, החלו לדבר בדברי תורה, כשהם שוכחים מכל עניני העולם הזה ולא שמים לב לשעות החולפות.

עברו חלפו שעתיים תמימות, הרכבת התקרבה כבר ליעד בו היה צריך לרדת רבי ישראל סלנטר, גם השיחה בין השניים הגיעה לסיומה. רבי יוסף יוזל, יישב לרבי ישראל קושיא שהייתה קשה לו כבר זמן רב, על ידי הברקה נפלאה. רבי ישראל התפעל מאד מההברקה הגאונית, ושאל את רבי יוסף יוזל, "יסלח לי מר, האם כבודו מכהן כרב או כמגיד שיעור באחת העיירות, אני רואה שלפני עומד אברך תלמיד חכם גדול". רבי יוסף יוזל נאנח ואמר, "לצערי, כך היה עד לפני מספר שנים בטרם נשאתי אשה... כעת עול הפרנסה הרובץ על כתפיי לא מניח לי להמשיך להיות בין לומדי בית המדרש הקבועים. עוסק אני במסחר, קונה בדים ביריד, ומוכר אותם בעיירות הקטנות, כך אני מצליח להביא טרף לבני ביתי, אבל, מקפיד אני לקבוע עתים לתורה, וכך משמר אני את תלמודי מימי עלומי.

לצערי אין לי אפשרות אחרת, אני חייב לדאוג שיהיה לי ממה לחיות", סיים רבי יוסף יוזל.

הרכבת כבר נעצרה בתחנה, רבי ישראל ירד מהקרון, הוא הביט ברבי יוסף יוזל רגע קט לפני סגירת דלתות הרכבת, ואמר בקול שקט אבל תקיף: "עם מה לחיות, אתה דואג, ועם מה למות אתה לא דואג"???

הצעקה השקטה, חדרה עמוק בלבו של רבי יוסף יוזל. הרכבת המשיכה הלאה, וקולו של רבי ישראל המשיך להדהד באוזניו של רבי יוסף יוזל, לא נותן לו מנוח. כיצד לחיות, אתה דואג, וכיצד למות, אתה לא דואג...

"באמת, איך יתכן שאני לא חושב כיצד אמות ואבוא לבית דין של מעלה", חשב רבי יוסף יוזל לעצמו. "כיצד באמת אני יעמוד בפני הדיינים שם? מה אומר להם כשישאלו אותי, מדוע לא חבשת את ספסלי בית המדרש? אם אני אענה, דאגתי שיהיה לי ממה לחיות, יאמרו לי הם, וכי לא דאגת שיהיה לך עם מה למות"???

הדברים חלחלו בתוככי לבו, והוא החליט לעשות שינוי בחייו. ליריד הוא כבר לא המשיך. בתחנה הבאה הוא ירד והחליף רכבת שהחזירה אותו חזרה לביתו, שם הודיע את החלטתו לנוות ביתו שקיבלה את דעתו בשמחה, והסכימה לעשות ככל שיידרש למען יוכל לעמול בתורה.

רבי יוסף יוזל שכר חדר בתוככי היער, שם הסתגר ועמל בתורה לשמה מספר שנים. לאחר מכן הוא החל להסתובב בעיירות, הסתובב ממקום למקום, מעיר לעיר, עורר את הציבור על ידי שיחות המוסר שנתן בשלהבת אש קודש ובהתפעלות. הקים ישיבות ומוסדות תורה בעיירות רבות, ודרכו הייתה שבכל מקום שאליו הגיע, פתח הוא ישיבה, ולאחר תקופה קצרה, אחרי שהתבססה הישיבה, הוא הותיר שם שני בחורים שימשיכו לנהל את הישיבה, הוא עצמו, המשיך הלאה לעיירות נוספות, להקים עוד ועוד ישיבות.

כך הוקמו כשבעים ישיבות נובהרדוק ברחבי אירופה, על ידי רבי יוסף יוזל, שכבר נודע, בשם "הסבא מנובהרדוק". כשבכל אותה התקופה מהדהדת קריאתו של רבי ישראל באוזניו, "כיצד לחיות, אתה דואג, וכיצד למות אתה לא דואג"???

[מתוך 'נחלי נצח' - ויצא תשפ"ד]

רבי יואל ברנצ'יק סיפר על רבו המובהק הסבא מנובהרדוק, שפעם הלך איתו משך כל הלילה כדי לייסד ישיבה במקום מסויים. לפנות בקר נזדמנה להם עגלה והמשיכו בה את דרכם. מכיון שרוב הלילה עבר עליהם בהליכה, נרדמו חיש קל במהרה. כשהתעוררו חשש הסבא כי אחרו את זמן קריאת שמע, לכן קרא מיד ק"ש והתעלף!

כשהתעורר שאל את רבי יואל אם אחרו את זמן קריאת שמע והלה השיב שלפי גובה השמש נראה שהם עדיין בתוך גבול הזמן. לאחר שבע שנים כשנפגשו, שוב שאלו הסבא: האם אתה בטוח שלא אחרנו את זמן קריאת שמע באותה העת. שש שנים לאחר מכן שוב פגשו הסבא, אך אז אמר לו שהוא חושש שהם אחרו את זמן קריאת שמע באותו היום.

מה נורא הדבר ששלוש עשרה שנה הסתובב הסבא עם חשש זה מתוך יראת החטא הנוראה שלו!

בספר תנועת המוסר מובא שחמש עשרה שנה שמעו את רבי ישראל מסלנט מתוודה ואומר "חטאתי נגדי תמיד" על פעם אחת ששכח לבדוק ולמשמש בבגדיו בערב שבת לפני החשיכה.

בספר "אור יהל" מובא שרבנו הגר"א שילם ממון רב לרכישת ספר "מסילת ישרים" ושינן אותו מאה ואחת פעמים. בכל פעם שהוצרך לצאת מביתו היה משנן את הפרק על מדת הזהירות שלוש עשרה פעמים!

בספר אור ישראל (עמ' כ') מובא שאמר רבי ישראל מסלנט: היהלך איש ורגלים אין לו. הישקיף איש ועיניים אין לו. כן לא תיכון התורה והעבודה אם לא בלימוד המוסר.

ידועים דבריו של רבנו יונה כי התורה לא תיכון לעולם בגוף שאינו בעל מידות טובות.

ולסיום: איך נראה אדם שבנה וחינך את עצמו בארחות המוסר?

מסופר על הגאון רבי אריה לייב צונץ מח"ס טיב גיטין, מלוא העומר ועוד, שהעמיד את סוכתו במרפסת. בליל החג בשעה שקידש על היין באו אנשים רבים לשמוע בסוכתו את הקידוש, ולפתע המרפסת קרסה. כולם נפלו ארצה ולמרבה הפלא איש לא נפגע, אך הפלא היותר גדול הוא שרבנו נפל כאשר כוס הקידוש מוחזקת איתנה בידו והמשיך בקידוש כאילו דבר לא ארע!

הלואי שנזכה!

לע"נ הרה"ח אברהם ישששכר דב ב"ר חיים ישעיה קניג זצ"ל
נלב"ע בי"ד בכסלו תשל"ח
ת.נ.צ.ב.ה.

אשמח לשמוע רעיונות והצעות ייעול - הכל יתקבל בברכה.

ישראל חיים בלומנטל

לתרומות / הנצחות, או לקבלת העלון באימייל, וכן לתגובות: blu.israel@gmail.com

הכאב שמאחורי הכאב

מעשים שבכל יום: שני אנשים קיבלו באותו יום בדיוק את אותה בשורה רפואית.

האחד נכנס לחרדה עמוקה. הוא כמעט לא ישן בלילות, התקשה לתפקד והיה משוכנע שחייו השתנו מן הקצה אל הקצה. השני, לעומתו, נשם עמוק, שאל כמה שאלות ענייניות ואמר: "נעשה את מה שצריך לעשות, ובעזרת ה' יהיה טוב".

מה ההבדל ביניהם? הרי שניהם קיבלו את אותה בשורה, ובכל זאת, כל אחד חווה אותה אחרת לגמרי.

מה באמת כואב לנו?

אחד הדברים המרתקים בחיים הוא, שאיש אינו יכול להבין באמת עד תום מה עובר על אדם אחר. אותה חוויה יכולה לעורר אצל אדם אחד חרדה, אצל אחר כעס, אצל שלישי בושה, ואצל רביעי דווקא השלמה ואמונה.

מדוע? מפני שאנשים אינם מגיבים רק לאירועים עצמם, אלא גם למשמעות שהם מקבלים בעולמם הפנימי. כל אירוע שאנו חווים מתחבר לעולם שלם של זיכרונות, חוויות עבר, חששות, אמונות, ציפיות והנחות יסוד שכבר קיימות בתוכנו.

במובן מסוים, כל אירוע בחיינו הוא סמלי.

נניח שאדם איבד עשרים שקלים. כמה זמן זה יטריד אותו? לעומת זאת, אם נהג מונית רימה אותו בשמונה שקלים, כמה זמן הוא יחשוב על כך?

ההבדל אינו נעוץ בסכום הכסף, אלא במשמעות שהאדם מעניק למה שקרה. אובדן של עשרים שקלים יכול להיתפס כתקלה מקרית. אבל כשאדם מרגיש שרימו אותו, הכאב נוגע במקומות עמוקים הרבה יותר: מזלזלים בי. ניצלו אותי. אני חסר אונים מול אנשים כוחניים. העולם אינו הוגן.

אצל אדם אחר, אותה חוויה בדיוק תעורר תגובה שונה לגמרי: "גם זה מן השמים".

אותו אירוע - משמעויות שונות. משמעויות שונות - רגשות שונים.

לכן גם בין בני זוג, בין הורים לילדים ובין חברים קרובים, התגובות לאותו אירוע אינן בהכרח זהות. מה שבעיני האחד נראה עניין של מה בכך, עלול להיות בעיני האחר דבר כואב ומטלטל, משום שעבור כל אחד מהם הוא נושא משמעות אחרת.

ולמען האמת, פעמים רבות איננו מבינים אפילו את עצמנו. איננו יודעים להסביר מדוע אירוע מסוים מערער אותנו כל כך, בעוד שאירוע אחר, חמור ממנו לכאורה, כמעט שאינו משפיע עלינו.

ההבנה הזאת חשובה במיוחד כאשר אנחנו מנסים לעודד, לנחם או להרגיע אדם אחר.

לפני שממהרים להרגיע, צריך לברר: מה באמת כואב לו? כי אנשים אינם נרגעים בהכרח ממה שמרגיע אותנו, או ממה שהרגיע את שכנם או את חברם. הם זקוקים לכך שמישהו ינסה להבין מה המשמעות שהאירוע קיבל בעולמם הפנימי.

אולי זו גם הסיבה שאנשים רבים חווים בדידות עמוקה דווקא ברגעים הקשים ביותר בחייהם. לא משום שאיש אינו נמצא לידם, אלא משום שהם מרגישים שאיש אינו מבין אותם באמת. והרי קשה כל כך להעביר במילים את מלוא הכאב שאנו חווים.

לרעיון הזה מצאתי מקור מרתק בדברי חז"ל.

במסכת מועד קטן (כד, ב) דנה הגמרא מאיזה גיל מספידים ילד קטן שנפטר? "רבי מאיר בשם רבי ישמעאל אומר, עניים בני שלש, עשירים בני חמש". רש"י מסביר: "לפי שהעני מצטער על בניו יותר מן העשיר, לפי שאין לו שמחה אחרת".

חז"ל אינם אומרים שהעני אוהב את בנו יותר מן העשיר. הם מלמדים אותנו שכאב אינו נמדד רק לפי מה שאבד, אלא גם לפי מה שנותר. לאדם שיש פחות מקורות שמחה ומשענות, האובדן תופס מקום גדול יותר בנפשו.

מכאן שאין מדד אחיד לסבל אנושי. כשאנחנו פוגשים אדם כואב, עלינו לנסות להבין לא רק מה קרה לו, אלא גם מה המשמעות של מה שקרה לו, ומה נשאר לו אחרי מה שאיבד.

✦ ✦ ✦

אני רואה זאת היטב בשיחותיי עם אנשים המתמודדים עם משברים ומחלות קשות. לא פעם מתברר שהכאב הגלוי הוא רק חלק מן הסיפור. מאחוריו מסתתרים כאבים שאינם נראים לעיני הסובבים.

הרבה תלוי גם במצבו הנפשי של האדם עוד לפני המשבר: חוסן הנפשי שלו; יכולתו להתמודד עם אי-ודאות, ובדרך שבה הוא מפרש את אירועי החיים.

יש מי שחי בחרדה מפני מחלות, וכל סימפטום קטן מעורר בו חשש מפני הגרוע מכל. יש מי שמתקשה לשאת אובדן שליטה ומגיב בכעס ובתסכול. ויש מי שמתקשה להזדקק לאחרים, ועבורו, עצם התלות באדם אחר מעוררת תחושת חולשה ושבר.

יש שמרגישים בושה, כאילו המחלה היא כישלון אישי. לעיתים, הדאגה המרכזית שלהם אינה המחלה עצמה, אלא השאלה כיצד יסתכלו עליהם אחרים. יש מי שחושש במיוחד מהרגע שבו נשירת השיער תהפוך את מחלתו לגלויה לעין כל.

יש שמרגישים אשמה. הם תוהים אם הם עצמם גרמו למה שקרה, ואם מדובר בעונש על טעויות או חטאים מן העבר. פגשתי פעם זוג צעיר שהאשה חלתה במחלה קשה. היא בכתה

מרורים מתוך תחושה שהיא הביאה זאת על עצמה, משום שבעבר נהגה בשחצנות וזלזלה בנערות שהיו חלשות ממנה.

גם הסביבה שבה האדם חי משפיעה מאוד על עוצמת ההתמודדות. איכות הקשר הזוגי, היציבות המשפחתית והמצב הכלכלי, כל אלה משפיעים על האופן שבו נחווה המשבר.

מספרים בשם החזון איש זי"ע, שהתייחס לאלה שפרקו עול לאחר השואה, והמשיל זאת לכוס עם משקה עכור. כשמנערים את הכוס, הבוץ ששקע בתחתית צף ועולה. כך, לדבריו, גם משבר קשה עלול לחשוף ולערער יסודות באמונה שהיו רעועים עוד קודם לכן.

ואפשר ללמוד מכך עיקרון רחב יותר: משבר אינו רק יוצר קשיים חדשים, אלא גם חושף ומעצים דברים שהיו קיימים קודם לכן. לכן, יש מי שמשבר מחזק את אמונתו, ויש מי שהוא מערער אותה. כך גם בזוגיות: יש זוגות שמשבר מקרב ביניהם, ויש כאלה שהוא חושף ומעצים סדקים שהיו קיימים עוד קודם לכן.

גם המצב הכלכלי משפיע. אמנם כסף אינו הכל בחיים, אך יציבות כלכלית מקלה על ההתמודדות עם משברים. לא משום שהכסף פותר את הכאב, אלא משום שהוא מעניק לאדם עוד משענת ומרחב נשימה.

✦ ✦ ✦

בפרשת השבוע 'ויצא' אנו לומדים על כאבה של רחל אמנו, שאמרה ליעקב אבינו: "הבה לי בנים ואם אין מתה אנכי".

ועל תגובתו של יעקב אבינו: "ויחר אף יעקב ברחל ויאמר התחת אלקים אנכי אשר מנע ממך פרי בטן", אמרו חז"ל במדרש (בראשית רבה עא, ז): "אמר לו הקב"ה: כך עונים את המעיקות?!".

יש כאן לימוד גדול ביחסנו לאדם המצוי במצוקה. גם כאשר איננו יודעים כיצד להשיב לו, וגם כאשר אין בידינו להושיע אותו מן הצרה, עלינו לזכור שמולנו עומד אדם כואב.

והדברים מקבלים משמעות נוספת כשאנחנו זוכרים שלא תמיד אנחנו יודעים מה באמת כואב לאדם. אנחנו שומעים את דבריו, אבל לא תמיד יודעים מה הם מבטאים בעולמו הפנימי.

מכל האמור עולה דבר אחד שחשוב לזכור, במיוחד כשאנחנו מבקשים לעודד, לנחם או לסייע לאדם כואב:

לא די לשאול אותו: "מה קרה לך?"

עלינו לנסות גם להבין מה זה אומר עבורו.

כי כדי להבין כאב, לא די להבין את האירוע. צריך להבין את האדם ואת עולמו.

——— ✦ ———

המשגי"ח

שיחות, דרשות ומאמרים למגידי שיעור ולכל דורש ברבים

לאורו ולזכרו של מרן קדוש ישראל ותפארתו שר התורה זיע"א

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

גליון מס' 259

שבת פרשת ויצא תשפ"ז

ד"ת מוקדשים לעילוי נשמת מו"א ר' יפת בן יצחק ז"ל הכ"מ.

פְּנִינִים מִשֻּׁלְחָן מְלָכִים

"וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע" (כח, י)

בְּמִדְרָשׁ (בְּרֵאשִׁית רַבָּה סח, ב) מוֹפִיעַ שֶׁכַּאֲשֶׁר נָטַל אֱלִיפַז מִיַּעֲקֹב אֶת כָּל רְכוּשׁוֹ, אָמַר יַעֲקֹב: "לֵית אָנָא מֵבַּד סִבְּרֵי מִן בָּרַי" – אֵינֶנִּי מְאַבֵּד אֶת בִּטְחוֹנִי בִּבּוֹרְאִי, אֶלָּא עֶזְרִי מֵעִם ה'. יַעֲקֹב יוֹצֵא אֶל הַלֹּא-נוֹדָע, חָסֵר כֹּל, וּבְכָל זֹאת מָלֵא בִּטָּחוֹן שָׁלֵם . בְּאַחַת הַפְּעָמִים, בְּאֶמְצַע שִׁעוּרוֹ שֶׁל רַבִּי חַיִּים מִוּוֹלָאזִ'ין, שָׁאַל הָרַב אֶת תַּלְמִידָיו לְמִי יֵשׁ שָׁעוֹן. הַשֶּׁקֶט שָׁשָׂרַר בַּחֶדֶר עָנָה מֵעַצְמוֹ – לְאִישׁ מֵהֶם לֹא הָיָה שָׁעוֹן. אָמַר רַבִּי חַיִּים: סִימָן שֶׁחָסֵר לָנוּ בִּטָּחוֹן בַּשֵּׁם; אִלּוּ הָיִינוּ בּוֹטְחִים בּוֹ כָּרָאוּי – הָיָה לָנוּ שָׁעוֹן, אֲפִלּוּ שָׁעוֹן זָהָב . רַבִּי חַיִּים הִמְשִׁיךְ בַּשִּׁעוּר, וּלְפֶתַע נִשְׁמְעוּ דְּפִיקוֹת בַּדֶּלֶת. חַיָּל לָבוּשׁ מַדֵּי צָבָא נִגַּשׁ אֶל הַשֻּׁלְחָן בִּבְהִילוּת: "רַבִּי, סְלִיחָה עַל הַהַפְרָעָה. יְהוּדִי אֲנִי, מְשֻׁרַת בְּעַל כָּרְחִי בַּצָּבָא שֶׁל גּוֹיִים. אָנוּ יוֹצְאִים לַקְּרָב, וּבִרְשׁוּתִי שָׁעוֹן יָקָר". הוֹצִיא הַחַיָּל שָׁעוֹן זָהָב מִכִּיסוֹ וְאָמַר: "אֲנִי מְפַחֵד לְקַחְתּוֹ עִמִּי, וְאֵין לִי אָדָם נֶאֱמָן חוּץ מִכֶּם. אֲנִי מַפְקִידוֹ בְּיֶדְכֶם: אִם אָשׁוּב – תַּחְזִירוּ לִי, וְאִם לֹא – יִהְיֶה שֶׁלָּכֶם". כָּךְ קִבֵּל רַבִּי חַיִּים שָׁעוֹן זָהָב בְּאוֹתָהּ שָׁעָה מַמָּשׁ .

וְכָךְ מָצָאנוּ גַּם בַּמַּחֲלֹקֶת הַמְפֻרְסֶמֶת בֵּין הַגָּאוֹן <u>רַבִּי יִשְׂרָאֵל סָלַנְטֶר</u> לָרָשָׁ"שׁ. הָרָשָׁ"שׁ טָעַן שֶׁאֵין לוֹמַר עַל אָדָם הַבּוֹטֵחַ בָּה' שֶׁיַּשִּׂיג בְּוַדָּאוּת אֶת כָּל מָה שֶׁבּוֹטֵחַ עָלָיו. וְרַבִּי יִשְׂרָאֵל סָלַנְטֶר חָלַק עָלָיו וְאָמַר: "בְּוַדַּאי יַשִּׂיג!" כְּדֵי לְהוֹכִיחַ אֶת הַדָּבָר, הִכְרִיז בְּאוֹתָהּ שָׁעָה שֶׁהוּא בּוֹטֵחַ בָּה' שֶׁיַּשִּׂיג שָׁעוֹן זָהָב. וּלְאַחַר רְגָעִים סְפוּרִים נִכְנַס אָדָם וּבְיָדוֹ – שָׁעוֹן זָהָב, וְנָתְנוּ לְרַבִּי יִשְׂרָאֵל .

שְׁנֵי הַסִּפּוּרִים הַלָּלוּ אֵינָם בָּאִים לְלַמֵּד שֶׁהַבִּטָּחוֹן הוּא "מְכוֹנָה" לַהֲפָקַת נִסִּים. אֶלָּא לְלַמֵּד מַהוּ מַצָּב פְּנִימִי: בִּטָּחוֹן אֲמִתִּי, שָׁלֵם, מֻחְלָט, כְּעֶצְמַת אֱמוּנָתוֹ שֶׁל יַעֲקֹב אָבִינוּ שֶׁאָמַר "לֵית אָנָא מֵבַּד סִבְּרֵי מִן בָּרַי" גַּם כַּאֲשֶׁר נוֹטֵל אֱלִיפַז כָּל אֲשֶׁר לוֹ. תָּמִיד נִשְׁאַר לוֹ דָּבָר אֶחָד – בִּטְחוֹנוֹ בָּה' .

(בְּמַחֲשָׁבָה תְּחִלָּה)

עניין של חינוך

"וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע" (כח, י)

וּבָרָשִׁ"י: יְצִיאַת צַדִּיק מִן הַמָּקוֹם עוֹשָׂה רֹשֶׁם .

מַעֲשֶׂה בְּהגה"ק רַבִּי דָּוִד שְׁלֹמֹה אַיְבְּשִׁיץ זצ"ל, בַּעַל הַ"לְבוּשֵׁי שְׂרָד", שֶׁנֶּאֱלַץ לַעֲזֹב אֶת עִיר רַבָּנוּתוֹ 'סוֹרוֹקָה', מִשּׁוּם שֶׁאַנְשֵׁי הַמָּקוֹם הִתְנַגְּדוּ לוֹ - לְפִי שֶׁהָיָה מַטִּיף לָהֶם מוּסָר וּמַצְבִּיעַ בְּגָלוּי עַל מַעֲשֵׂיהֶם הָרָעִים . כַּאֲשֶׁר נִפְרַד מֵהָעִיר, יָצְאוּ כָּל אַנְשֵׁי הַמָּקוֹם לְלַוּוֹתוֹ. פָּנָה ר' שְׁלֹמֹה וְאָמַר: מָה נָּאֶה הוֹדָהּ וְזִיוָהּ שֶׁל עִיר זוֹ ! תָּמְהוּ עָלָיו: כֵּיצַד רַבֵּנוּ אוֹמֵר דָּבָר זֶה, וַהֲלֹא הָיָה רָגִיל לוֹמַר שֶׁאֵין כְּ'סוֹרוֹקָה' – הַפְּחוּתָה שֶׁבָּעָרִים? הֵשִׁיב לָהֶם ר' שְׁלֹמֹה: אַף אֲנִי אוֹמֵר כֵּן כְּשֶׁהֲנִכֶּם בָּעִיר, אַךְ עַתָּה, מִשֶּׁיְּצָאתֶם כֻּלְּכֶם לְלַוּוֹתֵנִי, וְלֹא נוֹתַר בָּהּ אִישׁ - הֲרֵי הִיא מְלֵאָה הוֹד וְהָדָר .

בברכת שבת שלום מערכת לב ארי

לע"נ הבחור אריה ז"ל בן דוד וזהבה הי"ו

מַעֲשֶׂה שֶׁהָיָה...

'נקוי שנים'\ סִפּוּר עַל מרן כ"ק האדמו"ר רבי שלמה בנימין הלוי אשלג זצ"ל זיע"א. (מלוקט בשינוי לשון קלים מתוך 'פניני הצדיקים')

סִפֵּר בְּנוֹ, כ"ק הָאַדְמוֹ"ר ר' שִׂמְחָה אַבְרָהָם שְׁלִיטָ"א: "זָכוּרְנִי בְּיַלְדוּתִי הִגִּיעָה אִשָּׁה לְבֵיתֵנוּ וּבִקְּשָׁה לְהִכָּנֵס לְרַבִּי. וְאָכֵן הִיא נִכְנְסָה וְהִגִּישָׁה לְרַבִּי פִּיתְקָא, שֶׁבָּהּ כָּתְבָה, שֶׁבַּעֲלָהּ חוֹלֶה אָנוּשׁ מַמָּשׁ, וּמְבַקֶּשֶׁת הִיא בְּרַחֲמִים, שֶׁהָרַבִּי יַעְתִּיר עָלָיו לִרְפוּאָתוֹ. הָרַבִּי לָקַח אֶת הַפִּיתְקָא וְהִבִּיט בּוֹ, וְהֵחֵל לְדַבֵּר עַל עִנְיָנִים שׁוֹנִים וּמְשֻׁנִּים, כְּגוֹן: בְּמָה הוּא עוֹבֵד? תּוֹךְ כְּדֵי דִּבּוּר, גִּלְגֵּל הָרַבִּי אֶת הַפִּיתְקָא כְּקִיסָם וְעָשָׂה עַצְמוֹ כְּמְנַקֶּה בֵּין שִׁנָּיו. הָאִשָּׁה הָיְתָה מְאוֹד הִיסְטֵרִית, בָּכְתָה וּבִקְּשָׁה שׁוּב מִן הָרַבִּי, שֶׁיְּבָרֵךְ אֶת בַּעֲלָהּ, אַךְ הָרַבִּי הֵגִיב בְּקֹר רוּחַ וְאָמַר: "הַשי"ת יַעֲזֹר שֶׁהוּא יִהְיֶה בָּרִיא וְחָזָק כְּמוֹ צָעִיר". וְשׁוּב דִּבֵּר עַל הָא וְעַל דָּא. וְתוֹךְ כְּדֵי דִּבּוּרוֹ שָׂחַק עִם הַפִּיתְקָא וְתָלַשׁ מִפֹּה וּמִשָּׁם פִּסּוֹת קְטַנּוֹת שֶׁנִּרְטְבוּ. הָאִשָּׁה רָאֲתָה, שֶׁהָרַבִּי לֹא כָּל כָּךְ מֻדְאָג, יָצְאָה מֵחַדְרוֹ וּפָנְתָה לָרַבָּנִית תליט"א בִּבְכִיּוֹת: "מָה אֶעֱשֶׂה? בַּעֲלִי חוֹלֶה אָנוּשׁ, וְהָרַבִּי מִתְיַחֵס בְּזִלְזוּל". אָמְרָה לָהּ הָרַבָּנִית: "הֲרֵי הָרַבִּי בֵּרַךְ בִּרְפוּאָה שְׁלֵמָה, והשי"ת יַעֲזֹר שֶׁאָכֵן יַבְרִיא". כָּךְ בְּמֶשֶׁךְ דַּקּוֹת אֲרֻכּוֹת, עַד שֶׁהָרַבָּנִית הִרְגִּיעָה אוֹתָהּ. כְּשֶׁיָּצָא הָרַבִּי מֵחַדְרוֹ, נִגַּשׁ אַחַד הַבַּחוּרִים, שֶׁהִסְתַּקְרֵן לָדַעַת מָה כָּתוּב בְּ"קְוִיטֶל". נִכְנַס לְחַדְרוֹ שֶׁל הָרַבִּי וּמָצָא אֶת הַקְוִיטֶל בַּמַּאֲפֵרָה, מְגֻלְגָּל וּמְקֻמָּט. אַךְ כְּשֶׁפָּתַח רָאָה, שֶׁכְּתוּבִים בּוֹ רַק אֶת שְׁמוֹ שֶׁל הַחוֹלֶה, וְכָל שְׁאָר הַמַּחֲלוֹת וְהַבְּעָיוֹת, שֶׁהָיוּ אַף הֵן כְּתוּבוֹת, תָּלַשׁ הָרַבִּי בְּעֵת דִּבּוּרוֹ, וְאָכֵן, אָדָם זֶה הִבְרִיא כָּלִיל, וְחַי עוֹד יוֹתֵר מִשְּׁלוֹשִׁים שָׁנָה מֵאָז אוֹתוֹ 'נקוי שנים', עַד לְמַעְלָה מִגִּיל תִּשְׁעִים!.

הילולא דצדיקיא

הילולת מרן כ"ק הרב האדמו"ר רבי שלמה בנימין הלוי אשלג זצ"ל זיע"א

(ה' כסליו תשד"מ)

האדמו"ר הרב שלמה בנימין הלוי אשלג זצ"ל- נולד ב-ה' טבת ה'תר"ע בוורשא - פולין אביו: האדמו"ר יהודה לייב ברי' שמחה- 'בעל הסולם' זיע"א. ולאמו: מרת רבקה רויזא ע"ה. מינקותו ניכר כחריף וכבור סוד שאינו מאבד טיפה, ומלמדיו אהבו להשתעשע עימו בדברי תורה וחסידות גם לאחר שעות הלימוד בתלמוד תורה. בשנת ה'תרפ"ב עלה עם משפחתו לארץ ישראל. בתחילה התגוררו בירושלים. בהיותו כבן שלוש-עשרה כשלמד בישיבת 'בית יוסף' (בשיטת נובהרדוק הליטאית) בחרו הרה"ג מרן רבי הלל ויטקינד לעצמו לחברותא ויחד עמו הכין את השיעורים, שמסר בישיבה ולא פסק מלשבחו על זה שבגיל כה צעיר - יש לו ידע כה רב בש"ס ובחסידות בעמקות וחריפות נדירה. כמו כן למד בישיבות 'חיי עולם', 'עץ חיים', 'תורת אמת'. נודע בבקיאותו בתלמוד הבבלי ובחסידות. זמן קצר לאחר נישואיו החל לומר שיעורים בזוהר הק' ובכתבי האריז"ל בשליחות אביו הק' ושיעוריו סחפו אנשים ולומדים רבים, אע"פ שהיה זה בשנות השואה שכולם היו טרודים ודואגים מה ילד יום ובכל זאת ציבור הלומדים הלך וגדל מיום ליום. בשנת ה'תש"ג באה משלחת לאביו וביקשו, שיואיל לשלוח אליהם את רבינו לאמירת שיעורים ולחיזוק הדת בחיפה ו'בעל הסולם' נעתר לבקשתם. בשנת ה'תשכ"א ייסד את ביה"מ בבני ברק ללימוד חכמת הקבלה וישיבה לבחורים. בקריית ארבע ייסד כולל אברכים, בו למדו חצי יום את תורת הנגלה וחצי יום את תורת הנסתר. רבנו נלב"ע ב- ז' בכסליו תשד"מ. רבנו חי ופעל כ- 74 שנים. ציונו בהר-המנוחות. ת.נ.צ.ב.ה. וזכותו תָּגֵן עָלֵינוּ אָמֵן!.

״וְעָנְתָה בִּי צִדְקָתִי בְּיוֹם מָחָר״ (ל, לג)

בְּפָרָשָׁתֵנוּ אָנוּ לוֹמְדִים עַל הַפְּעֻלּוֹת שֶׁעָשָׂה יַעֲקֹב אָבִינוּ בְּחָכְמָתוֹ, לְהַצִּיל אֶת מָה שֶׁגָּזַל לָבָן מִמֶּנּוּ .

בִּימֵי עֲלוּמָיו שִׁמֵּשׁ רַבֵּנוּ חַיִּים בֶּן עָטָר זצ״ל, הָאוֹר הַחַיִּים הַקָּדוֹשׁ, כְּרַבָּה שֶׁל הָעִיר סָאלִי.

בְּאוֹתָהּ תְּקוּפָה נִזְדַּמֵּן סוֹחֵר אָמִיד לָעִיר בְּדַרְכּוֹ לְמַסָּעָיו, וּבְעֶרֶב שַׁבָּת חִפֵּשׂ מָקוֹם לְהִתְאָרֵחַ לְשַׁבָּת. הוּא פָּנָה אֶל אֶחָד מִנְּדִיבֵי הַלֵּב שֶׁבָּעִיר וּבִקֵּשׁ לְהִתְאַכְסֵן בְּבֵיתוֹ. תְּשׁוּבָתוֹ הַחִיּוּבִית הָיְתָה, בְּוַדַּאי אֶשְׂמַח לְאָרֵחַ אֶתְכֶם בְּבֵיתִי״ . אָמַר הָאוֹרֵחַ , מֻכְרָח אֲנִי לְסַדֵּר כַּמָּה עִנְיָנִים עַד שֶׁאָבוֹא אֵלֶיךָ. אָנָּא הוֹדִיעֵנִי כֵּיצַד לְהַגִּיעַ לְבֵיתְךָ, וּבֵינְתַיִם אֲבַקֵּשׁ שֶׁתִּטֹּל לְבֵיתְךָ אֶת תַּרְמִיל הַפֶּסַח שֶׁלִּי. אֵינֶנִּי רוֹצֶה לְהִסְתּוֹבֵב בָּרְחוֹבוֹת עִם כָּל כָּךְ הַרְבֵּה כֶּסֶף . הִסְכִּים הַמְּאָרֵחַ, נָשָׂא אֶת הַתַּרְמִיל וְהִצְנִיעוֹ בְּיַרְכְּתֵי הַבַּיִת . אֶת הַשַּׁבָּת בִּלָּה הָאוֹרֵחַ בַּאֲוִירָה נוֹחָה וְנָעִימָה, וּכְצֵאת הַשַּׁבָּת הוֹדָה לְמְאָרְחוֹ עַל הָאֵרוּחַ . וְהֵיכָן תַּרְמִילִי? שָׁאַל הָאוֹרֵחַ בְּעָמְדוֹ עַל פֶּתַח הַבַּיִת . תַּרְמִיל? אֵיזֶה תַּרְמִיל? שָׁאַל הַמְּאָרֵחַ . זֶה עִם הַכֶּסֶף שֶׁמָּסַרְתִּי בְּיֶדְכֶם לְהוֹלִיכוֹ לְבֵיתְכֶם, עָנָה הָאוֹרֵחַ . אָמַר הַמְּאָרֵחַ, לֹא הָיוּ דְּבָרִים מֵעוֹלָם, לֹא נִמְסַר בְּיָדִי שׁוּם כֶּסֶף . בְּלֵית בְּרֵרָה הִזְמִין הָאוֹרֵחַ אֶת מְאָרְחוֹ לְדִין תּוֹרָה אֵצֶל רַבֵּנוּ הָאוֹר הַחַיִּים הַקָּדוֹשׁ . רַבֵּנוּ הִקְשִׁיב לְטַעֲנוֹת הַצְּדָדִים וּפָנָה אֶל הַמְּאָרֵחַ: מָה דַּעְתְּךָ עַל הַחֶשְׁדּ הַזֶּה ? עָנָה הָאִישׁ: שֶׁקֶר בְּפִיו. הַלְוַאי שֶׁלֹּא הָיִיתִי מַזְמִינוֹ לְבֵיתִי . פָּנָה רַבֵּנוּ אֶל הַתּוֹבֵעַ וְשָׁאַל, הַאִם יֵשׁ לְךָ עֵדִים שֶׁרָאוּ אֶת מְסִירַת הַתַּרְמִיל ? עָנָה הָאוֹרֵחַ , אֵין לִי עֵדִים, אַךְ עָמַדְנוּ תַּחַת הָעֵץ בְּשָׁעָה שֶׁמָּסַרְתִּי לוֹ אֶת כַּסְפִּי . אָמַר לוֹ רַבֵּנוּ, אָמַרְתָּ עֵץ ? לֵךְ מַהֵר וְהָבֵא אֶת הָעֵץ לְ׳בֵּית דִּין׳ . הָאוֹרֵחַ, שֶׁהֶאֱמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה בְּצַדִּיק, חָשַׁב שֶׁרַבֵּנוּ עוֹמֵד לַעֲשׂוֹת מַעֲשֶׂה פֶּלֶא עִם הָעֵץ, וְלָכֵן נֶחְפַּז לָצֵאת . בֵּינְתַיִם פָּנָה רַבֵּנוּ אֶל הַנִּתְבָּע וְשָׁאַל: אֱמוֹר לִי, הַאִם לְדַעְתְּךָ כְּבָר הִגִּיעַ הָאִישׁ אֶל הָעֵץ ? עָנָה הַנִּתְבָּע: בְּהֶחְלֵט שֶׁלֹּא. מֶרְחָק רַב מִכָּאן וְעַד הָעֵץ .

נַעֲנָה רַבֵּנוּ וְאָמַר: פִּיךָ הֻכְשַׁלְךָ! לִדְבָרֶיךָ שֶׁלֹּא מָסַר לְךָ הָאִישׁ שׁוּם כֶּסֶף - מִנַּיִן לְךָ לָדַעַת אֶת הַמֶּרְחָק לָעֵץ ? מִיָּד הוֹדָה הַמְּאָרֵחַ בְּקַבָּלַת הַתַּרְמִיל עִם הַכֶּסֶף. וְעַד שֶׁחָזַר הָאוֹרֵחַ יַחַד עִם הַ״עֵץ״, כְּבָר עָמַד הַתַּרְמִיל בַּחֲדַר בֵּית הַדִּין.

(מתוך 'ליקוטים וסיפורים נפלאים')

ד״״ת מוקדשים לעילוי נשמת מו״א ר׳ יפת בן יצחק ז״ל הכ״מ.

סגולתי

מגזין הבטאון המשגיח

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

גליון מס' 79

שבת פרשת ויצא - תשפ"ז

דברי התורה מוקדשים לעילוי נשמת מו"א ר' יפת בן יצחק ז"ל הכ"מ.
ולע"נ מרת שרה זיהרה בת שרה ע"ה

סגולות לחודש כסליו

נבהיר כי הסגולות נלקטו ממקורות שונים והדברים מוגשים למעיינים הנכבדים ואין המערכת אחראית על תוכנם ו\או אמיתותם כלל (טל"ח)

סגולת הלימוד בשבת

1) כתב מרן החפץ חיים זצ"ל: "לימוד תורה בשבת נחשב כמו תרי"ג פעמים לימוד תורה ביום חול".

2) כתב ה'שפת אמת': "תורה שלומד האדם בשבת – לא נשכחת ממנו במהרה, כאמור: 'זכרו תורת משה עבדי במצוות שבת גרוסה', בתורה שגורסין בשבת אין שוכחין מהרה.

3) כתב ה'תנא דבי אליהו' (פ"א) כי לימוד התורה בשבת משפיע לכל השבוע שיוכל ללמוד בו תורה בקלות ובהבנה.

לע"נ הבחור אריה ז"ל בן דוד וזהבה הי"ו

4) כתב ה'טור' (או"ח ר"ץ): "אמרה תורה לפני הקב"ה: "ריבונו של עולם, כשיכנסו לארץ ישראל זה רץ לכרמו וזה רץ לשדהו, ואני מה תהא על ידי? אומר, יש לי זוג שאני מזווג לך ושבת שמו, שהם בטלים ממלאכתם ויכולים לעסוק בך. ומסיים הטור: על כן צריך שיקבעו מדרש ללימוד בשבת".

5) הב"ח (סימן רצ"ב) כתב ששבת הוא עת רצון לקבלת התורה, שהרי לכו"ע ניתנה תורה בשבת, ולכן הוא עת רצון להתחבר לתורה ולקבל תפילותיו.

מתוך 'מנהג ומקורו'

(נלקט מהעלון הנפלא: טוב לחסות בה' – גליון 974)

לע"נ
נתנאל בן ציפורה ושלמה רפאל בן אסתר
ת.נ.צ.ב.ה

גליון
664

פרשת ויצא תשפ"ו

וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא (כח, יא)

וישכב במקום ההוא - לשון מיעוט, באותו מקום שכב, אבל ארבע עשרה שנים ששימש בבית עבר לא שכב בלילה, שהיה עוסק בתורה (רש"י)

ליעקב אבינו היה ברור שלפני שהוא נכנס לביתו של לבן ולפני שהוא מעמיד את י"ב השבטים, שבטי י-ה - הוא מוכרח לעבור את כור ההיתוך של לימוד תורה במשך ארבע עשרה שנה. וכמו"כ פשוט לו שלימוד התורה חייב להיעשות באופן רצוף, במיעוט שיחה ומיעוט שינה ושאר קניני תורה.

* * *

הנהגת מרן **הגרי"ש אלישיב** זצ"ל הייתה בבחינת "תאחוז בזה וגם מזה אל תנח את ידך" (קהלת ז, יח). מצד אחד היה בו מתח נוראי לנצל כל רגע. כל דקה מימי חייו הייתה ספורה ומדודה, וממש היה נראה בחוש כיצד הוא מונה את הרגעים ואת השניות על מנת שאף פרק זמן לא ילך לאיבוד. אך מצד שני היתה על פניו הארה תמידית, שהשרתה אווירה נעימה ונינוחה על השוהים במחציתו. רבינו ברוחו הגדולה היטיב למזג את שתי ההנהגות יחדיו, בבחינת 'עוז וחדוה במקומו', כך שכל הנכנס לביתו יצא בתחושה נעימה ומרוממת. רבינו הקדיש מזמנו אף לצעיר שבצעירים, אמנם בקצרה, אך בהארת פנים מופלאה. משאת נפשו הייתה שלא יפריעוהו מלימודו, ומנהגו היה לבקש במידת האפשר שלא לקבל את השואלים מאחר שכל חפצו להגות בתורת ה'. ברם, כשגמר בדעתו כי יש להשיב ב'דבר ה' זו הלכה' כשעה מדי יום, ענה לשואלים בסבלנות ובאורך רוח, כמי שכל עתותיו בידו. לעתים רבות תמהו היוצאים מחדרו מפני מה נאמר להם כי רבינו מסרב לקבל את השואלים, בה בשעה שכשדברו איתו חשו כי הוא מקדיש להם את מלוא תשומת לבו באכפתיות ובהתעניינות, כשראשו ורובו מונחים בצרותיהם ובדאגותיהם, כביכול שקוע הוא בעיצומה של סוגיה חמורה.

תלמיד רבינו, רבי יצחק דרזי, מספר: "בת רבינו, הרבנית ישראלזון תחי', נהגה להגיע מבני ברק לבית אביה פעמיים בשבוע כדי לטפל בכל ענייני הבית - החל מהשעה אחת־עשרה וחצי בבוקר ועד השעה שבע בערב. בכל פעם, לאחר שסיימה את מלאכתה הייתה ניגשת להיפרד מאביה הגדול ולברכו בברכת "אגוטע נאכט" קודם שתצא לדרכה. רבינו היה משיב לעומתה במילים חמות, כשהוא מודה לה על טרחתה ומברכה בחום שתזכה להצלחה וברכה ונחת מכל יוצאי חלציה.

בשלהי ימיו התחזק אביה בלימודו ובהתמדתו אף יותר משנות קדם, עד־כדי־כך שלא אבה לחדול מתלמודו לשום דבר ועניין. באותה תקופה חס רבינו גם על רגע קט זה, ובשעה שבתו באה להיפרד ממנו ולברכו החל להנהן לה בראשו לשלום ותו לא, מבלי להפסיק מתלמודו. כאשר שאלו אותה אם אינה נפגעת מכך שאביה מהנהן לה קצרות בשעה שאת כל הפוקדים את ביתו הוא מברך ברוחב לב, השיבה הרבנית ישראלזון בזו הלשון: "אבי מברך בחום את כל הבאים לביתו משום שהוא יודע שהם זקוקים לכך, אבל אותי הוא מכיר ויודע כי שמחה אני בכל שנייה בה הוא לומד, על כן מעדיפה אני לוותר על ברכת השלום ובלבד שלא להפסיקו מלימודו ולא לכלות את רגעיו היקרים!".

* * *

דקותיו של רבינו היו מחושבות ומדודות במניין ובמספר, ובכל עת שהחסיר אף רגע קט מלימודו חש חובה להשלימו. באחד הלילות הזדמן לביתו יהודי שבפיו הייתה שאלה דחופה שאינה סובלת דיחוי וענהו בפרוטרוט, כשכל העניין נמשך כשלוש דקות תמימות. כעבור זמן־מה, כשהגישו לפניו את כוס השתייה החמה אותה נהג לשתות בטרם החל בלימודו, דחה רבנו את הכוס מעליו ואמר בהתנצלות: "איני יכול לשתות כעת, עלי להשלים את שלוש הדקות בהן עניתי לאותו יהודי באמצעות שלוש הדקות בהן אני רגיל לשתות את כוס הקפה!".

* * *

נכד רבינו, הרב יעקב ברלין, מספר: "מנהגו של רבינו היה לקום בכל לילה בשעה שתיים לפנות בוקר בלי להתחשב בשעה בה עלה על משכבו. וזאת למרות שהיו לילות בהם היה כה חלש, עד שבטרם עלה על יצועו בקושי אזר כוח כדי לפסוע מכיסאו אל המיטה. ובכל זאת היה מזדרז לקום בשעה הקבועה ולשוב לתלמודו. באחד הלילות בהם שהיתי בביתו, עלה רבינו על משכבו בשעה מאוחרת, ולמרות כן התגבר כארי וקם מיצועו עוד בטרם השעה היעודה. הדבר עורר את פליאתי. 'סבא, מפני מה קמת מוקדם יותר מבכל

לילה על אף שהלכת לישון בשעה מאוחרת מבכל לילה?!', תמהתי באוזניו. ענה לי רבנו בקצרה כדרכו: 'הרי יודע אתה מי הגיע לכאן אתמול בלילה ומפני מה הלכתי לישון בשעה מאוחרת!'. באותו לילה הגיע לבית אדם רחוק משמירת תורה ומצוות, שסייע לרבנו בטיפול רפואי שנאלץ לעבור זמן־מה קודם המעשה. ועל כן, על אף שבדרך כלל השתדל להימנע מלקבל אנשים שאינם שומרי תורה ומצוות, חרג רבינו ממנהגו ומשום הכרת הטוב קיבלו לביתו. אך כיוון שעקב אותו ביקור נאלץ לבטל מלימודו, לכן למחרת קם מרן בשעה יותר מוקדמת כדי להשלים את הזמן היקר אותו החסיר אמש, למרות שמאותה סיבה נאלץ לעלות על יצועו בשעה מאוחרת יותר...

* * *

בשנת תשס"ב נחנך אגף חדש במוסד תורני שמנהליו זכו לתמיכתו ולהכוונתו התדירה של מרן. ראשי המוסד, שזכו באורח קבע ליהנות מעצתו ותבונתו של רבינו, ביקשו לכבדו בקביעת המזוזה לפתח האגף החדש. אולם מאחר שידעו כי נפשו הענוגה סולדת מכל דבר שריח כבוד וסממני יוהרה דבוקים בו, פנו לאחד מנכדיו ושאלוהו כיצד יעלה בידם לרצות את סבו ליטול על עצמו את הכיבוד. "אין כל הסתברות שסבי יענה למשאלה, שקיומה כה רחוק מאורחות חייו וצניעותו!", העריך הנכד. "אולם אם העניין יועלה בפניו על ידי גברא רבה שיש להתחשב בדעתו, יתכן שסבא ייעתר לבקשה!". בין הדברים עלה שמו של רבי **אברהם דב לוין** זצ"ל, אב בית דין בירושלים, שנהג לפקוד את מעונו של רבינו באורח קבע כדי להיוועץ בו בשאלות הלכתיות שונות שניצבו לפתחו. מרן הוקיר את דעתו עד מאוד, ולפיכך סבר הנכד כי אם הוא יהיה זה שיציג את העניין ניתן להניח שיעלה בידיו לרצותו ולקבל על עצמו את הכיבוד ולקבוע את המזוזה. רבי אברהם דב שמע את הבקשה ונרתע בהסתייגות: "הלוא זמנו של מרן כה יקר! ואף עפ"כ ניאות הוא להקדיש לי מעתותיו היות ואנו דנים בהלכות חמורות וסבוכות, אך כיצד אעז להעלות בפניו ענייני חולין ולשוחח עמו דברים בטלים?". בסופו של דבר, היות וידע כי המוסד ומנהליו יקרים ללבו של רבינו, הואיל רבי אברהם דב לפרוש את הבקשה בפניו. לאחר שסיים לדון עם מרן בדבר הלכה הציג רבי אברהם דב את העניין, כשבין השאר הוא מנמק את הבקשה בכך שרבינו השתתף בקביעת המזוזה במוסד פלוני בעבר. "קביעת המזוזה היא חובת הבעלים, והלכה היא ש'מצוה בו יותר מבשלוחו'", ציטט רבנו, "וכי יעלה על הדעת שראשי המוסד יבקשו ממני להוציאם ידי חובה גם במצוות קידוש?!. אלא מה? תמה אתה מפני מה קבעתי את המזוזה בפתחו של מוסד פלוני, אין זה אלא מפני שלא יכולתי לסרב לבקשתם של מנהלי המוסד, שלא היו מסוגלים להבין כי אין בכך כל רבותא אלא להיפך - גריעותא. אבל לך יכול אני לומר על מנת שתבהיר זאת לשולחיך, כי אין בכך כל מעלה ואדרבה 'מצוה בו יותר מבשלוחו'". רבינו עצר קמעה משטף דבריו וכעבור רגע קט הוסיף: "כדי שהמנהלים לא ייפגעו מכך שאיני נענה לבקשתם, אנא מסור להם, שבאותן דקות בהן יקבעו הם את המזוזה אלמד אני עוד כמה שורות גמרא, ולימוד זה יהיה לזכות המוסד ומנהליו שהשלימו עם אי השתתפותי בשמחתם!".

* * *

באחת הפעמים הוכרח מרן להתנתק מלימודו לרגל חתונה שערך אחד ממקורביו. היה זה מפני שחש כי הוא חב לאותו אדם הכרת הטוב; וכיוון שכך, על אף מנהגו למעט ביציאות והשתתפות באירועים, נסע לחתונה כדי להשיב טובה לבעל השמחה. לפני צאתו מן הרכב פנה מרן למלווהו ואמר: "אני מבקש לשהות בחתונה פרק זמן קצר ככל האפשר ותיכף לאחר מכן לשוב ללימודי. אנא, סייע לי לצאת מהאולם במהירות האפשרית ובקש מאנשים שלא יפנו אלי בשאלות שונות, כדי שאוכל תיכף ומיד לחזור ללמוד!". המלווה הנהן בראשו בהסכמה ושאל: "במשך כמה זמן הרב'ה מעוניין להתעכב בשמחה?". "מה זאת אומרת?", נענה מרן, "הרי אני מגיע לחתונה בשביל לשמח את החתן, ואם כן עלי לשהות באירוע כדי שיעור הזמן הנדרש על מנת לשמחו, שהרי זו המצווה!". "וכמה הוא שיעור הזמן כדי לשמח את החתן?", הוסיף המלווה להקשות. "דקה אחת בלבד!", נקב מרן, "הרי החתן לא מצפה שארקוד אתו, הוא גם לא מקווה שאשב ואפטפט אתו, שהרי אני צריך לשבת וללמוד. אז מה א"כ רוצה החתן? שאאחל לו 'מזל טוב' ושתהיה לו תמונה למזכרת מכך שנוכחתי בחתונתו, ולשם כך נדרשת דקה אחת בלבד ותו לא!". **[מתוך 'עמודו של עולם']**

וַיְהִי בַבֹּקֶר וְהִנֵּה הִוא לֵאָה (כט, כה)

אבל בלילה לא היתה לאה, לפי שמסר יעקב לרחל סימנים, וכשראתה רחל שמכניסין לו לאה אמרה עכשיו תכלם אחותי, עמדה ומסרה לה אותן סימנים (רש"י)

כבר עמדו כל המפרשים על מעלת ויתורה של רחל ללאה אחותה, שלא היה זה ויתור חד־פעמי, אלא ויתור לאורך ימים. כל חייה עם יעקב הייתה גומלת חסד עם לאה בזה שנתנה ללאה להרגיש שעשתה עמה חסד במה שנישאה ליעקב לפניה, ואף כשלאה הקניטתה שתקה רחל ולא דיברה!. ובזה מבאר הגה"צ ר' **שלום שבדרון** זצוק"ל מדוע ניסיון זה של רחל עומד לה, שבשעת החורבן והגלות זיכרונה הוא שיעלה לפני ה' לגאול את בניו מהגלות, ושאר ניסיונות האבות הקדושים - שהיו ניסיונות קשים וגדולים - לא עמדו לישראל להעלותם מהגלות. והיינו, שניסיונם של האבות היה בשעת מעשה אבל ניסיונה של רחל היה לאורך ימים, והתגברה תמיד בשתיקה ולא אמרה כלום!. זו גבורה שאין למעלה ממנה, שבזכות גבורה זו זכתה לדורות עולם להיות זו שבזכותה יעלה רצון לפני ה' לגאול את בניו.

* * *

סיפר הגאון רבי **ישראל גנס** שליט"א, מראשי ישיבת 'קול תורה' ומזקני ההוראה שבדור: בזמן קום המדינה שכנה שכונת סנהדריה ממש בגבול, דבר שהביא להטרדות וטרור מצד השכנים הערביים שהיו מגיעים בלילות לשכונה ומציקים בפעולות טרור לתושביה היהודים של השכונה. כשהתרבו ההטרדות החליטו תושבי השכונה לעשות תורנות של שמירה בלילות, וכל לילה התנדב תושב אחר לשמור בלילה. והנה, כמה ימים לפני ליל הסדר התברר שאף שכן לא רוצה לשמור בלילה הקדוש של ליל הסדר, כולם רצו לשהות עם בני משפחתם בלילה הקדוש והמרומם. בעקבות זאת החליטו לעשות גורל שבו יוחלט מי יתנדב בליל הסדר.

בשכונה התגורר גם יהודי שהיה קבלן במקצועו, והיה שומר מצוות אבל לא הקפיד כל כך על אורח חיים חרדי. והנה נעשה הגורל והוא עלה בגורל. התרעם היהודי הזה על מר 'גורלו', ואמר שאם כך הוא לא יעשה ליל הסדר בשנה זו!. הרב יוסף שיינברגר ז"ל [חמיו של הגר"י גנס שליט"א] שהיה תושב השכונה והיה יהודי ת"ח וירא שמים, וגם היה אחראי על בניית בתי כנסת ומקוואות מטעם המדינה, שמע את דבריו של אותו יהודי והחליט שהוא מוותר! וכי בגלל הגורל יהודי לא יעשה ליל הסדר?! הוא ניגש אליו ואמר לו שהוא החליט כי הוא יתנדב בליל הסדר ויעשה סדר כשיחזור מאוחר בלילה עם אשתו וילדיו. אותו יהודי שמח והודה לו.

לאחר מלחמת ששת הימים, כשכבשו את הכותל המערבי, התחילה מחלוקת גדולה בממשלה מה לעשות ברחבת הכותל, האם להופכו לבית־כנסת עם כל ההגבלות של עזרת גברים ועזרת נשים, או לעשותו לרחבת מוזיאון גדולה לתיירים, וכמובן גם מעורבת גברים ונשים יחדיו. התכנסה הממשלה להחליט בעניין זה, ושר השיכון והרווחה התנגד בכל תוקף לרעיון של הבית־כנסת והוביל קו תקיף להפוך את הרחבה לאתר תיירות פתוח, רח"ל, והצליח לרתום לרעיונו את רוב חברי הממשלה.

מספר הגר"י גנס שליט"א, שלאסיפת ממשלה זו הוזמן גם חמיו הרב שיינברגר, בתור הממונה על בינוי המקומות הקדושים, והוא ניסה בתור פשרה להציע לחברי הממשלה לעשות שתי רחבות, הפנימית כבית־כנסת והעליונה לתיירות כללית, ובכך למנוע ח"ו את הפיכת הרחבה כולה למקום בילוי ותיירות. ראש הממשלה לוי אשכול נהנה מהצעת הפשרה והתחיל ויכוח, אבל שר השיכון והרווחה מנע בכל כוחו את קבלת ההצעה.

הרב שיינברגר חשב שחייבים בכל מחיר למנוע את בזיון הפיכת הכותל למקום בילוי רח"ל, והחליט לקבוע עובדות, כי אחרי שיעשו שתי רחבות כבר לא יהיו מתנגדים. הוא הגיע לרחבת הכותל, שם עבד קבלן מבצע של המדינה בהכשרת הרחבה וריצופה. הוא ניגש אל הקבלן ואמר לו שינמיך את חצי הרחבה שקרובה לכותל, ושיעשה זאת ויהיה לו זכויות לדורות עולם. פחד הקבלן בתחילה, אבל אחרי שכנועים נוספים החליט ללכת על זה. הדבר נודע לשר הרווחה והוא שלח מסר תקיף לקבלן להפסיק את העבודות. הרב שיינברגר, שידע שזה הזמן, דיבר על לבו של הקבלן שיקבע עובדות ולא יפחד שיפטרו אותו כי זו זכות שתעמוד לו לדורות. חשב הקבלן ואמר להרב שיינברגר: "אני מסכים לקחת סיכון ולהמשיך עם העבודות!", והוסיף: "אתה ויתרת לי לפני עשרות שנים על משמרת לילה בשכונת סנהדריה בליל הסדר! אני מוותר לך עכשיו וממשיך בעבודות!...".

בזכות הוויתור של הרב שיינברגר לאותו יהודי זכה עם ישראל שרחבת הכותל נשארה מקום קדוש לתפילה!.

הוסיף הגר"י גנס שליט"א, שהוא היה נוכח עם חמיו באותו זמן בכותל, בכל זמן הוויכוח עם הקבלן, וכשהקבלן החליט להמרות את פי הממונים ולעשות שתי רחבות, כשההבדל ביניהן היה 60 ס"מ, ביקש הגר"י גנס מהקבלן שינמיך את הרחבה התחתונה בעוד 20 ס"מ שיהיה 80 ס"מ שזה י' טפחים, ואז יהיה ממש רשות נפרדת. ובאמת כך הוא עשה.

[מתוך 'לקראת שבת מלכתא'-הרב בנימין בירנצווייג]

* * *

סיפר הרה"ח ר' חנוך ריגל הי"ו מה ששמע מבעל המעשה, יהודי מארה"ב, גביר גדול, כיצד זכה לעשירותו: "לפני עשרות שנים פתחתי עסק עם ידיד קרוב, עסק קטן שאט־אט הלך והתרחב לעסק פעיל ומכניס שהצליח לפרנס את שתי המשפחות שלנו, אם כי לא בהרווחה מופלגת. לאחר כמה שנים הכרתי יהודי ניצול שואה גלמוד ועשיר שעסק ביבוא מוצרים שעסקנו בשיווק שלהם. התפתחו בינינו קשרי מסחר שאט־אט הפכו לקשרי ידידות, ולאחר שנתיים הוא כבר היה בן בית אצלנו - אצלי ואצל השותף השני, בשבתות ובמועדים ובסתם ימי חול. הוא הרגיש כל כך נוח עד שהחל לתת לנו עצות והוראות היכן למקם את הרהיטים ובאיזה צבע צריכים להיות הווילונות, וזה הלך ונהיה יותר קשה, עד שבאחד הימים שעוד גבול מני רבים נחצה, אמרתי לעצמי: 'עד כאן!'. ניגשתי אליו ואמרתי לו בטון תקיף וברור: 'ידידי היקר! אתה יודע שאני ומשפחתי מכבדים ואוהבים אותך, אבל את ההתנהגות שלך ממש לא, וכשאתה אומר דעות ועצות למארחים שלך זה מאוד לא נעים. מהיום והלאה אל תתערב בניהול הבית'. הוא היה המום מהשינוי הפתאומי והטיח בי: 'על דיבורים כאלה אין מחילה ואיני רוצה להכיר אותך יותר. אצל השותף שלך הרבה יותר נעים, מהיום והלאה אל תדרוך אצלי בעסק, הכל רק דרך השותף'. תקופה של כשנה חלפה, נקטתי כמה פעולות של פיוס בניסיון להרגיע ולהסביר שלא רציתי לפגוע אלא רק להגן על השלווה שלי ומשפחתי, זה לקח זמן אבל בסוף הייתה שיחת פיוס ולחיצת יד איתנה, ולאחר כמה שעות הוא כבר התקשר לביתנו ואמר שברוך ה' השלמנו והוא מוכן לבוא ולהתארח לפי הכללים... הוא אכן בא ושמר על הכללים, אבל באוויר היה עדיין אי נעימות מהעניין ההוא.

באחד הביקורים כשליוויתי אותו, לא התאפקתי ואמרתי לו שאני מרגיש צורך שוב לבקש סליחה, ואני גם רוצה, הוספתי, להיות בטוח שהעניין מאחורינו. גם הוא לא התאפק, ואמר: 'מאחורינו? רק שתדע שבצוואה שלי כתבתי את כל הרכוש לשותף שלך, לא לעסק המשותף, אלא לשותף. ליתר דיוק, מאה דולר רשמתי על שמך'.

צמרמורת אחזה בגופי וגלים של הלם רצו לי במוח זה אחר זה, לא חשבתי עליו מעולם במונחים של צוואה, לא העליתי בדעתי שליחסים שלנו יש תעריף של תשלום לאחר המוות, הרגשתי שאני עושה חסד של אמת עם יהודי גלמוד שכל משפחתו עלתה בעשן המשרפות, וללא ציפייה לגמול כל שהוא. אך ככל שחלפו הימים והרהרתי בדבר הצלחתי לשכנע ולנחם את עצמי במעלת הכסף שמגיע ביושר ובעמל. לאחר כמה שנים נפרדתי מהעסק ופניתי לאפיק אחר, מכרתי את חלקי לשותף שכבר הספיק להיות מחותני וסבא משותף לכמה נכדים. את הקשר עם השותף הגלמוד שכבר הזקין שמרתי והמשכתי לכבד אותו. כשהוזמן אלינו לשבת, כבר בצהרי יום חמישי היינו מקדימים להביא אותו. בשלב מאוחר יותר נחלשה בריאותו ולקחתי על עצמי את הטיפול בו שזה אומר התמסרות מתמדת - רופאים, מאמצים, כספים ועוד. יום אחד הוא קורא לי ואומר לי בדמעות: 'יקירי, אני כ"כ מצטער שגיליתי לך את הצוואה ההיא; תדע לך, שהיא שונתה זה מכבר והנה עותק מצולם'. הוא מגיש לי אותה בידיו תוך שהוא מפרט באוזניי את תוכנה: 'כל נכסיי שווה בשווה לך ולשותפך'. כמובן שהודיתי לו ברגש, את אותו עותק הנחתי באחת המגירות בביתי. שבועיים לאחר מכן הוא הלך לעולמו. ערכנו לו הלוויה מכובדת, הספדים וכו'.

"שבועות נוספים חלפו ואני מקבל הזמנה לבית המשפט לשם מימוש הצוואה. הגעתי, רגע לפני הדיון הבחנתי בקריצת עין בין עורך הדין של הנפטר לשותף שלי, המחותן שלי, קריצה שהתבררה בדיעבד כרבת משמעות. כשעורך הדין הציג את הצוואה בפני השופט, הדם שלי קפא בעורקים והפה התייבש באחת. הצוואה שהוגשה הייתה אותה צוואה ישנה שמזכה אותי במאה דולר ואת שותפי ביותר משישה מיליון דולר. בחישוב מהיר הבנתי שהמחותן היקר לא מעלה בקצה דעתו שידידנו הקשיש סיפר לי על הצוואה השנייה, ושיש לי מסמך מפליל ביותר במגירת משרדי, ושהוא שילם מספיק לעוה"ד כדי שיעלים את דבר הצוואה השנייה, ושניהם עשו יד אחת לנשל אותי ממנה.

החלטתי שדבר ראשון אני מנסה להירגע ולכלכל את צעדיי ולא מספר לאיש או אשה את הנוכלות המסעירה, ושאת ההחלטה אקבל מאחד מגדולי הדור. שלושה ימים לאחר מכן הייתי בדרכי לארץ ישראל לחתונת בן משפחה קרוב, במטוס החלטתי ללכת להתייעץ עם **הרב וואזנר** זצוק"ל. לא הכרתי אותו והוא לא הכיר אותי, אך הרגשתי שהשאלה שלי מספיקה בשביל להתייעץ עם גדול הדור, וכך עשיתי - מהמטוס שמתי פעמיי היישר לבית הרב וואזנר כשבמכונית השכורה מחכות לי המזוודות. הקשתי על הדלת, הרבנית פתחה. 'באתי מחוץ לארץ להתייעץ עם הרב', אמרתי. היא נכנסה פנימה ומיד שבה: 'הרב אמר שתיכנס'. הרב וואזנר הקשיב בדריכות לכל מילה לכל ניע ותנועה, סיימתי לספר, ונשמתי נשימה ארוכה.

הרב וואזנר עצם את עיניו ולאחר אנחה קלה אמר: 'הסיפור ברור, יש לך תביעה חזקה, גש לדין תורה'. ידעתי מה המשמעות של דין תורה שכזה, הגלים שהוא יחולל בשכונה, בבתי כנסת, בקהילה, באנשי העסקים, ועל כולנה בביתנו פנימה. הודיתי לרב ויצאתי מביתו, התחלתי לרדת במדרגות, ולפתע הדלת של הרב וואזנר נפתחת שוב והוא עומד בפתח, מביט עלי כאב רחום ואומר לי: 'אתה יכול ללכת לדין תורה, אבל דע לך בני, על ויתור הקב"ה משלם גם בעוה"ז'.

באותה חתונה רקדתי כמו שלא רקדתי מעולם, ריקוד של התרת הספקות, ריקוד של החלטה נכונה, ריקוד של עבודת המידות. כשחזרתי לאחר כמה ימים לביתי בניו יורק, לקחתי את הצוואה, הדלקתי את האש בכיריים והעברתי אותה מן העולם. זהו זה, זה מאחוריי, לחשתי לעצמי בסיפוק, ומאותה לחישה גזרתי על עצמי שתיקה, המשך שתיקה...

שנים רבות חלפו, אני לא יודע בכמה הייתי מצליח להגדיל את אותם שלושה מיליון דולר שהיו חלקי בצוואה אם הייתי ניגש לדרך השנייה, אך בפועל ה' בירך אותי בהון של פי שישים (!) ויותר... מאותו יום שהחלטתי על הוויתור, כל עסק שנגעתי בו - ואפילו הקטן ביותר - הפך למכרה של זהב, ואני זוכה כיום בסייעתא דשמיא להחזיק את כל יוצאי חלציי על שולחני מתוך הרחבה, ולאפשר להם להימצא בעולמה של תורה מתוך שלווה. והמחותן, אנחנו ידידים טובים מאוד, מתפללים באותו בית כנסת, שמחים יחד בשמחות משותפות ועולים יחד כל שנה לקברו של אותו יהודי גלמוד. שנינו יודעים שהוא עשה את הונו מהירושה של אותו אדם, ורק אני יודע שגם אני עשיתי את הוני מאותה ירושה...

"שנתיים־שלוש לפני פטירת הרב וואזנר יצאתי לנופש באוסטריה. פגשתי מכר שסיפר לי שבמרחק קרוב נמצאת עיירת קיט ושוהה בה הרב ואזנר, והוא בדרכו אליו להתברך ממנו, הוא הציע לי באדיבותו להצטרף אליו, כמובן שהסכמתי. הגענו לשם לקראת צהרים, נכנסנו לבית הכנסת של המלון, ידידי מיד ניגש להתברך מהגאון ורמז לי להצטרף אליו. הרב וואזנר נשא את עיניו ונתן בי מבט נוקב, ולפתע הורה באצבעו שאתקרב אליו גם אני. עשרים שנה חלפו מאותה פגישה יחידה ומיוחדת שפקדתי את ביתו של הרב וואזנר, היה ברור לי שהוא לא זוכר אותי, הרב רואה ביום מאות אנשים, כפול שלוש מאות שישים וחמישה, כפול עשרים, מיליוני אנשים... התכופפתי לעברו והוא רכן לעבר אוזניי ולחש: 'נו, מה אתה אומר, על ותרנות משלמים בעולם הזה או לא?...'".

[מתוך 'ופריו מתוק']

בסיעתא דשמיא, י' כסלו תשפ"ז.
העלון טעון גניזה ■ אין לקרוא בשעת התפילה!
ניתן לקבל את העלון במייל KSHABAT@INN.CO.IL
הערות והארות, תרומות ובקשות להפצת העלון יתקבלו בברכה בטל': 052-7620219.

גליון מס' 568

קבלת שבת

שנת העשרים- עלון דו שבועי

פרשת ויצא

"וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע וַיֵּלֶךְ חָרָנָה" (כח, י).

בזוהר הקדוש (ויצא קמז.) דרשו: "ויצא יעקב מבאר שבע - דא שמיטה (זו השמיטה)". וצריך ביאור רב.

ביאר הגאון רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל: דהנה רש"י על הפסוק "ויקח מאבני המקום" פירש שיעקב עשה לו גדר אבנים משום שהיה מתירא מחיות רעות. וצריך להבין מדוע דוקא בבית אל חשש מחיות רעות?

ואולם בחשבון קצר נמצא שאותה שנה היתה שנת שמיטה: ברש"י במסכת ע"ז (ט.) מובא שיעקב נולד בשנת 2108 שנים לבריאת העולם, ובמסכת מגילה (דף יז.) מובא שכשיעקב הגיע אל לבן היה בן 77 שנים, 2108 ועוד 77 - הרי 2185 שנים, וידוע שספירת שנת היובל מתחילה מבריאת העולם, וא"כ היובל שהיה בזמן יעקב היה בשנת 2150 [ב' ק"נ] לבריאת העולם, ונמצא ששנת 2185 - שזו השנה שהיה יעקב בבית אל - היתה שנת השמיטה, שהרי היא ל"ה שנים לאחר היובל (כלומר - השמיטה החמישית מהיובל).

וכשבירך יצחק את יעקב [בסמוך ליציאת יעקב לבית אל] היה זה פסח, כדפירש רש"י (כז, ט) שיעקב לקח לו שני גדיי עזים - אחד לקרבן פסח ואחד לקרבן חגיגה.

ומבואר בתוספתא (שביעית ז, י) שבכל המקומות שבארץ ישראל - פירות האילן מתכלים בתחילת שנת השמיטה, אך בבית אל היו פירות השביעית קיימים באילנות עד חג הפסח של שנת השמיטה. וא"כ כל חיות הסביבה היו מגיעות לבית אל לאכול מהפירות, שהרי בכל מקום אחר היו הפירות מתכלים כבר, ובכל שנה אחרת - גם בבית אל לא היו פירות, כיון שהאנשים היו אוספים אותם לבתיהם, משא"כ בשנת השמיטה.

נמצא שע"פ דברי הזוה"ק מובנים כמין חומר דברי רש"י: שהרי זו התקופה וזה המקום בדיוק שבהם הפירות היו קיימים בשדה, ולכן דוקא בבית אל ודוקא באותו זמן [פסח של שמיטה] היה חשש מחיות רעות. משום כך יעקב עשה גדר אבנים, משום שהיה בבית אל בשנת השמיטה - כדברי הזוה"ק. (מתוקים מדבש)

"וַיִּקְרָא אֶת שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא בֵּית אֵל וְאוּלָם לוּז שֵׁם הָעִיר לָרִאשֹׁנָה" (כח, יט).

דבר נפלא, אמר מרן פוסק הדור רבי יוסף שלום אלישיב זצוק"ל, מבואר כאן בפסוק:

מאז שנברא העולם, רוצים בני האדם להיות בני אלמות, לא למות. ובאמת כשצעירים חושבים שזה אכן כך, אבל כשמתבגרים רואים שהמציאות קצת שונה ואז כל אחד מנסה למצוא דרך להנציח את זכרו, שלא ישכחו אותו.

כיצד?

אם עשיר הוא ובעל נכסים - יבנה על שמו בנין מפואר של בית-חולים וכדומה, וכך יזכרוהו כולם שנים רבות אחרי מותו. ואם חכם הוא - יבנה ישיבה על שמו, ואכן יזכה מחמת כך לשכר גדול בגן עדן.

היה מקום אחד שתושביו היו, אכן, בני אלמות: העיר "לוז". שם לא היתה שליטה למלאך המות, ואנשיה לא היו מתים [כמבואר בגמרא בסוטה, דף מו:]. בא יעקב אבינו וחידש: אין דבר כזה שלא מתים! גם אם הצלחתם לצור מקום שמלאך המות לא יכול להיכנס - אבל מי שצריך למות יצא מהעיר אל זרועותיו.

ידוע המעשה המובא בגמרא (סוכה דף נג.): "הנהו תרתי כושאי דהוו קיימי קמיה שלמה, סופרים דשלמה הוו. יומא חד חזייה [-שלמה המלך] למלאך המות דהוה קא עציב. אמר ליה: אמאי עציבת? - אמר ליה: דקא בעו מינאי הני תרתי כושאי דיתבי הכא" - מבקשים ממני את שני הסופרים שלך היושבים כאן. "מסרינהו לשעירים שדרינהו למחוזא דלוז" - שלמה המלך מסר אותם ביד השדים ושלחם לעיר לוז, ששם אין למלאך המות שליטה. "כי מטו למחוזא דלוז, שכיבו" - כשהגיעו לשם - מתו.

"למחר חזיא מלאך המות דהוה קא בדח" - למחרת ראה שלמה המלך את מלאך המות והנה הוא שמח. "אמר ליה: אמאי בדיחת? - אמר ליה: באתר דבעו מינאי תמן שדרתינהו" - למקום שבו הייתי צריך לטול מהם את נשמתם - לשם בדיוק שלחת אותם... 'מיד פתח שלמה ואמר: 'רגליו של האדם הם ערבים בו, למקום שהוא נתבע - לשם מוליכים אותו.

העיר לוז, אמר יעקב אבינו, אינה ערובה להיות בו אלמות. והראיה: אולי מישהו מכיר מישהו שגר בעיר לוז? לא. היכן הם כולם? כשהגיע זמנם להיפטר מן העולם, מלאך המות כבר דאג להיפגש איתם מחוץ לעירם...

אם רוצה אדם להיות בן אלמות - המשיך יעקב אבינו את חידושו - עליו להיכנס ל"בית א-ל", לתוך ד' אמות של הלכה. מי שלומד תורה ומקים את הלכותיה - הוא, אכן, בן אלמות!

זהו שאומר הכתוב: "ויקרא את שם המקום ההוא בית א-ל, ואולם לוז שם העיר לראשונה". פעם אנשים חשבו שצריך להימצא בעיר לוז כדי להיות בן אלמות. יעקב אבינו חידש ש"בית א-ל" הוא המקום היחיד שבו נעשה האדם בן אלמות. על ידי קיום התורה והמצוות, האדם נעשה חי לנצח נצחים.

(ומתוק האור)

"וַתְּקַנֵּא רָחֵל בַּאֲחֹתָהּ וַתֹּאמֶר אֶל יַעֲקֹב הָבָה לִּי בָנִים וְאִם אַיִן מֵתָה אָנֹכִי" (ל, א).

הגאון רבי יהודה אסאד זצ"ל, בעל שו"ת 'יהודה יעלה', ביאר פסוק זה בדרך דרוש נפלאה: אומרת הגמרא (ברכות, דף ה.): "לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע, אם נצחו - מוטב, ואם לאו - יעסוק בתורה. אם נצחו - מוטב, ואם לאו - יקרא קריאת שמע. אם נצחו - מוטב, ואם לאו - יזכור לו יום המיתה".

לא בכדי זכירת יום המיתה באה לאחר תלמוד תורה וקריאת שמע, שכן תחילה מוטב להשתמש בעצות הראשונות, ורק אם אינן מועילות - אז ישתמש בהזכרת יום המיתה. לפי שזכירת יום המיתה משרה רוח עצבות על האדם, ועלול לצאת שכרו בהפסדו.

והנה, כל זה באשר לאיש. אולם האשה, הלא היא פטורה מתלמוד תורה ומקריאת שמע, ואם כן לא נותרה לה עצה להתגבר על היצר אלא על ידי זכירת יום המיתה.

אלא שגם לאשה נמצא פתרון. אמרו חז"ל (שם יז.): "נשים במאי זכין?" - באיזו זכות יזכו לעולם הבא? "באקרויי בנייהו לבי כנישתא", ופירש רש"י "תינוקות של בית רבן היו רגילין להיות למדים לפני רבן בבית הכנסת", ובכך שהנשים מביאות אותם ללמוד תורה, הן זוכות לשכר לימוד תורה.

נמצא שהשתוקקותה של האשה לבנים היא, בראש ובראשונה, כדי שעל ידם היא תזכה לשכר לימוד תורה. ולא רק זאת, אלא שהיא תוכל להשתמש בזה כאמצעי להתגברות על היצר הרע, במקביל לעצה של "יעסוק בתורה" שהורו חז"ל לאנשים הזכרים.

דבר זה - אומר רבי יהודה אסאד - נרמז בפסוק שלפנינו: רחל אומרת ליעקב "הבה לי בנים", שעל ידם תהיה לי זכות של תורה, ואז גם אוכל להשתמש בזה כאמצעי להתגברות על היצר הרע. "ואם אין" - אם לא אזכה לבנים, אז "מתה אנכי" - לא תהיה לי ברירה אלא להשתמש בעצה האחרונה שאמרו חז"ל: "יזכור לו יום המיתה". (דברי מהרי"א)

"וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב וַיִּקְרָא לְרָחֵל וּלְלֵאָה הַשָּׂדֶה אֶל צֹאנוֹ. וַיֹּאמֶר לָהֶן רֹאֶה אָנֹכִי אֶת פְּנֵי אֲבִיכֶן כִּי אֵינֶנּוּ אֵלַי כִּתְמֹל שִׁלְשֹׁם וֵאלֹקֵי אָבִי הָיָה עִמָּדִי" (לא, ד-ה).

מה פשר המשפט שמוסיף יעקב בסוף דבריו לרחל וללאה: "ואלוקי אבי היה עמדי" - משפט החסר כל קשר להזעפת הפנים של לבן אביהם אליו?

ניתן למצוא הסבר נפלא לכך בדברי המשנה המפורסמים במסכת אבות (ג, יג): "כל שרוח הבריות נוחה הימנו רוח המקום נוחה הימנו, וכל שאין רוח הבריות נוחה הימנו אין רוח המקום נוחה הימנו". והקשו המפרשים, שלכאורה דברי משנה זו סותרים גמרא ערוכה במסכת כתובות (דף קה:) בה נאמר שתלמיד חכם - 'צורבא מדרבנן' האהוב ומקובל על בני עירו, סימן רע עבורו. זאת מפני שאהבתם אליו היא מפני שהוא אינו מוכיח אותם במילי דשמיא, ואין הוא מייסרם לחזור בתשובה. הרי שדוקא העובדה שרוח הבריות נוחה הימנו - מהווה סימן כי אין רוח המקום נוחה הימנו!

הגאון רבי יהונתן אייבשיץ, בספר דרשותיו "יערות דבש" (ח"ב, דרוש ג') תירץ את הסתירה וביאר את הדברים בטוב טעם: מה שאמרו במשנה על 'רוח הבריות' - אין הכוונה להמוני העם והאספסוף, כי אם לתלמידי חכמים ואנשי מעשה, שהם 'הבריות' האמיתיים. כשדעת יושבי הקרנות נוחה מאדם, אין זה סימן טוב עבורו. אולם כשדעתם של הישרים והחסידים בעם נוחה מאדם, הרי זה ראיה שרוח המקום נוחה הימנו.

הבין יעקב אבינו כי מציאות זו לפיה פני לבן אינם אליו כתמול שלשום, עלולה לעורר סימני שאלה אצל רחל ולאה: היתכן שאין רוח הבריות נוחה מיעקב? האם אין בכך חלילה סימן שאך רוח המקום אינה נוחה הימנו? לכן טרח יעקב אבינו והודיעם מיד: "ואלוקי אבי היה עמדי" - דעו לכם כי רוח המקום נוחה ממני, כי אין לבן כלול בתוך 'הבריות' שיש להתחשב בדעתם, ואדרבה סימן רע יהא אם דעתו נוחה הימני... (ושלל לא יחסר)

היה לי סבא עשיר. ולא, אני לא מתכוון לסבא שמחלק חמישים שקלים לדמי חנוכה, או מגיע לביקור אם מתנות מארץ החלומות. די בכך אם אספר שדירתי הפרטית שבאחת משכונות ירושלים נרכשה כולה מכספו, כמו גם דירותיהם של כל בני דודיי. בתקופה שבה הייתי מאורס, התארס גם בן דודי, חיים. בבניין מגורי, שנבנה באותה עת, נותרו שתי דירות למכירה, וסבא רכש את שתיהן בעבור נכדיו העומדים להינשא.

כך מצאתי את עצמי בדירה סבירה בהחלט ו... בשכנות לבן דודי.

לאחר כמה שנים, הלך הסבא זכור לטוב לבית עולמו בשיבה טובה. לאחר שציווה את רכושו לנכדים הרבים שעדיין לא נישאו, לא נותר הרבה מה לחלק. מי מבינינו שבנה על ירושה דשנה, נאלץ עד מהרה לוותר על חלומותיו...

כמה שנים לאחר מכן, יצא חיים בהדרגה לעולם המסחר. הוא ניחן בחוש מסחרי נפלא, ירושה מהסבא כפי הנראה, ועשה חיל בעבודתו. אני לעומתו המשכתי לשקוד על לימודיי בכולל, וברוך השם ראיתי ברכה מרובה.

תוך כמה שנים, החלו לצוץ הבדלים משמעותיים ברמת חיינו. המשפחות גדלו והתרחבו, אשתי נאלצה לצמצם את שעות עבודתה, ואנו חיינו בחשבון מדוקדק. ביתו של חיים, לעומת זאת, התנהל בהרחבה. השתדלנו לשדר לילדינו את האושר שבחיי תורה, ולהסתיר מהם את המאבק הבלתי אפשרי כמעט בין ההכנסות הזעומות להוצאות הבלתי נמנעות. לאורך כל הדרך ראינו סייעתא דשמיא מיוחדת. היו חודשים טובים יותר ופחות, אבל בסך הכול הצלחנו להחזיק יפה את הראש "מעל המים".

גלגל חוזר בעולם, לאחר כמה שנים נקלע חיים לקשיים כספיים רציניים. עסקה מסוימת שבה השקיע את מרבית רכושו, קרסה, והכניסה את חיים לחובות אדירים. כאדם שקול, הבין חיים שבמשך כמה שנים עליו להצטמצם. למעשה היה עליו לחיות ברמת חיים דומה לשלי, אולם בעוד אני הורגלתי לכך, בעבורו היה הדבר קשה כמוות.

הבנתי את כאבו של חיים, אולם כמובן לא יכולתי לעזור לו במאומה. תקופת השידוכים הקרבה על מרים בכורתי הדירה שינה מעינינו... מרים הייתה נערה עדינה וכלילת מעלות, ורציתי בשבילה את הטוב ביותר. לו רק היה לי סכום כסף בצד...

בשעת ערב שגרתית, צלצל הטלפון בביתי. על הקו היה דוד יחזקאל, דוד-רבא, ליתר דיוק. יחזקאל הוא אחיו הצעיר של סבי המתגורר במקסיקו. אף הוא עשיר כסבי, ויש אומרים אף עולה עליו בעשירותו. חיבה יתרה רחש לי לדוד יחזקאל עוד מילדותי המוקדמת, אולם בשל מרחק הארצות היו המפגשים נדירים. לא ויתרתי על שיחת טלפון לדוד מדי חג, למרות מחירה של שיחה כזו. חמלתי על דודי שהתגורר לבדו במקסיקו, בעוד ילדיו, שהיו גם הם סוחרים גדולים ועשירים מופלגים, עקרו זה מכבר לארצות הברית.

מה יכול לרצות ממני דוד יחזקאל? תמהתי. תמיהתי לא ארכה זמן רב. "תשמע, מאיר", שח לי הדוד, "בעוד שלושה שבועות יחול יום השנה החמישים לפטירתו של אבי. רציתי להגיע לארץ לקברו של אבא, ובהזדמנות זו לרענן קצת את היכרותי עם המשפחה כאן בארץ. מה דעתך, מאיר?" שאל בחביבות.

"רעיון נפלא", השבתי לו, תמה במקצת.

"שמע נא, מאיר" הרצין קולו של הדוד, "אינני מעוניין להתארח בבית מלון. אנא, מצא לי דירה לידך למשך השבועיים שאשהה בארץ. ברצוני לפגוש את בני המשפחה במסגרת ביתית".

הבטחתי לדוד שהכול יסודר על הצד היותר טוב, ולאחר איחולים חמים ולבביים הורדתי את השפופרת. לבי הלם בקרבי. משמעותו של התפקיד שהוטל עליי זה עתה הייתה ברורה לי לחלוטין. הוטלה עליי עבודה רבה, אבל התגמול, זאת ידעתי, עתיד לבוא.

עשרת הימים עד לבואו של הדוד היו רצופים בפעילות קדחתנית. לא חסכתי כל מאמץ לאתר דירה מתאימה באזור, לציידה, ולתכנן סדר יום עמוס ומרתק בעבור הדוד.

בכנות יכול אני לומר כי עיקר מטרתי הייתה לשמח את לבו של הדוד, אולם בסתר לבי ציפיתי גם לתגמול ההגון בעבור מאמציי, תגמול אשר יסייע לי להתחיל את מסע השאת ילדיי בכבוד.

לקראת בואו של דוד יחזקאל ארצה, התנדב חיים בן דודי להסיע אותי אל שדה התעופה. שמחתי בהצעה, אולם בשדה התעופה התעוררה בקרבי הרגשה לא נוחה. האופן שבו סיפר חיים על המאמץ המיוחד שעשה לקחת את הדוד, והשיחה הערה שפיתח עם הדוד, הפכו את נוכחותי לאפרורית ומיותרת.

בימים הבאים הלכה הרגשתי והורעה. חיים נכח בדירה במשך שעות רבות, בלי לתאם אתי, הביא ארוחות צהריים דשנות וחגיגיות, וקיבל את האורחים שטרחתי להביא בתיאום מדוקדק של שעות וזמנים, כביכול היה הוא היוזם.

עדיין, איני יודע מדוע, לא תפסתי את שעומד לקרות. במחשבה שנייה, גם לו הייתי מבין זאת, לא היה לי הרבה מה לעשות.

השבועיים חלפו בנעימים מבחינתו של דוד יחזקאל. הגיע היום האחרון, כמובן, הייתי שם לארוז ולארגן הכל. תוך כדי נוצרה בינינו שיחה יפה ומקרבת, ואז הגיע הרגע שלו חיכיתי. "יש לי סכום כסף נאה בצד", גילה לי דוד יחזקאל, "אומר לך את האמת, לא משהו אגדי, לאחרונה השקעתי בעסק חדש את רוב כספי הנזיל, אבל בהחלט סכום מכובד".

באותו רגע נפתחה הדלת וחיים נכנס פנימה - - -

רוחי נפלה בקרבי. נעים יותר היה לספר לדוד יחזקאל על מצבי הכלכלי ולבקש תמיכה מבלי שבן דודי חיים יהיה נוכח בשטח. אולם לאחר רגע התעשתי. מצבי הכלכלי הדחוק אינו בגדר סוד. תהיה זו רק אי נעימות קלה שתחלוף.

"נו, מה אתה אומר, מאיר?" חדר קולו של דודי מבעד למחשבותיי, כשהוא ממשיך בטבעיות את המשפט "איך אתה מסתדר כלכלית?"

בעוד אני מסמיק קלות וחוכך בדעתי איך לפתוח נכנס חיים בסערה אל הסלון, ופנה אל דוד יחזקאל בשטף מילים רהוט ומשכנע. הוא החל לספר בקול בוכים על המפולת הכלכלית הנוראה שהתרגשה עליו, על בר המצווה המקרבת של בנו, שאין הוא יודע מניין לממנה [האירוע כולל בין היתר אולם מהשורה הראשונה, קייטרינג גורמה ותזמורת מקצועית שאני מעולם לא הכרתי בשמחות בר המצווה שערכתי...] וכן הלאה. עמדתי כמשותק. ראיתי את הדוד פוזל עליי מזווית עינו, מפרש כפי שמפרש את שתיקתי ו... מוציא את פנקס הצ'קים. הימים האחרונים חלפו למול עיניי כבסרט נע. פתאום הבנתי: הכול היה מתוכנן מראש. לבי סער. חיים התכוון לנצל בקור רוח את ביקורו של הדוד העשיר כדי לכסות את חובותיו, ולהמשיך לחיות באורח החיים שבו הורגל.

הרגשתי שתהום עמוקה נפערת תחתיי. קיבלתי את הצ'ק הצנוע של הדוד, שנועד אך ורק לכיסוי ההוצאות, נפרדתי ממנו בכוחותיי האחרונים כשאני ממלמל תירוץ כלשהו, והותרתי לחיים המסוחרר מאושר להוביל אותו ברכבו אל עבר שדה התעופה. התהלכתי כעיוור ברחובות הירושלמיים, כשאני מניח לרגליי לשאת אותי. תחושת הבגידה הייתה נוראה. האם חיים באמת אינו מבחין במצבי הכלכלי הדחוק?

שוב עלו מול עיניי פניו של חיים. הוא היה בטוח כל כך, משוכנע בעצמו. באותם רגעי הלם ראשונים, היה הכאב קשה מנשוא, סוער ותוסס בקרבי, מסמא את העיניים ואת המחשבות.

לעולם. לעולם לא אהיה מסוגל לשכוח לו, לחיים, את שעוולל לי. לעולם לא ישובו היחסים בינינו להיות כשהיו...

רגליי המשיכו להוליך אותי כסהרורי ברחובות העיר, כשכולי נתון תחת סערת הרגשות. האוויר הצלול והקריר הכה בפני הסמוקים מכעס, חודר אט אט לתוך ריאותיי, מצנן קמעה את מחשבותיי הלוהטות...

לאט לאט דהו סימני הקריאה מלאי הזעם שמילאו את נשמתי.

גם חיים הוא אחיין, ואחרי הכול, גם הוא התמסר אל הדוד. בעצם, בעצם גם לחיים מותר לנצל את ההזדמנות לבקש... ומניין לי הקביעה שזה היה משהו מתוכנן? אומנם כך זה נראה כעת, בעיניים שלי, אבל אולי אני טועה??

ובכלל, אולי חיים בכלל לא הבחין במצבי הכלכלי הדחוק? ואולי, צפה לה בראשי מחשבה חדשה, אולי המצב הכלכלי שלו דוחק בו לא פחות?

המחשבה האחרונה הייתה מעניינת ובלתי מוכרת, ואני הנחתי לה להתבסס בתוכי עוד ועוד.

מניין אתה יודע, מאיר, צערו של מי גדול יותר? האם דחקו של אברך שהורגל בחיי צמצום, או דחקו של אמיד שהורגל בחיי רווחה.

משהו בתוכי התמרד: אבל אני לא רציתי סכום כסף כדי לחיות בהרווחה. רציתי רק לזכות לחתן את בתי בכבוד!

השענתי את ראשי על זרועותיי ודיברתי אל עצמי: מאיר, מאיר. נסה רגע לצאת מעצמך, לחוש את הקושי של חיים בן דודך. רוח קרירה ליטפה את גבי השפוף, אולם פלגי זיעה נטפו על פניי מבלי מעצור. זיעה שכולה מאמץ נפשי. האם ניסית פעם, מאיר, לחשוב איך מרגיש אבא שנאלץ לערוך לבנו השלישי בר מצווה בבית כנסת במקום באולם? ניסית לדמיין את ההשוואות הכואבות שעורכים בני המשפחה למול השמחות הקודמות שלהם? את תחושת הבושה האופפת אותם? את חוסר ההשלמה שלהם עם מצבם העגום?

הלאה, מאיר. נסה עכשיו לחוש את הקושי של מי שהורגל להכניס את היד לכיס ולפגוש שם ערימת שטרות דרך קבע, כשהוא נכנס למכולת ומחשב בקפדנות את מספר גביעי הלבן שירכוש לארוחת הערב.

זה היה קשה מנשוא, אני מודה. אולם לאחר פרק זמן ארוך, הרגשתי שהכעס בתוכי רפה מעט. ניצנים של הבנה ומחילה מתחילים לנבוט בקרבי. קשה לי, נכון, אבל גם לחיים קשה. כל אחד והקושי שלו.

מותש כלאחר קרב, חציתי את הכביש, כשיהודי הדור בלבושו, בעל מבטא אוסטרלי כבד, עצר אותי במבוכה: סליחה, אתה יכולה להלוות לי כמה שקלים?

השאלה הייתה נשמעת מוזרה מאוד על רקע הופעתו ההדורה של האיש. בעברית מתובלת בשגיאות ובתנועות ידיים סיפר לי היהודי, כי ארנקו אבד לו בסבך הסמטאות, ועליו להגיע במהירות האפשרית למלון שבו הוא שוהה כדי לבטל את כרטיס האשראי הבין-לאומי שהיה בתוכו. צחוק הגורל, על אף שכסף לא חסר לו, הוא תקוע בנבכי עיר זרה בלי פרוטה לפורטה. שלפתי את ארנקי כשחיוך עולה על שפתיי. **דוד יחזקאל במהדורה שנייה. אולם הפעם יהיה זה לא על מנת לקבל פרס.**

הזמנתי בעבורו מונית. בטרם עלה למונית, התעקש היהודי האוסטרלי הבלתי מוכר ליטול את פרטיי כדי להשיב לי את הכסף. משהתרחקה המכונית בנהמת מנוע, המשכתי בדרכי, מתכונן להגיע אל הכותל. הרגשתי צורך עז לפרוק את מה שעבר עליי. לראשונה חוויתי את משמעותו של "נושא בעול עם חברו". להעביר על המידות, להניח בצד את כאב הבגידה, את הקשיים האישיים, ולהתמקד בכאבו של הזולת. הייתה זו תחושה מטהרת ומזככת, ואני זכיתי באחת התפילות הטובות ביותר שהתפללתי מעודי.

למחרת צלצל הטלפון, היהודי ביקש להגיע בעצמו לביתי.

מבלי להאריך בסיפורים: כיום אני ומר קון - היהודי שפגשתי באותו יום גורלי - ידידים קרובים. מדי חודש הוא מעביר לחשבוני סכום נכבד, במסגרת הסכם ישכר וזבולון שהוא ראה לעצמו זכות לחתום עמי. כמעט לא שיניתי את אורח חיי, כשאני מייעד את הסכום בשלמותו להשאת צאצאיי. כבר זכיתי להוביל לחופה שלושה מילדיי, עם זיווגים מיוחדים במינם. אני מרגיש שסיעתא דשמיא מיוחדת מאירה את חיי באור שמימי השמור למוותרים, למבליגים ולמעבירים על מידותיהם.

אני יודע שלא תמיד מסתיימים סיפורים ב"הפי אנד" מסוג זה. אולם הפעמים הנדירות הללו, שבהן נבקע מסך ההסתר של עולמנו, ושבריר מאותו שכר גנוז שאין כל מלאך ובריה יכולים לשער נגלה לעינינו, די בהן כדי לחזק אותנו להמשיך בדרך שמאז ומעולם הוכיחה את עצמה: **לשתוק, לוותר ולהבליג.** האמינו לי, רק תרוויחו מכך.

(אמונה שלמה - הרב צבי נקר)

וַיֵּצֵא

עלון מס' 806
שנה י"ז

הַזּוֹרְעִים בְּדִמְעָה
בְּרִינָה יְקַצֵּרוּ
בֹּא יָבֹא בְּרִנָּה

י' כסלו
תשפ"ז

דבר העורך

פּוֹתַחַת הַפָּרָשָׁה: "וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע וַיֵּלֶךְ חָרָנָה" (כ"ח, י).
כְּשֶׁיַּעֲקֹב פָּגַשׁ אֶת רָחֵל נָאֲמַר (כ"ט, י"א): "וַיִּשָּׂא אֶת קֹלוֹ וַיִּבְךְּ".
מַדּוּעַ הוּא בָּכָה? אוֹמֵר רַשִׁ"י: "לְפִי שֶׁרָדַף אֱלִיפַז בֶּן עֵשָׂו בְּמִצְוַת אָבִיו אַחֲרָיו לַהֲרֹגוֹ וְהִשִּׂיגוֹ, וּלְפִי שֶׁגָּדַל אֱלִיפַז בְּחֵיקוֹ שֶׁל יִצְחָק מָשַׁךְ יָדוֹ. אָמַר לוֹ: מָה אֶעֱשֶׂה לַצַּוּוּי שֶׁל אַבָּא? אָמַר לוֹ יַעֲקֹב: טֹל מָה שֶּׁבְּיָדִי, וְהֶעָנִי חָשׁוּב כְּמֵת".
אֱלִיפַז הָיָה 'פְּרוּמֶעֶר' (מְדַקְדֵּק) גָּדוֹל. הוּא הָלַךְ בְּדַרְכּוֹ שֶׁל אָבִיו וְהִקְפִּיד מְאוֹד עַל מִצְוַת כִּבּוּד אָב. עֵשָׂו צִוָּה עָלָיו לַהֲרֹג אֶת יַעֲקֹב, וֶאֱלִיפַז הָיָה לְהוּט לְקַיֵּם אֶת מִצְוַת אָבִיו. הוּא רָדַף אַחֲרֵי יַעֲקֹב עִם חֶרֶב בְּיָדוֹ, אָמַר 'לְשֵׁם יִחוּד' וְעָמַד לִנְעֹץ אֶת הַחֶרֶב בְּלִבּוֹ.
יַעֲקֹב מִתְחַנֵּן אֵלָיו שֶׁיַּנִּיחַ לוֹ. יֵשׁ לוֹ נְשִׁיאַת חֵן. הוּא מְפַלְפֵּל פִּלְפּוּל שֶׁלֵּם בְּגִדְרֵי 'עָנִי חָשׁוּב כְּמֵת', וֶאֱלִיפַז נֵאוֹת לְהַנִּיחַ לוֹ תְּמוּרַת כָּל רְכוּשׁוֹ וּמָמוֹנוֹ.
סִיפֵּר רַבִּי יַעֲנְקֶלֶ'ה גַּלִינְסְקִי זצ"ל: פַּעַם נִכְנַסְתִּי לְחַדְרוֹ שֶׁל הַסְּטַיְפְּלֶר זצ"ל וּרְאִיתִיו קוֹרֵן מֵאֹשֶׁר. הוּא אוֹמֵר לִי: רַבִּי יַעֲנְקֶלֶ'ה, יֵשׁ לִי בִּשְׁבִילְךָ חִדּוּשׁ מְעַנְיֵן. אֱלִיפַז עוֹמֵד לְהָרֹג אֶת יַעֲקֹב, אוֹמֵר הַמִּדְרָשׁ: וּלְפִי שֶׁגָּדַל בְּחֵיקוֹ שֶׁל יִצְחָק הוּא מָשַׁךְ יָדוֹ מִן הָרְצִיחָה, וּבִמְקוֹם זֹאת הוּא מַסְכִּים לִטֹּל אֶת כָּל רְכוּשׁוֹ וּמָמוֹנוֹ. כְּלוֹמַר, הוּא מוּכָן לְהַחֲלִיף אֶת הָרֶצַח בְּשֹׁד.
אָמַר הַסְּטַיְפְּלֶר: אִלְמָלֵא הָיָה בַּחוּר יְשִׁיבָה, בְּיִשִׁיבָה שֶׁל יִצְחָק - הוּא הָיָה רוֹצֵחַ, וְהַיְשִׁיבָה הוֹעִילָה לוֹ שֶׁבִּמְקוֹם לִהְיוֹת רוֹצֵחַ הוּא נִהְיָה שׁוֹדֵד... הַמְשִׁיךְ הַסְּטַיְפְּלֶער וְאָמַר: מִכָּאן אָנוּ לְמֵדִים דָּבָר חָשׁוּב מְאוֹד בְּ'הִלְכוֹת יְשִׁיבָה': אִם יֵשׁ בָּחוּר בִּישִׁיבָה שֶׁסָּר מִן הַדֶּרֶךְ חַס וְשָׁלוֹם, אִם יְצִיאָתוֹ מֵהַיְשִׁיבָה תִּגְרֹם לוֹ לִהְיוֹת רוֹצֵחַ, וּבְזְכוּת הִשְׁאָרוּתוֹ בַּיְשִׁיבָה הוּא יִהְיֶה 'רַק' שׁוֹדֵד - זוֹ סִיבָּה שֶׁהַנְּהָלַת הַיְשִׁיבָה תִּמְנַע מִלִּזְרֹק אוֹתוֹ מֵהַיְשִׁיבָה!
רַבִּי חִזְקִיָּהוּ יוֹסֵף קַרְלִנְשְׁטַיְן מְסַפֵּר: סִיפֵּר לִי יְהוּדִי שֶׁעָבַד כְּמְנַהֵל מֻשָּׂךְ בְּאַחַת הַיְשִׁיבוֹת: הַנְּהָלַת הַיְשִׁיבָה עָמְדָה לִזְרֹק אֶת אֶחָד הַבַּחוּרִים. כְּמְנַהֵל מֻשָּׂךְ הִכַּרְתִּי אֶת הַבָּחוּר הַהוּא. בָּאתִי לְהַנְּהָלַת הַיְשִׁיבָה וְאָמַרְתִּי לָהֶם: אַל תִּזְרְקוּ אוֹתוֹ, אֲנִי מַכִּיר אוֹתוֹ, שָׁוֶה לְהַשְׁקִיעַ בּוֹ. הֶחְלִיטוּ לִנְסֹעַ לְמָרָן הָרַב אֶלְיָשִׁיב זצ"ל, כָּל אֶחָד הִצִּיג לְפָנָיו אֶת הַדְּבָרִים מֵהַזָּוִית שֶׁלּוֹ. אָמַר לָהֶם הָרַב אֶלְיָשִׁיב: אִם יֵשׁ אֶחָד שֶׁמַּכִּיר אוֹתוֹ וְאוֹמֵר שֶׁיֵּשׁ מָה לְהַשְׁקִיעַ בּוֹ - צָרִיךְ לְהַשְׁאִיר אוֹתוֹ וּלְנַסּוֹת. וְכָךְ הָיָה. הַבָּחוּר נִשְׁאַר בִּיְשִׁיבָה וְעָלָה עַל דֶּרֶךְ הַמֶּלֶךְ. מְנַהֵל הַמֻּשָּׂךְ מַמְשִׁיךְ לְסַפֵּר: עָבְרוּ שָׁנִים רַבּוֹת. בְּנֵי הַגִּיעַ לִישִׁיבָה גְּדוֹלָה. בָּרוּךְ ה', הוּא בָּחוּר כִּשְׁרוֹנִי, אֲבָל הוּא מְחַנֵּן בְּעוֹד כַּמָּה תְּכוּנוֹת שֶׁלֹּא מְאַפְשְׁרוֹת לְהַחֲזִיק אוֹתוֹ בִּישִׁיבָה רְגִילָה... שָׁמַעְתִּי שֶׁיֵּשׁ יְשִׁיבָה מְיֻחֶדֶת לְבַחוּרִים כָּמוֹהוּ. נָסַעְתִּי לְשָׁם וְדִבַּרְתִּי עִם הַנְּהָלַת הַיְשִׁיבָה. אַחֲרֵי שֶׁהֵם בָּדְקוּ אֶת הָעִנְיָן הֵם דָּחוּ אוֹתִי וְאָמְרוּ שֶׁאֵין מָקוֹם לְבֵן שֶׁלִּי. הִצַּעַר הָיָה נוֹרָא, אֲבָל מָה יָכֹלְתִּי לַעֲשׂוֹת? הִתְכּוֹנַנְתִּי לְצֵאת מֵהַבְּנָיָן כְּדֵי לִנְסֹעַ חֲזָרָה לְבֵיתִי. לְפֶתַע נִיגַּשׁ אֵלַי אָדָם נָשׂוּא פָּנִים וְקָרָא לִי בְּשֵׁם הַחִבָּה שֶׁלִּי, כְּמִי שֶׁמַּכִּיר אוֹתִי מִקָּרוֹב. לֹא הִכַּרְתִּי אוֹתוֹ. שָׁאַלְתִּי: "מִי אַתָּה? מִנַּיִן אַתָּה מַכִּיר אוֹתִי"? אָמַר לִי: "אַתָּה זוֹכֵר שֶׁלְּפָנַי שָׁנִים עָבַדְתָּ כְּמְנַהֵל מֻשָּׂךְ בַּיְשִׁיבָה וְדָאַגְתָּ שֶׁלֹּא יְזָרְקוּ אֶת אֶחָד הַבַּחוּרִים מֵהַיְשִׁיבָה? הַבָּחוּר הַהוּא - זֶה אֲנִי"...
הָיִיתִי הָמוּם! הוּא שָׁאַל אוֹתִי לְמַטָּרַת בּוּאִי, סִפַּרְתִּי לוֹ עַל הַבֵּן שֶׁלִּי שֶׁזָּקוּק לְמִסְגֶּרֶת יְשִׁיבָתִית תּוֹמֶכֶת. הוּא אָמַר לִי: "הַסֵּר דְּאָגָה מִלִּבְּךָ. אֲנִי מְרַבֶּנִי הַיְשִׁיבָה, אֲנִי מַבְטִיחַ לְךָ שֶׁהַבֵּן שֶׁלְּךָ יִתְקַבֵּל לַיְשִׁיבָה, וְאֶעֱשֶׂה הַכֹּל לְמַעַנוֹ כְּדֵי שֶׁיִּצְלִיחַ כָּאן".

המשך דבר העורך

מְנַהֵל הַמֻּשָּׂךְ סִיֵּם אֶת סִפּוּרוֹ וְאָמַר לִי בְּלָשׁוֹנוֹ הַמְחֻדֶּדֶת: "הֵם רָצוּ לַעֲשׂוֹת לַבָּחוּר הַזֶּה 'וַיֵּצֵא וַיִּשְׁלַח', אֲבָל בִּזְכוּתִי עָשׂוּ לוֹ 'וַיֵּשֶׁב', הוּא נִשְׁאַר בַּיְשִׁיבָה. 'מִקֵּץ' כַּמָּה שָׁנִים הוּא עָשָׂה לִי 'וַיִּגַּשׁ' וְגָרַם לִי 'וַיִּחַי', הוּא הֶחָיָה אֶת בָּנִי וְגַם אוֹתִי"... ("נָאֶה דוֹרֵשׁ").
וְעַתָּה נַחֲזֹר לְעִנְיָנֵנוּ, חָז"ל מְתָאֲרִים אֶת עֵשָׂו כְּאָדָם בַּעַל יְצָרִים אֲפֵלִים, רוֹצֵחַ, וְאָדָם אִימְפּוּלְסִיבִי שֶׁיָּכוֹל לִמְכֹּר אֶת הַבְּכוֹרָה וְהֶעָתִיד שֶׁלּוֹ תְּמוּרַת נְזִיד עֲדָשִׁים. מִצַּד שֵׁנִי, אוֹמְרִים שֶׁמֵּעוֹלָם לֹא הָיָה אָדָם שֶׁכִּבֵּד אֶת אָבִיו כְּמוֹ עֵשָׂו. בַּמִּדְרָשׁ מְסֻפָּר שֶׁכַּאֲשֶׁר עֵשָׂו הָיָה נִכְנָס לְשַׁמֵּשׁ אֶת יִצְחָק, הוּא לֹא עָשָׂה זֹאת בְּבִגְדֵי יוֹמְיוֹם, אֶלָּא הָיָה מַחֲלִיף לְבִגְדֵי מַלְכוּת יְקָרִים, מִתּוֹךְ כָּבוֹד עָצוּם לְאָבִיו. אֲפִלּוּ רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אָמַר עַל עַצְמוֹ שֶׁהוּא לֹא הִצְלִיחַ לְהַגִּיעַ לְקִרְסֻלָּיו שֶׁל עֵשָׂו בְּמִצְוַת כִּבּוּד אָב.
וַהֲרֵי לְךָ קוֹנְפְּלִיקְט! הַקוֹנְפְּלִיקְט שֶׁל עֵשָׂו הוּא בְּעֶצֶם הַהִתְנַגְּשׁוּת בֵּין מַעֲשֶׂה חִיצוֹנִי נְקֻדָּתִי שֶׁל שְׁלֵמוּת לְבֵין מִדּוֹת פְּנִימִיּוֹת מְקֻלְקָלוֹת. אֵצֶל עֵשָׂו הָיְתָה הַפְּרָדָה מֻחְלֶטֶת בֵּין הַיַּחַס לְאָבִיו לְבֵין הַיַּחַס לַסְּבִיבָה.
אֵצֶל כָּל אֶחָד, זֶה יָכוֹל לְהִתְבַּטֵּא בְּפְעָרִים בֵּין אֵיךְ שֶׁאֲנַחְנוּ מִתְנַהֲגִים בַּחוּץ לְבֵין מִי שֶׁאֲנַחְנוּ בַּבַּיִת. לְדֻגְמָא, אָדָם שֶׁיָּכוֹל לִהְיוֹת סַבְלָנִי, מֻכְיָל וּמְקֻשָּׁט בַּמַּעְגָּל הַחֲבֵרְתִּי שֶׁלּוֹ, אֲבָל כְּשֶׁהוּא חוֹזֵר הַבַּיְתָה לַמִּשְׁפָּחָה הוּא חַסַר סַבְלָנוּת, עַצְבָנִי וּפוֹגְעָנִי. נִיתָּן אוּלַי לְהַשְׁוֹוֹת זֹאת לַחֲזִיר שֶׁמַּרְאֶה לְכֻלָּם שֶׁהוּא "כָּשֵׁר" - מַפְרִיס פַּרְסָה אֲבָל הוּא לֹא מַעֲלֶה גֵּרָה, וְלָכֵן הוּא חַיָּה טְמֵאָה.
לְלַמְּדֵנוּ שֶׁהַדֶּרֶךְ שֶׁהָאָדָם צָרִיךְ לִדְבֹּק בָּהּ הִיא שֶׁל יַעֲקֹב סָבָא - "אִישׁ תָּם יֹשֵׁב אֹהָלִים", דְּהַיְנוּ, לְמוּד תּוֹרָה, חֶסֶד וּמַעֲשִׂים טוֹבִים הַמּוֹבִיל לְעִדּוּן הַמִּדּוֹת הַפְּנִימִיּוֹת וּלְהִתְחַשֵּׁב בְּזוּלַת.

וַיֵּצֵא - תוכן עניני הפרשה

א. יַעֲקֹב יוֹצֵא מִבְּאֵר שֶׁבַע, מַגִּיעַ לְהַר הַמּוֹרִיָּה מְתַקֵּן תְּפִלַּת עַרְבִית, וְיָשֵׁן בַּמָּקוֹם, חֲלוֹם יַעֲקֹב וְהַבְטָחוֹתָיו שֶׁל ה' לְיַעֲקֹב, יַעֲקֹב נוֹדֵר נֶדֶר מָקִים מַצֵּבָה וּמְנַסֵּךְ עָלֶיהָ שֶׁמֶן לָהּ' (כ"ח, י-כ"ב).
ב. פְּגִישַׁת יַעֲקֹב עִם הָרוֹעִים לְיַד הַבְּאֵר וְרָחֵל בַּת לָבָן אֲחִי אִמּוֹ, בָּאָה עִם הַצֹּאן (כ"ט, א-י"ג).
ג. יַעֲקֹב עוֹבֵד בְּבֵית לָבָן 7 שָׁנִים כְּדֵי לִשֵּׂאת אֶת רָחֵל, נוֹשֵׂא אֶת לֵאָה (בְּגִלַּל רַמָּאוּתוֹ שֶׁל לָבָן וּבִזְכוּת וּתוֹרָה שֶׁל רָחֵל) וְשִׁבְעָה יָמִים אַחַר כָּךְ נוֹשֵׂא אֶת רָחֵל, וְעוֹבֵד 7 שָׁנִים נוֹסָפוֹת בַּעֲבוּרָהּ.
ד. לֵאָה יוֹלֶדֶת לְיַעֲקֹב אֶת רְאוּבֵן שִׁמְעוֹן לֵוִי וִיהוּדָה (כ"ט,ל"א-ל"ה).
ה. בִּלְהָה שִׁפְחַת רָחֵל יָלְדָה לְיַעֲקֹב אֶת דָּן וְנַפְתָּלִי.
ו. זִלְפָּה שִׁפְחַת לֵאָה יָלְדָה לְיַעֲקֹב אֶת גָּד וְאָשֵׁר.
ז. לֵאָה יוֹלֶדֶת אֶת יִשָּׂשכָר וּזְבוּלוּן וְאֶת דִּינָה (ל, י"ד-כ"א).
ח. רָחֵל נִפְקְדָה וְיוֹלֶדֶת בֵּן וְקֹרְאָה שְׁמוֹ יוֹסֵף (ל, כ"ב-כ"ד).
ט. יַעֲקֹב מוֹדִיעַ לְלָבָן עַל רְצוֹנוֹ לָעֲזֹב וְנִשְׁאָר עוֹד שֵׁשׁ שָׁנִים בְּבֵית לָבָן, מַצְלִיחַ בְּמַעֲשָׂיו וּמִתְבָּרֵךְ בְּמִקְנֶה וּבְעֹשֶׁר רַב.
י. לְאַחַר צִוּוּי ה', עוֹזֵב יַעֲקֹב אֶת לָבָן לְכִוּוּן אֶרֶץ כְּנַעַן.
יא. לָבָן וּבָנָיו רוֹדְפִים אַחֲרֵי יַעֲקֹב וּמַשִּׂיגִים אוֹתוֹ בְּהַר גִּלְעָד.
יב. יַעֲקֹב וְלָבָן כּוֹרְתִים בְּרִית בֵּינֵיהֶם וְנִפְרָדִים (ל"א, מ"ג-נ"ד).
יג. יַעֲקֹב מַמְשִׁיךְ בְּדַרְכּוֹ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וּמַגִּיעַ לְמַחֲנַיִם וּפוֹגֵשׁ שָׁם בְּמַלְאֲכֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל (ל"ב, א-ג).

"וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע וַיֵּלֶךְ חָרָנָה" (כ"ח, י') – הֵיכָן הָיְתָה יְשִׁיבַת שֵׁם וְעֵבֶר?

כָּתַב הַמַּהַרְשָׁ"א (מִגִּלָּה י"ז.): אִם רַגְלֵי הַסֵּלָם עָמְדוּ בִּבְאֵר שָׁבַע, אוֹת וְסִימָן הוּא כִּי גַּם בֵּית עֵבֶר עַצְמוֹ הוּא בִּבְאֵר שָׁבַע, שֶׁאִם לֹא כֵּן מַדּוּעַ הֶעֱמִידוּ שָׁם אֶת רַגְלֵי הַסֵּלָם.

לְפִי זֶה נִמְצָא כִּי יַעֲקֹב אָבִינוּ לֹא יָצָא מִתְּחוּמֵי בְּאֵר שָׁבַע: רֵאשִׁית הוּא נִטְמַן אַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה בְּבֵית מִדְרָשׁוֹ שֶׁל עֵבֶר, שֶׁשָּׁכַן בִּבְאֵר שָׁבַע, אַחַר כָּךְ יָצָא לְחָרָן. וּמוֹסִיף הַמַּהַרְשָׁ"א: בִּ'בְאֵר שָׁבַע' יֵשׁ רֶמֶז שֶׁבֵּית הַמִּדְרָשׁ שֶׁל עֵבֶר שָׁכַן שָׁם, וּבוֹ שָׁהָה יַעֲקֹב אָבִינוּ י"ד שָׁנָה, שֶׁכֵּן בָּאוֹתִיּוֹת 'בְּאֵר שָׁבַע' נִרְמְזוּ אוֹתִיּוֹת 'עֵבֶר' וְ'אַרְבַּע עָשָׂר'. וְגַם לְיִצְחָק אָבִינוּ הָיָה בֵּית מִדְרָשׁ בִּבְאֵר שָׁבַע, שֶׁבַּגְּמָרָא יוֹמָא מוּבָא 'יִצְחָק זָקֵן וְיוֹשֵׁב בִּישִׁיבָה הָיָה'. נִמְצָא כִּי ג' בָּתֵּי מִדְרָשׁוֹת - שֶׁל שֵׁם, שֶׁל עֵבֶר וְשֶׁל יִצְחָק - בִּבְאֵר שָׁבַע הָיוּ, וְרֶמֶז 'מִבְּאֵר שָׁבַע' אוֹתִיּוֹת ש"ם עב"ר א"ב (יצחק אבינו).

הַ'חָתָם סוֹפֵר' סָבוּר שֶׁבֵּית מִדְרָשׁ שֵׁם וְעֵבֶר הוּא בִּירוּשָׁלַיִם. בְּכֹדֵי לְהָבִין אֶת הַדְּבָרִים יֵשׁ לִלְמֹד מָה הָיָה מַסְלוּל הֲלִיכָתוֹ שֶׁל יַעֲקֹב אָבִינוּ מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְחָרָן. מַרְשָׁ"י נִרְאֶה כִּי יַעֲקֹב אָבִינוּ יָצָא מִבְּאֵר שָׁבַע לְחָרָן, וּכְשֶׁהִגִּיעַ לְחָרָן נִזְכַּר כִּי חָלַף עַל יְרוּשָׁלַיִם שֶׁהָיְתָה 'מָקוֹם שֶׁהִתְפַּלְּלוּ אֲבוֹתָיו' וְהוּא לֹא הִתְפַּלֵּל בָּהּ. וְנָתַן בְּדַעְתּוֹ לַחְזֹר לִירוּשָׁלַיִם, הוּא הִגִּיעַ עַד 'בֵּית אֵל' שֶׁבְּרַאשׁוֹנָה נִקְרָא 'לוּז', וְשָׁם קִפְצָה הָאָרֶץ - 'הַר הֶמּוֹרִיָּה' הִתְנַתֵּק מִמְּקוֹמוֹ וְהִגִּיעַ עַד לְבֵית אֵל. שָׁם לָן יַעֲקֹב בַּלַּיְלָה, וְשָׁם חָלַם חֲלוֹם שֶׁרֹגְלֵי הַסֵּלָם עוֹמְדוֹת בִּבְאֵר שָׁבַע, אֶמְצָעוֹ כְּנֶגֶד יְרוּשָׁלַיִם וּרְאֹשׁוֹ כְּנֶגֶד בֵּית אֵל, וּמִכָּךְ הִסִּיק שֶׁ'בֵּית אֵל' הִנּוֹ 'שַׁעַר הַשָּׁמַיִם'. אֲלוּ דִּבְרֵי רַשְׁ"י.

בְּרַם הַדְּבָרִים אֵינָם מִתְקַבְּלִים עַל הָרַמְבָּ"ן, הַסָּבוּר כִּי יִצְחָק אָבִינוּ לֹא הִתְגּוֹרֵר בְּאוֹתָהּ תְּקוּפָה בִּבְאֵר שָׁבַע כִּי אִם בְּחֶבְרוֹן. לְדִבְרָיו אַף מַעֲשֶׂה גְּבֶרֶת הַבְּרֵכוֹת הִתְרַחֵשׁ בְּחֶבְרוֹן. אַף יְצִיאַת יַעֲקֹב לְכִוּוּן חָרָן הָיְתָה מֵחֶבְרוֹן. רַק בַּהֶמְשֵׁךְ הִגִּיעַ לְשָׁם כְּדֵי לְהִמָּלֵךְ בָּהּ' וְלִשְׁאֹל הַאִם אָכֵן לָצֵאת לְחו"ל.

לְפִי זֶה מוֹסִיף הַ'חָתָם סוֹפֵר' (כְּתֻבּוֹת י"ז.) כִּי מֻכְרָח מֵהַפְּסוּקִים שֶׁאַחַר שֶׁהִגִּיעַ לִבְאֵר שָׁבַע, וּלְאַחַר שֶׁנִּגְלָה אֵלָיו הַמַּרְאֶה הָאֱלוֹקִי וְנִתְּנָה לוֹ רְשׁוּת לָלֶכֶת לְחָרָן, הוּא לֹא הִתְעַכֵּב וְיָצָא מִיָּד לְחָרָן. אִם מֵהָעִיר בְּאֵר שָׁבַע יָצָא לְכִוּוּן חָרָן, הֵיכָן הָיוּ י"ד שָׁנוֹת יְשִׁיבָה בְּבֵית עֵבֶר? עוֹנֶה הַ'חָתָם סוֹפֵר': י"ד שָׁנִים קָדְמוּ לְבִיאָתוֹ לִבְאֵר שָׁבַע. וּלְפִי זֶה יַעֲקֹב יָצָא מֵחֶבְרוֹן לִדְרוֹמָהּ שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, בְּדַרְכּוֹ הִגִּיעַ לִירוּשָׁלַיִם. וּמֶלֶךְ יְרוּשָׁלַיִם הוּא 'מַלְכִּי צֶדֶק מֶלֶךְ שָׁלֵם', מַלְכִּי צֶדֶק הוּא שֵׁם בֶּן נֹחַ. שֵׁם בֶּן נֹחַ כְּבָר אֵינוֹ בֵּין הַחַיִּים, אַךְ בָּנוֹ, עֵבֶר, מַמְשִׁיךְ אֶת דַּרְכּוֹ בְּרֵאשׁוּת הַיְשִׁיבָה בִּירוּשָׁלַיִם, וְאֵלֶיהָ נִכְנַס יַעֲקֹב לְי"ד שָׁנָה.

וְאוֹמֵר הַ'חָתָם סוֹפֵר': סֵדֶר הַדְּבָרִים הָיָה כָּךְ, תְּחִלָּה יָצָא מִמְּגוּרֵי אָבִיו בְּחֶבְרוֹן, כְּרַמְבָּ"ן. אַחַר כָּךְ נִטְמַן י"ד שָׁנִים בְּבֵית עֵבֶר בִּירוּשָׁלַיִם. אַחַר כָּךְ יָצָא לְחָרָן. בְּדַרְכּוֹ לְחָרָן הָלַךְ לִבְאֵר שָׁבַע לְאֵשֶׁל שֶׁל אַבְרָהָם לְהִתְפַּלֵּל - כִּדְבְרֵי הָרַמְבָּ"ן (בְּפָרָשַׁת וַיֵּצֵא), מִשָּׁם יָצָא לְחָרָן, וּבַדַּרְכּוֹ הָיָה מַעֲשֶׂה הַסֵּלָם, וְהַטְמָנָתוֹ בְּבֵית עֵבֶר הָיְתָה קֹדֶם לָזֶה.

בֵּית מִדְרָשׁ שֶׁל שֵׁם וְעֵבֶר בְּעֵבֶר הַנָּהָר

מָקוֹם נוֹסָף עָלָיו יֵשׁ הַמַּצְבִּיעִים כְּמָקוֹם בֵּית מִדְרָשָׁם שֶׁל שֵׁם וְעֵבֶר הִנּוֹ בְּצִפּוֹן מַעֲרַב סוּרְיָה הָעַתִּיקָה שֶׁל יְמֵינוּ, וְהִנּוֹ אֵזוֹר הַמֻּכָּר בַּתּוֹרָה כְּ'עֵבֶר הַנָּהָר', שָׁם שׁוֹכֶנֶת הָעִיר חָרָן הַמִּקְרָאִית.

כַּאֲשֶׁר מְצַוֶּה יִצְחָק אֶת יַעֲקֹב לְבָרֵחַ מֵעֵשָׂו אָחִיו, הוּא אוֹמֵר לוֹ: 'קוּם לֵךְ פַּדֶּנָה אֲרָם'. רַשְׁ"י מְבָאֵר שֶׁפַּדָּן אֲרָם הִיא אֲרָם נַהֲרַיִם, וְהִיא נִקְרֵאת כֵּן עַל שֶׁהִיא יוֹשֶׁבֶת בֵּין נְהַר הַפְּרָת וְהַחִדֶּקֶל.

הֶעָרִים חָרָן, פַּדָּן אֲרָם, אֲרָם נַהֲרַיִם, עֵבֶר הַנָּהָר - כָּל הַשֵּׁמוֹת הַלָּלוּ מְכֻוָּנִים לְמָקוֹם אֶחָד. הָאֵזוֹר שׁוֹכֵן סְמוּךְ לִנְהַר פְּרָת, וְנִתָּן לִרְאוֹתָם כְּמִגְווֹרֵי מִשְׁפָּחַת נָחוֹר, בְּתוּאֵל וְלָבָן. אֶל אֵזוֹר זֶה נִמְלַט יַעֲקֹב מֵעֵשָׂו לְבֵית לָבָן.

[הַמּוֹדִיעַ]

"וְאַבְנֶה גַּם אָנֹכִי מִמֶּנָּה" (ל, ג) – סִפּוּר

הָרַב שְׁטַיְנְמַן זצ"ל הָיָה מֵבִיא אֶת הַמַּעֲשֶׂה הַבָּא: יְדוּעַ שָׁרְבִּי מֹשֶׁה מָרְדְּכַי אֶפְשְׁטֵיְן וְרַבִּי אִיסֶר זַלְמָן מֵלְצֶר הָיוּ גִּיסִים, שְׁנֵיהֶם הָיוּ חֲתָנִים שֶׁל הַנָּגִיד הַצַּדִּיק רַבִּי בֶּנְיָמִין פְּרַנְק.

כְּשֶׁנִּפְטַר רַבִּי אִיצֶלֶ'ה מִפּוֹנִיבֶ'ז' חִיפֵּשׂ הַסַּבָּא מִסְקֶלְבּוֹדְקָא רֹאשׁ יְשִׁיבָה שֶׁיְּחַלִּיף אוֹתוֹ, וְהוּא פָּנָה לְרַבִּי אִיסֶר זַלְמָן, שֶׁלַּמְרוֹת גִּילוֹ הַצָּעִיר נוֹדַע אָז כְּעִלּוּי וְחָרִיף, אַךְ רַבִּי אִיסֶר זַלְמָן לֹא רָצָה לִפְגֹּעַ בַּחֲמוֹתוֹ, אַלְמָנַת רַבִּי בֶּנְיָמִין פְּרַנְק, שֶׁהוּא הַצָּעִיר מִתְמַנֶּה עוֹד טֶרֶם הָיָה תַּפְקִיד לְגִיסוֹ הַגָּדוֹל, לָכֵךְ בִּקֵּשׁ מֵהַסַּבָּא שֶׁיִּפְנֶה גַּם אֶל גִּיסוֹ הַגָּדוֹל, רַבִּי מֹשֶׁה מָרְדְּכַי, וְכָךְ יְכַהֲנוּ שְׁנֵיהֶם כְּרָאשֵׁי הַיְשִׁיבָה. וְכָךְ הָיָה. לְאַחַר תְּקוּפָה קְצָרָה כְּשֶׁרָאָה רַבִּי אִיסֶר זַלְמָן שֶׁהֵם לֹא יְכוֹלִים לְכַהֵן יְחָדָיו כִּי שִׁיטוֹת הַלִּמּוּד שֶׁלָּהֶם שׁוֹנוֹת, עָזַב אֶת הַיְשִׁיבָה כְּדֵי לְכַהֵן כְּרַב וְרֹאשׁ יְשִׁיבָה בְּסְלוֹנְק, שָׁם זָכָה לְהַכִּיר אֶת חָתָנוֹ לֶעָתִיד, רַבִּי אַהֲרֹן קוֹטְלֶר וְאָחֲיָנוֹ הָרַב שַׁךְ. אָמַר הָרַב שְׁטַיְנְמַן זצ"ל: כַּיּוֹם, לְאַחַר עֶשְׂרוֹת שָׁנִים, אֲנִי רוֹאִים מָה הִרְוִיחַ רַבִּי אִיסֶר זַלְמָן מֵאוֹתוֹ וִתּוּר, שֶׁזָּכָה שֶׁאֵין מִי שֶׁלֹּא הוֹגֶה בְּסִפְרָיו, וְזָכָה לַחֲתָנוֹ הַגָּדוֹל רַבִּי אַהֲרֹן קוֹטְלֶר שֶׁהֵקִים אֶת עוֹלַם הַתּוֹרָה בְּאַרְצוֹת הַבְּרִית, וְזָכָה לְתַלְמִיד מֻבְהָק כְּרַב שַׁךְ שֶׁהִצְמִיחַ אֶת עוֹלַם הַיְשִׁיבוֹת בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל!

"וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם וַיָּלֶן שָׁם כִּי בָא הַשֶּׁמֶשׁ וַיִּקַּח מֵאַבְנֵי הַמָּקוֹם וַיָּשֶׂם מְרַאֲשֹׁתָיו וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא" (כ"ח, י"א) – לִלְמֹד לִכְבוֹד הַשְּׁכִינָה – סִפּוּר

אוֹמֵר רַשְׁ"י: וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא - לְשׁוֹן מְעוּט בְּאוֹתוֹ מָקוֹם שָׁכַב, אֲבָל אַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנִים שֶׁשִּׁמֵּשׁ בְּבֵית עֵבֶר לֹא שָׁכַב בַּלַּיְלָה, שֶׁהָיָה עוֹסֵק בַּתּוֹרָה". עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ.

אִם נְחַשֵּׁב כַּמָּה חֲדָשִׁים יְשָׁנִים בְּאַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה, נַגִּיעַ לְמֵאָה שִׁשִּׁים וּשְׁמוֹנָה. מִכָּאן שֶׁבְּמֶשֶׁךְ מֵאָה שִׁשִּׁים וּשְׁמוֹנָה חֲדָשִׁים יַעֲקֹב לֹא שָׁכַב, וְרַק בְּחֹדֶשׁ הַמֵּאָה שִׁשִּׁים וְתֵשַׁע הוּא שָׁכַב בְּהַר הַמּוֹרִיָּה. יֵשׁ רֶמֶז לַדָּבָר מֵהַפָּסוּק: 'וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם וַיָּלֶן שָׁם'.

תֵּבַת 'וַיִּפְגַּע' עוֹלָה בְּגִימַטְרִיָּה **מֵאָה שִׁשִּׁים וְתֵשַׁע**. מִכָּאן שֶׁלְּאַחַר מֵאָה שִׁשִּׁים וּשְׁמוֹנָה חֲדָשִׁים שֶׁל עָמָל הַתּוֹרָה, נָתַן יַעֲקֹב מְנוּחָה לְאִבְרָיו בִּשְׁכִיבָה.

אֶת הַמַּעֲשֶׂה הַבָּא סִיפֵּר רַבִּי דֹּב יָפֶה זצ"ל: כְּפִי הַיָּדוּעַ, ה"חָזוֹן אִישׁ" זצ"ל הָיָה עָרִירִי וְלֹא זָכָה לִילָדִים. מִכֵּיוָן שֶׁהִתְגּוֹרֵר בְּגַבּוֹ, הָיוּ בַּחוּרִים מִיְּשִׁיבַת פּוֹנִיבֶ'ז' בָּאִים לָלוּן בְּבֵיתוֹ בַּלֵּילוֹת בְּתוֹרָנוּת. בְּתְקוּפָה מְסֻיֶּמֶת לָמַד רַבִּי דֹּב יָפֶה בְּפוֹנִיבֶ'ז', וּבָא לִישֹׁן בְּבֵית ה"חָזוֹן אִישׁ". הָיָה זֶה לְאַחַר יוֹם לְמוּדִים אָרֹךְ, וְרַבִּי דֹּב שָׁכַב לָמַד שְׁלוֹשָׁה סְדָרִים וְיוֹתֵר מִכֵּךְ, רָצָה לַעֲלוֹת עַל מִשְׁכָּבוֹ וְלִישֹׁן, אֲבָל ה"חָזוֹן אִישׁ" אָמַר לוֹ: "עוֹד לֹא! שֵׁב וְתִלְמַד עוֹד קְצָת"!

רַבִּי דֹּב הָיָה מֻתָּשׁ וְעָיֵף, אֲבָל הוּא נִשְׁמַע לְבַקָּשַׁת ה"חָזוֹן אִישׁ", יָשַׁב וְלָמַד עוֹד חֲצִי שָׁעָה וְנִרְדַּם. אַךְ ה"חָזוֹן אִישׁ" הֵעִיר אוֹתוֹ וְאָמַר לוֹ: "עוֹד קְצָת"... רַבִּי דֹּב צִיֵּת לְהוֹרָאַת ה"חָזוֹן אִישׁ" וְהִמְשִׁיךְ לִלְמֹד. אַךְ הַפַּעַם הוּא נִרְדַּם כַּעֲבֹר עֶשֶׂר דַּקּוֹת.

ה"חָזוֹן אִישׁ" לֹא וִתֵּר לוֹ וְאָמַר: "עוֹד קְצָת"... אַךְ הַפַּעַם נָפַל רַבִּי דֹּב עַל הַגְּמָרָא וְנִרְדַּם מִיָּד.

ה"חָזוֹן אִישׁ" הֵעִיר אוֹתוֹ וְאָמַר לוֹ: "עַכְשָׁו תֵּלֵךְ לַמִּטָּה לִישֹׁן, אֲבָל לִפְנֵי כֵן אֹמַר לְךָ דְּבַר מָה. אָמְנָם לָמַדְתָּ בְּמֶשֶׁךְ יוֹם שָׁלֵם, אֲבָל בַּבֹּקֶר מָה רַע לִלְמֹד? בְּשָׁעוֹת אַחַר הַצָּהֳרַיִם מָה רַע לִלְמֹד? בָּעֶרֶב מָה רַע לִלְמֹד? אֲבָל כְּשֶׁמַּגִּיעַ הָרֶגַע הַזֶּה שֶׁאַתָּה כְּבָר מִשְׁתּוֹקֵק לִישֹׁן, וּבְכָל אֹפֶן אַתָּה מִתְאַמֵּץ וּמַמְשִׁיךְ בְּלִמּוּד לִכְבוֹד הַשְּׁכִינָה - אָז אַתָּה גּוֹרֵם נַחַת רוּחַ מְיֻחֶדֶת לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. כְּשֶׁהַלִּמּוּד הוֹלֵךְ בְּקַלּוּת, אֵין בּוֹ רִבּוּתָא מְיֻחֶדֶת, שֶׁהֲרֵי הַחֶמְלָה, הַכִּשָּׁרוֹנוֹת וְיִכֹלֶת הַהִתְמָדָה הֵן מַתָּנוֹת מֵעִם ה'. אֲבָל כַּאֲשֶׁר גַּם לְאַחַר שֶׁכָּלוּ הַכּוֹחוֹת, וְהַלִּמּוּד אֵינוֹ נַעֲשֶׂה בְּנֵקֶל, אַתָּה מִתְאַמֵּץ וְלוֹמֵד - אָז אַתָּה מֵסֵב לַבּוֹרֵא נַחַת רוּחַ אֲמִתִּית. תּוֹסֶפֶת הַמַּאֲמָץ הַזּוֹ חֲבִיבָה לִפְנֵי ה' יִתְבָּרַךְ יוֹתֵר מִכֹּל"!

["וּמְתוֹק הָאוֹר" - יַעֲקֹב אָבִינוּ עַמּוּד ש"ג]

"וַיִּזְכֹּר אֱלֹקִים אֶת רָחֵל וַיִּשְׁמַע אֵלֶיהָ" (ל, כ"ב) – רָחֵל בְּחֶרְה בִּשְׁתִיקָה

מָצִינוּ בְּעִנְיַן רָחֵל וְלֵאָה בְּדִבְרֵי הֶחָתָנְחוּמָא (בְּפָרָשָׁתֵנוּ אות ו'): 'אֵין לְךָ נָאָה מֵרָחֵל, וּבִשְׁבִיל נוֹיָהּ בִּקֵּשׁ יַעֲקֹב לִשָּׂא אוֹתָהּ, וְהָיָה מִשְׁלַח סְבְלוֹנוֹת לְרָחֵל, וְלָבָן נוֹתְנָן לְלֵאָה, וְהָיְתָה רָחֵל שׁוֹתֶקֶת.

"אָמַר רַבָּן בֶּן גַּמְלִיאֵל: כָּל יָמַי גָּדַלְתִּי בֵּין הַחֲכָמִים וְלֹא מָצָאתִי לְגוּף טוֹב אֶלָּא שְׁתִיקָה" (אבות א', י"ז).

רָחֵל תָּפְסָה בִּשְׁתִיקָה - רָאֲתָה סִבְלוֹנוֹתֶיהָ בְּיַד אֲחוֹתָהּ וְשָׁתְקָה. אָמְרָה לָהּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: אַתְּ שׁוֹתֶקֶת - חַיֶּיךָ בִּזְכוּת אוֹתָהּ שְׁתִיקָה אֲנִי זוֹכְרֵךְ, שֶׁנֶּאֱמַר 'וַיִּזְכֹּר אֱלֹקִים אֶת רָחֵל'. כָּאן לֹא מְדַבְּרִים חָזַ"ל עַל וְתוּר רָחֵל בַּנְּשׂוּאִין לְיַעֲקֹב וּמְסִירַת הַסִּימָנִים, אֶלָּא עַל אוֹתָן ז' שָׁנִים שֶׁל שְׁתִיקָה. אִלּוּ לֹא שָׁתְקָה - יִתְּכֵן שֶׁכָּל עִנְיָן שֶׁל מְסִירַת לֵאָה בְּסוֹף ז' הַשָּׁנִים הָיָה אַחֶרֶת. בִּזְכוּת שְׁתִיקָה זוֹ זָכְתָה רָחֵל שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא זָכַר אוֹתָהּ. וְרָאוּי לְהָבִין מַהִי הַמִּדָּה כְּנֶגֶד מִדָּה שֶׁיֵּשׁ בִּשְׁכַר הִזְכִּירָה כְּנֶגֶד הַשְׁתִיקָה. וְהִנֵּה בְּפֶלֶךְ הַשְׁתִיקָה הָלַךְ גַּם בִּנְיָמִין, וְעָלָיו נֶאֱמַר 'יְדִיד ה' יִשְׁכֹּן לָבֶטַח'.

וּבְ'יַלְקוּט שִׁמְעוֹנִי' (וַיֵּצֵא קכ"ו) מוּבָא: 'רָחֵל תָּפְסָה פֶּלֶךְ שַׁתְקָנוּת, וְעָמְדוּ כָּל בָּנֶיהָ בַּעֲלֵי סוֹד, בִּנְיָמִין יָשְׁפֵּה יֵ-שׁ-פֶּה שֶׁיּוֹדֵעַ מִמְּכִירַת יוֹסֵף וְאֵינוֹ מַגִּיד', וְכָךְ מְסֻפָּר בְּתַנְחוּמָא (סוף פָּרָשַׁת מִקֵּץ): 'וְהָיוּ עוֹמְדִים וּמִתְבַּטִים לְבִנְיָמִין עַל כְּתֵפָיו, וְאוֹמְרִים לוֹ: גַּנָּב בֶּן גַּנָּבֶת בִּיַּשְׁתָּנוּ, בֶּן אִמְּךָ אַתָּה, כְּךָ בִּיְּשָׁה אִמְּךָ אֶת אֲבִינוּ'. וּבִשְׁבִיל הַמְּכוֹת שֶׁהִכּוּהוּ בִּכְתֵפָיו, זָכָה שֶׁתַּשְׁרֶה שְׁכִינָה בֵּין כְּתֵפָיו, שֶׁנֶּאֱמַר 'חֹפֵף עָלָיו כָּל הַיּוֹם וּבֵין כְּתֵפָיו שָׁכָן'. פֵּרוּשׁ: הָאַחִים הָיוּ מַכִּים אֶת בִּנְיָמִין וְאָמְרוּ לוֹ: אוֹי לְךָ גַּנָּב, בְּנָהּ שֶׁל רָחֵל שֶׁגָּנְבָה הַתְּרָפִים מִלָּבָן. וּבִנְיָמִין שָׁתַק, לָכֵן זָכָה שֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ יִבָּנֶה בְּחֶלְקוֹ.

וּמִדּוּעַ בְּהִתְגַּבְּרוּת שֶׁל בֵּין אָדָם לַחֲבֵרוֹ הוּא נִקְרָא 'יְדִיד ה' יִשְׁכֹּן לָבֶטַח', הַמּוֹרֶה עַל קִרְבָה לָהּ'. כְּעֵין זֶה מָצִינוּ בַּגְּמָרָא (גִּטִּין ל"ו:): כָּתוּב 'הַנֶּעֱלָבִין וְאֵינָם עוֹלְבִים, שׁוֹמְעִים חֶרְפָּתָם וְאֵינָם מְשִׁיבִים וּשְׁמֵחִים בְּיִסּוּרִים, עֲלֵיהֶם הַכָּתוּב אוֹמֵר 'וְאֹהֲבָיו כְּצֵאת הַשֶּׁמֶשׁ בִּגְבוּרָתוֹ". הַשּׁוֹמֵעַ חֶרְפָּתוֹ וְאֵינוֹ מֵשִׁיב, הֱיֵינוּ שְׁלֵמוּת בְּבֵין אָדָם לַחֲבֵרוֹ. וְאִלּוּ אוֹהֲבָיו כְּצֵאת הַשֶּׁמֶשׁ בִּגְבוּרָתוֹ - זוֹהִי שְׁלֵמוּת בְּבֵין אָדָם לַמָּקוֹם, בְּמִי שֶׁנִּקְרָא אוֹהֵב ה', מַהִי הַשֵּׂיכוּת בֵּין שְׁנֵי עִנְיָנִים אֵלּוּ? יְסוֹד הַדָּבָר מְבֹאָר בְּפָסוּק (וַיִּקְרָא י"ט, י"ח) 'לֹא תִקֹּם וְלֹא תִטֹּר אֶת בְּנֵי עַמֶּךָ וְאָהַבְתָּ לְרֵעֲךָ כָּמוֹךָ - אֲנִי ה'', הֲרֵי שֶׁהַפָּסוּק הַמְדַבֵּר עַל שְׁתֵּי מִצְוֹות שֶׁל בֵּין אָדָם לַחֲבֵרוֹ, מְסַיֵּם בַּמִּלִּים - 'אֲנִי ה''. וּבְעֶצֶם מַעֲלַת הַשְׁתִיקָה יֵשׁ לְהָבִין מָה שֶׁמּוּבָא בַּגְּמָרָא (חֻלִּין פ"ט.) 'אֵין הָעוֹלָם מִתְקַיֵּם אֶלָּא בְּשֶׁבִּיל מִי שֶׁבּוֹלֵם עַצְמוֹ בְּשָׁעַת מְרִיבָה'.

פֵּשׁוּט שֶׁהַנִּדּוֹן הוּא כְּשֶׁהוּא צוֹדֵק, וּמִכָּל מָקוֹם הוּא חַיָּב לִבְלֹם פִּיו. וְרָאוּי לְהָבִין אֶת מַעֲלַת הַשְׁתִיקָה, וּמָה הַבֵּאוּר בְּ'לֹא מָצָאתִי 'לְגוּף' טוֹב מֵהַשְׁתִיקָה' הֲלֹא הַסְּבָרָא אוֹמֶרֶת לְהוֹצִיא אֶת הַכַּעַס, שֶׁדְּאָגָה בְּלֵב אִישׁ יַשְׁחֶנָּה'. מֵאִידָךְ יֵשׁ לְהָבִין אֶת אֲשֶׁר אָנוּ מִתְפַּלְּלִים ג' פְּעָמִים בְּיוֹם - 'וּלְמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִּדֹּם וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה', כֵּיצַד עוֹשִׂים דָּבָר זֶה.

כָּתוּב בְּסֵפֶר הַחִנּוּךְ (מִצְוָה רמ"ה): 'לֹא תִקֹּם' - מִשָּׁרְשֵׁי הַמִּצְוָה שֶׁיֵּדַע הָאָדָם כִּי כָּל אֲשֶׁר יִקְרָאוּ, מְטוּב וְעַד רַע, הִיא סִבָּה שֶׁתָּבוֹא אֵלָיו מֵאֵת ה' יִתְבָּרַךְ, וּמִיָּד הָאָדָם וּמִיָּד אִישׁ אָחִיו לֹא יִהְיֶה דָּבָר בִּלְתִּי רְצוֹנוֹ בָּרוּךְ הוּא, עַל כֵּן כְּשֶׁיִּצְעָרוּ אוֹ יַכְאִיבוּ אָדָם, יֵדַע בְּנַפְשׁוֹ כִּי עֲוֹונוֹתָיו גָּרְמוּ, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ גָּזַר עָלָיו בְּכָךְ, וְלֹא יָשִׁית מַחְשְׁבוֹתָיו לִנְקֹם מִמֶּנּוּ, כִּי הוּא אֵינוֹ סִבַּת רָעָתוֹ, כִּי הֶעָוֹון הוּא הַמְסֻבָּב, כְּמוֹ שֶׁאָמַר דָּוִד 'הִנִּיחַ לוֹ וִיקַלֵּל, כִּי אָמַר לוֹ ה'' - תָּלָה הָעִנְיָן בְּחֶטְאוֹ, וְלֹא בְּשִׁמְעִי בֶּן גֵּרָא'.

מִבֹּאָר מָה'חִנּוּךְ' שֶׁהַדֶּרֶךְ הַיְחִידָה לִכְבֹּשׁ מִדּוֹת הִיא בֶּאֱמוּנָה טְהוֹרָה וּבְיִרְאַת שָׁמַיִם, 'ה' אָמַר לוֹ קַלֵּל' (שְׁמוּאֵל ב' ט"ז, י').

אוֹמֶרֶת הַגְּמָרָא (חֻלִּין ז':): 'אֵין אָדָם נוֹקֵף אֶצְבָּעוֹ לְמַטָּה אֶלָּא אִם כֵּן מַכְרִיזִין עָלָיו לְמַעְלָה'.

מֵעוֹלָם לֹא רָאִינוּ מִי שֶׁמַּקְפִּיד עַל הַמַּקֵּל שֶׁהִכָּהוּ - אֶלָּא עַל הָאָדָם שֶׁבִּיָּדוֹ הַמַּקֵּל, הוּא הַמַּכָּה וְלֹא הַמַּקֵּל, וְזֶה שֶׁהֻרַע לִי אֵינוֹ אֶלָּא הַגַּרְזֶן שֶׁבִּיָּד הַחוֹצֵב 'וְאֵין אָדָם נוֹגֵעַ בַּמּוּכָן לַחֲבֵרוֹ כְּמִלֹּא נִימָא' (יוֹמָא ל"ו.), הֵן בְּמָמוֹן וְהֵן בְּעִנְיַן כָּבוֹד.

וּכְשֵׁם שֶׁבְּרוּר לָאָדָם שֶׁאִם נִפְסַק עָלָיו כָּךְ וְכָךְ חַיִּים, אֵינוֹ יָכוֹל לִשְׁנוֹת מֵאוּמָה וּלְהוֹסִיף רֶגַע אֶחָד, כָּךְ מַמָּשׁ הוּא בְּשֹׁאַר הָעִנְיָנִים. הַחַי בְּלִי הֶסֵּחַ דַּעַת אֵינוֹ מַקְפִּיד עַל מִי שֶׁמֵּרַע לוֹ, שֶׁאִם לֹא הָיָה הוּא עוֹשֶׂה זֹאת, הָרִבָּה שְׁלוּחִים לַמָּקוֹם לְהָרַע אוֹ לְפָרַע מִמֶּנּוּ. וּמָה שֶׁמְּגַלְגְּלִין חוֹב עַל יְדֵי חַיָּב - גַּם זוֹ לֹא סִבָּה לְהִנָּקֵם מֵאוֹתוֹ חַיָּב, אִם הַדָּבָר בֵּין כָּךְ צָרִיךְ לִהְיוֹת. הֲרֵי הוּא רַק כְּגַרְזֶן בְּיַד הַחוֹצֵב. וְהִנֵּה כְּשֶׁבִּנְיָמִין שָׁתַק אַף שֶׁיָּדַע מֵהַמְּכִירָה, הֲרֵי שֶׁהוּא יְדִיד ה', מִדָּה כְּנֶגֶד מִדָּה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מַשְׁרֶה אֶת שְׁכִינָתוֹ בְּחֶלְקוֹ דַּוְקָא, וְאַבְנוֹ בַּחֹשֶׁן הִיא 'יָשְׁפֵּה' - יֵשׁ פֶּה וְשׁוֹתֵק. וְלָכֵן לֹא מָצָאנוּ 'לַגּוּף' יָפֶה מֵהַשְׁתִיקָה.

בָּזֶה יְבֹאַר הַמִּדָּה כְּנֶגֶד מִדָּה אֵצֶל רָחֵל: 'אַתְּ שְׁתַקְתְּ וַאֲנִי זוֹכְרֵךְ' שֶׁנֶּאֱמַר 'וַיִּפְתַּח ה' אֶת רַחְמָהּ' - הַשְׁתִיקָה נוֹבַעַת מִכֹּחַ זְכִירַת ה', וְעַל כֵּן מִדָּה כְּנֶגֶד מִדָּה ה' זָכְרָהּ. גַּם מָה שֶׁוִּתְּרָה רָחֵל עַל יַעֲקֹב לְלֵאָה וְתוּר עוֹלְמֵי הוּא - מִשּׁוּם שֶׁזֶּהוּ רְצוֹנוֹ וְכָךְ מְחַיֶּבֶת הַהֲלָכָה, הַחַי אֶת ה' וּמַנְהִיג מַעֲשָׂיו עַל פִּי רְצוֹנוֹ זוֹכֶה שֶׁה' יַשְׁרֶה שְׁכִינָה בִּזְכוּתוֹ, מִדָּה כְּנֶגֶד מִדָּה. וְלָכֵן הַגְּאֻלָּה הָעֲתִידָה וְהַשְׁרָאַת הַשְׁכִינָה בְּיִשְׂרָאֵל תִּהְיֶה בִּזְכוּת מַעֲשֵׂי רָחֵל. יְסוֹד הַשָּׁזוּר בְּכֻלָּם זְכִירַת ה' הַנּוֹתֶנֶת כֹּחַ לְהַעֲבִיר עַל מִדּוֹתָיו. וּבְמִדָּה שֶׁהָאָדָם חַי בְּהַרְגָּשַׁת נוֹכְחוּת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּמַכְנִיעַ מַעֲשָׂיו לִרְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, בָּזֶה מֵבִיא הַשְׁכִינָה לִשְׁרוֹת בְּתוֹךְ עַם יִשְׂרָאֵל.

"וַיַּשְׁכֵּם לָבָן בַּבֹּקֶר וַיְנַשֵּׁק לְבָנָיו וְלִבְנוֹתָיו וַיְבָרֶךְ אֹתָם וַיֵּלֶךְ וַיָּשָׁב לָבָן לִמְקֹמוֹ" (ל"ב, א)

מַדּוּעַ נִכְפְּלָה תֵּבַת לָבָן פַּעַם נוֹסֶפֶת דִּכְתִיב "וַיֵּשֶׁב לָבָן לִמְקוֹמוֹ"? הוּבָא בְּ'הָעֵמֶק דָּבָר' כִּי בְּאוֹתָהּ שָׁעָה שֶׁלָּבָן רָדַף אַחֲרֵי יַעֲקֹב, בָּאוּ גַּנָּבִים לְבֵיתוֹ וְקִרְקְרוּ אֶת בֵּיתוֹ, הָרְסוּ אֶת קִירוֹת בֵּיתוֹ, מִשּׁוּם שֶׁנָּהֲגוּ לְהַטְמִין אֶת אוֹצְרוֹת הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב בְּתוֹךְ הַקִּירוֹת.

וְאָמְנָם טֶרֶם בּוֹאוֹ שֶׁל יַעֲקֹב אֶל בֵּית לָבָן, הָיָה לָבָן עָנִי מָרוּד, וּבְמַהֲלַךְ שְׁהוּתוֹ שֶׁל יַעֲקֹב הִתְעַשֵּׁר עֹשֶׁר רַב.

וְהִנֵּה עַתָּה לְאַחַר שֶׁעָזַב יַעֲקֹב אֶת בֵּיתוֹ, נִכְנְסוּ הַגַּנָּבִים לְבֵית לָבָן וְהוֹתִירוּהוּ חֲסַר כֹּל, וְנִמְצָא שֶׁכֻּשֵּׁם שְׁבוֹאוֹ שֶׁל יַעֲקֹב לְבֵית לָבָן הֶעְשִׁיר אֶת לָבָן, כָּךְ עֲזִיבָתוֹ שֶׁל יַעֲקֹב הֵשִׁיבָה אוֹתוֹ לְמַצָּבוֹ הַקּוֹדֵם.

זֶהוּ שֶׁאָמַר הַכָּתוּב: "וַיֵּשֶׁב לָבָן לִמְקוֹמוֹ" - הַיְנוּ שֶׁשָּׁב לִמְקוֹמוֹ וּלְמַצָּבוֹ הַקּוֹדֵם, לִפְנֵי שֶׁבָּא יַעֲקֹב לְבֵיתוֹ - שֶׁשָּׁב לְעָנְיוֹ.

וּלְעֻמָּתוֹ "וְיַעֲקֹב הָלַךְ לְדַרְכּוֹ" - הָלַךְ מֵחַיִל אֶל חַיִל - "וַיִּפְגְּעוּ בּוֹ מַלְאֲכֵי אֱלֹקִים".

לָבָן הָלַךְ מִדֶּחִי אֶל דֶּחִי וְיַעֲקֹב הָלַךְ מֵחַיִל אֶל חַיִל. הַהֶפְרֵשׁ בֵּין "חַיִל" (48) לְ"דֶּחִי" (22) הוּא, 26 כְּמִנְיַן שֵׁם הוי"ה.

כַּאֲשֶׁר לָבָן הִשִּׁיא אֶת בְּנוֹתָיו לְתַלְמִיד חָכָם זָכָה לְהִדָּבֵק בְּהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְתֶכֶף לְתַלְמִיד חָכָם בָּרָכָה! וְלָכֵן זָכָה לְכָל הָעֲשִׁירוּת שֶׁבָּאָה לוֹ בִּזְכוּת יַעֲקֹב וְהָלַךְ מֵחַיִל אֶל חַיִל...

וּמֵהֶרְגֵּשׁ שֶׁיַּעֲקֹב עָזַב אֶת בֵּיתוֹ וְהַשְׁכִינָה עָזְבָה אֶת לָבָן הִתְחִיל לְלֶכֶת מִדֶּחִי אֶל דֶּחִי - "וַיֵּשֶׁב לָבָן לִמְקוֹמוֹ".

"וְשַׁבְתִּי בְשָׁלוֹם אֶל בֵּית אָבִי..." (כ"ח, כא) –

שְׁלִיחַ נֶאֱמָן – סִפּוּר מִדְרָשִׁי

אֶת הַמַּעֲשֶׂה הַבָּא סִיפֵּר רַבִּי חַיִּים זַאיד שְׁלִיט"א: תַּלְמִיד שֶׁלִּי - יְהוּדָה, הַמִּתְגּוֹרֵר בִּבְנֵי בְּרָק, נָסַע בְּכְבִישׁ 1 לְכִוּוּן יְרוּשָׁלַיִם. לְפֶתַע, בְּמַהֲלַךְ הַנְּסִיעָה הוּא הִבְחִין בָּרֶכֶב הָעוֹמֵד בְּצַד הַכְּבִישׁ הַמָּהִיר, שֶׁמְּאוֹתֶת בְּאֶיתּוּת חֵרוּם וְנִזְקָק לְעֶזְרָה. יְהוּדָה הֶחְלִיט לַעֲצֹר בְּצַד וּלְנַסּוֹת לְהַגִּישׁ עֶזְרָה. הוּא עָצַר לְצַד הָרֶכֶב הַתָּקוּעַ, כְּשֶׁהוּא רוֹאֶה בְּתוֹכוֹ זוּג הוֹרִים, יֶלֶד וְכֶלֶב. 'שָׁלוֹם, מָה הַבְּעָיָה'? פָּנָה לַנּוֹכְחִים. 'אֲנַחְנוּ תְּקוּעִים כָּאן בְּאֶמְצַע כְּבִישׁ מָהִיר כְּבָר מֵעַל חֲצִי שָׁעָה, כֵּיוָן שֶׁאָזַל לָנוּ מִיכַל הַדֶּלֶק'. 'אֵין בְּעָיָה'?! הֵשִׁיב יְהוּדָה מִיָּד 'חַכּוּ פֹּה כַּמָּה דַּקּוֹת, וְאָבִיא לָכֶם דֶּלֶק מִתַּחֲנַת 'מוֹצָא' הַסְּמוּכָה'.

בְּנֵי הַזּוּג לֹא מָצְאוּ מִלִּים כְּדֵי לְהוֹדוֹת לוֹ: 'אַתָּה הָרִאשׁוֹן שֶׁעוֹצֵר וּמוּכָן לְטָרֵחַ לְמַעֲנֵנוּ, אֵין לָנוּ מִלִּים'.

הֵם הֶחְלִיפוּ מִסְפְּרֵי טֶלֶפוֹן וְיְהוּדָה יָצָא לַדֶּרֶךְ. חָלַף זְמַן קָצָר וְיְהוּדָה חָזַר אֲלֵיהֶם עִם ג'רִיקָן מָלֵא בְּדֶלֶק. הֵם מִלְּאוּ אֶת הַמִּיכָל בְּדֶלֶק, וְהָרֶכֶב חָזַר לְפָעֹל.

בְּנֵי הַזּוּג הָיוּ אֲסִירֵי תּוֹדָה: 'כַּמָּה מַגִּיעַ לְךָ'? שָׁאֲלוּ. 'אֵין צֹרֶךְ לְשַׁלֵּם' הֵשִׁיב לָהֶם יְהוּדָה בְּחִיּוּךְ. 'מָה זֹאת אוֹמֶרֶת?! טָרַחְתָּ וְנָסַעְתָּ עַד לְתַחֲנַת דֶּלֶק, שִׁלַּמְתָּ מִכִּסְפְּךָ וְאָנוּ רוֹצִים לְשַׁלֵּם לְךָ'! אַךְ יְהוּדָה סֵרֵב: 'בְּשׁוּם פָּנִים וָאֹפֶן לֹא אֶקַּח עַל כָּךְ תַּשְׁלוּם. זָכִיתִי בְּמִצְוָה יְקָרָה, וַאֲנִי לֹא מוֹכֵר אוֹתָהּ תְּמוּרַת כֶּסֶף'!

הַזּוּג, שֶׁלֹּא נִמְנוּ עַל צִבּוּר שׁוֹמְרֵי תּוֹרָה וּמִצְוֹות, הִתְקַשָּׁה לְהַאֲמִין לְמָה שֶׁשָּׁמַע. הֵם נָסוּ שׁוּב וָשׁוּב, אַךְ יְהוּדָה הִתְעַקֵּשׁ: 'עֶזְרָה לַיְּהוּדִי הִיא מִצְוָה יְקָרָה' חָתַם וּפָנָה אֶל רִכְבּוֹ. 'רַק רֶגַע', קָרְאוּ לוֹ הַזּוּג. הֵם לָקְחוּ אוֹתוֹ אֶל הַבָּגְאז' שֶׁל רִכְבָּם וְהֵרְאוּ לוֹ סְטֵיקֶר גָּדוֹל שֶׁהָיָה מֻדְבָּק עַל הָרֶכֶב, וְעָלָיו הַכִּתּוּב 'דְּרוֹס כָּל דּוֹס'!... 'תִּרְאֶה', אָמַר הָאִישׁ, 'אֲנִי גֵּר בְּקִבּוּץ בַּדָּרוֹם וְכִמְעַט אַף פַּעַם לֹא יָצָא לִי לִפְגֹּשׁ וּלְדַבֵּר עִם 'דּוֹס', וַאֲנִי כָּל כָּךְ מִתְבַּיֵּשׁ בַּסְּטִיקֶר הַזֶּה וּמִצְטַעֵר עָלָיו. אַתָּה אָדָם מְיֻחָד, וְלָכֵן אֲנִי מוֹרִיד אוֹתוֹ כָּעֵת, בְּנוֹכְחוּתְךָ'. הוּא קָרַע אֶת הַסְּטִיקֶר וְשׁוּב הוֹדָה לִיהוּדָה.

'מֵאֵיפֹה אַתֶּם'? הִתְעַנְיֵן יְהוּדָה. 'אֲנַחְנוּ גָּרִים בְּקִבּוּץ בְּאֵרִי, לְיַד עַזָּה'. 'שֶׁתִּהְיֶה לָכֶם נְסִיעָה טוֹבָה', חָתַם יְהוּדָה וְחָזַר לְרִכְבּוֹ. לְמָחֳרָת, הִתְקַשֵּׁר יְהוּדָה לִבְנֵי הַזּוּג וְהִתְעַנְיֵן: 'מָה שְׁלוֹמְכֶם? רָצִיתִי רַק לָדַעַת שֶׁהִגְעְתֶּם בְּשָׁלוֹם לְבֵיתְכֶם'. הֵם הִתְרַגְּשׁוּ עֲמֻקוֹת, כֻּזוֹ אֲכְפָתִיּוּת וְהִתְעַנְיְנוּת אֲמִתִּית! חָלְפוּ כַּמָּה יָמִים, יוֹם שִׁשִּׁי בַּצָּהֳרַיִם, וִיהוּדָה מַחְלִיט לְהִתְקַשֵּׁר שׁוּב. 'הָלוֹ? שָׁלוֹם וּבְרָכָה, זֶה יְהוּדָה'. 'אוֹ! שָׁלוֹם יְהוּדָה - מָה שְׁלוֹמְךָ'? עוֹנֶה הַבַּעַל בְּשִׂמְחָה. 'בָּרוּךְ ה' מְצֻיָּן' הֵשִׁיב יְהוּדָה. 'הִתְקַשַּׁרְתִּי כִּי רָצִיתִי לְסַפֵּר לְךָ סִפּוּר קָצָרָצַר לִכְבוֹד שַׁבָּת קֹדֶשׁ, סִפּוּר אוֹתוֹ תּוֹכַל לְסַפֵּר לַבֵּן הֶחָמוּד שֶׁלְּךָ, תִּרְצֶה לִשְׁמֹעַ'? - 'לָמָּה לֹא?! בְּשִׂמְחָה' הֵגִיב הָאִישׁ. יְהוּדָה מִסְפֵּר לוֹ סִפּוּר חִנּוּכִי וְהַשָּׁנִים נִפְרָדִים בִּבְרָכַת 'שַׁבָּת שָׁלוֹם'. יְהוּדָה הִרְגִּישׁ שֶׁלִּבָּם שֶׁל הַזּוּג נִפְתַּח, וְהֶחְלִיט לִשְׁמֹר עַל קֶשֶׁר עִמָּם, וְכָךְ נָהַג לְהִתְקַשֵּׁר אֲלֵיהֶם בְּכָל עֶרֶב שַׁבָּת וּלְסַפֵּר לַבַּעַל סִפּוּר יָפֶה אוֹתוֹ יְסַפֵּר לִבְנוֹ הַקָּטָן.

לְאַחַר חֲצִי שָׁנָה שֶׁל קֶשֶׁר, פּוֹנֶה הַבַּעַל אֶל יְהוּדָה בְּשִׂיחַת הַטֶּלֶפוֹן הַשָּׁבוּעִית: 'יְהוּדָה, תַּגִּיד, אֲנִי יָכוֹל לִשְׁאֹל אוֹתְךָ שְׁאֵלָה? הַאִם לֹא מְשַׁעֲמֵם לָכֶם בְּשַׁבָּת? אַתֶּם לֹא מַדְלִיקִים פֶּלְאפוֹן, לֹא נוֹסְעִים לְטַיֵּל, אַתֶּם לֹא מְשַׁעֲמְמִים'?! יְהוּדָה צָחַק וְהֵשִׁיב: 'חֲבֵרִי הַיָּקָר, זֶה הַיּוֹם הֲכִי עָמוּס וּמְאֻשָּׁר בַּשָּׁבוּעַ: תְּפִלּוֹת עִם שִׁירִים, סְעוּדוֹת מְלָכִים, שִׁעוּרֵי תּוֹרָה, מִשְׂחָק עִם הַיְלָדִים, מְנוּחָה צָהֳרַיִם שְׁלֵוָה... אִם רַק תַּחְפֹּץ - אַתֶּם מֻזְמָנִים אֵלֵינוּ לְשַׁבָּת, תָּבוֹא וְתָחוּשׁ אֶת הָאֲשֶׁר הַזֶּה בְּעַצְמְךָ'! 'אַתָּה רְצִינִי'? שָׁאַל הָאִישׁ, מְשֻׁעְשָׁע 'שַׁבָּת בִּבְנֵי בְּרָק? אַל תִּשְׁכַּח שֶׁאֲנִי חִלּוֹנִי'! אַךְ יְהוּדָה לֹא נִבְהַל: 'מָה הַבְּעָיָה, אַתָּה אוֹרֵחַ שֶׁלִּי, נְאַרְגֵּן לָכֶם דִּירָה וְתִהְיֶה לָכֶם שַׁבָּת מְיֻחֶדֶת אִתָּנוּ'.

הַבַּעַל הִתְרַגֵּשׁ אַךְ רָצָה לִשְׁאֹל אֶת אִשְׁתּוֹ, וְהִבְטִיחַ לַחֲזֹר עִם תְּשׁוּבָה. יְהוּדָה סִיֵּם אֶת הַשִּׂיחָה וְהִתְקַשֵּׁר אֵלַי.

'הָרַב זַאיד, מָה שְׁלוֹמְךָ? אֲנִי צָרִיךְ עֵזָרָה. אֲנִי בְּקֶשֶׁר עִם מִשְׁפָּחָה חִלּוֹנִית שֶׁרוֹצָה לְהִתְאָרֵחַ אֶצְלִי בְּשַׁבָּת וַאֲנִי קָצַת מִסְתַּבֵּךְ לְמָתַי כְּדַאי לְהַזְמִין אוֹתָם: אוֹטוֹטוֹ מַגִּיעַ רֹאשׁ הַשָּׁנָה, יוֹמַיִם עֲמוּסִים בִּתְפִלּוֹת וַאֲוִירַת הַדִּין - לֹא נִרְאֶה לִי שֶׁזֶּה שֶׁיָּךְ. אַחַר כָּךְ מַגִּיעַ יוֹם כִּפּוּר - גַּם לֹא מַעֲשִׂי, מֵאַחַר שֶׁהֵם רוֹצִים לַחֲווֹת אֲוִירָה שֶׁל שַׁבָּת עִם סְעוּדוֹת וְשִׂמְחָה. מִיָּד אַחַר כָּךְ מַגִּיעַ חַג הַסֻּכּוֹת - גַּם לֹא שַׁיָּךְ, אֲנַחְנוּ אוֹכְלִים וִישֵׁנִים בַּסֻּכָּה בָּרְחוֹב, וְלִפְעָמִים יֵשׁ יַתּוּשִׁים וְעַכְבָּרִים בָּרְחוֹבוֹת'... 'וּמָה עִם שִׂמְחַת תּוֹרָה'? שָׁאַלְתִּי אֶת יְהוּדָה - 'לְדַעְתִּי, הֲכִי טוֹב לְהַזְמִין אוֹתָם לְשִׂמְחַת תּוֹרָה. יִזְרְקוּ עֲלֵיהֶם סֻכָּרִיּוֹת, יִרְקְדוּ וְיִשְׂמְחוּ עִם הַתּוֹרָה, יִהְיוּ בְּסְעוּדוֹת וְיָשִׁירוּ'. 'אֵין לִי אֶפְשָׁרוּת לְאָרֵחַ אוֹתָם בְּשִׂמְחַת תּוֹרָה', הֵשִׁיב לִי יְהוּדָה, 'הִתְחַיַּבְתִּי לְאַבָּא שֶׁלִּי, הַמִּתְגּוֹרֵר בְּשְׁדֵרוֹת, לִהְיוֹת אֶצְלוֹ, זוֹ תּוֹרָנוּת אֶצְלֵנוּ בַּמִּשְׁפָּחָה, וּבְשִׂמְחַת תּוֹרָה - זֶה תּוֹרִי'. 'אָז מָה הַבְּעָיָה'? שָׁאַלְתִּי אֶת יְהוּדָה 'תַּזְמִין גַּם אֶת אָבִיךָ לְבְנֵי בְּרָק לַחַג, כָּךְ הַמִּשְׁפָּחָה מֵהַקִּבּוּץ תּוּכַל לְהִתְאָרֵחַ אֶצְלְךָ בְּחַג יָפֶה שֶׁכָּזֶה, וְאַף לִרְאוֹת מַהוּ כִּבּוּד הוֹרִים בַּאֲוִירָה תּוֹרָנִית'.

יְהוּדָה 'הִתְחַבֵּר' לְרַעְיוֹן וְהִתְקַשֵּׁר לְהַזְמִין אֶת הַזּוּג מִקִּבּוּץ 'בְּאֵרִי' וְאֶת אָבִיו מִשְׁדֵּרוֹת. וְאָכֵן, כֻּלָּם הִגִּיעוּ יַחְדָּיו לִשְׁמֹחַת תּוֹרָה בִּבְנֵי בְּרָק, חָגְגוּ בַּלַּיְלָה, שָׁרוּ וְשָׂמְחוּ. וְאָז, מֻקְדָּם בַּבֹּקֶר, אֵרַע הַנּוֹרָא מִכֹּל... כֻּלָּנוּ שָׁמַעְנוּ עַל הַטֶּבַח הַנּוֹרָא, וּמִיָּד הֵבִנּוּ אֶת גֹּדֶל הַנֵּס: 'אָבִי מִתְגּוֹרֵר בַּבִּנְיָן מוּל תַּחֲנַת הַמִּשְׁטָרָה שֶׁל שְׁדֵרוֹת', מְסַפֵּר יְהוּדָה, 'שָׁם הִשְׁתַּלְטוּ הַמַּחַבְּלִים וְטָבְחוּ בְּכָל מִי שֶׁהָיָה בָּאֵזוֹר. אֲנִי וּבְנֵי מִשְׁפַּחְתִּי הָיִינוּ אֲמוּרִים לִהְיוֹת בְּתוֹךְ הַתֻּפֶת בְּאוֹתָהּ שַׁבָּת, וְהַמִּשְׁפָּחָה מִקִּבּוּץ בְּאֵרִי - נִצְּלוּ בְּנֵס אַדִּיר!

הַמַּחַבְּלִים הָאֲרוּרִים שָׂרְפוּ אֶת בֵּיתָם וְטָבְחוּ בַּחֲבֶרֵיהֶם לַקִּבּוּץ, וְאֶת הַיֶּתֶר לָקְחוּ לַשֶּׁבִי... אוֹתוֹ חַג הָיָה נְקֻדַּת מִפְנֶה בְּחַיֵּיהֶם שֶׁל בְּנֵי הַזּוּג. הֵם הֶחְלוּ לְהִתְקָרֵב לַיְּהֲדוּת וְהֶחְלִיטוּ לִשְׁלֹחַ אֶת בְּנָם לִלְמֹד בְּבֵית סֵפֶר דָּתִי שֶׁל רֶשֶׁת הַחִנּוּךְ 'שׁוּבוֹ'.

בִּבְרָכַת הַתּוֹרָה

"לְאָדָם מַעֲרְכֵי לֵב וּמה' מַעֲנֵה לָשׁוֹן" [משלי ט"ז, א]

לעילוי נשמת מו"ר אבי : יעקב בן רחל וצדוק : מרן הראש"ל הרב עובדיה יוסף זצ"ל
מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף : הרב מאיר נסים בן כמאנה
מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף : דינה בת שרה : הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל
נפתלי בן רוזה : אברהם בן שמעה : גורג'י בן שמחה: יעקב ישראל בן גלית
רבי מאיר בן אשר : יוסף חיים בן לאה : יהודה בן טובה : בן ציון קליין
שלמה בן זוהרה : יעקב בן סאלם : חיים בן דוד ורחל : אפרים בן מדלן
אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם : רפאל בן תמו
אפרים בן ציון ורבקה : עופר בן יחיא: דויד (רוג'ה) בן שמחה: מרדכי בן אוסנת
משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה : נפתלי ממן בן יקוט
שמחה בת סרח : יפה נדרה בת נעימה : רוזה בת שמשון : דליה בת חיים
הגר בת אהרן והרטה : כתון בת חביבה : אהובה (דייזי) בת טובה
רחל בת חנה : חנינה בת כמיסה: ורד בת אידה : חנה בת אביבה וראובן
שושנה נוואל בת שדרה : רבקה בת רחל : מורבריד אוסנת בת מרים

להצלחה: אליעד יעקב, הדס-הודיה, תמר, יעל, מיכל שרה בני פאולה: בנימין בן צילה גילי בלומנר, אלעזר בן שמחה, יצחק בן גיטי

זיווג הגון: אליעד יעקב בן פאולה : יצחק בן חיה : אליהו בן אילנה : רחלי בת זהבה עדינה בת שמחה : בתיה בת אסתר: הדר ברטה ורוני איילת בנות כרמית נעמה בת אסתר : תמר בת פאולה : אריק בן חיה : שלי בת חיה : הילה בת דניאלה

לזרע של קיימא:
יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים
נפתלי שלמה בן לאה : ליאור בן דינה
שושנה רייזל בת מינה : שירה בת שושנה
שמחה צביה בת רחל : יובל בן שלומית
רחל בת חיה : לאה רחל בת איריס : טריק בת למלם
ויקטוריה תקוה בת רינה : דניאלה בת עופרה
מאיר יעקב בן רחל : הילה בת ישראלה
מירי בת סוזן :חיים יוסף בן איריס :סהר בת שהאין

לרפואת:
אהרון בן רוזה :משה בן רוזה :אהרון בן מרים
מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל : אברהם בן אנט
עודד בן הגר : גולן בן דינה : אסתר בת שושנה
אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זוליט בת חנה
פאולה בת דינה: גלית בת רות : מרים קרן בת רבקה
אילה לאה בת ציפורה : אסתר בת שולמית
רחל בת נוארה : רות בת לינה : נורית בת רחל
לימור הודיה, ושרונה בנות תורן יפה

להזמנות, להקדשות **ולתרומות** במייל:
Ronbarina@gmail.com

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

בס"ד י' כסליו תשפ"ז 20.11.26

וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע וַיֵּלֶךְ חָרָנָה (כח,י)

כותב הגה"צ רבי יצחק קולדצקי שליט"א רש"י מפרש על-פי המדרש "מגיד שיציאת צדיק מן המקום עושה רושם. שבזמן שהצדיק בעיר – הוא הודה, הוא זיווה, הוא הדרה. יצא משם – פנה הודה, פנה זיווה, פנה הדרה".

צריך לתת טעם לכך שהתורה מציינת את העניין דווקא אצל יעקב אבינו. הלא בתורה נאמר כמה פעמים על אברהם אבינו שיצא ממקום למקום, וכן יצחק אבינו ומדוע דווקא ביעקב אבינו מגלה לנו התורה את השפעת הצדיק שיציאתו עושה רושם?

כך שואל **ה'כלי יקר'**, **ומתרץ לפי דרכו. אולם יש לפרש כך:** ודאי שגם נוכחותם ויציאתם של אברהם ויצחק עשו רושם, אולם אין לנו ללמוד מכך על מעלת עצם שהיית הצדיק באותם מקומות שעושה רושם. שכן אברהם אבינו עשה מהפכה גדולה בכל מקום אליו הגיע. הוא היה מגייר את האנשים ושרה מגיירת נשים, אירח אורחים העמיד אש"ל ולימדם שיש אדון לבירה, ובכל מקום קרא בשם השם. כן יצחק עשה 'רושם' על בני מקומו, כדברי רש"י (כו) שהיו אומרים: "זבל פרדותיו של יצחק ולא כספו וזהבו של אבימלך".

אבימלך אומר לו: "ראה ראינו" גם אצל אברהם וגם אצלך (רש"י), "כי היה השם עמך... ונכרתה ברית עמך". יצחק גם הוא המשיך בדרכו של אביו לפרסם את הקדוש ברוך הוא, כמו שנאמר עליו "ויבן שם מזבח ויקרא בשם השם".

אולם יעקב אבינו היה "איש תם יושב אוהלים". הוא היה עמוד התורה שלא התחסד עם הבריות כאברהם, ולא השפיע על סביבתו יראת-שמים כיצחק. מבוקר ועד ערב הוא ישב בפינתו בבית המדרש ולמד. נכנס לשם בשעות הקטנות לפנות בוקר, וחזר לביתו אחר שכלתה רגל אדם מן השוק. לא יצא אל העם, לא הקהיל קהילות, לא הרביץ תורה, ולא התעסק בנושאי ציבור. לא הרבה נכסים והצלחות, וסביבתו לא ראתה את הנהגת השם יתברך אתו.

דוקא אצלו מגלה לנו התורה שהשפעת הצדיק על סביבתו היא בעצם נוכחותו. למרות שיושב בפינתו בשקט, בצנעה, הוא ההוד, הזיו וההדר של העיר, ועזיבתו עושה 'רושם'. **(עלון 'על הצדיקים')**

הָיִיתִי בַיּוֹם אֲכָלַנִי חֹרֶב וְקֶרַח בַּלָּיְלָה וַתִּדַּד שְׁנָתִי מֵעֵינָי (לא,מ)

הגה"צ רבי שמשון פינקוס זצ"ל סיפר, כי בהזדמנות מסוימת נתבקש לספר 'סיפור יהודי'. לאחר מחשבה, סיפר את הסיפור הבא, כאשר הוא מטעים ומסביר כי לדעתו – אין סיפור יהודי מזה... וכך סיפר הרב פינקוס: **מרן הגאון רבי חיים בריסקער**, ידוע היה במידת הצדקה שלו, שהיתה מעל ומעבר להשגתנו... כך למשל, ביתו של הגר"ח היה פתוח לרווחה, כפשוטו, ממש הפקר, וכל מי שרצה יכול היה להיכנס אל הבית, למצוא לעצמו דבר מה לאכול, לתפוס מיטה וללכת לישון...

לא אחת ארע, שכאשר ביקש הגר"ח עצמו לשכב על מיטתו לאחר יום של עמל התורה מפרך – הוא מצא כי מיטתו כבר נתפסה על ידי האורחים... במקרים מעין אלו, הוא היה עוקר את אחת הדלתות מצירה, מניח אותה על הרצפה, ויש עליה את שנתו הקצרה, כאשר למחרת היום הוא כמובן ממשיך את שגרת עמלו כרגיל...

מספרים שפעם ניגש אחד מעוברי האורח אל הגר"ח מבלי שיהיה לו שמץ של מושג בדבר העובדה שהעומד מולו הינו בעל הבית, ושאל: "אינני יודע, כמה זמן אוכל לשהות כאן? אני כבר נמצא פה מספר שבועות, ואין לי מושג מה מקובל כאן: האם אני יכול עוד להישאר?"... תשובתו של הגר"ח היתה מדהימה... מבלי לחשוב פעמיים הוא השיב לשואל ואמר לו: "האמת? אני לא יודע, אבל אני נמצא פה כבר שנים, ואף פעם לא אמרו לי כלום!!!"... נפלא!!

מכל מקום, המעשה אותו ביקש הרב פינקוס לספר, הינו המעשה הבא: באחת השנים נכנסו גבאי העיר בריסק אל ביתו של הגר"ח, וגילו לחרדתם כי בבית שורר כפור נוראי. אם נביא בחשבון את הקור האירופאי, בצרוף העובדה שהבית לא היה מחומם כלל, נוכל לקבל מושג מה, אודות הקור הנורא ששרר בו. כאשר התגלה הדבר לגבאי העיר, הם מיהרו לעשות מעשה. הם שלחו ומילאו את המחסן של הרב בעצים, אשר די בהם כדי להספיק לחימום במשך תקופה ארוכה.

אלא שלאחר מספר ימים, כאשר שבו הללו לבקר בביתו של הרב, גילו שהמצב לא השתנה כלל וכלל... הכפור עודנו עומד בעינו... "מה קרה?", הם שאלו את הרבנית, "מדוע אינכם משתמשים בעצים ששלחנו לכם?", התפלאו, אך הרבנית הסבירה כי העצים אזלו מזמן...

היא סיפרה כי מיד כאשר נודע לרב שמחסן ביתו מלא בעצי הסקה, הוא הזמין את כל העניים ליטול מהעצים כאוות נפשם כדי לחמם את בתיהם, והללו לא היו זקוקים להזמנה נוספת... תוך שעות ספורות לא נותר במחסן אפילו כפיס עץ לרפואה... חשבו הגבאים וחשבו, עד שעלה בדעתם רעיון נפלא כיצד יוכלו לחמם את ביתו של הרב, מבלי שתהיה לו האפשרות לחלק את כל עצי ההסקה לעניים...

הם הביאו אפוא מטען נוסף של עצי הסקה, מילאו את המחסן בשנית, ואף נעלו אותו כראוי, כאשר הפעם הם מבהירים לרבנית בלשון שאינה משתמעת לשתי פנים, כי העצים הינם רכוש הקהילה וכי לרב ובני ביתו אמנם ניתנה רשות להשתמש בהם לצורך עצמם, אולם בשום פנים ואופן לא לחלק אותם לאחרים...

למחרת היום באו הגבאים לבדוק את מצב החימום בביתו של הרב, ולהפתעתם המוחלטת התברר להם כי הכפור עדיין שולט ברמה... "היתכן?", טענו הגבאים באוזני הרבנית, "הלא אתמול הבאנו עצי הסקה, ואסרנו עליכם לחלק את העצים לאחרים! אם העצים עדין נמצאים – מדוע אינכם משתמשים בהם? ואם הם חולקו לעניים – הלא גזל יש בדבר, שכן לא ניתנו לכם אלא לצורך שימושכם הפרטי!", הוסיפו.

והרבנית נענתה והסבירה: "אתם בוודאי צודקים. הרב לא יכול לחלק את העצים לעניים- שכן גזל גמור יש בדבר. אולם דווקא משום כך סרב הרב להשתמש בעצים אלו, באמרו כי כל עוד אין לעניים איך לחמם את ביתם, גם הוא אינו מוכן לחמם את ביתו!"... זהו הסיפור הנפלא, אותו הגדיר הרב פינקוס כ'מעשה יהודי'... כי אמנם, מי יכול לעשות מעשה שכזה? מי יכול להתנהג כך? רק יהודי!! **('ומתוק האור')**

וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם וַיָּלֶן שָׁם כִּי בָא הַשֶּׁמֶשׁ וַיִּקַּח מֵאַבְנֵי הַמָּקוֹם וַיָּשֶׂם מְרַאֲשֹׁתָיו וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא (כח,יא)

כותב הרה"ג שקד בוהדנה שליט"א: פסוק זה מתאר את המתרחש עם יעקב אבינו לאחר ארבע עשרה שנה שהיה בבית שם ועבר, שהרי הוא יצא בגיל שישים ושלוש, ומהדרש מספר שאליפז בנו של עשיו, רדף אחריו להורגו בציווי אביו, ושתפס אותו אליפז ורצה להורגו, יעקב אבינו התחנן על נפשו וטען שאם הוא יקח את כל רכושו (והיה לו רכוש רב שהרי אביו שלח אותו לישא אישה ולכן נתן לו כסף וזהב מרובה בשביל הנדוניה) הוא יחשב כעני ועני חשוב כמת וכך הוא יקיים את ציווי אביו כאילו הרגו.

חידוש נפלא שהובא בספר 'גנא דפלפי' טענתו של יעקב אבינו לאליפז בנו של עשו שעני חשוב כמת, היא מהגמ' (נדרים סד) שכותבת כך: 'ארבעה חשובין כמת עני ומצורע וסומא ומי שאין לו בנים'. ואילו אליפז שאל את יעקב, מנין לו שאביו סובר כמו התנא הזה, אולי עשו בכלל סובר שעני לא חשוב כמת.

על כך ענה לו יעקב: **ישנם כמה דעות מדוע יצחק אבינו נעשה עיוור לעת זקנתו:**
-שהסתכל בפניו של עשו, וכתוב בגמ' (מגילה כח) שכל המסתכל בצלם פנים של רשע עינו כהות.
-מכיוון שהנשים של עשו היו מקטירות לעבודה זרה והעשן נכנס לעיניו וסימא אותם.
-בשביל שיעקב יבוא וייקח את הברכות במקום עשו.
-בעקידה יצחק הציץ בשכינה והתחייב מיתה ובשביל שלא ימות בפועל נגזר עליו שיהיה עיוור ועל ידי כך פדה את עצמו מהמיתה. שכן עיור חשוב כמת. וצ"ל שהחלה ראייתו להידרדר עד שלעת זקנותו איבד ראייתו לגמרי כפי שהתורה כותבת.

אם היינו שואלים את עשו, לפי איזה דעה אתה חושב שיצחק נהיה עיוור? אם נאמר כדעה הראשונה בגלל שיצחק הסתכל לך על הפנים, היה עונה: 'מה פתאום זה לא יכול להיות שהרי יעקב אבינו אמר לי: "כִּי עַל כֵּן רָאִיתִי פָנֶיךָ כִּרְאֹת פְּנֵי אֱלֹהִים וַתִּרְצֵנִי" (לג,י). ואם נאמר בשביל שאח שלך יקח לך את הברכות במקומך, היה עונה: 'מה פתאום אח שלי הוא גנב'! ואם נאמר בגלל שהנשים שלך היו מקטירות לעבודה זרה, היה עונה: 'מה פתאום הנשים שלי צדיקות אחת אחת'! זאת אומרת שעשו יטען שיצחק נעשה עיוור בגלל הטעם שהוא הציץ בשכינה.

לכן יעקב אמר לאליפז: אביך סובר כמו הגמ' הנ"ל שאומרת שארבעה חשובים כמת, ואם עיוור חשוב כמת גם עני חשוב כמת– שהרי זהו אותו תנא שדרש זאת. לכן תקח את כל רכושי ואל תהרוג אותי בפועל. ולכן שיעקב אבינו נשאר ללא שום ממון, הלך ללמוד בבית שם ועבר ארבע עשרה שנה תורה, ומשם הוא המשיך לחרן לבית לבן לשאת אשה. **('דברי שקד' גיליון 95+44)**

וַיֹּאמֶר לָהֶם יַעֲקֹב אַחַי (כט,ד)

סיפר רבי יעקב קמינצקי זצ"ל לתלמידיו: לפני שנים רבות כשהייתי רב בעיירה בליטא, פעם הלכתי לדואר לקנות בולים. שילמתי, בדרכי לצאת ראיתי שקיבלתי עודף יותר ממה שהגיע לי. חזרתי לדלפק, החזרתי את אשר הייתי צריך להחזיר ויצאתי מבית הדואר. בדרכי הרהרתי, אני מכיר את איש הדואר שנים רבות. הגוי הזה לא טועה במטבעות, אף לא בפרוטה אחת. מן הסתם רצה לבחון את הרב של היהודים, האם הוא אדם ישר או רמאי... הייתי משוכנע שהיה זה ניסיון!... שמעו רבותיי. שנים עברו, אני היגרתי לקנדה, בשואה נספו כל יהודי העיירה חוץ משנים עשר יהודים שניצלו על ידי איש הדואר ההוא, אותם הסתיר במרתף ביתו. מי יודע, אולי בגלל כמה פרוטות שהחזרתי ניצלו חייהם של שתים עשרה נפשות! **('בין ישן לחדש')**

וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע וַיֵּלֶךְ חָרָנָה (כח,י)

נשאלת השאלה, מצאנו בסוף הפרשה הקודמת שרבקה מצווה את יעקב "וְעַתָּה בְנִי שְׁמַע בְּקֹלִי וְקוּם בְּרַח לְךָ אֶל לָבָן אָחִי חָרָנָה" (כז,מג) – לברוח אל לבן, וכך גם לשון הנביא: ויברח יעקב שדה ארם. ואילו כשהתורה מתארת לנו את השתלשלות הדברים, הלשון ויצא יעקב – ולא ויברח, וילך – ולא וירץ?
מבאר ה"**שפת אמת**", מלמד אותנו יעקב אבינו יסוד נפלא, גם שהסכנה היא ממשית, והוא נאלץ לברוח לא מאבדים את יישוב הדעת, למה? כי כל הליכתו היא בגדר השתדלות גרידא, ואם כן אין לו צורך לרוץ, יכול הוא ללכת במתינות וביטחון כי אם לא נגזר הדין מלמעלה, אף אחד לא יוכל לעשות לו כלום, ועד כמה שנגזר עליו חלילה, לא תעזור לו מנוסתו.

וַיֶּאֱסֹף לָבָן אֶת כָּל אַנְשֵׁי הַמָּקוֹם וַיַּעַשׂ מִשְׁתֶּה (כט,כב)

פעם, בא אחד מיהודי ווילנא, אל **רבי שלמה זלמן**, אחיו של **רבי חיים מוולוז'ין זצ"ל**, והביע לפניו את צערו כל יודעי ומכרי חושבים אותי עדיין לנגיד, אבל אני הגבר יודע את מצבי, כי ברע הוא, והנה הגיעה עת דודים לבתי, ולפי מצבי בציבור ובקהילה, אנוס אני לעשות משתה גדול, ולהזמין את העשירים והמכובדים שבעיר, ההוצאה תהי' מרובה, ומצבי דחוק מאד, נבוך אני, ואינני יודע איך להתנהג.

החזיר לו רבי שלמה זלמן: פעמיים מסופר בתנ"ך על חתונה שהוזמנו אליה אנשים. **פעם אחת,** כשהשיא לבן את בתו ליעקב, נאמר "**וַיֶּאֱסֹף לָבָן אֶת כָּל אַנְשֵׁי הַמָּקוֹם וַיַּעַשׂ מִשְׁתֶּה**". **ופעם השניה,** כאשר נשא בועז את רות נאמר (רות ד,ב): "**וַיִּקַּח עֲשָׂרָה אֲנָשִׁים מִזִּקְנֵי הָעִיר**". לבן, שהיה מפורסם ברמאותו, כשצריך היה להשיא את בתו לא רצה כלל להיכנס בחשבונות, כמה הוצאות יצטרך להוציא בשביל המשתה, ועל כן אסף את כל אנשי המקום, ועשה להם משתה גדול, מתוך תקוה, כי בזה ידמה את בני עירו, לחשוב אותו כעשיר ורב אוצרות, ויתנו בו אמון. ואולם בועז, למרות מה שנחשב לעשיר, היה גם איש ישר, חי על פי חשבון, כי מי יודע מה יולד יום, ועל כן כשהגיעה שעת חתונתו עם רות, הזמין רק עשרה אנשים, וגם הם מזקני העיר, שאינם אוכלים ואינם שותים הרבה — כך היא חובתו של כל איש ישר, לא לפזר כסף בשביל משתה, כשהוא בעצמו יודע שמצבו ברע הוא. **('ויקהל משה' – בפרשתנו)**

וַיִּקַּח מֵאַבְנֵי הַמָּקוֹם וַיָּשֶׂם מְרַאֲשֹׁתָיו וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא (כח,יא)

וברש"י: 'התחילו (האבנים) מריבות זו עם זו. זאת אומרת: עליי יניח צדיק את ראשו. וזאת אומרת: עלי יניח, מיד עשאן הקדוש ברוך הוא אבן אחת, וזהו שנאמר: '**וַיִּקַּח מֵאַבְנֵי הַמָּקוֹם וַיָּשֶׂם מְרַאֲשֹׁתָיו**'.

מספרים על הרבי רבי העשיל זצ"ל, שהיה שנון וחריף מאוד כבר בהיותו ילד קטן. משפחתו של הילד העשיל ה ייתה עניה, ולא תמיד היה לבני הבית מזון לשובע די צרכם. יום אחד קנה אביו של העשיל הקטן שבעה תפוחים. ניחוחם הנפלא של התפוחים מילא את הבית הדל, והילד לא עמד בניסיון... כאשר איש לא הבחין בו, לקח הילד הרעב תפוח אחד, ברך עליו 'בורא פרי העץ' ו'שהחיינו'. ואכל. הטעם היה נפלא! למחרת שוב נטל לו הילד תפוח ריחני, ואכל. כך אכל במשך השבוע ששה מתוך שבעת התפוחים. בשבת, לאחר שסיימו את הסעודה, ביקש האב שיביאו את התפוחים לכבוד שבת קודש, אך למרבה ההפתעה, נמצא רק תפוח אחד...

האב, שפיקח היה, שיער את אשר אירע, ופנה אל העשיל: 'מה אירע לששת התפוחים? כיצד נעלמו ואינם?' – 'אולי', אמר העשיל הקטן והביט באביו בתמימות, 'אולי בלילה היה ויכוח בין התפוחים, כוויכוח שהיה בין האבנים למראשותיו של יעקב אבינו. אולי כל אחד מהתפוחים אמר 'עלי יברך אבא ברכת בורא פרי העץ ושהחיינו'. וכדי שלא תהיה מריבה, עשו שלום ביניהם, והפכו כולם לתפוח אחד, שעליו יברך אבא'. חייך אביו של העשיל הקטן ואמר לבנו: 'את האמת שנינו יודעים את האמת, אך לכבוד הפירוש הזה שפירשת – תצא עכשיו מהסיפור בשלום'... **('להתעדן באהבתך')**

וְנָתַן לִי לֶחֶם לֶאֱכֹל וּבֶגֶד לִלְבֹּשׁ (כח,כ)

וכי היה עולה על דעתנו שילבש את הלחם ויאכל את הבגד, לשם מה הלחם והבגד, אם לא לאכול וללבוש?

ה"**כלי יקר**" מתרץ, יעקב אבינו בצדקתו הרבה, ביקש מהקב"ה שלא יתן לו לחם יותר מן הצורך לקיומו, ובגד יותר מן הנצרך לו לכיסוי גופו, שיעקב אבינו חשש, שאם יהיו בידו מותרות, עלול הדבר להביאו חס ושלום לידי חטא ועוון. **שאל על כך האדמו"ר רבי יואל טייטלבוים מסאטמר,** אם כן, תפילתו של יעקב אבינו לא התקבלה? שהרי אנו מוצאים בפסוק (ל,מג) שנאמר על יעקב אבינו: "**וַיִּפְרֹץ הָאִישׁ מְאֹד מְאֹד וַיְהִי לוֹ צֹאן רַבּוֹת וּשְׁפָחוֹת וַעֲבָדִים וּגְמַלִּים וַחֲמֹרִים**". ואם כן מוכח שהתעשר עושר רב הרבה יותר מן הנצרך לו לאכול וללבוש? **אלא תירץ הרבי,** יעקב אבינו לא התפלל שתמנע ממנו העשירות, אלא להיפך, חפץ היה בה לצורך עבודת ה', אלא בקשה ותפילה היה בפיו, שיינתן לו דעת להבין כי חלקו בעושר הניתן לו, הוא רק לחם כדי לאכול ובגד כדי ללבוש, ואילו כל השאר מוקדש כולו לתורה וצדקה ועבודת ה'. **('מדשן ביתך')**

הקדשות העלון:

בע"ה זיווג הגון: נועה בת יעל, קרן בת רחל, ספיר שמחה בת חנה, שירה דניאל בת ציונה. **לזרע בר קיימא:** מורן בת רותי, לירז בת מרים. אורטל בת תקווה, עדן שירה בת גילה. **לפרנסה בשפע:** שגיא בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה. **לרפואה שלמה:** מרים בת ציפורה, שמואל בן דבורה. **לעילוי נשמת:** ציפורה בת מורוור ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, יוסף מיכאלשוילי בן רפאל ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, משה אברהם בן גניה ז"ל, לעילוי נשמות חיילנו והנרצחים ב7 לאוקטובר.

לקט פירושים משיעור בפרשת השבוע שנמסר
בבית הכנסת "קהל חסידים" בשכונת רמת אלחנן בני ברק ביום חמישי בשעה 21:30

פרשת ויצא שנת תשפ"ז — גליון מספר 1003

וַיֵּצֵא יַעֲקֹב...וַיֵּלֶךְ חָרָנָה (כח, י)
וַיֵּלֶךְ חָרָנָה - יָצָא לָלֶכֶת לְחָרָן (רַשִׁ"י)
בַּגְּמָרָא (קִדּוּשִׁין כט ע"ב) נֶחְלְקוּ בַּשְּׁאֵלָה מַה הַדִּין: הָאִם מִתְּחִלָּה יִשָּׂא אִשָּׁה וְרַק לְאַחַר מִכֵּן יִלְמַד תּוֹרָה, אוֹ שֶׁמָּא קֹדֶם-כֹּל יִלְמַד תּוֹרָה וְרַק לְאַחַר מִכֵּן יִשָּׂא אִשָּׁה.
הַגְּמָרָא מְבִיאָה דֵּעוֹת חֲלוּקוֹת בָּעִנְיָן, אַךְ הַמַּסְקָנָה הִיא שֶׁאֵין כָּאן מַחְלֹקֶת, אֶלָּא "הָא לָן וְהָא לְהוּ". וּלְפִי שִׁיטָה אַחַת שָׁם, הַכַּוָּנָה: בְּנֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל ["לָן"], שֶׁמַּצָּבָם אֵינוֹ מְאַפְשֵׁר לָהֶם לִלְמֹד תּוֹרָה לְאַחַר הַחֲתֻנָּה - יִדְחוּ אֶת מוֹעֵד הַנִּשּׂוּאִין, אֲבָל בְּנֵי בָּבֶל ["לְהוּ"], שֶׁמַּצָּבָם מְאַפְשֵׁר לָהֶם לְהַמְשִׁיךְ לִלְמֹד אַחַר הַחֲתֻנָּה, יְכוֹלִים קֹדֶם לָשֵׂאת אִשָּׁה וְאַחַר כָּךְ לִלְמֹד תּוֹרָה.
עַל פִּי דִּין זֶה, בֵּאֵר רַבֵּנוּ **יוֹסֵף חַיִּים** בְּאוּר נִפְלָא:
בַּגְּמָרָא (פְּסָחִים קיג ע"א) הוּבְאוּ שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים שֶׁאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן מְשׁוּם אַנְשֵׁי יְרוּשָׁלַיִם, וְאֶחָד מֵהֶם: "כְּשֶׁאַתָּה יוֹצֵא לַמִּלְחָמָה - אַל תֵּצֵא בָּרִאשׁוֹנָה, אֶלָּא תֵּצֵא בָּאַחֲרוֹנָה, כְּדֵי שֶׁתִּתְפַּנֵּס בָּרִאשׁוֹנָה".
וּפֵרֵשׁ רַשִׁ"י: כְּשֶׁאַתָּה יוֹצֵא לַמִּלְחָמָה אַל תִּתְעַצֵּב בָּהֶחָזִית, אֶלָּא צֵא בַּסּוֹף, שֶׁאִם יִצְטָרְכוּ לִבְרֹחַ - תָּנוּחַ אַתָּה הָרִאשׁוֹן לְבֵיתְךָ...
שׁוֹאֵל **הַמַּהַרְשָׁ"א:** הֲלֹא הָעֵצָה הַזֹּאת טוֹבָה לְכֻלָּם... וְאִם כֵּן לָמָּה יִנָּהֲגוּ כָּךְ, מִי יִשָּׂאֵר בֶּחָזִית?!
מִלְבַד זֹאת קָשֶׁה: מָה רָאָה רַבִּי יוֹחָנָן לוֹמַר לָנוּ דִּין זֶה בְּשֵׁם אַנְשֵׁי יְרוּשָׁלַיִם, שֶׁצָּרִיךְ לְצֵאת אַחֲרוֹן כְּדֵי לְהַמְלִיט רֹאשׁוֹן?!
אֶלָּא, אוֹמֵר רַבֵּנוּ יוֹסֵף חַיִּים: רַבִּי יוֹחָנָן לֹא הֵבִיא אֶת דִּבְרֵי אַנְשֵׁי יְרוּשָׁלַיִם כְּדֵי לְלַמְּדֵנוּ תַּרְגִּילֵי הִתְחַמְּקוּת מִמִּלְחָמָה, אֶלָּא כָּךְ הִיא הַכַּוָּנָה: הַמִּצְוָה הָרִאשׁוֹנָה בַּתּוֹרָה הִיא מִצְוַת "פְּרוּ וּרְבוּ", כְּלוֹמַר לָשֵׂאת אִשָּׁה, וְהַמִּצְוָה הָאַחֲרוֹנָה בַּתּוֹרָה הִיא "וְעַתָּה כִּתְבוּ לָכֶם אֶת דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת", כְּלוֹמַר לִמּוּד הַתּוֹרָה, וּכְשֶׁיּוֹצֵא אָדָם לְהִלָּחֵם בַּיֵּצֶר הָרָע, צִיְּדוּהוּ חֲז"ל בְּשִׁתֵּי עֵצוֹת: הָאַחַת - לְהִתְחַזֵּק צָעִיר, וְהַשְׁנִיָּה - לִלְמֹד תּוֹרָה [תּוֹרָה - תַּבְלִין].
וְאוֹמֵר עַל כָּךְ רַבִּי יוֹחָנָן: כְּשֶׁאַתָּה יוֹצֵא לַמִּלְחָמָה, לְמִלְחֶמֶת הַיֵּצֶר, אַל תֵּצֵא בָּרִאשׁוֹנָה בְּ"פְּרוּ וּרְבוּ" אֶלָּא בָּאַחֲרוֹנָה, בְּתַלְמוּד תּוֹרָה, וְהוּא אוֹמֵר זֹאת מִשּׁוּם אַנְשֵׁי יְרוּשָׁלַיִם, כִּי בִּירוּשָׁלַיִם לֹא יָכְלוּ לִלְמֹד לְאַחַר הַחֲתֻנָּה, מִפְּאִלָּה לָמְדוּ לִפְנֵי הַחֲתֻנָּה.
וְאִם חוֹשֵׁשׁ אַתָּה מַה יִּהְיֶה עִם הַשִּׁדּוּךְ - הָסֵר דְּאָגָה מִלִּבְּךָ, כִּי "אִם תֵּצֵא בָּאַחֲרוֹנָה", כְּלוֹמַר תִּלְמַד תּוֹרָה, וְתִהְיֶה תַּלְמִיד חָכָם הֲרֵי שֶׁ"תִּכָּנֵס בָּרִאשׁוֹנָה", כְּלוֹמַר, יִהְיוּ עָלֶיךָ הַרְבֵּה קוֹפְצִים...
עַל כָּל פָּנִים לָמְדְנוּ, שֶׁמִּי שֶׁאֵין עָלָיו עֹל פַּרְנָסָה וְיָכוֹל לִלְמֹד תּוֹרָה אַחֲרֵי הַחֲתֻנָּה, בְּוַדַּאי עָדִיף שֶׁיִּשָּׂא אִשָּׁה וְאַחַר כָּךְ יִלְמַד תּוֹרָה.
וְהִנֵּה, יַעֲקֹב אָבִינוּ יָצָא מִבְּאֵר שָׁבַע לָלֶכֶת לְחָרָן, אַךְ בְּדַרְכּוֹ נֶעֱצַר לְאַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנוֹת לִמּוּד בִּישִׁיבַת שֵׁם וְעֵבֶר.
וְהַשְׁאֵלָה הַנִּשְׁאֶלֶת הִיא: הֵלְזֹאת יִקָּרֵא לָלֶכֶת לְחָרָן?!
וַהֲרֵי זֶה כְּמוֹ אָדָם שֶׁאוֹמֵר לַחֲבֵרוֹ: "אֲנִי נוֹסֵעַ הַיּוֹם מִבְּנֵי בְּרַק לִירוּשָׁלַיִם, אֶלָּא שֶׁבַּדַּרְכִּי אֲנִי עוֹצֵר בְּשִׁדֶּה הַתְּעוּפָה, נוֹסֵעַ לְנִיו יוֹרְק לְאַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה, וּמִיָּד חוֹזֵר וּמַמְשִׁיךְ לִירוּשָׁלַיִם...
אָמְנָם יֵשׁ לְפָרֵשׁ, שֶׁלְּכַתְּחִלָּה יָצָא יַעֲקֹב עִם מָמוֹן רַב בְּיָדוֹ, וְלָכֵן תִּכְנֵן לָלֶכֶת לְחָרָן לִישָּׂא אִשָּׁה וְרַק אַחַר כָּךְ לִלְמֹד תּוֹרָה. אֲבָל בַּדַּרְכּוֹ הִשִּׂיגוֹ אֱלִיפַז וְנָטַל מִמֶּנּוּ אֶת כָּל מָמוֹנוֹ. בְּמַצָּב זֶה - כְּשֶׁבָּרוּר שֶׁעַל הַפַּרְנָסָה יִהְיֶה מֻטָּל עַל כְּתֵפָיו אַחֲרֵי הַחֲתֻנָּה - עָדִיף קֹדֶם לִלְמֹד תּוֹרָה וְאַחַר כָּךְ לִישָּׂא אִשָּׁה, וְלָכֵן הָלַךְ קֹדֶם לִישִׁיבַת שֵׁם וְעֵבֶר.
נִמְצָא, שֶׁכְּשֶׁיָּצָא, אִכֵּן יָצָא לָלֶכֶת לְחָרָן, אֶלָּא שֶׁבַּדַּרְכּוֹ הִשְׁתַּנְּתָה הַתְּכְנִית עֵקֶב הַשֹּׁד שֶׁל אֱלִיפַז, וְלָכֵן הָלַךְ קֹדֶם לִישִׁיבָה.

וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אֱלֹקִים עֹלִים וְיֹרְדִים בּוֹ (כח, יב)
מַדּוּעַ הִקְדִּים הַכָּתוּב "עֹלִים" לְ"וְיֹרְדִים", הֲלֹא קֹדֶם הָיָה עַל הַמַּלְאָכִים לָרֶדֶת מִמָּרוֹם, וְאִם כֵּן הָיָה לוֹ לוֹמַר "יֹרְדִים וְעֹלִים"?
רַשִׁ"י פֵּרֵשׁ: "מַלְאָכִים שֶׁלְּזֶה בָּאָרֶץ אֵין יוֹצְאִים חוּצָה לָאָרֶץ **וְעָלוּ** לָרָקִיעַ, **וְיָרְדוּ** מַלְאָכֵי חוּצָה לָאָרֶץ לְלַוּוֹתוֹ".
תֵּרוּץ נוֹסָף לְקֻשְׁיָה זוֹ נִמְצָא בִּדְבָרָיו שֶׁל ר' **חֶזְקוֹן יְשַׁעְיָהוּ** בְּשֵׁם ר' **עִוְיַדְּבַר מֹשֶׁה**', **רַבִּי מֹשֶׁה פּוֹלַק**, אַבְ"ד בּוֹנְיַהאד. לְפִי תֵּרוּץ זֶה כְּשֶׁאוֹמֵר הַכָּתוּב "עוֹלִים" כַּוָּנָתוֹ לְיוֹרְדִים, וְכַאֲשֶׁר נֶאֱמַר "יוֹרְדִים" מְדֻבָּר לְמַעֲשֶׂה בָּעֲלִיָּה, עַל פִּי הַמֻּשָּׂגִים שֶׁלָּנוּ...
וּנְבָאֵר אֶת הַדְּבָרִים:
חֲז"ל אָמְרוּ (תַּעֲנִית כא ע"ב): "לֹא מְקוֹמוֹ שֶׁל הָאָדָם מְכַבְּדוֹ אֶלָּא הָאָדָם מְכַבֵּד אֶת מְקוֹמוֹ. שֶׁכֵּן מָצִינוּ בְּהַר סִינַי שֶׁכָּל זְמַן שֶׁהַשְּׁכִינָה שְׁרוּיָה עָלָיו אָמְרָה תּוֹרָה: 'גַּם הַצֹּאן וְהַבָּקָר אַל יִרְעוּ אֶל מוּל הָהָר הַהוּא' (שְׁמוֹת לד, ג). נִסְתַּלְּקָה שְׁכִינָה מִמֶּנּוּ, אָמְרָה תּוֹרָה: 'בִּמְשֹׁךְ הַיֹּבֵל הֵמָּה יַעֲלוּ בָהָר' (שָׁם יט, יג)".
מָקוֹם בַּ"מִּזְרָח" נֶחְשָׁב כְּמָקוֹם חָשׁוּב, אוּלָם לֹא בְּהֶכְרֵחַ הוּא אָכֵן נִמְצָא בַּמִּזְרָח... לֹא אַחַת קוֹרֶה שֶׁ"הַמִּזְרָח" מְמֻקָּם בְּ"פַּאֲתֵי מַעֲרָב"... וְאַף עַל פִּי כֵן הוּא נוֹתֵר חָשׁוּב, שָׁם מְקוֹמוֹ שֶׁל בַּעַל הַשִּׂמְחָה, וְשָׁם מְקוֹמָם שֶׁל הַנִּכְבָּדִים וְהַחֲשׁוּבִים. נִמְצָא שֶׁהָאָדָם עַצְמוֹ הוּא זֶה שֶׁקּוֹבֵעַ אֶת חֲשִׁיבוּתוֹ וּמַעֲמָדוֹ שֶׁל ה"מִּזְרָח".
לְפִי זֶה נוּכַל לְהָבִין אֶת יְרִידָתָם וַעֲלִיָּתָם שֶׁל הַמַּלְאָכִים: הַהֲלִיכָה מִן הַשָּׁמַיִם לָאָרֶץ נִקְרֵאת "יְרִידָה" לֹא מִכֵּיוָן שֶׁהַשָּׁמַיִם מְצוּיִים לְמַעְלָה וְהָאָרֶץ לְמַטָּה, כְּשֵׁם שֶׁה"מִּזְרָח" אֵינוֹ נִקְרָא כָּךְ עֵקֶב הֱיוֹתוֹ בְּצַד מִזְרָח דַּוְקָא. מִן הַשָּׁמַיִם "יוֹרְדִים", כֵּיוָן שֶׁהַקָּבָּ"ה, 'בַּעַל הַבַּיִת' שֶׁל הַבְּרִיאָה, מְקוֹם מוֹשָׁבוֹ בַּשָּׁמַיִם. לָכֵן כָּל הֲלִיכָה מִמֶּנּוּ נִקְרֵאת 'יְרִידָה' וַהֲלִיכָה אֵלָיו נִקְרֵאת "עֲלִיָּה". הַ"מִּזְרָח' נִמְצָא בַּשָּׁמַיִם...
אֲבָל כַּאֲשֶׁר הַקָּבָּ"ה יָרַד לָאָרֶץ וְנִגְלָה לְיַעֲקֹב אָבִינוּ, כְּנֶאֱמַר (כח, יג): "וְהִנֵּה ה' נִצָּב עָלָיו" - הֲרֵי עַתָּה ה"מִּזְרָח' הוּא כָּאן לְמַטָּה, וּמַעֲתָּה הִתְהַפְּכוּ הַיּוֹצְרוֹת: הַהֲלִיכָה אֶל הַשָּׁמַיִם הִיא בְּגֶדֶר "יְרִידָה", וַהֲלִיכָה לָאָרֶץ, אֶל הַקָּבָּ"ה נִצָּב כָּאן לְמַטָּה, הִיא "עֲלִיָּה". כְּלוֹמַר: הַמַּלְאָכִים בֶּאֱמֶת יָרְדוּ תְּחִלָּה מִן הַשָּׁמַיִם וּלְאַחַר מִכֵּן עָלוּ מִן הָאָרֶץ, רַק שֶׁהַפְּסוּק מִשְׁתַּמֵּשׁ בְּבִטּוּי הֶהָפוּךְ - עַל יְרִידָתָם הוּא כּוֹתֵב "עוֹלִים" וְעַל עֲלִיָּתָם - "יוֹרְדִים".
הַמְּאֹרָע הַבָּא שֶׁסִּפֵּר עַל יְדֵי **הָרַב יְחֶזְקֵאל פּוֹגֵל** יְשַׁבֵּר אֶת אָזְנֵינוּ אוֹדוֹת "יְרִידָה" פְּיזִית אֲשֶׁר טוֹמֶנֶת בְּחֻבָּהּ "עֲלִיָּה" רוּחָנִית:
פַּעַם הִגִּיעַ הָרַב פּוֹגֵל אֶל **הָרַב יִשְׂרָאֵלְזוֹן** זַצַ"ל, שֶׁהִתְגּוֹרֵר בַּדִּירָה מֵעַל **הָרַב שְׁטֵינְמַן** זצ"ל וּבְפִיו שְׁאֵלָה אוֹדוֹת בָּחוּר צָעִיר.
בָּחוּר זֶה נִשְׁלַח עַל יְדֵי הַמַּשְׁגִּיחַ שֶׁלּוֹ בְּאַחַת מִן הַיְשִׁיבוֹת בִּדְרוֹם הָאָרֶץ, לְלַמּוֹדִים אֲשֶׁר יְאַפְשְׁרוּ לוֹ לִלְמֹד מִקְצוֹעַ, בִּישִׁיבָה בְּמֶרְכַּז הָאָרֶץ, מִתּוֹךְ מַחֲשָׁבָה שֶׁלִּמּוּד זֶה יִמְנַע מִמֶּנּוּ נְשִׂירָה מִן הָעוֹלָם הַחֲרֵדִי.
הָרַב יִשְׂרָאֵלְזוֹן הֶאֱזִין לְכָל פְּרָטֵי הַמִּקְרֶה וְהִקְשִׁיב בִּדְרִיכוּת לְכָל פְּרָטֵי הַפְּרָטִים, כְּשֶׁהוּא אֵינֶנּוּ מְדַלֵּג עַל שֵׁם הַיְשִׁיבָה וְעַל שֵׁם הַמַּשְׁגִּיחַ, לְבַסּוֹף אָמַר שֶׁאֵין הוּא מֻסְגָּל לְהַכְרִיעַ בְּעִנְיָן זֶה, הַנּוֹגֵעַ לְדִינֵי נְפָשׁוֹת, כַּאֲשֶׁר מֻחָד גִּיסָא נִדְרֶשֶׁת כָּאן הוֹצָאָתוֹ שֶׁל בָּחוּר צָעִיר זֶה מִלִּמּוּד הַתּוֹרָה, וּמֵאִידָךְ גִּיסָא, יִתָּכֵן כִּי עַל יְדֵי כָּךְ קַיֶּמֶת אֶפְשָׁרוּת לְהַצִּילוֹ מֵהַדְּרָדְּרוּת גְּדוֹלָה יוֹתֵר.
אִי לָכָךְ - הִצִּיעַ הָרַב יִשְׂרָאֵלְזוֹן - מִן הָרָאוּי "לַעֲלוֹת" אֶל הָרַב שְׁטֵינְמַן כְּדֵי שֶׁיַּכְרִיעַ בַּנִּדּוֹן, כְּשֶׁכַּוָּנָתוֹ לָכָךְ שֶׁהוּא יֵרֵד עִם הָרַב פּוֹגֵל קוֹמָה אַחַת לְמַטָּה...

וְנָתַן לִי לֶחֶם לֶאֱכֹל וּבֶגֶד לִלְבֹּשׁ (כח, כ)

יַעֲקֹב מְבַקֵּשׁ בִּתְפִלָּתוֹ מִן הַקָּבָּ"ה לֶחֶם לֶאֱכֹל וּבֶגֶד לִלְבֹּשׁ, וְהִקְשָׁה בַּסֵּפֶר "**בֵּית יִשְׂרָאֵל הַשָּׁלֵם**" בְּשֵׁם סֵפֶר "**בַּעֲלֵי בְּרִית אַבְרָם**" מִפְּנֵי מַה בָּחַר יַעֲקֹב לְבַקֵּשׁ דְּבָרִים אֵלּוּ בִּלְבַד?

אֶלָּא שֶׁאֱלִיפַז בֶּן עֵשָׂו רָדַף בְּמִצְוֹת אָבִיו אַחֲרֵי יַעֲקֹב וּבִקֵּשׁ לְהָרְגוֹ. כְּשֶׁהִצִּילַיִם לְתָפְסוֹ הֵחֵל לִבְכּוֹת וְאָמַר לְיַעֲקֹב: אַבָּא צִוָּה עָלַי לְהָרְגְךָ, וְאַף אָמַר לִי כִּי אִם לֹא אֶבִיא אֶת רֹאשֶׁךָ - הוּא יָסִיר אֶת רֹאשִׁי מֵעָלַי, אַךְ אֵינֶנִּי רוֹצֶה לַעֲשׂוֹת זֹאת מִכֵּיוָן שֶׁאֲנִי תַּלְמִידְךָ, וּמַה בִּיכָלְתִּי לַעֲשׂוֹת כָּעֵת?

יָעַץ לוֹ יַעֲקֹב לָקַחַת אֶת כָּל כַּסְפּוֹ וּרְכוּשׁוֹ, וּלְהָפְכוֹ לְעָנִי הֶחָשׁוּב כְּמֵת. וְאַף הוֹסִיף לוֹמַר שֶׁאִם יִשְׁאֲלוּ עֵשָׂו אֲבִיו עַל אוֹדוֹת רֹאשׁוֹ, יְסַפֵּר לוֹ כִּי בְּדַרְכּוֹ נִתְקַל בְּאַרְיֵה, וְזָרַק לְפָנָיו אֶת רֹאשׁ יַעֲקֹב כְּדֵי לְהַנְצֵל.

הֵחֵל אֱלִיפַז לָקַחַת אֶת כָּל רְכוּשׁוֹ שֶׁל יַעֲקֹב, וּלְסִיּוּם - בִּקֵּשׁ מִמֶּנּוּ גַּם לְפַשֵּׁט אֶת בְּגָדָיו. כָּךְ נוֹתַר יַעֲקֹב אָבִינוּ לְלֹא בְּגָדִים לְעוֹרוֹ, וּבְלִית בְּרֵרָה קָצַף וְנִכְנַס לְתוֹךְ הַנָּהָר הַסָּמוּךְ.

אֱלִיפַז הָלַךְ וְהִתְרַחֵק מִן הַמָּקוֹם כְּשֶׁבְּיָדוֹ הַבְּגָדִים, וְהוּא נוֹתַר לוֹ לְבַדּוֹ בְּתוֹךְ הַנָּהָר, מְבֻלִּי יְכֹלֶת לָצֵאת...

עָמַד יַעֲקֹב וּבָכָה בִּתְפִלָּה לִפְנֵי הַשי"ת, וּמִיָּד הִזְדַּמֵּן לְפָנָיו פָּרָשׁ אֶחָד, אֲשֶׁר נָפַל מִסּוּסוֹ הַיִּשֵּׁר אֶל שְׂפַת הַנָּהָר, טָבַע בּוֹ וּמֵת, תּוֹךְ שֶׁהוּא נִתְלֶה בְּרַגְלוֹ עַל גַּבֵּי הַסּוּס. מִהֵר יַעֲקֹב, פָּשַׁט מֵעָלָיו אֶת בְּגָדָיו, כִּבֵּס אוֹתָם בְּמֵי הַנָּהָר וּלְבָשָׁם. וּמִשָּׁם הָלַךְ לִישִׁיבַת שֵׁם וְעֵבֶר וְנִטְמַן בָּהּ י"ד שָׁנִים.

מִכָּאן תּוּבַן תְּפִלָּתוֹ שֶׁל יַעֲקֹב אָבִינוּ אֲשֶׁר בִּהְיוֹתוֹ בַּנָּהָר מִבְּלִי כְּסוּת לְעוֹרוֹ, אוֹ דִּבֶּר מָה לְהַכְנִיסוֹ לְפִיו, בִּקֵּשׁ אֶת הַצְּרָכִים הַמִּינִימָלִיִּים עֲבוּר מִחְיָתוֹ - לֶחֶם לֶאֱכֹל וּבֶגֶד לִלְבֹּשׁ...

וְהִנֵּה רָחֵל בִּתּוֹ בָּאָה עִם הַצֹּאן (כט, ו)

וְרָחֵל **בָּאָה** עִם הַצֹּאן אֲשֶׁר לְאָבִיהָ (שָׁם, ט).

בָּאָה עִם הַצֹּאן - הַטַּעַם פָּאלֶ"ף וְתַרְגּוּמוֹ אָתְיָא. וְרָחֵל **בָּאָה**. הַטַּעַם לְמַעְלָה בְּבֵי"ת וְתַרְגּוּמוֹ אֲתַת הָרַאשׁוֹן לְשׁוֹן עוֹשֶׂה (הוֹוֶה) וְהַשֵּׁנִי לְשׁוֹן עָשְׂתָה (עָבָר) (רַשִׁ"י, ו)

פַּעֲמַיִם מְזֻכֶּרֶת בַּפָּרָשָׁה הָעֲבֻדָּה כִּי רָחֵל **בָּאָה** עִם הַצֹּאן, אוּלָם יֵשׁ הֶבְדֵּל מַהוּתִי בֵּין הַשְּׁתֵּיִם - הַבָּאָה הָרִאשׁוֹן הוּא לְשׁוֹן הוֹוֶה, וְאִלּוּ הַ**בָּאָה** הַשֵּׁנִי הוּא לְשׁוֹן עָבָר. כֵּיצַד יוֹדְעִים זֹאת? יֵשׁ לָנוּ מָסֹרֶת שֶׁל טַעֲמֵי הַמִּקְרָא, הַמּוֹרִים לָךְ! נִתְבּוֹנֵן נָא! בְּפַעַם הָרִאשׁוֹנָה נִמְצָא הַטַּעַם בְּסוֹף הַמִּלָּה (מִתַּחַת לָאוֹת א'), וְלָךְ הוֹפֶכֶת הַמִּלָּה לְמִלְרָעִית, וּכְלֵלֵי הַדִּקְדּוּק שֶׁנִּמְסְרוּ לָנוּ מִדּוֹר לְדוֹר קוֹבְעִים, כִּי מִלְרָע מְסֻמָּן לָנוּ לְשׁוֹן הוֹוֶה. כְּלוֹמַר רָחֵל **בָּאָה** עַכְשָׁו עִם הַצֹּאן. וְאִלּוּ בַּפַּעַם הַשֵּׁנִיָּה, בַּמִּלִּים **וְרָחֵל בָּאָה**, נִמְצָא הַטַּעַם בְּתִחַלַּת הַמִּלָּה (מֵעַל לָאוֹת ב'), מַצֵּב הַהוֹפֵךְ אֶת הַמִּלָּה לְמִלְעֵילִית, וּכְלֵלֵי הַדִּקְדּוּק קוֹבְעִים, כִּי מִלְעֵיל מוֹרֶה לָנוּ לְשׁוֹן עָבָר. כְּלוֹמַר, רָחֵל כְּבָר **בָּאָה** לִפְנֵי כֵּן עִם הַצֹּאן. לְכָךְ כִּוֵּן רַשִׁ"י בְּבֵאוּרוֹ הַנַּ"ל.

וְהִנֵּה, אַחַת הַשְּׁאֵלוֹת הַנִּשְׁאָלוֹת בְּפִי כֹּל הִיא, מַדּוּעַ הַמָּשִׁיחַ עֲדַיִן לֹא בָּא, וַהֲרֵי כָּל כָּךְ הַרְבֵּה דְּמָעוֹת נִשְׁפְּכוּ עַל כָּךְ. כָּל כָּךְ הַרְבֵּה תְּפִלּוֹת בָּקְעוּ מִלְּבּוֹתֵיהֶם שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל - הֵיאַךְ לֹא נִקְרְעוּ שַׁעֲרֵי שָׁמַיִם בַּעֲבוּר כָּל אֵלֶּה?

יָדוּעַ כִּי רָחֵל אִמֵּנוּ מְסַמֶּלֶת אֶת הַגְּאֻלָּה הַמְיֻחֶלֶת, כִּי בִּזְכוּתָהּ עֲתִידִים יִשְׂרָאֵל לָשׁוּב מֵאֶרֶץ אוֹיֵב, וּבִזְכוּתָהּ יִשּׁוּבוּ בָּנִים לִגְבוּלָם (יִרְמְיָה לא, טו-טז). וְהַפְּסוּקִים הַנַּ"ל מְרַמְּזִים עַל כָּךְ: "**וְהִנֵּה רָחֵל בִּתּוֹ בָּאָה עִם הַצֹּאן**", כְּלוֹמַר, הִיא **בָּאָה** עַכְשָׁיו, מִלְּשׁוֹן הוֹוֶה, **עִם הַצֹּאן**, עִם בָּנֶיהָ הֵם עַם יִשְׂרָאֵל, אֶל הַגְּאֻלָּה. וְשׁוּב חוֹזֶרֶת הַשְּׁאֵלָה, מַדּוּעַ לֹא זָכִינוּ עֲדַיִן לְ"**רָחֵל בָּאָה עִם הַצֹּאן**", כְּשֶׁהַבָּאָה הוּא לְשׁוֹן עָבָר, כְּלוֹמַר שֶׁהַגְּאֻלָּה תָּבוֹא כְּבָר, וְתַהֲפֹךְ לְעִנְיָן שֶׁל עָבָר?

הַתְּשׁוּבָה הִיא, מִפְּנֵי שֶׁרָחֵל בָּאָה עִם הַצֹּאן בִּלְבַד, וַעֲדַיִן לֹא הִגִּיעָה עִם הַצֹּאן אֲשֶׁר לְאָבִיהָ. כְּלוֹמַר, צִפִּיתֶנוּ לַגְּאֻלָּה הִיא רַק מִפְּנֵי הַצָּרוֹת שֶׁלָּנוּ, וְלֹא בְּשֶׁל צַעַר הַשְּׁכִינָה. אִלּוּ הִתְפַּלַּלְנוּ לַגְּאֻלָּה בִּגְלַל שֶׁשְּׁכִינָתָא בְּגָלוּתָא, כְּלוֹמַר בִּגְלַל צַעַר הַשְּׁכִינָה, בְּוַדַּאי הָיִינוּ כְּבָר זוֹכִים לַגְּאֻלָּה.

כְּדֵי לְהַמְחִישׁ אֶת הַדְּבָרִים, רָאוּי שֶׁנָּבִיא כָּאן אֶת הַסִּפּוּר הַבָּא:

הַסָּבָא קַדִּישָׁא מֵרְדוֹשִׁיץ, הָיָה מְקֻדּוֹשֵׁי עֶלְיוֹן, מְגִדּוֹלֵי הָאַדְמוֹרִ"ים, וְהִתְפָּרְסְמוּ עָלָיו סִפּוּרֵי מוֹפְתִים רַבִּים. בְּאַחַת הַפְּעָמִים בָּהֶן עָרַךְ אֶת שֻׁלְחָנוֹ הַטָּהוֹר - "טִישׁ" לִקְהַל חֲסִידָיו, הוּא סִפֵּר לָהֶם סִפּוּר.

בְּצְעִירוּתוֹ, הָיָה עוֹרֵךְ גְּלִיּוֹת. נָע וָנָד וּמִתְבּוֹדֵד לְנַפְשׁוֹ. פַּעַם אַחַת, בְּשָׁעַת לַיְלָה מְאֻחֶרֶת, הִגִּיעַ לְמָקוֹם נִדָּח וּמָצָא לְהַפְתָּעָתוֹ בַּיִת וּבְפִתְחוֹ מְזוּזָה. הוּא דָּפַק בַּדֶּלֶת, וּבִקֵּשׁ רְשׁוּת לְהִתְאַכְסֵן שָׁם לְלֵינַת הַלַּיְלָה, וּבַעַל הַבַּיִת הִסְכִּים. הוּא הָיָה יְהוּדִי פָּשׁוּט "בַּעַל עָגָלָה" אֲבָל נָהֹג בָּאוֹרַח כָּבוֹד גָּדוֹל. הֵכִין לוֹ מִטָּה וְדָאַג לְיֶתֶר צָרְכָיו.

בַּחֲצוֹת הַלַּיְלָה קָם הַסַּבָּא מֵרְדוֹשִׁיץ כְּדֵי לַעֲרֹךְ "תִּקּוּן חֲצוֹת". הוּא שָׁמַע אֶת בַּעַל הָאַכְסָנְיָה מְדַבֵּר, וְהֵבִין שֶׁגַּם הוּא עֵר, וְאָז אָמַר לְעַצְמוֹ: "מִי כְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל, מַה זֶּה בַּעַל עָגָלָה - יְהוּדִי פָּשׁוּט כָּזֶה, מַשְׂכִּים כָּל לַיְלָה לַאֲמִירַת תִּקּוּן חֲצוֹת. יְעַמֶּךָ כֻּלָּם צַדִּיקִים..."

תּוֹךְ כְּדֵי אֲמִירַת הַ'תִּקּוּן', שׁוֹמֵעַ הָרַבִּי אֶת בַּעַל הַבַּיִת מִתְיַפֵּחַ בִּיבָבוֹת נוֹרָאוֹת, וְאָז אָמַר לְעַצְמוֹ: "וַדַּאי הוּא מִלּ"ו צַדִּיקִים". לְאַחַר רְגָעִים סְפוּרִים שָׁמַע אֲנָחָה נוֹסֶפֶת, קוֹרַעַת לֵב... בְּטוּחַ הָיָה הָאַדְמוֹ"ר שֶׁמַּלַּיְלָה זֶה תִּהְיֶה לוֹ וַדַּאי הַשַּׁפָּעָה טוֹבָה עַד סוֹף חַיָּיו... וְהִנֵּה עוֹד צְעָקָה. מְשֻׁכְנָע הָרַבִּי, שֶׁהַיְהוּדִי הַזֶּה, הוּא הָרִאשׁוֹן בֵּין ל"ו הַצַּדִּיקִים...

בַּלַּיְלָה הָאַחֲרוֹנָה הוּא מַטֶּה אָזֶן וְשׁוֹמֵעַ אֶת בַּעַל הָעֲגָלָה אוֹמֵר לְאִשְׁתּוֹ: "אוֹי! כַּמָּה פְּעָמִים אָמַרְתִּי לָךְ שֶׁלֹּא תִּתְּנִי לִי חֲבִיתָה לִפְנֵי הַשֵּׁנָה... זֶה עוֹשֶׂה לִי צָרֶבֶת..."

חֲסִידֵי הָרַבִּי מֵרְדוֹשִׁיץ שֶׁשָּׁמְעוּ אֶת הַסִּפּוּר מִפִּי קְדֻשׁוֹ, הֵבִינוּ, שֶׁרַבָּם לֹא מְסַפֵּר מַעֲשִׂיּוֹת סְתָם... אֶלָּא וַדַּאי שׁוֹאֵף לְלַמֵּד אוֹתָם מַשֶּׁהוּ. מָה הָיָה מוּסָר הַהַשְׂכֵּל בָּזֶה?

הַסָּבָא קַדִּישָׁא מֵרְדוֹשִׁיץ רָצָה לְרַמֵּז לַחֲסִידָיו וְלָנוּ: זֶה לֹא נָכוֹן שֶׁאָנוּ לֹא רוֹצִים מָשִׁיחַ. וּוַדַּאי שֶׁכֻּלָּנוּ מִתְאַבְּלִים עַל הַחֻרְבָּן, אֲבָל מָתַי נִזְכָּרִים בָּזֶה? כְּשֶׁיֵּשׁ צָרֶבֶת... כְּשֶׁיֵּשׁ מִישֶׁהוּ חוֹלֶה בַּמִּשְׁפָּחָה. אָז כֻּלָּם אוֹמְרִים מִיָּד: "מָתַי יָבוֹא כְּבָר מָשִׁיחַ?!" כְּשֶׁהַצָּרוֹת תּוֹכְפוֹת עָלֵינוּ, נִזְכָּרִים לְבַקֵּשׁ עַל הַגְּאֻלָּה...

הַאִם אִכְפַּת לָנוּ מִכְּבוֹד שָׁמַיִם? תִּקּוּן חֲצוֹת לֹא נוֹעַד כְּדֵי לְמַלֵּא אֶת הֶחָסֵר בְּחֶשְׁבּוֹן הַבַּנְק... מָשִׁיחַ לֹא יָבוֹא בִּשְׁבִיל לְסַדֵּר אֶת הַפַּרְנָסוֹת... הַמָּשִׁיחַ צָרִיךְ לָבוֹא כֵּיוָן שֶׁשְּׁכִינְתָּא בְּגָלוּתָא. כִּי הַשְּׁכִינָה בְּצַעַר!

עִנְיָנִים מִתּוֹךְ הַסֵּפֶר "מְתוֹק הָאוֹר" עַל סֵפֶר תְּהִלִּים חֵלֶק רִאשׁוֹן

אַף לֵילוֹת יִסְּרוּנִי כִלְיוֹתָי (טז, ז)

רַבִּי יְהוֹנָתָן אַיְבְּשִׁיץ בְּסִפְרוֹ "**אַהֲבַת יוֹנָתָן**" (אֵיכָה ג, יג) בֵּאֵר אֶת הַפָּסוּק עַל פִּי דִּבְרֵי הַגְּמָרָא (בְּרָכוֹת נה ע"ב): "לְאָדָם טוֹב אֵין מַרְאִין לוֹ חֲלוֹם טוֹב, וּלְאָדָם רַע אֵין מַרְאִין לוֹ חֲלוֹם רַע". וְהֵינוּ שֶׁהַצַּדִּיק, כְּדֵי לְכַפֵּר עַל מִקְצָת עֲוֹנוֹתָיו, מְיַסְּרִים אוֹתוֹ בָּעוֹלָם הַזֶּה בְּכָךְ שֶׁאֵין מַרְאִים לוֹ חֲלוֹם טוֹב, וּמֵאֵידָךְ הָרָשָׁע, כְּדֵי לְשַׁלֵּם לוֹ עַל מִקְצָת מִצְוֹתָיו, מַרְאִים לוֹ חֲלוֹם טוֹב וּבְכָךְ מְקַבֵּל שְׂכָרוֹ בָּעוֹלָם הַזֶּה. מוֹסִיפָה הַגְּמָרָא: "תַּנְיָא נָמֵי הָכִי: כָּל שְׁנוֹתָיו שֶׁל דָּוִד לֹא רָאָה חֲלוֹם טוֹב".

הוּא שֶׁאָמַר דָּוִד: "אַף לֵילוֹת יִסְּרוּנִי כִלְיוֹתָי" - הַכְּלָיוֹת הֵן הַיּוֹעֲצוֹת וּמַשְׁפִּיעוֹת עַל הַחֲלוֹם, וְהֵן יְעָצוּנִי שֶׁלֹּא יִהְיֶה חֲלוֹם טוֹב, בִּכְדֵי לְיַסְּרֵנִי וּבְכָךְ לְכַפֵּר עַל חֲטָאַי.

בכל עניני הגליון נא לפנות למיכאל0504-147001

"מכת נשיקה"

שיעור מס' 299 | פר' ויצא תשפ"ז

יקיר הי"ו הקים במסירות רבה יחד עם חבריו יישוב קטן בהרי השומרון. הם דאגו להקים במקום בית כנסת וכל הדרוש. התפתחות היישוב הייתה לזרא בעיני תושבי הכפרים העוינים שבסביבה. יום אחד התפתח ביניהם עימות שהפך למסוכן; התושבים הזעיקו את כוחות הביטחון, שהתמהמהו משום מה מלהגיע. השבאב הערבי ניצל את רגע החולשה, וכפסע היה בינם לבין הגרוע מכל. בלית ברירה, יקיר הוציא את נשקו וירה באוויר. הבעיה הייתה שתוך כדי האירוע הגיעו כוחות הביטחון, אחד מהמפקדים שם, סבר שהירי הזה לא היה מוצדק, יקיר בילה חודשים רבים בתאי מעצר עד לבירור העניין. באותם ימים אפלים הוא מצא עצמו בודד ועצוב על שלקחו ממנו את כל חירותו והשפילו אותו עד עפר, הוא כאב עד דכדוכה של נפש היו רגעים קשים שבהם הכאב היה בלתי נסבל, לרגעים כבר התחרט על השקעתו הרבה בכל הפעולות שעשה לצורכי הקמת ובניית היישוב מתוך מסירות והקרבה. אך יקיר התעשת והחליט להתחזק, אני יהפוך את הלימון ללימונדה אמר, יקיר קיבל על עצמו נדר: כאשתחרר בע"ה, אמשיך בבניית היישוב במתחם מגורים נוסף וביתר שאת, כאשר הבית שלי יהיה הראשון שייבנה שם.

הנדר נסך ביקיר כוחות חדשים, הוא נשא תפילה להשי"ת שיסייע בידו לקיים את נדרו במהרה. "וידר יעקב נדר לאמר..." - לאמר לדורות שיהיו נודרים בעת צרה, משום דמצווה לידור בעת צרה, כדי שאם יעשה להם הקב"ה נס, לא ינכה להם מזכויותיהם אלא יהיה זה בזכות הנדר והתפילה; שמי שאינו נודר אלא בעת צרה לא ירגיל עצמו בנדרים, ולגבי זה לא נאמר "טוב אשר לא תידור משתדור ולא תשלם" - כך מסביר רבנו הזרע שמשון זיע"א, ומדייק כיון שלא גלי קרא שהוא יותר טוב שלא ידור סתם, אלא פירש "משתדור ולא תשלם", ממילא ש"מ שיש מצב עדיף מזה יש מצב בו עדיף שכן תידור ותשלם, והיינו בעת שנודר בעת צרתו.

לאחר תקופה ארוכה של צער וסבל, יקיר שוחרר בחסדי שמים, ופנה לקיים את נדרו בעת הצרה ולבנות את ביתו, את הבית הוא איכשהו הצליח לבנות במעט החסכונות שנותרו לו, אך כמעט ולא נותר לו כסף עבור המטבח, ובוודאי שלא עבור הריהוט, יקיר, החליט להתפשר ולחפש מטבח ביד שנייה - משהו פשוט וזול התואם לכיסו.

הוא חיפש, ומצא מודעה מעניינת שצדה את עיניו: מטבח יוקרתי ומפואר, חדש לחלוטין מהקבלן, בשווי מאתיים אלף ש"ח, עומד למכירה במחיר מציאה של עשרים אלף ש"ח. יקיר נסע לצפון תל אביב, שם פגש את קבלן השיפוצים, שסיפר לו שבנה את הבית עבור יהודי אמיד מחו"ל, אך הלה לא אהב משום מה את העיצוב ומשכך החליט למכור את המטבח במחיר מציאה. יקיר בדק את איכות החומרים, מתברר שמדובר במטבח יוקרתי ואיכותי מעץ מלא, מיליון דולר כהגדרתו! חיש מהר הוציא את מעטפת המזומנים - שארית חסכונותיו שאותם רכש בעבודת כפיים צרופה - והעבירה לקבלן השיפוצים, שהציע לו לרכוש תמורת כחמשת אלפים ש"ח נוספים כמה ארונות יוקרתיים ומשובחים מעץ מהגוני. יקיר הסכים; הם סיכמו שלמחרת בבוקר יגיע יקיר עם כלי עבודה ורכב לפרק את המטבח והארונות, יקיר חזר לביתו שמח וטוב לב כשפיו מלא שיר, שבח והודאה

למחרת כשהגיע יקיר כמוסכם כדי לפרק את הארונות, ציפתה לו הפתעה: את הדלת פתחה לו גברת שלא הבינה מה הוא רוצה. היא אמרה שהיא אחותו של בעל הבית המתגורר בחו"ל ומנהלת עבורו את הפרויקט כשמידי פעם מגיעה בהפתעה לסיור באתר האחות הסבירה שלא נתנה כלל רשות לקבלן השיפוצים למכור את הרהיטים, ולמכירתו אין כל תוקף. היא שאלה אותו שאלות מוזרות מה הוא עושה בחיים ומה מצבו הכלכלי. יקיר סיפר לה על השקעתו הרבה בהקמת היישוב, כולל המאסר ומסכת הייסורים שעבר בימים הקשים בבתי המעצר.

אותה גברת התרגשה עד דמעות מהקשיים שיקיר עבר במהלך המאסר ואמרה לו שאחיה - שהוא כאמור יהודי אמיד מאוד - החליט לתרום את כל הריהוט ליהודי שבאמת זקוק לזה, ולפי סיפור חייו והקשיים שעבר במאסר נראה לה שהוא אכן ראוי לכך. לפיכך היא נותנת לו את המטבח, כולל כל הרהיטים, הנברשות וכו', חינם אין כסף. האחות הוסיפה ואמרה שקבלן השיפוצים ניסה בצורה לא הוגנת לנצל את ההזדמנות, למכור את הרהיטים ולהרוויח משהו נוסף על הדרך, אך היא לא תיתן לזה לקרות ותדאג שהקבלן יחזיר לו את כל הכסף בנוסף, האחות העניקה לו במתנה גם את דלת הכניסה היוקרתית, שעליה לבדה הם שילמו מאה אלף ש"ח. או אז התברר ליקיר שאותה המכה שכה כאבה לו, המאסר וההשפלה הייתה בעצם נשיקה מאת השי"ת להיטיבו באחריתו

ול"מכות נשיקה" נוספות: יוני מיהר לסיים באותו ערב את שיעורו הקבוע בדף היומי עם מגיד השיעור האהוב והמפורסם רבי אלי סטפנסקי שליט"א, המאהיב את התורה בפי לומדים רבים, ויצא לאחל מזל"ט בחתונה החתונה הייתה עמוסה עד לעייפה במשתתפים רבים שבאו לברך ולהתברך. לפתע פרצה התזמורת בשירת "ימים על ימי מלך" - השמועה פשטה בקהל כי ראש ישיבה פלוני, מגדולי הדור, הגיע לשמחה. הדוחק במרכז האולם, באזור שבו עמד יוני, גבר ומד הלחץ שם טיפס לגבהים מטורפים. בעוד יוני מנסה לחשב את צעדיו איך להימלט מן הצפיפות, ספג חבטה כואבת עד למאוד במצחו. ראשו התערפל ומבעד לערפילים שמע בקשת "סליחה, סליחה". מתברר שהצלם, שביקש בתוקף תפקידו להנציח את רגעי ההוד שבהם אותו אדם גדול רוקד עם החתן, נגח בשוגג עם מוט הפלאש במצחו של יוני.

ראשו של יוני היה סחרר וכאב עד להחריד, יוני הצליח איכשהו לדדות הביתה. שם הכינה לו רעייתו כוס תה מהביל ושני אקמולים, לך לישון מחר בוודאי תרגיש יותר טוב. אמרה לו רעייתו, אך למחרת כאב ראשו של יוני התגבר. בימים שלאחר מכן שכב בביתו כאוב פיזית, ובנוסך גם ליבו כאב עליו: מה הייתה חסרה המכה המיותרת הזו? ברור היה לו שהצלם לא התכוון ואף התנצל ע"כ, אך לו רק ידע את מחיר פזיזותו, את ימי העבודה שהפסיד ואת הכאבים הבלתי פוסקים המשביתים אותו לחלוטין... היה נזהר בכפליים

חלפו יומיים נוספים והכאב לא חולף, משכך פנה יוני לרופא. חומרת הכאב הבלתי פוסק הדליקה אצל הרופא נורה אדומה, ומשכך נתן לו הפניה לבדיקת CT בבית החולים. בבדיקה התגלה שכאב הראש נובע מבעיה רפואית אחרת, מסוכנת להחריד, שעלולה בכל רגע להתפתח לנכות לכל החיים. במקרים דומים ר"ל, שבהם לא תפסו את הבעיה קודם התפרצותה, היא הפכה את החולים לצמח ר"ל. הרופאים אמרו ליוני הנדהם: "בטח חשבת שקיבלת מכה, דע לך שקיבלת נשיקה שהצילה את חייך!"

לאחר הפרוצדורה הרפואית שעבר, חזר יוני לשיעורו של ר' אלי סטפנסקי הי"ו, שפרסם בהסכמתו את הסיפור ברבים, להודות ולהלל לשמך הגדול על ניסך ונפלאותיך על מכותיך ונשיקותיך.

רבנו הזרע שמשון זיע"א מסביר שהמכות והייסורים שסבל יעקב היו בעצם נשיקות אהבה וחיבה, "יעקב ביקש לישב בשלווה, קפץ עליו רוגזו של עשו". שואל רבנו הזרע שמשון זיע"א: הרי מטרת יעקב הייתה לפרסם את שם ה' בעולם, וכלשונו הק' שכל עצמם של האבות - שהיו שמחים לקנות רכוש רב - היה כדי להודיע גבורת ה' בעולם, שהוא מצליח על ידי אוהביו וזאת כדי שיתווספו להם גרים, כנאמר במדרש: "בארץ מגורי אביו - מגיורי אביו". ולכאורה קשה: הרי אם יעקב היה יושב בשלווה, היו מתווספים גרים רבים יותר שהרי יראו שטוב לצדיק? מתרץ רבנו הזרע שמשון זצוק"ל דאדרבה, אם יעקב היה יושב בשלווה היו אומרים הגויים, שהשלווה של יעקב הגיעה לו בזכות אבות או בעקבות מזלו הטוב שבו נולד; אבל כשיראו שיש לו ייסורים והוא גולה ומטלטל ממקום למקום, ואפילו הכי הקב"ה מצליחו - דווקא אז ירצו להתגייר, כי יכירו וידעו שהצלחתו היא מאת הקב"ה, שהוא מוחץ ורופא ומלא רחמים.

לעיתים המכה עצמה היא הרפואה בבחינת "מכת נשיקה", כפי שהרב סטפנסקי מוסיף ומספר בצעירותי הלכתי לתומי ברחוב בבורו פארק, לצידי צעד צעיר חרדי. לפתע נעצר רכב בחריקת בלמים, מתוכו יצאו גויים רעולי פנים, שהפליאו בו את מכותיהם עד שאיבד את הכרתו. הם זינקו חזרה לרכב שהמתין להם ונעלמו במהירות. כוחות ההצלה שהגיעו למקום טיפלו בו והחישו אותו לבית החולים. בינתיים, מדברי הקהל הרב שהתאסף התברר שמדובר באדם שנמצא בהליך גירושין, המכות הללו מטרתם היו להבהיר לו ולהחדיר להכרתו כי מומלץ לו לסיים את הסאגה המתמשכת ולתת גט בהקדם אך לצערם הלה איבד את הכרתו,

הייתי מסוקרן כמו כולם לשמוע כיצד הסתיים הסיפור. הנה מתברר שהמכות הללו היו בככל נשיקות עבורו, שכן בעקבותיהן חייו ניצלו: בבית החולים גילו שיש לו גידול מסוכן אותו חייבים לנתח ולהוציאו במהירות, מתברר שהמכות הכואבות היו בעצם נשיקות חיבה מהבורא יתברך שרצה להציל את חייו ושלח לו בחסדו "מכות נשיקה".

© כל הזכויות שמורות

ו' כסלו תשפ"ז | פרשת ויצא | גליון 875

פניני בית לוי

שע"י ביה"כ "בית לוי", רח' יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

מאמר הרב

נערך מספרו החדש של הרב שליט"א פניני בית לוי - חלק ג' > לרכישת הספר חייגו 0586666447 | 0585664447

הבריאה כולה תלויה באדם

בְּ פָרָשַׁת וַיֵּצֵא קָרָאנוּ עַל יַעֲקֹב אָבִינוּ: "וַיִּחַלֹּם וְהִנֵּה סֻלָּם מֻצָּב אַרְצָה וְרֹאשׁוֹ מַגִּיעַ הַשָּׁמָיְמָה..." יַעֲקֹב חוֹלֵם שֶׁסֻּלָּם מֻצָּב אַרְצָה וְהַמַּלְאָכִים עוֹלִים וְיוֹרְדִים בּוֹ. שׁוֹאֵל הַכָּתָב סוֹפֵר, הָיָה צָרִיךְ לִהְיוֹת בִּדְיוּק הָפוּךְ! הֲרֵי הַמַּלְאָכִים נִמְצָאִים בַּשָּׁמַיִם. קֹדֶם הָיָה צָרִיךְ לוֹמַר שֶׁהַמַּלְאָכִים יוֹרְדִים וְאַחַר כָּךְ עוֹלִים וּבַפְּסוּק כָּתוּב הֲפָכְךָ: "וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אֱ-לֹקִים עֹלִים וְיֹרְדִים בּוֹ".

מְתָרֵץ הַכָּתָב סוֹפֵר דָּבָר מַבְהִיל. בְּתְחִלַּת פָּרָשַׁת בְּרֵאשִׁית אוֹמֶרֶת הַתּוֹרָה שֶׁאָדָם נֶחְשָׁב לְפֶרֶא אָדָם, "וְעַיִר פֶּרֶא אָדָם יִוָּלֵד". אָדָם נוֹלָד פֶּרֶא, וּלְאַט לְאַט בְּמֶשֶׁךְ חַיָּיו יָכוֹל לַעֲלוֹת מַדְרֵגָה לְדַרְגָּה עַד שֶׁמַּגִּיעַ לְדַרְגָּה גְּבוֹהָה יוֹתֵר מִמַּלְאָךְ. לַמַּלְאָכִים יֵשׁ דַּרְגָּה אַחַת וְהֵם לֹא יְכוֹלִים לַעֲלוֹת אוֹ לָרֶדֶת, עֲלֵיהֶם נֶאֱמַר: "עוֹמְדִים". אוֹמֵר הַכָּתָב סוֹפֵר, זֶה הַפְּשָׁט בַּפְּסוּק: "וְהִנֵּה סֻלָּם מֻצָּב אַרְצָה", מְדֻבָּר בָּאָדָם עַצְמוֹ. הָאָדָם הוּא הַסֻּלָּם, אֲמָנָם נָצָב עַל הָאָרֶץ, אֲבָל "רֹאשׁוֹ מַגִּיעַ הַשָּׁמָיְמָה". הַהַשָּׂגוֹת שֶׁל הָאָדָם יְכוֹלוֹת לְהַגִּיעַ עַד הַשָּׁמַיִם. הַמַּלְאָכִים שֶׁעוֹלִים וְיוֹרְדִים, זֶה תָּלוּי. "וְהִנֵּה מַלְאָכִים עוֹלִים", כְּשֶׁהָאָדָם נִבְרָא הוּא פֶּרֶא וְהַמַּלְאָכִים עוֹלִים עָלָיו בְּדַרְגָּתָם, אֲבָל אַחֲרֵי שֶׁאָדָם הִתְקַדֵּם בַּחַיִּים וְהִשִּׂיג מַעֲלוֹת גְּדוֹלוֹת וְנִשְׂגָּבוֹת, הוּא כְּבָר בְּדַרְגָּה גְּבוֹהָה מִמַּלְאָךְ, עַד כְּדֵי כָּךְ שֶׁהַמַּלְאָכִים יוֹרְדִים וּפְחוּתִים מִמֶּנּוּ.

לְפִי זֶה מְבָאֵר הַשְּׁפַת אֱמֶת דָּבָר נִפְלָא: אִם נָשִׂים לֵב יֵשׁ כָּאן שִׁנּוּי בַּלָּשׁוֹן. קֹדֶם כָּתוּב: "וְהִנֵּה סֻלָּם מֻצָּב אַרְצָה..." וְאַחַר כָּךְ "וְהִנֵּה ה' נִצָּב עָלָיו". שׁוֹאֵל הַשְּׁפַת אֱמֶת לָמָּה יֵשׁ שִׁנּוּי בַּלָּשׁוֹן? אוֹ שֶׁיִּהְיֶה כָּתוּב "מֻצָּב" אוֹ "נִצָּב"! מַסְבִּיר הַשְּׁפַת אֱמֶת שֶׁיֵּשׁ הֶבְדֵּל בֵּין הַמִּלִּים. "מֻצָּב" הַכַּוָּנָה שֶׁהוּא צָרִיךְ סִיּוּעַ, הַסֻּלָּם לֹא יָכוֹל לַעֲמֹד לְבַדּוֹ. "נִצָּב" הַכַּוָּנָה שֶׁה' לֹא צָרִיךְ סִיּוּעַ. כֹּלוֹמַר כְּשֶׁכָּתוּב "נִצָּב" זֶה מִתְיַחֵס לְאָדָם שֶׁלֹּא יָכוֹל לַעֲמֹד לְבַד וְצָרִיךְ סִיּוּעַ.

לְמַעֲשֶׂה כָּל מַה שֶּׁקּוֹרֶה לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, תָּלוּי בָּאָדָם. כָּל מַעֲשֶׂה טוֹב יָכוֹל לְשַׁנּוֹת אֶת כָּל הַבְּרִיאָה לְטוֹב וּלְמוּטָב, הַכֹּל תָּלוּי בַּמַּעֲשֶׂה שֶׁל הָאָדָם. אוֹמֵר הָרַבִּי מִבֶּרְדִּיצ'וֹב: "דַּע מַה שֶּׁקּוֹרֶה לְמַעְלָה מִמְּךָ, מַה שֶּׁקּוֹרֶה לְמַעְלָה בַּשָּׁמַיִם הוּא מִמְּךָ, כִּי הָאָדָם יָכוֹל לִפְעֹל בָּעוֹלָם הַזֶּה יְשִׁירוֹת בַּשָּׁמַיִם וּלְהַגִּיעַ עַד כִּסֵּא הַכָּבוֹד!

זֶה לְמַעֲשֶׂה מַה שֶּׁיַּעֲקֹב אוֹמֵר בַּהֶמְשֵׁךְ: "וַיִּיקַץ יַעֲקֹב מִשְּׁנָתוֹ וַיֹּאמֶר אָכֵן יֵשׁ ה' בַּמָּקוֹם הַזֶּה וְאָנֹכִי לֹא יָדָעְתִּי". רַשִׁ"י בַּמָּקוֹם אוֹמֵר - אִם יָדָעְתִּי לֹא יָשַׁנְתִּי. לָמָּה לֹא הָיָה יָשֵׁן? הֲרֵי שָׁנָה הִיא דָּבָר טוֹב, וְהוּא חָלַם בִּשְׁנָתוֹ דְּבָרִים טוֹבִים? אֶלָּא שֶׁיַּעֲקֹב אָבִינוּ הֵבִין שֶׁאָדָם יָכוֹל לִפְעֹל בָּעוֹלָם הַזֶּה הַרְבֵּה כָּל כָּךְ שֶׁזֶּה מְשַׁנֶּה אֶת כָּל הַטֶּבַע. אִם הָיָה יוֹדֵעַ, לֹא הָיָה יָשֵׁן לָרֶגַע, כִּי הָיָה מְנַסֶּה לְשַׁנּוֹת כַּמָּה שֶׁיּוֹתֵר. כָּל רֶגַע שֶׁאָדָם חַי בָּעוֹלָם הַזֶּה הוּא נֶצַח, הוּא יָכוֹל לִפְעֹל דְּבָרִים שֶׁלְּמַעְלָה בַּשָּׁמַיִם יִהְיֶה לֹא יָכוֹל לִפְעֹל, וְכָל עוֹד הָאָדָם נִמְצָא בָּעוֹלָם הַזֶּה הוּא צָרִיךְ לְנַצֵּל, לַעֲשׂוֹת וְלִפְעֹל.

כְּדֵי שֶׁנָּבִין לְהֵיכָן אָדָם יָכוֹל לְהַגִּיעַ בַּדְּרָגָתוֹ, נָבִיא אֶת סִפּוּרוֹ שֶׁל הָרַב גַּמְלִיאֵל רַבִּינוֹבִיץ בְּסִפְרוֹ "טִיב הַפָּרָשָׁה". בְּאַרְצוֹת הַבְּרִית חַי בַּעַל תְּשׁוּבָה שֶׁהִתְחַתֵּן עִם גּוֹיֶרֶת. אוֹתָהּ גּוֹיֶרֶת נוֹלְדָה לִמְשֻׁפָּחָה עֲשִׁירָה מְאֹד, אֲבָא שֶׁלָּהּ הָיָה אַחַד הָעֲשִׁירִים הַגְּדוֹלִים בְּאַרְצוֹת הַבְּרִית וּרְכוּשׁוֹ נֶאֱמַד בְּמִילְיָארְדִים. הֵם חָיוּ בְּרֶוַח וּבְאֹפֶאר. הַבַּת שֶׁלָּהֶם, כְּשֶׁהִגִּיעָה לְגִיל 14, מָאֲסָה בְּכָל הַהֲנָאוֹת וְהַבִּלּוּיִים, כַּנִּרְאֶה שֶׁהַנְּשָׁמָה שֶׁלָּהּ נֶחְצְבָה בְּמָקוֹם גָּבוֹהַּ מְאֹד וְהִיא הִתְחִילָה לְהִתְקָרֵב לַיְּהֲדוּת, עַד שֶׁהֶחְלִיטָה לַעֲזֹב אֶת הַבַּיִת וְאֶת מַה שֶּׁקִּבְּלָה בַּיַּלְדוּת וּלְהִתְגַּיֵּר. כַּמּוּבָן שֶׁהַהוֹרִים שֶׁלָּהּ כָּעֲסוּ עָלֶיהָ, הֵם הִתְבַּיְּשׁוּ שֶׁהִיא מוֹרֶדֶת וְעוֹזֶבֶת אוֹתָם, אֲבָל הַהַחְלָטָה שֶׁלָּהּ הָיְתָה אַמִּיצָה וּנְחוּשָׁה.

אַחֲרֵי שֶׁהִתְגַּיְּרָה הֵם זָרְקוּ אוֹתָהּ מֵהַבַּיִת, וְאָסְפוּ אוֹתָהּ כַּמָּה בַּעֲלֵי חֶסֶד. הִיא הִתְחִילָה לְהִתְקַדֵּם וְלִלְמֹד עַד שֶׁבְּבוֹא הַיּוֹם מָצְאוּ לָהּ חָתָן, בַּעַל תְּשׁוּבָה טָרִי, וְהֵם הִתְחַתְּנוּ בַּחֲתֻנָּה פְּשׁוּטָה וּצְנוּעָה אֲבָל עִם הַרְבֵּה קְדֻשָּׁה. אַחֲרֵי הַחֲתֻנָּה הֵם שָׂכְרוּ דִּירָה קְטַנָּה וּפְשׁוּטָה, אֵין לָהֶם כֶּסֶף, וְכָךְ הִתְחִילוּ אֶת חַיֵּיהֶם יַחַד. בַּתְּחִלָּה הִסְתַּדְּרוּ, אֲבָל כְּשֶׁהִתְחִילוּ לְהַגִּיעַ הַיְלָדִים בָּזֶה אַחַר זֶה, הֻחְלוּ קְשָׁיֵי הַפַּרְנָסָה. הֵם נִסּוּ לַעֲבֹד בְּכָל מִינֵי עֲבוֹדוֹת אֲבָל לֹא הִסְתַּדְּרוּ בָּהֶן. לֹא הָיָה לָהֶם מָזָל. הַמַּצָּב הָיָה קָשֶׁה מְאֹד, אֲבָל הֵם הֶחְלִיטוּ שֶׁיִּתְחַזְּקוּ בֶּאֱמוּנָה וְלֹא יִתְיָאֲשׁוּ.

> לְמַעֲשֶׂה כָּל מַה שֶּׁקּוֹרֶה לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, תָּלוּי בָּאָדָם. כָּל מַעֲשֶׂה טוֹב יָכוֹל לְשַׁנּוֹת אֶת כָּל הַבְּרִיאָה לְטוֹב וּלְמוּטָב, הַכֹּל תָּלוּי בַּמַּעֲשֶׂה שֶׁל הָאָדָם. אוֹמֵר הָרַבִּי מִבֶּרְדִּיצ'וֹב: "דַּע מַה שֶּׁקּוֹרֶה לְמַעְלָה מִמְּךָ", מַה שֶּׁקּוֹרֶה לְמַעְלָה בַּשָּׁמַיִם הוּא מִמְּךָ

הֵם הָלְכוּ לְהִתְיַעֵץ עִם אַחַד הָרַבָּנִים שֶׁאָמַר לָהֶם שֶׁאִם הֵם רוֹצִים לְהַמְשִׁיךְ לִחְיוֹת טוֹב לְמִרוֹת הַקֹּשִׁי, כְּדַאי שֶׁיִּלְמְדוּ אֶת חוֹבוֹת הַלְּבָבוֹת. הַבַּעַל קָנָה אֶת הַסֵּפֶר וְהֵחֵל לִלְמֹד עִם אִשְׁתּוֹ אֶת שַׁעַר הַבִּטָּחוֹן שֶׁל רַבֵּנוּ בַּחַיֵּי. הֵם לָמְדוּ בְּכָל יוֹם. אִם יֵשׁ אֲרוּחַת עֶרֶב מַה טּוֹב וְאִם לֹא, אֲרוּחַת הָעֶרֶב הָיְתָה חוֹבוֹת הַלְּבָבוֹת. כָּךְ בְּכָל עֶרֶב הוּא הִסְבִּיר לְאִשְׁתּוֹ מָה אוֹמֵר חוֹבוֹת הַלְּבָבוֹת וְזֶה נָתַן לָהֶם כֹּחַ וְעִדּוּד לָדַעַת שֶׁפַּרְנָסָה מִידֵי הַקָּבָּ"ה. בְּמֶשֶׁךְ כַּמָּה שָׁנִים חָיוּ בְּעֹנִי, אֲבָל בֶּאֱמוּנָה גְּדוֹלָה.

הַמַּצָּב הִרְוִחְנִי שֶׁלָּהֶם עָשָׂה רֶעֶשׁ גָּדוֹל בַּשָּׁמַיִם. שִׁנֵּיהֶם הִגִּיעוּ מְמֻקּוֹמוֹת נְמוּכִים וְעָלוּ בְּכֹחוֹת עַצְמָם, הִתְחַזְּקוּ וְלֹא הִתְלוֹנְנוּ לַקָּבָּ"ה, אָכְלוּ פַּת לֶחֶם יְבֵשָׁה הָעִקָּר לַעֲבֹד אֶת ה'! הֶחְלִיטוּ בַּשָּׁמַיִם שֶׁהַגְּלָגֵל יִתְהַפֵּךְ וְהַמִּשְׁפָּחָה תַּהֲפֹךְ לְעֲשִׁירָה. בְּאַחַד הָעֲרָבִים אַחֲרֵי שֶׁסִּיְּמוּ אֶת הַלִּמּוּד בְּחוֹבוֹת הַלְּבָבוֹת, אָמַר לְאִשְׁתּוֹ שֶׁבָּעֶרֶב עָסַק בְּנֻדַּל"ן וְאוּלַי יֵחָזֵר לָזֶה. אִשְׁתּוֹ שָׂמְחָה וְעוֹדְדָה אוֹתוֹ בְּכָךְ.

לְמָחֳרַת הִתְקַשֵּׁר לְאָחַד מֵחֲבֵרָיו שֶׁעָבַד בְּתִחוּם הַנַּדְל"ן וְשָׁאַל אוֹתוֹ אִם יֵשׁ לוֹ לָתֵת לוֹ מִבְנֶה לְמִכֹּר. הֶחָבֵר קָבַע אִתּוֹ פְּגִישָׁה שֶׁבָּהּ סִפֵּר לוֹ שֶׁיֵּשׁ לוֹ נֶכֶס שֶׁתָּקוּעַ כְּבָר עֶשֶׂר שָׁנִים, וְאָמַר לוֹ שֶׁאִם יַצְלִיחַ לִמְכֹּר אוֹתוֹ, הוּא יָכוֹל לְהִתְעַשֵּׁר בֶּן רֶגַע, כִּי מְדֻבָּר בְּנֶכֶס גָּדוֹל מְאֹד בְּמֶרְכַּז מַנְהַטֶּן שֶׁשָּׁוֶה אַרְבָּעִים מִילְיוֹן דּוֹלָר. יָדַע הַיְּהוּדִי שֶׁאִם הַקָּבָּ"ה זִמֵּן לוֹ אֶת הַמִּבְנֶה הַזֶּה, זוֹהִי הַהִשְׁתַּדְּלוּת שֶׁלּוֹ. הוּא לָקַח מֵהֶחָבֵר אֶת כָּל הַפְּרָטִים וְאָמַר שֶׁהוּא מוּכָן לְנַסּוֹת. כַּמּוּבָן שֶׁיָּדַע שֶׁהַכֹּל מְשֻׁמָּיִם, אֲבָל עָשָׂה אֶת כָּל הַמַּאֲמָצִים לְמִכֹּר.

המשך בעמוד 3 >>

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
16:01	17:12	17:47

ע"פ לוח "אור החיים" לבני זמני ירושלים

העלון מוקדש לעילוי נשמתו של המקובל הקדוש והטהור
רבי **רחמים עטייה** בן ג'מילה זצוק"ל
וכן לע"נ אשת חבר הרבנית **שושנה** בת פרחה ע"ה תנצב"ה

צינור העשירות

א ת המעשה המדהים הבא סיפר הרב גואל אלקריף שליט"א: לפני כמה שנים, פרצה הסלמה חמורה בגבול הדרום. יישובי הדרום ספגו מאות ואלפי רקטות, ותושבי הדרום שהו רוב הזמן במקלטים או שברחו לערי המרכז. לאברך אחד, אב לשבעה ילדים, שהיה גר ביישובים אלו, לא היה ממ"ד בביתו, ובכל פעם שהושמעה אזעקה, היה חייב לרוץ עם אשתו ושבעת ילדיו עד למקלט שהיה מעט רחוק מביתם, בזמן קצרצר ומסוכן.

המצב היה בלתי נסבל, ובלית ברירה, הוא פנה אל גיסו המתגורר באיזור המרכז, וביקש ממנו אם יוכל לבוא עם משפחתו להתארח אצלו, עד אשר תסתיים המערכה. הגיס, שהיה גם הוא בעל משפחה ברוכת ילדים, ומצבו הכלכלי לא היה הכי זוהר ובקושי גמר את החודש, לא חשב פעמיים, ואמר לו: "בוודאי, מה השאלה?! בואו אלינו בשמחה. תגיעו, וכבר נסתדר". נסו לתאר איך נראה בית של 8 נפשות, שכע מצטרפים אליו עוד 9 נפשות (2 + 7)

חדר אחד של הילדים פונה לצורך הזוג החדש עם כמה ילדים, ושאר הילדים ישנו במזרנים בשאר החדרים ובסלון. כל זה נעשה מתוך אווירת שמחה ואטרקציה, כדי לקיים מצוות הכנסת אורחים ודאגה לבני המשפחה בשמחה ובצהלה. תחשבו איך היו נראות הארוחות: אשתו של הגיס הכינה כל בוקר ארוחה כפולה - במקום ל-8 איש, כעת הכינה ל-17 איש! ארוחת צהריים בשרית כפולה, וכן ארוחת ערב.

בעלת הבית לא חסכה במאכלים והשקיעה בשביל אחותה היקרה, ונתנה לה הרגשה טובה, כדי שתעבור את התקופה המאתגרת בנחת ושמחה. כמובן, שהם לא דרשו מהם שקל אחד, ואף לא רצו שישתתפו איתם - "חסד עושים מכל הלב ובאהבה", אמרו לעצמם. הבית היה גועש ורועש בילדים, אך כאן רואים רק את העזרה למשפחה שנמצאת במצוקה.

לאחר כמה ימים, הבין הגיס המארח כי הוא חייב לקחת הלוואה, אחרת לא יוכל לגמור את החודש במצב זה. ולכן, פנה אל גמ"ח שנתן לו הלוואה, כדי שיוכל לערוך קניות ברווח לשתי המשפחות יחדיו. כך חלפו הימים, והשבתות, ולמרות הקושי שנוצר מיום ליום, אמר הגיס לאשתו: "לא חושבים האם נוח לנו או לא. חושבים על אחים שלנו שנמצאים במצוקה, ולה' הישועה. בורא עולם שמח בזה, וזה מה שהוא רוצה".

לאחר שלושה שבועות, הושגה הפסקת אש בין ישראל לארגוני הטרור, והמשפחה הנודדת החליטה לשוב לביתה. הם לא הפסיקו להודות לגיס ואשתו על אירוח כיד המלך בתנאים לא קלים, ואף רצו לשלם להם על כך, אך הגיס ואשתו לא הסכימו לקבל מאומה, וברכו אותם לשלום. כעת, היה הגיס צריך לשלם את הלוואת הגמ"ח מלבד ההוצאות החודשיות - ניסיון גדול מהשמיים.

הבית חזר למצבו הרגיל, כשכל ילדי הבית חזרו למקומם ולחדרם הטבעי. והנה, לאחר ימים בודדים, מתקשרת האשה אל בעלה: "תגיע מיד, שוד ושבר!. פיצוץ רציני בצנרת המטבח בבית". כל הבית התמלא במים, ונראה כי הבעיה מורכבת ורצינית. הוזמן למקום אינסטלטור שקבע כי חייבים לשבור חרסינות, לעקור בלטות ולהחליף את כל הצנרת. עלות התיקון: אלפי שקלים... תלוי ברמת הנזק!. מה לעשות?!... אין ברירה, אי אפשר להישאר בבית מוצף.

יצר הרע ניסה להיכנס בליבם של בני הזוג ואמר להם... "וכי זו תורה וזו שכרה? רק לפני כמה ימים סיימנו לארח זוג עם שבעה ילדים במשך שלושה שבועות שלימות. וכעת אנו מקבלים 'תיק' רציני כזה של נזק בעלות אלפי שקלים?!". אך הזוג שהיו בני תורה ודבוקים בה', הסירו את המחשבות הללו, ורק שיננו: "אין דבר במקרה, הכל בהשגחה לטובה. אם ה' החליט לעשות כך, ובפרט אחר האירוח המיוחד - כנראה שזה רחמים כה גדולים שבאים להציל אותנו מדברים גדולים יותר". מה האדם באמת מבין בעולם הזה?!...

לאחר כמה דקות, הגיע האינסטלטור עם ציוד כבד, והחל להרים את הבלטות עם מכשיר קונגו רב עוצמה. לפתע, אחר שהגיע לעומק, בקעה אלומת אור מלמטה. האינסטלטור לא הבין מה קורה פה, והמשיך לחפור, אך הבור והאור גדלו עוד יותר. לפתע, הוא חשב כי המטבח והבית יושבים על בולען גדול ומסוכן שיכול לגרום לבית לקרוס לתוכו. הוא ממשיך לקדוח, עד שהתגלתה ההפתעה הגדולה...

כאשר קבלן הבניין החל בבניית הבניין לפני שנים, הוא החל ביסודות ובבניית חניון תת קרקעי, שעליו אמור להיבנות הבניין. אלא, שהוא לא קיבל מהעירייה את האישורים לבניית החניון באיזור זה, ולכן, למרות שהכין את תשתית החניון, הוא לא המשיך אותו, ובנה את הבניין על שלד החניון האטום. האברך שהיה גר בקומה ראשונה, גילה לתדהמתו שהוא חי על תשתית חניון ריקה. הוא פנה לאנשי המקצוע המתאימים, ואף הביא קבלן מומחה, עד שהבין שהוא יושב על מכרה זהב.

> הבית חזר למצבו הרגיל, כשכל ילדי הבית חזרו למקומם ולחדרם הטבעי. והנה, לאחר ימים בודדים, מתקשרת האשה אל בעלה: "תגיע מיד, שוד ושבר!. פיצוץ רציני בצנרת המטבח בבית"

אחר התייעצויות הוא החליט: הוא יבנה דירה 3 חדרים מהירידה לביתו לחניון. התשתיות כבר מוכנות, וצריך לעשות חלוקה ותכנון בניה. הוא יקח הלוואה גדולה, וכשהדירה הנוספת תהיה מוכנה, הוא ישכיר אותה בסכום שווה שיניב לו רווח חודשי גדול ובכך יחיה ברווח וכבוד! אלא, שכאשר התגלה האוצר הגדול, נכנסו השכנים לסיפור, ואמרו לו: "החניון אינו רק שלך! אין לך רשות להשתלט עליו! הוא שייך לכלל הדיירים בבניין ואינך יכול לבנות בו על דעת עצמך!".

מהיותם אנשים יראי ה', החליטו ללכת לדין תורה, ומה שהרבנים יכריעו - כך יקיימו כולם. בית הדין שמע את הדברים והכריע כי החניון שייך אך ורק לקבלן שבנה. הם פנו לקבלן, שאמר: "סיימתי את הבניה לפני זמן רב באיזורכם, ואין לי מה לעשות בחניון, אך אני דווקא זוכר את האברך מהקומה הראשונה, הוא היה מאד נעים הליכות ונחמד. לכן, כיוון שהדבר תלוי בי, אני נותן לו את הזכות לבנות ככל אשר יחפוץ בחניון ללא שום תמורה".

האברך התרגש והחל לשורר ולזמר לבורא עולם על החסד הגדול. תוך כמה חודשים הסתיימה הבנייה, ובקלות הגיעו שוכרים לדירה החדשה שהניבה רווחים יפים מאד בכל חודש. והאברך ואשתו, שלא הבינו מהיכן נופל עליהם 'נזק כלכלי' גדול שכזה של פיצוץ בצנרת, וכל זה אחר שלושה שבועות של הכנסת אורחים במסירות נפש כיד המלך, ראו כיצד הפך הדבר לישועה גדולה ולרווח גדול לשנים רבות!. מאברך שלא גמר את החודש ואירח משפחה עם 9 נפשות בהלוואה, הפך להיות אדם שחי ברווח וכבוד.

איך זוכים לכך? התשובה ברורה: אדם שעושה טוב לשני, בלי שאלות ובלי חשבונות, ה' דואג לו ופותח לו שערים גדולים ואף חניונים תת קרקעיים! כך מתארת התורה הקדושה על החסד העצום שעשתה רחל עם לאה, מסרה לה את הסימנים ביודעה שלאה תינשא ליעקב, ואילו היא עתידה להשתדך עם עשו, ואף על פי כן ולמרות ההפסד העצום הצפוי לה, דבקה בחסד עם אחותה. והשכר לא איחר לבוא, לאחר שהתורה מספרת שרחל נישאה ליעקב ולא זכתה לבנים, בעוד לאה והשפחות כן, אומרת התורה "ויזכור א-לקים את רחל" - ואומר רש"י זכר לה שמסרה סימניה לאחותה, כלומר שבזכות החסד שעשתה עם לאב, זכתה רחל לבנים. (מתוך 'נאה דורש')

המשך מעמוד 1 <<

הוּא גַּם פִּרְסֵם מוֹדָעָה בָּעִתּוֹן עַל מְכִירַת הַנֶּכֶס.

בְּאוֹתָם זְמַנִּים נָהֲגוּ עֶשְׂיְרֵי מַנְהָטֶן לְהֶחֱלִיק עַל הַקֶּרַח וְאַחַר כָּךְ לָשֶׁבֶת וְלָנוּחַ עִם הָעִתּוֹן הַיּוֹמִי. אַחַד הָעֲשִׂירִים שֶׁיָּשַׁב לָנוּחַ לְאַחַר שֶׁהֶחֱלִיק עַל הַקֶּרַח, פָּתַח אֶת הָעִתּוֹן שֶׁהִזְדַּמֵּן לְיָדָיו, עִלְעֵל בּוֹ וְרָאָה אֶת מוֹדַעַת הַמְכִירָה שֶׁפִּרְסֵם הַיְּהוּדִי. זֶה עִנְיֵן אוֹתוֹ וְהוּא הִתְקַשֵּׁר לְאוֹתוֹ בַּעַל תְּשׁוּבָה, שֶׁעָנָה לַטֶּלֶפוֹן וְלֹא הֶאֱמִין, הֶעָשִׁיר רוֹצֶה לְהַפְגִּישׁ אִתּוֹ. הֵם נִפְגְּשׁוּ, הַפְּגִישָׁה הָיְתָה מְצֻלַּחַת מְאֹד וְהֶעָשִׁיר רָצָה לַחְתֹּם חוֹזֶה וַאֲפִלּוּ לְשַׁלֵּם אֶת כָּל הַסְּכוּם בְּמֻלּוֹאוֹ. כַּעֲבוֹר שָׁבוּעַ הַכֶּסֶף שֻׁלַּם בְּמִזְמָן, וּמִיָּדָעֻנוּ קִבֵּל עַל הַתִּוּוּךְ מִיְּלִיוֹן וּמֵאתַיִם אֶלֶף דּוֹלָר! זֹאת הָיְתָה רַק יִרַיַּת הַפְּתִיחָה. בְּזִכּוּת הָעִסְקָה הַמְּצֻלַּחַת שְׁמוֹ הָלַךְ לְפָנָיו וְהוּא הָפַךְ לִהְיוֹת אֶחָד הַמַּקְצוֹעָנִים בְּתָּחוּם, עִם הַרְבֵּה סִיְּעָתָא דִּשְׁמַיָּא. זֶה אָדָם שֶׁמּוּכָן לִמְסֹר נֶפֶשׁ, וּבַדִּרְגָּה שֶׁלּוֹ הִגִּיעַ לְמַצָּב שֶׁבַּשָּׁמַיִם הִכְרִיזוּ עָלָיו שֶׁחַי בֶּאֱמוּנָה וְעָזְרוּ לוֹ.

ה"בַּת עַיִן" קָבוּר בְּצְפַת, וְיָדוּעַ שֶׁבְּקָשֵׁי הָיָה יוֹצֵא מִבֵּיתוֹ, כִּי הָיָה שָׁקוּעַ בְּלִמּוּד. יוֹם אֶחָד רָאוּ אוֹתוֹ בְּלְוָיָה שֶׁל אָדָם פָּשׁוּט וְלֹא מֻכָּר. זֶה הָיָה פֶּלֶא, שֶׁהַ"בַּת עַיִן" הַקְּדִישׁ מִזְּמַנּוֹ הַיָּקָר לְאָדָם פָּשׁוּט, שֶׁבַּלְוָיָה שֶׁלּוֹ הִשְׁתַּתְּפוּ בְּקֹשִׁי עֶשְׂרִים אִישׁ. בְּזַמָּנוֹ הָיָה נָהוּג שֶׁלִּפְנֵי שֶׁטּוֹמְנִים אֶת הַגּוּפָה, מַטְבִּילִים אוֹתָהּ בְּמִקְוֶה הָאֲרִ"י וְאַחַר כָּךְ מַחֲזִירִים אֶת הַתַּכְרִיכִים וְקוֹבְרִים. הַנּוֹכְחִים בַּלְוָיָה שָׁמוּ לֵב בְּזַמַּן הַטְבִילָה שֶׁרַגְלֵי הַנִּפְטָר חֲרוּכוֹת וּשְׁחוֹרוֹת, לֹא מְדֻבָּר בְּפָצַע, אֶלָּא כָּל הָרַגְלַיִם שְׁחוֹרוֹת וּמְפֻיָּחוֹת. הֵם יָצְאוּ הַחוּצָה וְשָׁאֲלוּ אֶת הָאַלְמָנָה לְכֶשֶׁר הַדָּבָר.

סִפְּרָה הָאַלְמָנָה מַעֲשֶׂה שֶׁהָיָה: בַּעְלָהּ בִּבְחָרוּתוֹ, בְּגִיל 18, הָיָה רוֹכֵל שֶׁעוֹבֵר מִבַּיִת לְבַיִת. פַּעַם הִגִּיעַ לְבַיִת שֶׁל גּוֹיָה וּמָצָא חֵן בְּעֵינֶיהָ. הִכְרִיחָהּ אוֹתוֹ הַגּוֹיָה לְהִתְחַתֵּן אִתָּהּ וְלֹא רָצָה, אַךְ הִיא הִמְשִׁיכָה וּבְעַל כָּרְחוֹ עָנָה אָמֵן. הִיא לֹא רָצְתָה שֶׁיַּחֲזֹר בּוֹ וְקִבְּעָה יוֹם נִשּׂוּאִין כַּעֲבוֹר יוֹמַיִם. הִיא הִזְמִינָה אֶת כֻּלָּם לְאוּלָם יָפֶה וְגָדוֹל, וְשָׂמְרָה עָלָיו שֶׁלֹּא יִבְרַח. בְּיוֹם הַחֻתָּנָה הִלְבִּישָׁה אוֹתוֹ בִּבְגָדִים יָפִים וְהוֹשִׁיבָה אוֹתוֹ עַל כִּסֵּא כָּבוֹד. הוּא יָשַׁב שָׁם וְהַלֵּב שֶׁלּוֹ נִשְׂרָף, עַל שֶׁהוּא נִמְצָא עִם עֲרֵלִים. הוּא לֹא יָדַע מַה לַּעֲשׂוֹת וּלְפֶתַע שָׂם לֵב שֶׁבְּמִרְכַּז הָאוּלָם עוֹמֶדֶת חֲבִית גְּדוֹלָה מְלֵאָה בְּגֶחָלִים שֶׁמְּחַמְּמִים אֶת הָאוּלָם. כְּשֶׁכֻּלָּם הָיוּ עֲסוּקִים, הוּא קָפַץ לְתוֹךְ הֶחָבִית לַגֶּחָלִים הַבּוֹעֲרוֹת וְהָיָה שָׁם כַּמָּה שְׁנִיּוֹת. כְּשֶׁרָאוּ אֶת זֶה הָעֲרֵלִים שֶׁהִגִּיעוּ לַחֻתָּנָה אָמְרוּ לַכַּלָּה שֶׁהוּא שׁוֹטֶה, וְהֵם לֹא יַאֲפְשִׁרוּ לוֹ לְהִתְחַתֵּן עִם הַגְּבִירָה, לֹא יָקוּם וְלֹא יִהְיֶה! זָרְקוּ אוֹתוֹ מֵהָאוּלָם בְּבֹשֶׁת פָּנִים. הוּא יָצָא מֵהָאוּלָם בְּזִחְילָה, שָׂמַח עַל שֶׁנִּצַּל מֵעֲבֵרָה וְהָרַגְלַיִם שֶׁלּוֹ שֻׁנְשְׂרְפוּ נִשְׁאֲרוּ כָּךְ עַד סוֹף יָמָיו.

אוֹמֵר ה"בַּת עַיִן" שֶׁהוּא הָיָה בְּבֵיתוֹ וּפִלְפֵּל רָאָה עָמּוּד אֵשׁ שֶׁמַּגִּיעַ עַד הַשָּׁמַיִם. הוּא הִסְתַּכֵּל מֵהַחַלּוֹן וְרָאָה שֶׁעַמּוּד הָאֵשׁ יוֹצֵא מִמְּרִכַּז לְוָיָה וְהֵבִין שֶׁמְּלַוִּים כָּעֵת אָדָם גָּדוֹל, וְצָרִיךְ לְהִשְׁתַּתֵּף בַּלְוָיָה. הוּא הוֹסִיף וְאָמַר: "תֵּדְעוּ לָכֶם שֶׁאָדָם זֶה הִגִּיעַ בְּקִפִּיצָה אַחַת לְכִסֵּא הַכָּבוֹד", כִּי מִי שֶׁהָיָה מוּכָן לְמְסֹר נַפְשׁוֹ וְלֹא לְהִטָּמֵא, זֶה הִגְבִּיהַּ אוֹתוֹ עַד כִּסֵּא הַכָּבוֹד", תִּרְאוּ מַה זֶּה בֶּן אָדָם, לְהֵיכָן יָכוֹל לְהַגִּיעַ!

אֲנַחְנוּ לֹא צְרִיכִים לְקַפֵּץ לְתוֹךְ הָאֵשׁ, מַסְפִּיקָה פְּעָלָה אַחַת פְּשׁוּטָה, חִזּוּק, כְּדֵי לִבְקֹעַ שְׁעָרִים וְלַעֲלוֹת. הָרַב בִּידֶרְמָן אוֹמֵר: "עַכְשָׁו הִתְיַקֵּר הַחַד פַּעֲמִי", לְפָעָמִים אָדָם נִמְצָא בְּכָל מִינֵי מְקוֹמוֹת וְאוֹמֵר לְעַצְמוֹ אֶשְׁמֹר עַל עֵינַי בְּאֹפֶן חַד פַּעֲמִי. אֲפִלּוּ הִתְגַּבְּרוּת חַד פַּעֲמִית, אֲנַחְנוּ לֹא יוֹדְעִים כַּמָּה הִיא יְקָרָה בַּשָּׁמַיִם. אָדָם שֶׁשּׁוֹמֵר עַל הַפֶּה שֶׁלּוֹ מִלָּשׁוֹן הָרַע, גַּם בְּאֹפֶן חַד פַּעֲמִי, אֲנַחְנוּ לֹא יוֹדְעִים כַּמָּה זֶה יָקָר בַּשָּׁמַיִם! כָּל הִתְגַּבְּרוּת קְטַנָּה מֵבִיאָה לְדַרְגָּה שֶׁל יוֹתֵר מִמַּלְאָךְ! בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם נִתְחַזֵּק וְנַעֲלֶה, וּוַדַּאי שֶׁהַקָּבָ"ה יַעֲזֹר לָנוּ.

בברכת שבת שלום, הרב אברהם עטיה

אחרית הימים

המלחמה האחרונה (ס"ה) - וְאֶצְרֹף כָּבֹר סִיגָיִךְ

כשאנחנו מדברים על המושג הזה שנקרא "עמלק", בדרך כלל אנחנו מדמיינים גוי רשע, שאינו יהודי מעם ישראל כלל וכלל, מזרע עמלק... אך כבר הוכחנו מהזוהר במאמר הקודם שגם בלעם וגם בלק "מסטרא דעמלק הוו" (מצד עמלק היו), וכידוע בלעם ובלק ממש לא היו מזרע עמלק המקראי נכדו של עשו, ולכן המושג עמלק לאו דווקא שייך לזרע פיזית, אלא עמלק זו אף אידאולוגיה שמהותה להשמיד להרוג ולאבד, הן על ידי שמד גופני והן על ידי שמד רוחני, את נושאי דגל האמונה בבורא עולם ובתורתו.

ולהפתעת רבים, ובפרט כאלה שהיה קשה להם להכיל את המציאות, במאמר הקודם הוכחנו מהזוהר (בראשית כה„ נשא קכו.) שיש גם כאלה "יהודים", המדברים עברית שוטפת ורהוטה, אך נשמתם לא מעם ישראל! למשל, מערכת החוק והמשפט בימינו שהם מצד עמלק! ולכן הגאולה תלויה בסילוק מערכת החוק הנוכחית מישראל, שעל ידי מחיית עמלק, יהיה שמו של הקב"ה שלם וכסאו שלם.

וכמו שאומרת הגמרא (סנהדרין צח.): "אין בן דוד בא עד שיכלו כל **שופטים** ושוטרים מישראל", והמקבילה לה (שבת קלט.): "ואין הקב"ה משרה שכינתו על ישראל עד שיכלו **שופטים** ושוטרים רעים מישראל", ושניהם מקרא אחד דרשו, שנאמר (ישעיה א, כה): "וְאָשִׁיבָה יָדִי עָלָיִךְ, **וְאֶצְרֹף כְּבֹר סִיגָיִךְ**, וְאָסִירָה כָּל בְּדִילָיִךְ, וְאָשִׁיבָה שֹׁפְטַיִךְ כְּבָרִאשֹׁנָה וְיֹעֲצַיִךְ כְּבַתְּחִלָּה". כלומר, כמו שהצורף מפריד את הסיגים מהכסף היקר ומסיר ממנו את הפסולת, כך הקב"ה יפריד לעתיד לבוא את הערב רב הרשעים מישראל.

ותחזיקו חזק שלא תיפלו! תתבוננו היטב במילים האלה ובאותיות המודגשות: "וְאֶצְרֹף כַּבֹּר סִיגָיִךְ". כל אות אמצעית או לחילופין בדילוג שווה של 4 אותיות בין האות צ' לאות ב' ובין האות ב' לאות ג' יוצא לכם אחד לאחד המילה - **בג"צ!** מבינים עד כמה שאנחנו קרובים לגאולה העתידה?!

כפי ששמתם לב, הנביא מדבר על הצורך להפריד את הרע מהטוב, וכמו שאומר המצודות: "וְאָשִׁיבָה" - "להכותך מכה אחר מכה". "וְאֶצְרֹף"- "אסיר ממך הסיג כמו שמסירים כתמי הבגד ע"י הבורית".

אם תבקשו מיצרן שייצר לכם מכונת כביסה שבמהלך הכיבוס מרטיבה ומכבסת רק את הכתמים בלי לגעת בשאר הבגד הלבן, הוא יצחק בקול רם, כי אין חיה כזאת. הבגד הלבן, על אף שהוא נקי מלכלוך נרטב כולו, עובר סחרחורת עם מים בטמפרטורה גבוהה, למה? כדי להסיר את הכתמים! במילים אחרות, תהליך הפרדת הערב רב מישראל יצטרך להיעשות על ידי סבל לטובים ולרעים כאחד, וזה מה שאמרו חז"ל שקודם הגאולה יבואו חבלי משיח, בהם יתפרדו כל פועלי און.

כך שכל העולם היהודי יצטרך לסבול, ובוודאי מנטלית, אמנם מי ינצל מאובדן? זה תלוי בבחירת האדם ביד מי הוא הולך, ביד היצר או ביד היוצר

אך בשונה ממכונת הכביסה מעשה ידי אדם, ליהודי מעשה ידי אומן יש אופציה במידת מה להינצל בנקיטת דרכי פעולה שאותה גילו לנו חז"ל: "הרוצה להינצל מחבלי משיח יעסוק בתורה ובגמילות חסדים" וכמובן להיות ירא שמים, כי לולא יראת שמים דרך הפעולה לא תעבוד כמובא בגמרא (סנהדרין צח:). אך צריך לדייק מדברי חז"ל ומדברי הנביא ישעיה, שאמנם בתקופת חבלי המשיח ניתן יהיה **להינצל** מאובדן חלילה, אך לא ניתן **להימלט** מסבלם כל זמן שהכתם דבוק בחולצה. שאף אם תמצא לומר שהיהודי החרד על דבר ה' אכן יצליח להינצל מחבלי משיח, ברור ופשוט שלא ימלט מהסבל והצער שיגרם לשאר העם, וכבר ראינו איך ציבור שלם הרגיש בלבו יום אבל לאומי על מה שארע בשמיני עצרת תשפ"ד, על אף שלא היה לו קרוב שניזוק מהטבח הנורא.

כך שכל העולם היהודי יצטרך לסבול, ובוודאי מנטלית, אמנם מי ינצל מאובדן? זה תלוי בבחירת האדם ביד מי הוא הולך, ביד היצר או ביד היוצר. במאמר הבא אי"ה נתייחס לדבריו היסודיים של הגאון מוילנא בנוגע לבירור הסופי מגלות הערב רב באחרית הימים.

הרב עמירם טובי הי"ו

לשאלות ובקשת מאמרים קודמים ניתן לשלוח מייל:
otubon1@gmail.com
לשמיעת השיעורים בקול הלשון - חייגו 03-6171111, הקישו 7* ואז 956363

לכבוד שבת קודש
ויצא התשפ"ז

אופק חדרה

	הדלקת הנר	יציאת השבת	רבינו תם
לוח מקומי	16:06	17:15	17:50
אור החיים	16:20	17:10	17:43

"ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה" (כח, י)

כאשר התורה מספרת על הליכת יעקב לחרן, היא כותבת זאת בלשון יציאה - "ויצא יעקב". אומנם בהפטרת הפרשה כותב זאת הנביא הושע (יב, יג) בלשון בריחה - "ויברח יעקב".

לכאורה קשה: היה מתאים יותר שגם התורה תנקוט בלשון 'בריחה', שהרי באמת הוא ברח לחרן מפני עשיו אחיו, וכמו שאמרה לו אמו (כז, מג): "וקום ברח לך אל לבן אחי חרנה"!

ראיתי על כך תרוץ מתוק בספר "ברוך יאמרו" של רבי ברוך רוזנבלום שליט"א: 'יציאה' משמעותה הליכה במנוחת הנפש, ואילו 'בריחה' משמעותה הליכה מבוהלת.

ליעקב היו הסיבות הטובות ביותר להיות בפחד ובאימה: הוא ברח לחרן מפני עשיו שרוצה להרוג אותו, אך גם לבן אינו טוב מעשיו, הוא רוצח בדיוק כמוהו. הרי הוא כבר שמע את הסיפורים של אליעזר עבד אברהם אודות השידוך של אימו, כיצד לבן ניסה לרצוח אותו כבר כאשר הגיע לחרן, וגם לאחר מכן הוא ניסה את מזלו והכניס לו סם המוות באוכל. הלא כבר בתחילה אמרה רבקה לאליעזר, שיאמר ללבן שהוא בא לכמה לילות, כדי שלבן לא יבוא בלילה ויתקע בו סכין. יעקב היה אמור לחשוב: הרי מעודי אני יושב כל היום בבית המדרש, ומעולם לא התנסיתי בישיבה עם אנשים מלוכלכים, נוכלים ורוצחים. כעת אני צריך להגיע לכאלה מקומות. איך אסתדר שם? אך מה אומרת התורה? "ויצא יעקב" - הוא יוצא לחרן במנוחת הנפש, בלי לאבד את הראש!

יהודי צריך לדעת שגם כשיש לו מצבים קשים, הוא לא מאבד את הראש, אלא שומר תמיד על קור רוח ובוטח בה'. הקללה הראשונה בפרשת בחוקותי היא (ויקרא כו, טז) "והפקדתי עליכם בהלה". כשאדם מבוהל - מתחילות כל הצרות וכל הנפילות, ולכן אדם צריך לדעת לא להיות מבוהל. מה הדין הראשון שאנשי כנסת הגדולה לימדו אותנו? (אבות א, א) "הווי מתונים בדין" - אל תהיה פזיז ומבוהל אלא תחשוב ותעשה הכל בישוב דעת!

בגיליון מקשיבים לקולך הובא מעשה על משפחה שמספר חודשים לפני אירוע בר המצווה לבן הראשון, הם החליטו ללכת לסגור עם בעל האולם את התאריך שהם רוצים.

ואמרו לעצמם, יופי, יש לנו את האולם שרצינו, בתאריך בר המצווה של הילד, מצויין!!! והתפנו לסדר את שאר הדברים.

הם סידרו את שאר הפרטים שמסביב, שבועיים לפני האירוע, עבר אבי החתן ליד האולם ואמר לעצמו, אם אני כבר כאן, אקפוץ לתת לבעל האולם מקדמה של תשלום על האירוע.

הוא נכנס למשרד של בעל הבית: שלום, באתי לתת מקדמה על האירוע שבעוד שבועיים.

בשמחה, מה השם??? שאל בעל האולם, האבא אמר לו את השם. אמר לו בעל האולם: מצטער, אין לי שם כזה ביומן, יש לי שם אחר לאותו יום.

אתה לא רציני!!!!!!!! דיברתי איתך לפני שלושה חודשים וחצי, וסיכמנו על התאריך, ואמרת לי שאין בעיה, והתאריך הזה פנוי.

אדוני, אני מצטער, אבל אם לא שילמת מקדמה, אז לא שומרים לך מקום, תראה את השלט מעל הכיסא שלי, הוא כתוב באותיות של קידוש לבנה: "בלי מקדמה אין התחייבות לתאריך"...

אבי החתן היה ה-מ-ו-ס, מה הוא יעשה עכשיו, הוא כבר שלח הזמנות לכל המוזמנים, הוא כבר סיכם עם כל העולם ואשתו על התאריך הזה, ועכשיו הכל פתאום משתנה לו, ברגע הראשון, הוא רצה לצעוק על בעל האולם, אבל מיד הוא אמר לעצמו, אם בורא עולם כיון את זה בצורה הזו, כנראה שהשינוי הזה הכי טוב בשבילנו, וגם אם אני לא מבין, אני סומך על בורא עולם.

הוא קיבל את השינוי באהבה, בלי לכעוס, ואמר לעצמו, בורא עולם יודע מה הוא עושה, הוא חזר הביתה, וסיפר לאשתו על מה שהיה, ואמר לה: אם בורא עולם כיון את זה כך, כנראה שזה הכי טוב עבורנו.

הילד ששמע את אביו מתנהג בצורה הזו, קיבל שיעור חי במידת הביטחון בה', איך מיישמים את המידה הזו הלכה למעשה.

הם התחילו לחשוב על הצעדים הבאים שהם יעשו, ואז הוא מקבל טלפון מבעל האולם, הוא שאל אותו: האם אתה יכול לבוא אלינו, האבא אכן הגיע לאולם, כדי לשמוע אולי הוא טעה בתאריך, ובאמת, התאריך הזה פנוי בשבילם.

אבל בעל האולם פנה אליו, ואמר לו: תשמע, אני התפעלתי מהתגובה שלך, איך שלא התנפחת, לא כעסת ולא צעקת, ולכן ניסיתי לעזור לך, וגיליתי שיש לי יום פנוי למחרת, ועל עוגמת הנפש שהיתה לך בעקבות השינוי, אני אתן לך את האירוע בחצי מחיר... ולא רק זה, ההזמנות החדשות, אני אשלם אותן, לסגור לך את התאריך!!!

כמובן שהסכמתי, ליותר מזה לא יכולתי לחלום...

הודענו לכל המוזמנים על דחיית האירוע ביום, והיה אירוע מושלם.

אמרתי לעצמי, איזה מזל שלא כעסתי, אם הייתי כועס, הוא לא היה מנסה לעזור לי, מה הביא אותו לנסות לעזור לי, ואף להוזיל לי את סכום האירוע, זה היחס העדין שהתנהגתי כלפיהם, גם כשנודע לי שתפסו לנו את התאריך.

בהרבה מקרים, גם אם עשו לך משהו לא הוגן, וגם אם זה לא צודק, כדאי שתחשוב.

מה תרוויח אם תכעס???

מה תרוויח אם תצעק???

זה ישנה משהו???

ודאי שלא, ואם תשתוק יש סיכוי שתרוויח, מסבלנות רק מרוויחים.

הוא אשר לימדו אותנו חז"ל "הווי מתונים בדין" אל תהיה פזיז ומבוהל אלא כל מעשיך תעשה ביישוב הדעת.

יהודי אסור לו להיבהל אסור לו להילחץ ולאבד את הראש ובכל רגע צריך להרגיש שהוא בידיו של ה' יתברך וישא תפילה אליו ויצפה לישועה.

בשכונתנו התרחש סיפור מדהים, ואני מזכיר בכוונה את שמות הרחובות, כדי להדגיש את אמיתותו:

ברחוב באר מים חיים שבבני ברק, מתגורר יהודי בדירה בקומה ראשונה, ולצידו שכן נוסף, כששתי הדירות צמודות זה לזה. יום אחד דפק השכן על דלת שכנו ואמר: "ההורים שלי התבגרו, ואני לא רוצה להכניסם לבית אבות, מפני שזה יהיה קשה להם. מאחר שדירתך צמודה לדירתי, חשבתי לקנות אותה ממך, וכך אוכל לשבור את הקיר שבין שתי הדירות ולחיות איתם ביחד".

"אני מבין, אך איני מעוניין למכור את דירתי", אמר היהודי.

"הבט", אמר השכן. "אני מוכן לתת לך עליה מחיר גבוה ממחיר השוק. אם, נניח, היא שווה בשוק שתים וחצי מיליון שקל, אתן לך שתי מיליון ושבע מאות אלף - רווח של מאתיים אלף שקל!"

עבור אדם שמחתן ילדים, רווח של מאתיים אלף שקל ברגע אחד אינו דבר של מה בכך. לאחר רגע קצר של מחשבה אמר היהודי: "בסדר, אני מסכים למכור אותה".

אמר הקונה: "אתה לא צריך להיות בלחץ בקשר לפינוי הדירה. ההורים שלי צריכים למכור את הדירה שלהם, ולכן יש לך שמונה חודשים למצוא דירה אחרת בנחת".

ואכן כך היה. היהודי מכר את הדירה לשכנו, והחל לחפש דירה אחרת. אך אז התחוורה לו המציאות העגומה: אין בנמצא דירה כלבבו! הוא ומשפחתו היו מושרשים היטב באזור, והוא לא רצה לעבור דירה לאזור אחר. בית הכנסת שבו הוא מתפלל עשרות שנים, תלמוד התורה של הבנים, "בית יעקב" של הבנות - הכל מוכר וידוע, ולא היה לו כל רצון להתחיל הכל מהתחלה.

הוא פנה אל כל המתווכים ונבר בכל העיתונים, בתקווה למצוא דירה מתאימה, אך ככל שהשקיע וטרח לחפש - העלה חרס בידו. עבר חודש ועוד חודש, והוא לא מוצא דירה. הוא רצה לבטל את החוזה, אך השכן הסביר לו באדיבות שהוריו כבר מכרו את דירתם, וכעת אין להם מקום לגור בו מלבד הדירה הזו.

הזמן הוסיף וחלף. נותרו שבועיים ימים לפינוי הדירה, והוא עדיין לא מצא דירה אחרת. הוא היה שבור ורצוץ, ובמר ייאושו הלך לבית הכנסת "סטרופקוב" שברחוב נחום, נכנס ותפס ספר תהילים. "ריבונו של עולם", התפלל בדמע. "רציתי לעשות חסד עם יהודי, ותראה

להחזקת העלון: 055-6700349

איך נתקעתי! תרחם עלי ותושיע אותי!" לאחר שסיים את ספר התהילים, התפלל תפילת מנחה בכוונה גדולה, כאילו היתה זו תפילת נעילה.

כאשר יצא מבית הכנסת, צדה את עינו מודעה מאובקת שהיתה תלויה על עמוד חשמל. הוא התקרב וקרא: 'למכירה דירה ברחוב כהנמן 64'. בתחתית המודעה היו גזירים של מספר הטלפון שנועדו לתלישה, והוא תלש אחד מהם ושם בכיסו. הוא בא לביתו ושלח את ידו אל הכיס, אך כאילו היה זה מעשה שטן - הפתק נעלם. הוא חיפש בכל הכיסים שוב ושוב, אך הוא לא נמצא. "אין ברירה. אחזור למקום ואתלוש שוב את המספר", אמר לעצמו. הוא חזר למקום, אך אז נוכח לראות שהמודעה נעלמה. "איזה שלימזל אני!" כעס על עצמו. "אחרי שהתפללתי כזאת תפילה מעומק הלב, הקב"ה זימן לי את המודעה הזו, ובכסילותי איבדתי אותה!"

הוא החליט שאין לו מה להפסיד. הוא יעלה לבניין המדובר, יעבור דלת דלת, וישאל האם יש בבניין דירה למכירה.

הוא עלה לקומה הראשונה ודפק בדלת שנקרתה מולו. "שלום וברכה, יש כאן דירה למכירה?"

לשמע השאלה, עמד בעל הבית כנדהם.

"רבי יהודי, קרה משהו?" שאל היהודי.

"תגיד לי", שאל בעל הבית בהתרגשות. "מאיפה באת בדיוק עכשיו? האם אתה נביא או מכשף?!"

מה התברר? זמן קצר קודם לכך מונה האיש לר"מ בישיבה בדרום הארץ, ובאותו יום הודיעה לו הנהלת הישיבה שהמינוי מותנה במעבר לדירה בקירבת הישיבה, זאת על אף שתחילת הזמן בישיבה היא בעוד שבועיים בלבד.

אמר בעל הבית: "ישבתי כעת לארוחת ערב עם אשתי, ואמרתי לה: 'בואי נמכור את הדירה!'

אשתי לא הבינה מה אני שח: 'איך נמכור אותה בתוך שבועיים? לוקח הרבה זמן למכור דירה!' בדיוק כשסיימה לדבר - הופעת בדלת!"

היהודי ביקש לראות את הדירה, והנה הפלא ופלא: זאת היתה בדיוק הדירה שחיפש! חוזה המכירה שלהם נחתם, ולאחר מספר ימים הוא כבר התגורר ביחד עם משפחתו בדירה החדשה.

כעת נותרה לו עוד חידה לפתור: לפני שהמוכר עזב לדרום הארץ, סיפר לו היהודי את הסיפור הפלאי עם המודעה, ושאל היכן היתה הדירה המדוברת. "אה, המודעה הזו?", הפטיר המוכר בתנועת ביטול. "זו מודע ישנה! מדובר בדירה בקומה רביעית שנמכרה כבר לפני שנה..."

אמר היהודי: אם לא הייתי מאבד את הפתק, הייתי מתקשר למספר הטלפון שהופיע במודעה ושומע את התשובה 'זה כבר לא רלוונטי', ובזה היה תם הסיפור. מה עשה הקב"ה? סובב שהפתק יאבד לי, וכך הלכתי בעצמי לבניין, ומצאתי את הדירה הזו!"

הקב"ה כל כך מתאמץ להראות לנו כמה הוא אוהב אותנו, ודואג לנו, ומסדר לנו את כל צורכנו. כך שלנו נשאר רק להאמין בו ולבטוח בו ולצפות לישועתו בלא לחץ ודאגה. (שש באמרתך)

מעשה הצדיקים

אחד מגדולי ראשי הישיבות שניצל מן השואה, הצליח באופן מיוחד להעמיד תלמידים גדולים. כאשר שאלו אותו, במה אפשר לתלות את הצלחתו, סיפר כי הוא תולה את זכותו בעניין אחד:

לפני השואה הוא היה מאורס, אך לא הספיק להתחתן. לאחר מאורעות המלחמה הצליח למצוא את כלתו. הוא מצא אותה חולה מאוד, הרופאים סברו שגם אם תתאושש, אין לך סיכוי ללדת ילדים בשל כל העינויים שעברה.

כאשר נודע לו הדבר, אמר: את כל המשפחה - היא איבדה, את הבריאות שלה - היא איבדה, נותר לה רק דבר אחד: החתן שלה. האם גם אותו עליה לאבד?

הוא החליט למרות הכל לשאת אותה לאשה. מכריו וקרוביו ניסו למנוע זאת ממנו, אך הוא לא שעה לדבריהם והתחתן איתה - וראה זה פלא: כעבור זמן לא רב נולדו לו בנים ממנה!

במעשה זה תולה אני את הזכויות שנתנו לי משמים להעמיד תלמידים - אמר אותו ראש הישיבה. הכתוב אומר **"ישרים דרכי ה' וצדיקים ילכו בם"** (הושע יד, ד) - מי שהולך עם הקב"ה בישרות ובלי חשבונות, זוכה לברכה והצלחה. (שש באמרתך)

הלכות

הלכות חנוכה

- בתקופת בית המקדש השני גזרו מלכי יוון גזירות על ישראל, ועמדו עליהם להשכיחם ממצוות התורה, ולבטל אותם מדתם. ולא הניחום לעסוק בתורה ובמצוות. נכנסו להיכל בית-המקדש ופרצו בו פרצות, והיה צר מאוד לישראל מפניהם, עד שריחם עליהם הקב"ה, והצילם מידם, וגברו עליהם בני החשמונאים הכוהנים הגדולים, והרגום, והושיעו את ישראל מידם. והעמידו מלך מן הכוהנים. וכשגברו החשמונאים על היוונים, נכנסו לבית המקדש, ורצו להדליק את המנורה הטהורה, ולא מצאו אלא פך אחד של שמן טהור שהיה בו כדי להדליק את המנורה יום אחד בלבד, ונעשה בו נס והדליקו ממנו שמונה ימים, עד שכתשו זיתים ועשו מהם שמן טהור. ואותו היום שבו נמצא פך השמן, יום כ"ה לחודש כסלו היה, ולכן תקנו חכמים שהיו באותו הדור לעשות שמונה ימים הללו, מיום כ"ה בכסלו, ימי הלל ושמחה, ומדליקים בהם נרות בכל לילה משמונת הלילות, כדי לפרסם הנס. וימים אלו נקראים "חנוכה".
- אפילו עני המתפרנס מהצדקה שואל או מוכר כסותו לקנות שמן להדליק לפחות נר אחד בכל לילה.
- מעיקר הדין די בנר אחד בכל בית מישראל, בין שבני הבית מרובים, ובין שבני הבית מועטים. ונהגו כל ישראל להדר במצווה להוסיף נר אחד בכל לילה, ומנהג הספרדים ועדות המזרח שאחד מבני הבית מדליק ופוטר את כל בני הבית בהדלקתו. ומנהג האשכנזים שכל אחד מבני הבית מדליק בפני עצמו.
- אם בעל הבית אינו יכול להדליק הנרות בביתו, כגון שצריך לצאת למקום רחוק, ראוי ונכון שימנה את אשתו שתהיה שלוחתו להדליק את הנרות במקומו ויוצא ידי חובה ואפילו יודע שיגיע מאוחר לביתו, והאשה מברכת "להדליק נר חנוכה", כמו האיש.

(לוקט מ'תורת המועדים)

כיבוד הורים

הלכות כיבוד הורים (המשך)

- **אהבת ההורים** - מצוה על כל אדם לנטוע בלבו חזק מאוד את אהבת הוריו, ויאהבם אהבה עזה, כי מלבד שהצטווינו בתורה לאהוב כנפשנו ומאודנו, שנאמר: ואהבת לרעך כמוך, מכל מקום באביו ואמו יש להיזהר בזה ביתר שאת, מאחר והשוותה התורה את כבודם לכבוד הקב"ה.
- **בזריזות ובשמחה** - כשמבקשים ההורים מבנם בקשה מסויימת- הכבוד הוא שיעשה את מבוקשם מיד בלי עיכוב כלל. ויעשה את בקשתם בשמחה גדולה, בערנות ובזריזות רבה, ולא יהיו עליו לטורח למשא חס ושלום, וזכות זו תעמוד לו בעולם הזה ובבא.
- **כבוד מכל הלב** - יכבד את הוריו מתוך הוקרה והערכה רבה- כמו שמכבד לאדם חשוב ונכבד ומפורסם מאוד. ואפילו אם לא ניכרות בהם מעלות טובות כל כך, עם כל זה יסתכל על שאר מעלותיהם הטובות, שאין לך אדם שאין בו מעלה טובה, וילמד עליהם זכות, ובזה יקל לו לכבדם בכבוד והדר, כציווי הבורא יתברך.
- **הורים שלא גידלו את בנם** - אפילו הורים שלא גידלו את בנם כלל- ומסרוהו למשפחה אחרת לאימוץ עוד בהיותו תינוק, בכל זאת כשיגדל הבן ויכיר את הוריו, חייב לכבדם ולירא מהם, ככל דיני כיבוד ומורא אב ואם שיבוארו להלן.

וכמו כן, בן שנולד לאחר שאמו התרגשה מאביו, ומעולם לא היה לבן קשר עם אביו, אף על פי כן, כשיגדל ויכיר את אביו, חייב לכבדו ולירא ממנו ככל איש ישראל, אף שלא טרח האב בגידולו כלל.

(מתוך 'כבוד אב ואם בהלכה ובאגדה')

שבת שלום לכל בית ישראל

לעילוי נשמת: יואב בן מוחא בן סימי, שושנה שירה חג'בי בת אברהם, מיכאל חג'בי בן סעדיה, לזכות אריה חג'בי בן שושנה, טלעת בת טאוס, צדוק בן סעיד הינדי, ציון נגר בן סעדה, אסתר תוהמי בת סעיד, מיטל ודיקלה בנות אסתר וישראל, חנה מנצור בת יוסף, רחל שגן בת שולמית, סעדיה בן שלמה, חנניה ספסרטס בן קלרה, אופיר בן יצחק, יאיר נגר בן זכריה. הראל בן הדסה, דוד בן פריחה, חיים כלאפו בן אסתר, אליעזר בן זולה, ציון בן רחל, אריאל בן זילפה, בניהו בן יהודית, איל בן צדוק, כרמלה בת גורג'יה, כוכבה בת אורה, אהרון בן חיים, שלמה בן רוזינה ואהרון, רוזט רייזל בת יהודית, זכריה בן יפת חסן יעקב, שושנה שמעה בת ישראל, שאול בן מזאלה, רוזינה בת פורטונה, נעומי כרמלה בת זכריה.

לרפואת: נוי בת הילה, חנה בת סין-שרה שפירנצה, רונית בת זהבה, מארק בן רחל, אילן בן רומית, שושנה בת מזל, אסתר בת מרים, ליאת בת אסתר, מאיר רפאל בן מסעודה, שירן בת אילנה, נעמי בת אורלי, צבי כהן בן אמירה.

להצלחת ורפואת עם ישראל ולעילוי כל נשמות ישראל.

נר ליואל

סיפור לפרשת השבוע
לע"נ יואל בן ברוך
גליון 76 פרשת ויצא תשפ"ז
ביאורים בספר משלי

לאדם מערכי לב ומה' מענה לשון (טז, א)

לב - מקום ההבנה, הבניין של מכלול הפרטים למבנה שלם [כן משמע בתפילת שלמה (מלכים א ג, ט) שביקש שלמה, 'ונתת לעבדך לב שמע לשפט את עמך להבין בין טוב לרע' - אין מדובר על הבנת דבר פרטי, אלא על משפט וסדר של כלל המצב. וכן הוא גם באהבה רבה שאנו אומרים 'ותן בליבנו בינה להבין וכו', - הבקשה היא על בינה, שהיא דבר שיוצא ממנו 'לשמוע ללמוד וללמד' וכו'. אין זה הבנת דבר מסוים, אלא משהו שמשפיע על כלל המערכת כולה].

'מערכי' לב - הוא על משקל מה שאמרו חז"ל 'אביי הוה מסדר סדר המערכה... **ואליבא** דאבא שאול" [אליבא - ע"פ ליבו]. כלומר, בניין מערכת.

בכל סדר ומבנה יש חלק שאין עליו עוררין והוא מוסכם על כולם. היינו, החלק שהוא הגיוני מתמטי או מוחשי [הגיוני - כגון הסברא הפשוטה שלעולם לא יכול להיות פרט שהוא גדול יותר מהכלל הכולל אותו. מתמטי - כפשוטו, והמוחש ג"כ בד"כ מוסכם]. אבל, כאשר מדברים על מערכת שלמה יש בה מרכיב נוסף - והוא סברת הלב (שכבל הנראה הולכת ונבנית ומתעצמת עם השנים), כגון בתורה - דעת תורה, במקום שאין הכרעה הלכתית חד משמעית. וכך גם בשאר מקצועות, יש איזושהי 'אינטואיציה' נרכשת - סברת לב [דברים אלו מובעים בישיבות צוות, סיעור מוחות - סיעור לבבות. בהם אין מדברים על המוסכם והמובן מאליו, אלא בעיקר על סברות הלב].

לבן, כל אדם בונה לעצמו את 'מערכי הלב' המיוחדים לו, המורכבים משתי הקטגוריות הללו. ובעוד שהחלק הראשון הוא אוניברסלי וקל להסבירו לכל אחד, החלק השני בעייתי כפולה - שבן מלבד מה שאיננו הגיון רגיל ופשוט הרי גם לשני יש את סברת ליבו שלו, ובדי שהמערכת של האחד תתאים לחברו צריך מעין **נס** שעל ידו יהיו סברות ליבותיהם זהות.

וזהו ענין 'מענה **לשון**'. ה'לשון' מבטא לישה, כלומר עיון והתבוננות להיפוך שוב ושוב בנלמד - כמו בלישה. ובאשר השומע לא סתם מקבל, אלא גם מתבונן ולש בדברים - צריך ס"ד גדולה להשיב על ליבו את החלק הסברתי שבדברים. מפני שב'מערכי הלב' ישנו חלק של 'לשון', יהיה ה'מענה' שלו מאת ה' בהכרח.

וקצת יותר בעומק - 'מה' מענה לשון', ככל שאדם מבטל יותר ויותר את עצמו כלפי ה', כך סברת לבו נהיית יותר ויותר דומה לחבירו, אם גם הוא מתבטל כנ"ל. כלומר, 'מענה לשון' הוא בהפיכת 'מערכי הלב' האישיים ליותר ויותר של 'ה' '. כך יוכל לענות ולהביע את מענה לשונו.

בדברים אלו מלמד אותנו המשלי, שיש לשים דגש מיוחד על יראה"ש, הן מצד המלמד והן מצד הלימוד לתלמיד - וכך הסברות וה'מערכים' יוחלקו ללב התלמיד.

***

מתוך כתבי אאמו"ר הר"ר **הוד יעקב בן מרנין** זצ"ל הכ"מ, שדבריו הם שהתפרסמו במדור זה, ככל שהדבר התאפשר תוך כדי מחלתו.
נלב"ע י"ג תשרי תשפ"ז, מתוך יסורים נוראיים שאין ניתן להביעם בכתב. קידש שם שמים בהליכותיו, ודאג לסובביו אף בשעותיו האחרונות, הגם שהיה שרוי בצער. נפטר מתוך דעה צלולה, ובבוקר האחרון לחייו אף התפעל מדברי הרמב"ם (יסודי התורה ח, א - ב) שאמונת בני ישראל במשה נובעת מכך שכולנו מעידים עליו, שעינינו ראו את מסירת התורה על ידו, ולא זר. רצונו היה לפרסם את עדותו וחזר על כך שהוא יעד למעמד הר סיני.

ת.נ.צ.ב.ה.

שאלה לחידודא:

ויהי בבקר והנה היא לאה (בראשית כט, כה), פירש"י, אבל בלילה לא היתה לאה, לפי שמסר יעקב לרחל סימנים וכשראתה רחל שמכניסין לו לאה אמרה עכשיו תכלם אחותי, עמדה ומסרה לה אותן סימנים, ע"כ. ומקור הדברים בגמרא (מגילה יג).

יש לשאול, שיעקב לא ידע מכך, ומדוע לא היה במעשה של רחל משום גניבת דעת ואונאה [ועי' בחזקוני (כאן), שהקשה מדוע לא בטלו הקידושין לגמרי משום קידושי טעות, ותירץ שאכן הם בטלו ואלא שלאחר מכן שב יעקב וקידשה מדעת. וכאמור, יש לשאול מי התיר לעשות את הרמאות מלכתחילה].

שאלה זו יש לשאול גם על מעשה רחל, שלא התחשבה ביעקב והצטרפה לרמאותו של אביה [אף שהיה זה בכוונות טובות], וגם על יעקב שעל לבן התלונן (עי' בראשית לא, מא), ואילו לרחל לא מצינו ששמר טינה - למרות שלבן לא היה מצליח במעשהו כלל אלמלא שותפותה של רחל ברמאותו.

ואין לתרץ שידעה רחל שאילו ידע יעקב ודאי היה מסכים שתמסור את הסימנים, ומשום כן לא היה בזה אונאה, שהרי להדיא לא נהג יעקב כך, ולא ביטל מעצמו את ענין הסימנים. ועוד, שאילו היה הדבר כן, לא היתה צריכה רחל למסור ללאה את הסימנים אלא יכלה לבקש מפורשות מיעקב שיקח את לאה לפניה [ושמא היה לה איזה עיכוב טכני]. משמעות הדברים שאכן הצטרפה רחל למעשה הכנסת לאה שלא מרצונו של יעקב, וצ"ב מדוע לא נאסר הדבר עליה. ועוד, שאף אם נתרץ איך שהוא את רחל, מ"מ על לאה עצמה ודאי יש להקשות מדוע לא חשה לכך שהיא מרמה את יעקב?

ועי' במדרש רבה (ע, יט), שיעקב בא בתלונה על לאה שהיא רמאית בת רמאית, וענתה לו שממנו עצמו למדה שרימה את יצחק עבור קבלת הברכות. ועדיין צ"ב, מדוע בא בתלונה על לאה ולא על רחל. וגם על תשובתה של לאה יש להעיר, שלמרות שאף יעקב נהג כמו שנהגה היא, מ"מ מהי הסיבה שהתירה את זה?

בר מן דין, יש לעיין בהנהגתו של יעקב, למה לא נהג כמו רחל, ומדוע לא חש מעצמו ג"כ לכבודה של לאה.

תשובות שהתקבלו על השאלה משבוע שעבר:

בגליון שעבר תהינו, אם יש סיבה לכך שחזר על עצמו פעמיים ענין הויכוח בין האבות לאמהות, בדבר מהימנות הגר ועשיו. התשובות על זה באו בשתי סגנונות:

א. נראה שהחזרה פעמיים איננה מקרית, אלא באה ללמד כי מדובר בדרך, ולא בענין אקראי. החזרה מלמדת שגם אברהם וגם יצחק, למרות גדולתם, נדרשו לענוה ולהקשבה, כדי שהחכמה שלהם תהיה מחוברת לרצון ה' [כמו שנתבאר בפירוש הפסוק 'יראת ה' מוסר חכמה ולפני כבוד ענוה', בגליון הקודם].

אברהם ראה את האפשרות החיובית בהגר, אבל היה צריך לקבל את דברי שרה ומה שאמר לו הקב"ה. יצחק ראה את הפוטנציאל של עשיו, אבל רבקה ידעה מכח הנבואה שהיא זו שצריכה להמשיך את הדרך. כלומר, האדם יכול להיות חכם ולראות את הפוטנציאל הגדול באנשים, אבל החכמה צריכה להיות כפופה ליראת ה'. לא מספיק לראות את הפוטנציאל באדם, אלא לראות אם הולך בדרך הנכונה. לא מספיק להיות בעל כישרונות ופוטנציאל, צריך גם ענוה. כמובן, אינני באים לדון על האבות והאמהות עצמם, אלא מה שניתן לנו ללמוד מהדברים כפי ערכנו.

ב. יתכן שיש ענין עקרוני במהות של הדברים, בסגנון של משפיע ומקבל, בינה וחכמה וכדו', שהאבות נזקקו להשפיע מצידם, והאמהות הן שהגדירו את ההשפעה למקומה הנכון. וצריך בדיקה.

סיפור לפרשת השבוע

כרטיס יציאה

שילמתי שישים וארבעה שקלים כדי שמישהו יגיד לי שאני מתאים לעבודה. כשהוא אמר את זה, התחלתי לקוות שטעה.

זה קרה ביום שלישי, קצת אחרי ארבע, במתחם הדרכה מאובק מדרום למצפה רמון. מנהל עבודה עם זקן חום וכתם דיו על השרוול החזיר לי את תעודת הזהות. יש לי עבודה טובה וטכנית המתאימה גם לצעירים דתיים, הסביר. עוד שלבים ובדיקות. אבל במבחן המעשי הייתי מצוין.

"קלטת את התקלה לפני כולם. יש לך ידיים טובות, נתנאל."

בבית המדרש כמעט אף אחד לא אמר עליי "מצוין". אני בן עשרים ואחת, גבוה מדי בשביל המשקוף בחדר הפנימייה. בבית קוראים לי 'נתי'. בישיבה אני נתנאל חדד, שיודע לתקן קומקום תקול, ובשיעור גמרא מסתבך לפעמים עוד לפני הקושיה.

"אפשר לשאול משהו?" אמרתי למנהל.

"תשאל."

"הסדרים של התפילות. זמן קצת בשביל ללמוד... כשיש יום עמוס?"

הוא סגר את התיקייה. "אנו משתדלים ככל היותר. יש מאמץ לתת מענה דתי. אני לא אמכור לך הבטחות על כל שעה וכל מקום. בסוף יש גם צרכים של העבודה."

הוא אמר את זה בהגינות. בחניה מישהו הפיל קרטון של כוסות חד-פעמיות. הרוח גררה אותן עד לגדר.

היה לי מפתח בביס, עם שן שחוקה ואיזולירבנד שחור סביב הראש. הוא פתח את דלת הצד של הפנימייה ברכסים. בבוקר מסרתי למשגיח את מפתחות המחסן, ואת המפתח הזה שכחתי. סיפרתי שאני נוסע לדודה מזל בדרום.

***

אבא היה טכנאי קירור במעט שלושים שנה. בחודש ניסן האחרון החליק ממדרגת משאית, ומאז הכתף שלו לא חזרה לתפקד. אמא תופרת תיקונים לחנויות, ובארוחת הצהריים אנחנו לומדים לחתוך שניצל דק עד שהוא נראה כמו דוגמית. בבית גם שתי אחיות קטנות ואחי יפתח, [שמבין חשבון פי ארבעה ממני אבל גם מסרב לפנות את הצלחת...]

חודשים שאני מסביר לעצמי שהמסלול הטכני מעשי. הכשרה, מקצוע, ואחרי הכל אולי משכורת שאפשר לחיות ממנה. בבית המדרש אני בקושי מחזיק את החברותא ערני. מי נשאר במקום שהוא מרגיש בו מיותר?

היה גם דבר אחר, שעליו הקפדתי לא לחשוב.

בשבוע שלפני שנסעתי, בפרשת ויצא, אמר הרב בשיעור: "ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה". הוא ביקש מאיתנו לעצור דווקא במילה הראשונה. לשם מה סיפרה התורה שיעקב יצא? הרי נאמר גם שהלך.

"יש כאן שתי מטרות," אמר הרב. "יעקב צריך ללכת על מנת להתרחק מעשיו, שזמם לפגוע בו, אך באותה שעה הוא גם הולך לחרן כדי לשאת אישה, כפי שנצטווה. היציאה חשובה מצד עצמה, ולכן מודגשת גם היא."

קילפתי סדק בשולחן.

הרב פתח ספר "ברכת פרץ", ואמר: בימים קודמים גם יהודי שלא למד כל היום חי בסביבה שספוגה באהבת תורה. מחובר לטהור, טהור. ביום ההליכה לישיבה נחוצה גם כדי להתרחק מן הרחוב, אפילו כשאין הצלחה גדולה בלימוד.

הוא הקריא: "מי שאינו לומד בישיבה מצבו מסובן". ובהמשך: "אפי' אילו ידע ברור שח"ו לא יצליח בתורה בישיבה", עדיין עליו להיות בימי נערותו בין כותליה כדי להינצל מפגעי הזמן. המילה "להצליח" מצאה בי משהו מוסתר. נשארתי ליד הרב כדי לשאול אותו. לשאול אם כדאי לי להיות בישיבה ולבזבז בה את הזמן. בסוף, כשהגיע תורי, התביישתי ושאלתי על נזילה בברז המטבח. (באמת הייתה אחת כזאת.)

***

בערב מצא אותי חברי לחדר, הראל ברמן, עם ארגז הכלים.

"אתה מתקן פה את כל הבניין כדי להתחמק מהלימוד?" שאל. הראל בן עשרים ושתיים, נמוך ורחב כתפיים. הוא מסוגל להסביר קושיה מסובכת גם מתוך שינה. מעצבן בלי להתכוון.

"אתה יודע, לא כולם מסוגלים לשבת עשר שעות," עניתי.

"נכון. אז תלמד שמונה. או שש שעות. אבל תפסיק להחליט בשביל הקב"ה מה אתה שווה."

"תעשה לי טובה, הראל."

הוא שתק רגע. "אתה שוב מדבר עם האנשים מהמסלול ההוא?"

"אולי."

"נו שוין. רק אל תספר לעצמך שזה בגלל אבא שלך, אם זה בגלל משהו אחר...!"

הוא הוציא חצי לחמנייה מן הכיס והניח לידי, כאילו השיחה כבר הסתיימה. הראל נהג לחלק איתי את ארוחת הערב, גם בימים שבהם לא דיברנו.

זרקתי את המברג לארגז. המתכת פצעה את הפלסטיק של הצבת. זו הייתה הצבת של אבא.

***

דודה מזל חיכתה לי במזנון שלה באזור התעשייה של מצפה רמון. היא אלמנה בת שישים, מרוקאית גאה, שפעם התווכחה עם פקח על אופן הגיית השם שלה. ריח פלפל קלוי נצמד לבגדים, וטרנזיסטור צרח מן המדף.

"נו, נתי, ראית מה רצית?" היא הכניסה לי לצלחת אורז ושתי קציצות.

"בערך."

" 'בערך' זה כשנותנים לך חצי מנה... מה קרה?"

לא סיפרתי גם לה. שאלתי כמה שנים עברו מאז עזבה את קזבלנקה. היא הסתכלה עליי כאילו שאלתי מה היה מחיר הפלפל בתרפ"ב.

"אצל אבא שלי היו אומרים, סבר מפתאח אל-פראג', הסבלנות היא מפתח הישועה. אבל הוא גם היה אומר שצריך לדעת מתי לקום מהכיסא ולהתחיל לפעול. מה קרה שבאת, מה אתה מחפש אצלי פתאום?"

אמרתי לה.

היא הניחה את הכף. "ואבא שלך יודע?"

"לא אמרתי לו. הוא צריך כסף לפרנסת הבית, לא סיפורים..."

"שאלתי אם הוא יודע!"

נהג אחד נכנס לקנות קפה. דודה מזל השיבה עודף מדויק וחזרה אליי.

"אתה מפחד להישאר בישיבה כי קשה לך ללמוד?"

"המצב קשה ומשתנה. אי אפשר לחיות בלי לחשוב הלאה על פרנסת הבית."

"שמעתי אותך. ואתה? האם שמעת את עצמך?"

אמרתי שאני מוכרח להגיע לאוטובוס. היא הכניסה את שתי הקציצות שנותרו לפיתה, והוסיפה בקבוק מים בלי לשאול.

***

בתחנה פגשתי איש צעיר, עם פאות קצרות וביפה שחורה. הוא היה מוכר לי ממתחם העבודה. הוא התיישב בקצה הספסל, פתח סידור קטן ועצר לפני העמוד הראשון. אחרי רגע סגר אותו שוב.

"מחפש ערבית?" שאלתי.

"אני מחפש ארבע דקות בלי שמישהו יצטרך אותי." הוא חייך חיוך דק. "יש פה בית כנסת?"

הראיתי לו את הדרך. הלה עצר והביט בי בפליאה.

"אתה בכלל מכיר את המקום?" שאל.

"פעם הגעתי עם אבא לתקן כאן מקפיא," עניתי.

הלכנו יחד עד לחדר תפילה קטן מאחורי המכולת. קראו לו אלחנן, בן עשרים וארבע, נשוי, והתחיל לעבוד במתחם אחרי שנים של לימוד בישיבה. אשתו ובנו נשארו בצפון.

"נו, ואתה מסתדר?" שאלתי בדרך.

"עם מה?"

"עם הכול. עם הלימוד, עם הסדר יום."

"יש ימים טובים. יש ימים שאני חוזר על אותה משנה כי שכחתי באמצע איפה הייתי."

"אבל אתה מחזיק?"

אלחנן שפשף את הפינה של הסידור באגודל. "אני משתדל. אחרים מצליחים יותר ממני. לא הייתי נותן לך תשובה על החיים שלך לפי מה שאני עושה."

לא ידעתי מה לומר. ציפיתי לוויכוח, למישהו שיאמר שהכול בסדר או שהכול אבוד. אלחנן לא ביקש ממני דבר. חודשיים בתחילת העבודה לא מצא חברותא, עד שהכיר אחד אחר שלומד איתו כמה פעמים בשבוע. לפעמים בחדר מדרגות.

בתפילה שמעתי קול של מזגן שזקוק לניקוי פילטר. ספרתי בדמיון את הברגים של המכסה, ואחר כך התביישתי. אפילו כאן אני טכנאי לפני הכול.

לא. למה "אפילו"? מי אמר?

***

האוטובוס צפונה איחר. בתחנה היה ריח חמוץ של פח שהתמלא בשמש, וילד של מטיילים ניסה להשחיל אבן לתוך חריץ במדרכה. נשארתי לבד אחרי שאלחנן הלך, ופתחתי את התיק כדי לחפש את הפיתה. במקום זה הוצאתי את הצבת של אבא. הפלסטיק בידית נבקע בדיוק במקום שפגע בו המברג.

בגיל תשע באתי עם אבא לתקן מקרר. הכרזתי שהמנוע הלך. אבא ניתק את החשמל והראה לי מאוורר תקוע. "לפני שאתה זורק משהו, תבדוק מה עוד עובד בו," אמר. קיבל עוגייה קשה כמו בורג, ונתן לי חצי.

פתאום חזרה העוגייה הטיפשית. למה לא סיפרתי לו לאן נסעתי? למה?! רציתי שמישהו יגיד שאני טוב במשהו. וקיבלתי את המשפט שחיפשתי. אבא היה עושה את זה בחינם, בלי לשלם שישים וארבעה שקלים על נסיעה.

ומה עכשיו?

הוצאתי את המפתח. סובבתי אותו בין שתי אצבעות. חודשים שאני מדמיין את החיים מחוץ לישיבה: לא אוותר על הרוחניות, אלמד בערב, אתפלל במניין, אעבוד, איש לא יכתיב לי סדר יום. כעת הבנתי, אולי יש אנשים שבנויים לזה, הנה אלחנן נאבק על כל שעה. אבל אני, אני יודע מה קורה לי אחרי שלושה ימי חופשה בבית: התפילה נדחית, הדף בגמרא נשאר פתוח ליד המיטה. לוקח לי שבוע לחזור לעצמי. זה מה שיקרה אם אצא לעבוד.

ומה עם לחזור ושוב להיתקע? לראות את הראל דוהר בסוגיה ואני נאבק בתחילתה. אי אפשר לברוח מעצמך...!

***

השעון בתחנה התקדם, והאוטובוס לא הגיע. הצמדתי את הפלסטיק השבור של הצבת. מעט דבק יספיק.

חייגתי לאבא. הוא ענה אחרי צלצול ארוך.

"נתי? אתה אצל דודה מזל?"

"כן. הייתי גם בעוד מקום."

"טוב."

"אבא, אני צריך לספר לך משהו. אולי תכעס."

שמעתי כיסא נגרר ואת יפתח שואל איפה המספריים. אבא ביקש ממנו לחפש במגירה. הוא חיכה.

"נסעתי לבדוק מסלול טכני. מסלול מקצועי. אמרו שאני מתאים."

"אה."

"חשבתי שאני חייב להביא כסף, ואולי אני רק..."

לא הצלחתי לגמור. קצה הלשון שלי נלחץ אל שן כואבת. שמעתי אותו מסדר משהו על השולחן.

"אני צריך עזרה, נתי," אמר אבא. "זה נכון. אבל לא ביקשתי שתפתור את זה לבד?"

"נמאס לי. אני רוצה לחזור לישיבה. אבל לא יודע אם אצליח שם."

"אז תשאל מה צריך לעשות ותראה מה אפשר. אל תיעלם לנו בדרך, בן שלי."

הוא שאל אם אכלתי וביקש את מתכון החריסה של דודה מזל. צחקתי קצת צחוק חזק.

***

כשהגיע סוף סוף האוטובוס, הנהג פתח את תא המטען ונשף על איזה שהיא קבלה שהתעקשה להידבק לו ליד. התיישבתי ליד החלון. המפתח הישן נשאר בכיס, והצבת השבורה על ברכיי.

למחרת בבוקר הייתי שוב ליד דלת הצד של הפנימייה. היא נראתה אותו דבר, מלבד מנעול חדש שהתקינו במשך הלילה. המפתח שלי לא נכנס אפילו עד חציו. ניסיתי פעם שנייה, ואז משכתי אותו החוצה.

מבפנים נשמעה גרירה של כיסא. מישהו שאל מי שם.

"נתנאל," אמרתי.

"איזה נתנאל?"

הכרתי את הקול. של בחור צעיר שהגיע לישיבה לפני חודש, שבאחד הימים ישבתי איתו שעה שלמה על רש"י אחד והוא התנצל שוב ושוב על הזמן שלקח ממני. הוא התעקש לשבת עד שהבין, וגם אני.

"חדד."

הבריח התחיל להסתובב. הסתובב קצת, אחר כך נתקע. שמעתי אותו מנסה שוב.

"נתי?" הוא שאל מן הצד השני, כמי שמבקש לוודא. "אמרו לי שאתה כבר לא חוזר."

הצמדתי את הכתף לדלת, במקום שבו העץ התנפח מן הגשם האחרון.

"גם אני אמרתי."

"אז רגע," הוא קרא, "תישאר שם. אני אביא את המפתח השני."

ידוע תדע - ידיעות מעניינות ממרחבי הש"ס

* בעירובין (לח.) כתוב 'הכי קאמרי ליה רבנן לרבי אליעזר אי אתה מודה כו' אמר להן אבל כו' אמר להן רבי אליעזר אי אתם מודים אמרו לו אבל כו' אמרו לו לרבי אליעזר אי אתה מודה כו' אמר להן אבל', ופירש"י אבל - אמת, כמו אבל שרה ומתרגם קושטא.

* עירובין (כב:) 'אמר ליה קרקפנא חזיתיה לריישך בי עמודי כי אמרה רבי יוחנן להא שמעתא'. ופירש"י, קרקפנא - בעל הגולגולת, כלומר אדם חשוב. וברי"ח כתב 'קרקפנא כלומר גולגולת גדולה'.

* בעירובין (מח.) 'מחייך עליה רבי יוסי ברבי חנינא', ומפלפלת הגמרא מדוע חייך.

* עירובין (סד.) 'אמר רב נחמן... אנא כל כמה דלא שתינא רביעתא דחמרא לא צילא דעתאי'.

בס"ד

פרשת ויצא תשפ"ד | **שנה ג'** 151
הורינו
הוריכם מעל הכל

הורינו דברות קדשך
כיבוד אב ואם בפרשת השבוע

עפ"י הספר 'ויברך דוד' להגאון רבי ישראל דוד הארפענעס
מו"ץ ורב בית הכנסת וקהילת 'ישראל והזמנים' וויליאמסבורג

וַתֹּאמֶר אֶל אָבִיהָ אַל יִחַר בְּעֵינֵי אֲדֹנִי כִּי לוֹא אוּכַל לָקוּם מִפָּנֶיךָ (ל"א ל"ה)

הזוהר הק' כותב בפטירת רחל אמנו קודם זמנה, וז"ל: "ואע"ג דרחל איהי עבדת לאעקרא ליה לאבוה מבתר עבודה זרה, אתענשת דלא רביאת ליה לבנימין, ולא קיימא בהדיה שעתא חדא, בגין צערא דאבוה ע"כ. ותרגום הדברים - שאע"ג שרחל התכוונה להפריש את אביה מע"ז, מ"מ נענשה על כך שלא זכתה לגדל את בנימין.

ולכאורה תמוה מדוע העונש שלא זכתה לגדל את בנימין נחשב מידה במידה על ביטול מצות כיבוד אב, ואם היה מזכיר פטירתה "בקיצור ימים" הרי היה זה מובן מדוע זה עונש על ביטול כיבוד או"א שנאמר בו למען יאריכון ימיך [עפ"י המכילתא שמביא רש"י שדברי תורה נדרשים מכלל הן אתה שומע לאו, למען יאריכון - ואל לאו, יתקצרון] אבל הזוה"ק הרי ביאר שהעונש הוא מה שלא זכתה לגדל את בנימין.

אמנם עפי"ד משנת רבי אליעזר, וז"ל: רבי יהודה אומר בשכר כבוד שכבדת אבותיך תראה בניך, יכול הדיוטות, ת"ל תשיתמו לשרים בכל הארץ וכו', הרי שבשכר כיבוד או"א אינו זוכה רק לבנים, אלא זוכה לגדל בנים גדולים וחשובים. וגם בזה יש לפרש שזה מידה במידה כיון שכיבד את הוריו, זוכה גם הוא להתכבד ע"י בניו, והיינו כשבניו גדולים הרי יש לאב כבוד בזה. ולפי"ד הרי חלק מהעונש של מידה במידה זה לא רק הקיצור ימים, אלא זה שהיא לא זכתה לגדל את בנימין ולראותו גדול וחשוב.

וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב לְאֶחָיו לִקְטוּ אֲבָנִים (ל"א מ"ו)

רש"י פירש בשם המדרש "הם בניו שהיו לו אחים נגשים אליו לצרה ולמלחמה" (ב"ר) והכוונה לבניו של יעקב ובכל זאת קרא להם אחיו. אולם הרמב"ן פירש שהכוונה לאחיו - אחי לבן, והסיבה שיעקב פנה אליהם ולא ישירות ללבן, משום שנהג בו כבוד שהיה חמיו. וז"ל הרמב"ן: ויאמר יעקב לאחיו, לאחי לבן הנזכר אשר באו עמו, כי לא רצה לאמר כן לחמיו, שהיה נוהג בו כבוד. וכן "ויקרא לאחיו לאכל לחם", לאחי לבן, ולא קרא ללבן דרך כבוד, **כאילו הכל ברשותו והכל שלו**. ע"כ.

מלשון הרמב"ן ניתן להבין גם מהי דרך הכבוד הראויה כלפי חמיו, ובוודאי שכלפי אביו ואימו. "כאילו הכל ברשותו והכל שלו", גם כאשר יעקב הוא המזמין לאכול לחם. לא לתת הרגשה לחמיו שהוא הנותן, אלא להיפך, שהכל של לבן, ויעקב הוא המבקש רשות. וידוע שכך ממש היה נוהג הגאון רבי ברוך בער ליבוביץ כאשר הוריו שהיו בעברם אמידים, נאלצו לעבור לגור אצל בנם ראש ישיבת קמניץ, לאחר שירדו מנכסיהם במלחמת העולם הראשונה, והוא היה דואג לכלכלתם ולכל מחסורם. מדרך הטבע, העניות קשה שבעתיים עבור אדם עשיר שירד מנכסיו, אולם הגאון רבי ברוך בער הצליח בעמל רב לתת להוריו תחושה נעימה כדי שלא יכאבו את מצבם. למשל, כאשר היה נוטל משהו מהבית היה מבקש מהם את הדבר כאילו שייך הוא להם וכל מי שהיה בביתו הרגיש שהוא עצמו מסתובב כאורח וכבן הסמוך על שולחן אביו.

וכך היה נוהג הגאון רבי ברוך בער במשך שנים רבות גם כלפי חמותו, הרבנית מרת בילא צימרמן ע"ה, שהאריכה ימים הרבה, והייתה מתגוררת בביתו והיה מכבדה באופן מופלא.

הורינו דרך חיים
כיבוד אב ואם בהלכה ומנהג

עפ"י הספר 'ויברך דוד' להגאון רבי ישראל דוד הארפענעס
מו"ץ ורב בית הכנסת וקהילת 'ישראל והזמנים' וויליאמסבורג

כשם שחובה על כל אחד ואחד מישראל ללמוד את ההלכות המצויות, כהלכות ברכות, שבת, שמירת הלשון ועוד, כך חובה על כל אדם ללמוד ולשנן את הלכות כיבוד אב ואם ומוראם, שמצווה זו היא תמידית בכל זמן, וחמורה היא עד מאוד, ואם לא ילמד את הלכותיה, מאין ידע היאך לקיימן, ויכשל בדברים רבים, מבלי לדעת שהוא נכשל.

הלכה למעשה בדיני סתירת דברי הוריו - חלק ב'

השו"ע כתב **'ולא יסתור את דבריו'**, והחיי אדם (ס"ד ח') כתב **'בין בדברי תורה ובין במילי דעלמא'**. יש מהאחרונים שכתבו שבדין ודברים בעניין הלכה מותר, ויש שכתבו להיפך - שדווקא בדבר הלכה זו פחיתות כבוד עבורו אבל בעניין חולין, אין בעיה, אולם רוב הפוסקים להלכה כתבו שבכל דבר אחר חוץ מדברי תורה, וודאי שאסור לסתור.

ודבר פשוט הוא שאם אביו אומר לו רצוני לשמוע דעתך, צריך שיאמר לו כפי הנראה לו הן בדברי תורה הן במילי דעלמא, אפילו כשדעתו הפוכה מדעת אביו.

והחזון איש[1] כתב על הדין של סתירת דבריו, שהאיסור הוא דווקא כשהבן או הבת סותרים את דברי ההורים בלשון החלטה, אבל לטעון בסברא ולהקשות מותר, שהרי כל התלמידים דנו בפני רבם וסתרו דבריהם. ופתחי תשובה[2] הביא להלכה שהבן עם האב יכולים להקשות ולתרץ בלימוד, ולהסיק מסקנות להלכה, ואין בזה משום סותר את דבריו.

יש מהאחרונים[3] שכתבו שמה שאסור לבן לסתור דברי אביו, הוא דווקא כשאינו נוגע להלכה למעשה, אבל בנוגע למעשה מותר, כיון שהוא מצווה לפסוק הדין לאמיתה של תורה כפי שנראה לו. ואפילו כשאינו נוגע עכשיו למעשה, כשלומד ומורה לאחרים גם כן מותר, שהרי הוא מחויב להגיד ולפסוק ההלכה האמיתית על פי התורה. אולם בפרישה (ס"ק ג') נראה שיש איסור בכל אופן של מחלוקת. ולכן נראה שיש להחמיר אפילו בדרך בירור מסקנה להלכה.

בשו"ת שבט הלוי[4] הביא שכבר כתבו רוב הראשונים שגם בדבר הלכה אסור לסתור את דבריו, ואף שמצאנו הרבה מחלוקות בין אבות ובנים בסוגיות עיון התורה, אולם כל זה מותר כל זמן שלא עושים את זה דרך סתירה ולשון הכרעה.

ב'חוט שני'[5] הביא כמה דינים לעניין סותר דברי אביו, וביאר שמה שכתב במחבר סותר את דבריו אין הכוונה כשסותר את דבריו דווקא בדיבור, אלא אפילו אם אביו ציווה לבנו שלא יעשה פעולה מסוימת, אסור לבן לעשות זאת משום שנחשב בכך סותר את דבריו. ועוד נכלל באיסור זה אם ההורים מצווים לבנם דבר מה ובנם משיב שלא רוצה, כיוצא בזה הרי זו חוצפה, ועובר הבן על איסור דאורייתא ולא נמחל לו עד שירצה את הוריו. עכ"ד.

> ואם תכבד אב ואם בעבור שמהם נוצר החומר והגוף הכלה והבלה, ק"ו בן בנו של ק"ו שתכבד את אביך שבשמים אשר נתן בך הנשמה החלק המעולה הקיים לנצח (כלי יקר שמות כ' י"ב)

1. יו"ד סימן קמ"ט אות א' 2. ר"מ ס"ק א', הביא מעצמות יוסף על קידושין 3. 'חקר הלכה' ערך כיבוד אב ואם 4. חלק ב' סימן קי"א אות ב' 5. הל' כיבוד אב ואם עמוד ער"ה

להצלחה וס"ד
יוסף בן רבקה

לזיווג
רונית בת שרה

לזרע של קיימא
בעילום שם

לרפואה שלמה
שושנה בת יוכבד

לעילוי נשמת
מנחם מנדל בן יהושע דב

מעשה אבות
סיפור מהחיים

סייעתא דשמיא מיוחדת במציאת דירה

מאז החתונה במשך כעשר שנים התגוררנו בדירה קטנה וצפופה כדרך העולם, לא מוצאים פינה של שקט אבל עם הרבה שמחת חיים והווי משפחתי. עד שהגיע מצב שהיינו חייבים לחפש דירה מרווחת יותר. כשהתחלנו לחפש דירה, הרשימה שלנו הייתה כמו שאפשר להבין: מספר חדרים, מחיר, אזור ושכנים וכו' אבל כבר בשיחה הראשונה עם הילדים, ליד שולחן השבת, אשתי אמרה להם משפט שליווה אותנו בכל התהליך: "אנחנו לא מחפשים רק דירה בשבילנו. אנחנו מחפשים מקום שבו גם סבא וסבתא ירגישו בבית."

אמא שלי שתאריך ימים מתקשה לעלות מדרגות מאז הניתוח בברך. ההורים של אשתי גרים בשכונה מעט רחוקה, ואנחנו מגיעים אליהם כל שבת שלישית או רביעית בשמחה, אבל הם אומרים תמיד: "אל תדאגו לנו, תבחרו מה שטוב לכם."

דאגנו בכל זאת. פסלנו דירות יפות, גם כאלה במחיר טוב, כי הן היו בקומה שלישית בלי מעלית. בדקנו אם יש חדר מדרגות רחב, חנייה קרובה, ומקום לשבת בחוץ. מתוך אחד חייך ואמר לי: "אתם הזוג הראשון שבודק אם יש ספסל ליד הכניסה." עניתי בפשטות: "זה בשביל ההורים."

לא הכול זרם. פעמיים הצעה נפלה ברגע האחרון, ובפעם השלישית המחיר עלה בבת אחת. יום אחד אשתי חזרה הביתה עייפה ושאלה בשקט: "אולי אנחנו מקשים על עצמנו? אולי כדאי להתפשר?" שתקתי רגע, דיברנו והבנו: אנחנו יכולים להתפשר על עצמנו, לא עליהם. אנחנו נמשיך לחפש ובעז"ה תהיה סייעתא דשמיא. האמת היא שגם אני לא הייתי בטוח, אבל הרגשתי שאם נוותר על מה שחשוב לנו מבחינה ערכית, אז מה כל הטעם בדיבורים גבוהים? הנה במבחן המעשה אנחנו מוותרים.

ואז, ביום שישי אחד, התקשרה מישהי מהשכונה של חמי וחמותי. בבניין שלה, שלוש דקות הליכה מבית ההורים, מישהו עמד למכור דירה בקומת קרקע, עם כניסה ישרה ובלי מדרגות. עוד לא פרסמו אותה. בעלי הדירה ביקשו רק אנשים רציניים שיסתדרו עם השכנים, ורצו לסגור מהר ובשקט. כשהגענו לראות את הדירה, אנחנו רואים מטרים ספורים מהדירה בפינת הרחוב ספסל עץ ישן. לא היה צריך לדבר כדי להבין את ההשגחה פרטית. המחיר היה בדיוק בתקציב. אחרי משא ומתן קצר בעלי הדירה הסכימו והסתדרנו על התנאים, גם בשבועות שאחרי המשכנתא אושרה בלי עיכובים. ביום שחתמנו, חמי שיח' אמר ברעד: "הלכתם ועשיתם הכול בשביל שיהיה לנו נוח, ובסוף ה' סידר לכם דירה שנוחה לכולנו." לא הצלחתי לענות. רק לחצתי לו את היד.

חצי שנה עברה מאז שנכנסנו לדירה וראיתי צורך לכתוב לכם את זה. אנחנו ב"ה שמחים. בכל ליל שבת אחרי הדלקת נרות, או שבת אחרי הצהריים אתם יכולים לראות את חמותי יושבת שם עם אחת מבנותיה או כלותיה, על ספסל העץ בפינת הרחוב סמוך לדירה, והילדים רצים ומשחקים סביבם. כשמישהו שואל אותי איך מצאנו דירה כזאת, אני עונה: "לא חיפשנו רק מה שמתאים לנו. חשבנו על ההורים, והסייעתא דשמיא הובילה אותנו הביתה."

ניתן לקבל את גיליונות הורינו במייל גם באנגלית ובאידיש

כתבו לנו הצטרפות - אנגלית / אידיש
וקבלו את הגיליון מדי שבוע לתיבת המייל שלכם

הצטרפו עכשיו: horeinuorg@gmail.com

רב הנסתר

מאמר חז"ל או מעשה רב בנושאי מצוות כיבוד הורים נטמנו בתמונה, גלו ושלחו לנו, ואולי תזכו בפרסים!

horeinuorg@gmail.com
או בפקס: 077-6021640

פתרון חידת 'רב הנסתר' לגיליון פרשת תולדות

אע"פ שמותר במהלך טיפול פסיכולוגי לסתור את דברי הוריו, כי נחשב לצורך רפואה, אולם אסור שיהיה בדרך בזיון להורים, שזה לא הותר אף לצורך זה.

(פסקי הגר"מ פיינשטיין זצ"ל הובא בספר רשומי אהרן חלק א' יו"ד סימן ר"מ סעיף ג')

הודעה תשלח לפותרים נכונה שעלו בגורל.

והשיב לב

שאלות ותשובות משולחנם של יועצים רבניים ומטפלים

ניתן להפנות שאלות ליועצי 'הורינו' עבור מדור זה בכתובת דוא"ל המופיעה בגב הגיליון. סודיות מובטחת.

? הורינו היקרים שיחיו, ב"ה מתבגרים, ואנחנו מוצאים את עצמנו מול מציאות שקשה לנו. אבא ב"ה מתפקד: הוא יודע ספר ומוסר שיעור בדף היומי שנים רבות. בזמן האחרון אנחנו רואים שהוא נחלש, קשה לו ללכת והוא חושב לאט.

אבא עובד כמנהל חשבונות לכמה עסקים קטנים, ובשנים האחרונות אני עוזר לו בעבודה, בעיקר בצד הטכני: שידור קבצים, קבלת קודים וכדומה. לאחרונה קשה לו יותר לעבוד והוא מתעייף מהר. הוא לא רוצה להפסיק מעצמו, אבל בפועל הוא עובד לאט מאוד והרוב נופל עלי.

בעל עסק אחד, שעבד עם אבא כארבעים שנה והיה חבר טוב שלו, מרגיש כבר שאינו מקבל את התפוקה המתאימה וביקש לעזוב. אכן קשה לאבא, ונראה שיש לו הפסדים כספיים. אבא כועס עליו. אמנם אמר לי שהם כבר יעזבו, אבל בפועל הוא לא כל כך רוצה לדבר אתו.

אני כבר בקשר עם העסק הזה בגלל העזרה שאני נותן לאבא. כעת בעל העסק חייב לאבא כסף, והוא אומר: "תגיד לאבא שיבוא אליי ואתן לו צ'ק". אבא משיב: "אני לא רוצה להיכנס אליו, הוא ישאל אותי אם אני כועס..."

עכשיו בעל העסק מבקש לקבל את החומר הישן. אני לא רוצה לשאול את אבא אם אפשר למסור לו את הקלסרים, כי הוא עלול לכעוס ולומר: "לא אתן לו עד ש...". מצד שני, החומר שייך לבעל העסק, והוא עלול להפסיד כסף אם לא יהיו בידיו הקלסרים. מה עליי לעשות? מה אני יכול לעשות?

! הפנייה שלך למעשה נוגעת בשני רבדים: כבוד אב, וחובתכם כלפי בעל העסק. אפשר להפריד ביניהם, ואז הדרך ברורה יותר.

אדם שהיה בעל מקצוע מוערך במשך עשרות שנים, ופתאום מרגיש שחבר ותיק מוותר עליו, חווה זאת לא רק כפגיעה כספית אלא כפגיעה בכבוד. הכעס כלפי בעל העסק הוא לעתים הדרך להתגונן מהכאב שבתחושת ההיחלשות. ולכן גם הסירוב לפגוש אותו: הוא חושש מהשאלה "האם אתה כועס?", כי היא תחשוף את מה שהוא מנסה לא להרגיש. מכאן שאין טעם להתווכח עם הכעס או להסביר לאבא שהוא "לא צודק". עדיף לאפשר לו לצאת מהמצב בכבוד. הקלסרים לכאורה שייכים לבעל העסק, וחובה למסור אותם. גם אם הדבר נעשה מתוך כעס, אסור להשהות אותם, ובוודאי לא להפוך אותם לקלף במשא ומתן על הכסף. הוא עלול להיפגע בפועל, ויש בכך גם בעיה הלכתית (שטעונה בירור עם רב), ולא רק של יחס. אבל אין צורך להגיע לשם: אפשר להציג זאת לאבא כך שלא ירגיש שהוא נדרש "להתפשר".

אולי לא כדאי לשאול את אביך האם לתת לו את הקלסרים, זו שאלה שנותנת לו מקום לומר "לא". במקום זאת, הציעו לו להחליט איך, לא אם: "אבא, הוא צריך את הקלסרים. מה נוח לך, שאני אכין אותם ואמסור, או שתעבור עליהם קודם?" כך נשמר מעמדו כמי שמנהל את העניין, ואיש לא מבקש ממנו רשות לעשות את מה שממילא ראוי לעשות.

צריך לעשות הפרדה בין החומרים והכסף. אתה יכול לטפל בשניהם דרכך, בלי שאבא שלך יצטרך לפגוש את בעל העסק פנים אל פנים. אפשר למסור את הקלסרים ולקבל את הצ'ק בו־זמנית, ולהביא אותו לאבא.

דבר עם בעל העסק בגילוי לב. אמור לו שאביך מתקשה בשיחה הזאת, ושהדבר אינו נובע מחוסר כבוד אלא מרגשות מעורבים אחרי כל כך הרבה שנים. כך תגן על כבוד אביך, וגם תסייע לחבר וותיק להבין שאין מאחורי ההימנעות כעס עליו אישית. בעל עסק שעבד ארבעים שנה עם אביך כנראה יבין.

לגבי דיני ממונות האם חייבים להעביר את הקלסרים למרות התנגדות אביך, צריך לשאול רב.

ומעבר לשאלה הנוכחית, העובדה שהוא איטי יותר והרוב נופל עליך היא מציאות שלא תיעלם. כדאי שתתחילו לחשוב, בעדינות, על שינוי מבני בעבודה: צמצום מספר הלקוחות, חלוקת העבודה בצורה מוסכמת, או הבאת עזרה מקצועית נוספת. גם זה לא נעשה בבת אחת, ולא בצורת "אתה כבר לא מסוגל", אלא כחלק מ"בוא נארגן את העבודה כך שתוכל להמשיך ליהנות ממנה". כבוד אב אין פירושו להימנע מכל דבר שעלול לגרום לו אי נוחות, אלא לשמור על כבודו תוך כדי עשיית הנכון.

בנימה אישית

שורות שנכתבו ברגישות אמת עבור ילדים להורים מתמודדי נפש, ע"י "בת לאמא נהדרת החווה מצבים לא פשוטים".

גם אני קוראת את המדור המיוחד הזה בהורינו, וגם אני נחשפתי לקורס מיוחד מהורינו, ואני רוצה לכתוב פה משהו שלדעתי יוכל מאוד לחזק את האלו שמתמודדים עם מקרים דומים, לא פשוטים.

איך אפשר לכבד כשיש כל כך הרבה אי הבנות? איך אפשר לכבד כשיש כל כך הרבה מלחמות? איך אפשר לכבד כשיש כל כך הרבה רגשות כואבים? כשבחוץ העולם רואה את אמא שלך כאישה כל כך נערצת, מוכרת, אנרגטית וחיה, שכל אחת רק מייחלת לעצמה כזאת אמא... שמבחוץ רואים אותה כמקום בטוח, מכיל, מבין ומייעץ כשאת רק חולמת לקבל כזה מקום...

והחלום הזה הוא החלום הגדול של כל ילד בביתה, אך הלב הטוב של אמא לא יכול להכיל את הקרובים אליה באמת (שלא תבינו לא נכון, היא באמת אישה מדהימה אך כל מיני תקריות בחיים הביאו אותה למצב הזה) וכן-זה קשה וכואב כשאת צריכה להחליף את התפקיד ולהיות בשבילה, וקשה עוד יותר לחייך מול כל אמרה הנאמרת בעיניים בורקות של- וואו זכית באמא מיוחדת!

נכון, הם צודקים! זכיתי במשהו מיוחד **זכיתי במצווה מיוחדת ביותר!** מיוחדת וייחודית ביותר בשבילי, מתנה גדולה שה' נתן לי, הזדמנות לכבד במקרה לא קל. ה' נתן לי הזדמנות לקיים מצווה יקרה שכזו בהמון עבודה, בהמון תפילה, בהמון ניסיונות והתמודדויות, כי הוא סומך עליי! כי הוא אוהב אותי! כי אין ניסיון שיביא לי בלי כח שהוא נתן, רק צריך למצוא לפעמים את הכוחות!

נכון, לא מכחישה-הרגשות הכואבים והקשים נמצאים, אבל אי אפשר להשוות כשחיים את זה עם אלוקים! כשמבינים שזו זכות **שהוא מאמין בי** שאקיים את המצווה הנדירה והקשה בשלמות, דווקא מתוך קושי, דווקא מתוך סיבה אמיתית להיות עצובה, דווקא כשהתמודדות הזו היא רק ביני לבינו, כי אין מי שיודע או מבין הרי היא ידועה בתור בן אדם ה-וואו....

כיבוד הורים היא מצווה שווה! היא מצווה בונה! לא סתם היא מזכה אותנו באריכות ימים, היא באמת דורשת - לא רק ממי שמתמודד איתה בצורה לא סטנדרטית - אלא מכל אחת, המון עבודת מידות!

בלי לדבר כרגע על השכר שנקבל בעז"ה בעולם הבא, היא שווה כבר בעולם הזה. היא מקנה בנו מידות מתוקנות, ומה שווה יותר מלחיות עם מידות טובות ונעימות פה בעולם? זכיתי ללמוד בסדנאות הורינו שהיו אצלנו בסמינר, ולהכיר את המצווה הזאת וגודל שכרה, ולשנות את כל נקודת המבט שלי על אמא, ומכאן אני שולחת כוחות לכל מי שמרגישים כמוני. וזכו בניסיונות כמוני - בכם ה' בחר לקבל את המצווה הזאת עם כל הקושי, כי הוא מאמין בכם, אז תאמינו גם אתם בעצמכם.

יש לכם השגות על הנכתב? רוצים לשתף התמודדות אישית שלכם? מוזמנים לשלוח אלינו ונפרסם בעז"ה ככל האפשר:
horeinuorg@gmail.com

הדלקת-נרות
י-ם-----4:02
ב"ב-----4:16
יציאת שבת
י-ם------5:16
ב"ב------5:17
ר"ת------5:54

– פניני מקה –

דברי תורה לפרשת ויצא

א} "**ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה**", שואל רש"י לשם מה נאמר "ויצא יעקב מבאר שבע" וכי מה נפקא מינה מנין יצא?. ברם, כאדם הולך ממקום אחד למשנהו, הרי לפעמים עיקר רצונו הוא ללכת מן המקום הראשון ולפעמים עיקר רצונו הוא להגיע אל המקום השני. ואילו כאן אצל יעקב נזדמנו שתי המטרות הללו יחד, רבקה ציותה עליו לברוח לחרן מחמת מזימתו של עשו להרגו, וכוונתה היתה שיצא מבאר שבע, ומאידך יצחק שלח את יעקב לחרן על מנת שייקח לו אשה מבנות לבן ולא מבנות כנען וכוונתו היתה, שיגיע לחרן, ממילא, כשביקש יעקב לקיים ציבוד אב ואם, היו לפניו שתי המטרות יחד גם לצאת מבאר שבע וגם להגיע לחרן לפיכך מציין הכתוב את שתיהן את היציאה מבאר שבע ואת ההליכה לחרן. {בית הלוי}

ב} "**ויצא יעקב**", אומר רש"י הקדוש "מגיד שיציאת צדיק מן המקום עושה רושם וכו' למה לא נאמר גם אצל אברהם אבינו "ויצא", כדי להורות ש"יציאת צדיק עושה רושם"? משום שיעקב אבינו היה שרוי במחיצתם של יעקב ורבקה, אשר הרגישו בחסרונו אחרי יציאתו והדבר עשה עליהם רושם. אבל אברהם היה שרוי בסביבה של עובדי אלילים, אשר לא הרגישו כלל בחסרונו אחרי עזיבתו והדבר לא עשה עליהם כל רושם. {חתם סופר}

ג} "**ויפגע במקום**", רבותינו פירשו פגיעה לשון תפילה {רש"י הקדוש} הלא להלן נאמר במפורש, שיעקב התפלל "אם יהיה אלוקים עמדי ושמרני... ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש"- לשם מה איפוא באה עכשיו תפילה זו? ברם לפני שהתפלל יעקב על צרכיו ועניניו האישיים התפלל תחילה על כבודו של השם יתברך הקרוי "מקום" {כמו ברוך המקום} ועל בנין בית המקדש העתיד להיות במקום זה. כך גם תיקנו חכמינו תחילה את ברכת ה"מלכיות" על כבוד השם יתברך, ורק לאחר מכן את ברכת ה"זכרונות" על צרכים האישיים" {תפארת שלמה}

ד} "**והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה**", אם האדם שפל בעיני עצמו, שהוא "מוצב ארצה", אזי "וראשו מגיע השמימה" הריהו באמת גדול בשמים כפי שאמר הזוהר הקדוש "מאן דהוא זעיר איהו רב" והוא זוכה לידי כך שיהיה "והנה ה' נצב עליו" שתהא השכינה שרויה עליו כמאמר הכתוב "אשכון את דכא". {אורח לחיים}

ה} "**והנה סלם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה**" "סולם" בגמטריא "ממון" אמנם הממון הינו דבר שפל ביותר, "מוצב ארצה" אך בכל זאת "וראשו מגיע השמימה" – אפשר לפעול בעזרת הממון גדולות ונצורות אשר יגיעו עד השמים, כמו גמילות חסדים וצדקה, {אור צדיקים}

ו} "**ויזור אף יעקב ברזזל**", יעקב רצה לעורר את רחל במידת הביטחון שתפנה לקב"ה, כמו שהוא אמר לה "התחת אלוקים אנוכי"? {הרה"צ ר' אשר פריינד זי"ע, מיסד יד עזרא}

ז} "**ויגנוב יעקב את לב לבן**", לב=32 בגמטריא כבוד= 32 ר"ל הכבוד של לבן נפגע בזמן שיעקב הלך בלי רשות. {אבי מורי זצ"ל}

גוט שבת, שבת שלום

יהיה

משה יוסף שטרן

הגליון נודב ע"י:
ע.י.ב.י לע"נ
הג"ר יוסף ענגיל
זצ"ל

פרשת השבוע:
ויצא תשפ"ז
גליון של"ט
שנה ח'

זרע שמשון
רבי שמשון חיים
ב"ר נחמן מיכאל **נחמני** זצ"ל
הבטיח למי שילמוד בספריו:
תשלומי חן וחסד ושלמא רבא
מן שמיא ועיניכם תראנה בנים
ובני בנים כשתילי זיתים סביב
לשולחנכם, חכמים ונבונים
ובתים מלאים כל טוב, גם עושר
גם כבוד לא יסופו מזרעכם וכו',
בני חיי ומזוני טבי.

מלא העומר
רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית כוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ. וכ"כ הגה"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין זי"ע: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל המשתדלים והמסייעים
בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני נזר
רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורנשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להגה"ק מקוז'יגלוב עה"ת
עמוד רמ"ב) וכ"כ השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימינים בה

ילקוט סופר
רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמוד או יפרסם דבריו
אני אטיב עמהם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איזה מזמורי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שומע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפלתי עמהם
לטוב להם כל הימים

מליצי יושר

לב העברי
רבי עקיבא יוסף
ב"ר יחיאל **שלעזינגר** זצ"ל
כתב בצוואתו
בקשתי שטוחה שישתדלו
להדפיס ספרים שלי, ואני
תפילה להשי"ת, צעק לבי אל ה'
בין בחיי בעוה"ז, ובעוה"ב אם
יהיה בכוחי, אקוה שלא להיות
כפוי טובה ח"ו, ובעולם האמת
אקוה כי לא יבושו בי תומכי.

חזון יחזקאל
רבי יחזקאל ב"ר מרדכי
זלמן אברמסקי זצ"ל:
הג"ר שלום אייזן זצ"ל בעת
הספדו בשעת הלויה הכריז:
נצטויתי מאת רבינו זצ"ל לפרסם,
שהבטיח שימליץ טוב לכל מי
שילמוד בספריו, וכן ימליץ טוב
לכל מי שיפיץ את חידושי תורתו.
(רבבות אפרים או"ח ח"ב עמוד
רמ"ח, מלך ביפיו פרק מ"ב).

אתוון דאורייתא
רבי יוסף
ב"ר יהודה **ענגיל** זצ"ל
העיד חתנו הגאון רבי יצחק
מנחם מארגענשטערן זצ"ל
בהספדו
רבינו בטרם עלה השמימה
הבטיח כל מי שיסייע בהדפסת
החיבורים שלו יהיה לו למליץ
יושר בעולם העליון

בן לאשרי
רבי יצחק ב"ר אשר
אנשיל הוברמן הרב
מרעננה זצ"ל כתב בספרו:
הנני מוסר מודעה שהחלטתי להתפלל
בלי נדר בכל יום על כל אלה שיעיינו
בספרי, ויגידו בשמי דברי תורה
לאחרים שיוושעו מכל צרה
שצריכים ישועה בעוה"ז ובעוה"ב.
וכל הלומד בספרי יזכה ליר"ש,
והצלחה בכל טוב, בזה ובבא
וסגולה גדולה בבית לכל הדברים.

צדקת הצדיק
רבי צדוק
ב"ר יעקב **רבינוביץ** זצ"ל
אמר קודם פטירתו
שמבטיח כמו הבטחת בעל
מלא העומר שמי שידפיס
דבריו יהיה לו למליץ יושר

שערי זבול
רבי זבולון
ב"ר אברהם משה **המבורגר** זצ"ל
הבטיח כמה פעמים שיעשה
טובה וימליץ טוב למי שיעשה
טובה לנשמתו, וכך חרות על
מצבתו

די שטערקסטע סגולה פאר אלע פראבלעמען!

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטוב?
פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה?
פארוואס האב איך צער גידול בנים?
פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפען?
פארוואס האב איך נישט קיין מזל?

תירוץ

ווייל די מקטריגים לאזען נישט אז מיינע תפילות זאלען נתקבל ווערען

ווואס איז די עצה? זיך איינקויפען מליצי יושר!

זייט מקיים די צוואה פון די זרע שמשון, פלאצקע גאון, אבני נזר, ילקוט סופר, צדקת הצדיק, לב העברי, רבי יוסף ענגיל, רעננה רב,
און ר' יחזקאל אברמסקי, ר' זבולון המבורגר זצ"ל וואס האבען מבטיח געווען צו זיין מליצי יושר
פאר ווער עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

זרע שמשון

לע"נ הרה"ק המקובל המלוב"ן ר' רפאל ב"ר אברהם ריס זי"ע

וירא ה' כי שנואה לאה ויפתח את רחמה ורחל עקרה. נראה שמפני שהיתה שנואה לכן ויפתח את רחמה, וצ"ב מה ענין זה לזה. עוד צ"ב דכתיב "ותרא רחל כי לא ילדה ליעקב ותקנא רחל באחותו", ואיך אפשר לומר דרחל רצתה בנים משום קנאה. עוד יש לדקדק דמפני מה כתיב "ותרא רחל כי לא ילדה ליעקב", דהול"ל "ותרא רחל כי לא ילדה".

וי"ל, דאמרו ביבמות (דף סד.): למה היו האמהות עקרות, משום שהקב"ה מתאוה לתפילתן של צדיקים. והנה לאה ג"כ היתה בתחילה עקרה, אך כשראה הקב"ה שלאה היא שנואה, וא"כ אם יעקב היה מתפלל עבור בנים, היה מתפלל על רחל שהיא עיקר הבית שתיפקד ולא על לאה, לכך פתח ה' את רחמה של לאה קודם. ומעתה דליעקב היה כבר בנים מלאה, לא ראה סיבה להוסיף ולהתפלל על רחל, ואדרבה לא היה חושב שהטעם שהאמהות היו עקרות היה כדי שבעליהן יתפלל בעדם, שהרי ראה שלאה נתעברה בלי שום תפילה.

[ואין להקשות דא"כ מדוע שרה ורבקה היו עקרות. משום דבשרה יש לתלות שהטעם הוא מפני שעדיין היה שמה "שרי", ולא "שרה". ואצל רבקה יש לתלות שהטעם כדי שלא תתקיים ברכת לבן שאמר "אחותנו את היי לאלפי רבבה", וכמו שמובא במדרש כדי שלא יאמרו האומות ברכותינו עשתה פירות].

וזה שאמר הכתוב "ותרא רחל כי לא ילדה **ליעקב**", היינו שראתה שיעקב אינו משים את לבו להתפלל עליה כדי שתלד, ואינו סובר שהטעם שהן עקרות הוא מפני שהקב"ה מתאוה לתפילתם, וא"כ צ"ל שהכל בא בכח הזכות, לפיכך "ותקנא רחל באחותה", שקנאה במעשיה הטובים, ואמרה ליעקב "הבה לי בנים ואם אין מתה אנכי", שנתכוונה לומר לו שעכ"פ צריך אתה להתפלל עבורי, היות שאם אין לי בנים, יאמרו שאני מתה, היינו שאין לי זכות, ורשעים בחייהם קרויים מתים.

מליצי יושר מול מגיד פשע זייט מנדב פאר "מליצי יושר" 732-510-0560 gilyonmy@gmail.com

מלא העומר

לזכות ש.ה.ב.מ.ר. להצלחה בכ"ע ונחת דקדושה מכל יו"ח

מה נורא המקום הזה. ופירש רש"י שקפצה לו הארץ. ויראה שיובן על פי פירוש רש"י (פסוק י"ג), וז"ל: קיפל הקב"ה כל ארץ ישראל תחתיו, רמז לו שתהא נוחה ליכבש לבניו כארבע אמות, עכ"ל. אך לפי שאמר 'אני ה' אלהי אברהם אביך ואלהי יצחק הארץ אשר אתה שוכב עליה לך אתננה ולזרעך', ויראה שרמז לו כי ארץ ישראל אינה נגדרת במקום, וגבולותיה אינן אלא כענין דבר רוחני שיכול להתצמצם, וכפי שמלאך שהוא שליש עולם, מתצמצם להיות כאחד אנשים [בשעת שליחותו לעולם הזה]. וזהו לפי מדריגת ישראל היא מתרחבת ומתכווצת, כמו שאמרו (גיטין נז.): ששים ריבוא עיירות היה לו לינאי, והשתא אפילו שיתין ריבוותא קני לא מחזיק.

ובזו ממילא בטל הערעור של עשו על ארץ ישראל, כי לגביה לא היתה שוה כלום, שהיתה עומדת על ארבע אמות מרכז של ארץ ישראל, וזהו רצה הוא יתברך להראות ליעקב באומרו 'אלהי אברהם אביך ואלהי יצחק', כי מידת 'אברהם' הוא חסד, וחסד הוא התפשטות. ומידת 'יצחק' היא גבורה, הוא בחינת צמצום, כי בהיות ישראל ראויים לחסד, היתה ארץ ישראל מתפשטת. וכשחטאו היה גורם שהיו מגבירין מידת יצחק הוא צמצום, כי הארץ כארבע אמות היא חשובה, א"כ לעשו שלא היה לו חלק במידת אברהם, כי רשעים מהפכין הרחמים [כלומר החסדים] לדין, א"כ לא היתה אלא ארבע אמות, ולא היתה כדי חלוקה. וא"כ היו צריכין יעקב ועשו להיות חולקים בגוד או איגוד, [דאמרו (ב"ב יג.) דכל דבר שאין בו כדי חלוקה, חולקין אותו ב'גוד או איגוד', והיינו שאומר אחד לחבירו: או אתה קנה ממני את חלקי, ותהיה אתה הבעלים על כולו, או שאני אקנה ממך את חלקך]. והשתא שליעקב היתה ראויה, ולעשו לא היתה ראויה, שהיתה מתכווצת ועומדת על ארבע אמות, ולגבי יעקב תתפשט ותתרחב, [לפיכך נטל יעקב את הארץ לנחלה]. וזהו שנתן הוא יתברך לעשו הירושה בהר שעיר.

לכן אמר 'אני ה' אלהי אברהם אביך ואלהי יצחק הארץ אשר אתה שוכב עליה לך אתננה ולזרעך', ושמא תאמר הלא אינה אלא ארבע אמות, מ"מ 'והיה זרעך כעפר הארץ ופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה', שתתרחב לאין שיעור.

והנה זהו ענין קפיצת הארץ, מאחר שקיפל כל ארץ ישראל כארבע אמות, א"כ המקום המקודש ביותר שקונה יותר עצם רוחניות היה הר המוריה, שהיא נקודה אמצעית שמושפע בה כל הרוחניות של ארץ ישראל. [כלומר 'קפיצת הארץ' הנזכרת כאן, אינה במשמעות שקפצה ממקום למקום, אלא שכיון שקיפל הקב"ה את כל ארץ ישראל תחתיו, נמצא שהארץ קפצה לה ממקומה והצטמצמה תחת ארבע אמותיו של יעקב אבינו. ומה שייחסו חז"ל את קפיצת הארץ דוקא להר המוריה, אע"ג דכל הארץ קפצה ממקומה להצטמצם תחת מקומו של יעקב אבינו, היינו משום שעיקר קפיצת הארץ מתייחס לנקודה האמצעית שמושפע בה כל הרוחניות של ארץ ישראל].

לכן אמר 'אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי', שידע שאין זה מקומו של הר המוריה, רק לפי התקפלות הארץ, הגיע שם רוחניות וקדושה של הר המוריה.

אבני נזר

לע"נ הג"ר נחום יצחק ב"ר צבי אשר כהנא שפירא זצ"ל יא"צ י"א כסלו

למול בשבת ע"י שני מוהלין. [המשך משבוע שעברה]. אמרו בכריתות (דף יד.), דנאמר בשעיר לעזאזל 'ושלח ביד איש עתי', ודרשינן: 'עתי', משמע בעתו ובמועדו ישתלח ואפילו בשבת. ואמר רפרם, זאת אומרת מדאיצטריך לרבות שמותר לשלח את השעיר אפילו חל יוה"כ בשבת, דיש עירוב והוצאה לשבת, ואין עירוב והוצאה ליוה"כ, שאם היה איסור הוצאה ביוה"כ, הרי כבר ידענו שהשילוח דוחה את איסור הוצאה ביוה"כ, והוא הדין שדוחה איסור הוצאה דשבת, ולא היה צריך הכתוב לרבות שדוחה שילוחו של השעיר את איסור ההוצאה בשבת. והקשה הגמ', ממאי, דלמא דחיית איסור הוצאה בשבת לא ילפינן מיוה"כ, משום דשאני שעיר המשתלח ביוה"כ, דהכשירו ביוה"כ בכך, שכך היא מצותו לישלח ביוה"כ, וכשם שהתמידין של שבת קרבין בשבת. אבל אם חל בשבת הו"א שלא ידחה את השבת ולכן איצטריך קרא.

וכתב האבני נזר, דחזינן יסוד זה דאע"ג דתמידין חשובין מצוותו בכך, אבל שעיר המשתלח כשחל יוה"כ בשבת לא חשיב מצוותו בכך, כיון שרק אירע דאיקלע בשבת. וז"ל: וראיה לזה מש"ס כריתות (דף יד.) בהא דאמרו 'עתי' אפילו בשבת, זאת אומרת עירוב והוצאה בשבת ואין עירוב והוצאה ליוה"כ. ודחי שאני שעיר המשתלח דהכשירו דיוה"כ בכך. ופירש"י דומיא דתמידין דקרבין בשבת. הרי דתמידין חשובין מצוותו בכך, ושעיר המשתלח כשחל יוה"כ בשבת לא חשיב מצוותו בכך, כיון שרק אירע דאיקלע בשבת. וכעין זה בשבת (דף כד.) 'מהו להזכיר חנוכה במוספין כיון דלית ביה מוסף בדידיה'. הרי דתפלות הקבועין ליום שייכים להמאורע, אבל אין שייך המאורע לחבירו. וכן נידון דידן מילה וקצירת העומר אינם שייכים לשבת, ורק דחויה, עכ"ל.

והנה רש"י בעירובין (דף קב. ד"ה הלכה כר' יהודה) כתב וז"ל: ומלאכה דאורייתא לא הותרה במקדש חוץ מהקרבת תמידין ומוספין, וקרבנות צבור שדוחין את השבת מגזירת הכתוב, עכ"ל. וקשה דאטו תמידין ומוספין לאו קרבנות ציבור הם, ולמה כתב רש"י תמידין ומוספין בפני עצמו. וכתב האבני נזר (או"ח סימן תנ"ה אות ו'), דהחילוק הוא דתמידי ומוספי שבת **הותרה** הקרבתן, ואילו קרבנות צבור **דוחין** שבת. וטעם החילוק הוא כנ"ל, דקרבנות שמצותן בשבת

סגולה פאר

ערליכע קינדער

סגולת אריה"ק כהדרכת הרה"צ מ'אראד זצ"ל

אריינברענגען יראת חטא אין אייערע קינד דורך א שטיין ביי קברי צדיקים.

וואס טוהט מכון דורות ישרים:

- א ת"ח וי"ש וואס טוהט עס שוין אסאך יאהרן צו העלפן אידן, וועט עס טוהן פאר אייער ישועה פריוואט, בנאמנות, קאנפידענשעל.
- יעדע נאמען איז א באזונדערע שטיין. באזונדערע עבודה און תפלות פאר א לעזגערע צייט, אלעס וועדט נעטוהן מיט גרויס איבערגענעבענקייט, מיט כוונה, במתינות, אזוי האט עס די ריכטיגע כח.
- מ'שרייבט די נאמען נוסח אויפן שטיין סיי פאר מען באקט די חלות און סיי נאכדעם אזוי ווי אלע שיטות. די שטיין בלייבט אין דעם אויוועג פאר 2 וואכען.
- מ'זאגט די תפילה 18 מאל אויפן שטיין. ביי די ריכטיגע צייטען.
- מלאזט אייך וויסען וועז די שטיין וועדט געבאקען. שהוא עת רצון להתפלל, כדי אירע זאלט קענען מיט זאגען די תפילה.
- די ת"ח גייט אליין צום ציון און מתפלל, נאכדעם וואס ער רופט נשמת הצדיק אל קברו (המקובל מהישמח משה).
- די שטיין וועדט באגראבען וזי די ריכטיגע וועג, און אזוי זעהט מען עס נישט.
- מ'קען אויך אפנעמען די שטיין און עס אליין אראפלייגען ביי וועלכע צדיק איר ווילט.
- מ'קען באשטעלען אפאר שטיינער כדי מ'זאל עס לייגען ביי אסאך צדיקים.

דוקא אויך דעם מקובלדיגע אופן פון **מכון דורות ישרים** זעהט מען וזי עס וועדט מקוים די וועדעער פון אריה"ק אויפן האר: **יבער הלב (-אנצינדען זיין הארץ צו אידישקייט), שיתהפך לבו לשמים לטובה (-פרושים די נאמען מענטש), ותראה פלאים (-וועסט זעהן וואונדער).**

מ'קען עס נעבען פון מעשר.

פאר פרטים רופט-טעקסט מכון דורות ישרים

dorosyesharim@gmail.com 917-635-3883

צופרידענע עלטערען פון מכון דורות ישרים זאגן:

- מיין קינד איז געווארען א אנדערע מענטש. ער וויל מוסר, ער וויל ענדיגען א מסכתא
- מיין זוהן בעהט מיך 'וועק מיך אויף 5 מינוט פאר סוף זמן קריאת שמע
- מיין יצחק האט אדיפיגעליגט א פילטער
- איך האב נישט געוואלט קיין מנוחה פארדעם, נישט וויסענדיג וואס מיין בחור טוהט
- כ'האב ענגעהויבען זעהן הצלחה מיט מיינע קינדער נאכדעם מנדב זיין פאר מיין חברו'ס קינד

כתמידין ומוספי שבת, **הותרה** הקרבתן בשבת, דהרי זה חובת השבת. אבל מש"כ רש"י 'קרבנות צבור שדוחין את השבת', כוונתו דחל יו"ט בשבת שמקריבים גם את קרבנות הרגל בשבת, וכיון דאין זה חובת השבת, לכן לא **הותרה** הקרבתן, אלא **הודחה**.

וז"ל: לדעתי לא הותרה עבודה בשבת אלא בתמידין ומוספין הקבועים בכל שבת דחשוב מצוותו בכך, כמו שפרש"י בעירובין 'מלאכה דאורייתא לא הותרה במקדש חוץ מהקרבת תמידין ומוספין הקרבין בשבת, וקרבנות צבור שדוחין שבת מגזירת הכתוב'. ולכאורה אינו מובן הלשון, דאטו תמידין ומוספין לאו קרבנות ציבור הם, ולמה עשה תמידין ומוספין דבר בפני עצמו. אך באמת לשונו מדוקדק מאוד, והורה לנו בלשונו הזהב דתמידין ומוספין הותרו ושאר קרבנות ציבור דחויין. וזה שכתב לא 'הותרו' במקדש חוץ מתמידין ומוספין דאותם הותרו. וסיים ושאר קרבנות ציבור 'שדוחין' היינו קרבן ציבור של רגל שאירע בשבת הואיל ואינו שייך לשבת ולאו מצוותו דקרבן בכך שיהיה בשבת דוקא, רק שעכשיו אירע שחל בשבת, דומה לטומאה דדחויה בשבת, עכ"ל.

וכ"כ האבני נזר באו"ח סימן שנ"א, וז"ל: הא דשבת הותרה בציבור כדאיתא ביומא (דף מו:), זה אינו אלא בתמידין ומוספין של שבת הואיל והכשירה דשבת בהם בכך, כמפורש ברש"י כריתות י"ד. בסוף הסוגיא, דתמידי שבת חשיב הכשירה של שבת בכך. אבל מוספי יו"ט שקרבין בשבת דלא חשיבי הכשירה דשבת בכך, כמפורש בסוגיא שם הוי דיחוי. וזה כוונת רש"י עירובין (דף קב. ד"ה הלכה כר' יהודה), וז"ל ומלאכה דאורייתא לא הותרה במקדש חוץ מהקרבת תמידין ומוספין וקרבנות ציבור שדוחין את השבת עכ"ל. ולכאורה תמוה דאטו תמידין ומוספין לאו קרבנות ציבור נינהו, והיה לו לומר בקיצור 'חוץ מקרבנות ציבור שדוחין את השבת'. אך כוונתו לא 'הותרה' במקדש חוץ מתמידין ומוספין שהותרו בשבת, וקרבנות ציבור היינו מוספי יו"ט שחל בשבת שדוחין את השבת, עכ"ל.

וכ"כ האבני נזר בסימן שי"ב בהערה, דתמידין הקרבין בשבת, חשיב חובת היום, וז"ל: תמידין ומוספין מצוותם בכך, כמו שכתב רש"י כריתות (דף יד.) בסוף הסוגיא, דתמידין נמי חשיב מצוותו בכך. [וכן מפורש ביומא (דף מו:) דשבת הותרה בציבור, והתם בתמיד קאי ע"ש]. אבל אם אירע קרבן אחר בשבת, לא חשיב מצוותו בכך, כמו שעיר המשתלח דלא חשיב לגבי שבת מצוותו בכך.

מצוה נדירה שהמקיים אותה נוטל שכר כנגד כולם

כתב בשו"ע הרב (ת"ת פ"ב ס"א): 'מצות עשה של תלמוד תורה על כל אדם לעצמו ללמוד **כל התורה שבכתב ושבעל פה כולה**'. וכ"כ בסעיף י' וז"ל: ללמוד פעם אחת כסדר [תנ"ך] וכל התלמוד בבלי וירושלמי ומכילתא וסיפרא וסיפרי ותוספתות וכל המדרשים מתנאים ואמוראים כמו מדרש רבה ותנחומא ופסיקתות וכיוצא בהן ומדרשי רשב"י (-זוהר) כדי שיוכל לגמור כל התורה שבעל פה כולה פעם אחת בחייו, עכ"ל.

זה מצוה שרק יחידי סגולה מקיימים אותה, וקל מאד לקיימה אם מקציבים לזה זמן מועט בכל יום, ובזה זוכים לקיים מצוה נדירה של מצות ת"ת ששקול כנגד כל המצות, ואין לשער גודל השכר שזוכים עבור זה בפירות בעוה"ז והקרן לעוה"ב

נתפרסם לזכות י.ב.ח.ה. לנחת דקדושה מכל יו"ח

לע"נ הג"ר יחיאל מאיר ב"ר דוד ברגמן זצ"ל
יא"צ ח' כסלו

כשאין עושין רצונו של מקום, מלאכתן נעשית ע"י עצמן. אמרו בעירובין (דף נה:): אמר רב הונא כל עיר שאין בה ירק, אין תלמיד חכם רשאי לדור בתוכה. ורש"י ז"ל פירש הטעם משום דירק נלקח בזול ויכול לעסוק בתורה, ע"ש. ונראה דזהו דוקא לתלמיד חכם, אך אם אינו תלמיד חכם, יותר טוב שיגע במלאכה, כמו שאיתא באבות 'שיגיעת שניהם משכחת עון', ואמרו ד'הבטלה מביאה לידי זנות'. ועיין בברכות (דף לה:) דכשאין עושין רצונו של מקום מלאכתן נעשית ע"י עצמן, ולדעתי אינו משום עונש, רק לטובתם שיגעו וישכחו עון. (אוצר החכמה פ"ד הלכות דעות הכ"ג).

אם מותר להפקיר נכסיו ולמכור עצמו לעבד עברי. נראה לי לפשוט דרשאי להפקיר נכסיו ולמכור עצמו לעבד עברי, כיון דאז הוא עני, [ונראה דאחר המכירה יכול לזכות בעצמן מן ההפקר כמו בנדרים דף פד:], דאשכחן כהאי גוונא (ברכות מז.) לענין דמאי, ובב"מ (דף ט:) לענין פאה דאי בעי מפקיר לנכסי חזי ליה, הכי נמי דכוותיה. ועוד ראיה ברורה מהא דאמרו (קידושין סט.) בעובדא דר' שמלאי דאמר ליה 'זיל גנוב וזבין נפשך לעבד עברי'. וע"ש בתוס' שהקשו איך יעצו לגנוב ולעשות איסור. ותירצו דמ"מ הוי מצי לומר שימכור עצמו וכו' ע"ש. וקשה דהא משמע שם דלא היה עני כל כך, וא"כ איך יוכל למכור עצמו, ועל כרחך דייעצו להפקיר נכסיו.

ועיין בב"ב (דף יג.) דהקשו התוס' אהא דחציו עבד וחציו בן חורין לישא שפחה אינו יכול, דימכור עצמו בעבד עברי ורבו מוסר לו שפחה כנענית. ותירצו דאסור למכור עצמו לעבד עברי דעבדי הם וכו' ע"כ. וקשה הא עני שאין לו לאכול רשאי, דרק אחר שש רוצעים אותו, וא"כ יוכל להפקיר נכסיו. ומשמע מזה דאף זה אינו רשאי, וצ"ע. (אוצר המלך הלכות עבדים פ"א ה"א).

לזכות ח.ב.י.י. להצלחה בכ"ע ונחת דקדושה מכל יו"ח

ויצא יעקב מבאר שבע. ואיתא בזוה"ק (ח"א קמח:) היינו דכתיב 'על כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו', ויש להבין השייכות, הלא מה שיצא יעקב מבאר שבע היה מפני שברח מעשו אחיו. ונראה לומר דהיה צריך לומר בקרא 'וילך', ומדוע כתיב 'ויצא'. רק מזה נראה שהיה מסלק מחשבתו לגמרי מכל וכל ממקום מגורת אביו, ועל כן לא כתיב 'וילך' שהוא כהולך מאיזה מקום ודעתו לחזור, רק 'ויצא'. וזה הכוונה 'ויצא יעקב', למה יצא, והלא היה יכול להיות בחינת הולך ולהיות מחשבתו עדיין במקום מגורת אביו, ולזה קאמר היינו דכתיב 'על כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו'.

לזכות ר.ב.ש.ה. להצלחה בכ"ע ולזווה"ג בקרוב ובניקל

ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה. כפל לשון, ועי' ברש"י. ויפה אמר חתני מ"ה משה מרדכי הי"ו, כי תחילה יצא והלך לבית המדרש של שם ועבר, וישב בו י"ד שנים, ושוב אח"כ 'וילך חרנה'. ועי' בספורנו.

ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה. פרש"י מגיד שיציאת צדיק מן המקום עושה רושם, שבזמן שהצדיק בעיר הוא הודה הוא זיוה הוא הדרה וכו', וכן ותצא מן המקום האמור בנעמי ורות, ע"כ. וצ"ע למה נרמז בתורה כזה ביעקב, ולא אצל אברהם

הרה"ק בעל אוהב ישראל מאפטא זי"ע אמר: כל מי שידליק נר לעילוי נשמתי - ר' אברהם יהושע העשיל ב"ר שמואל - **אעשה לו טובה**

ויצחק אשר גם הם יצאו כמה פעמים (עי' כלי יקר). ונראה כי אצל צדיק מפורסם פשיטא שעושה רושם, אחרי אשר כמה בני אדם תלויין בו, 'ואת הנפש אשר עשו בחרן', לכן אין ספק אשר נפקד מקומו. אך צדיק בנעלם, אז בגלוי אינו ניכר רשומו כל כך, לכן באברהם אבינו שהיה מפורסם כמו 'נשיא אלקים אתה בתוכינו', ויצחק אבינו כדכתיב 'עתה אתה ברוך ה', [לכן אין חידוש דרשומו ניכר]. משא"כ כמו 'יעקב איש תם יושב אהלים', אז עדיין לא היה רשומו ניכר, וכן כאשר נעמי ורות אז היו במרודתם, לא נודעו בשם, לכן קמ"ל דגם בכאלו רשומם ניכר למעלה, וכל זמן אשר צדיק בעיר אם גם אינו מפורסם ונודע להם, אך הוא המשפיע והוא הודם וזיום והדרם.

לע"נ הג"ר שמואל אלטר ב"ר אברהם יהודה זצ"ל
יא"צ י"ז כסלו

בן פקועה אם נחשב כשחוט. כתב הגר"י ענגיל (אתוון דאורייתא כלל י"ד), וז"ל: ע' במהרי"ט אלגאזי (ה' בכורות פ"א אות ב') שנסתפק אי חלב פקועה חשיבא חלב שחוטה לענין בשר בחלב, ע"ש. והנה זה תלוי בספק אם היתר בן פקועה היא מפאת שנחשב כשחוט, א"כ הרי החלב היא חלב שחוטה. אבל אם היתירו היתר בעלמא הוא ואינו נחשב לשחוט כלל, אזי שפיר חלבו ככל חלב חיה דעלמא ושפיר אוסר בבשר בחלב.

ועיין בחולין (דף עד.) דאמתני' דתנן דבן שמונה חי אין שחיטתו מטהרתו לפי שאין במינו שחיטה, פריך בגמ' והתני' בן שמונה חי יוכיח שאע"פ שיש במינו שחיטה וכו', א"ר כהנא יש במינו שחיטה אגב אמו, ותנא דידן מינא דאמיה לא פריך, ע"כ. וצריך להבין באיזה סברא נחלקו המשנה והברייתא הנ"ל, דהברייתא סוברת דבן שמונה חי חשיב יש במינו שחיטה הואיל ויש בו שחיטה אגב אמו, ואילו המשנה סוברת דלא חשיב יש במינו שחיטה מפאת השחיטה אגב אמו.

ולפמ"ש י"ל דפליגי בספק הנ"ל אם היתר בן פקועה הוא מפאת שנחשב העובר לנשחט ע"י שחיטת האם, או דלמא היתר גרידא הוא. דהברייתא סוברת דההיתר מפאת שנחשב העובר לנשחט, ולכן שפיר חשיב יש במינו שחיטה אגב אמו. אבל המשנה סוברת דרק היתר בעלמא הוא ולא מפאת שנחשב כשחוט, ועל כן שפיר אין במינו שחיטה כלל, כיון דגם אגב אמו הרי איננו נשחט, רק שנעשה היתר בעלמא ולא מטעם שחיטה.

אולם לקושטא דמילתא נלענ"ד דשריותא דבן פקועה הוא מפאת שנחשב העובר לנשחט, ולאו היתר גרידא הוא, ומנא אמינא לה, מהא דאמרינן בתמורה (דף יא:): בעא מיניה אביי מרב יוסף, היא שלמים וולדה חולין, ושחטה בפנים מהו. (פי' ששחט בהמת שלמים מעוברת בפנים, והעובר שבה היא חולין כגון שהקדישה חוץ מעוברה), מי הוי העובר חולין בעזרה או לא. אמר ליה מי קרינא ביה 'כי ירחק ממך המקום וזבחת', (פי' דמהאי קרא הוא דילפי' דאסור לשחוט חולין בעזרה משום דכתיב 'כי ירחק', ודרשי' בריחוק מקום אתה זובח ואי אתה זובח בקירוב מקום. והשתא בהמה זו מי קרינן בה 'כי ירחק', הלא בודאי לא קרינן בה הכי שהרי מוכרח לשחטה בעזרה שהרי שלמים היא, ולכן כיון שא"א לו לשחוט בריחוק מקום, אינו עובר על הוולד שבה משום שחיטת חולין בעזרה) עכ"ל הגמ'. ומפורש בזה דשריותא דעובר בשחיטת אמו היא מפאת שנחשב העובר לנשחט, דאי נימא דהיתר גרידא הוא שהתירתו תורה אבל לא מטעם שחיטה, א"כ מאי סלקא דעתך דאביי כלל שיעבור אעובר משום 'שחיטת' חולין בעזרה. וגם למה ליה לרב יוסף טעמא דמי קרינא ביה 'כי ירחק', הרי בלא"ה אין כאן 'שחיטת' חולין בעזרה כלל, שהרי לא שחט את העובר שהיא חולין כלל, רק התירו ע"י שחיטת האם שהיא קדשים. ועל כרחך דשריותא דעובר בשחיטת אמו הוא מפאת שנחשב כשוחט את העובר עצמו, ועל כן שפיר חשיב כשוחט חולין בעזרה כיון שהעובר היא חולין, ודו"ק היטב כי ראיה ברורה ונכונה היא בס"ד.

ועוד יש להביא ראיה לזה מש"ס ב"ק (דף עח:) דתנן שם דאם גנב בהמה ומכרה אפי' חוץ מאחד ממאה שבה, פטור מד' וה', משום דבעינן מכירת כולה בלי שיור. ובעי התם בגמ' מכרה חוץ מעוברה מהו, אליבא דמ"ד עובר ירך אמו הוא, לא תיבעי לך דוודאי חשיב שיור, כי תיבעי לך אליבא דמ"ד עובר לאו ירך אמו היא מהו, כיון דלאו ירך אמו הוא לא הוי שיור, או דילמא כיון דצריך (העובר צריך לאם) לאשתרויי בהדה בשחיטה, כמאן דשייר בגופה דמי, עכ"ל הגמ'. ומוכח גם מזה להדיא דהיתר בן פקועה מטעם שחיטה היא שנחשב העובר כנשחט, מדבעי למימר דהעובר חשיב שיור מפאת שניתר עם האם בשחיטה, והא דדבר הניתר בשחיטה חשיב שיור לגבי מכירה, היינו משום דכתיב 'וטבחו או מכרו', ובעינן מכירה דומיא דטביחה, וכמבואר בסוגיא דב"ק שם, ע"ש. וא"כ על כרחך שהעובר נחשב כנטבח ע"י שחיטת האם, והוא בכלל 'וטבחו', ועל כן חשיב ג"כ שיור לגבי מכירה, ודו"ק היטב וגם זה נכון בס"ד.

ועוד מצאתי מפורש כן דשריותא דבן פקועה היא מטעם שנחשב כשוחט את העובר, והוא בפי' הרא"ש מס' פרה פ"ב מ"א שכתב אהא דפליגי התם ר' אליעזר ורבנן בפרה מעוברת, דר' אליעזר מכשיר וחכמים פוסלין, וכתב הוא ז"ל בטעם מחלקותם, דר' אליעזר לטעמיה אזיל דס"ל בעלמא דעובר ירך אמו הוא והוי כגופה דפרה, ורבנן ס"ל עובר לאו ירך אמו היא וחשיב כשוחט שתי פרות וכו', עכ"ל. ומבואר להדיא דעובר במעי אמו חשיב בשחיטת אם כשוחט את העובר, ועל כן לרבנן דעובר לאו ירך אמו הוא, והוי

עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה מה שהבטחתנו!

פאר א נדבה פון **$250** פאר גליון מליצי יושר וועט מען מודיע זיין ביי די ציונים פון די **פלאצקע גאון** - וואַרשא, **אבני נזר** - סוכאטשוב, **צדקת הצדיק** – לובלין, **ילקוט סופר** - פאקש, **לב העברי** - הר הזיתים, **ר' יוסף ענגיל** - ויען, **בן לאשרי חזון יחזקאל שערי זבול** - הר המנוחות אז איר האט מקיים געווען די צוואה, און יעצט איז די צייט פאר זיי מקיים צו זיין זייערע הבטחה!

געדענקט "מקח בלייבט מקח"!
732-510-0560 gilyonmy@gmail.com

קח לך סניגור
מתכוננים אנו להוציא לאור עולם ספר
'הגדרות רבי צדוק על התורה'
(עניני הלכה)
אם לא עכשיו אימתי?
עכשיו הזמן לזכות לברכתו והבטחתו!
"אהיה מליץ יושר למי שידפיס דברי"!!
מי שרוצה להנציח שמו בהספר יתקשר למערכת
gilyonmy@gmail.com **732-510-0560**

הרה"ק בעל מגן אברהם מטריסק זי"ע, כתב בהקדמת הספר למי שילמוד ספרו
'מגן יהיה לכל ההוגים בו'

מוסרי הג"ר אלחנן יוסף הרצמאן זצ"ל

'מבטיח אני להעושים לטובת נשמתי' 'אלחנן יוסף בן שמואל וצפורה', להתפלל בעדם שיהיה נפקד בכל מה שצריך במהרה דידן'

ויצא יעקב. וברש"י: מגיד שיציאת צדיק מן העיר עושה רושם, שבזמן שהצדיק בעיר, הוא הודה הוא זיוה הוא הדרה, יצא משם פנה הודה פנה זיוה פנה הדרה. והנה באמת לא אמר רש"י שביאת צדיק לעיר עושה רושם, שמקודם לא היה כלום רק חושך ואפלה וכו', ועכשיו עם ביאתו נעשה אור ליהודים הוא זיוה הוא הדרה וכו'. אלא כמו שאומר האורחות חיים, שדרכם של בני אדם 'לכסות הטובות, ולגלות הרעות'. ולכן כל זמן שהצדיק בעיר, לפעמים מפני הקנאה אינם רוצים להודות על האמת. אבל כשהלך, בטלה הנגיעה, שכל אחד חושב שהצדיק מכהה הגלגל חמה שלו, ולולא הוא, היה בעצמו מצליח וכו'.

ועוד יכולים לומר, שצדקתו גורם שכל אחד יכול לחשוב ג"כ על עצמו שהכל בזכותו כל הדרה וזיוה וכו', אבל כשהלך הצדיק עם כל ההדר והזיו שלו ונשארו בחושך, על החושך ואפלה אין נמצאים הרבה אנשים שאומרים שבזכותם חושך בעיר, ואז הכל מודים על האמת שפנה זיוה.

'פלא יועץ' לרבי אליעזר ב"ר יצחק פאפו זי"ע

הבטיח:

'ממי שאקבל ממנו טובה, אשתדל לשלם לו במיטבא, ולבקש רחמים עליו'

אמרו רז"ל 'הוי רץ למצוה, ובורח מן העבירה', ענין הבריחה הוא להיות חושש אפי' חששה רחוקה, וכמו שאמרו שיברח מאה שערים של היתר, כדי שלא ליכנס באחד של איסור. ואמרו ג"כ 'אהוב את השמא', שעל כל מקום שרוצה לילך, יחוש לנפשו שמא יבא לידי איסור. וכן על כל דבור שרוצה לדבר, יחוש מאד שמא יבא לידי דבור של איסור, וכן על כל מעשה אשר יעשה, ויברח מן ההיתר כדי שלא לבא אל האיסור, ולא ילך ולא ידבר ולא יעשה אלא מה שמוכרח מאד לשם מצוה, או לצורכו, לאחר שיברר בירור גמור שאינו יכול לבא לשום צד נדנוד איסור, זהו יראת ה' טהורה, אשרי איש ירא את ה', והנשמר מאד מכל דבר רע, גם ה' ישמור נפשו מכל רע, וה' יגמור בעדו שלא תצא תקלה מתחת ידו.

ואמרו רז"ל 'חמירא סכנתא מאיסורא', ולכן ראוי לברוח יותר ויותר ממקום חשש סכנה ומאתר דשכיח הזיקא, ואל יסמוך על הנס, שמא אין עושים לו נס, ואם עושים לו נס, מנכין לו מזכיותיו כמארז"ל. וביותר צריכים לחוש אנן יתמי דיתמי המלאים עונות לברוח מאד מן הסכנה, כי השטן מקטרג בשעת הסכנה.

צא ולמד ממאי דכתיב 'מי האיש הירא ורך הלבב ילך וישוב לביתו פן ימות במלחמה', ופירשו רז"ל מי האיש הירא מעבירות שבידו, שאפי' שח בין תפלה לתפלה עבירה היא בידו, וחוזר עליה מעורכי המלחמה, אע"פ שהיתה מלחמת מצוה, כ"ש אנו אשר מכף רגל ועד ראש אין בנו מתום, צריך להשמר מאד מאד ולברוח אפי' מחשש רחוק של סכנה. וכבר אמרי אינשי 'מי שברח, אמו לא תבכה אותו'. ומצינו גדולי עולם שברחו וניצולו, 'ויברח יעקב', 'ויברח משה', 'ויברח אליהו'. ואמרי אינשי חבי כמעט רגע ותחיה ימי עולם. (פלא יועץ ערך ברוח).

דגל מחנה אפרים

בעל 'אהבת ישראל' מויזניץ זי"ע היה אומר:

ללמוד ספר 'דגל מחנה אפרים', מסוגל לבנים טובים

אם יהיה אלהים עמדי ושמרני בדרך הזה אשר אנכי הולך ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש. הנה רבים תמהו על ענין 'לאכול', ו'ללבוש', בודאי ידוע מזה שלחם אוכלים ובגד מלבישים. ויש לומר שיש בזה רמז נפלא על דרך שאמר הרב ר' פנחס על 'והמלך דוד זקן בא בימים, ויכסוהו בבגדים ולא ייחם לו', שהוא רמז כי ידוע שדוד הוא תורה שבעל פה, וכשאין בה התחדשות התורה בכל יום ובכל עת, רק שעוסק בדברים ישנים, אע"פ שבכל פעם מלביש אותם הדברים בלבושים אחרים, פעמים בגמרא זו, ופעמים הוא מלביש אותם בגמרא אחרת ובפסוק אחר, וזהו 'ויכסוהו בבגדים', ועל כל זה 'ולא ייחם לו', היינו שאין לו התלהבות מזה, כיון שתוכם דברים ישנים הם, אע"פ שהלבוש משתנה, רק עיקר הוא שיהיו חדשים לבקרים, וכמאמרם ז"ל 'בכל יום יהיו בעיניך כחדשים'.

וזהו יש לומר שרימז יעקב אבינו ע"ה שהוא היה התורה כולה כנ"ל כמה פעמים, 'אם יהיה אלהים עמדי ושמרני בדרך', היינו בענין התורה הנקרא 'דרך', 'אשר אנכי הולך עליה' שהוא היה סוד כל התורה כנ"ל, 'ונתן לי לחם לאכול' היינו שיהיו בעיני כחדשים תמיד לחדש בכל יום דברים, ויהיה לי תאוה והתלהבות מזה כמו איש הרעב לאכול לחם ורוצה מאוד להחיות את נפשו, וגם 'בגד ללבוש', היינו שגם הלבוש יהיה ג"כ חדשים בכל יום, ויהיה בעיניו ממש להחיות נפשו בתורתו הקדושה מרוב החידושים ורוב תשוקת נפשו אליה, והבן זה.

העובר פרה לעצמו, על כן כשוחט פרה מעוברת, חשיב בזה כשוחט שתי פרות דשחיטתו פסולה מדרשא ד'ושחט אותה' ולא אותה ואת חברתה.

בן לאשרי

לע"נ הג"ר ישעיה ב"ר אברהם דוב קרלינסקי זצ"ל יא"צ ו' כסלו

מלאים זיו ומפיקים נוגה. תיבות אלו בגימטריה 'אהבה הוי"ה א"ד יפיק פ"ז מזון'. והכוונה, דעל ידי הצדיקים שעובדין להבורא יתברך באהבה ומיחדים קוב"ה ושכינתיה שהוא שמות הקדושים **הוי"ה א"ד**, עיד"ז נתמתקים הדינים דשם 'אלקים' שבגימטריה פ"ו, ונעשה 'אני הוי"ה רחמים, שגימטריה **פ"ז** (עי' מדבר קדמות ערך לבנה), ואז נתעורר למעלה הרצון להשפיע מזון **'יפיק מזון'** וכל טוב לכל בני ישראל אמן כן יהי רצון.

אברהם יגל יצחק ירנן יעקב ובניו ינוחו בו. תיבת 'יגל' גימטריה 'גם', שהוא מיתוק הדינים, בסוד הכתוב (תהלים סה) 'פלג אלקים מלא מים', דמחצה של 'אלקים' גימטריה פ"ו, הוא מ"ג, וזה 'מלא מים' והיינו חסדים.

יצחק ירנן. תיבת 'ירנן' גימטריה ש"י, דיצחק בחינת ברית, ונוטריקון של 'יצחק' הוא 'קץ חי' (עי' לקוטי תורה וירא סוד העקידה), ונתקן עון קרי, ונעשה ש"י עולמות.

יעקב ובניו. תיבת 'ובניו' גימטריה 'אכדט"ם' מיתוק שם 'אלקים' באותיות הקודמות.

ינוחו בו. 'ינוחו בו' עם התיבות והכולל גימטריה 'הוי"ה אדנ"י' שילוב הידוע שממתיק כל הדינים מעלינו ומעל כל ישראל.

חזון יחזקאל

לע"נ הג"ר יעקב משה ב"ר זבולון חרל"פ זצ"ל יא"צ ז' כסלו

גרופה וקטומה. אמרו בשבת (דף יח:), דב"ה מתירין ליתן צמר ליורה, ולהשהותו שם בשבת. והקשה הגמ' אמאי שרו, ניחוש שמא יהיה מגיס בה ומערבבה, ותולדת מבשל הוא, שהרי ממהר בישולה. ומשני: הכא במאי עסקינן, ביורה שהיא עקורה מהאש, וגם טוחה בטיט סביב כיסויה, וצריך לשבור את הטיט כדי לגלותה ולהגיס בה, וכיון שצריך לטרוח בה כולי האי, יזכר תוך כדי כך שאסור להגיס.

וכתב הכסף משנה (פ"ט שבת ה"ג), וז"ל: נראה מדברי רבינו שכל שלא נתבשל כל צרכו, אע"פ שהגיע למאכל בן דרוסאי, שייך ביה בישול וחיובי מיחייב.

והרמ"ך כתב: וקשה לי, דא"כ לדבריו היאך מותר לשהות ע"ג כירה גרופה וקטומה דבר הצריך לו לאכול בלילה, [דאה"נ דלא חיישינן שמא יחתה, כיון שגרף וקטם, אבל] ניחוש דילמא מגיס, כדגזרינן בצמר ליורה דבעינן עקורה וטוחה. אלא לאו ש"מ דכל דבר שנתבשל כמאכל בן דרוסאי אם מבשלו יותר אין בו משום מבשל, עכ"ל.

וכתב החזון יחזקאל (שבת פ"ג ה"א), וז"ל: ולפע"ד יש ליישב הקושיא הזאת על פי מה שכתב הרמב"ם (פ"א שבת סוף ה"ד) הטעם דמותר להשהות תבשיל שלא נתבשל כל צרכו בגרופה או קטומה, שכיון שגרף או שקטם 'הרי הסיח דעתו מזה התבשיל, ואין גוזרין שמא יחתה באש'. א"כ מהאי טעמא גופא שהסיח דעתו ממנו, גם אין לנו לחוש שמא יגיס.

והנה בתוס' רעק"א (שבת פ"ג מ"א אות מ"ה) כתב, וז"ל: במשנה עד שיגרוף. יש לעיין דמ"מ נגזור שמא יגיס בה דחייב משום מבשל וכו'. ועי' בהרשב"א (שבת שם) אההיא דאמרינן בעקורה וטוחה, דלפי תירוצו בתרא מיירי דהכא בנתבשל כמאכל בן דרוסאי, דבזה אף אם יגיס אינו חייב משום מבשל ע"ש. ולפ"ז בלא הגיע למאכל בן דרוסאי אסור להשהות אף בגרופה וכו'.

אח"כ ראיתי דבכ"מ רפ"ט מהלכות שבת במ"ש שם בשם הרמ"ך מבואר דעתו דקודם מאכל בן דרוסאי אסור לשהות, ולא מהני גרופה וקטומה דשמא יגיס וחייב משום מבשל.

וחידוש בעיני דבשו"ע (סי' רנ"ג ס"א) נקט בפשיטות ולא הוזכרו אלא גרופה וקטומה כשהתחיל להתבשל ולא הגיע למאכל בן דרוסאי, והאחרונים כולם שתקו ולא העירו דלהרשב"א וכן לדעת הרמ"ך אסור משום שמא יגיס, עכ"ל.

אך באמת כל המעיין היטב שם בדברי הרשב"א, יוכח לדעת שדעת הרשב"א רק אם עשה מעשה והגיס קודם שהגיע למאכל בן דרוסאי חייב משום מבשל, אבל לכתחילה אין לנו לחוש בקדירה של תבשיל שמא יגיס, דדוקא בסממנים חיישינן דדרכם תמיד להגיס כדי שלא יחרכו כמו שכתב שם הרשב"א בעצמו.

וכן הרמב"ם כתב דאי חששא דשמא יגיס (פ"ג ה"ז) רק בנותן צמר ליורה, אבל בקדירה דמיירי שם בכל הפרק, לא הזכיר כלל גזירה דשמא יגיס. ובזה מיושבת נמי קושית הרמ"ך הנ"ל.

שערי זבול

לע"נ הג"ר משה וועבר ב"ר מרדכי זצ"ל יא"צ י"ב כסלו

ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה. וברש"י: יציאת צדיק מן העיר עושה רושם, פנה הודה פנה זיוה פנה הדרה, לכן נאמר 'ויצא'. וראיתי שמקשים מפני מה לא פירש"י ג"כ אצל יציאת אברהם

הרה"ק רבי **מנחם מענדל** ב"ר **יוסף** מרימנוב זי"ע אמר:
בעודי בחיים אני מנענע עם כל העולמות, ולאחר פטירתי אחזיק טובה למי שידליק נר לטובת נשמתי (ספר מנחם ציון).
נתפרסם ע"י **הרה"ח המפורסם ר' מרדכי יצחק סאמעט שליט"א**

מאור כשדים, כשאמר לו הקב"ה 'לך לך מארצך', וכתיב שם 'ויצא אברהם'. והנראה לענ"ד, דאם נמצאים הרבה צדיקים במקום אחד, אז הם ביחד מרבים שפע ואורות, ומתקנים העולמות. משא"כ בצדיק אחד שאין בו כל כך כח כמו הרבה צדיקים במקום אחד, וכעין דברינו מצאתי בדברי החיד"א.

ולכך אצל יעקב שיצא מבאר שבע, שבזמן שיעקב היה בבאר שבע ששם היו יצחק אבינו רבקה ויעקב ביחד, אז פעלו בכח הצדיקים ביחד פעולות רבות ושפע ואורות לכל העיר, אבל כשיצא יעקב מבאר שבע, אז נחלש הכח של כל הצדיקים ביחד, ולכך יציאת יעקב מבאר שבע עושה רושם, ופנה הודה פנה זיוה.

אבל אצל יציאת אברהם אבינו מאור כשדים, ששם לא היה עמו צדיקים כמו שהיה אצל יעקב אבינו, שכולם היו שם רשעים, ולכך לא היה הרגשה גדולה כ"כ לאנשי העיר מיציאת אברהם אבינו, ולכך לא מפרש רש"י שם כמו אצל יציאת יעקב מבאר שבע.

ואמרנו בזה להביא ראיה לדברינו, דהא מבואר בפסחים (דף קכ:): אמר רבא אכל מצה אחר חצות בזמן הזה לראב"ע לא יצא ידי חובתו, דאיתקש מצה לפסח, וכיון דאינו חייב במצה אחר חצות, גם בסיפור יציאת מצרים אינו חייב אחר חצות. וא"כ קשה מאוד הרי ר"א בן עזריה הוא הסובר דמצה עד חצות, וא"כ גם המצוה של סיפור יציאת מצרים עד חצות, וא"כ למה היה רבי אלעזר ב"ע יושב ומספר ביציאת מצרים כל הלילה כמו שאומרים בהגדה, הרי אין זמנו רק עד חצות.

ונראה לי לתרץ, דהנה ידוע שאלו התנאים הגדולים היו דורשים במעשה מרכבה, וכל הלילה הזאת שישבו ביחד האירו אורות גדולים, והנה מבואר בכתבי האריז"ל: 'מעשה בר' אליעזר', 'מעשה' הוא אותיות מ"ה ש"ע, ר"ל שרצו להאיר לז"א הנקרא 'מ"ה', מן 'ש"ע' נהורין שהם הפנים דא"א, וכן בגימטריה 'בני ברק' עם ו' אותיות כמנין ש"ע. ואמרו על זה המקובלים, כי הזקנים האלו גרמו בסיפורם להמשיך אורות יותר גבוהים.

וא"כ נלענ"ד לחדש, שכדי לעשות תיקונים גדולים ולהמשיך אורות גדולים, התאספו לישב ביחד לספר ביציאת מצרים, אבל כל אחד לבד לא היה בידו לתקן אורות גדולים כמו שהם היו ביחד באותו הלילה. וידוע דכל מצוה מקושר בעולמות העליונים, ויש שיעור עד איפה מתקן המצוה בעולמות העליונים, והמצוה צריך לעשות עד מקום תיקונו ולא יותר.

ולפי"ז נראה לי לחדש דבר נכון, שר"א בן עזריה לבדו לא היה בכוחו לתקן ולהאיר אלא עד חצות ולא יותר, ולכן סובר שרק עד חצות. אבל כשישבו כל התנאים הזקנים ביחד, היה להם כח גדול וחזק להאיר האורות הגדולים, ולכך ישבו כל הלילה, וא"כ גם ר' אלעזר בן עזריה ביחד עם כל התנאים היה יכול לישב ולתקן כל האורות, ולכך היה יכול לישב ביחד ולספר ביציאת מצרים כל הלילה, ולכך התאספו כולם ביחד, ובאופן כזה אין שום מחלוקת בין התנאים שצריכים להרבות בסיפור יציאת מצרים כל הלילה, וא"כ אין שום סתירה בין שיטת ר"א בן עזריה שישב עם כולם כל הלילה.

וא"כ מבואר יסוד דברינו כשכולם ביחד יש לצדיק כוחות גדולים ועצומים, ולכך בבאר שבע ששם היו יצחק רבקה ויעקב, היה כוחם עצום ותקנו כל העולמות העליונים, והיה אור ושפע, וזה היה אם כל הצדיקים ביחד כמו שביארנו לגבי ר' אלעזר בן עזריה עם כל החכמים ביחד, אבל כשיצא יעקב אבינו נתפרדה החבילה, אז פנה הודה פנה זיוה.

'אמרות טהורות' להג"ר בנימין ב"ר לוי חדאד זצ"ל מג'רבה

כתב בהקדמת ספרו, וז"ל:

"והני מברך בברכה המשולשת בני חיי ומזוני לכל הלומד בספרי זה אפילו פעם אחת בשבוע, ברך ה' חילו להיות מוצלח בנכסיו בזכות הרבנים הנזכרים פה, יאריך ימים ושנים ביראת ה', וכל ימיו יהיה דשן ורענן וינצל מכל צרה וצוקה, אמן כן יהי רצון".

סמיכות הפרשה אפ"ל בהקדם מה שאמרו חז"ל אפשר ריחים בצוארו ויעסוק בתורה, אלא בתחילה יעסוק בתורה ואח"כ ישא אשה ואח"כ יצא לשוק להכין טרף לביתו. וזה שאמר הכתוב 'נשיו לו לאשה', תיבת 'לו לאשה' נוטריקון 'למוד', ואח"כ 'לאשה', ואח"כ 'ויצא יעקב', שיצא לשוק להביא טרף ומזון.

'שמן רוקח' להרה"ק רבי אלעזר לעוו זי"ע

כתב בצוואתו, וז"ל:

"כל מי שיזכה אותי וישים עין עיונו בחיבורים שלי יתברך מן השמים וכו', ואם ירצה אחד להדפיס ספרים שלי, הנני להחזיק לו כל ימי מלא חפנא טיבותא ויבורך בברכת השמים ממעל, ויחולו עליו כל הברכות הכתובים בתורה".

ותרא רחל כי לא ילדה לייעקב ותקנא רחל באחותה. ופירש"י קנאה במעשיה. ולולי פירושו ז"ל אפשר דסברה אם גם אחותה לא היתה מולדת, היה יעקב מוכרח להתפלל כמו שהתפלל יצחק, ובודאי היתה תפילתו נשמעת, שאינו דומה תפילת צדיק בן צדיק, ולכן 'ותאמר אל יעקב הבה לי בנים' שיתפלל עכ"פ עבורה אף שיש לו בנים.

והוא השיב השי"ת מנע ממנה פרי בטן, דהנה אמרו רז"ל מדוע היתה אמותינו עקרות, שהקב"ה מתאוה לתפילתן של צדיקים, וחשב יעקב אילו היה הקב"ה מתאוה לתפילתי, למה ילדה לאה, אלא ודאי שמרחל מנע השי"ת באמת פרי בטן, ורצונו שלא תלד, ולכן לא התפלל, כי אמר בהדי כבשא דרחמנא למה לך. אבל באמת מה שרחל היתה עקרה, היינו משום שהקב"ה היה מתאוה לתפילה שלה, וכמ"ש 'ויזכור אלקים את רחל וישמע אליה'.

'פנים יפות' לבעל הפלא"ה

בעל הפלא"ה בהקדמה לספרו כתב, וז"ל:

'כל המעיין ועוסק בספרי, יתברך מקל עילאה, בברכת ה' הרחבה והמלאה, וינצל מכל עמל ותלאה'

וידר יעקב וגו' ושמרני וגו' ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש. הנה עיקר יראת יעקב שישמרהו ה' מן החטא בהיותו בחו"ל, כמ"ש (כתובות קי:) כל הדר בחו"ל דומה כמי שאין לו אלוה, כי אף שהקב"ה הבטיחו ושמרתיך וגו', מ"מ [לא] ניטלה הברירה ממנו, כמו שאמרו 'הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים', ולהיות כי בחינת חטא האדם ע"י קנאה ותאוה וכבוד, לכן אמר 'ושמרני' שישמרנו מקנאת בני אדם בחינת הקנאה וכו'.

ואמר 'ונתן לי לחם לאכול' הוא בחינת התאוה, כדכתיב 'יגיע כפיך כי תאכל', שלא יתאוה האדם למותרות אלא כדי פרנסתו לקיום הגוף, וזהו שאמר 'יגיע כפיך', יהא רק כדי צורך 'כי תאכל', ולא כדי לאסוף הון. ואמר 'ובגד ללבוש' הוא מיעוט הכבוד, כמו שאמרו (ב"ק צא:) ר' יוחנן קרי למאניה מכבדותא, שלא יתאוה להרבות מלבושי כבוד יותר מן הראוי.

ויש לפרש עוד מה שאמר 'ונתן לי לחם לאכול', לפי מה שאמרו (קידושין פב.): ר' שמעון בן אלעזר אומר ראית מימיך חיה ועוף שיש להם אומנות והן מתפרנסים שלא בצער, והלא לא נבראו אלא לשמשני, ואני נבראתי לשמש את קוני אינו דין שאתפרנס שלא בצער, אלא שהרעותי את מעשי וקפחתי את פרנסתי.

וכבר כתבנו לעיל (ב:טז) עה"פ 'מכל עץ הגן אכול תאכל', כי כל דבר מצפה לעלות למדריגה הגבוה ממנו, וידוע כי ד' בחינות המה דומם צומח חי מדבר, והנה האדמה שהוא דומם מתאוה להוציא צימחה להתעלות מבחינת דומם לצומח, וכן הצומח וכו' כמו שכתבנו שם ע"ש. וזהו ששאל יעקב שיהא בבחינה זו שהלחם יזדמן בלי יגיעה מחמת העלאתו באכילתו כמבואר שם, וכן הבגד יתאוה להיות לבושו שיקבל אור המקיפו, כמו שמצינו בדור המדבר שנתקדש לבושיהן שנאמר 'שמלתך לא בלתה מעליך'.

'דרכי האמונה' להרה"ק רבי יוסף דוד ב"ר אפרים זי"ע אבד"ק זוואלוב

כתב בהקדמת הספר, וז"ל:

ועיני לשמיא נטלית וכפי פרישות בתפלה, ועני בלב נשבר ונדכה, נפשי בשאלתי נועם עליהם תבקשו בזה ובבא, די יתאמר מילי דשמיא מספרי אשר כתבתי

עיין ברמ"א (או"ח סי' ו' ס"א) שהקב"ה הפליא לעשות, שקושר גשמי ברוחני בקשר אמיץ, 'חלק ה' עמו' בגוף החומרי, שהוא צרעת משכא דחויא, בכדי שיעשה כל מעשיו לשם שמים. ולא להיפך ח"ו שיהיה כל כוונתו בתורתו ועבודתו מלא פניות ומרמה בשביל הנאת עוה"ז, שהוא 'ועד ארגיעה לשון שקר', ותיכף כשבא לדברי העוה"ז שוכח בהבורא ח"ו, ונופל תוך עומקי הקליפות, וזה מחמת שגם תורתו ועבודתו הוא מלא חיצוניות וקליפות ח"ו, ולא בא לטהר שיסייעון אותו לצאת מהרע, שהגם שבמוחו ופיו היה כן בשעת עבודה זו תפילה, אך מחמת שלבו רחוק חסר האמת, 'ויפתוהו בפיהם וגו' ולבם לא נכון עמו ולא נאמנו בבריתו', ר"ל בברית שכרתו בשעת עבודה לא נאמנו.

כי הרצון היה שיתפשט האמת מאלופו של עולם מהקצה אל הקצה, שיברר כל מעשיו דיבורו ומחשבתו ומידותיו, שיהיו כל רק לרצונו יתברך באמת לאמיתו לא לשום דבר, שלא יהיה מאותם שנאמר עליהם (ישעיה מ:ו) 'וכל חסדו כציץ השדה', שהציץ הוא חצוניות מהפרי, שהוא כל חסד דעבדין לגרמייהו, והאמת שהכל הבל, רק רצונו יתברך המתפשט מרישא דכל דרגין עד סופא דכל דרגין. וכשיזכה האדם שיעשה כל דבר אפילו דברי העוה"ז רק לרצונו יתברך, ורצונו הוא המקיים כל העולמות, אזי בזה מדחה הפסולת והשקר והרע נופל, ומיחד ומקשר כל העולמות לרצונו, וזה היה רצונו בבריאתו, שיברר כל אחד מישראל ברורין דייקא בעוה"ז החומרי, כי כל דבר וכל תנועה הכל מלא מחיותו יתברך, כדכתיב 'ואתה מחיה את כולם'.

וזהו 'אמת קנה ואל תמכור', כי האדם שהוא מלא פניות ושקרים בתורתו ועבודתו, הוא מוכר האמת תמיד, שמתפאר במעשיו תמיד בלבו ובפיו, וע"י שתורתו ועבודתו שלא בלבו, ולא בא לטהר מדותיו וכל כחותיו בתורה ועבודה, אין לו עזר להיות מהקונים האמת, כי קנין האמת הוא כמו מי שקונה דבר לרשותו מה שהיה ביד אחרים, וזהו כל דברי העוה"ז הנתונים ביד הקליפות. וכשזוכה ליחד לבו ונפשו ומאודו לרצונו יתברך, אזי עיד"ז קונה האמת מיד הסטרא אחרא, שלוקח החיות שבהם כרצונו יתברך.

בסייעתא דשמיא

תורה שבכתב

הפצת ועידוד לימוד התורה הקדושה עם פירוש רש"י

המפעל העולמי תורה שבכתב
עידוד לימוד וידיעת התורה הקדושה עם פירוש רש"י

יו"ל ע"י קרן תרי"ג לזיכוי הרבים
לטובת נשמת הרבני הנגיד הנכבד
הרה"ח ר' אריה (לייבל)
בהרה"ח ר' יונה רובין ז"ל

פרשת ויצא | גיליון קמ"ה (שנה ד') | כסליו תשפ"ז

יַעֲקֹב אָבִינוּ בַּדֶּרֶךְ לְחָרָן, בְּבֵית לָבָן, וּבִיצִיאָתוֹ מִשָּׁם

תוכן

בְּסוֹף פָּרָשַׁת תּוֹלְדוֹת לְמָדְנוּ שֶׁיַּעֲקֹב יָצָא מִבֵּית אָבִיו בִּבְרִיחָתוֹ מִפְּנֵי עֵשָׂו, בְּפָרָשָׁה זוֹ אָנוּ מְמַשִּׁיכִים לִלְמֹד עַל דַּרְכּוֹ שֶׁל יַעֲקֹב אֶל חָרָן, וְעַל הַתְּקוּפָה בָּהּ הִתְגּוֹרֵר בְּחָרָן סְמוּךְ לְלָבָן, כְּשֶׁהוּא עוֹבֵד אֶצְלוֹ בְּשָׁמְרִית הַצֹּאן, וְנוֹשֵׂא אֶת לֵאָה וְרָחֵל, וּבִלְהָה וְזִלְפָּה, וּמֵהֶן יָצְאוּ הַשְּׁבָטִים, עַד לְבִרְיחָתוֹ שֶׁל יַעֲקֹב מִבֵּית לָבָן.

נושאים

חֲלוֹם יַעֲקֹב • עֲדְרֵי הַצֹּאן בְּחָרָן וְהוֹרֶדֶת הָאֶבֶן מֵהַבְּאֵר • נִשּׂוּאֵי יַעֲקֹב עִם לֵאָה וְרָחֵל וְהַלֵּדַת בָּנֵיהֶם • נִשּׂוּאֵי יַעֲקֹב עִם בִּלְהָה וְזִלְפָּה וְהַלֵּדַת בָּנֵיהֶם • שָׂכַר הַצֹּאן הַנָּקֻדִּים וְהָעֲקוּדִים • בְּרִיחַת יַעֲקֹב • רְדִיפַת לָבָן וְחִפּוּשׂ הַתְּרָפִים • כְּרִיתַת בְּרִית בֵּין יַעֲקֹב לְלָבָן • מַלְאֲכֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בָּאִים לִקְרַאת יַעֲקֹב.

זמן

פָּרָשַׁת וַיֵּצֵא מַקִּיפָּה תְּקוּפָה בַּת **20** שָׁנָה, מְתוֹכָם **14** שָׁנוֹת עֲבוֹדַת יַעֲקֹב בְּשָׁמְרִית הַצֹּאן, כַּאֲשֶׁר בְּשָׁנִים אֵלּוּ נוֹלְדִים אַחַד עָשָׂר מֵהַשְּׁבָטִים, וְעוֹד **6** שָׁנִים שֶׁיַּעֲקֹב נִשְׁאַר לַעֲבֹד אֶצֶל לָבָן בְּשָׂכָר לְקִבְּלַת צֹאן נָקוּד.

מקום

בְּפָרָשָׁתֵנוּ אָנוּ לְמֻדִים עַל שִׁשָּׁה מְקוֹמוֹת בָּהֶם הָיָה יַעֲקֹב:

א. בֵּית עֵבֶר – 14 שָׁנָה שֶׁל עֵסֶק הַתּוֹרָה.
ב. סְמוּךְ לְחָרָן – נִזְכַּר שֶׁעָבַר בְּהַר הַמּוֹרִיָּה וְלֹא הִתְפַּלֵּל, וְהַחֵל לַחֲזֹר אֲחֹרַנִּית.
ג. לוּז (בֵּית א-ל) – לְשָׁם הִגִּיעַ הַר הַמּוֹרִיָּה.
ד. חָרָן – 20 שָׁנָה בְּבֵית לָבָן.
ה. הַר הַגִּלְעָד – מָקוֹם הַמַּפְגָּשׁ שֶׁל לָבָן וְיַעֲקֹב.
ו. מַחֲנַיִם – מָקוֹם הַגְּעַת מַלְאֲכֵי הָאָרֶץ לְלִוּוּיוֹ.

מבט

שמות השבטים והטעם לקריאת השם

ראובן	**ראה** ה' בעניי ועלבוני שאגי שנואה	**ראו** מה בין הראובן **בני**, ובין עשיו בנו של יצחק חמי, שעשיו ביקש להרוג את יעקב אף שסבכר הבכורה מרצונו, וראובן הציל את יוסף מהסבור אף שהבכורה עברה אליו שלא ברצונו
שמעון	**שמע** ה' כי אנכי שנואה ונתן לי בן זה	
לוי	הפעם **יילוה** אלי בעלי בדעתו ולא יהיה לבעלי שום פתחון פה, כי קיבלתי את חלקי 3 בנים	מלאך גבריאל הביא אותו לפני הקב"ה **שילויה** אותו ב-24 מתנות כהונה
יהודה	הפעם **אודה** את ה' שנשלתי בנים יותר מחלקי	
דן	בתחילה **דן** ה' אותי לחובה שאהיה עקרה, ושוב **דן** אותי לזכות	
נפתלי	התעקשתי והפצרתי, בהרבה דרכים **מפותלות** ומסובבות השתדלתי אצל אלקים עד שזכיתי לבן	**התפתלות** שביקשתי התקבלו, וכוכותן זכיתי לבן	לשון חיבור, כמו 'צמיד **פתיל**', כאת ה' זכיתי **להתחבר** עם אחותי
גד	גד פירושו מזל, בא מזל טוב	גד פירושו **חתוך**, שנולד מהול	לשון **גדיה** שאמרה לאה ליעקב, בגדת בי כאשר נשאת את שפחתי
אשר	הבנות שיבחו **ואשרוני** את השבח שלי	
יששכר	ה' נתן לי את **שכרי** על כך שמסרתי את זלפה שפחתי לבעלי	
זבולון	ה' נתן לי חלק טוב ומכאן והלאה יקבע בעלי אצלי את בית-**המגורים** [בית המגורים] שלו	
יוסף	**אסף** הועלים ה' את החרפה שלי שאמרו לי שאנשא לעשיו בגלל שאני עקרה	**אסף** ה' את תפרתי, שיהיה לי בכוי לתלות את ההקללות בבית	**יוסף** ה' לי עוד בן אחר
בנימין	רחל קראה לו בשם **בן אוני**, כלומר הבן שנולד מתוך הצער שלי	יעקב קרא לו בנימין - **'בן ימין'**, שנולד בארץ כנען, הנמצאת בצד ימין של ארם נהריים	**'בן ימים'**, שנולד ליעקב כשהוא זקן ושבע ימים

תמצית 'הלימוד היומי' לפרשת ויצא:

יום ראשון, ה' בכסליו

חלום יעקב בדרך לחרן | נדרו של יעקב

אחרי שיעקב ברח מבית אביו מפני עשיו אחיו שביקש להורגו, ולאחר שיעקב למד 14 שנה בבית עבר בלי לישון בלילה, הוא המשיך בדרכו לחרן. כשהתקרב לחרן נזכר שלא התפלל בהר המוריה, והחל לחזור אחורנית. כשהגיע לעיר 'לוז', נעקר הר המוריה והגיע לשם. פתאום שקעה השמש, ויעקב הניח סביב לראשו אבנים שהפכו לאבן אחת, וכך שכב לישון. בחלומו ראה מלאכים עולים וירודים בסולם המגיע השמיימה. ה' התגלה אליו והבטיח לשומרו בדרכו. בקומו נחרד יעקב מקדושת המקום, הקים מזבח מהאבן שתחת ראשו, ונדר שאם ה' ישמור עליו ויקיים כל הבטחותיו, הוא יעבוד את ה' על מצבה זו, ויעשר את אשר לו.

יום שני, ו' בכסליו

עדרי הצאן | יעקב בבית לבן | רחל ולאה

עם הגעתו לחרן ראה יעקב שלשה עדרים של צאן סמוך לבאר. הוא שאל לרועים מדוע הם נמצאים כאן באמצע היום, ומדוע אינם משקים הצאן, הם ענו לו שאבן גדולה מונחת על הבאר והם ממתינים שכל הרועים יחד יתאספו להורידו. בתוך כך, הגיעה רחל עם הצאן של לבן אביה, ויעקב הסיר את האבן מהבאר והשקה את צאן רחל. יעקב סיפר לה כי הוא קרוב משפחתה, וכאשר לבן שמע על האורח, הוא רץ לקראתו בנסיון למצוא כסף הטמון עמו. לבן הכניסו לביתו לחודש ימים בהם יעקב היה רועה את צאנו, ובסיומם שאל לבן את יעקב מה משכורתו. הכתוב גם מספר על רחל ולאה בנות לבן.

יום שלישי, ז' בכסליו

נישואי יעקב עם לאה ורחל | הולדת 8 שבטים

לבן נעתר לבקשת יעקב לתת לו את בתו רחל לאשה, ובתמורה התחייב יעקב לעבוד אצלו תחילה שבע שנים. בסיום שבע השנים כשהגיע יום הנישואין, רימה לבן אותו ומסר את לאה במקום רחל, כשרחל שריחמה על לאה שלא תיכלם מסרה לה את הסימנים שמסר לה יעקב. למחרת התלונן יעקב ללבן על רמאותו, ולבן ענה לו שבסיום שבעת ימי המשתה של לאה, הוא יתן לו את רחל, בתמורה שיעבוד יעבוד עוד שבע שנים. לאה זוכה תחילה לארבעה בנים: ראובן, שמעון, לוי ויהודה. ורחל שקיבלה במעשיה הטובים, אמרה ליעקב שיתפלל עליה להיפקד בבנים. רחל מסרה ליעקב את בלהה שפחתה לאשה, ובלהה זוכה לשני בנים: דן ונפתלי. בהמשך, גם לאה מסרה את זלפה שפחתה ליעקב, והיא זוכה לשני בנים: גד ואשר.

יום רביעי, ח' בכסליו

הולדת 3 שבטים ודינה | בקשת יעקב לשוב לביתו

ראובן הביא דודאים ללאה אמו, וכאשר רחל ביקשה מלאה לקבל מהדודאים, היא הסכימה בתמורה שיעקב יעביר את דירתו אל האהל שלה. לאחר מכן זוכה לאה לעוד שני בנים: ישששכר וזבולון, ולבת – דינה. אחר כך זכר ה' את מעשי הוויתור של רחל ללאה, והיא זוכה לבן: יוסף. אחרי הולדת יוסף, שהיה כלהבה נגד עשיו, ביקש יעקב רשות מלבן לשוב לארצו, אבל לבן ביקש ישאר אצלו כי בזכותו בירכו ה' בבנים זכרים.

יום חמישי, ט' בכסליו

שכר יעקב בצאן הנקוד | לקראת חזרת יעקב לביתו

יעקב נעתר לבקשת לבן ונשאר לעבוד עוד שש שנים, כשהוא מבקש בשכרו צאן נקוד וטלוא. לבן הסכים לכך ויעקב נעץ מקלות מקולפים בשקתות המים מול הצאן, וכך הוא זכה להרבה צאן נקודים וטלואים, מהם התעשר יעקב וקנה לעצמו עבדים וגמלים וחמורים. יעקב גם ראה בחלום שהמלאכים מביאים לעדרו צאן נקוד מעדרו של לבן. כששמע יעקב שבני לבן מתרעמים על עושרו, וגם הבחין שלבן אינו מאיר לו פנים, הוא החליט לשוב לארץ, וגם ה' מתגלה אליו ואומר לו לשוב לארץ ולקיים את נדרו להקים מזבח. גם רחל ולאה עודדו את ההחלטה, אחרי שאביהן התנהג אליהן כנשים נוכריות.

יום שישי, י' בכסליו

בריחת יעקב | רדיפת לבן אחרי יעקב | חיפוש התרפים

יעקב יצא לדרך עם משפחתו בלי להודיע ללבן. לבן רדף אחריו ופגש את יעקב בהר הגלעד ביום השביעי. בלילה שלפני המפגש, נגלה ה' ללבן והזהירו שלא לדבר עם יעקב מטוב ועד רע. בפגישתם בבוקר התלונן לבן באוזני יעקב על הבריחה ועל גניבת התרפים, יעקב השיבו על טענותיו, ונתן לו רשות לחפש את התרפים, ללא שיעקב ידע שרחל גנבה את התרפים והניחה אותם בכר הגמל וישבה עליהם. יעקב נזף בלבן על החיפוש לשווא, וסיפר על עבודתו נאמנה אצלו עשרים שנה.

שבת קודש, י"א בכסליו

הברית והמצבה | מלאכים לקראת יעקב

לבן ויעקב כרתו ברית שם בהר שלא יעשו רע זה לזה, ושיעקב לא ישא נשים נוספות, כאשר יעקב מקים אבן מצבה והעמיד גל אבנים, כעדות על הברית, וכן ערכו סעודה לכבוד הברית. יעקב המשיך לדרכו, כשמלאכי ארץ ישראל באו לקראתו ללוותו.

להתעמק בפתעניגים

עונג שבת בעומק פירוש רש"י

מי הם 'אחיו'?

וַיִּזְבַּח יַעֲקֹב זֶבַח בָּהָר וַיִּקְרָא לְאֶחָיו לֶאֱכָל לָחֶם וַיֹּאכְלוּ לֶחֶם וַיָּלִינוּ בָּהָר (בראשית לא, נד)

רש"י: וַיִּזְבַּח יַעֲקֹב זֶבַח – שָׁחַט בְּהֶמּוֹת לַמִּסְעָדָה. לְחָיָו – לְחוֹרְבָיו שֶׁעִם לָבָן.

יש להקשות, שהרי לעיל נאמר (פסוק מו) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב לְאֶחָיו לִקְטוּ אֲבָנִים, ושם פירש רש"י: 'לְאֶחָיו - הֵם בָּנָיו, שֶׁהָיוּ לוֹ אַחִים נִגְּשִׁים אֵלָיו לְצָרָה וּלְמִלְחָמָה', ואם כן, מדוע כאן שינה רש"י ופירש 'לְאֶחָיו - לְאוֹהֲבָיו שֶׁעִם לָבָן' [דהיינו אוהביו של יעקב שבאו עם לבן], ולא פירש גם כאן 'לְאֶחָיו - הֵם בָּנָיו'?

ביאור זך וישר כותב **רבינו הט"ז ב'דברי דוד'**: רש"י דקדק ממה שנאמר כאן 'וַיִּקְרָא לְאֶחָיו', משמע שלא היו סמוכים אליו והיה צריך לקרוא להם, וזה לא שייך אצל בניו שבוודאי הלכו בסמוך לו ולא היה צריך לקרוא להם, ואף שבפרשת ויחי כתוב (בראשית מט, א) וַיִּקְרָא יַעֲקֹב אֶל בָּנָיו, שם היה לכל אחד דירה מיוחדת במצרים וקראם לבוא אליו, אבל כאן שבניו היו בסמוך אליו לא היה צריך לקרוא להם, אלא בהכרח שהכוונה שקרא לאוהביו שהיו עם לבן.

ואילו **רבינו אברהם מבאר ב'ספר הזכרון'** בסגנון אחר, שסבר רש"י שכאן לא יתכן לפרש שהכוונה על בניו, כי הרי רש"י מבאר 'וַיִּזְבַּח יַעֲקֹב זֶבַח - שָׁחַט בְּהֶמּוֹת לַמִּסְעָדָה', ולאיזה סיבה וטעם יעשה יעקב משתה לבניו בשעת כריתת ברית עם לבן? אלא על כרחך הכוונה לאנשיו שהיו עם לבן, וקרא להם כדי שיראו את קיום האהבה והברית ביניהם.

ושבתי בשלום – מה הכוונה?

וְשַׁבְתִּי בְשָׁלוֹם אֶל בֵּית אָבִי (בראשית כח, כא)

רש"י: בְּשָׁלוֹם – שָׁלֵם מִן הַחֵטְא, שֶׁלֹּא לָמַד מִדַּרְכֵי לָבָן.

לעיני הלומד דברי רש"י אלו יתעוררו שתי שאלות: **א.** מה ההכרח לפרש הכתוב 'בְּשָׁלוֹם - שָׁלֵם מִן הַחֵטְא', ולא לפרש כפשוטו שישוב בשלום בגופו בלי נזק? **ב.** למה הוצרך רש"י להוסיף את התיבות 'שֶׁלֹּא אָלְמַד מִדַּרְכֵי לָבָן', ולא היה די לפרש רק 'בְּשָׁלוֹם - שָׁלֵם מִן הַחֵטְא'?

מתוק מדבש הוא ביאורו של **רבינו הט"ז ב'דברי דוד'**: רש"י דקדק בשינוי לשון הכתוב, שבשאר הבקשות ייחס את הבקשה אל הקב"ה: 'וּשְׁמָרַנִי', 'וְנָתַן לִי', ואילו כאן ייחס את הדברים לעצמו, באומרו 'וְשַׁבְתִּי בְּשָׁלוֹם', ולא אמר 'והשיבני בשלום', אלא על כרחך שאין הכוונה לשמירת הגוף בשלום, אלא לשמירה שלא יחטא, ובזה אין שייך לומר 'והשיבני בשלום', שהרי אמרו חז"ל (ברכות לג, ב) הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים.

אלא שאם כן עדיין קשה, אם אכן הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים, איך התפלל יעקב שישוב בלא חטא?

מבאר **רבינו דוד פארדו ב'משכיל לדוד'**, רש"י דקדק ולא כתב 'בשלום מן **החטאים**', אלא 'בְּשָׁלוֹם - שָׁלֵם מִן הַחֵטְא' בלשון יחיד, דהיינו על חטא אחד מסוים, וכפי שרש"י מוסיף ומבאר על איזה חטא הכוונה 'שֶׁלֹּא אָלְמַד מִדַּרְכֵי לָבָן', והיינו שלבן היה יודע במידת רמאותו, ואף שמעיקר הדין יעקב היה מותר להתנהג עם לבן הרמאי ברמאות, וכפי שאכן נהג עמו ברמאות בצאן הנקוד (כמבואר במסכת ב"ב קכג, א), אבל לכתחילה לא רצה להשתמש בדרך רמאות, ועל חטא זה ביקש שהקב"ה ישמרו שלא ילמד את דרכי הרמאות מלבן. ולכן בשובו מבית לבן התיירא 'שמא יגרום החטא' (ברכות ד, א, רש"י להלן לב, י), היינו חטא זה של רמאות, שהיה מותר לו לעשותו, אבל לפנים משורת הדין לא רצה לבוא לידי כך.

הבנת התורה

לב לדעת
הכרת והבנת מושג בתורה

דוּדָאִים | וַיִּמְצָא דוּדָאִים (בראשית ל, יד)

רש"י מסביר שהדודאים הם עשב הנקרא בלשון חז"ל (סנהדרין צט, ב לדעת לויי) 'שיגלי' [סיגלי], ובלשון הישמעאלים: 'יסמין', ובמסכת שבת (נ, ב) כותב רש"י שסיגלי יש בו שלשה עלים. בגמרא שם מובאת שיטת רב שדודאים הם 'ברוחי', ושיטת רבי יונתן שדודאים הם 'סביסקי' (ורש"י כתב שם שלא התפרש לנו מה הם).

גם הרמב"ן כאן נקט שדודאים הם 'יברוחים', וראובן הביא ענפי הדודאים או הפרי שהוא כדמות תפוחים, אבל את השורש העשוי בצורת אדם שיש בו ראש וידיים, לא הביא. ואילו במדרש (ב"ר ע, ב) מובאת שיטת רבי יצחק שדודאים הם 'שׂעורים', ושיטת ר' יהודה בר' סימון שדודאים הם 'מיישין' [פרי אילן הנקרא כך]. לעומת זאת דעת הרשב"ם והחזקוני שדודאים הם 'תאנים'.

חלק מהראשונים כותבים שראובן מסר את הדודאים לאמו משום שסגולתם להיפקד בבנים (וכמבואר בזוה"ק ח"א קנז, א), אולם הרמב"ן כותב שהביאם רק לשעשע את אמו בריחם. דבר פלא כתב ב'צרור המור', שיש סכנה לעקור הדודאים מהאדמה, אך ראובן קשר את הדודאים אל חמור והחמור עקר את הדודאים ומת, ואחר כך לקח ראובן את הדודאים.

עיניים לראות
הבנת מילה אחת בתורה

זָכְרוֹן | וַיִּזְכֹּר אֱלֹקִים אֶת רָחֵל (ל, כב)

כיום נתפסת המילה 'זיכרון' כשם עצם שמשמעותו 'מאגר שבו נאגר מידע ותוכן'. יש מקום 'זיכרון' לקדושי השואה ויש מקום 'זיכרון' למאורעות היסטוריים, ויש גם 'זיכרון' של אנשי קשר בטלפון וכדו'.

לעומת זאת, בלשון הקודש המילה 'זִכָּרוֹן' אינה מאגר של זיכרון, אלא פעולה מתמשכת ומצליחה. בדיוק כמו שיש הבדל בין 'מחסן', חדר המשמש לאיחסון חפצים (שם עצם), לבין 'מאחסן' שמשמעותו פעולת הכנסת החפצים לתוך המחסן (שם פועל). כך יש הבדל בין שם עצם של מאגר זיכרון, לבין פעולת הזכירה.

רש"י מסביר על הפסוק 'וַיִּזְכֹּר אֱלֹקִים אֶת רָחֵל' שזכר לה את מסירת הסימנים, וגם את צערה שמא תינשא לעשיו. כך גם בכל התורה כולה, גם כשהמילה נכתבת כ'זיכרון' בפני עצמו, כגון (שמות יז, יד) 'כְּתֹב זֹאת זִכָּרוֹן בַּסֵּפֶר', אין הכוונה שיהיה בספר מאגר של מידע, אלא הכתיבה עצמה תשמש כעדות וזיכרון פעיל. כך גם לדוגמא (יהושע ד, ו) 'וְהָיוּ הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה לְזִכָּרוֹן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַד עוֹלָם'. אין הכוונה שבהם שמור מאגר של זיכרון, כמובן, אלא הם משמשים לזכירה לבני ישראל.

אם כן, ההבנה של המילה 'זיכרון' היא פעולה של זיכרון, או חפץ המזכיר, אך לא 'מחסן של זיכרון', בשונה מההבנה כיום ש'זיכרון' הוא מאגר. כך אין מדויק לומר 'יש לפלוני זיכרונות עתיקים', אלא 'הוא זוכר מאורעות עתיקים'.

אזניים לשמוע
כללי רש"י הק' בדיקדוק הלשון

שְׁבַע או שָׁבוּעַ? | מַלֵּא שְׁבַע זֹאת (בראשית כט, כז)

כמנהגו זה עשרות שנים, מדי יום שישי נכנס המנהל רבי פנחס אל הכיתות, ובוחן את הילדים על הפרשה. הילדים כבר זכרו שיש שאלה החוזרת על עצמה במבחן של המנהל מדי שנה בפרשת ויצא: למה כתוב 'מַלֵּא שְׁבַע זֹאת' -שואל המנהל – הרי 'שבוע' הוא לשון זכר, כפי שאומרים 'השבוע הזה', ולמה כתוב כאן 'שבוע זאת'?

הם גם יודעים שהתשובה נמצאת ברש"י הכותב: 'דָּבוּק הוּא, שֶׁהֲרֵי נָקוּד בַּחֲטָף, שָׁבוּעַ שֶׁל זֹאת, וְהֵן שִׁבְעַת יְמֵי הַמִּשְׁתֶּה'. ובחלק מהחומשים נוסף ברש"י: 'וְאִי אִפְשָׁר לוֹמַר 'שָׁבוּעַ מַמָּשׁ', שֶׁאִם כֵּן, צָרִיךְ לִנְקֹד בְּפַתָּ"ח (-הכוונה לקמ"ץ) הַשִּׁי"ן. וְעוֹד, שֶׁשָּׁבוּעַ לְשׁוֹן זָכָר, כְּדִכְתִיב (דברים טז, ט) שִׁבְעָה שָׁבֻעֹת תִּסְפֹּר לָךְ. לְפִיכָךְ אֵין מַשְׁמַע שָׁבוּעַ, אֶלָּא שִׁבְעָה, [שטיינ"א בלע"ז].

ביאור הדברים: בדרך כלל כאשר מדברים על שבוע במשמעו הפשוט של שבעה ימים, הניקוד הוא – 'שָׁבוּעַ'. אולם כאשר המילה דבוקה ונסמכת אל המילה שאחריה, היא מנוקדת 'שִׁבְעַ', כי כך היא נהגית בחטף ובדיבוק אל המילה הבאה 'שִׁבְעַ-זֹאת'. כך שלבן לא אמר ליעקב להמתין סתם שבעה ימים נוספים, אלא אמר לו: 'מלא את שבעת ימי המשתה של האשה הזאת' (לאה)!

הוכחה נוספת לכך, היא מלשון זכר ונקבה: המילה 'שבוע' רגיל היא בלשון זכר (כמו 'שבוע זה'). וכיון שנאמר 'שִׁבְעַ-זֹאת' הרי זו הוכחה שהכוונה לאשה. שבעת ימי המשתה של האשה הזאת.

אולם נוסף על כך בחלק מהחומשים ברש": 'לְפִיכָךְ אֵין מַשְׁמַע שָׁבוּעַ, אֶלָּא שִׁבְעָה, [שטיינ"א בלע"ז]', כלומר: אין הכוונה במילה 'שִׁבְעַ' במשמעות הרגילה של 'שבוע', [המחזור הקבוע והרגיל של שבעה ימים], כי אז נפרש 'השבוע של האשה הזאת', וזה לא יתכן, שהרי השבוע הוא של כל העולם כולו, ואין טעם לייחד את השבוע לאשה מסוימת, אלא המשמעות כאן של 'שִׁבְעַ', היא קבוצה מאוחדת ומסוימת של שבעה ימים מיוחדים, דהיינו 'שבעת-ימי-המשתה', של האשה הַזֹּאת (באר יצחק).

בדרך התורה
הפרשה ולקחה מאוצרם של גדולי הדורות

ריבוי תפילות

וַתֹּאמֶר רָחֵל נַפְתּוּלֵי אֱלֹקִים נִפְתַּלְתִּי עִם אֲחֹתִי גַּם יָכֹלְתִּי (בראשית ל, ח).

רס"ג: וַאֲנִי מְפַלְּסוֹ לְשׁוֹן (דכריס לכ ה) עִקֵּשׁ וּפְתַלְתֹּל, נִתְעַקַּשְׁתִּי וְכִפַּלְתִּי פְּלִילוֹת וְנִפְתּוּלִים הַרְבֵּה לַמָּקוֹם לְהִוּוֹת לָהֶם לְחוֹסֵךְ. גַּם יָכֹלְתִּי – הִסְכִּיס עַל יָדִי וְכוּ', נִפְתַּלְתִּי – נִתְחַבַּלְתִּי פְּפַלְתִּי.

לימוד חשוב ויסודי עולה מדברי רש"י אלו: רחל העידה על עצמה שהיא התפללה שוב ושוב, בעקשנות של קדושה היא הפצירה הפצרות רבות, עד שתפילתה התקבלה. ומכאן עלינו לקחת את המסר החשוב להתחזק בתפילה, גם כאשר נראה שהתפילה טרם נענתה, וכדברי הגמרא (ברכות לב, ב): 'אם ראה אדם שהתפלל ולא נענה, יחזור ויתפלל, שנאמר קוה אל ה' חזק ויאמץ לבך וקוה אל ה'.

תפילות בכל לילה

בעת שעלה הגאון **רבי רפאל ברוך טולידנו** זי"ע ממרוקו, בא אליו הגאון **רבי שלמה וולבה** זי"ע ושאלו בהתפעלות: איך זכה כבודו להקים כזה שבט של תורה, בנים ונכדים גדולי תורה וירא, למרות כל הניסיונות הקשים שם במרוקו. באיזה שיטה חינוכית נהג כבודו? השיב לו רבי רפאל ברוך: לא שיטה ולא שיטות, בכל לילה ולילה, אני ישבתי בחדר אחד בבית והרבנית בחדר אחר, וכעשרים דקות שפכנו דמעות בתפילה להצלחתם, כך בכל לילה שוב ושוב, ועם ריבוי התפילות הללו זכינו למה שזכינו!

15 שנה של תפילה!

יהודי אשר הקיפוהו חבילות של צרות נכנס אל הרה"ק **רבי יצחק מאיר מגאסטנין** זי"ע ותינה לפניו את צרת נפשו. חיזקו הרה"ק ואמר לו: תתפלל אל ה'! תאמר את כל ספר התהלים! לאחר כמה ימים בא לפניו האיש ההוא ונימת תרעומת בפיו: קיימתי את דברי הרבי, התפללתי אל ה' ואף סיימתי את כל ספר התהלים, ועדיין לא נושעתי. השיב לו הרה"ק מגאסטנין: פעם אחת התפללת? אצלי אירע פעם שהייתי זקוק לישועה בדבר נחוץ מאד, והתפללתי אל ה' יתברך חמש עשרה שנים ברציפות, עד שענו אותי מן השמים!

265 תפילות!

התבקש פעם הגאון **רבי יצחק זילברשטיין** שליט"א על ידי קבוצה גדולה של מעוכבי שידוך, שייכנס בשליחותם אל חותנו מרן **הגרי"ש אלישיב** זי"ע, ולשאול ממנו עצה והדרכה מה הם יכולים לעשות כדי להיושע. ענה לו הגרי"ש: יש לי עצה אחת עבורם, שיתפללו!

השיב חתנו הגאון רבי יצחק בתמיהה: להתפלל?! הלא זה מה שהם כבר עושים שנים רבות, עד שיבשו שפתותיהם מרוב תפילות!

אולם הגרי"ש עמד על שלו: ובכל זאת, שימשיכו להתפלל, אין עצה אחרת, אלא להתפלל ולהתפלל שוב ושוב, עד שהישועה תגיע מאת ה'!

כאשר חזר רבי יצחק שליט"א על תשובת חותנו באוזני מרן **הגראי"ל שטיינמן** זי"ע, הוא ניגש אל ארון הספרים והוציא ספר מלכים והצביע על הפסוק (מלכים ב' ד, א) ואשה אחת מנשי הנביאים צעקה אל אלישע וגו', ועל דברי הרד"ק שם שפירש כי היא התפללה 265 תפילות כמנין 'צעקה', הרי לנו שגם לאחר 264 צעקות ושוועות לא נענתה, ואילו בפעם ה-265 היא נושעה ואירע הנס המופלא, הרי לנו שאין אנו יודעים כמה תפילות צריך עד לישועה, ולפעמים חסרה רק עוד תפילה אחת, או עוד כמה תפילות, והישועה בוא תבוא!

למה אתה צועק שוב?

סיפר **רבינו החפץ חיים** זי"ע לפני תלמידיו בישיבת ראדין: הלכתי פעם ברחוב, ונתקלתי במחזה של יהודי עומד עם עגלה מלאה תפוחים, והוא צועק ומכריז שוב ושוב על מרכולתו 'בואו לקנות! סחורה טובה! תפוחים נאים! בואו לקנות!', כך חזר על קריאתו שוב ושוב, ובכל זאת לא ראיתי שאיש ניגש אליו. אחרי שעתיים חזרתי שוב לאותו מקום, סיפר החפץ חיים, ועדיין אני רואה את מיודענו עומד על עמדו וצועק בקול ניחר, ואף אחד אינו מתייחס. ניגשתי אליו ושאלתי אותו: אמור לי יהודי יקר, מדוע אתה צועק ללא הרף? הרי אין איש ניגש אליך, האם אתה מרויח משהו? האם לא חבל על המאמצים? ענה לו היהודי: רבי, אמנם צועק אני כל היום, ואינך רואה כמעט שניגשים אלי, אך למעשה, בלילה כששב אני לביתי ועורך את החשבון, אני נוכח לדעת שברוך ה' יש לי ממה לחיות...

הפטיר החפץ חיים ואמר לתלמידיו: אתם מבינים? ממעשה זה למדתי איך אנחנו צריכים לצעוק להקב"ה, צועקים פעם, ועוד פעם, ועוד פעם, ומבקשים שוב ושוב, ובסוף בוודאי רואים שהישועה הגיעה!

מרגליות בפרשה

עלייה לתורה בשם הסבא

הַיְדַעְתֶּם אֶת לָבָן בֶּן נָחוֹר (בראשית כט, ה)

בספר **תרומת הדשן** (סי' כא) דן כיצד לקרוא לעלייה לתורה לאדם שאביו מומר. הוא פוסק שאין לקרוא לו בשמו הפרטי בלבד, כדי שלא לביישו בשינוי משאר העולים שקוראים להם בשם אביהם, אלא עדיף לקרוא לו על שם סבו.

והוא מביא ראיה נפלאה מהפסוק: התורה קוראת לו 'לָבָן בֶּן נָחוֹר', בעוד שנחור היה סבו! מכאן שניתן לקרוא לאדם על שם סבו! (פסק זה הובא להלכה בדברי הרמ"א, או"ח סי' קל"ט ס"ג).

שבע שנים - כשנה

וַיַּעֲבֹד יַעֲקֹב בְּרָחֵל שֶׁבַע שָׁנִים וַיִּהְיוּ בְעֵינָיו כְּיָמִים אֲחָדִים (בראשית כט, כ)

על המילים 'יָמִים אֲחָדִים', מציין רש"י (פסוק יח) את הבטחת רבקה ליעקב בטרם צאתו: 'וְיָשַׁבְתָּ עִמּוֹ יָמִים אֲחָדִים'. אך עדיין צריך להבין כיצד הפכו שבע שנים ל'יָמִים אֲחָדִים'?

מבאר הרה"ק **החוזה מלובלין** זי"ע: השבתות נקראים 'אֲחָדִים', כידוע שהשבת נותרה יחידה ללא בן-זוג כשאר ימי החול. והמילה 'יָמִים' פירושה שנה שלמה (כמו 'יָמִים תִּהְיֶה גְּאֻלָּתוֹ'). נמצא ש'יָמִים אֲחָדִים' משמעותם – שנה שכולה שבתות!

מעתה החשבון מדויק להפליא: בשנה רגילה ישנן 52 שבתות. אם נכפיל 52 שבתות ב-7 שנים, נקבל בדיוק 364 ימי שבת – שהוא מניין ימות שנה שלמה! כלומר, כדי לאסוף "שנת שבתות" אחת מלאה ('יָמִים אֲחָדִים'), נדרש יעקב לשהות בחרן בדיוק שבע שנים.

לדבר אהבה וריעות

וַיֹּאמֶר לָהֶם יַעֲקֹב אַחַי מֵאַיִן אַתֶּם (בראשית כט, ד)

יעקב אבינו פוגש רועים שמעולם לא הכיר, ובכל זאת פונה אליהם בתואר 'אַחַי'. לפי שיעקב 'לימד לשונו לדבר אהבה וריעות'. המרגיל עצמו לדבר בשפת האהבה והאחווה, כל אדם שנקרה בדרכו הופך עבורו לאח.

(העמק דבר)

תרפים לאור הנר

וַיְמַשֵּׁשׁ לָבָן אֶת כָּל הָאֹהֶל וגו' וַיְחַפֵּשׂ וְלֹא מָצָא אֶת הַתְּרָפִים (בראשית לא, לד-לה)

הפסוק מתאר את מעשי לבן, תחילה 'וַיְמַשֵּׁשׁ', ולאחר מכן נאמר 'וַיְחַפֵּשׂ'. מה הוסיף לבן ב'חיפוש' על פני ה'מישוש'?

מבאר בספר **'ברכת איש'**: בגמרא (פסחים ז, א) מבואר ש'חיפוש' משמעותו תמיד בדיקה לאור הנר, ככתוב (צפניה א, יב): "אֲחַפֵּשׂ אֶת יְרוּשָׁלַם בַּנֵּרוֹת". מאידך, במדרש (פרקי דר"א) מובא שהדרך לגרום לתרפים לדבר, היתה על ידי הדלקת נר לפניהם.

לכן, בתחילה לבן רק 'מישש' את האוהל ולא מצא. אך כיון שחשד שרחל יושבת עליהם, עבר ל'חיפוש' – הוא הדליק נר, כדי שיאיר על התרפים, יגרום להם לְדַבֵּר וכך יחשוף את מקומם!

כיצד מתרחשת קפיצת הדרך?

'קפיצת הארץ' היא קפיצה של שני חלקי ארץ זו לזו, או שהאדם קופץ ופורח באוויר?

בפרשתנו למדים אנו על בריחתו של יעקב אבינו לחרן, כשבדרכו נאמר (כח, יא): **'וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם וַיָּלֶן שָׁם כִּי בָא הַשֶּׁמֶשׁ'**. ובהמשך בקומו משנתו נאמר (כח טז-יט): **'וַיִּיקַץ יַעֲקֹב מִשְּׁנָתוֹ וגו'. וַיִּירָא וַיֹּאמֶר מַה נּוֹרָא הַמָּקוֹם הַזֶּה אֵין זֶה כִּי אִם בֵּית אֱלֹקִים וְזֶה שַׁעַר הַשָּׁמָיִם. וַיִּקְרָא אֶת שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא בֵּית אֵ-ל וְאוּלָם לוּז שֵׁם הָעִיר לָרִאשֹׁנָה'**.

בדרך לחרן היו שלושה חלקים: **א.** החלק הראשון כאשר יעקב הלך לחרן. **ב.** החלק השני, כאשר יעקב נתן דעתו לחזור להר המוריה. **ג.** החלק השלישי, כשיעקב הלך מהר המוריה לחרן.

אנו נעסוק כאן בחלק השני של הליכת יעקב מחרן להר המוריה.

רש"י (פסוק יא) מבאר, מדוע נאמר לשון **'וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם'**, ללמדנו שקפצה לו הארץ וכפי שמבואר בגמרא (חולין צא, ב) שכשיעקב אבינו הגיע סמוך לחרן תמה על עצמו, אפשר עברתי על מקום שהתפללו אבותי בהר המוריה ולא התפללתי שם?! חשב לחזור להר המוריה, ואז קפצה לו הארץ ולכן נאמר **'וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם'**.

> **"בקפיצת הדרך, רגלי הקופץ מתנועעות, או שמא עומדות במקומן?"**

הר המוריה הגיע לבית א-ל

ממשיך רש"י (פסוק יז) לבאר, שלכאורה יש כאן סתירה, שמצד אחד אומרת הגמרא, שאמר הקדוש ברוך הוא צדיק זה בא לבית מלוני ויפטר בלא לינה? מיד 'בא השמש', ויוצא מכך ששכב יעקב בהר המוריה, ומצד שני אומר הכתוב שיעקב קרא בשם בית אל למקום זה שהיה נקרא תחילה לוז, אם כן אין זה הר המוריה כי אם לוז.

לכך מבאר רש"י: **'אוֹמֵר אֲנִי, שֶׁנֶּעֱקַר הַר הַמּוֹרִיָּה וּבָא לְכָאן, וְזֶהוּ הָיָא קְפִיצַת הָאָרֶץ שֶׁבָּא בֵּית הַמִּקְדָּשׁ לְקָרְאתוֹ עַד בֵּית אֵ-ל'**. כלומר שיעקב החל לחזור מחרן להר המוריה וכשעבר בבית אל קפץ הר המוריה והגיע לבית אל, לכן היה שם המקום לוז אך בעבור שקפץ הר המוריה ללוז, היה זה בית אלוקים שקראו יעקב בית אל.

מדברי רש"י יוצא בבירור שקפיצת הארץ שהיתה ליעקב היא שהאדמה של הר המוריה קפצה והגיעה עד לבית אל.

יעקב קפץ לירושלים

אולם הרמב"ן תמה על פירושו של רש"י, מדוע קפצה הארץ ליעקב רק באמצע דרך חזרתו, כמבואר ברש"י שרק לאחר שיעקב אבינו כבר חזר מהלך כמה ימים מחרן עד לבית אל, רק עכשיו קפץ הר המוריה והגיע לבית אל, והלא אין בית אל בקצה ארץ ישראל שהיינו אומרים שקפץ ההר עד לקצוות ארץ ישראל.

באילת השחר (כח, יז) העיר עוד, מדוע לדעת רש"י יש קדושה למקום המקדש אם אינו עומד במקומו, כי זה הרי פשוט שאם יקח אדם עפר ממקום המקדש ויניחו במקום אחר לא יהפך זה למקום קדוש, אם כן, אף שכאן נעקר כל ההר ממקומו, עם כל זה חידוש הוא שיהא קדוש בקדושת המקדש.

מכח קושיותיו מבאר הרמב"ן שקפיצת הארץ היא, שיעקב הלך מרחק הליכה של כמה ימים כהרף עין, מחרן להר המוריה, ולא שהארץ עצמה קפצה.

ומדוע נקרא זה קפיצת **הארץ** ולא קפיצת **האדם**? מבאר ביד רמה (סנהדרין צה, א) שהיות ונראה זה לעיני הרואה מרוב מהירות כאילו הארץ היא שקפצה, לכך נקראת זו קפיצת הארץ אף שאכן יעקב אבינו הוא שקפץ.

חיבור חלקי אדמה

אכן עדיין צריך להבין כיצד מתרחשת קפיצת הארץ לכל אחת מהדעות?

ב"פה תואר' על המדרש (ב"ר נט, יא) מבאר, שקפיצת הארץ נעשה על ידי חיבור שני חלקים רחוקים זה מזה, דבר הנעשה על ידי שבירת הארץ, שהחלק שהיה במקום אחד עובר למקום אחר.

ריפוי האדמה

ומבאר לפי זה שדוד המלך אחר שנעשתה לו קפיצת הארץ התפלל שהארץ תתרפה משבריה, וכפי שאמר בתהלים (ס, ד) 'הרעשתה ארץ פצמתה רפה שבריה כי מטה'.

ומדוע הוצרך דוד להתפלל זאת? שמאחר שהארץ כבר קפצה שלושה פעמים לפני כן, אחד אצל אברהם במלחמת המלכים, וכן אצל אליעזר עבד אברהם בזיווגו של יצחק, וכן אצל יעקב אבינו כאן בפרשתנו, לכן היות וקפיצת הארץ עושה רושם בארץ ומפוררת אותה ראוי שתתרפה משבריה, ותפסיק לקפוץ בכל עת.

הליכה רוחנית?

לעומת זאת לדעת הרמב"ן קפיצת הארץ נעשית על ידי קפיצת האדם, מצאנו כמה לשונות כיצד מתרחשת קפיצת הארץ כזו.

ביד רמה (סנהדרין צה.) כותב: "קפצה, לשון דלוג, כלומר שנעשה לו נס, וקלו רגלי הפרד".

לעומת זאת המהר"ל (שם) כותב כי אין זו הליכה גשמית, ואין הרגלים מתנועעות כלל וכלל: "כי ההליכה הזאת הליכה אלקית... ודבר זה למעלה מן התנועה, אשר כל התנועה היא גשמית כאשר ידוע מענין התנועה... שהיה ההליכה הזאת הליכה אלקית עליונה, עד שאין למעלת הליכה הזאת התנועה הגשמית".

לִלְמוֹד

בראשית לא, כב-כג:

וַיֻּגַּד לְלָבָן בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי כִּי בָרַח יַעֲקֹב, וַיִּקַּח אֶת אֶחָיו עִמּוֹ וַיִּרְדֹּף אַחֲרָיו דֶּרֶךְ שִׁבְעַת יָמִים וַיִּדְבַּק אֹתוֹ בְּהַר הַגִּלְעָד.

רש"י: **בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי** – שֶׁהֲרֵי דֶּרֶךְ שִׁלְשָׁה יָמִים הָיָה בֵּינֵיהֶם.

דֶּרֶךְ שִׁבְעַת יָמִים – כָּל מוֹתָן שִׁלְשָׁה יָמִים שֶׁהָלַךְ הַמַּגִּיד לְהַגִּיד לְלָבָן, הָלַךְ יַעֲקֹב לְפָנָיו, וְעָמַד יַעֲקֹב רְחוֹק מִלָּבָן שִׁשָּׁה יָמִים, וּבַשְּׁבִיעִי הִשִּׁיגוֹ לָבָן, לְמִדְנוּ שֶׁכָּל מַה שֶּׁהָלַךְ יַעֲקֹב בְּשִׁבְעָה יָמִים, הָלַךְ לָבָן בְּיוֹם אֶחָד (שֶׁנֶּאֱמַר: וַיִּרְדֹּף אַחֲרָיו דֶּרֶךְ שִׁבְעַת יָמִים, וְלֹמֵד שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּרְדֹּף אַחֲרָיו שִׁבְעַת יָמִים).

לְהָבִין

שאלות להתבוננות:

אמונים אנו על החובה והזכות ללמוד את דברי רש"י בעיון ובהתבוננות, נבקש אפוא להקדיש את השיעור השבועי להבין דברי רש"י אלו, כאשר כל הלומד מתקשה בהבנתם על פי חשבון פשוט:

א. רש"י כותב באמצע דבריו **'וּבַשְּׁבִיעִי הִשִּׁיגוֹ לָבָן'**, והדברים לכאורה תמוהים, כלפי איזה יום השביעי הכוונה, כי אם הכוונה ליום השביעי מאז יצא יעקב לדרכו לברוח מלבן, הרי מדברי רש"י מוכח שלבן השיגו **ביום הרביעי** ולא ביום השביעי, שהרי רש"י כתב תחילה שבסוף היום השלישי ליציאת יעקב היה יעקב במרחק של ששה ימים מלבן, ואז הגיע המגיד אל לבן, ולבן הלך ביום אחד מרחק של שבעה ימים, נמצא שכבר בסוף **היום הרביעי** השיג את יעקב.

ב. כיוצא בזה צריך להבין כוונת רש"י באומרו **'לְמַדְנוּ שֶׁכָּל מַה שֶּׁהָלַךְ יַעֲקֹב בְּשִׁבְעָה יָמִים, הָלַךְ לָבָן בְּיוֹם אֶחָד'**, והוא פלא, שהרי יעקב לא הלך שבעה ימים, אלא ארבעה ימים!

לְהַשְׂכִּיל

מפרשי רש"י טרחו ועמלו רבות ביישוב דבריו על מכונם, וסללו בזה כמה דרכים ומהלכים מאירי עיניים, ונבוא היום אל העיון בחלק מדבריהם:

שביעי – ליציאת לבן

בראש ובראשונה נפתח בביאורו של **רבינו המהר"ל ב'גור אריה'**, הכותב שמה שכתב רש"י **'וּבַשְּׁבִיעִי הִשִּׁיגוֹ לָבָן'**, אין הכוונה ליום השביעי ליציאת יעקב מביתו, אלא הכוונה ליום השביעי ליציאת לבן מביתו, כלומר: מביתו של לבן עד מקום גזיזת צאנו היה מרחק של שלשה ימים, ויעקב היה אז בעיר [ולא במקום גזיזת הצאן], ובטרם יצא יעקב לברוח לדרכו המתין לשעת הכושר שלבן ילך ויתרחק – במשך שלשה ימים - מביתו עד מקום גיזת צאנו, ואז מצא יעקב שעת הכושר לצאת לדרך, כיון שלבן היה רחוק ממנו מרחק של שלשה ימים, ובאותו היום מיד התחיל יעקב לברוח וללכת במשך שלשה ימים, ותיכף עם בריחתו, הלך המגיד [מהעיר עד צאנו של לבן] במשך שלשה ימים להגיד ללבן כי ברח יעקב, **וביום הרביעי להליכת יעקב - שהוא היום השביעי ליציאת לבן אל הצאן**, אז הלך לבן במשך יום אחד מרחק של שבעה ימים.

הלך יעקב – התרחק יעקב

ומה שכתב רש"י **'לְמַדְנוּ שֶׁכָּל מַה שֶּׁהָלַךְ יַעֲקֹב בְּשִׁבְעָה יָמִים, הָלַךְ לָבָן בְּיוֹם אֶחָד'**, אף שבפועל הלך יעקב רק ארבעה ימים, מבאר **הגור-אריה**, שאין כוונת רש"י כפשוטו **'שֶׁהָלַךְ יַעֲקֹב בְּשִׁבְעָה יָמִים'**, אלא שהתרחק מלבן במשך שבעה ימים, דהיינו מהיום הראשון שיצא לבן אל צאנו, התחיל תהליך ההרחקה של יעקב מלבן, כי ברגע שלבן יצא אל הצאן ממילא נעשה יעקב רחוק ממנו.

אילו היה יוצא ממקום לבן

ואילו **רבינו הרא"ם** מבאר בסגנון אחר את כוונת רש"י באומרו **'שֶׁכָּל מַה שֶּׁהָלַךְ יַעֲקֹב בְּשִׁבְעָה יָמִים'**, אין הכוונה שיעקב בפועל הלך שבעה ימים [שהרי הלך רק ארבעה ימים], אלא הכוונה שלבן הלך ביום אחד את הדרך שיעקב היה ראוי וצריך ללכת אילו היה יעקב יוצא לדרך ממקום צאנו של לבן (ופירוש זה נמצא גם בהדר זקנים לבעלי התוספות בשם יש מפרשים).

מהיכן יצא יעקב?

נשים לב, שלדעת הגור אריה מבואר שיעקב יצא לדרך מהעיר, ואילו לבן היה אז רחוק מהעיר במקום גיזת הצאן.

אולם **רבינו יעקב קניזל, בפירוש 'הרי"ק' על פירוש רש"י**, כותב מהלך אחר, כי הנה לעיל בפרשה נאמר (בראשית ל, לו) **'וַיָּשֶׂם דֶּרֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים בֵּינוֹ וּבֵין יַעֲקֹב'**, דהיינו שלבן הרחיק את יעקב מצאנו מרחק של שלשה ימים, וזו כוונת רש"י **'שֶׁכָּל מַה שֶּׁהָלַךְ יַעֲקֹב בְּשִׁבְעָה יָמִים'**, כי אכן הלך יעקב שבעה ימים, דהיינו שלשה ימים הלך יעקב בתחילה כאשר נפרד מלבן והלך יעקב אל מקום הצאן של יעקב, ומאותו מקום יצא יעקב לדרכו והלך עוד ארבעה ימים, כך שהלך שבעה ימים (וראה גם בידי משה על המדרש, ב"ר עד, ו, שכתב שנחלקו אמוראים אם יעקב יצא לדרך מהעיר או ממקום הצאן).

מהיכן יצא לבן?

מהלך רביעי כותבים **רבותינו בעלי התוספות ב'הדר זקנים'**, שכך היה המעשה:

יעקב ולבן שניהם היה גרים בעיר אחת, ולבן הלך לגזו צאנו שהיה רחוק מהעיר מרחק שלשה ימים, והצאן של יעקב גם היה רחוק מהעיר שלש ימים [בצד אחר, מרחק שלשה ימים מלבן], אלא שיעקב שהה אז בעיר בשעה שלבן הלך לצאנו, ואחר שלבן הגיע לצאנו במרחק שלשה ימים אז יצא יעקב מהעיר, והשליח הלך במשך שלשה ימים אל לבן, וביום השלישי כששמע לבן על כך **התחיל לבן לחזור אחורנית אל עירו, וכך במשך שלשה ימים הלך לבן עד לעירו** [ככל הנראה כדי לראות שאכן יעקב ברח משם], וכשמצא שאכן יעקב אינו נמצא, התחיל לדדוף אחרי יעקב במשך יום אחד, כל מה שיעקב הלך במשך שבעה ימים. נמצא שאכן היה זה ביום השביעי ליציאת יעקב מביתו, והלך לבן ביום אחד מה שהלך יעקב בשבעה ימים.

לְהִתְבּוֹנֵן

לומד חשוב! לאחר שלמדת את כל המהלכים בדברי רש"י, עמוד נא וסכם לפחות מהלך אחד העולה מהדברים: כיצד יש לבאר את דברי רש"י **'שֶׁכָּל מַה שֶּׁהָלַךְ יַעֲקֹב בְּשִׁבְעָה יָמִים, הָלַךְ לָבָן בְּיוֹם אֶחָד'**? וכיצד יש לפרש לדעת רש"י את הכתוב **'וַיִּרְדֹּף אַחֲרָיו דֶּרֶךְ שִׁבְעַת יָמִים'**?

נקודה למחשבה ותוספת עיון

תורתך שעשועי

פרפראות וחידודים על פרשת השבוע

תשובות למדורי 'תורתך שעשועי' ניתן לשלוח דרך קו 'קול התורה' או נדרים+

חֵקֶר דָּבָר

חקירה למדנית בפרשת השבוע

אין הבעלים מקפידים – הפקר?

בפרשתנו נאמר (בראשית ל, יד) **וַיֵּלֶךְ רְאוּבֵן בִּימֵי קְצִיר חִטִּים וַיִּמְצָא דוּדָאִים בַּשָּׂדֶה**, וכותב רש"י: לְהַגִּיד שְׂבָחָן שֶׁל שְׁבָטִים, שֶׁעֵת הַקְּצִיר הָיָה וְלֹא פָּשַׁט יָדוֹ בְּגֶזֶל לְהָבִיא חִטִּים וּשְׂעוֹרִים אֶלָּא דָּבָר הַהֶפְקֵר, **שֶׁאֵין אָדָם מַקְפִּיד בּוֹ**'.

הנה מלשון רש"י **'שֶׁאֵין אָדָם מַקְפִּיד בּוֹ'**, משמע שהדודאים גדלו בשדה של אדם, אלא שאין אדם מקפיד עליהם ולכן אין בהן גזל, וכן הוא בגמ' פסחים (ו, ב) לגבי סופי תאנים שבזמן שאין בעל הבית מקפיד עליהן - מותרין משום גזל.

ויש לחקור מה הטעם שאין איסור גזל בדבר שאין הבעלים מקפידים, האם זה משום שכאשר אין הבעלים מקפידים הרי הם **מפקירים** את הדבר, כך שאינו שייך כלל לבעלים, או שמא אין כאן ענין של הפקר, והדבר עדיין שייך לבעלים, אלא שכאשר אין מקפידים **אין בו איסור גזל**.

יוֹדְעִים אֶת הַתּוֹרָה

בקיאות בחמשה חומשי תורה

א. בפרשת השבוע נאמר (בראשית לא, ז) **וְאָבִיךָ הֵתַל בִּי**. היכן עוד בחמשה חומשי תורה מוזכר הביטוי 'הֵתַל'?

ב. בפרשת השבוע נאמר (בראשית כח, טז) **וַיִּיקַץ יַעֲקֹב מִשְּׁנָתוֹ וַיֹּאמֶר אָכֵן**' **יֵשׁ ה' בַּמָּקוֹם הַזֶּה**. היכן עוד בחמשה חומשי תורה מוזכרת המילה 'אָכֵן'?

ג. בפרשת השבוע נאמר (בראשית לא, כא) **וַיָּשֶׂם אֶת פָּנָיו 'הַר הַגִּלְעָד'**. היכן עוד בחמשה חומשי תורה מוזכר **'הַר הַגִּלְעָד'**?

מְחֻדָּדִים

שאלות בפרשת השבוע

א. היכן מצאנו את הכינוי 'שטן' על איש צדיק?

ב. ומי אינו מאמין אפילו לצדיק וקדוש?

ג. איזה דבר טוב נחשב אצל הצדיק כדבר רע?

קֶטֶן הַיּוֹרֵעַ

חִדּוּדִים בְּתֵבוֹת וּפְסוּקֵי הַפָּרָשָׁה

לְפָנֶיךָ מִסְפַּר שְׁאֵלוֹת מִתּוֹךְ לְשׁוֹנוֹ שֶׁל רַשִׁ"י בְּפָרָשַׁת הַשָּׁבוּעַ.

הַתְּשׁוּבָה לְכָל שְׁאֵלָה מַתְחִילָה בְּאוֹת מְסֻיֶּמֶת (הַמּוֹפִיעָה בְּפִרוּשׁ רַשִׁ"י). כְּאֲשֶׁר תַּרְכִּיב יַחַד אֶת הָאוֹתִיּוֹת הָרִאשׁוֹנוֹת שֶׁל כָּל תְּשׁוּבָה תִּמְצָא מִלָּה הַמּוֹפִיעָה בְּפָרָשָׁה:

א. מָה קָרָה לְיַעֲקֹב כַּאֲשֶׁר נִתְבַּשֵּׂר בְּשׂוֹרָה טוֹבָה?

ב. בְּאֵיזוֹ צוּרָה גָּלָה יַעֲקֹב אֶת הָאֱמֶן מֵעַל פִּי הַבְּאֵר?

ג. אֶת הָאֲבָנִים הֵנִיחַ יַעֲקֹב תַּחַת רֹאשׁוֹ אוֹ סְבִיב לְרֹאשׁוֹ?

ד. מָה קוֹרֶה לָעִיר כַּאֲשֶׁר הַצַּדִּיק יוֹצֵא מִשָּׁם?

ה. מֵהוּ הַפְּרִי שֶׁאוֹמְרִים לְאִשָּׁה שֶׁהֵבֵן שֹׁלָה אֲכָלוֹ?

ו. מַהוּ לְשׁוֹן הַפַּיְטָן אוֹדוֹת עֲשׂוֹ שֶׁרָצָה לְהַנְשֵׂא לְלֵאָה?

מִהי הַמִּלָּה?

אֶת הַפִּתְרוֹן יֵשׁ לְהַזִּין בְּמַעֲרֶכֶת 'תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב' (לְרִשׁוּמִים בִּלְבַד)

שִׂימוּ לֵב - מֻבְטָח מֵיחָד וְנוֹשֵׂא פְּרָסִים יִקְרֵי עֶרֶךְ, לְפוֹתְרִים אֶת הַחִידָה יַחַד עִם בְּנֵי הַמִּשְׁפָּחָה בְּשֻׁלְחַן הַשַּׁבָּת!

פִּתְרוֹן 'קֶטֶן הַיּוֹדֵעַ' פָּרָשַׁת חַיֵּי שָׂרָה - מַגְדָּנוֹת

פִּתְרוֹנוֹת

פרשת חיי שרה

מֻשָׁב כֹּהֲלָכָה

תְּמִצִּית חֵלֶק נִבְחָר מִתְּשׁוּבוֹת אַלְפֵי הַלּוֹמְדִים לְמִדְוַר 'חִקּוּר דְּבָר'

הַחִקִּירָה: אֵיךְ נַעֲשָׂה אֱלִיעֶזֶר שָׁלִיחַ?

בְּפָרָשַׁת חַיֵּי שָׂרָה נֶאֱמַר שֶׁאַבְרָהָם אֵבִינוּ אָמַר לְאֱלִיעֶזֶר עַבְדּוֹ (כד, ד) **וְלָקַחְתָּ אִשָּׁה לִבְנִי לְיִצְחָק**. וְיֵדוּעָה חִקִּירַת הַמְּפָרְשִׁים **הָאִם אֱלִיעֶזֶר הָיָה שָׁלִיחַ לְכִידּוּשִׁין, דְּהַיְנוּ שֶׁהוּא עַצְמוֹ קִידֵּשׁ אֶת רִבְקָה בְּשִׁלּוּחוֹתוֹ שֶׁל יִצְחָק, אוֹ שֶׁהָיָה רַק מְמֻנֶּה לְהָבִיא אֶת רִבְקָה אֶל יִצְחָק וְאַחַר כָּךְ יִצְחָק יְקַדְּשֶׁנָּה.**

וְהִנֵּה לְפִי הַשִּׁיטָה שֶׁאֱלִיעֶזֶר הָיָה מְמֻנֶּה שָׁלִיחַ לְקִידּוּשִׁין, יֵשׁ לַחְקֹר וּלְשֹׁאל:

א. הֲרֵי עֶבֶד כְּנַעֲנִי אֵינוֹ יָכוֹל לִהְיוֹת שָׁלִיחַ (גִּיטִּין כג, ב), וְאֵיךְ נַעֲשָׂה אֱלִיעֶזֶר שָׁלִיחַ? ב. הֲרֵי יִצְחָק הָיָה גָּדוֹל וְהָיָה בְּעַצְמוֹ צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת שָׁלִיחַ, וּבַהֲכָרַח שִׁיצְחָק עָשָׂה אֶת אֲבִיו אַבְרָהָם שָׁלִיחַ לְקַדֵּשׁ לוֹ אִשָּׁה, וְאַבְרָהָם הֶעֱבִיר הַשְּׁלִיחוּת לְאֱלִיעֶזֶר, וְקָשֶׁה לְדַעַת הַפּוֹסְקִים (אבה"ע ז' סי' לו) שֶׁבְּקִידּוּשִׁין אֵין שָׁלִיחַ עוֹשֶׂה שָׁלִיחַ, אֵיךְ עָשָׂה אַבְרָהָם שָׁלִיחַ אֶת אֱלִיעֶזֶר?

תְּשׁוּבוֹת לִשְׁאֵלָה הָרִאשׁוֹנָה, אֵיךְ הָיָה אֱלִיעֶזֶר שָׁלִיחַ, וְהֵרֵי עֶבֶד אֵינוֹ יָכוֹל לִהְיוֹת שָׁלִיחַ:

א. אַבְרָהָם שִׁחְרֵר אֶת אֱלִיעֶזֶר, וְשׁוּב הָיָה יָכוֹל לְהִיעָשׂוֹת שָׁלִיחַ (פְּנֵי דָּוִד; מַהֲרִי"ל דִּיסְקִין, וְעוֹד).

ב. בְּעֶל הַהַפְלָאָה תֵּרֵץ (בְּאבה"ע ז' סי' ל"ט, וּבִפְנֵים יָפוֹת כָּאן), שֶׁעֶבֶד אֵינוֹ יָכוֹל לִהְיוֹת שָׁלִיחַ רַק לְאֲחֵרִים, אֲבָל לְרַבּוֹ יָכוֹל לִהְיוֹת שָׁלִיחַ, מִדֵּין "ד עֶבֶד כִּיד רַבּוֹ", שׁוּתּוֹ גָּדוֹל יוֹתֵר מִשְּׁלִיחוּת, וְאֱלִיעֶזֶר הָיָה עַבְדּוֹ שֶׁל יִצְחָק אַחֲרֵי שֶׁאַבְרָהָם מָסַר כָּל אֲשֶׁר לוֹ לְיִצְחָק.

ג. כָּל הַחִסָּרוֹן שֶׁל עֶבֶד הוּא מִצַּד שֶׁאֵינוֹ בְּתוֹרַת גִּיטִּין וְקִידּוּשִׁין, וְקִדּוּם מַתַּן תּוֹרָה הָיָה עֶבֶד יָכוֹל לִהְיוֹת שָׁלִיחַ.

ד. אֱלִיעֶזֶר לֹא בָּא מִצַּד שְׁלִיחוּת, אֲלָא מִדֵּין זָכִין לְאָדָם שֶׁלֹּא בְּפָנָיו וְשֶׁלֹּא מִדַּעְתּוֹ, וּבְזֶה גַּם עֶבֶד יָכוֹל לִזְכּוֹת.

ה. קֹדֶם מַתַּן תּוֹרָה לֹא הָיוּ כָּל דִּינֵי חֲלוֹת קִידּוּשִׁין, אֲלָא "יָעוּד וַייחוּד אִשָּׁה לְאִישׁ, וּבְזֶה אֵין צָרִיךְ תּוֹרַת שְׁלִיחוּת.

ו. יֵשׁ שִׁיטוֹת (ר"י מִיגַּאשׁ גִּיטִּין כג, א, וּרְאֵה קְהִילוֹת יַעֲקֹב גִּיטִּין סִי' יח וְעוֹד) שֶׁעֶבֶד פָּסוּל רַק לְקַבֵּלָה, אֲבָל הוֹלֶכֶת, שֶׁהוּא מַעֲשֶׂה קוֹף בְּעַלְמָא, כְּשֵׁר גַּם עֶבֶד, וְאֱלִיעֶזֶר הָיָה שְׁלִיחַ הוֹלֶכֶת.

תְּשׁוּבוֹת לִשְׁאֵלָה הַשְּׁנִיָּה, הֵרֵי אֵין שְׁלִיחַ עוֹשֶׂה שָׁלִיחַ, וְאֵיךְ מָסַר אַבְרָהָם לֶאֱלִיעֶזֶר אֶת הַשְּׁלִיחוּת שֶׁקִּיבֵּל מִיִּצְחָק:

א. כְּנִרְאֶה לְעִיל מֵהַהַפְלָאָה, שֶׁאֱלִיעֶזֶר לֹא בָּא מִדֵּין שְׁלִיחַ, אֲלָא מִדֵּין יַד עֶבֶד כְּיַד רַבּוֹ, שֶׁכֵּיוָן שֶׁאַבְרָהָם מָסַר כָּל אֲשֶׁר לוֹ לְיִצְחָק, נִמְצָא שֶׁאֱלִיעֶזֶר הָיָה עֶבֶד שֶׁל יִצְחָק, וְשׁוּב אֵין גַּם חִסָּרוֹן שֶׁל 'שְׁלִיחַ עוֹשֶׂה שְׁלִיחַ', כִּי לֹא בָּא מִצַּד שְׁלִיחוּת.

ב. בְּמֶשֶׁךְ חָכְמָה בְּיֹאר, שֶׁהַדִּין שֶׁל שְׁלִיחַ אֵינוֹ עוֹשֶׂה שְׁלִיחַ, מְצַד 'מִילֵי לֹא מִימְסְרִי לִשְׁלִיחַ', נֶאֱמַר רַק בְּדָבָר שֶׁתְּלוּי בְּהַכְסָמַת הַשֵּׁנִי כְּגוֹן קִידּוּשִׁין שֶׁתְּלוּי בִּרְצוֹן הָאִשָּׁה, וְזֶהוּ בִּגְדַר 'מִילֵי', [אֲבָל בְּגִירוּשִׁין שֶׁהוּא בְּעַל כָּרְחָהּ, שְׁלִיחַ עוֹשֶׂה שְׁלִיחַ, דְּאֵינוֹ בִּגְדַר 'מִילֵי'], וּמֵעַתָּה כָּאן כֵּיוָן שֶׁאִחְיָה וְאִמָּהּ עָנוּ וְאָמְרוּ 'מֵהַשֵּׁם יֵצֵא הַדָּבָר', וְהַדִּבּוּר מְחַוִּיב לִהְיוֹת שֶׁאִינוֹ תָּלוּי בִּרְצוֹנָם, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ 'לֹא נוֹכַל דַּבֵּר אֵלֶיךָ רַע אוֹ טוֹב', הוֹ"ל כְּמוֹ שְׁלִיחַ הוֹלֶכָה לְגִירוּשִׁין, דְּשְׁלִיחַ עוֹשֶׂה שְׁלִיחַ, כֵּיוָן דְּאִיתָא בְּעַל כָּרְחָהּ.

ג. יֵשׁ שִׁיטָה (ריא"ז הוּבָא בְּדַרְכֵי מֹשֶׁה אֲבֵל"ז סִי' לה) שֶׁבְּקִידּוּשִׁי שְׁטָר, שְׁלִיחַ עוֹשֶׂה שְׁלִיחַ, וְיֵתֵן שֶׁאֱלִיעֶזֶר קִידֵּשׁ בְּקִידּוּשֵׁי שְׁטָר, כֹּשֶׁם שֶׁנִּתַּן לוֹ אַבְרָהָם שְׁטָר מַתָּנָה עַל כָּל רְכוּשׁוֹ כְּתַב גַּם שְׁטָר קִידּוּשִׁין.

ד. יִצְחָק לֹא עָשָׂה אֶת אֲבִיו שְׁלִיחַ, כְּמוֹ"ש בְּגְמָרָא מֹס' קִידּוּשִׁין (מה, ב), דְּלֹא חִצִּיף אִינִישׁ לְשַׁוּוֹיהּ אֲבִיו שְׁלִיחַ, אֲלָא אַרְצָוֵי אוֹרְצֵי קְמֵי אֲבִיו, וְאַבְרָהָם נַעֲשָׂה מְאַלְיוֹ שְׁלִיחַ מִדֵּין 'זָכִין לְאָדָם שֶׁלֹּא בְּפָנָיו וְשֶׁלֹּא מִדַּעְתּוֹ'.

ה. אֵין הַכָּרָח שֶׁיִּצְחָק שָׁלַח אֶת אַבְרָהָם וְאַבְרָהָם שָׁלַח אֶת אֱלִיעֶזֶר, אֲלָא יִתָּכֵן שֶׁיִּצְחָק עָצְמוֹ עָשָׂה אֶת אֱלִיעֶזֶר שְׁלִיחַ, וְאַבְרָהָם רַק אָמַר לֶאֱלִיעֶזֶר לְהֵיכָן לָלֶכֶת וְאֵיזֶה אִשָּׁה לִקְחַת (צפנת פענח).

ו. קֹדֶם מַתַּן תּוֹרָה לֹא הָיוּ כָּל דִּינֵי חֲלוֹת קִידּוּשִׁין, אֲלָא "יָעוּד וַייחוּד אִשָּׁה לְאִישׁ, וְכֹמוֹ"ל גַּם כָּאן שֶׁהָיָה כֹּחַ בְּיָדוֹ לִהְיוֹת שְׁלִיחַ.

יוֹדְעִים אֶת הַתּוֹרָה

הֵיכָן עוֹד נִזְכַּר בַּתּוֹרָה:

א. **'כֶּלִי כֶּסֶף'?** | בְּפָרָשַׁת שְׁמוֹת (שְׁמוֹת ג, כב) וּבְפָרָשַׁת בֹּא (יא, ב) **וְשָׁאֲלָה אִשָּׁה מִשְּׁכֶנְתָּהּ וּמִגָּרַת בֵּיתָהּ כְּלֵי כֶסֶף.**

ב. אָדָם שֶׁנִּקְרָא בְּשֵׁם **'צֹהַר'**? | בְּפָרָשַׁת וַאֵרָא (שְׁמוֹת ו, טז) **וּבְנֵי שִׁמְעוֹן יְמוּאֵל וְיָמִין וְאֹהַד וְיָכִין וְצֹהַר.**

ג. הַבִּיטּוּי **'טְיָרָתָם'**? | בְּפָרָשַׁת מְטוֹת (בְּמִדְבַּר לא, י) **וְאֶת כָּל טִירָתָם שָׂרְפוּ בָאֵשׁ.**

מְחֻדָּדִים

א. **מַה פֵּירוּשׁ הַבִּיטּוּי 'לִפְצֹחַ אֲגוּדִים'?** | הַפֵּירוּשׁ הוּא: **לִפְתּוֹחַ** אֲגוּדִים, עַל פִּי רַשִׁ"י בְּרֵאשִׁית כה, טז: 'בְּחִצְרֵיהֶם - כְּרָכִים שֶׁאֵין לָהֶם חוֹמָה, וְתַרְגּוּמוֹ בְּפִצְחֵיהֶן, **שֶׁהֵם מְפוֹצְחִים לְשׁוֹן פְּתִיחָה**'.

ב. **הָאִם אֶפְשָׁר לִנְפֹּץ יַיִן בְּלִי לִנְפֹּץ אֶת הַבַּקְבּוּק?** | אֶפְשָׁר לִנְפֹּץ יַיִן, כִּי נִיפּוּץ פִּירוּשׁוֹ שְׁפִיכָה וִיצִיקָה, רַשִׁ"י בְּרֵאשִׁית כד, כ: 'וַתְּעַר - לְשׁוֹן נְפִיצָה, וְהַרְבֵּה יֵשׁ בִּלְשׁוֹן מִשְׁנָה (עֲבוֹדָה זָרָה ה, ז) הַמְעָרֶה מִכְּלֵי אֶל כֵּלִי'.

ג. **מַה אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת עִם תְּפִילִין חָרוּץ מִלְּהַנִּיחַ אוֹתָם?** | לְהִישְׁבֵּעַ בָּהֶם. רַשִׁ"י בְּרֵאשִׁית כד, ב: 'תַּחַת יְרֵכִי - לְפִי שֶׁהַנִּשְׁבָּע צָרִיךְ שִׁיטּוּל בְּיָדוֹ חֵפֶץ שֶׁל מְצוָה, כְּגוֹן סֵפֶר תּוֹרָה אוֹ **תְּפִילִין**'.

אַהֲבַת תּוֹרָה

פְּרִי עֵטָם שֶׁל לוֹמְדֵי תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָּב

הַמִּבְחָן שֶׁעָרַךְ הָאַדְמוֹ"ר הָרַה"ק מִטְּאהָש זִי"ע

אֲבוֹא בָּזֶה לְשַׁגֵּר לָכֶם – וּבְתִקְוָה וּבְקָשָׁה שֶׁתִּפְרְסְמוּ זֹאת בְּרַבִּים לְזִיכּוּי הָרַבִּים שֶׁיִּתְחַזְּקוּ בִּלְימוּד חוּמָשׁ וְרַשִׁ"י – דְּבָרִים נִפְלָאִים וְחֲשׁוּבִים הַמּוּבָאִים בְּסֵפֶר 'עֲבוֹדַת עֲבוֹדָה' (שִׂיחוֹת קוֹדֶשׁ, ח"ג, פָּרָשַׁת וַיֵּצֵא עַמּוּד סא) מֵאֵת הָאַדְמוֹ"ר הָרַה"ק מִטְּאהָש זִי"ע בְּפָרָשַׁת וַיֵּצֵא, בְּשִׂיחָה שֶׁמָּסַר לְתַלְמִידָיו יְשִׁיבָתוֹ, וַאֲנִי מַעְתִּיק כָּאן אֶת הַדְּבָרִים כִּכְתָבָם וּכְלָשׁוֹנָם:

"צְרִיכִין לִיזָּהֵר בִּלִּימוּד חוּמָשׁ וּפָרַ"שׁ" מִידֵי שָׁבוּעַ בְּשָׁבוּעַ, וַאֲשֶׁאלֶכֶם שְׁאֵלָה בְּפָרָשַׁת שָׁבוּעַ זֶה [וַיֵּצֵא], אֲשֶׁר מִזֶּה נִרְאֶה הֵיאַךְ מְצֻבָּכִים בִּלִּימוּד הַזֶּה. מַהוּ פֵּירוּשׁ הַפְּסוּק (בְּרֵאשִׁית לא, מג) 'וַיּוֹכַח אָמֹשׁ'? תַּלְמִיד אֶחָד עָנָה: כִּי הַפֵּירוּשׁ הוּא עַל יְדֵי שֶׁעָשׂוּ טַרְטֵאפְּט נְעַכְטֶן' [הוּא הָעִנְיָן אִתְמוֹל] כְּמוֹ שֶׁפָּרַ"שׁ" לְשׁוֹן תּוֹכָחָה, וְלֹא לְשׁוֹן הוֹכָחָה.

עַל זֶה הַשִּׂיחַ רַבֵּינוּ: בִּלְשׁוֹנֵנוּ 'גֶעשְׁטַראפְּט' פֵּירוּשׁוֹ 'שֶׁהֶעֱנִישׁוּ', וְכָאן לֹא עָנַשׁ הַקָּבָ"ה אֶת לָבָן, אֶלָּא אָמַר לוֹ דִּבְרֵי תּוֹכָחָה, וּמַה שֶּׁפֵּירַשׁ" לְשׁוֹן תּוֹכָחָה', פֵּירוּשׁוֹ שֶׁאָמַר לוֹ 'שְׁטַראפְּ דַּיידְ' [דִּבְרֵי הַתּוֹכָחָה וְאוֹזְהֶרָה] וְהֵיינוּ שֶׁהִזְהִירוֹ שֶׁאַל יָרַע לְיַעֲקֹב. אֲשֶׁר כֵּן 'וַיּוֹכַח' פֵּירוּשׁוֹ 'עַר הָאט אִים גְּעוָוארְנְט' [הוּא הִזְהִירוֹ].

סִיּוּם הָרַבִּי מִטְּאהָש זִי"ע לְבַחוּרִים: "הֵרֵי לָכֶם דּוּגְמָא קְטַנָּה עַד כְּמָה יֵשׁ לְהִתְבּוֹנֵן אֲפִילוּ רַק בְּתֵיבָה אַחַת שֶׁבִּפְרָשָׁה הֵיאַךְ לְפָרֵשׁ אוֹתָהּ כְּרָאוּי, וְאַף כַּאֲשֶׁר כְּבָר יָדוּעַ הַפֵּירוּשׁ, עֲדַיִן צָרִיךְ לְהִתְבּוֹנֵן הֵיאַךְ לְפָרֵשׁ בְּיתֵר בִּיאוּר, בְּיתֵר הַסְבָּרָה, בְּיתֵר טַעַם, וּבְיתֵר עֲמָקוּת, וְלָזֶה צְרִיכִין לִלְמוֹד חוּמָשׁ וְרַשִׁ"י בִּשְׁימוּשׁ לֹב לֹא בְּשִׁטְחִיּוּת מִן הַשָּׁפָה וּלְחוּץ" עַכְלָ"ק.

בְּבִרְכַת רַב טוּב: שׁ. הַכֹּהֵן וַיינִישְׁטֵאק, בְּרוּקְלִין נִיו יוֹרְק

בִּזְכוּת הַתּוֹרָה

שְׁמוֹת הַזּוֹכִים בְּהַגְרָלוֹת בְּפָרָשַׁת וַיֵּרָא

זוֹכִים בְּהַגְרָלוֹת אַבְרֵכִים וְתַלְמִידֵי יְשִׁיבוֹת גְּדוֹלוֹת

סִיכּוּם יוֹמִי - 200 ₪: הרב **חיים אליעזר טורס** - בית שמש, שיח יצחק | הרב **יוסף איזבי** - ירושלים, אור אליהו | הרב **נפתלי שפירא** - ערד | הרב **דוד קראוס** - חיפה, מגדל עוז | הרב **פנחס צימרמן** - בני ברק, אור מאיר | הרב **מרדכי יוסף יזוזקי** - ירושלים, סאטמאר | הרב **נתן גבאי** - ירושלים, דורשי ציון | הרב **אברהם דוב רינגל** - בני ברק, בעלזא | הרב **יצחק זאב קליין** - ביתר עילית, קמניץ | הרב **יוסף חיים קניג** - ירושלים, בית הכרם | הרב **משה שמעון וינטרוב** - עפולה, שיח השדה | הבה"ח **אליה יונן משה** - אשדוד, רינת התורה | הרב **אברהם אביגן** - ירושלים | הרב **הלל חשין** - בית שמש, נחלת חן | הרב **שמואל בורנשטיין** - ביתר עילית, קרלין | הבה"ח **שמחה פרידמן** - אשדוד, שפת אמת | הרב **גבריאל דייויס** - ירושלים, בריסק | הרב **יצחק אוורבוך** - קרית צאנז נתניה | הרב **פינחס דוד זובערר** - ביתר עילית | הרב **מרדכי הברפלד** - ירושלים, זכרון חניך | הבה"ח **שלמה טויסיג** - אלעד, בית מאיר | הרב **בנימין לוין** - ירושלים | הבה"ח **אריאל משיח** - חולון, בית שמעיה | הרב **סנדר אורי** - ירושלים | הבה"ח **יעקב יהודה** - ירושלים | הבה"ח **חיים מרק** - מודיעין עילית, סטאלין קאראלין | הרב **מאיר ישראל סהר** - ירושלים, תורת משה חיים | הרב **רחמים יוסף** - יוסף חיים | הרב **משה חיים מורה** - תל ציון, קול יהודה | הרב **מרדכי פולק** - נתיבות, פקודת אלעזר | הרב **אהרון סאמט** - ירושלים | הבה"ח **משה דוויטש** - אלעד, שערי תורה | הבה"ח **אפרים גוטספלד** - ירושלים, מיר | הרב **יובל שוורץ** - ירושלים, תורת משה אהרון | הרב **יהודה קוזלובסקי** - כפר חבד | **מבחן שבועי 500 ₪:** הבה"ח **משי זהב אולמן** - בית שמש | הרב **אליהו משה ברנדויין** - ירושלים | הבה"ח **יצחק בייניש** - מודיעין עילית, תורה בתפארתה | הבה"ח **גדליה משה רוזנבוים** - ירושלים, חיי משה | הבה"ח **ראובן חיים יעקב זורוביל** - קרית צאנז נתניה, דברי חיים | **יודעים את התורה - 150 ₪:** הבה"ח **שמעון כהן** - בני ברק, סאטמאר | הרב **שלמה פישר** - ירושלים | **'להתבונן' - 100 ₪:** הרב **שמחה בונם רוזנברג** - בית שמש, דושינסקי | הבה"ח **יונתן נבו** - ירושלים, מאור התורה | הרב **משה טאוסקי** - חיפה, באר העולם | **חקור דבר - 200 ₪:** הרב **אליעד קדושי** - ביתר עילית | הרב **כפיר אליהו** - בני ברק, מאיר אודה | **מחודדים - 50 ₪:** הרב **מרדכי איצקוביץ** - לוד, עטרת שלמה | הרב **מאיר זרגרי** - ירושלים, נועם אליעזר | הרב **יוסף וייס** - בית שמש | הרב **שמעון פדר** - ירושלים, מיר | **פשט ע"פ אונקלוס ורש"י:** הבה"ח **ישעשר בלוי** - בת ים, קדושת ציון | הבה"ח **יהודה טביוביץ** - אלעד, חיי משה | הרב **יצחק מנשה רוזנפלד** - בני ברק | **נבחנים קבועים - 100 ₪:** הרב **ישראל לוי** - בית שמש | הבה"ח **אפרים פישל רייזמאן** - נוף הגליל, בעלזא | הרב **יוסף ברנשטיין** - ביתר עילית | הרב **אליעזר פרידמן** - מודיעין עילית | הרב **יצחק רוזנבלט** - אשדוד, גרודנא

זוֹכִים בְּהַגְרָלוֹת תַּלְמִידֵי יְשִׁיבוֹת קְטַנּוֹת וִילָדִים

סִיכּוּם יוֹמִי - 50 ₪: יניק וחכים **ברוך ברכר** - בני ברק, עורלוי | הבה"ח **משה חיים רנד** - ירושלים, אור שמואל | הבה"ח **יצחק פדר** - אלעד | יניק וחכים **יוסף דוד מנטל** - ירושלים, חכמת שלמה | הבה"ח **ישראל עקשטיין** - מודיעין עילית, יגיעת התורה | הבה"ח **שלום נח קניג** - ירושלים, בית אברהם סלונים | הבה"ח **מרדכי צוקרמן** - ירושלים, עץ חיים | יניק וחכים **דוד גרוס** - ירושלים | הבה"ח **אהרן אדלר** - בני ברק, דעת תבונות | יניק וחכים **יהונתן ויבר** - יסודות, בני יוסף | הבה"ח **בנימין קרביץ** - מודיעין עילית, דרכי אבותינו | יניק וחכים **יעקב עקיבא** - בית שמש | הבה"ח **אשר יונגרייז** - בני ברק, דרכי שמואל | יניק וחכים **שמואל דייוי** - בני ברק, הליכות שמואל | יניק וחכים **שמעון וזונטל** - ביתר עילית, תפארת משה | יניק וחכים **שמואל אשר סלבוצקי** - ירושלים, זיכרו | יניק וחכים **מרדכי ליסיצין** - מודיעין עילית, עטרת שלמה | הבה"ח **יהודה תם** - בני ברק, אימן התורה | יניק וחכים **דוד שפירא** - בני ברק, סורוקין | הבה"ח **מאיר שמחה נדרולדה** - ירושלים, דעת משה | הבה"ח **מאיר יזוזק** - בני ברק, פונביז' | **מבחן שבועי - 100 ₪:** הבה"ח **ישראל מאיר** - ירושלים, אור שמואל | יניק וחכים **יוסף שלום עזיזי** - ירושלים, מוסדי עולם | יניק וחכים **יונתן רבינוביץ** - קרית יערים | **יודעים את התורה - 50 ₪:** יניק וחכים **דוד צבי שרשן** - בית שמש, באר משה מנחם | יניק וחכים **אהרן מילר** - ירושלים, תורת העמק | **מחודדים - 50 ₪:** הבה"ח **ישראל מאיר לנדה** - בני ברק, רוממות התורה | יניק וחכים **חיים פנחס פקמן** - מודיעין עילית, אור התורה | **קטן היודע - 50 ₪:** יניק וחכים **ישעיהו אריה אלדד** - ירושלים, חוות דעת | יניק וחכים **דוד לנג** - מודיעין עילית, תפארת שלום | יניק וחכים **יעקב ישראל קליין** - ירושלים, בית אשר | **קטן היודע - מבצע שולחן שבת - 50 ₪:** יניק וחכים **ראובן יוסף כהן** - בני ברק, אור זורח | יניק וחכים **אריאל מנדל** - ביתר עילית | הבה"ח **משה רינגן** - מודיעין עילית, חמדת משה | יניק וחכים **יעקב ישראל אדלשטיין** - ירושלים, חכמת שלמה | יניק וחכים **אושר ברגמן** - בית שמש, מעלות התורה | יניק וחכים **חיים שלמה רבינוביץ** - ביתר עילית, באיאן | יניק וחכים **אהרן יהושע וויץ** - ביתר עילית, אור עולם

אני לומד כל יום, אבל למה להיבחן?

נתוני 'תורה שבכתב' מוכיחים כאלף עדים:
לומדים המקפידים על עריכת המבחן היומי שומרים על קביעות הלימוד היומי בהבנה וידיעה ב65% יותר מלומדים שאינם נבחנים!

טעמו וראו כי טוב: הצטרפו לרבבות הנבחנים היומיים שחיים עם ההידות ומתיקות בתורה!

לרישום והצטרפות ל'תורה שבכתב':

נדרים+ **02-500-2018**

מארה"ב: 1518-9881-351 | מאנגליה: 4433-0613-0131

מכון הוצאה לאור | אגף 'שיעורי תורה' | קו 'קול התורה' | מבחר שיעורים במגוון שפות וסגנונות | סיכומים ומבחנים | שעשועי תורה | הגרלות ופרסים | גיליון שבועי | ניוזלטר יומי

לפניות, תגובות והערות: ts025002018@gmail.com

וארטים על פרשת השבוע

כח י. ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה. הטעם שכפל הכתוב גם **ויצא** וגם **וילך**, הא היה מספיק לכתוב וילך יעקב חרנה? י״ל כיוון שבסוף הפרשה הקודמת הצטווה יעקב ע״י אביו ללכת לחרן (כח ב) וע״י אמו הצטווה לצאת מבאר שבע (כז מג קום ברח לך). לכן כתב כאן שקיים ב׳ מצוות, גם קיום מצוות אביו וגם קיום מצוות אמו. ברכת פרץ. וע״ע ברש״י כאן.

שם. פרש״י וילך חרנה יצא ללכת לחרן. כלומר שהוא תכנן ללכת לחרן, ולבסוף כידוע הוא חזר בו, והלך ללמוד אצל שם ועבר למשך ארבע עשרה שנה. ונשאלת השאלה מעיקרא מאי קא סבר ולבסוף מאי קא סבר? וי״ל דהנה בקידושין כט. יש ב דעות בסדר של תלמוד תורה. האחת, ילמד תורה ואח״כ ישא אישה, והשנייה, ישא אישה ואח״כ ילמד תורה. ואמרינן בגמ׳ דלא פליגי הא לן והא להו. והביאור הוא כך (ע״פ ר״ת שם) לבני ארץ ישראל שעשירים הם, ישא אישה ואח״כ ילמד תורה, כי יכול ללמוד בנחת. משא״כ לבני בבל שעניים הם ואין יכולים ללמוד אחרי החתונה, כי יש להם עול פרנסת משפחתם, דינם הוא שילמדו תורה ואח״כ ישאו אישה. וכעת הכל כפתור ופרח. כי הרי כשיעקב יצא הוא היה עשיר, ולכן קודם הלך לישא אישה כמנהג אר״י, ובאמצע הדרך הוא נקלע לעימות עם אליפז והוצרך לתת לו את כל רכושו, וא״כ הוא נהיה עני, אז הוא חזר בו, כי עני קודם לומד תורה ורק אח״כ נושא אישה. ולכך קודם למד תורה, ורק אח״כ הלך ללבן לישא אשה.

כח יא. ויקח מאבני המקום. אומרת הגמ׳ (חולין צא:) כתיב ויקח מאבני המקום וכתיב ויקח את האבן. אמר רבי יצחק מלמד שנתקבצו כל האבנים וכ״א אומרת עלי יניח צדיק ראשו עד שנתקבצו לאבן אחת. ומה הטעם היינו חייבים לבאר כך הלא בקלות אפשר לדחות את הסתירה שלקח אבן אחת מאבני המקום, ומה הוכרח לו להוציא הכתוב מידי פשוטו? י״ל דהנה מצינו בע״ז מה. כל מקום שאתה מוצא הר בידוע שיש שם עבודת כוכבים, וא״כ איך יעקב לקח מאבני המקום ולא חשש לעכו״ם? י״ל דמצינו בבית יוסף שהקשה על נס פך השמן מה היה הנס ביום הראשון הלא זה הספיק ליום אחד ותירץ דהא היו צריכים לחשוש שנטמא בהיסט אבל כיוון שראו שנעשה בו נס ע״כ אינו טמא שאין נס בדבר טמא ולכן הנס מועיל גם על היום הראשון שלא היה אפשר להשתמש בו לולי הנס. ולפי״ז כמו״כ ביעקב אילו לא היה נעשה נס באבני המקום הוא לא היה יכול לישן עליהם מחשש ע״ז ורק לאחר שהיה נס התברר לו שאין בזה ע״ז ולכן יכל לישן עליהם. תכלת מרדכי.

כח יא. ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו. אומר רש״י שהיה ירא מחיות רעות. וקשה מדוע רק כאן היה ירא מחיות רעות ולא מצינו כדבר הזה בשאר היוצאים לדרך אצל האבות וכו׳. וי״ל שכעת כשברח מפני עשיו שרצה להורגו זה היה אחרי שהשביע את עשיו בשעת מכירת הבכורה כנאמר השבעה לי כיום וגו׳, והנה במסכת שבועות (לט:) איתא שכשאחד עובר על שבועה גם הנשבע וגם המשביע נענשים, והעונש על שבועה מבואר באבות ה ט הוא חיה רעה, ולכן חשש מזה יעקב. כתב סופר.

כח יא. ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו. יש לומר בטעם שלקח מאבני המקום משום שיעקב בא מחוץ לארץ לארץ ולא ידע אם כבר נכנס לארץ כי קפצה לו הדרך ולא ידע בדיוק היכן הוא אז הוא לקח מאבני המקום בכדי לדעת היכן הוא והוא ע״פ הגמ׳ בכתובות קיב. שרבי חנינא שקל אבנים ומצאן קלות אמר עדיין לא נכנסתי לארץ ישראל כיוון ששקלן ומצאן כבידות אמר כבר נכנסתי לארץ ישראל. דברי יונתן.

כח יח. ויקח את האבן אשר שם מראשותיו וישם אותה מצבה ויצוק שמן על ראשה. הקשו המפרשים ובראשם ה׳פנים יפות׳ וה׳משך חכמה׳ הרי איתא בגמ׳ (ע״ז מה.) אין לך הר וגבעה בישראל שלא עבדו שם הגויים ע״ז, וא״כ קשה הא קיי״ל דנעבד אסור למזבח וכיצד בנה יעקב מצבה דהיינו מזבח מאבני המקום? וי״ל דמצינו לגבי חנוכה שהותר להשתמש בפח השמן שנמצא ולא חיישינן שנטמא בהיסט ע״י גוי, משום דקיי״ל דאין נעשה נס בדבר טמא (שואל ומשיב), והנה כאן כתוב שלקח מאבני המקום ונהפכו לאבן אחת, וכיוון שנעשה בהם נס סימן שלא נעבדו לכן הותר לעשות מהם מזבח. כן תירץ ב׳תכלת מרדכי׳. עוי״ל (הובא ב׳כרם התורה׳) דאיתא בע״ז מו. דיש שינוי בנעבד, והיינו שאם נשתנה לאחר שנעבד בו ע״ז מהני למזבח, וא״כ הכא שנשתנה לאבן אחת אין לך שינוי גדול מזה, ולכך מהני למזבח.

כח כא-כב. ושבתי בשלום אל בית אבי וגו׳ וכל אשר תיתן לי עשר אעשרנו לך. אומר רש״י בשלום מן החטא, ולכאורה קשה מנלן לרש״י הא, הא בפשטות שלום הוא בשלום ושלווה, וי״ל דאיתא בכתובות נ. המבזבז אל יבזבז יותר מחומש דכתיב עשר אעשרנו לך, שני עשרונים שהוא חומש. אולם איתא דזה הכל כשלא חטא אבל אם חטא אז וחטאה בצדקה פרוק ויתן יותר מחומש (מובא בבני יששכר איגרא דפרקא קפז) וא״כ זה מה שאמר רש״י בשלום מהחטא ואז אני אתן רק מעשר, כי בלא״ה אני זקוק לתת יותר מחומש. בנין דוד.

כט א. וישא יעקב רגליו וילך ארצה בני קדם. בתחילת הפרשה כתוב ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה, ולא כתוב וישא יעקב רגליו, כי מתחילה יצא מארץ ישראל לחו״ל לאט כדין היוצא מבית הכנסת שנפסק שלא יפסע פסיעה גסה, אמנם איתא בברכות ו: דלא אמרן אלא לצאת אבל להיכנס מצווה לרוץ, וע״ש במהרש״א שביאר שהכוונה היא לצאת כדי להיכנס לבית מדרש מצווה לרוץ. ולפי״ז כאן כששמע יעקב את ההבטחה והשיבותיך אל האדמה הזאת א״כ מצווה לרוץ כדי למהר את חזרתו לארץ לכן וישא רגליו וילך ארצה בני קדם. חתם סופר.

כט ה. ויאמר להם הידעתם את לבן בן נחור. לכאורה הפסוק הזה לא מסתדר כי נחור לא היה אבא של לבן אלא בתואל, אז למה הוא אמר לבן בן נחור? וי״ל שחז״ל (ב״ר מ״ט א) אומרים שכשאדם מזכיר שם של רשע צריך לקללו. וכן מצינו שכשרב הזכיר את נבוכדנצר אמר שחוק טמיא (ירקבו עצמותיו), ואם כך איך יעקב יכול לומר בן בתואל הרי היה צריך לקללו שהרי בתואל רשע גמור היה (מדרש אגדה כ״ד), לכן הזכיר את הסבא נחור שלא היה כ״כ רשע. עוי״ל ע״פ הרמב״ם שפוסק כי אדם צריך לכבד את אבי אמו אפילו שהוא רשע. ובתואל היה אביה של רבקה אם יעקב וכיון שנזהר בכבודו לא הזכירו כלל כדי לא לקללו והזכיר את נחור הסבא. תפארת יהונתן.

כט ז. ויאמר הן היום גדול לא עת האסף המקנה השקו הצאן ולכו רעו. וקשה האם הם לא ידעו שעוד היום גדול שהוא הוצרך לומר להם ד״ז? וי״ל שביום הקודם הרי השקיעה הייתה מוקדם כמו שמובא ברש״י כי בא השמש, וא״כ הם חששו לרעות הצאן אולי גם היום זה יהיה כך. לכן אמר להם תדעו שעוד היום גדול, ואתמול הוקדמה השקיעה. החכם רבי אברהם שמעוניש.

כט ט. ורחל באה עם הצאן אשר לאביה. מה הטעם התורה ציינה את הצאן אשר לאביה, למה חשוב לציין שמדובר בצאן אביה? וי״ל שמבואר בב״מ ה: דסתם רועה פסול לעדות דסתמיה גזלן, כי הוא מרעה בהמותיו בשדה אחרים, ומסקינן שם דבבהמת אחר לא חיישינן והנה מבואר בב״מ צ: דבנו נחשב כאחר (אמנם הקטן הוא מחלוקת שם) ולכן הוצרך לזה בשביל שלא נאמר שהיא גזלנית.

כט יא. וברש״י הרחיב בכל הסיפור של אליפז שרצה להרוג את יעקב במצוות אביו, א״ל יעקב קח את רכושי ואמור לאביך שהרגתני כי עני חשוב כמת. וקשה הא אביו רצה הריגה ממש, וי״ל עפ״מ דאיתא במדר״ר פרשה סה. מפני מה כהו עיניו של יצחק ח״א כדי להעביר את הברכות ליעקב. וח״א כיוון שבשעת העקידה הביט בשכינה וכתיב כי לא יראני האדם וחי, עשה אותו הקב״ה סומא וסומא נחשב למת. וא״כ זה מה שאמר יעקב לאליפז, הרי אביך רוצה להרגני בגלל שהוא סובר שגנבתי לו את הברכות סימן דס״ל כהטעם שיצחק התעוור בגלל שהסתכל על השכינה, ולא בגלל שצריך להעביר לי את הברכות. א״כ מכיוון דס״ל דיעקב התעוור משום ש״לא יראני האדם וחי״ וסומא חשוב כמת, וה״ה עני חשוב כמת, לכן לשיטתו די שתקח את כספי ואינך צריך להרוג אותי.

כט יד. ויאמר לו לבן אך עצמי ובשרי אתה. יש לבאר כפל הלשון ׳עצמי ובשרי׳ ע״פ נדה לא. שלושה שותפים באדם. האב מוליד העצמות, האם מולידה בשר ודם. וא״כ נמצא שהקרוב מצד האב נקרא עצמו מלשון עצמות, ומצד האם נקרא בשרו. והנה לבן היה קרוב גם מצד האב, כי לבן נכדו של נחור ויעקב נכדו של אברהם וגם מצד האם כי לבן היה אח של רבקה, לכן אמר עצמי ובשרי אתה. קול אליהו.

כט כא. ויאמר יעקב אל לבן הבה את אשתי כי מלאו ימי ואבואה אליה. מקשה ע״כ רש״י ואפי׳ קל שבקלים אינו אומר כן, מתרץ רש״י שעשה כן בשביל להוליד תולדות. ויש להקשות מה זה מתרץ הלא אפי׳ קל שבקלים אינו אומר כך? וי״ל שיעקב ידע שלבן הוא רשע ואם יחשוד שיעקב הוא צדיק ורוצה להינשא לבנותיו בשביל להביא לעולם יב׳ שבטים אז הוא בוודאי לא יתן יד לזה ולא יתן לו לעולם את בנותיו, והנה הלא יעקב יודע ברוח קודשו שרק מרחל ולאה יהיו לו יב׳ שבטים ואיך מתגברים על הבעיה שנקראת לבן, מדברים כמוהו בשפה שלו ואז לבן יראה שהוא ׳משלנו׳ הוא לא צדיק תראה איך הוא מדבר ורק כך הוא יסכים להביא את בנותיו לו לאישה. וזה כוונת רש״י בשביל להביא תולדות דיבר כך. אור לשמים.

כט כה. ויהי בבוקר והנה היא לאה. וברש״י אבל בלילה לא היתה זאת לאה, שהרי רחל גילתה לה את הסימנים. הגמ׳ בב״ב מתארת בפרטות מה היה בפגישת יעקב ורחל: יעקב אמר לה שתינשא לו, א״ל רחל אבא שלי רמאי, הוא יחליף את לאה איתי, א״ל יעקב אין בעייה אני מוסר לך סימנים כדי שלבן לא יוכל לרמות. והנה, אחרי שהכל היה סגור היא הלכה וגילתה את הסימנים ללאה. וקשה מאוד מה ההיתר שלה לגלות את הסוד? ואם תאמר שפחדה מהבושה של לאה אז מעיקרא מה סברה? וי״ל שהמחשבה של רחל בתחילה היתה שאבא שלה רמאי אבל לא כ״כ בפרהסיה. היא חשבה שהוא יביא אותה (את רחל) לחתונה ולאחר החתונה הוא יחליף את לאה בצנעה ובכזה מקרה לאה גם לא תתבייש כ״כ. אבל לבסוף אבא שלה ״החכם״ והרמאי, גילה לכל העיר שהיא לאה וזה מה ששרו בחתונה היא לאה היא לאה היא לאה. וכמו״כ הוא שאל כלים מכולם ואמר להם שיעקב נשאר בגלל רחל וכו׳, וכך אחרי החתונה כולם נעמדו מתחת הבית לראות ולשמוח לאיד, ואז רחל ראתה שהיא תתבזה בפרהסיה ועל כזה מקרה יעקב לא דיבר, לכן מסרה הסימנים. מר״ש שבדרון.

כט כה. ויהי בבקר והנה היא לאה. מסופר במדרש שבבוקר אמר יעקב ללאה רמאית בת רמאית, למה שיקרת אותי ולא גילית לי שאת לאה, ענתה לו לאה אני תלמידה שלך כי גם אתה אמרת (שיקרת) לאביך אנכי עשיו בכורך. וקשה מה טען לה, ומה ענתה לו חזרה אתה שקרן וי״ל הנה איתא שעיני לאה היו רכות (מבכי) כי אמרו הגדולה (לאה) לגדול (עשיו). וע״ז בכתה לאה כל הזמן שלא תעלה בגורלו של עשיו, וזה מה שאמרה לאה ליעקב, הא אתה אמרת לאביך שאתה הבכור בגלל הטענה שלך שאתה הבכור וכמשל השפורפרת, וא״כ אין לך טענה עלי, כי אתה ואני הגדולים. נפתלי שבע רצון.

כט לג. ותהר עוד ותלד בן ותאמר כי שמע ה׳ כי שנואה אנכי וגו׳ ותקרא שמו שמעון. מדוע בבנה הראשון לא ייחדה שמה על ה׳שנואה אנכי׳? וי״ל דאיתא בגמ׳ ששנואה הכוונה שנואה בנישואיה והיינו שנשואה באיסור, וראובן שנולד מראשית אונו של יעקב, שאמו נפקדה לפני שנשא יעקב את רחל, אז לא היתה נקראת שנואה, אבל שמעון היא נפקדה אחרי שיעקב נשא את רחל אז כבר נישואי לאה הם באיסור אחות אישה (לכן קראה שמו שמעון). לחמי תודה.

ל א. ותקנא רחל באחותה וגו׳ ואם אין מתה אנכי. יש לפרש את הדברים ע״פ הרמב״ם שפירש הטעם שאחות אשה מותרת לאחר מיתה בשונה מכל העריות, משום דאחות אשה אסורה משום קנאה כדכתיב לצרור, לכך לאחר מיתה שאין קנאה מותרת. ולפי״ז גם מובן מה טעם נשא יעקב את רחל על לאה, כי ידע שלא מקנאה שהרי אפי׳ מסרה לה סימנים, אבל כעת שהרגישה קנאה כדכתיב ותקנא רחל באחותה, אמרה רחל אני צריכה למות אם לא יהיו לי ילדים כי אסור לך ב׳אחיות ואני מקנאה, ורק אחרי מיתה יותר לך. וגם גירושין לא יעזור כי אחות אישה אסור לאחר גירושין. ולכך אמרה ואם אין מתה אנכי.

ל מג. וגמלים. אומר רש״י מנין היה לו כל אלה מכר צאנו ׳בדמים יקרים׳ ולקח לו כל אלה. ויש להקשות מנין לרש״י שמכר בדמים יקרים יותר ממחיר השוק. אלא י״ל שלמעשה אסור למכור לנכרי בהמה דקה שמא ירבע אותה (פסחים נג.) ואיך מכר להם הצאן? י״ל משום שצאן יעקב היו פרים ורבים יותר משל אחרים ומכרם בדמים מרובים, וע״כ הקונה אותם לא לרביעה הוא צריך כי לשם זה הוא יכול לקנות יותר בזול. מהספר פניני קדם.

לא ה. ויאמר להן ראה אנכי את פני אביכן כי איננו אלי כתמל שלשם ואלקי אבי היה עמדי. הראשונים נתקשו מה הקשר בין אלוקים עמדי לזה שפני אביהן איננו אליו כתמול? ויש ליישב, אומר רבי אליהו רם מרבני ירושלים, ע״פ רש״י לעיל יג יד עה״פ יהו׳ אמר אל אברהם אחרי היפרד לוט מעמו׳, שאומר שם רש״י (והוא מחז״ל) כל זמן שהרשע היה עמו היתה השכינה פורשת ממנו, כיוון שפירש לוט ממנו חזרה השכינה לאברהם. והוא שאמר יעקב שאביכם התרחק ממני לגמרי ואיננו עמי כתמול שלשום, והראיה היא כי אלוקי אבי עמדי, ולמה הקב״ה נגלה אלי כי אביכם נטש אותי.

לא כד. אל תדבר עם יעקב מטוב ועד רע. רע מובן, אבל טוב, למה לא? י״ל דהטעם שרבקה היתה עקרה כי לבן א״ל אחותינו את היי לאלפי רבבה. והקב״ה לא רצה שיאמרו שזכתה להתעבר בגלל אותה הברכה. וא״כ שפיר י״ל שלא ידבר עמו טוב - לא מדובשך ולא מעוקצך.

לא כט. יש לאל ידי לעשות עמכם רע ואלוקי אביכם אמש אמר אלי השמר לך מדבר עם יעקב מטוב עד רע. רבים נתקשו כאן למה אמר אני יכול לעשות לך רע, רק אני לא יכול בגלל סיבה פלונית ואלמונית, הרי סו״ס אין הוא יכול לעשות רע, א״כ מה זה משנה מה הסיבה בדיוק, הרי הוא לא יכול. וי״ל, אומר האמרי שפר, שכוונת לבן הייתה שהוא עצמו בלבד לא יכול לעשות כלום, כי הקב״ה אמר השמר **לך** לי בלבד, אבל אני יכול לעשות שליח שיעשה לכם רע, ואני לא אעשה ע״כ כי אין שליח לדבר עבירה, ועוד שהקב״ה הזהירני לא **לדבר** איתך מטוב עד רע, ועל מילי דדיבור אין שליחות כי מילי לא מימסרי לשליח.

לא ל. ועתה הלוך הלכת כי נכסוף נכספת לבית אביך למה גנבת את אלוהיי. יש להקשות מה הקשר בין גניבת אלילים להליכת יעקב לבית אביו? וי״ל, אומר רבי העשל ע״פ חז״ל, ששאל מין את ר״ע מדוע אתם לא עובדי אלילים הרי הולכים בתר רוב ורובם עכו״ם, ותירץ לו רבי עקיבא שמקור הדין של רוב הוא מציווי התורה ׳כבד את אביך׳ שהרי אביו הוא רק מדין רוב, וכיוון שילפינן מהתורה א״כ התורה אומרת לא לעבוד אלילים. וא״כ י״ל שזאת גופא היתה טענת לבן, הרי אתה הולך לאביך לכבדו, ומי אמר שזה אביך, ע״כ מדין רוב, א״כ למה גנבת את אלוהיי.

לא ל-לא. ועתה הלוך הלכת כי נכסוף נכספת לבית אביך למה גנבת את אלוהיי. ויען יעקב כי יראתי כי אמרתי פן תגזול את בנותיך מעמי. רבי צבי חריף מבאר את המו״מ שהיה בין יעקב ללבן ע״פ הפסוקים הנ״ל, הנה כתב באבן עזרא שרחל גנבה את התרפים בשביל שלבן לא ישאל בתרפים באיזה דרך ברח יעקב. והנה לבן לא יכל להרע ליעקב כי הוא בדרך לכבד את הוריו ושלוחי מצווה אינם ניזוקים, אמנם זה שייך רק ביעקב ומה עם שאר בני ביתו? וזה מה שאמר לו לבן ועתה הלוך הלכת כי נכסוף נכספת לבית אביך לקיים כיבוד אב, וא״כ למה גנבת את התרפים, הרי אתה שליח מצווה, ויען יעקב ויאמר כי יראתי פן תגזול את בנותיך מעימי כי להן אין מצווה.

הסתפקות במועט

יעקב אבינו שאל מאת ה' שיתן לו לחם לאכול ובגד ללבוש. רבינו בחיי בספרו חובת הלבבות הרחיב בעניין זה של בקשת יעקב הרבה וכתב שם שדרך הצדיקים לבקש רק הדבר ההכרחי בלבד שא"א לו לאדם שיחיה בלעדיו. כי המותרות גורמים לדברים רעים, ועל כן כל איש ירא את השם ראוי לו שיהיה שמח בחלקו ושיסתפק במעט, ושלא יתאווה המותרות, וכל רצון אדם במותרות לא נובע מצורך אמיתי אלא רק מעצת הייצר להרע לאדם. ובביאור הלכה סימן תקכט כתב: ואל יצמצם בהוצאת יום טוב - אבל בשאר הימים צריך כל אדם לצמצם בהוצאותיו, וזהו תוכחת מרובה על זמנינו שבעו"ה הרבה אנשים עוברין ע"ז ולא ישימו לב איך להתנהג בהוצאות ביתם להרחיק דברים המותרים ורבים חללים הפילה ההנהגה הרעה הזו שמביאה את האדם לבסוף ע"ז לידי גזל וחמס וגם לחרפה וכלימה. והרבה סיבות יש שגורמים להנהגה רעה הזו. ואשרי למי שיאמץ לבבו ולא ישגיח לפיתויים וינהל הוצאות ביתו בחשבון כפי ערך הרווחתו ולא יותר. ובחפץ חיים בספרו שפת תמים פרק ה כתב: שסיבת הגזל שהורגל אצל אנשים זה משום ריבוי ההוצאות ומותרי המלבושים שנעשו קבע בעו"ה. וזה הגורם לנו בזמנינו כל הצרות וכל התלאות, מבפנים ומבחוץ. ובתחילה כשמרגיל אדם את עצמו בזה, אינו מתבונן על אחריתו, שבתחלה כשהקב"ה מזמין לאדם מעות בחסדו, כדי שיוכל להחיות את נפשו בזה, וגם לפרוע מזה חובות הבורא כצדקה וגמ"ח והחזקת התורה, וכדומה לזה היצה"ר מסיתו, שעתה נאות לו להתנהג בענייני הוצאות הבית והמלבושים במעלה הגבוה מערכו [הפחות כהמכובד, והמכובד כאחד מעשירי העם]. כדי שיתראה לחשוב ומכובד לעיני חבריו. והאדם מרגיל את עצמו בזה, עד שבהמשך הזמן הוא נעשה מוכרח לזה להתנהג כדרך הגבוהים. ואח"כ אם תזדמן לו שנה או שנתיים שאינו משתכר לפי ערך ההוצאה אשר הרגיל את עצמו בזה, מצא לו היצר מקום להטעות אותו ולפתותו לגזול ולחמוס, ולהיות לווה רשע ולא ישלם, כדי להתנהג באופן הראשון שלא יתבזה לעיני חבריו שבעיר. וברבות הזמן נעשה גזלן וחמסן שאינו חושש כלל לחיי נפש חברו וכו'. אבל כבר אחז"ל איזהו חכם הרואה את הנולד, וגם כשיש לו הרבה כסף להתנהג כמו בן אדם רגיל, וממשיך הח"ח וכותב ובזמנינו רבו הוצאות הנישואין במלבושיהן, עד שרבות בנות באות לידי בזיון בהגיען לפרק נישואיהן. אב ואם בוכים ומבכים, ואין להם מושיע. והכהה רעות רבות וצרות שעוברים על ראש העניים. ומי גורם לכל זה אם לא ריבוי הוצאות ומותרי המלבושים שנעשו קבע בעו"ה, שגורמים בזה רעה לעצמם בזה ובבא, וגם לכל העולם כולו. ובהערות שם הוסיף: והנה הלוקסוס קלקל הרבה מאד אנשים, אפילו אותם שנשארו במדינתנו. ואף אותם האנשים שלא עזבו מקומם, ולא קלקלו את בניהם ודרכיהם, אבל כמה בטול תורה ותפלה נגרם להם בגלל המותרות, שהיו נאלצים לעבוד שעות מרובות ביום ולפעמים אף בלילה כדי להרוויח כספים עבור המותרות, ונופצו לרסיסים כל קביעות העתים לתורה שהיו להם, הן בבית המדרש והן ביחידות בביתם, וכל תפילותיהם וברכותיהם חטופות וקטופות, והולכת ומתייבשת מהם הלחלוחית בענייני רוחניות שרכשו להם בנערותם בישיבה, והולכים ומתגשמים מיום ליום. וכן כמה בני תורה מחובשי בית המדרש עזבו תלמודם לחלוטין בגלל ששקעו בחובות עבור מותרות הדירה והריהוט וכדומה. וכן כמה מהם אף שלא עזבו תלמודם לחלוטין, עזבוהו למחצה לשליש ולרביע, ונעקר מהם חלק גדול מכח חיותם בתורה ותפלה. וכן החפץ חיים עורר אותנו על זה בספרו שם עולם ח"א שער החזקת התורה פרק י"ג, וז"ל: והנה כאשר נתבונן היטב במעשנו נמצא שבעוונותינו הרבים דפי הש"ס פרושים אצלנו על כותלי הבית, וכן דפי המשניות על הכסאות היפים והשולחנות הנאים, וכן כל ההלכות שבתורה פרושים על בגדינו היפים והבגדים היפים של אנשי ביתנו. וכל אחד מדמה בנפשו שהוא הכרח לו כדי שיוכל לדור בדירה נאה וללבוש מלבוש נאה וכן לאכול מאכלים יפים כדרך העשירים, אבל כאשר יתבונן בעצמו יראה שאין זה בכלל הכרח. והבחינה לזה, אילו הוא התחייב עצמו לחברו השווה לו במדרגתו בכל דבר, לזונו ולהלבישו וליתן לו דירה יפה לפי כבודו, בוודאי היה מצמצם בכל יכולתו בענין זה והיה אומר על כל פרט שהוא די והותר, ואילו על עצמו יאמר על כל פרט שהוא הכרח, אין זה כי אם שהיצר מסמא את עיניו. עכ"ל. וכבר אמרו חז"ל באבות כך היא דרכה של תורה פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה ועל הארץ תישן וחיי צער תחיה ובתורה אתה עמל. אשרך בעולם הזה וטוב לך בעולם הבא. וכן בחולין לעולם יאכל אדם פחות ממה שיש לו אך יכבד אשתו ובניו יותר ממה שיש לו. ובתד"א עד שאדם מתפלל על דברי תורה שיכנסו לתוך מעיו יתפלל על אכילה ושתיה שלא יכנסו לתוך מעיו.

המסתפק במועט כל ימיו טובים. הגר"א היה אומר מקור כל החטאים והעוונות בחמדה ובתאות הרכושנות. כאשר אדם משקיע את מחשבתו בצבירת הבלי העולם הזה, הרי על כורחו הוא מתרחק מקניני העולם הבא. והיה אומר הבעל התניא הגדר והשמירה מפני העצבות הוא הסתפקות המועט. וכל המקיים תורה מעוני סופו שמקיימה מעושר. היערות דבש כותב עיקר התשובה הוא הרחקת המותרות כי כל גרם עוונות הוא מותרות בתענוגים. והמסתפק במועט לא רק משפיע שפע לעצמו אלא גם לעולם כולו כמסופר על רבי חנינא שהיה מסתפק בקב חרובים לשבוע וכל העולם ניזון בשבילו. וחז"ל מספרים על הרבה תנאים שהאירו את העולם והיו עניים מרודים ומסתפקים במועט. למשל רבי יהודה בר אילעאי שהיה לו בגד אחד לו ולאשתו וכשהוא היה יוצא אשתו נשארה בבית ולהפך. וכן הלל הזקן לא היה לו פרוטה לביתו עד שהוצרך לשמוע תורה מהארובה. וכן רבי חנינא בן דוסא למרות שירד להם רגל מזהב הוא החזירה לשמים. וכן מסופר על ריש לקיש שלא היה לו אפי' כר וכסת להתכסות בו.

נביא כאן כמה סיפורים על צדיקי הדור איך חיו והסתפקו במועט ובזכות זה זכו לחיים כה מאושרים וכמובן שלא הורגש עליהם שחסר להם שום דבר. בספר "ירושלים של מעלה" מובא סיפור הממחיש את הסתפקותם במועט של בני הישוב הישן בירושלים. בירושלים היה גר לפני כמאה שנה תלמיד חכם עצום בשם רבי פסח טרוקר, הוא היה קרוב מאוד למגיד מוילקומיר, באחד הימים הרגיש רבי פסח שהמגיד קצת כועס עליו, באותו הזמן המגיד הרבה לפניו בדברי תוכחה על ענייני מותרות. רבי פסח שאל את המגיד אילו מותרות ראה בביתי? לפני כשבועיים - ענה לו המגיד - בראש חודש הייתי בביתך וראיתי מפת משי פרושה על שלחנך. כך זה מתחיל - היום מפת משי, מחר מותרות אחרות. חוורו פני רבי פסח והוא סיפר למגיד את סיפור מפת המשי: בימי נערותי בקובנה חלה אחד מפרנסי המקום, הנגיד ר' אליעזר פרידין. במשך תקופה ארוכה התנדבתי לבוא לביתו בכל יום כדי להקריא לפניו פרק משניות וכו'. כשהבריא הפציר בי לקבל שכר תמורת בקיורי בביתו, אך אני סירבתי, לפני כחודש קיבלתי חבילה קטנה מקובנה, אליה היה מצורף מכתב מבני הנגיד הנ"ל ובו הם כתבו שאביהם נפטר ובצוואתו הוא ציוה לבניו לשלוח לי את מפת המשי היקרה שלו, תמורת מסירותי הרבה בעת חוליו לפני שלושים שנה. אי לכך הם מבקשים ממני לקיים דברי המת ולקבל את המתנה, וכדי שיתמלא רצון אבינו, הם מבקשים שהמפה תיפרש על שולחני. אשתי הצדקנית - המשיך ר' פסח - סירבה בתוקף לקבל את המתנה היקרה. אך אני טענתי כנגדה: "היתכן לבייש את המשפחה המתאבלת על האב? וכי יתכן שלא לקיים דברי המת אשר בוודאי סבר שעושה בכך מעשה גדול וחשוב?" המגיד שמע את סיפורו של ר' פסח בתשומת לב רבה, ומכל מקום עדיין לא נחה דעתו. והחליטו להציע את הבעיה לפני רבי שמואל סלנט. מצד אחד קיום מצוות המת דבר גדול הוא, גם הלבנת פנים חמורה לא פחות. אם יוודע לבני ר' אליעזר כי ר' פסח אינו משתמש במפה זו - יצטערו על כך. אולם מאידך גיסא, אל לנו להחדיר "מותרות" לעיר הקודש. חכמתו הגדולה של ר' שמואל עמדה לו גם הפעם, וכך הוא פסק: "מפת המשי תמשיך להיות פרושה על השולחן... אך מעליה יפרשו מפה אחרת פשוטה אשר בה יכוסה גנאי המותרות בעיר הקודש".

כאשר שמע החזו"א על אחד שטען, כי רבה של עיר שאינו מתגורר בדירה היפה ביותר בעיר יש בזה משום חילול ה', הגיב ואמר: אדרבה, כאשר לרב יש את הדירה היפה ביותר בעיר, יש כאן חילול ה'.. הרב שטיינמן, הוסיף ואמר, כי כל זאת רק בנוגע לדעתי של הרב עצמי, אבל בקשר לציבור יתכן שעליהם לסבור כי ראויה להיות לרב דירה נאה. מי שנכנס לביתו של מרן החזו"א, עמד נפעם; הכל אומר צניעות ופשטות מיטת ברזל, כסאות שבורים יותר משלמים, שולחן רעוע, לא היה ארון בביתו - למעט ארון ספרים פשוט שבפשוטים - מעט הבגדים שהיו לו, קפוטה וכובע - שלפי השמועה היו עוד מזמן חתונתו, היו תלויים על מסמר שהיה קבוע בקיר. כך היה בעת שהתגורר בביתו הקטן בגבעת רוקח, וכך היה גם כאשר עבר לדירה מרווחת יותר ברחוב שנקרא עכשיו על שמו. רבים היו מאושרים לו היה מתאפשר להם להכניס קצת רווחה לביתו, ובכל זאת הכל היה כל כך דל ופשוט. מראה זה השאיר על הבאים לביתו רושם כביר, שאי אפשר לתארו. כמובן שיש רבים מגדולי תורה וגאוני עולם בפרט אצל כ"ק האדמורי"ם שגרים בדירות יפות כי הוא לכבוד ציבור תלמידי וחסידי האדמו"ר ויש בזה עניינים של מלכות וכבוד התורה ובחייהם האישיים הם חיים בפשטות ובצניעות.

בגליון דובב שפתיים על רבי מיכל יהודה ליפקוביץ מסופר כך: במעלה רחוב וילקומירר בבני ברק, ניצב לו בית ישן בן קומה אחת, פארו של ארמון זה, הוא בפשטותו. בצניעותו. בקירותיו המתקלפים. בשני חדריו וחול קטן, במטבח הצר והפשוט, ששני ברזיו - בשרי וחלבי - מריקים מדדיהם מים קרים בלבד. הרהיטים גם הם לא שינו פניהם עשרות בשנים. מיטות ברזל - 'מיטות סוכנות' בלשון העם. במשך קרוב לששים שנה (כולל שנות 'הצריף'), היו כותלי בית זה עדים לאדם הגדול שהילך וחי ביניהם. ספגו את קול התורה שהדהד בו ביום ובליל ובשעות שאינן לא מן היום ולא מן הלילה. עדים היו לדמעות שנשפכו מלבבות שבורים, ומעיני רבינו שהאזין להם וכאב את כאבם. ארמון' של כבוד התורה. ההסתפקות במועט וההתרחקות ממותרות, מעולם לא העיבה על השמחה ששררה על פני בני הבית. הבית הצנוע והפשוט היה תמיד מלא שמחה שהקרינה על לבות כל הנכנסים אליו והבאים בשעריו. רבינו עצמו היה אומר: "העיקר תלוי בשמחה שההורים משרים בבית. ואם הם משרים אוירה של שמחה ושל הסתפקות במועט, הילדים קולטים זאת, והם מאושרים במה שיש להם ואין להם שום קנאה באחרים. וכשילד שמח ומרוצה בבית שלו, שוב אינו מחפש שום דבר מחוץ לבית". המזרן עליו ישן רבינו זה עשרות בשנים, כבר עשה את שלו. ציפוי הבד, כבר דהה והשחיר מרוב ימים. מהחנות למזרנים, גרר אחד מנכדיו את המזרן החדש שרכשה אמו עבור אביה - רבינו. נגרר ועולה במעלה רחוב וילקומירר, מצחו נוטף זיעה מחום היום, ופניו אל בית הסבא. דפק קלות על דלת עץ הדהויה, ובכוחותיו האחרונים הכניס את המזרן אל הבית. ורבינו, נרתע בבהלה: "מה זאת? מזרן חדש?! בשביל מה? הרי זה ממש מותרות!" הנכד לא ירד לסוף דעתו של סבו, וניסה להסביר: "זאת רק מזרן חדש במקום הישן הבלוי והמרופט. זהו מזרן רגיל לחלוטין ופשוט ביותר... אין בו שום דבר מיוחד שאפשר להגדירו כמותרות". אך רבינו בשלו: "מה רע במזרן הישן?" וכשהוא נחרץ ועמד על דעתו: "מותרות - אצלי בבית?! לא ולא". היה זה לנכד, שיעור ברוממות השגות זקנו במשמעותן של 'מותרות'. שיעור אותו למד ובו הרהר בשעה שירד במורד הרחוב, כשהמזרן נישא בידיו בחזרה בדרך המקבילה.

רבי יחיאל מיכל מזלאטשוב היה חי בעניות מרובה והסתפק במועט שבמועט. פעם התארח אצלו אחד מצדיקי הדור ששאלו מדוע הוא חי בכזאת פשטות? ענה רבי יחיאל למה פשטות הלא הכל יש לי.. וכשנשאל היכן כלי הכסף לכבד את השבת? ענה רבי יחיאל מיכל והיכן כלי הכסף של מר? ענה אותו צדיק בביתי, ולמה לא הבאת אותם, ענה אותו צדיק מה אתה רוצה שאני אתגלגל איתם בגלות? אמר רבי יחיאל מיכל אני הפוך אני מצוי בביתי ואילו הכלי כסף וזהב נמצאים בגלות. **רבי צבי** הירש מרימנוב היה בעל צדקה עצום ותחת ידו עברו סכומי עתק למען הכלל אך הוא עצמו היה חי בעניות אדירה והיה מסתפק במועט והיתה לו מורת רוח גדולה כשקנו בביתו איזה חפץ שהיה בזה טיפה יותר ממה שנצרך למחיה. **על רבה** הראשי של ג'רבה רבי כלפון משה הכהן מסופר שההסתפקות שלו במועט היתה עד כדי מסירות נפש כי פשוט לא היה מסוגל אחרת, ומסופר עליו שנהג לא לאכול כלל מאכלי בשר בימות החול. בתקופת המלחמה הוא היה שרוי בחולשה רבה ורופאו אמר שהוא חייב לאכול בשר בימות החול לבריאותו, אך רבי כלפון לא הסכים לכך כלל ואמר שאינו מסוגל לאכול בימות החול והוא מרגיש שבאכילתו מותרות הוא נעשה חולה יותר מאשר זה מועיל לו. **גם רבי** אליעזר יהודה פינקל שהיה מחלק כספים לכל ת"ח שאמר לפניו חידו"ת הקפיד מאוד מאוד להסתפק במועט ומעולם לא השתמש בכספי הישיבה לצרכו וגם כשנסע למען הישיבה השתדל לא לקחת מונית וכדו' אלא במקום שאם היה לוקח מונית לעצמו אז לקח מהישיבה, את חתונות צאצאיו היה עורך בצמצום רב ופעם אף ערך אחת החתונות ביום שישי אחה"צ כדי לחסוך בכסף. **רבי** מנחם מנדל מווישווה היה מחשב כל הוצאה שאפשר, והיה אומר את ההוצאה פלונית הרי אפשר לתת אותה לבחור ישיבה שיקנו לו אוכל ומשקה וכך לא הסכים שיוציאו עבורו שקל בזמן שיכל להשתמש בדברים יותר פשוטים, וכשהוצרך לנסוע לעיר אחרת מפעם לפעם היה נוסע בעגלה הכי פשוטה למרות שהיתה לו אפשרות בעגלה נוחה באומרו הרי הכסף של עגלה נוחה יכול ללכת ללומד תורה לא חבל. **הרב** מבריסק במשך שנים רבות לא הסכים להכניס מקרר לביתו וכן כירים של גז, ורק אחרי הרבה שנים הסכים בעל כורחו שיכניסו לביתו 'מותרות' אלו. **רבי** עזרא עטיה היה משתבח כל יום לפני ילדו בשמחה ראה כמה טוב לי שיש לי פת במלח ואכן זה מה שהיה אוכל יום יום, פת עם קצת מלח, והיה שמח בזה שמחה רבה ולעצמו מעולם לא היה צריך מאומה ואף כשהלך לחתונתו הוא שאל חליפה מחבר.

וצריך לזכור ולהוסיף שאלו שיש להם מותרות אין להם עוה"ז כלל, וכמו שאמר רבי אהרן קוטלר לתלמיד שרצה פעם לעזוב את הישיבה בלייקווד, ואף הבטיח לתרום בעין יפה לכשיתעשר, "כדאי לך להשאר, גם אם אתה חושב כי עולם הבא יהיה לך, בהיותך מתומכי תורה, אך דע לך כי אם תעזוב את הישיבה, לא יהיה לך עולם הזה"... שכן, זה אשר נוהג לפי דרכה של תורה – הוא אשר אשריו בעולם הזה.

פעם הגיעה קבוצת בנות לביתו של רבי חיים קניבסקי. מאחורי הדלת שנפתחה לרווחה, התגלה בית עלוב מאוד. הרהיטים היו מעטים וישנים מאוד. המקרר היה שבור ועקום, והיו צריכים להניח תחתיו קרטונים כדי שיעמוד בצורה ישרה. המיקסר היה שבור ומכוסח מכל הצדדים אחרי עשרות שנים של פעילות אינטנסיבית, הכיסאות רעועים, כל אחד מהם בצבע אחר ועם דוגמה שונה, והכלים המעטים במטבח, היו שרידים של סטים ישנים, כל אחת עם דוגמה אחרת ובצבע שונה לחלוטין. הרבנית קניבסקי קיבלה אותן ושאלה אותן מה הם רוצות? הבנות הסבירו שבבית הספר הן קיבלו משימה, לכתוב מאמר על הנושא של 'הסתפקות במועט'. הפעם היה התורה של הרבנית להיות מובכת. היא מאוד אוהבת לעזור לאנשים, היא משתדלת לענות לכל שאלה שמפנים אליה, אבל הנושא הזה שעליו מדברות התלמידות, אינו מוכר לה כל כך. "אני יכולה לצטט לכן מאמרים מהתלמוד על הסתפקות במועט", אמרה לתלמידות, "אבל כתלמידות סמינר בוודאי גם אתן מכירות את המאמרים הללו. אני יכולה לספר לכם סיפורים על גדולי ישראל בדורות הקודמים שהסתפקו במועט. אבל לצערי אני חוששת שלא אוכל להשיב לכן מניסיוני האישי. אף פעם לא היה חסר לי כלום, ולא הייתי צריכה להסתפק במועט. תמיד היה לי כל מה שהייתי זקוקה לו, ולכן אני מרגישה שלא בנוח להטיף לאחרים להסתפק במועט...". התלמידות הודו לה בחום ויצאו מהבית כשחיוך רחב נסוך על פניהן. בלי שידעה בכלל, העניקה להן הרבנית רעיון מוצלח במיוחד, עכשיו יש להן כבר מה לכתוב על הסתפקות במועט, אחרי שראו את הבית

הדל, ואת בעלת הבית שמעולם לא היה חסר לה כלום... בספר בית אימי שהוציאה בתה הרבנית צביון היא מתארת את המצב בבית כך: העניות באה לידי ביטוי גם ברהיטי הבית: הכיסא של אבא, שעליו היה יושב ולומד ליד הסטנדר, היה כיסא מטבח פשוט ושבור. חלק מהרהיטים היו 'ירושות' משכנים שהחליפו את רהיטיהם, כשאת הישנים 'תרמו' לנו. זכור לי אחד הרהיטים הללו – שולחן עגול, שמפעם לפעם היה אחד השכנים נכנס לתקנו כדי שנוכל להמשיך להשתמש בו... חלק מהמיטות חרקו עם כל תזוזה. מצעים היו בצמצום רב, ואמא היתה מכבסת אותם רק בימים שטופי שמש, כדי שנוכל לשוב ולהשתמש בהם

ידיעות חשובות וכן דברים מגדולי ישראל ערוך בדרך של שו"ת

שאלה: יעקב אבינו נדר לה' וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך, מה הסגולה הגדולה של מעשר? **תשובה:** רבי חיים קניבסקי היה אומר שיש סגולה לעשירות ומניעת בעיות של מס הכנסה וכל הדברים הקשורים לכסף וכן מונע עכברים בבית אם נותנים מעשר כספים. אבל, מוסיף רבי חיים, שמעשר כספים צריך להפריש עשירית מדויק ואז יש את הסגולה, כמובן אחרי שמפרישים מדוייק ראוי להוסיף עוד צדקות וכדלהלן אך ההפרשה הראשונה צריכה להיות מדוייק עשירית מההכנסות (לאחר שמורידים את ההוצאות שנהיו בגלל ההכנסות). ויש להוסיף שמצוה מן המובחר לתת חומש. וידוע שהרבה מגדולי ישראל הקפידו לתת חומש. הרב שך אמר כשלא היה לי לחם לאכול נתתי חומש לצדקה.

שאלה: מה הסיבה שלאה זכתה בסוף להינשא ליעקב ולא לעשו שהיה מיועד לה בתחילה, הלא 40 יום קודם יצירת הוולד הקב"ה מחליט בת פלוני לפלוני והלא אצל לאה הוחלט שתינשא לעשו? **תשובה:** חז"ל אומרים שע"י תפילה אפשר לשנות גם מה שנקבע קודם יצירת הוולד ואפשר לבטל גזירות ולהשתדך עם שידוך יותר טוב ממה שנגזר עלי כך כותב האלשיך כאן, וכלשון הזוהר שכותב כל איש ששופך דמעות לפני הקב"ה (הסטיפלער כותב שדמעות לאו דווקא אלא העיקר לב נשבר) אע"ג שנגזרה עליו גזירה רעה יכול לבטלה ולא ישלוט עליו העונש. וכל המרבה בתפילתו נענה. ויש להוסיף עוד מה שכתוב בחז"ל ב"ר סח יא שיעקב אבינו בבית לבן בלילות כשהיה שומר על צאנו היה אומר כל פעם את ספר התהילים. ויש להוסיף עוד שתפילת אדם על עצמו מועילה יותר מתפילת משה רבינו. בפרשת השבוע רחל מבקשת מיעקב הבה לי בנים, ויעקב עונה לה התחת אלוקים אני, וביארו המפרשים שיעקב רצה שתפילתה תהיה כתפילה לעני, שאין לו כלום ומתחנן על נפשו, וסגולת תפילה לעני שהיא יותר גדולה מכל התפילות האחרות כי עני הוא משבורי לב, וקרוב ד' לנשברי לב.

שאלה: האם מותר לעשות ליצנות בדרשה בשבע ברכות?

תשובה: כתב המהרי"ל שאדם צריך להישמר מאוד שלא להתלוצץ בפני הבריות, ויש להיזהר בזה מאוד, מלבד לשמחת חתן וכלה שמותר ואף מצוה להתלוצץ בפניהם ולשמחם.

שאלה: כיצד נצליח בצורה מוחשית להחדיר לעצמנו את ההשקעה בעולם הבא לעומת השקעה מדומה בעולם הזה?

תשובה: פעם רבה בחיידר שאל את תלמידיו מי זוכר איך קראו לסבא רבה שלו, רובם זכרו, ואז המשיך ושאל הרי לכל אחד יש כמה וכמה סבא וסבתא רבה מי זוכר את השמות של כולם, אף אחד לא זכר את כולם, זה מוסר השכל אדיר שכמה עשרות שנים אחרי שהאדם עוזב את העולם, הרבה אנשים לא יזכרו בכלל שהוא היה בעולם, אבל כל השקעה הכי קטנה בעולם הנצחי של עולם הבא נשארת חיה וקיימת לעולמי עולמים ומזכה בשכר נצחי אין סוף.

שאלה: מוזכר בפרשה, 'לוז שם העיר לראשונה', מהי לוז וכיצד היא שייכת לנו כל שבוע? **תשובה:** לוז הוא גם של עצם קטנה שנשארת ומתקיימת בגוף האדם גם כשכל הגוף כלה ולא קיים, ומעצם זו יקום האדם לתחי' בתחיית המתים בקרוב, וכפי שמסופר במדרש שלקחו את העצם הזו ונסו לטחון ולשרוף ולמעוך אותה ולא הצליחו, ולכן יש לאדם להיזהר לעשות סעודה מלווה מלכה בכל מוצאי שבת שזו הסעודה היחידה שנהנה ממנה העצם לוז ובכך יכול לקום לתחיית המתים, וכפי שרבי חיים קניבסקי כתב שחלילה יתכן יהודי שקיים את כל התורה כולה ולא יקום בתחיית המתים כי לא אכל מלווה מלכה והעצם לוז לא תוכל להקימו בתחיית המתים. רבי ישראל מרוזין היה מביא את הפסוק מפרשת שבוע, סלם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה, שסלם ר"ת סעודת לווית מלכה, שאף שהיא נראית כמוצבת ארצה, אבל באמת עניינה נשגב למאוד ומגיע השמימה, וברי"ף גיאות כתב שיש סגולה גדולה לפרנסה טובה לקיים כל מוצ"ש סעודת מלווה מלכה מפוארת.

שאלה: האם יש מקור לזה שקבלה טובה מצילה מצרה?

תשובה: מצינו בפרשה שכאשר יעקב הלך לבית לבן הוא נדר נדר אם יהיה אלוקים עמדי ושמרני בדרך וכו' ושבתי בשלום אל בית אבי וגו' וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך. מכאן למדו חז"ל שראוי לידור בעת צרה כדי להנצל מהצרה, ומובא בתוס' חולין ב: וביארו דאע"ג דאסור לידור מ"מ בעת צרה מותר, וכ"כ בשו"ע יו"ד סימן ר"ג ס"ה. וכ"כ החפץ חיים במחנה ישראל פרק לח: ונכון לנדור איזה דבר אם יזכהו הקדוש ברוך הוא שישוב מן המלחמה ולבוא אל ביתו לשלום כדכתיב וידר יעקב נדר לאמר ור"ל לאמר לעולם שידרו בעת צרה כי גם יעקב ידע אז שהוא הולך למקום מסוכן מאד וכו' אבל כ"ז אם הוא משער בעצמו שישמור את נדרו אבל בלא"ה טוב שלא ידור כלל עכ"ל.

באותו יום. גם כלי מטבח לא היו בשפע. חתנה רבי זליג ברוורמן מספר, כי בשבת הראשונה שהגיע כחתן, התפלא לראות את הצלחות של השבת ואת הסכו"ם, שהיו אוסף של שאריות מסטים רבים. וכאן בא הפלא הגדול – למרות המצב הכלכלי הקשה לא חשנו שונים מן האחרים ולא הרגשנו בעניות כלל. יתירה מכך, אבא ואמא הקפידו מאוד שנהיה נקיים ומסודרים ולא נלבש בגד קרוע או בגד שחסר בו כפתור. אמא השרתה בבית שמחת חיים תמידית, והדבר השפיע על כולנו. גם חברותינו מבית הספר חשו בכך: כשביקשנו לבוא אליהן ולהכין עמן שיעורים בבתיהן הגדולים והמרווחים, הן רצו לבוא לביתנו דווקא! לדבריהן, מאור הפנים של אמא הקסים אותן... בתבונתה הרבה השכילה אמא לנווט את ספינתנו באופן מופלא: מחד גיסא, השתדלה לחסוך ככל הניתן, ומאידך גיסא, הצליחה למנוע מאתנו תחושה של דחקות ועניות, עד כי שנות ילדותי זכורות לי כשנות שפע... לחג הפסח, למשל, קיבלנו חצאיות שהעבירה לנו בת דודתו של אבא, הרבנית שרה רוטברג, שישמשו את בנותיה, והיינו מאושרות ביותר... זכורני כיצד שבתי פעם מבית הספר ושחתי לאמא בעצבות כמה מסכנה אחת מחברותי לכיתה – למשפחתה אין כסף, ולכן היא אינה מצטרפת לטיול. כמה ריחמתי עליה בשל עניותה, בזמן שאנו היינו דחוקים לא פחות...

ובספר חסידים סימן תג: מי ששרוי בצער אל ימהר ואל יקפוץ בנדר אלא יחשוב תחילה שמא יתחרט, לכך יחשוב תחילה איזה נדר יקבל שלא יתחרט וכשיוכל לקיימו ילך לחכם ויאמר מה שטוב בעיניך שאקבל עלי והחכם יתן לו עצה הגונה שידור נדר שיוכל לקיים ונדר הגון לפי הצרה דכתיב טוב אשר לא תדור משתדור ולא תשלם וכו', ומעין הצרה יחשוב כי שמא לכך הובא בצרה שיחשוב נדר מדה במדה. והטעם לכך הוא משום שאנחנו צריכים לחיות בהרגשה שלא מגיע לנו שום דבר מאיתו יתברך, וע"י שאנחנו מקבלים ע"ע קבלה טובה שקשה לנו הקב"ה מידה כנגד מידה נותן לנו כנגד זה מה שלא מגיע לנו.

שאלה: ביום ראשון הבעל"ט חל יום היארצייט של הבת עין מתי הוא נפטר ומהי הסגולה הקשורה על שמו? **תשובה:** הרבי הבת עין ה"ה רבי אברהם דב בער מאבריטש (נפטר לפני בערך 185 שנים בגיל 81 בעשור האחרון לחייו הוא גר בצפת היה אחד מענקי הדורות והיה נותן כל הונו לצדקה באופן לא רגיל, ידוע שבזמן רעידת אדמה בצפת הרבי הורה להסתופף בצילו וכל המסתופפים בצילו לא נזקו למרות שמסביבם הכל קרס וכולם מתו, יש סגולה לערוך סעודה לרגל יום פטירתו והכוונה להאכיל אנשים שאין להם לזכותו וכמובן להדליק נר לע"נ ובעיקר ללמוד בספריו ומדרכיו והעושים כן זוכים לישועות.

שאלה: האם קרה פעם שבגלל הגיוס הצטרפו המפלגות החרדיות לממשלת שמאל? **תשובה:** לפני קרוב לשלושים שנה נבחר מר ברק לראשות הממשלה, היה זה לאחר שבג"צ פסל לראשונה את ההסדר עם בני הישיבות לאחר עשרות רבות של שנים שהנושא הוסדר. לאחר שברק נבחר והיה סיכון לעולם התורה הורו גדולי הדור דאז הרב אלישיב והרב שטינמן וגדולי האדמורי"ם שיש לתמוך בממשלה מבחוץ בשביל לשמר את ההסדר מול בחורי הישיבות. והרב עובדיה יוסף הורה לנציגי ש"ס אף לקחת תפקידים בממשלה ואז הוקמה ועדת טל לצורך עניין זה וכל השאר היסטוריה.

שאלה: איך ניתן להתמודד עם בעיות של שכחה בגיל המתבגר? **תשובה:** החוקרים טוענים ששכחה בגיל המבוגר נובעת בעיקר מאורח חיים לא תקין, או מתזונה לא בריאה שמביאה לידי השפעות לא טובות על הגוף שבגיל המבוגר קשה לאדם כבר להילחם בהם, ולכן הוא מגיע לידי שכחה. ולכן יש עוד סיבה לשמור על תזונה בריאה ולא לאכול מאכלים עתירי סוכר או שומן רווי או המון נתרן.

שאלה: כשיש חילוקי דעות במשפחה, מי צריך לוותר? **תשובה:** נביא מדברי רבי חיים קניבסקי באורחות יושר. מעיקר הדין ראוי שהאישה תוותר, שנאמר תשוקתו אליך ימשול בך, ואיתא בחז"ל (תד"א פ"ט) אין לך כשרה שבנשים אלא אישה שעושה רצון בעלה, ואוי לו לבית שהאישה שולטת שם, וכמו שאמרו חז"ל ביצה לב: מי שאשתו מושלת עליו חייו אינם חיים. וברמב"ם טו' כ' מאישות כתב: צוו על האישה שתהיה מכבדת בעלה ביותר מדאי, ויהיה עליה מורא ממנו, ותעשה כל מעשיה על פיו, ויהיה בעיניה כמו שר ומלך, מתהלכת בתאוות ליבו ומרחקת כל מה שישנא, וזה דרך בנות ישראל הקדושים והטהורים, ובדרכים אלה יהיה יישובן נאה ומשובח, ומוסיף ע"כ רבי חיים קניבסקי שאם האישה קשה ראוי לו לוותר. וכל מה שדיברנו זה במילי דשמיא, אבל בעניני הבית ועניני העולם יש לבעל לשמוע לקול אשתו וכמבואר בב"מ נט. ואשרי המוותר תמיד בכל מחלוקת וחוסך ממנו איבה ומחלוקת. ובדברים הנוגעים להלכה אסור לוותר.

שאלה: כידוע בהמון בתים שעת ההשכמה והקימה של הילדים בבוקר היא שעה קשה, איך נכון להתמודד ולהתנהל מול ילד המתקשה לקום ולהתארגן בבוקר בזמן?

תשובה: ברור שחכם עיניו בראשו ודבר ראשון יתחיל מהערב לחנך את הילד להרגלי שינה נכונים והיינו שלמרות שהוא אוהב ללכת לישון מאוחר וכל החברים וכו' וכו' אך עלינו לקחת בחשבון שצריך להיות עירני ולקום מוקדם בבוקר. בשעות השינה להשתדל שהבית, לפחות בטווח השמיעה של הילד, יהיה במצב שינה. ואז לסכם עם הילד מתי מעירים אותו בבוקר וכמובן זה צריך להיות בשעה נורמלית לא מידי מוקדם ולא ברגע האחרון. כשמעירים בבוקר זה צריך להיות בצורה נעימה, להאיר את החדר ע"י פתיחת חלונות ואור, להעיר את הילד ברוגע ובכבוד ואז לצאת מהחדר לכמה דקות לתת לו להתאושש ואז אפשר להיכנס ולעזור לו לקום ע"י נתינת יד וכדו' במקביל אפשר תמיד לומר לילד איזה חוויה נעימה שיש היום וכן אפשר לתמרץ מי שקם מיד באיזה משהו שהוא אוהב, ואם הוא קם תמיד, אפשר להחמיא ורק לעיתים לומר שאם לא יקום לא נלך לגינה וכדו'.

הלכות

ונתן לי לחם לאכול: פסק הרמב"ם המאבד אוכלים דרך השחתה עובר בבל תשחית. כתבו הפוסקים כל אוכל הראוי למאכל אדם אין להפסידו ממאכל אדם אפי' אם הוא דרך כבוד. וגם אוכלים שהותר להפסידם אין לעשות זאת דרך בזיון. וכן צריך אדם לא לבזות אוכל בשום מצב.

נביא להלן כמה הלכות בעניין השימוש באוכלים ומתי מותר לזרוק אותם ואיך ראוי להשתמש בהם דרך כבוד. בשו"ע קפ ג מובא שאסור מהדין לאבד חתיכות לחם שיש בהם כזית, ואף בפחות מכזית זה מביא לידי עניות. ובזוהר כתב הרבה בחומרת המאבד פרורי לחם דרך בזיון, ומלבד עניות זה יגרום שלא ייצא מהעולם עד שיזדקק לבריות רח"ל. ויש סגולה לזיכרון ע"י שאוכל פירורי הפת. חת"ס ותומר דבורה. **לכן יש לאסוף הפת לפני שזורק המפה החד פעמית בבזיון לאשפה.** ובמשנ"ב שם סק"י כתב את **האופנים שהותר לאבד את הפת:** א. פרורים שאין בהם כזית וכבר לא ראוים או עומדים לאכילה מותר להשליכם לכיור. ובספר וזאת הברכה הביא שיש מהפוסקים שכתבו שלא ישליך לכיור אלא יעטוף יפה ויזרקם לפח. וכתבו הפוסקים שבאופן זה שרי אפי' יותר מכזית כשלא עומד לאכילה. וברור שכשהעלה עובש וכדו' שרי. הרב אלישיב ורח"פ שינברג ורי"י פישר. **זריקת אוכל אסור,** אולם כשנותנה לפני המסובים לצורך האכילה ועושה זאת ע"י שזורק להם והאוכל מגיע למקום נקי בלי שנמעך וכדו' רבים מהפוסקים התירו. וכשזורק ועי"ז זה יכול להימעך או ליפול במקום שאינו נקי וכן כשזה דרך בזיון לכו"ע אסור. **לתלות לחם או שקית לחם על מתלה** הוא דרך בזיון ועלול להביא אדם לידי עניות כמבואר בפסחים קיא: (שאר מאכלים שאינם לחם שרי, ובעוגה יש מחלוקת). וכשתולה באופן מכובד כגון שתולה תיק אוכל יפה על מתלה כשבתוך התיק נמצא האוכל, כתבו רבים מהפוסקים שאי"ז בזיון והתירו. ויש שהתירו רק ע"י אחר שאינו בעלים של האוכל. **ולצורך מצווה כגון עירוב** וכדו' התירו. **הרואה אוכל ברחוב** יש דין לא להעביר על האוכל וזיזיו לצדדים, כי בלא"ה הוא גורם לעניות. מתוך שו"ע ומשנ"ב וספר וזאת הברכה.

חידות

חידון שינון הפרשה: א. מה עשה ה' לחרפה של רחל? **אסף** אותה. **ב.** מהיכן יצא יעקב? **ב**אר שבע. **ג.** שם של אחד השבטים שהופכים את שמו הוא שם של בעל חי? **גד** – דג. **ד.** מה מצא ראובן בשדה? **ד**ודאים. **ה.** יעקב שם לפני הצאן את? **ה**מקלות. **ו.** מה הדבר הגדול שעשתה רחל? **ו**יתרפה ללאה. **ז.** מנשות יעקב? **ז**לפה. **ח.** כבש שניתן ליעקב? **ח**ום. **ט.** שה שניתן ליעקב? **ט**לוא. **י.** הבן הרביעי? **י**הודה. **כ.** ה' הבטיח ליעקב והיה זרעך? **כ**עפר הארץ. **ל.** איך קראו לבית אל לראשונה? **ל**וז. **מ.** מה עשה יעקב עם האבן אשר שם מראשותיו? **מ**צבה. **נ.** איך ידע לבן שה' ברך אותו בגלל יעקב? **נ**יחוש. **ס.** מה ראה יעקב בחלום? **ס**ולם. **ע.** מה יעקב הבטיח שיעשה עם מה שהבטיח לו ה'? **ע**שר אעשרנו לך. **פ.** היכן הבחין יעקב שלבן כועס עליו? **פ**ניו. **צ.** את מה לבן גזז? **צ**אנו. **ק.** מה אכל יעקב בלילה? **ק**רח. **ר.** מה רחל היתה? **ר**ועת צאן. **ש.** כמה שנים עבד יעקב ברחל? **ש**בע. **ת.** מה גנבה רחל? **ת**רפים.

חידות פרשת שבוע: א. מה שונה שמו של לוי בפרשה? **ב.** היכן מוזכר עשיו בפרשה? **ג.** שבע פעמים אהל בפסוק אחד? **ד.** שני מצבות שונים בפרשה ולא מצבה על מת? **ה.** שלושת סוגי החלומות בפרשה? **ו.** מה נתקן בפרשה שנהוג יום יום? **חידות ידע תורני: ז.** באיזה מקרה מעלים לתורה פלוני ושם סביו ולא שם אביו? **ח.** מתי אומרים בשמו"ע פרק שלם מהתהילים? **ט.** מה משותף לברית מילה וחליצה? **י.** איזה אב לא חייבים בכבודו? **יא.** איך יתכן שאדם ילמד מילה אחת ויספיק ארבע שורות מהש"ס וכן מילה אחת ויספיק שתי שורות מהש"ס? **יב.** איזה אכילה היא בלי בליעה? **חידות לבוגרים: יג.** מפעל שמייצר נעלים ויש לו הרבה גניבות של זוגות נעלים, מה יעשה בלי אבטחה או שמירה מיוחדת שלא יגנבו יותר זוגות נעלים? **יד.** לאדם יש שני שטרות בלבד ביחד היו לו 220 שקל ושטר אחד הוא לא של עשרים איך זה יכול להיות? **חידות לשאול ת'ילדים: טו.** על איזה תפוח לא מברך העץ? **טז.** איזה בעל חי כולו שחור? **יז.** על מי אומרים שרץ בלי רגלים? **יח.** מה יהיה פעם שלישית? **יט.** מי חסה? **כ.** איזה מאכל מצמידים לשמו את הצבע שלו? **כא.** איזה דבר אומרים כל יום בתפילה וצריך לחשוב קודם איך לומר זאת (לא לכוון אלא לחשוב). **כב.** איזה שם אדם מוזכר עשרות פעמים בשמו"ע? **כג.** איזה מאכל המגיע מהחי אוכלים אותו הרבה? **כד.** איזה דבר המגיע מהחי משתמשים בו כל יום?

תשובות: א. הוא היחיד שנקרא ע"י אביו וכתוב ויקרא כולם האמא קראה. **ב.** לא כח. **ג.** לא לג. **ד.** מצבה – מזבח שבנה יעקב בכח יח. וכן עד הגל ועד המצבה בלא נב. **ה.** חלום יעקב. חלום הנקודים וברודים. חלום ה' נגלה ללבן. **ו.** מעריב. **ז.** כשאביו מומר רמ"א קלט'. **ח.** במוסף של ר"ה הללו קל בקדשו. **ט.** בשניהם מזכירים את אברהם אבינו בברכה. **י.** אב מלאכה ואב נזיקין. וכן חודש אב. **יא.**

מאימתי פ"ק דתענית וברכות והיינו שתי שורות שלימות כי המילה הראשונה במסכת היא שורה שלימה.. המילה **כל** היא ארבע שורות כי נמצאת בתחילת פרק בארבע מסכתות: בנדרים נזיר זבחים ומנחות וכו"ל. **יב.** אכילת מזבח. **יג.** יחלק את המפעל לשנים מקום שמייצרים נעלים לימין ומקום לשמאל, ולא יגבו כי אין לאף אחד מה לעשות עם נעל אחת. **יד.** השטר של המאתים הוא לא של עשרים וזה הכוונה ששטר אחד לא של עשרים. **טו.** תפוח אדמה. **טז.** נמלה. **יז.** הזמן רץ. **יח.** גלידה. **יט.** התורה חסה על ממונם של ישראל. **כ.** גבינה צהובה. **כא.** שיר של יום. **כב.** ברוך. **כג.** ביצה. **כד.** בכרית או בשמיכה יש נוצות.

חידות מאת נאמנם של גדולי ישראל שמקפיד על קידוש במקום סעודה בכל הלכותיה ודיקדוקיה. א. מי מניח תפילין ומוריד אותם ואז מתפלל שחרית ומוסף של שבת? **ב.** מי לא מפחד להניח סכין על צווארו של גדול הדור? **ג.** היכן מצינו בגמ' 2 חצאים ולחצי הקטן בגודלו קוראים גדול? **ד.** 2 אחים רוצים ליטול ידי הכהנים ל1 מותר ולשני לא, ושניהם צדיקים? **ה.** שני פסוקים רצופים בפרשה מילה שנקראת בשווה משני צדדיהה? **ו.** בפרשה ספוק עם 2 מילים שנקראים בשווה מב' צדדיהם? **ז.** מי בפרשה רצה לבטל דיברה שישית כדי לקיים דיברה חמישית? **ח.** מי בפרשה אמר 'לא ידעתי' 'ואת יודעת'? **ט.** 2 גניבות בפרשה?

תשובות: א. שו"ע ומשנ"ב סי' ש"ד מי שנמצא במדבר ולא יודע מתי שבת, אז פעם בשבוע יתפלל תפילת שבת ובכ"ז מניח תפילין כי שמא זה יום חול אבל יחלוץ לפני התפילה. **ב.** הספר שמספר את ראשו של הרב מניח את הסכין גילוח על צווארו. **ג.** תמיד לא. דופן הימיין בקרבן קטן מדופן שמאל ונקרא גדול כי תלוי עליו הכבד. **ד.** משנ"ב סי' קכ"ח אם אין לוי אז בכור נוטל לכהנים, ואם היו שני אחים ישראלים רק הבכור יכול ליטול לכהנים. **ה.** פכ"ח פסוקים ט"ז י"ז. **ו.** כ"ט כ"א. **ז.** אלפז רצה להרוג את יעקוב [לא תרצח] כדי לקיים דברי אביו [כבד את אביך]. **ח.** יעקב פכ"ח פט"ז, פ"ל פכ"ו. **ט.** רחל גנבה את התרפים יעקב גנב לב לבן בבריחתו.

שאלות גפ"ת ויצא מהגה"ג רבי זעליג אמזלג שליט"א: [יציאת יעקב לחרן והחלום] **1.** באיזה זמן ביום התפלל יעקב (תוס') **2.** כתוב ויקח מאבני המקום, וכתוב אבן, מה ישוב הסתירה (2) (גמ', תוס') **3.** למה הקב"ה קיפל את הארץ מתחת יעקב אבינו (גמ') **4.** כמה היה רוחבו של הסולם בחלום יעקב (גמ')? **5.** האם המלאכים שעולים והמלאכים שיורדים הם אותם מלאכים (גמ', תוס') **6.** ופרצת וכו'. במה מיוחדת הבטחת הנחלה שהבטיח הקב"ה ליעקב יותר משאר האבות (גמ') **7.** ויקרא שם המקום וכו'. במה מיוחד השם שקרא יעקב לבית אל יותר משאר האבות (גמ') **8.** האם בית אל דפרשת ויצא היא בית אל שקרובה לעי (רש"י, רש"י) **9.** וידר יעקב נדר, והרי "טוב אשר לא תדור" (תוס') **10.** "ושמרתיך בכל אשר תלך" אם הקב"ה הבטיח אז למה בוישלח יעקב התירא מעשו (גמ')?

תשובות: 1. בתוס' ברכות כו: כתבו להוכיח מהגמ' בחולין דיעקב התפלל מעריב מבעוד יום. **2.** בגמ' חולין צא: "אמר רבי יצחק מלמד שנתקבצו כל אותן אבנים למקום אחד וכל אחת ואחת אומרת עלי יניח צדיק זה ראשו תנא וכולן נבלעו באחד" ובתוס' שם כתבו "לפי פשוטו יש לפרש שלקח אבן אחת מאבני המקום". **3.** כדי שתהיה נוחה ליכבש לבניו (חולין צא:) **4.** בחולין צא: שמונת אלפים פרסאות, ארבע מלאכים שכל אחד רוחבו שתי אלפי פרסאות ["ויגיותו כתרשיש"]. **5.** בגמ' חולין צא: איתא עולין תרי ויורדין תרי הוו להו ארבעה, אך בתוס' שם העירו דבגמ' אחר כך שאמרה "תנא עולין ומסתכלין בדיוקנו של מעלה ויורדין ומסתכלין בדיוקנו של מטה" משמע שהם אותם מלאכים. **6.** בשבת קיח: דרק אצל יעקב היא נחלה בלי מצרים. משא"כ אצל אברהם ויצחק מוגבל לארצות מסוימות. **7.** פסחים פח. שרק יעקב קראו בית (פירש"י מקום מיושב), משא"כ אצל אברהם ויצחק שקראוהו הר ושדה. **8.** ברש"י חולין צא: כתב במפורש דבית אל דיעקב אינה בית אל הסמוכה לעי, אמנם ברש"י סנהדרין צה: ד"ה שהתפללו בו אבותי נראה להדיא דזו בית אל הסמוכה לעי (ומהרש"ל מחק תיבות אלו ברש"י, עי' בספר באר שבע בסנהדרין שם). **9.** בתוס' חולין ב: כתבו "דבשעת צרה שרי כדאמרינן בבראשית רבה וידר יעקב נדר לאמר לאמר לדורות שיהיו נודרים בעת צרה". **10.** שמא יגרום החטא (ברכות ד., וסנהדרין צח:)

מדוע זה יש להימנע מלקרוא בשבת: רעיונות שנשלחו השבוע ובהם פתרונות לבעיות שהובאו בשבועות קודמים. אין לנו אחריות על הנכתב כאן: א. עצה להוריד יבלות לקחת פרוביוטיקה כל יום ולטפטף וויטמין D טיפות כל לילה על היבלות. זה לוקח זמן אבל אחרי 6-4 שבועות בערך ממש פלאים ב"ה. **ב.** צולנט - לשים מים מעט יותר מכל האוכל בסיר ולבשל אחרי רתיחה על אש נמוכה כארבע שעות עם מגבת מעל ואז בדרך כלל נשאר מעט נוזלים שמים את זה כך על הפלטה בלי מגבת וכיסוי ואז זה יוצא עם מעט נוזלים בשבת בבוקר **ג.** הסרת יבלות - לשרוף קצה ענף של הדס עד שהופך לאדום להניח על היבלת. זה קצת לא נעים. מדי פעם לשרוף שוב את ההדס שיהיה אדום לעשות כך כמה פעמים תוך יומיים שלשה זה עובר בע"ה. בדוק ומנוסה **ועוד כתבו:** קליפת בננה יש להצמיד קליפ בננה ליבלת עם פלסטר להקפיד כל לילה כשהולכים לישון זה לוקח זמן אבל לאט לאט רואים שהיבלת מתייבשת עד שהיא יורדת לגמרי **ד.** כבד שומני וטרגלצרידים יש תוספי תזונה מיוחדים טבעיים 100% של חברת: "יולאופרו" העובדים מצוין בשיקום הכבד ובנקיון כלי הדם משומנים, לפרטים 0533131949 **ה.** בעניין נדודי שינה: הרבה פעמים אפשר לפתור בקלות ממש תוך יום יומיים ע"י לקיחת מגנזיום. **ו.** ניתן לקבל מודעות יפות לחיזוק הלימוד בלילי שבת, אצל ארגון "קוראי עונג" במייל koreyoneg7@gmail.com **ז.** תוסף חינמי לכרום: הקלדתם עברית במקלדת אנגלית, הפוך? לחיצה אחת ומתוקן! c0548496744+t@gmail.com תוסף חינמי לכרום: שולחים הודעה קולית ישירות מתוך ג'ימייל, בלי להקליד! c0548496744+t@gmail.com

שאלה: על מה אסור לאדם לוותר לצורך בריאותו? **תשובה:** שינה של 8 (או 7 לחלק מאנשים) שעות ביום. וידוע שגדולי ישראל ישנו כמו שצריך (ואמנם יחידים כהגר"א וכדו' ישנו מעט שעות כי כוחם היה חזק אבל כל גדולי ישראל הקפידו מאוד על שעות שינה תקינות). החפץ חיים היה מחמיר בכך מאוד לבחורים וכן החזו"א היה מורה לכל תלמידיו לישון 8 שעות, ועצת היצר היא לעמול בתורה עד השעות הקטנות של הלילה או לעסוק בכל מיני עניינים ואז ביום כל האיכות יורדת. וחוסר שעות שינה עלול לגרום למחלות לב, לכאבי ראש, לסוכרת ואפילו לדיכאון.

התורה חסה: בקשות עזרה וסיוע שנשלחו ע"י הקוראים, למי שיש פתרונות או רעיונות לשלוח ע"מ לסייע לציבור מתבקש לשלוח למייל שבסוף העלון והקב"ה יחזיר לו בכפלים: א נשמח לקבל עצה או פתרון למי שיודע איך ניתן להקל על ילד קטן שמשתעל כל לילה בלי הפסקה בכל עונת החורף אין לרפואה מה לעזור חוץ מאינהלציה שלא ממש מסייע תמיד **ב.** אני סובל מכאבים בצווארי(צד אחד) ניסיתי משחות(וולטרן ועוד) וגם עיסוי רפואי, ולא עזר אשמח לעיצות להקלה בכאב **ג.** בעניין פטרת בציפורן הרגל הלכתי לרופא עור ונתן לי תרופה בשם טרבינפין 250 מ"ג ליממה והרופא ציין שצריך מעקב על תפקודי כבד וכו' נשמח לשמוע דעה מבעלי ניסיון והאם תרופות טבעיות כמו פטר אין וכו' רלוונטיות **ד.** מחפש תוכנה ליצירת עץ משפחתי **ה.** אשמח לקבל פתרון כל חודשיים בערך נהיה לי עובש בסוף השרוול של החליפה **ו.** מה יכול לעזור לילד שסובל מהתקפות של אסתמה, לוקח משאף אבל זה לא כל כך עוזר וגם לא רוצה לאכול בגלל שקשה לו לנשום. שמעתי שיש פוליפ מעל האף שאם מוציאים אותו יכול לעזור לנשימה- אשמח לשמוע מנסיון **ז.** האם יש טיפול תרופתי שיכול לעזור לעייפות? **ח.** אשמח לקבל מידע על דרכי טיפול בכתפיים עם הסתיידויות **ט.** מה עושים עם ילד כבן שנתיים וחצי שפשוט לא נרדם אלא רק מתי שהוא ממש קורס, גם אם הוא לא ישן הרבה זמן לפני **י.** אנו מעוניינים לקבל עצות איך להאהיב על הילד את תרגול הקריאה בבית. **יא.** נשמח לדעת טיפול יעיל למי שסובל מכפייתיות וחרדות ocd משמעותיות. ניסה הרבה תרופות ושיחות , אם יש המלצה למישהו שיודע לטפל בהפחתת חרדות וכפיתיות. והאם יש טיפול לרפואה טבעית שיכול לעזור ולהועיל בזה. **יב.** פתרון לטיפול בבעיות עור אדמומיות וגירודים ברגלים אצל גברים, נראה כמו פיטרייה, ניסיתי משחה מרופא עור ולא עזר וזה חוזר כבר הרבה זמן ומתפשט.

הגיגים המיועדים לאלו שיש להם תועלת מזה

קלמנטינה זה לא הטעם. זה הריח.

כשאני הולך לישון ואני לא נרדם אז אני יישן בינתיים כדי לנצל את הזמן.

איזנקוט שוקל איזו מהבטחת הבחירות שלו הוא יאלץ להפר אבל עם נתניהו הוא לא הולך משום שנתניהו מפר הבטחות.

הדמוקרטים: זכותנו הדמוקרטית לכפות את החרדים שלא יהיו חרדים.

הצעת חוק: בתום תקופת נהג חדש, נשים יחויבו לגזור מהשלט את המילה "חדשה", ולהותיר את השאר...

מאה שקל למי שמצליח לומר 10 פעמים ברצף- 'נשיא-סין- שי-ג'ינפינג'

הרגע הזה שאפצ'י זו לא שאלה של אם זו שאלה של מתי....

בליל יו"ט: האלה שיודעים איפה עכשיו אוחזים ב'אדון עולם'....

הרגע הזה שאתה רוצה לפרוט כסף מהקופה של בית הכנסת ואתה עושה רעש כדי שיבינו שאתה רק פורט ...

זה לא יאומן ההבדל העצום בין העולם שחיים בו אלו שאומרים כובע וחליפה, לעולם של אלו שאומרים מעיל ומגבעת...

הרגע הזה אחרי שהשפרצת מטהר אוויר ואתה מחפש מחסה מהגשם של הטיפות...

שאלתי את הבן שלי למה קוראים לגרעיני אבטיח גרעיני אבטיח. הוא חשב חשב ובסוף אמר: כנראה בגלל שיש לזה קצת טעם של קרטיב בטעם אבטיח.

הגעתי לחתונה בארמונות חן עם רכב. שאלתי את אחד האנשים האם זה רחוב חד סיטרי? וענה לי לא... זה רחוב שלמה המלך!

עני דפק בבית קמצן, מיד תפס הקמצן את רגליו, ברח מהבית, וצעק לו מרחוק: אני כהן ועני חשוב כמת ברחתי מאהל המת.

הקרמבו הוא העיקר. הביסקוויט-בנט שבתחתית הקרמבו סתם תקוע שם כדי להחזיק את הקרמבו שלא יתמוטט.

מעשה שהיה: אישה הכינה שניצלים, בעלה בחדר ליד צעק לה. תוסיפי שמן, תהפכי את השניצל, תשימי פרורים, תורידי מהאש, ועוד נערות מסוג זה. האשה שאלה לבעלה! כבוד הבעל הרי אני יודעת להכין שניצלים היטב, וא"כ מה העזרה הזאת, מדוע אתה חושב שאתה יודע יותר טוב ממני? ענה הבעל ואמר, בסה"כ רציתי להראות לך את הרגשתי כשאני נוהג ברכב.

האנשים האלו שמזמינים במסעדה 2 קילו בשר ומבקשים עם זה דיאט קולה.

האנשים האלו ששומעים אמבולנס ואומרים נראה לי שקרה משהו.

הייתי השבוע בקידוש וליד הקוגל במקום מלפפון חמוץ שמו ביסלי בטעם מלפפון חמוץ

היכן ניתן להשיג את העלון

לקבלת העלון באופן אוטומטי יש לשלוח מייל עם המילה 'הצטרפות' לכתובת זו alonalon+subscribe@googlegroups.com ולאחר מכן תקבלו הודעה, יש להשיב תשובה למייל שקיבלתם, ותקבלו אישור שצורפתם.

הודעות תגובות רעיונות פתרונות למערכת העלון יש לשלוח למייל זה 1@1alon.com ניתן להשיג בכתב גדול במייל הנ"ל.

כמו"כ ניתן להשיג את העלון ב'קובץ גליונות' וכן ב'אוסף גליונות'. ב'כל העלונים' בשם הבית התורני. ובעוד קבצי עלונים. וכן בקול הלשון מקישים על מאגר השיעורים\עברית\תנך\קובץ גליונות שלמה קולדצקי ומורידים מה שרוצים עלונים מהשבוע ומהחמש שנים אחרונות. **במחשב** ניתן להוריד בדרשו בבינינו ועוד, ע"ש: עלון קולדצקי. או עלון לשבת.

ניתן לקבל את העלון בפקס לקבלת העלון בפקס יש להתקשר למס' 023132641 ולהקיש 1 ואז להקיש קוד עלון שמספרו 1010 ואז שוב 1

כמו"כ יהיה ניתן להשיג עלונים בבני ברק: צמוד לכניסה לתלמוד תורה כתב סופר מצד שמאל של הכניסה, בקופסה בפינה בחצר ברחוב סוקולוב 23. פרטים על מקומות נוספים להשגת העלון התפרסמו בשבועות קודמים ואי"ה יפורסמו בשבועות הבאים.

העלון בכניסה לתלמוד תורה כתב סופר עולה סך של 30 אגורות לעלון (12 שקל לשנה, שקל לחודש ממוצע כי בביהכ"מ לא יוצא), אפשר לשלם מראש לכמה שבועות קדימה, אפשר לשלם לאחר השבת, את התשלום יש לשלם בקופה הצמודה. או ב'נדרים פלוס' - רשת הכוללים פרדס כץ-עלון, (שלוחה 2422). אפשר לשלוח משם הודעות. **מי ששילם עבור כמה שבועות קדימה** אין לנו התחייבות לספק לו עלון במידה ויהיה חסר רח"ל או שלא יצא עלון. **הפצת העלון דרך המיל היא ללא תשלום,** וכן התשלום הוא רק על לקיחת העלון מהמקום הנ"ל ולא על צילום העלון באופן עצמאי (וכמובן שהמפיצים שלא לוקחים את העלון מהמקום הנ"ל ומפיצים באופן עצמאי ברור ופשוט שלא צריך לשלם). כל המפיצים הקבועים שרוצים להמשיך להפיץ את העלון נא לשלוח למייל הנ"ל את מקום הפצתם ובע"ה נפרסם אותם. תודה ויישר כח לכולם על זיכוי הרבים.

להלן מקומות שבהם ניתן להשיג את העלון: בירושלים: בישיבת מיר אצל הגאון הצדיק רבי דוד רוטשילד שליט"א. או אצל הגאון האהוב רבי אבי פרידנר שליט"א. עוד בירושלים בבית הכנסת 'בית מרים גיטל' מעלות דפנה, ניתן להוריד את העלון במדור עלוני שבת - עלון לשבת קולדצקי. **במורדות גילה** ירושלים בבית הכנסת של בני הישיבות אצל משפחת וייס תודה לאברך החשוב שכל פעם מבקש גם עלונים משבועות קודמים. **ניתן להדפיס את העלון במודיעין עילית** בעמדת אוצר החכמה בביהמ"ד קהילת משך חכמה -רחוב משך חכמה 41 לכתוב עלון לשבת, בעלות סמלית של הוצאות ההדפסה בלבד. **בבית שמש:** בבית הכנסת אור אליהו. ואצל הילד הצדיק אלימלך הכהן גליק, שמדפיס ומפיץ במסירות רבה את העלון בבית הכנסת בית אביי וכן מי שמגיע לקבל את העלון בביתו, הוא מביא לו במאור פנים. **בביתר עילית:** בבית הכנסת שלום רב ברחוב שלום רב גבעה בי. **בהר יונה:** אצל הגאון המופלא רבי שמחה שולמן שליט"א מהרב רחמים נפתלי שליט"א שביום שני כ"ט חשוון היה לו יום הולדת 40. **ברחובות** בשיעיבת מאור התלמוד אצל הבחור הגאון רבי יהודה רוזן שליט"א. **ברכיים:** אצל רבי יוסף המאירי שליט"א הצדיק הגדול. **באופקים:** אצל הבחור הצדיק והמופלא צבי המברסטון שליט"א פאר הגידולים של אופקים שרק פורח ועולה.. **עוד באופקים** בבית הכנסת אמרי חיים אצל הנער יהושע דוד הכהן גליק נ"י שתפילותיו כמונה מעות ויש לו הליכות של אדם גדול. **בנתיבות:** באהל החדש בשכונה החרדית החדשה "נחלת בראשית". **בחריש:** במתחם בתי כנסיות בשכונת בצוותא. בבית הכנסת חניכי ק"ק תימן. **בפתח תקווה:** באור ישראל הגדולה והקטנה. באהל אברהם ובשירת מרים. בקהל חסידים. ביוצאי חברון. ובבני ישיבות שבפרי מגדים, ע"י הגאון רבי יואל פינחנדלר שליט"א. **בראשון לציון:** בישיבת עטרת שלמה: ניתן להשיג אצל בחיר עולם התורה הבחור שנושא חן ושכל טוב בעיני כל רואיו ותפילותיו ידועות שעושות רושם אדיר בשמים הבחור המופלג רבי בצלאל פרידמן מחבר קונטרס מחשבת בצלאל: **עוד בראשון לציון:** ברח' דרור 21 /חפץ חיים 1, מניין 'בני תורה', חיידר ראשון לציון. **באלעד:** בביהמ"ד משכן משה רחוב שמעיה פינת אבטליון בעמדת אוצר החכמה במדור עלוני שבת. **עוד באלעד:** בתפארתה בחוץ. ובישיבה של הרב אטינגר, בכולל של הרב פכטר, במאור שרגא באבן גבירול, ובאחיעזר ע"י הגאון רבי יואל פינחנדלר שליט"א. **בעפולה:** ניתן להשיג את העלון בעמדת אוצר החכמה בבית הכנסת המרכזי אהל משה - גבעת המורה עפולה - בעלות סמלית של הוצאות ההדפסה בלבד. **בעפולה עילית:** בביהכ"נ בני הישיבות רח' ר"י או אצל האיש שזכה דורינו להתכבד בו הגאון רבי אהרן קולדצקי שליט"א. **עוד בעפולה עילית:** בביהמ"ד דחסידי ויזניץ וכן בביהכ"נ בית ישעיה רח' יצחק שדה. **ברעננה:** בישיבת חייל אורייתא וכן בעלי מוהר 15 אצל הבחור החכם יאיר זכאי 0533100287, ואצל משפחת זכאי בטלפון: 052-6903395. **בבית שאן:** אצל הגאון רבי משה חדש בקהילת בית שאן בבית הכנסת בראשות הגאון רבי יהושע ליב שכטר שליט"א. וכן אצל הגאון רבי יהונתן בכור - בית שאן. הבחור החשוב יעקב בן עזרא שליט"א פאר ישיבת דרכי משה בבית שאן. ואצל הבחור החשוב יעקב בן עזרא שליטא פאר ישיבת דרכי משה בבית שאן.

{ אז נדברו }

פרשת ויצא תשפ"ז | גליון מספר: 755 | לסדר: "כי לא אעזבך עד אשר אם עשיתי את אשר דיברתי לך"

מה בין 'דובר אמת' ל--'איש אמת'??

ברשותך קורא יקר: הפעם יש לי כמה שאלות עצומות וזועקת מאליהם בפרשת השבוע: בתחילת הפרשה הקודמת כתוב 'ויעקב איש תם', ורש"י מבאר 'תם- מי שאינו חריף לרמות קרוי תם', כן, רש"י כאן מאשר את הנתון שתם זה סוג של תאמאלע... אחד כזה שלא מספיק משופשף בשביל לרמאות... זאת אומרת: מבחינה מסוימת התורה כביכול אומרת שיעקב אבינו לא מספיק משופשף בשביל לרמאות.. ולפתע!!! פה בפרשת ויצא פתאום יעקב אומר לרחל: אל תדאגי, אחיו אני ברמאות... אה.. מה נשתנה?? איך יכול להיות שבתחילת תולדות כתוב שיעקב לא חריף לרמות, ואילו כאן פתאום אחיו אני ברמאות?? **עד כאן שאלה ראשונה!!!**

שאלה שניה: מצד אחד יעקב אומר לרחל: אל תדאגי: אחיו אני ברמאות... משמע מזה שיעקב עשה שם הרבה פוילשטיק ללבן, אבל מצד שני: כיעקב קורא לרחל ולאה השדה אל צאנו, הוא אומר להם: ואתנה ידעתן כי בכל כוחי עבדתי את אביכן!!! ואח"כ כש-ויחר ליעקב וירב בלבן... התורה מפרטת שם באריכות מופלגת: זה עשרים שנה אנוכי עמך, רחליך ועיזך לא שכלו, טריפה לא הבאתי. הייתי ביום אכלני חורב וקרח בלילה.. בקיצור: התורה מקדישה הרבה דיו לנאמנות המוחלטת שהיה ליעקב בצאן לבן!! נו... אז תכל'ס, מה קרה בסוף?? האם יעקב מימש את האמירה שלו לרחל, 'אחיו אני ברמאות', או שבסוף יעקב לא עשה בזה שימוש?? האם בסוף יעקב חזר בו והחליט לא לרמאות?? **אני אחדד טיפ טיפה את השאלה:**

בגמ' ברכות מסופר שלרב הונא היה אסון!! החמיצו לו 400 חביות יין, וחכמים אמרו לי שזה בעוון שהוא לא שילם לאריס שלו.. טען להם רב הונא: אתם לא יודעים... האריס הזה כל היום גונב אותי... והדרך היחידה שלי איך להחזיר לעצמי את העקיצות שלו זה שאני לא משלם לו, וחכמים ענו לרב הונא: שבכל זאת זה לא בסדר!!! על זה נאמר: 'בתר גנבא גנוב וטעמא טעים', זה שהשני רמאי זה לא מתיר לך להיות רמאי בחזרה!!! רואים מכאן ש'אחיו אני ברמאות', זה לא היתר גורף.. לא תמיד מותר לך לרמאות את הרמאי בחזרה... נו... אז נשאלת השאלה: איפה כן מותר לי להיות אחיו ברמאות ואיפה נדרש ממני למרות הכל 'כי בכל כוחי עבדתי את אביכן?? תכל'ס: כשמישהו מנסה לעקוץ אותי בכל מיני דרכים, איפה מותר לי לעקוץ אותו בחזרה בשביל להחזיר לעצמי את הנזקים... ואיפה אסור??

והשאלה השלישית והכי זועקת: כולנו יודעים שיעקב אבינו הוא עמוד האמת!!!

ולמרבה האבסורד, דווקא אצל עמוד האמת, אנחנו מוצאים אצלו שקר יותר מכל אחד אחר!!!

תבין: איפה נאמר השקר הראשון בתורה? אצל יעקב!!! אנוכי עשיו בכורך!!! אפילו יצחק אבינו מעיד לעשיו: בא אחיך במרמה ויקח ברכתך!!! אתה קולט? השקר הראשון בתורה זה יעקב!! המרמה הראשונה בתורה מיוחסת ליעקב... ולא זו בלבד אלא גם רחל מסתירה מיעקב את הסימנים ומאפשרת לאבא לבן לרמאות את יעקב... וחוץ מזה יעקב בעצמו מרגיע את רחל ואומר לה: אחיו אני ברמאות, זאת אומרת: אם לבן רימה את יעקב מאה פעמים, זה אומר שיעקב החזיר לו בחזרה מאה פעמים פוילשטיק, בקיצור: איך אתה מסביר את התופעה הזו שדווקא עמוד האמת מוקף מכל הכיוונים בשקרים? וכל זה לא מפריע לו להיקרא עמוד האמת!!

אז אני אגיד לך את האמת: אני קצת מפחד לדבר על זה!!

כי פעם אחת כתבתי מאמר מיוחד על אמת ושקר, ויצא מהדברים שלי שיש הרבה מקרים שמותר לשקר, ואחרי שכתבתי את זה המחשב נפל ונשבר, וזה אולי העלון היחיד שאין לו שום גיבוי!! הוא פשוט נמחק, ומישהו טען לי שזה בגלל שלשקר אין רגלים... אז זה לא חסר לי... אבל הפעם אני קצת משוריין!!! זה כבר לא קשור אלי, זה לא שטיקל תורה שלי, אנחנו כעת רוצים להבין איך יעקב אבינו ממשיך להיקרא עמוד האמת למרות שהוא נאלץ בעל כרחו לשקר על ימין ועל שמאל?? אז זהו!!! שיש לי שאלה מעניינת בשבילך: אני רוצה כעת להציג בפניך שני סוגי שקרים!!! ותגיד לי: איזה שקר לדעתך יותר גס מהשני?? אז ככה: השקר הראשון הוא: ניגשתי אליך היום ושאלתי: מה קורה עם הכסף שאתה חייב לי? ואתה עונה לי: אוי אוי... סליחה.. לא נעים... בעזה"ש עד מחר אני משלם לך!!! והנה, הגיע מחר ו... ולא שילמת לי... נו... אם לא עמדת בדיבורך יצא ששקרת!!! כי הבטחתי שתשלם ובסוף לא שילמת.. זה שקר מסוג אחד!!!

וכעת אני עובר לשקר השני: ניגשתי אליך ושאלתי: מה קורה עם הכסף שאתה חייב לי?? ואתה עונה לי בשיא הבטחון עצמי: מה פירוש.. שילמתי לך אתמול... מה... אתה לא זוכר ששילמתי... ותכל'ס האמת היא שזה שקר גס!!! אתה פשוט משקר לי במצח נחושה, לא שילמת ולא בטיך... הנה השקר השני... כעת תגיד לי איזה שקר יותר גס?? האם זה שהבטחת שתשלם ובסוף לא שילמת, או ששיקרת במצח נחושה ששילמת בו בזמן שלא היו דברים מעולם?? **אז בינינו... השאלה בכלל לא מתחילה...** איך אפשר בכלל להשוות ביניהם... הרי מי שלא שילם לי מעולם וטוען שהוא כן שילם, זה הרי עזות פנים שאין כדוגמתה!!! זה נוכל!! ואילו מי שהבטיח לשלם מחר ובסוף לא שילם.. נו נו... בינינו... אני אפילו לא הייתי קורא לזה שקר... זה בסה"כ אדם שהביע נכונות לשלם ובסוף לא הצליח. אז להשוות אותו למי שמעיז פניו בפני בעל חובו ואומר להד"ם?

ההמשך בעמוד 3-4 בגיליון זה..

להצטרפות לרשימת התפוצה במייל:

A8447168@gmail.com

--

לתגובות בפקס:
077-4448588

לקבל את העלון בפקס:
מערכת אוצר הגליונות:
02-3132641
קוד עלון: **1233**

לתרומות ולהוראות קבע לעלון:
באשראי:

"נדרים פלוס"

(קופה: עלון אז נדברו)

בטלפון:

0799-654321

בבנק: בנק פאגי
סניף 182
חשבון 747815
ע"ש: שב שמעתא
(מוכר להחזר מס)

למענה אנושי:

052-7683095

בלבבי משכן אבנה זכר צדיק לברכה!!!!

בתחילת השבוע על הבוקר... לפתע אני מקבל טלפון ממורי ורבי שליט"א... קצת נבהלתי... אולי קרה משהו... אני מרים והרב מיד שואל אותי: זכית להכיר את הגאון ר' 'בלבבי משכן אבנה' שנפטר השבוע?? אמרתי לו: למען האמת לא זכיתי להכיר באופן אישי.. אמר לי הרב: טוב, אם לא הכרת אז לא משנה, כל טוב.. אה אבל הרב, יורשה לי לשאול: למה הרב שואל?? והוא עונה לי: לא!!! לא משנה, 'פימא לליבא לא גליא', כל טוב... ובזאת הסתיימה השיחה המוזרה...

הנחתי את הפלאפון על השלחן ומיד הבנתי!!! למרות שהוא לא רצה לגלות לי, הבנתי מיד מה הוא רצה...

<u>הענין הוא:</u> זכה דורנו ושרה בתוכנו יהודי קדוש שאכן בלבבו משכן בנה פשוטו כמשמעו!!! המשכן הזה לא היה מבנה מפואר... וגם לא היה מרוח על לוחות המודעות, כי זה באמת היה בלבבו!! משכן מאוד מאוד פנימי שבלבבו, והנה ביום בהיר הוא נחטף מאיתנו, נקטף בפתאומיות במיטב שנותיו... ומעתה!!! תאר לעצמך שאת המשכן הזה הוא היה בונה לא כ"כ בלבבו... אלא הוא היה מרים בית מדרש ענק ומפואר בקרית ספר עם לוגו וחברת שיווק, בצירוף קמפיין התרמות ודינרים מרשימים, ואז לפתע הוא היה מסתלק מן העולם בגיל 50...

נראה לך שלא הייתי כותב עליו??? בטוח שכן!!

רק יש עוד דבר אחד בטוח!!! שגם הטלפון המוזר שקבלתי השבוע מהרב שלי... הטלפון הזה לא היה מגיע.. מורי ורבי היה סומך עלי שכזו אבידה גדולה לא תעבור אצלי על סדר היום, אז זהו!!! שמה לעשות שאותו צדיק, בנה את המשכן עמוק בלבבו וזה לא היה חיצוני... ולכן מורי ורבי התקשר אלי וניסה לגשש... האם היה לך משהו איתו? האם גם אתה קלטת שהשבוע נחרב משכן? עניתי לו: לא!! לא מכיר, לא יודע, וזהו... בזאת הסתיימה השיחה, מו"ר נאלץ להתאכזב ולנצור את משאלתו בלבבו, ולהשאיר את ההספד הראוי לבוחן לבבות שיודע להעריך מי שבלבבו משכן בנה...

אז לא!!! כאן זכותי לעמוד ולמחות... כן... כן היכרתי את הספר 'בלבבי משכן אבנה', התחזקתי ממנו מאוד, שאלתי את עצמי לא פעם איך הוא עדיין לא התפרסם? איך אף אחד לא יודע איך קוראים לו?? והנה!!! פנה הודה פנה זיוה פנה הדרה, כשאנחנו עדיין בקושי יודעים את שמו...

אז אמנם לא הכרתי באופן אישי... אבל יש לי משהו אישי עם כל עובד ה' צנוע ונחבא אל הכלים (גם כשהוא עדיין חי)!!!! יש לי דחף להיצמד דווקא לעובד ה' כזה שלא נוקף אצבע בשביל לשווק את עצמו... יש לי חולשה לעובדי ה' שכאלו... כי אני?? מה לעשות, כל דבר שאני עושה. תוך שעתיים יש מסיבת עיתונאים. אני בקושי מצליח לשמור משהו מבפנים.. זה מה שאני... אבל לפחות יש לי הערכה עמוקה למי שיודע לעשות את כל מה שאני עושה וגם יותר הרחיק מהזרקורים יש לי מין פרנציפ ש'הוא לא יחמוק מידי', אני לא אתן לו לרמאות אותי... 'זרועי הארוכה עוד תגיע אליו..'
לפחות את זה יש לי!!! זה גם משהו!!!
<u>אז לא</u> זכיתי להכיר אותו... אבל אני מוכרח להכיר...
<u>אז לא</u> בער לו להיות ממרביצי התורה המפורסמים והמצולמים ולכן מה...? אנחנו אקנה את הלוקש??
<u>אז הוא</u> לא נדחף להתברג במקומות ה'נכונים' כדי להיות בעניינים... ולכן מה?? לכן הוא יחמוק מהידיים שלנו??
לא!!! כל מי שיש לו חולשה לתלמידי חכמים צנועים מוזמן לאחומי בהספידא דיליה... לדעת ולהבין שנלקח מאיתנו אדם גדול שהצליח להסתיר את עצמו עד יומו האחרון... ואם ככה, ההספד הוא שזה הפסד שכולו שלנו!! שיהיה מליץ יושר על כל עמלי התורה הצנועים מתוך הדחק שאין הפרגוד ננעל בפניהם...

חרדים לעתיד המדינה! כל החרדים צריכים להתגייס לצבא- סוף ציטוט.

בימים אלו ישנה תופעה פוליטית מביכה וכמובן צפויה, שפתאום כולם מחזרים אחרינו החרדים, פתאום כולם שכחו שאנחנו משתמטים... שכחו את כל הבוץ שעד לפני רגע הם הטיחו בנו... בקיצור: ההתממשות של המשנה 'הוו זהירין ברשות, שאין מקרבין לו לאדם אלא לצורך האדם נראין כאוהבין בשעת הנאתן ואין עומדים לאדם בשעת דחקו', (אז נכון שלמען האמת אין פה הפתעה, כי אף אחד לא חשב שזה יראה אחרת, אבל החוסר בושה והעדר של מינימום של נימוק אלגנטי איך כל השיח השתנה... זה שאין פה שמץ של בושה, לטעמי זה מאוד מטריד, זה פשוט מסגיר את הנתון העובדתי שיש לך עסק עם חרש שוטה וקטן ממש!! שלטעמי יש סיכוי גדול שזה אפילו תקף הלכתית בחו"מ, יש לך פה בן אדם שמבהיר בצורה הכי בוטה, אני לא בן תרבות!! אני לא לוקח מינימום אחריות על האמירות שלי! כזה אחד, לא בטוח שיש לי אפשרות לתבוע אותו בדינא ודיינא, כי הוא הבהיר לי מראש עם מי יש לי עסק)

על כל פנים... השבוע לראשונה ראיתי פרסומת על אוטובוס וכתוב שם: חרדים לעתיד המדינה, כל החרדים צריכים להתגייס לצבא!!! מילא הייתי רואה את זה לפני שבועיים, אבל ראיתי את זה השבוע... זה עדיין!!! עדיין מרוח על האוטובוסים...
נס!!! נס שלא ראיתי את זה לפני שבועיים... כי סו"ס אני באמת חרדי!!! בתור חרדי ברמ"ח ושס"ה יש לי אחריות לכל יהודי חרדי באשר הוא!! ואם יש כאלו שטוענים כ"כ בלהט שהם חרדים לעתיד המדינה... אז אולי צריך באמת לחוש להם... אולי באמת החרדים צריכים להתגייס לצבא... לישא בעול עם החרדים לעתיד המדינה...
אבל מה לעשות שראיתי את הפרסומת רק עכשיו בשבוע זה!!! ואותם חרדים לעתיד המדינה, תוך שבריר שניה הפסיקו להיות חרדים... בכזו מהירות הם הורידו את הכיפה שחרדה לעתיד המדינה, פתאום לא איכפת להם לא עתיד ולא מדינה ומעניין אותם רק הכסא שלהם... ואני לא מדמיין!! תוך כדי כתיבת שורות אלו האוטובוס הזה ממשיך לנסוע!!! אל תאמין לי, אתה מוזמן לצאת לרחוב ולראות במו עיניך את השלט שהחרדים לעתיד המדינה שהספיקו להוריד את הכיפה עדיין טוענים שהחרדים צריכים להתגייס לצבא!!

איזה נס!!! נס שלא ראיתי את זה לפני הבחירות... יתכן שכעת כבר הייתי בצבא... אצלי אין חכמות!! אני חרדי אמיתי!! כשמסבירים לי שיש פה מצב חירום וחרדה משמעותית על העתיד של כלל ישראל... אני לוקח את העניינים ברצינות ובאותו רגע מתגייס... ואז הייתי מוצא את עצמי החרדי היחיד לעתיד המדינה... כולם ממזמן הורידו את הכיפה, אף אחד לא חרד לא לעתיד ולא למדינה, כולם עסוקים בכסאות, והייתי החרדי היחיד שנשאר שם כמו איזה מוקיון... תמשיך להיות חרד לעתיד המדינה כמו חרדי תמים שלא מבין עם מי יש לו עסק... כן, לאורך כל התקופה האחרונה, לא פעם שאלו אותי בחורים, באמת מה אני עונה לחילוני ששואל: למה אתה לא מתגייס? למה אתה לא משרת?? למה אתה לא לוקח אחריות?? הרי כולם כעת חרדים לעתיד המדינה??

אז הנה!!! אולי זו ההזדמנות לענות אחת ולתמיד את התשובה שאי אפשר להגיד אותה ביום יום, זו גם התשובה שמצד אחד היא הכי פחות נכונה מצידנו, אבל היא הכי הכי נכונה באופן מעשי בייחס אליהם, ובכן: לשאלתך: למה אסור לנו להתגייס לצבא??

הנה!!! אוכיח ואערכה לעיניך!!! הנה לך בשבועות האלו איך נראה הפרצוף של אותם אלו שבמשך ארבע שנים פמפמו לנו שהם חרדים לעתיד המדינה... אני שואל אותך: על כאלו אנשים אפשר לסמוך?? אתה יכול לסמוך על בן אדם שבמשך ארבע שנים ירק עליך, שפך עליך בוץ, התנכל אליך באגרסיביות בטיעון מוסרי למה אתה לא מתגייס, כל הזמן ניגן לך על המצפון שאתה משתמט ואתה פרזיט ולא נכנס תחת האלונקה, והנה תוך 24 שעות כל המנגינה משתנה... הוא פתאום לא צריך אותך, לא מבקש ממך כלום... מתברר שמעניין אותו רק שלטון, ושוב: לי ולך זה לא חידושו!!! אבל כעת יש הודאת בעל דין!!! הוא בעצמו מכריז את זה בפירוש מעל כל במה!!! הוא מכריז שהוא בכלל לא צריך אותי בצבא, והוא יסתדר איתי ואתה שלום וביתך שלום וכל אשר לך שלום...

<u>אני שואל אותך בכנות: אני יכול לסמוך על כזה בן אדם... ועוד בדיני נפשות???</u>

תשמע... זה לא צחוק, אף אחד לא חולק על זה שלהתגייס לצבא זה דיני נפשות!!! זה לא חובבניו!!! אז אחד כזה שמשגע אותך כל היום שחייבים אותך שם... ובין רגע, הוא משנה את כל השיח... אני שואל אותך: יש לי רשות להפקיר חיי אדם אצל יצורים ילדותיים וחסרי אחריות שכאלו?? **<u>אין על זה תשובה!!! לא היה ולא יהיה!!!</u>**

רק מה?? הסיבה שאנחנו לא כ"כ משתמשים עם הטיעון הזה, כי עד כמה שאני בן תורה אמיתי!! כשמציגים בפני טיעון מצפוני ומוסרי... לא מן הראוי שאני אעביר את הכדור לשני ולהסביר שהוא אשם ובגללו אני לא מתגייס... אני אמור מבחינה מוסרית לענות לגופו של עניין והיות ויש לנו משנה סדורה בהיבט התורני למה אנחנו לא מתגייסים אנחנו משתמשים בזה, אבל בינינו... למייעשה עזוב... מה יקרה אם חילוני ישאל אותי האם להתגייס לצבא? האם יש לי רשות להפקיר חיי אדם אצל אנשים שאי אפשר לסמוך עליהם בגרוש?? אל תשכח שקיי"ל שאדם שאוכל בשוק הוא פסול לעדות!! כי מי שאין לו כבוד עצמי, אי אפשר לסמוך על דיאגנוזה שלו... אז בן אדם שאין לו טיפת בושה לסתור את עצמו כמו ילד קטן... לא הייתי נותן לו אפילו לטפל בצפורן חודרנית!! סליחה... אמרתי פה חידוש? תבין: זה בכלל לא שייך לסוגיה השקפתית של גיוס... אני מדבר פה בסה"כ על סוגיית 'המשלח את הבעירה ביד חרש שוטה וקטן'... מי שמפקיר צאן בידיים של חש"ו, הוא אשם בכל המחדלים...

אז ככה: בימים ספציפיים אלו ניתן לנו חלון קטן להשתמש עם הטיעון הזה!! אבל מחר...?? מי יודע כמה זמן יארוך עד שיתחלף המצב ושוב 'אין עומדים לאדם בשעת דחקו', כשהם שוב יתנפלו עלינו, כבר לא נוכל לדבר ככה... החרדים לעתיד המדינה שוב יעמדו עם מצח חרוש קמטים ועם המון דאגה וחרדה כנה לעתיד של מישהו, וידרשו מאיתנו הסברים איפה המצפון של החרדי? אז אנא בחור יקר... אין לי סבלנות שוב לפתוח את הנושא הזה... אתה מוזמן ברגע זה לצאת לרחוב!!! ולהמתין בסבלנות לאוטובוס שיחלוף ואתה תראה במו עיניך את הפרסומת של החרדים לעתיד המדינה, ודוק מינה!! תפיק ממנה לקחים מכאן ולהבא, הגיע הזמן שתבין: שרק חרדים יודעים להיות חרדים!!! אל תהיה תמים!! אין חילוני שחרד על ערך מסוים!!! מסיבה פשוטה: כי כל ההשקפה של החילוני המופקר מתחילה ונגמרת בשתי מילים: בא ליייייי!! ורק על השתי מילים האלו הוא חרד!!! הוא חרדי ל-מה שבא לו באותו רגע... אל תהיה חרדי תמים שחושב שיש מישהו שחרד באמת על משהו... זכינו להיות חרדים על כבוד שמים!!!! יש לנו בהחלט סיבה טובה להיכשל בגאווה, שזכינו להיות מחוברים לערך אמיתי!! לערך שאנחנו באמת חרדים עליו!! משלמים עליו מחיר!! והולכים עם זה עד הסוף... גאווה יהודית.

מה בין 'דובר אמת' ל--'איש אמת'??

(המשך מעמוד 1) אגב: יש לי מין תמימות כזו שאני לא מסוגל להאמין שיש בני אדם שמסוגל לשקר במצח נחושה!!! ולכן יש לי מנהג מוזר, שכשיוצא לי לפגוש דיין שיושב בבי"ד לחו"מ, אני שואל אותו: האם פעם יצא לכת"ר להיתקל באנשים שמשקרים שקר גס בפרצוף?? ומשום מה כל הדיינים ששאלתי אותם הם צחקו... סוג של... מה חשבת? ברור! ברור שיש שקרנים מדופלמים! ואני אומר לך עם יד על הלב: אני עדיין מתקשה להאמין... איך יכול להיות שבן אדם מסוגל להעיז פניו ולשקר בפרצוף...

אבל!!! מאידך גיסא, קרה לי אינספור פעמים שהבטחתי למישהו משהו, והבטחתי לו שעד מחר הנושא יסודר.. ו... ו... והוא עדיין מחכה... בקיצור: לשנינו ברור ששקר על העבר הוא שקר גס הרבה יותר!!!

אז זהו!!!! שתתפלא לשמוע... שלמרבה ההפתעה והתמהון הגמ' בשבועות הבינה קצת אחרת, משמע שהשבועת שקר המקורית שעליה התורה אומרים שחייבים מלקות ועולה ויורד זה דווקא שבועה **לעתיד...** שזה אומר מי שנשבע לאכול ובסוף לא עמד בדיבורו ולא אכל... זו השבועת שקר בפירמה המקורית!! ואילו דווקא מי שנשבע שאתמול הוא אכל, ולמעשה הוא סתם שקרן והוא לא אכל... זה כבר שנוי במחלוקת, זה כבר פחות ברור שזה בגדר שבועת שקר (אמנם למסקנת הגמ' גם נשבע אכלתי ובאמת הוא לא אכל גם זה נקרא שבועת שקר, אבל זה כבר לא כזה פשוט, לא לכו"ע) בשבילי זו הייתה הפתעה מאוד גדולה!! כי לכאורה ההיגיון אומר בדיוק הפוך... **נו... אז באמת מה הפשט בזה??**

אז הביאור בזה הוא כך:

אצלנו תקוע בראש ששקרן זה סוג של נוכל!!! אז זהו שלא!! אין קשר!! נוכל 'כבודו' במקומו מונח, יש לו את המקום שלו במזרח של הגנבים והרשעים... אבל זה לא בהכרח קשור לשקר!!!

שקר זה לא סוג של שקרנות!!! **שקר זה בעיקר שם של אישיות!!!**

יש איש אמת!!! ואיש שקר!! מה זה איש אמת??

איש אמת זה אדם א מ י ת י ! !

אדם אמיתי זה לא משהו שמתחיל ונגמר בדיבור... מדובר במכלול של אישיות... אני אתן לך כמה דוגמאות קטנות מה זה אומר איש אמיתי...

לדוגמא: יש בית קברות... ותן ניחוש מי מגיע לבית קברות?? ככולם!! אף אחד לא יצא מכאן חי!! הנתון העובדתי הזה שכולם יום אחד מתים, זה **נתון אמת!!!** ולכל הדעות!!! ומעתה: מי שחי את המציאות האמיתית הזו ויש לו מודעות לעובדה המוגמרת שאנחנו אורחים כאן בעולם הזה וחי על פי האמת הזו, הנה לך **איש אמת!!** הוא איש אמיתי!! כי צורת החיים מתואמת מול האמת... לעומת זאת מי ששקוע עמוק בעולם הזה ובכל ההולך ילך וההתנהלות החומרית שלו הוא זועק שהוא בטוח שהוא הולך להיות כאן לנצח נצחים, ו'קרבם בתימו לעולם' הנה לך איש שקר!! מה לעשות, הוא חי בשקר...

כעת שים לב: שני האנשים האלו, לא דיברו אמת וגם לא שיקרו לאף אחד, אבל אז מה... זה האיש!!! זה איש **אמת** וזה **איש** שקר!!

עוד דוגמא מאוד פשוטה ובעיקר אמיתית: האמת היא שיש בורא לעולם ויש דין ויש דיין!! זו אמת שכולם מחוייבים אליה!!! גם החילוני הכי רחוק מודע לעובדה האנושית שיש בעלים לעולם, ומי שחותר לאמת, ומסתכל לאמת בעיניים, הרי האמת הזו מחייבת אותי לקבל תכתיבים מהבעלים של העולם, ומי שחי כך הוא איש אמת!!!! ומי שמצפצף לנתון הפשוט הזה הוא איש שקר!! ומכאן ואילך גם אם לא הוציא דבר שקר מפיו... אז מה... אז מקסימום הוא לא **דובר** שקר, אבל הוא **איש** שקר... איש שבכל מהותו חי שקר, **ומעתה:** אחד מהאפיינים המובהקים של איש אמת זה אדם שלוקח אחריות ועומד בהתחייבויות שלו!!! ואם הבטחתי שאני יאכל היום, ובסוף לא עמדתי בדיבורי ולא אכלתי, אז אני איש שקר!!! **איש** שלא לוקח אחריות על התחייבות שלו, (סו"ס מדובר באדם שנשבע, שבועה מחייבת את האדם, לא כל אמירה מחייבת, אפילו לא ב'מי שפרע') לעומת זאת אם אתמול אכלתי, והיום אני משקר משום מה ונשבע שלא אכלתי, אז נכון שזה שקר גס, אבל עדיין, השקר הזה לא משקף על האישיות שלי, יש פה שקר בנתוני השטח... אבל זה לא שקר שהופך אותי **לאיש** שלא עומד בדיבורו, (אגב: שלא תבין, השקר הזה כן משקף נוכלות וכחש בעמיתו, שזה מספיק חמור מאוד ולא הייתי משתדך איתו, אבל מצד השקר שבדבר, זה שקר נקודתי, ולא שקר באישיות הבנת את הלומד'ס??)

וכעת נחזור לשאלה: יעקב הוא עמוד האמת!! יעקב הוא אמיתי!!! אז איך יכול להיות שדווקא איש האמת נאלץ כ"כ הרבה לפגוש בשקר??

התשובה היא: כן!! למרבה האבסורד, דווקא איש האמת לפעמים מאותגר עוד יותר מכל אחד אחר בלהיות דובר שקר!!! ולמה??

כי תבין: אם יעקב אבינו לא היה איש אמיתי... הוא בכלל לא היה צריך לשקר ליצחק ולהגיד אנוכי עשיו בכורך... למה? כי אין צורך...

כי מה יש?? עשיו מגיע כל יום ליצחק וצד אותו בפיו ושואל אותו איך מעשרים את המלח?? אין בעיה, תסמוך על יעקב, הוא גם יודע לערבב, אחרי דקה וחצי מגיע תורו של יעקב להגיע ליצחק... והוא שואל אותו: איך מעשרים את השמיכות והמיטות?? אה.. בקיצור: מה שהיה קורה זה ששני אנשי שקר היו מנהלים קמפיין שיווק אישי סביב יצחק... מי שקרן יותר מדופלם, ותשמע... יש סיכוי טוב שיעקב היה מנצח בקמפיין... ואז הוא בכלל לא היה צריך לשקר, הוא היה מקבל את הברכות על מגש של כסף... ויאהב יצחק את **יעקב** כי ציד בפיו... אה... כמה נפלא!!!

אז זהו! שהיות ויעקב היה אמיתי!! אז איש אמת, לפעמים נאלץ להיות דובר שקר באופן נקודתי כדי לאפשר לו להמשיך להיות איש אמת!!! הבנת? שתבין: יש **איש** אמת!! ויש **דובר** אמת!! מה יותר מהותי וחשוב?

להיות **איש** אמת!! נכון?? אז זהו!!! שמי שהוא באמת- איש אמת!!! לפעמים נאלץ להקריב ולהיות דובר שקר, כדי לשמר את האיש אמת שבו, **ומהי ההוכחה הכי פשוטה לזה???**

עשיו!!! תגיד לי: האם עשיו אי פעם שיקר?? **בחחחיים לא!!!** אתה מוזמן לבדוק אותו... לאורך כל הדרך, אצל עשיו הכל ישיר... בפרצוף... הוא אף פעם לא שיחק אותה... עשיו תמיד דובר אמת!!! בטח דובר אמת... אין לו צורך לשקר... כי מי שכל כולו שקר!! הוא יכול להגיד את כל האמת השקרית שלו!!! מה איכפת לו להיות דובר אמת???

תבין: עשיו מכריז בשיא הכינות: אני רוצה להרוג את יעקב!!! הוא משקר?? **ממש לא!!!** הוא מתכוין ברצינות לכל מילה שהוא אומר...

אה... בינינו... תגיד לי **באמת:** האם זה נכון להרוג את יעקב? אליבא **דאמת** מגיע ליעקב למות? סליחה עשיו... מה יעקב עשה לך?? הוא בסה"כ קנה ממך את הבכורה כדין... אז מה אתה רוצה? אלא מאי??

קוראים לי עשיו!! לא שואלים עלי שאלות!! אם אני עצבני על יעקב ומקנא בו, אז מתחשק לי להרוג אותו... נו... זה אמת להרוג את יעקב?? ברור שלא!! אז מה... בשביל זה עשיו הוא איש שקר!!! נו... אחרי שהוא איש שקר... יש לו צורך לשקר?? לא!! כעת כבר אין לו שום בעיה להיות דובר אמת!! אני אומר את כל האמת שאני מנוי וגמור להרוג את יעקב!!! לאיש שקר אין בעיה להיות תתתתמיד דובר אמת!!! הוא אומר בשיא הכינות את השקר שלו!!! **דווקא יעקב אבינו שהוא אמיתי!!!** ומגיעה לו הבכורה באמת, והוא נאלץ להתמודד עם איש שקר, דווקא הוא נאלץ לפעמים להיות דובר שקר, כדי לא להפסיד את האמת!!!

שלא תבין לא נכון: אין במאמר זה שום כוונה לעודד שקר חס ושלום... ברור שיש עניין להיות דובר אמת עד כמה שניתן וזה מפורש בגמ' בכמה מקומות... **אבל עדיין!!!** תנחש מה יכול להיות **יותר חשוב** מדובר אמת??? זה דובר אמת--- **בלבבו!!** שהאמת תהיה לא רק ב**דוברו!!** אלא גם **בלבו!!** תהיה איש אמית!!! ואם אכן כך, אז לפי זה, אפשר לעשות סדר בראש בהרבה תמיהות שיש לנו בכל מה שנוגע לאמת ושקר...

כי מצד אחד מאוד מאוד חשוב לנו לחזק את מידת האמת, לא לשקר, לא להוציא אף פעם דבר שקר מהפה... ומאידך: מה לעשות שיש עשרות ציטוטים מהש"ס שמשמע משם לאורך כל הדרך שהיו אמוראים שלפעמים לא אמרו את האמת... אם זה מחמת כיסופא, אם זה מחמת כל מיני שיקולים אישיים שנגעו להם שהם לא רצו לגלות דברים אישיים...

ובינינו... בפרקטיקה של החיים, יצא לי אינספור פעמים להמציא סיפור מצוץ מהאצבע בשביל להדוף את האף הארוך של כל מיני יצורים שמאוד בער להם לחדור לפרטיות שלי... והם העמידו אותי במצוקה ולא היה לי שום דרך איך לחמוק מהאף שלהם... **מכיר את האנשים האלו..?** שאתה חוזר מאיזשהו מקום ולא מתחשק לך שהם ידעו איפה היית... ואילו מיודעינו משום מה סימן מטרה!!!! הוא מוכרח לדעת איפה הייתי...

ואני שואל אותך: תענה לי **באמת!!** על פי תורת אמת!!! האם בגלל שאני **דובר אמת**, לכן נגזר עלי להיכנע ולחשוף לפניו דברים אישיים שאני לא מעוניין שהוא ידע?? האם זה נכון שכל בן אדם חסר מידות וטאקט שירצה לדחוף את האף שלי ולהוציא ממני דברים אישיים שאין שום הצדקה שהוא יוציא ממני, ואני גם מאוד לא לא מעוניין שהוא ידע... האם בשם דוברות **האמת**, אני אמור להידחק ולהיצמד לפינה ולאפשר לו להוציא ממני כל מידע שהוא רוצה... וכל זה בחסות האמת כי הרי אני דובר אמת?? האם נוסחה שכזו נראית מתואמת מול תורת אמת? האם מותר להעליל על תורת אמת שהיא הפקירה את הפרטיות שלי לכל איש שקר שהחליט להוציא ממני מידע??

אז הנה!! הנה לך דוגמא של איש אמת שנאלץ לפעמים להיות דובר שקר כדי להציל את האמת!! אם אני אאפשר לך להוציא ממני את האמת... **יהיה פה שקר גדול!!!!** יתברר ח"ו שתורת אמת מאפשרת לאנשי עוולה לשחק ברגשות ולחוג על נשמתו של איש אמת,

לא!! זו לא תורת אמת!!! תורת אמת לא תתן לעוולה שכזו לקרות!!

כאן יעקב אבינו מגיע ומרגיע את רחל: אל תדאגי!! אחיו אני ברמאות!!

אם לבן הוא רמאי!!!! אז תורת אמת מחייבת ש-**אם כן, מה הפסיד הרמאי...** תורת אמת קובעת שלא יתכן שכל איש שקר יעולל מה שהוא רוצה בחסות האמת על הגב של דוברי אמת... ולכן אל תדאגי, בתור איש אמת אני לא אתן לו להוציא ממני אגורה!!! את תגלי שאיש אמת יודע לעשות פוילשטיק לא פחות מלבן... אני כמובן אעשה כל מאמץ לעשות את זה באופן שלא אצטרך להיות דובר שקר, וזה אכן מה שקרה... כי סו"ס יעקב אבינו לא מוכן להיות גם דובר שקר... כן... חשוב לדעת... ברור שאיש אמת באופן טבעי גם משתוקק להיות דובר אמת עד כמה שאפשר!! אבל לא בכל מחיר!!! אבל לא יתכן שהאמת שלו תפיל אותו קרבן לאנשי שקר! להעליל עלילה כזו על תורת אמת זה ממש אך שקר נחלו אבותינו

הנה לך עוד תיק מפליל נוסף שחשוב מאוד להוריד אותו מתורתנו הקדו',

מסתובבים להם אנשים תמי לבב וישרי דרך, והם מאוד משתדלים להתחזק במידת האמת... ועל הדרך השקרנים עושים עליהם קופה..

לא רחל!! תהיי רגועה!! אחיו אני ברמאות!!!

כעת מעניין לענין באותו עניין: בפתח הגיליון נשאלה השאלה: מצד אחד יעקב אומר 'אחיו אני ברמאות', ומצד שני כתוב בתורה שיעקב אבינו עבד את לבן בשיא הנאמנות... נו... מה עם אחיו אני ברמאות שיעקב הבטיח לרחל? ותכל'ס: אם נתרגם את זה למייעשה, כשמישהו עוקץ אותי מתי מותר לי לעקוץ אותו בחזרה ומתי אני מחויב להמשיך בנאמנות??

ונראה לי שההגדרה בזה כמעט מפורשת להדיא בתורה בפרשתנו:

אם תשים לב: יעקב אבינו היה מאוד נאמן להסכמים!! מאוד נאמן וצמוד לחוזה שנחתם בינו ללבן!!! בזה יעקב שמר על נאמנות!! אם סוכם שהנקודים והטלואים שלי והשאר שלך, אז יעקב צמוד להסכם הזה עד הסוף והוא לא יזוז מזה מילימטר כי זה הסיכום!!

אבל זה לא סתירה שבתוך מסגרת החוזה יעקב יעשה התחכמות שהנקודים והטלואים יהיו הרבה יותר כדי להחזיר לעצמו את כל העקיצות של לבן... כלומר: אחיו אני ברמאות הכוונה היא: אל תדאגי רחל, אני לא אתן לו להוציא אותי בשן ועין, כמה שהוא יקח ממני, אני בסוף אחזיר לעצמי!!! אבל מאידך גיסא אל תחששי שהולך להיות פה הסלמה... זה לא יגיע בכאסאח, כי את כל מה שאני אחזיר לעצמי זה יהיה בתוך מסגרת החוק.. עכשיו: מה שאמרתי עכשיו זה לא סתם תרגיל דיפלומטי של יעקב אבינו... **אלא טמון פה יסוד גדול בנאמנות!!!**

יש שקר נקודתי... ויש שקר **באמונה!!** (מה שנקרא 'לא אשקר באמונתי'!!)

מה זה שקר באמונה?? נניח יש לי חנות ירקות ואצלי העגבניות עולות קילו בעשר שקל!!! עכשיו שישאר בינינו... העגבניות בשוק קצת יותר זולות, רק שבע שקל, אבל אני החלטתי לשקר ולהפקיע מחירים ולמכור בעשר שקל... נו נו... זה נקרא שקר קלאסי!! זה אמנם לאו גמור ד'אונאה' אבל לצערנו אנחנו מכירים עבירות יותר חמורות...

לעומת זאת!!!! תאר לעצמך שאני ירקן קצת יותר ערמומי ממה שחשבת... ולא מתחשק לי שיגידו שאני יקרן.. לכן מה אני עושה?? המחיר שלי זול!!! עגבניות רק שבע שקל לקילו!! רק מה? אל תדאג... אני אעשה פוילשטיק במשקל, לא משנה איך..., אני אדאג שכל חצי קילו, יהיה נראה במשקל כאילו זה קילו, כלומר: בשורה תחתונה כל חצי קילו יעלה שבע שקל!!! אה... איך זה??? **זה איסור הרבה הרבה יותר חמור!!!!**

קוראים לזה: חומר מידות ומשקלות שחז"ל מחמירים בזה בחריפות חסרת תקדים, המשקר במידה קרוי: א. עוול. ב. שנאוי. ג. משוקץ. ד. חרם. ה. תועבה. וגורם חמשה דברים, מטמא את הארץ, מחלל את ה', ומסלק את השכינה, מפיל ישראל בחרב, ומגלה אותם מארצם...

אבאלה: מה קרה? מה זה העליהום הזה?? מה ההבדל?? הרי בשני המקרים רציתי להרויח כמה שקלים בחוסר ישרות.. אז למה כשהקפצתי מחירים יותר משתות... נו נו... אמנם עברתי על לאו דאונאה אבל לא קיללו אותי עד כדי כך, ואילו כאן, ברגע שהוא נגע במידה, פתאום התורה מקללת אותו בכל הקללות האפשריות??

התשובה היא: ברגע ששנינו הגענו להסכמה להניח את העגבניות על המשקל, המשמעות היא שהוחלט שאני כעת נותן אימון בכלי המידה ועל פיו נחליט כמה צריך לשלם!!! ברגע שאתה משקר עלי במידה, ועקצת אותי בעשר שקל, זה לא שקר של עשר שקל, **אלא שקר באימון!!**! זה שקר בעצם האישיות... תבין: כשעקצת אותי ב-10 שקל, הפסדתי עשר שקל, אבל כשרימית אותי במידה, ערערת לי את האימון האנושי!! אני כבר לא סומך על אף אחד!! (לדוגמא: אני מכיר אחד שהזמין איש מקצוע והוא עקץ אותו ב-3000 שקל... קורה.., אבל יש סיפור הרבה יותר חמור, שמישהו הזמין את החבר הכי טוב שלו שיעשה אצלו עבודה בתור איש מקצוע, הוא סמך עליו בעיניים עצומות רק!!! רק בגלל שהם חברים טובים, ואותו אחד ניצל את האימון המוחלט ועקץ אותו.. בכמה? ב-3000 שקל... אפשר להשוות לרגע את שני המקרים?? במקרה הראשון נעקצתי ב-3000 שקל, אבל במקרה השני לא עקצת אותי ב-3000 שקל.. עקצת אותי במשבר אימון!! אני כבר לא סומך על אף אחד... אני כבר לא סומך על מחשבון ולא על משקל, שבתך בתוך מרמה...)

על אותו משקל: יעקב אבינו מאוד נאמן לאימון!! על החוזה הוא לא יעבור בשום אופן!! רק בתוך החוזה, יעקב אבינו ימצא את הדרכים העקלקלות איך להחזיר לעצמו את העושק... זה גם הסיפור של רב הונא, לרב הונא היה חוזה עם האריס!! אתה מקבל שלושים אחוז!!! תכל'ס, האריס עשה לו פוילשטיק ועקץ אותו, רב הונא אמר: אין בעיה, אתה גונב אותי מפה, אני גונב אותך משם, ועל זה אמרו חכמים: לא!! אסור להפר אימון!! אם סוכם שכל עוד אנחנו שותפים אז החלוקה היא כך וכך... אז אתה מחויב לאימון הזה... רק מה?? זכותך לתבוע לפרק שותפות, זכותך לעשות פוילשטיק איך להרויח יותר בחלק שלך... אבל לא לנגוע באימון!!! לא לנגוע במידות ובמשקלות! באמת המידה!!

אתן לך דוגמא: לפני הבחירות מישהו שאל אותי סתם מבחינה רעיונית: אם אנחנו החרדים מגיעים מתוך נקודת הנחה שנעשה לנו עוול!!! המדינה עשקה מאיתנו הטבות בסיסיות שמגיעות לנו בתור משלם המיסים, וכעת יש בחירות ולו יצוייר שיש לי אפשרות לעשות פוילשטיק ולהכניס קולות בגניבה כדי להציל מהליסטים העומד מאליו ועשק אותי, האם מבחינה רעיונית זה מותר?? ואני טענתי שלא!!! ולמה לא?? כי אם אתה חושב שהמדינה עשקה אותך, אין בעיה, מצידי תכנס לכנסת ותקח משם כסאות... ואי תפס לא מפקעינן מיניה, אבל כשמדובר בבחירות, שזה אומר שיש כאן הסכמה ציבורית שהבחירות הם יהיו אמת המידה שעל פיהם יוכרעו יחסי הכוחות, אז שם לעשות פוילשטיק יש מקום לטעון שזה לפגום באימון!!! אז הבחירות זה המידה!! ואסור לשקר במידה...

זה מזכיר לי שכבר בחידר מישהו טען לי: אתה לא רוצה לעשות מבחן? תברח... מקסימום תשקר שלא היה מבחן... אבל להעתיק?!? זה מגונה!! כי המבחן הוא סוג של אמת מידה!! מי שמעתיק במבחן זה אומר שהוא משקר במידה... אל תדאג.. בסוף לא עשיתי מבחן ולא שיקרתי...

סליחה על המאמר הכבד כל כך... בתקווה שזה יעשה סדר למישהו בראש... בעיקר במיקוד הנכון במידת האמת וישרות בדיני ממונות...

ערב שבת עם חשיכה... בתוככי ירושלים... (משוחזר)

בשבילך שבת פרשת וישלח זה לא אומר לך כלום... וגם זה לא אמור לומר לך כלום.. אבל אצלנו במשפחה??? שבת פרשת וישלח זה ההתשבת של המשפחה... מה יש??? האמת היא שאין באמת משהו מיוחד... הדבר היחיד שיש זה שבאותו שבוע חל היום הולדת של סבא שלנו... ולכבוד היום הולדת סבא מזמין את כככל המשפחה לשבת התאחדות וזבח משפחה לכל המשפחה המורחבת..

עכ"פ באופן כללי שבתות החורף זה השבתות המומלצות ביותר לזבח משפחה... יש לילה ארוך!!!! יש זמן לאכול בישוב הדעת... יש זמן לשבת יחד בשולחן שבת עם כל המשפחה... עכ"פ כבר לפני חודש סבא קרא לי וביקש ממני שאתחיל ללמוד פרק כירה בעיון... כי הוא רוצה למנות אותי לאחראי מטבח בשבת הקרובה... לא!!! שלא תבין... הוא לא מבקש ממני לבשל ולאפות... זה בסדר... את זה הנשים ב"ה עושות על הצד היותר טוב... מעל ומעבר.. סבא בעיקר רוצה מישהו שיהיה אחראי על התחום ההלכתי של כל ההלכות הכרוכות במטבח בשבת זו... שזה אומר שהיה והטמנה ובישול.. חוץ משאר הלכות של קדשים וטהרות...

ובכן: סבא עשה רשימה של כל החתנים הנכדים והנינים... ויצא שיש בערך ארבעים מבוגרים מעל גיל 10... ואילו ילדים יש יותר מששים... סבא התייעץ עם אחד המומחים לענייני מנות של אכילת שלמים... ולאחר שסבא מנה לפניו את כמות הסועדים... ואת הגילאים שלהם... המומחה הכריע שהכי טוב זה לפצל את השלמים לשתי קרבנות... אילו!!! וגדי!!! איל שלמים למבוגרים... וגדי שלמים לילדים ולצעירים.... השיקול הוא שבשר של איל קשה יותר וגם יש בו יחסית הרבה בשר וזה יותר מתאים למנות של מבוגרים... (כמובן שזה שלב אחד לפני בשר שור שזה כבר ליגה של אירוע גדול עם מאות משתתפים...) ואילו הילדים צריכים את הבשר היותר רך שזה גדי... עכ"פ ביום חמישי בערב כל המשפחה המורחבת כבר הגיעה לירושלים... הגיע יום ששי... סבא כבר מתכנן ללכת למקדש להקריב את האיל וכבש השלמים... אבל הדוד ר' יונדב עדיין לא הגיע... ואם לא יחכו לו עם הקרבן הוא בטח יצטער... הוא גם היה רוצה לסמוך על השלמים (אחרי הכל יש סמיכה בחוברין- כל מי שמשתתף בקרבן יכול לסמוך...) טוב... אז חיכו לו... הגיע השעה 11.00 בבוקר... וסו"ס הוא הופיע.. נו.. עכשיו הולכים... אבל אז בדיוק אמא וסבתא נעלמו... איפה הם??? הרי גם הם רוצים לסמוך על הקרבן (אמנם זה רשות לנשים... אבל זה גם נחת רוח להם... ומגיע להם... עבדו קשה..) נו... איפה הם? סבא הלך למטבח וראה את המטבח ריק והעיסה עומדת... אה... אני יודע איפה הם... הם כנראה סיימו לעשות את העיסה אז הם רצו מהר להתפלל בכותל בתפילת הנשים המסורתית ביום ששי על הילדים שיהיו צדיקים... (כן... היום אמא מתפללת אחרי הדלקת נרות... אבל פעם האמהות היו הולכות לבית המקדש לפני הפרשת חלה...) טוב... נחכה להם עוד חצי שעה... הגיע 12.30 בצהרים ואז הם סו"ס הגיעו... ואז העסק נהיה באמת לחוץ!!!! לא... שלא תבין לא נכון... אני לא לחוץ שהם לא יספיקו להקריב את הקרבן שלמים... כי יש עדיין עוד שעתיים עד הקרבת תמיד של בין הערביים... **אבל יש משהו אחר שאני מוטרד!!!** סוף סוף שבת מתקרבת וצריך לפרק את הבשר ולהניח אותו על האש... ואם רק בשעה 3.30 בצהרים הם יחזרו מהמקדש עם הבשר... אז יש לי פחות משעה להניח אותם על האש... ואז אנחנו הרבה יותר מוגבלים בשהיה והטמנה... כן... למי שלא יודע... אסור לפני שבת להשאיר על האש מאכל שלא נתבשל עדיין... כי היות וזה לא מבושל... אז יש חשש שיבא בשבת לחתות בגחלים כדי לזרז את הבישול... (אגב: זה כבר לא הלכה בקרוב למעשה... אלא זה ממש הלכה למעשה וזה אחת מהסוגיות היותר חמורות של שבת) תכל'ס... אחרי כל העיכובים הם הלכו למקדש רק בשעה 1.00 בצהרים... והיה שם עומס.. וכצפוי הם התעכבו שם כמעט עד שלוש בצהרים... אגב: בין הייתר הם גם קיבלו על הראש מהכהני משמר... למה נזכרתם לבא להקריב כ"כ מאוחר?? שכחתם שיש גם אימורים שצריך להקטיר אותם מבעוד יום ע"ג המזבח... ובשבת אסור להקטיר את חלבי יום חול (קיי"ל עולת שבת בשבתו ולא עולת חול בשבת...) ממילא מי שמקריב ביום ששי מאוחר הכהנים לוקחים את האימורין ורק מניחים אותם על האש... וזהו... הכהן לא יכול לעמוד כל הלילה ולהפוך בגחלים... כי זה שבת!!! אז... לא מומלץ להגיע מידי מאוחר... (תזכור את זה להבא... אתה רוצה להקריב קרבנות ביום ששי... תבא הכי מוקדם שיש שלכה"פ במשך היום יוכלו הכהנים להפך באיברים כדי שיצלו יפה...) עכ"פ... הם חזרו ממש מאוחר... רק חצי שעה לפני הדלקת נרות הם חזרו עם בשר האיל והגדי... ו... ו... וכעת נכנסתי לתפקיד שלי!!!!!

עשיתי שיקול מהיר... לפי הנתונים שיש לי עכשיו מה הכי כדאי??? האם צליה? האם בישול?? או להכניס לתנור... אז ככה... את הגדי עוד איכשהו מותר להניח עם חשיכה שיצלה כי הוא רך וניצלה מהר... אבל את האיל חכמים אסרו (עיין שו"ע סי' רנ"ד ס"א) נו... אז מה עושים עם האיל?? החלטתי שאני מבשל אותו בסיר... וזה יהיה מותר מדין קדירא חייתא (בשר חי מותר להשהות בכירה משום שמרוב שהוא עדיין רחוק מלהיתבשל אין חשש שיבא לחתות...) אבל!!! פתאום נזכרתי... שיש לנו גיס יקר מאוד ר' שימעה שהוא שייך לבית שמאי והוא סובר שאדם מצווה על שביתת כלים... וסיר זה הרי כלי!!! וא"כ לבית שמאי א"א לתת לסיר לבשל בשבת... (עיין שבת יח: אמנם בשעת הדחק אפשר לשיטתם ע"י הפקר אבל לא לכתחילה...) טוב... אז ירדתי מהסיר.. נו... אז מה כן??? האופציה היחידה שנשארה זה לאפות בתנור... טוב... תנור... אבל לאפות איל בתנור זה שוב בעיה מצד איסור שהיה!!! כי האפיה בתנור היא יותר חזקה מבישול וממילא יש חשש שיבא לחתות (שים לב לחשבון העדין של חז"ל מתוך המטבח היהודי: חכמים התירו להשאיר בשר חי ע"ג הכירה בע"ש... משילוב של שני נתונים **מצד אחד** בייחס לעוצמה הנמוכה והמתונה של חום הכירה ומאידך בייחס לעוצמת הבישול המאסיבית שנדרשת לבשר חי כדי להתבשל... אז בשילוב שני הנתונים המנוגדים האלו חכמים שקללו שבכזה מקרה הבישול רחוק מתמיד ואדם מסיח דעתו לגמרי מהבישול ולא יבא לחתות בתנור... אבל ברגע שמדובר בתנור... כאן כבר עוצמת האפיה יותר חזקה וממילא יש לחוש שלמרות שזה בשר חי הוא לא יסיח דעתו ויבא לחתות.. הבנת...?) וממילא ההיתר היחיד לאפות בתנור זה ע"י שריקה בטיט... אז בדיוק היום בהשגחה פרטית ירד גשם... קראתי לאחד האחיינים החמודים ואמרתי לו: תצא לשלוליות ותביא לי משם דלי של בוץ... מה... בוץ?? כן... בוץ... הפעם אמא מרשה... לך תביא לי מהר... הוא הביא... הכנסתי את הבשר לתוך התנור... סגרתי את התנור... לקחתי את הבוץ ומרחתי אותו שיסתום את התנור... ורק באופן הזה חכמים התירו... אגב: זה גם מומלץ משיקולי אבטחת הטהרה שאם חלילה קורה משהו אז הטיט הזה נחשב צמיד פתיל שמציל מפני הטומאה... כן צריך לקחת גם את זה בחשבון!!!! סו"ס מדובר פה בקדשים... זה רציני... **עכ"פ... לפתע נשמעה קול תרועת חצוצרות...** תוקע מריע ותוקע... הנה... זו התקיעה להפריש את העם ממלאכה... עוד כמה רגעים ונכנסת שבת... נכנסתי לרגע לנשום אויר... ולמולי הזדקר בית המקדש במלא הדרו ברקע של שעת בין הערביים!!! אני רואה מלמעלה... מאחת הגגות של עזרת הנשים את החזן.. כעת הוא שוהה כדי צליית דג קטן או כדי להדביק פת לתנור... לא הספקתי לחשוב מידי הרבה... והנה אני רואה אותו שוב נוטל את השופר ותוקע ומריע ותוקע ו... ו... ושובת!!!! זהו... בבת אחת הרגשתי איך ששבת קודש פורשת כנפיה על בית חיינו... על עם ישראל... בואי כלה שבת מלכתא...

מקדש מלך עיר מלוכה... רב לך שבת בעמק הבכא... התעוררי התעוררי כי בא אורך עורי עורי שיר דברי...

וכי יעקב 'נותן על הראש' לכל מי שרובץ??

כשיעקב פוגש את אנשי לבן הוא מיד מוכיח אותם: 'ויאמר: לא עת האסף המקנה השקו הצאן ולכו רעו', זה דבר מפליא מאוד: יעקב אבינו כ"כ הרבה דברים חושב לעצמו בשקט ולא אומר... גם במעשה דינה שזה היה נורא, ויעקב שמע כי טמא את דינה בתו... והחריש יעקב!!! יעקב לא מתחיל לתת מוסר לשכם בן חמור 'מה זה צריך להיות', גם במעשה ראובן... מה כתוב אח"כ?? וישמע יעקב!! יעקב שומע ו... ושותק!! יעקב חושב משהו.. ושומר את זה לעצמו... גם כשיוסף חולם חלום, וכולם כועסים עליו... ויקנאו בו אחיו... כאן אולי כן יעקב אבינו קצת מצטרף לגערות 'ויגער בו אביו', אבל גם אז... זה רק מהשפה ולחוץ... כדי להסיר מיוסף את הקנאה... אבל גם אז 'ואביו שמר את הדבר', יעקב אבינו שומר לעצמו את מה שהוא חשב...

ואילו כאן ? ! ? יעקב אבינו רק מגיע... והוא רק רואה את שלושה העדרי צאן רובצים בחוסר מעש ולא עושים כלום...

מיד יעקב מתפרץ ושואל אותם: 'מה זה צריך להיות'??

מה הסיפור שלכם?? לא עת האסף המקנה השקו הצאן ולכו רעו... מה אתם ישנים פה על הבוקר???

מה רואים מכאן??? יעקב אבינו יודע להבליג בכל מקום!! גם במקרים הכי קשים... אבל לראות אנשים רובצים באמצע הבוקר בחוסר מעש?? לראות יהודי ישן בשעה תשע בבוקר??

פה יעקב לא יכול להישאר שאנן!!!! שיהיה לך ברור: אם יעקב אבינו יראה אותך לא מקיים איזושהי מצווה, לא בטוח שהוא יעיר לך... יכול להיות שיהיה לו איזה שיקול מסוים ש-והחריש יעקב... הוא יחליט שבמקרה הנוכחי עדיף יותר להעלים עין משיקולים חינוכ.יים... אם אם הוא יראה אותך ישן בסוף זמן ק"ש... הוא לא יוכל להחריש!!! הוא לא יתאפק ויעיר אותך!!!

לא!!! לא בגלל שצריך לקרא ק"ש... לא!! עם זה יתכן שהוא עוד יסתדר, יעקב אבינו יודע לפעמים לעשות את השיקול ולשתוק גם כשהוא רואה מעשים שלא יעשה... אז זהו שכאן הוא יעיר אותך כי... כי ההההלו... בשעה שבני אדם קמים!!!

ההההלו... מה אתה ישן?? הן עוד היום גדול, השקו הצאן ולכו רעו, מה אתה חורם לי פה?? כל הסנדלרים וכל הקבלנים וכל הבטלנים, כולם כבר על הרגלים... ואתה ישן?? נו... קום!!!

פה יעקב אבינו לא יכול להחריש!!!

שתבין: מי שקם אחרי זמן ק"ש... זה לא שהוא בעיה בדין 'בשכבך ובקומך', זה בעיה ב-בשעה שבני אדם שוכבים ובשעה שבני אדם קמים!! אתה לא בן אדם!!!! כאן יעקב אבינו לא יכול לשתוק... תהיה בן אדם... תתחיל אתה את היום... אל תתן למיטה להקיא אותך... אבל כאן חשוב להדגיש: (לאלו שעלולים ליפול בזה) יעקב אבינו תולש מהמיטה רק את העדרי צאן הרובצים... זה נכון בשביל 'אחי- מאין אתם', אבל ברגע שזה הילדים שלו... לא בכל מחיר... עם כל הכבוד לוורט שלי... עדיין כשזה מגיע לחינוך ילדים, אנחנו רואים שיעקב שומר לעצמו בשקט... וכי בגלל שיש לי וורט, לכן צריך לעשות טעויות חינוכיות?? בסוף הוורט האמיתי ביותר זה שלאנשים זרים יעקב אבינו יותר מהר פונה ומוכיח אותם, וכשזה בתוך הבית, כאן צריך איסטרטגיה!!! אתה לא יכול להעיר על כל צעד ושעל... התקציב של הגערות מאוד מדוד!!! ולכן אתה מוכרח לחסוך כמה שאפשר בגערות כדי לשמור אותם לאיפה שממש ממש חייבים ואין ברירה אחרת... תבחר מבין שני המהלכים איזה וורט יותר עסיסי ואיזה וורט יותר אמיתי... נראה לי שתפוס לשון אחרון.

אמור לאיזה שטייגן אתה נמשך ואומר לך מי אתה..

כמידי שנה ממתי שמגיע פרשת ויצא עד ויחי, אני מסתובב עם שטריימל ביום חול... יש כעת שש פרשיות שעוסקות בסוגיה האהובה עלי... הסוגיה שנקראת שנים עשר שבטים!!! אז לאלו שצוחקים עלי מה נתקעתי בסוגיה הזו.. מה איבדתי אצל השנים עשר שבטים שכל הזמן אני דש בהם?? אז אני נחלץ להגנתי וחשוב לי להבהיר: הסיבה היחידה שאני מתעסק כל היום עם ה-12 שבטים, זה פשוט בגלל שאין 13... כלומר: שנים עשר שבטים זה לא סוגיה!!! זה פשוט הכל!!!! זו המעטפת של כל חלקי עבודת ה' ולא סתם אלא כשזה גם מופרט ומחולק לשבטים שבטים...

בקיצור: אם יש מישהו שלא נתקע כמוני ולא מדבר כל היום על 12 שבטים, זה רק בגלל שהוא מתעקש להיתקע בשבט אחד, וזכותו!!! אז זהו שאני פה בשביל לא להיתקע יחד איתו... מה אני אעשה שאני פוגש כל מיני יהודים ואני רוצה לאהוב את כולם... לא מתאים לי לאהוב רק את ג', אני אוהב גם את ש"ס... לא מתאים לי לאהוב רק חסידים או רק ליטאים, אני מוכן לוותר על הפטריוטיות האישית שלי בשביל להרויח עוד כמה גרמים של אמת שמחכות לי בעדר השני... כן... חז"ל מכינים אותנו מראש שאחד מסימני אחרית הימים זה 'ותהי האמת נעדרת', מלמד שנעשית עדרים עדרים והולכת לה... כלומר: כל עדר וכל קבוצה לוקחת איתה כמה חלקיקי של אמת. ושאר האמת ממתין להם בקהילה השניה. זכותו של כל אחד להתבצר בכמה חלקיקי אמת שיש לו, וטוב לו בזה, ובאותה מידה זכותי לא להסתפק בחלקיקי אמת, אלא לקחת מכל אחד את נקודת האור והאמת שיש אצלו... בין כך ובין כך, מה שבטוח, מי שמתעקש בדור שלנו להתבצר רק באמת שבה הוא גדל, ורק בעיירה שממנה הוא הגיע מאירופה, הרי בשביל לשרוד את האמת היחידנית שלו, הוא מוכרח לבטל ולהתעלם ולזלזל ב-יותר מידי הרבה יהודים שטובים לא פחות ממנו... וזה בוודאי לא ניחא להו למרייהו...

ברשותך קורא יקר: היום נדבר על השבטים אבל מהזוית של בית המדרש!!! היום נדבר קצת על שטייגן!!! תגיד לי לאיזה סוג לימוד והרבצת תורה אתה נמשך... ואני אגיד לך לאיזה שבט אתה מסווג...

ובכן: אתה אחד כזה שאוהב ללמוד... סתם ככה ללמוד... בלי יעד מסוים, אני לא מחפש להיות מו"ץ ולא דיין, וגם לא ראש ישיבה... רק מה??? שבתי בבית ה' כל ימי חיי... החלום שלי זה להיות אברך כולל כל החיים זיין לערנען... אוהו... אם זה הסגנון לימוד שאתה אז כנראה שאתה שייך לשבט לוי!!! זכית!!!! דא עקא!! שאמנם ככה חינכו גם אותי... אבל מה לעשות שגם בתוך בית המדרש לא כל אחד שייך לשבט לוי, וכאן מגיע החברותא של אותו אברך... נו... מה השאיפה שלך בשטייגן תורה??

החלום שלי זה למסור שיעורים, להקנות דרך בלימוד לבחורים... לבנות בחורים, להנחיל להם איך לגשת לסוגיה... איך להקיף סוגיה...

אוהו... הנה לך יששכר!!! אתה לא תהיה לוי לעולם!!! למה?? כי זה לא אתה... אתה רוצה להיות מוסר תורה, ובעזה"ש אתה גם תהיה... אתה אף פעם לא תשב בכולל ממקום של 'שבתי בבית ה' כל ימי חיי', אתה תמיד תחתור לבקוע מתוך בית המדרש ולהרביץ תורה... ותרגיש נוח!!! זה היעוד שלך!!! תשתלם בזה... תתאמן על זה... כבר עכשיו תחתור לכיוון הזה... כבר עכשיו תתלמד איך להוריד דברים... איך לתרגם שטיקל תורה לענפים... לתתי ענפים...

אבל הלאה... אותו יששכר, בסדר ב' יש לו חברותא עם בחור שיש לו שאיפה להיות רב קהילה... יששכר מנסה להבין את החברותא שלו... לא הבנתי: מה הקטע להיות רב קהילה? מה איבדת שם...?? מה פשר השאיפה הזו?? אתה אולי מחפש למסור שיעורים? נו... אז בבקשה, תהיה ר"מ בישיבה כמו השאיפה שלי, תהיה מצידי אפילו ראש ישיבה... (בעצם לא, זה כבר 'תפוס' לי...) אבל מה יש בלהיות רב קהילה?

והוא מנסה לשבור את השיניים... לא יודע, אני רוצה להקים עולה של תורה, לבנות מערכת של עול תורה, לדאוג ולפקח על כל ענייני הדת...

אז זהו!! שמהיום תדע שלשאיפה ולמשאלת הלב הזו קוראים יהודה!!! יהודה גם עושה שטייגן גדול בתורה, אבל זה לא כמו לוי שיושב באהלה של תורה ולומד... וזה גם לא כמו ההרבצת תורה של יששכר, זה סוג אחר לגמרי!!! לא יסור שבט מיהודה ומחוקק מבין רגליו!! אצל יהודה השטייגן בתורה זו מיומנות יחודית להקים מערכת מקיפה של הנהגת התורה, ליהודה יש מיומנות, לבנות קהילה!!! הוא אף פעם לא ימסור שיעור כללי כ"כ מעמיק כמו יששכר, כי הוא רב של קהילה שלימה שזה לא תואם לכל גיל ולכל שכבה... הוא גם אף פעם לא יטיח את ההשקפה הטהורה כמות שהיא ויברח... כי הוא אף פעם לא בורח... הוא תמיד נשאר פה אחרון לאסוף את השברים!! הוא ישאר להתמודד עם אחרון הנושרים וההורים המתמודדים שלו... (הוא זה שיצטרך להתמודד מול אותה אשה שתדרוש גט כי הרב בשבוע שעבר אמר שאין לבעלי חלק לעולה"ב) הרב חייב כל הזמן להקדים רפואה למכה, לבנות ועדה מתאימה או מסגרת תואמת לכל גיל והתמודדות, ומי שעומד מהצד עלול לראות כאן אדם שבנה לעצמו בייבי... אבל לא!! זה נקרא להקים עולה של תורה!!! כלומר: להקים עולה של תורה זה אומר מעטפת תורנית מקיפה לכל שכבות החיים!!!! רב כזה חייב להיות סוג מסוים של אישיות!!! זה לא מתאים ללוי ולא ליששכר, שניהם לא יודעים ולא יכולים להיות יהודה, 'ואת יהודה שלח להורות לפניו גושנה', רק יהודה יודע למשוך בכל החוטים ביחד בעדינות ובמינון מדויק כדי לתת מערכת של תורה לכל המשפחה!!

אז זהו!! אז גם אם יש לך חברותא יששכר, וקבלת השקפה של לוי, זה לא סתירה שיתכן ואתה יהודה... יש כאלו שזה היעוד והשליחות שלהם בעולם... ואתה יודע למה אני קצת מאריך לדבר על זה?? כי אני כעת מוסר מודעא רבא לאורייתא: אני בחיים לא אקח את התפקיד האיום והנורא הזה!!! ואדרבה, מרוב שאני כ"כ לא מסוגל לקחת תפקיד שכזה זה רק משכנע אותי עד כמה מוכרח להיות שיש אנשים שבנוים לזה מצד עצם האישיות שלהם... אז אנא ממך, אם יש לך את זה... לך על זה!!! אל תשתכנע לא מלוי ולא מיששכר, שלא ינסו להוריד אותך מזה ולטעון לך שגם אתה צריך להיות לוי או יששכר... כי אז!!!! אתה יודע מה יקרה?? אם אתה לא תהיה יהודה, יהיה חסר לנו יהודה, וברגע שיהיה חסר יהודה, יום אחד יגיע אלי יהודה, (ולעוד כמה לא מתאימים כמוני) ויטען לי בתוקף שאין ברירה, אני חייב להיות יהודה, כי יש מחסור, (ולמה יש מחסור?? כי מה לעשות שמי שכבר היה לו פוטנציאל להיות יהודה, שכנעו אותו להישאר לוי או יששכר) לכן אני מודיע מראש: אני לא הולך להחליף אותך

ואם לא הבנת ממה אני כ"כ רועד ומפחד... אז אני אתן לך סקירה מדגמית ממש מהלו"ז של הנהגה נוסח יהודה... א. עונת הרישום!! אתה תצטרך להיות פה על תקן האיש הרע שנאלץ לקחת אחריות ולאשר את כל אלו שלא מקבלים את הילד שלהם לחידר או את הבת לסמינר. ב. חכה, עוד לא התחלנו, אחרי שכבר לקחת אחריות את מי לא לקבל, כעת השיירה כבר בדרך אליך, ההורים הולכים להגיע אליך אחד אחד עם דמעות בעיניים, ואתה לא תסגור דלת, כי אתה הראש, אתה אשם!! ואתה תשב בסבלנות ותקשיב להם בדומיה, תבכה איתם, תבין אותם, ובסוף להמשיך לעמוד על שלך... ג. ואז כמובן מגיע שלב ג' שאתה תצטרך להכריח מישהו אחר לקבל אותם... כן כן.. זה אתה!! אתה תעשה את זה, לא אני!!! ד. כל ראש ישיבה שיזרוק בחור מהישיבה, אוטומטית הוא נופל עליך, אתה תצטרך איכשהו לדאוג לו לסידור... ה. אחת לשבוע שבועיים, פתאום מנחיתים לך על הראש כובע של עובד סוציאלי... נופלים עליך כל מיני משפחות מצוקה, בעיות שלום בית, כלכלי, ה. אתה תאלץ מידי פעם לגשת לאנשים ולהעיר להם בנושאים הכי לא נעימים שיש... (לא!!! אתה לא תתלה מודעות ברחוב ותברח, לא!! זה גם אני יודע לעשות, אתה תאלץ להסמיק מול יהודי שאתה מכיר אותו מקרוב ותאלץ להעיר לו מתוקף תפקידך, בהצלחה, אני לא בנוי לזה) ו. יום אחד יצטרכו לעשות מגבית, ואתה משום מה תהיה חתום על ההלוואה של שלוש מיליון שקל. עד כאן, בא נעצור לבנתיים כאן

כשאני כותב שורות אלו אני מרגיש תעוקה בלב!! וקורא יקר: תתפלא לשמוע, שיש מישהו שקורא שורות אלו **<u>וזה לא עושה לו תעוקה!!!</u>** אדרבה, זה מעלה לו את האנדרלין ועושה לו טוב!!! כן, אני בנוי לזה!!! מתאים לי!!! אז זהו שאם זה אתה, **<u>אז 'קום משחהו כי זה הוא'! אתה בנוי לזה!! לך על זה!!</u>** אל תצפה שמישהו ישכנע אותך לזה... וגם אל תתן לאף אחד לשכנע אותך אחרת, כי גם אני לא אשכנע אותך לזה... (ראית איך כתבתי את זה בצורה שלילית?? כן... כי אני לא בנוי לזה... אז מה..)

הנה לך דוגמא של שליחות נחוצה לאין ערוך בהקמת עול תורה נוסח יהודה!!! שאל תצפה שיהיה לה לא גיבוי ולא איזכור מתוככי בית המדרש הישן... הנה לך דוגמא של שבט!!! כל אחד צריך לזהות לפי תכונת האופי שלו את השליחות היחודית שלו!!!

<u>נו... אתה מבין למה צריך להכיר במושג של י"ב שבטים??</u>

כי יש שלל תפקידים ושליחויות בעבודת ה'!! ואתה צריך לזהות איפה המקום שלך... כי אחרת מה הפלא שאח"כ מגיעים כ"כ הרבה אברכים ומתלוננים שהם לא מוצאים את עצמם... האם פעם ניסית לבחוש בינך לבין עצמך ולזהות מהי השליחות התורנית שמתאימה לתכונות שלך??

הלאה... לבנתיים דיברנו רק על לוי, יששכר, ויהודה, (וכמובן, רק מההיבט של השליחות התורנית, זה חוץ מההיבט הכללי של עבודת ה') וכאן מגיע החברותא של שניהם... דהיינו: בסדר א' הוא חברותא של לוי, בסדר ב' של יששכר, וביום ששי הוא חברותא של יהודה... ועם שלושתם הוא לא לגמרי מסתדר!!! כי הוא, מה לעשות שיש לו משיכה לפרקטיקה, הוא נמשך לעסוק בחקר הלכתי, לעסוק בבירור המציאות של שלל נושאים תורניים וכאן הגענו ל-זבולון!!! תתפלא לשמוע, אבל לטעמי חצי מהש"ס עוסק בבירור המציאות!! אני אולי טיפה מגזים, אבל רק טיפה, (לדוגמא: אם קיי"ל שבהמה שלא יכולה לחיות נקראת טריפה, אז המשפט הקצר הזה יכול להסתכם בשורה אחת בודדת בגמ', נו... אז למה פרק אלו טרפות הוא 30 דפי גמ'? מה יש ב"כ הרבה אריכות בזה? התשובה היא: כל האריכות של טרפות זה ב**<u>בירור המציאות!!</u>** מה השיעור המדויק בכל חולי, עד כמה היא יכולה לחיות וממתי לא.. כך גם במומין, כך גם בכל הפרטי פרטים בזרעים, תשמע לי: בתור מבדק!! אני ממליץ לך לקחת מסכת אחת בש"ס בתור מדגם, ותנסה למיין אותה, כמה דפים עוסקים בגופי תורה וכמה ממוקדים בבירור המציאות.. אתה תהיה בהלם לגלות שחצי ש"ס שייך לזבולון!!!) זבולון לגמרי מרגיש דפוק... הוא לגמרי מרגיש מחוץ לעניינים... אבל לא!! יש המון תלמידי חכמים מובהקים שזה עיקר היעוד שלהם!! בירור המציאות, ואם ח"ו יחסרו לנו כאלו תלמידי חכמים, מה הפלא שאח"כ יש כאלו שמגיעים בטענות, איך יכול להיות שאני מגיע לרב ושואל אותו שאלות ואני רואה שהוא בכלל לא מונח בתחום הזה...? **<u>אז זהו שלא!!!</u>** זה לא שהרבנים לא מונחים בפרקטיקה!! אלא יש רבנים שהפרקטיקה היא לא התחום שלהם!!! ומה לעשות שאתה!! אתה מחקת את התחום של הפרקטיקה, יש ת"ח שזה היעוד שלהם, והם אלו שאמורים להיות החוליה המקשרת בהכרת המציאות ובחלק המקצועי ומה לעשות שאתה לא מכיר בזה... מרן הגרש"ז אוירבך זיע"א הכניס ראשו ורובו בנושא של אלקטרוניקה, כי הוא היה בתקופה שהטכנולגיה פרצה לעולם, והוא היה מוכרח להבין במעגל חשמלי כדי להכריע בשאלות הלכתיות בסיסיות בשבת... לא כל תלמיד חכם בנוי להתעסק בזה!! ר' חיים קנייבסקי לא מתאים לכתוב קהילות יעקב על הש"ס, והקהילות יעקב לא מתאים לכתוב חשמל בהלכה... וכאן כל אחד צריך דבר ראשון להכיר את עצמו!! ואח"כ למצא את עצמו בתוך השנים עשר שבטים!!! במכלול היעודים והשליחויות בעבודת ה'... (ואם כבר דיברתי על ה'קהילות יעקב' שהוא לא בנוי לכתוב את החשמל בהלכה, אבל הוא היה מאוד בנוי להבין בכפייתיות וכל מיני תהלוכות נפש, הוא הבין מצויין את הצעירים שפנו אליו עם כל מיני שאלות מוזרות... הוא ידע מה לענות להם ובעיקר מה לא... לא כל אחד מתאים לזה!! וכן המקום להעיר לכל הכפייתיים שהולכים ושואלים רב, והוא עונה להם כמו רב, והצדק איתו, אבל אצלם זה פיגוע!! כי לפי דברי הרב יוצא שהקרידושין שלי לא חלו, וכלה בלא ברכה, ואל תשאל... ואני חושב שהכפייתי מספיק פיקח להבין ששאלות עם סממן כפייתי, לא שואלים רב רגיל, אלא רב שיש לו שייכ'ת והבנה בכפייתיות, הכפייתי מבין יותר טוב מכולם מהי שאלה הלכתית ומה כפייתית)

נעצרנו אצל: א. לוי. ב. יששכר. ג. יהודה. ד. זבולון. ומה תגיד על מי שמתאים לו להיות מלמד? אוהו... יש כאלו שהם מתאימים לזה כמו כפפה ליד... ויש הרי מחסור במלמדים!!! ואני שואל אותך: מי הוא זה ואיזהו שיש לו רשות למנוע מכלל ישראל את שבט שמעון- המלמד תינוקות?? איזה רשות יש ללוי או ליששכר להתוות קו אחד ויחיד שכולם חייבים להישאר תמיד בכולל, בו בזמן שעולם התורה משווע לאברכים בני עליה דייקא!! שיבואו וילמדו את הילדים שלנו תורה?? ומאידך יש את האיש חינוך... שהוא דווקא פחות טוב בללמד!! הוא פחות מוצלח בלהקנות חומר, אלא בהבנה לנפש התלמיד... זה כבר שוב יששכר...

מה שבטוח: היחיד שלגמרי לגמרי מבין את המכלול של הסיפור זה דווקא יהודה!! אותו יהודה שזה רב הקהילה או מנהיג או האדמו"ר הם הראשונים שמבינים שכלל ישראל צריך מעטפת מקיפה של שליחויות תורניות... כי הם אלו שמתמודדים עם כל המעטפת... ודו"ק לבנתיים..

גליון 1137 - שנה כבי

יהדות באהבה

הפטרה
"ועמי תלואים"

פרשת ויצא

המאור שבתורה

מעט מן האור דוחה הרבה מן החושך

© כל הזכויות שמורות

שבת יא' כסלו התשפ"ז

	הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
י-ם	16:21	17:12	17:47
ת"א	16:20	17:10	17:43
חיפה	16:19	17:10	17:42
ב"ש	16:22	17:12	17:47

יוצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יובל דהאן נ"י 050-4194600

לע"נ: מו"א עט"ר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

כל ימיו היה האדמו"ר מקלויזנבורג, רבי **יקותיאל יהודה הלברשטאם** זצוק"ל, הוגה בתורה הקדושה בהתמדה עצומה. הרבי למד בכל מצב. גם כאשר **סבל מכאבי ראש חזקים**, היה מתיישב ללמוד וכך הפיג את כאביו. פעם אחת, בעת שגברו עליו מכאוביו, התבטא: "נאמר: 'החש בראשו יעסוק בתורה' חושש אני שיהא עלי ללמוד כל היום שיעורים, שכן העיסוק בתורה אינו מהווה רק **סגולה** נגד כאבי ראש, אלא בעת שאני עוסק בתורה, כלל איני חש כאב זה." והרבי אכן השתמש ב'תרופה' זו כל ימיו!

סיפור חסידי צריך לעורר מידה טובה, לעורר חיות פנימית בהידור מצווה.

סיפור חסידי צריך להביא להרגשת "דרכיה דרכי נועם" של תורת החסידות.

על האדם להגיע להרגשה פנימית חזקה שאין שום מעשה ודבר שלא יבוא במשפט לפני ה'.

לע"נ רחל (רשל) אלבז בת קלרה ואליהו

רבי בנימין זאב חשין זצ"ל ברח מן הכבוד לא רק מפני שצריך לברוח ממנו, אלא סלד ממנו כדבר מתועב ביותר. מידי שנה היו נוהגים לכבדו בימי ראש השנה להיות בעל קורא לפני התקיעות, שנה אחת התחמק רבנו ביותר אולם הגה"צ רבי **לוי יצחק בנדר** זצ"ל, זקן חסידי ברסלב- לא ויתר.

רבנו עשה כמי שיוצא לבחוץ, אך רבי לוי יצחק לא ויתר, ורבנו נכנע. אולם באותה שנה אמר רבנו, **שנה כזו קשה** לא היתה לי... שכן אמר, בכל עת אשר נותנים לי כבוד אני סובל מכך מאוד.

כלל זה יהא נקוט בידך: מי שאינו רואה את המקום בכל מקום, אינו רואהו בשום מקום.

מדוע נמנע מהאישה פרי בטן עד כה? רבי **חיים סנואני** זצ"ל פנה אליה ובקשה שתבטיח לו להימנע מהליכה לבית הקברות- האישה נאותה לכך. רבי חיים הוסיף והסביר לה כי **אך לטובה עכבו מהשמים** את הריונה עד עתה, וזה בעטיה של הליכתה לבית הקברות והידבקות החיצונים בה, ולו היתה מעוברת היה נגרם ח"ו נזק רוחני וגופני לעובר ולאישה. ר' חיים הבטיח לאדמו"ר ולאשתו, כי עתה לאחר שנתגלתה הסיבה וקבלה האישה לבל תלך לבית הקברות, הוא יתפלל עבורה ובתוך שלושת החודשים הקרובים היא תתעבר.

האדמו"ר ואשתו קיבלו בלב שלם את דבריו של הצדיק, והבינו שאף על כוונתה הטובה של האישה להתפלל אצל שוכני עפר, עצם הליכתה לבית הקברות לא היתה רצויה כלפי שמייא, וגרמה בכך נזק לעצמה. האישה עמדה בהבטחתה, ובאותו פרק זמן **התקיימו דברי קודשו** של רבנו חיים סנואני, וזכתה להתעבר בפרי בטן, ובמלאת ימיה ללדת ילדה בן זכר ואחריו נולדו להם עוד בנים ובנות.

יש המהלכים ושבע תועבות בלבם, ומחליקים על כרסם בכמה דפי גמרא

נקודה למחשבה

'מה שלומך איש יקר?' הוא מסתובב לאחור ופוגש בחליפת פסים, **עיניים נעימות** מביטות אליו באהדה. הוא לא מצליח להיזכר מהיכן מוכר לו האיש בחליפת הפסים, אם בכלל, 'ברוך השם, הכול טוב. חוץ מהבטן המקרקרת'. 'אתה באמת נראה קצת כחוש, אחי. אני לא הבנאדם שייתן לידידים שלו להסתובב ברחוב רעבים. לא אני. ממש לא'. עיניו של האיש נתלו בידיד הזר במבט רעב. לרגע קל חלפה בו תחושת אי נוחות אולי הוא נותן יד להונאה, אולי עליו להבהיר לאיש הנחמד הזה שהוא טועה בו, שהם לא מכירים משום מקום, ושהוא בוודאי מתבלבל בינו לבין מישהו דומה. **אבל הבטן** קרקרה לטובת הארוחה, הוא רק הנהן בראשו והמשיך במשחק. 'בוא אחרי, כאן באחד הרחובות יש את המסעדה שלי, אני אוכל שם קבוע. ארוחות גורמה. בכל העיר לא תמצא עוד מסעדה כזאת. נלך.' קבע האיש והוביל קדימה. במסעדה הם מתיישבים ליד שולחן עגול., מלצר לבוש בהידור מניח את תפריט הבית. . 'תתעלם מהטור השמאלי (המחירים, כמובן), תתמקד בטור הימני ותבחר מה שתרצה, היום אתה אורח שלי!' הוא מזמין. ועוד איך., מנה ראשונה ומנה שנייה, מרק הבית וסלטים טריים. לקינוח הוא מוסיף בקבוק יין עתיק גם הידיד לא טמן את ידו בצלחת, גם הוא אכל מכל חלקי התפריט, וקינח ביין המשובח שעזר לו להחליק כמה חתיכות עוגה מלאה באגוזים עמוק פנימה. הארוחה הסתיימה, השניים עוד ישבו זמן מה, תוך כדי השיחה הנעימה התרומם הידיד, 'אבקש את סליחתך, אני יוצא לכמה דקות, אתה יודע...' הכמה דקות הצטרפו לשעה ארוכה שהתארכה והלכה. תחושה מציקה החלה מדגדגת במורד בטנו. הוא התרומם בכבדות של מי שאכל ארוחה דשנה, מבקש לבדוק לאן הוא נעלם הידיד, להיכן הלך. אולי משהו קרה. . 'טרם שילמת, אדוני'. אמר האיש בטון קשות. 'אה... זה לא אני... **זה החבר שלי שהזמין אותי לכאן**'. אמר בטון כבד, 'זה ממש לא מעניין אף אחד. אכלת. שילמת. וגם על מה שאכל החבר שלך תשלם, הרי הייתם יחד.' 'אבל אין לי כסף!' 'אין בעיה, תוכל לעבוד כאן בשטיפת כלים, מירוק רצפות, סיוד, כיבוד, ועוד. מכאן לא תצא עד שישולם החוב.' החושך חזר לעיניים.

זה בדיוק מה שהיצר הרע עושה לנו! אז בטרם ניגש למלא את הצלחות, להשתולל ולאכול, ליהנות מכל מה שיש לעולם להציע. **נעצור ונחשוב** מי משלם. האם המזמין. היצר שמדגדג מבפנים ונותן לנו תחושה נעימה שמזמינה. **או שאנחנו ניתקע עם החשבון**, ונצטרך לשלם עד הפרוטה האחרונה. (העורך)

העלון לעילוי נשמת: הרב **רחמים מאזוז** זצ"ל הרב **דוד אבוחצירא** הי"ד זכותם תגן עלינו

סיפר רבי **משה כץ** ז"ל חתן בנו הרה"ק רבי **גדליה משה** זיע"א, כי בעת שמחת נישואי נינתו של רבנו עם כ"ק האדמו"ר **משומרי אמונים** שליט"א הופיע כ"ק מרן אדמו"ר רבי **דוד מרחמיסטריווקא** זיע"א בעת עריכת החופה. וכששאל את רבנו למצב בריאותו השיבו כי יש לו ייסורים. שאלו איזה ייסורים יש לו, ענה לו "ייסורים מכבוד", וזאת מפני שלאחרונה עשו עבורו מניין מיוחד ודבר זה גורם לו לייסורים **של כבוד**.

ומכאן למידת ההשתוות: לא ניכר אף פעם שום התפעלות על פניו, ואם בא לפניו איזה אדם חשוב ונכבד ביותר, עשיר או שר מהממשלה לא קם ולא זע, אלא כמהגו **תמיד לכל איש**, ולא התפחד ולא עשה שום פעולה לכבד, והשיב שלום כמו לכל אדם פשוט, בנחת, ועיניו למטה. גם לא התפעל ממי שנתן לו פדיון גדול, כי מדתו של **ההשתוות וההסתפקות** היה אצלו ניכר ביותר משאר מידותיו.

פעם כשהוצר **חכם עשון מזרחי** זצ"ל לנסוע באוטובוס, התיישב לידו שוטר יהודי שהיה מאוד נגד הדת **ואחריו עלתה** צעירה שהיתה לבושה בפריצות, היא התיישבה דווקא למול רבנו זצ"ל. חכם עשון זינק ממקומו כנשוך נחש וזעק בכל ליבו על אותה צעירה הלבושה בפריצות הוא זעק בקול בכי, "פריצות!" "אוי לנו!"

השוטר שראה את עוז רוחו של רבנו וכמה שבאמת כואב לו נכנסה רוח טהרה בלבבו, וקם אף הוא והעיר לאותה צעירה שאין זה מן הראוי ללכת כך ברחובות הקריה.

מה עושה ערבי כשנופל עליו טיל?
אוסף את הברזל...

מציאות הוא ויתבונן הבריאה ניתנה בטבע ובמנהג, יש דברים המזיקים לגוף ויש אחרים **המועילים לגוף**, והכל ניתן בסיבה ומסובב והסיבות גורמים למסובב, וכשחסרים הסיבות לא יגרם המסובב בשום פנים,ואף שהכל יד ה' ובידו לשנות את הבריאה, מ"מ ניתנה הבריאה בסדר ובמנהג וכאילוף נראה שהכל **נעשה מאיליו**, כי כך רצונו של הקב"ה שיעשה הכל.

היה מעשה שהיו צריכים לגשם מאוד, והיו הנכרים מוציאים פסיליהם סביב הכפר, כידוע נימוסם, ולא ירד הגשם. פעם אחת אמר **הבעל־שם־טוב** זצ"ל למוכסן: תשלח להסביבה שיבואו לכאן למניין. וגזר תענית, והבעל-שם-טוב התפלל בעצמו לפני התיבה, **והאריכו בתפלה**.

ושאל נכרי אחד: למה התפללתם היום באריכות, וגם הייתה בכיה גדולה ביניכם? והשיב לו האמת שהתפללו על הגשם. ולצץ הנכרי מאוד באומרו: הם הלכו עם פסיליהם ולא הועילו, ומה תועילו בתפילתכם?! וסיפר המוכסן דברי הנוכרי לבעל-שם-טוב, ואמר לו: לך אמור לנוכרי **שהיום יהיה גשם**. וכן היה.

משולחן גבוה

דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב **ראובן אלבז** שליט"א

"אין לנו להישען אלא על אבינו שבשמים"

לפני שמונים שבעים שנה לערך עלה דור של משכילים... התחילו לעלות קצת זעיר פה זעיר שם משכילים אנשים שהתרחקו מהדת מהתורה אבל היה בהם ריח של ציונות.

והנה בבית חולים שערי צדק שהיה נקרא אז וואלך של ד"ר וואלך הגיעה אחת המשכילות ללדת. ד"ר וואלך מקבל אותה בסבר פנים יפות ואומר לה גברתי הנכבדה אולי לפני הלידה קחי ספר תהילים ותאמרי פרק תהילים **ותתפללי להקב"ה שיזכה אותך ללידה קלה.**

היא אומרת לא אני לא מאמינה בכלל בזה אז אומר לה ד"ר וואלך אז במה הגברת מאמינה אני מאמינה בטבע אז אומר לה וכשכואב לך משהו אז למי את צועקת? אני צועקת לטבע **שהטבע יציל אותי הטבע מציל? כן בבקשה גברת תכנסי היא נכנסת לחדר לידה ומחכה הוא קרא לכל הרופאים והאחיות לאיזה חדר סמוך תשארו פה. אני רוצה לשמוע שהטבע יציל אותה כשצירי הלידה יתחילו לבוא לה והאשה הזו שוכבת ללדת וצועקת הטבע תציל אותי. אומר להם ד"ר וואלך עוד לא זה לא נכון היא עדיין לא צריכה ללדת פתאום צעקה חזק **אלוקים תציל אותי!!!** מהר רוצו היא כבר צריכה ללדת כי זה אמת מקודם זה היה סתם משחק.**

רבותי! **זו המשענת** היחידה שעמדה לנו במשך אלפים שנות גולה. שנות חושך. העם היהודי למוד הסבל ידע לעמוד איתן בכל מצב ובכל מקום.

בגלויות הכי קשות ידע לעמוד איתן וכל זה בזכות מה? **בזכות התורה** לא ספורט היה לו! לא צבא היה לו! לא היה לו מדע התורה תרבותו האמיתית המקורית תורתנו הקדושה.

שבת שלום ומבורך לכל בית ישראל

רבי אברהם אבוש, רבה של בוצ'ץ, שימש פעם כמוהל בברית מילה, שבה שימש ראש הקהל כסנדק. אחרי הברית פנה ראש הקהל אל הרב ואמר לו כדי להקניט": היו נאלץ רבינו לכופף קומתו ולקוד לפני..." השיב לו רבי אברהם:" הלא מקרא מפורש הוא:' **ויקם אברהם וישתחו לעם הארץ..."**

וכאשר אדם קרוב לעניני העולם הזה, הוא מרוחק מרוחניות ומזכירת ה'.

בסוף שנת התר"ע הגיעה לירושלים המכונית הראשונה. הדבר עורר **סקרנות רבה** בקרב תושבי העיר, שהורגלו בכרכרות ובעגלות רתומות לסוסים. תלמידי ה'חידר' לא יכלו לכבוש את סקרנותם ואצו לרחובה של עיר **לחוות בפלא** הגדול. רק ילד אחד כבש את סקרנותו, טמן עצמו בבית המדרש והמשיך לשקוד על תלמודו. לימים התפרסם ילד זה, הלא הוא הגאון רבי **שלמה זלמן אויערבך** זצוק"ל.

השוטר למציל : מה קרה לבחור הזה? המציל : הוא ניסה להתאבד בטביעה בים. ומה קרה אחר כך? שואל השוטר. המציל : הצלתי אותו.
השוטר: נו...? המציל : ואחר כך הוא תלה את עצמו על עץ.
השוטר: אז למה לא הצלת אותו?
המציל : **חשבתי שהוא רוצה להתייבש.**

שיפוט טוב רוכשים מניסיון. ניסיון רוכשים משיפוט גרוע.

מילה טובה ודבר חדוד – מחיים את הלב כזריקת עדוד, כמו תלמי האדמה למטר יצמאו – כן תלמי הלב מלה טובה יגמעו.

וינה, יערות האיזור, אוסטריה, **תש"ה**

הרעב הכבד ששרר אצל חוטבי העצים ביערות כמעט וגרם להעלאת שני יהודים לגרדום. המפקד הגרמני עמד להוציאם להורג בעוון גניבת **מנות הלחם** של שני עובדים אחרים. הגרמני דאג למסור לי על האירוע, שייערך בקרוב במעמד כל קבוצת העבודה...

עזרתי אומץ וביקשתיו לבטל את רוע הגזירה. הסברתי לו כי העונש יחשב לאכזרי למדיי אצל עובדי הכפייה, שלמרות תנאי התזונה הקשים הצטיינו בתפוקת עבודתם. שכנעתי אותו שמוסר העבודה עלול להתערער בעקבות ביצוע התליה **קיבלתי על עצמי** את האחריות לנאום לפני האנשים לבל יחזור על עצמו בעתיד מעשה כגון זה של גניבת לחם איש מרעהו בס"ד הצלחתי לשכנעו **והגזירה בוטלה**

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשיד, דינה בת והב, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, יחיא בן לולו"ה, נעימה בת עזיזה, כרמלה בת סעידה, סעידה מזל בת יעקב, מלכה בת שרה. פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה, החסיד מנשה בן רחמה, רפאל ואלברט בני קלרה, חכם יהודה בן חנה פתייא, הרב אלעזר בן שמחה, הרב יורם אברגיל, יחזקאל ושמואל בני שמחה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, מרים בת זוהרה, אליעזר בן רגינה, שלום בן אורה מורי, ישראל בן שמחה סבג, שמואל בן רבקה, אסתר בת שרה, רחל רשל בת קלרה, שלמה בן דונה, חנה בת אסתר דמגי הרב יהודה יאיר, יפה בת לאה, דוד בן איזה, יעקב בן שרה ברסקה, **מרן הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה**

מותגים חזקים
מתחילים באריזה מנצחת.

בסיטונאות בלבד!
מינימום 1,000 יחידות

מותג נמדד כבר בשקית הראשונה!
Vidank מתמחה בייצור שקיות ומארזים
בסיטונאות, באיכות בלתי מתפשרת,
ובמראה שעושה את הרושם הראשוני.

בסיטונאות בלבד!

Vidank
שקיות ומארזים בסטייל

עיצוב וסטיילינג למותג
שקיות ממותגות בעיצוב פרימיום
פיתוח קונספט למארזים ממותגים

052-647-8000
office@vidank.com | www.vidank.com

שירות
ויחס
אישי

כל סוגי
ההפקות
וההדפסות

מנצחים

הדפוס הדיגיטלי והמהיר 'ספיד'
מעניקים לכם איכות ושירות ברמה הכי גבוה

ומנצחים גם בקטגוריית מהירות האספקה!

שעות פתיחה:

ימים א'-ה לפנה"צ 10:00-14:00 אחה"צ 15:00-19:00, **יום ו'** 10:00-12:00

נשמח לשמוע מכם שמפעלו ממהירות ואיכות של דפוס ספיד!

02-500-4569

מרכז מסחרי רח' פנים מאירות 8 ירושלים
דוא"ל S025004569@Gmail.com
>> קווי תחבורה למקום: 3, 9, 16, 51, 52, 57, 89 <<

ספיד
דפוס מהיר ומתקדם